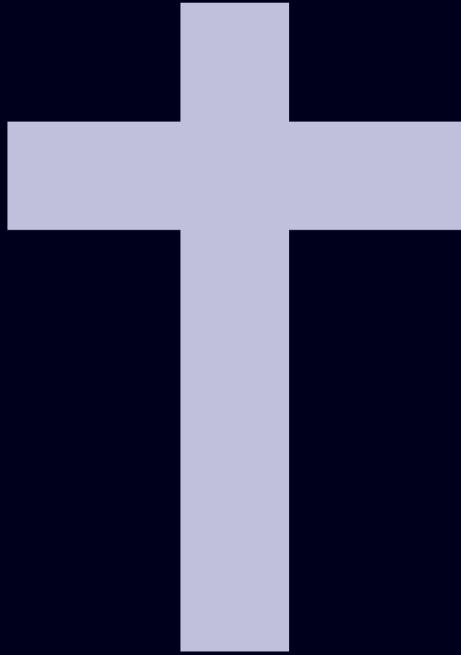

Bali -le 'fluba 'trɛ Zozi blamin pli Bali man 'e

pee

New Testament in Yaouré

**Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee
New Testament in Yaouré**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

Matie	1
Mark	43
Luk	68
Zan	111
Drɛwɪ (Actes)	141
Rɔmɛn	178
1 Korɛnti	199
2 Korɛnti	219
Galatɪ	232
Efɛz	239
Filipv	245
Kolɔs	250
1 Tesalonik	255
2 Tesalonik	259
1 Timote	261
2 Timote	267
Tit	271
Filemɔn	274
Ebre	275
Zaji	290
1 Piɛri	295
2 Piɛri	300
1 Zan	303
2 Zan	307
3 Zan	308
Zud	309
Apokalis	311

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Matie -a crɛn -tɛ

*Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ
(Lk 3.23-38)*

¹ Zozi Crizi a David kluda min -a, ɛn e ya "nyian Abraam kluda min -a. Zozi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ.

² Abraam Izak -ya.

ɛn Izak Zago 'ya.

ɛn Zago Zuda 'lee 'e "bɔnɔn yaa.

³ ɛn Zuda 'lee Tama bɛ, o Faras 'lee Zara -ya.

ɛn Faras Esrɔm -ya.

ɛn Esrɔm Aram -ya.

⁴ ɛn Aram Aminada -ya.

ɛn Aminada Naashɔn -ya.

ɛn Naashɔn Salmɔn -ya.

⁵ ɛn Salmɔn 'lee 'e nan Rab bɛ, o Boazɪ -ya.

ɛn Boazɪ 'lee 'e nan Rut bɛ, o Yobedi -ya.

ɛn Yobedi Jese -ya.

⁶ ɛn Jese David nɛn e drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, -a -ya.

ɛn David Salomɔn -ya 'o 'vale Uri -le -cale -a.

⁷ ɛn Salomɔn Robɔam -ya.

ɛn Robɔam Abia -ya.

ɛn Abia Asa -ya.

⁸ ɛn Asa Zozafa -ya.

ɛn Zozafa Zoram -ya.

ɛn Zoram Ozia -ya.

⁹ ɛn Ozia Zoatan -ya.

ɛn Zoatan Akaz -ya.

ɛn Akaz Ezekia -ya.

¹⁰ ɛn Ezekia Manase -ya.

ɛn Manase Amɔn -ya.

ɛn Amɔn Zozia -ya.

¹¹ ɛn Zozia Zekonia 'lee 'e "bɔnɔn yaa.

E o yaa tɔ nɛn o -ko Izrael 'nɔn 'a Babilɔn bɛ -a man.

¹² Zɪ o -kɔ Babilɔn "bɛ -sru "bɛ, ɛn Zekonia Salatiel -ya.

ɛn Salatiel Zorobabel -ya.

¹³ ɛn Zorobabel Abiudi -ya.

ɛn Abiudi Eliakim -ya.

ɛn Eliakim Azo -ya.

¹⁴ ɛn Azo Sadoci -ya.

ɛn Sadoci Akim -ya.

ɛn Akim Eliu -ya.

¹⁵ ɛn Eliu Eleaza -ya.

ɛn Eleaza Matan -ya.

ɛn Matan Zago -ya.

¹⁶ ɛn Zago Zozɛfɔ nɛn e cɪ Mari -sran -a bɛ, -a -ya.

Mari Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi bɛ -a -ya.

¹⁷ Klu pɛɛnɔn zɪɛ -a "nɛn "nɛn 'gʊ:

-E e "sia Abraam da -trilii, -e 'e bɔ David man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia David da -trilii, -e 'e bɔ tɔ nɛn o -ko Izrael 'nɔn 'a Babilɔn bɛ -a man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia tɔ nɛn o -ko Izrael 'nɔn 'a Babilɔn -trilii, -e 'e bɔ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

Bali "e 'nan, o "ta -daa Zozi 'yalɛ

(Lk 2.1-7)

¹⁸ Zɪ Zozi 'yanan wɪ cɪ 'gʊ: Mari a Zozɛfɔ 'tɔ da 'nan -e 'e 'pa. Wa'a tian 'o cin -tɔlɛ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a dɪ, ɛn Mari 'e 'pɔn 'si Bali lei man.

¹⁹ Zozɛfɔ nɛn, e "ta -daa Mari 'palɛ bɛ, e ya min tɪgɪ 'a. E 'ka "vale 'nan 'e Mari 'ci bɔala dɪ -le "wɛan, yaa nrɔn 'e 'ji 'nan e "cɛan "man 'e yɔɔdɪ. ²⁰ E -fɔ 'e 'ci "nrɔnnan 'wɪ zɪɛ -a da, ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ -ta "va "nyrinvla. E -yrɛ 'nan: «David kluda min Zozɛfɔ, te Mari 'padɪ "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Nɛn nɛn -a -pɔn cɪ "man "bɛ, e "sia Bali lei va.

²¹ Mari "ta -daa 'nɛn 'klɔnmɔn -yalɛ. 'Nɛn zɪɛ 'i 'tɔ 'pa Zozi. -Yɛɛ "ta -daa 'yee minnɔn 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "ji.»

²² 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

²³ «"I 'yɪɔ! Nɔnbɛ "nɛn, ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ,

'e 'pɔn "sia,

-e 'e 'nɛn 'klɔnmɔn -ya,

waa 'tɔ "paa Emanuel.»

Emanuel -ci nɛn 'nan, Bali a -kaa 'va.

²⁴ Zɪ Zozɛfɔ fuɔ bɛ, 'wɪ nɛn Bali -le 'pasian -a 'vɪ bɛ yaa drɛ, e -kɔ Mari -a 'yee "kɔnnɛn, ɛn yaa 'pa. ²⁵ 'Pian wa'a 'o cin -tɔlɛ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a "fo 'lɔɔ ɛn Mari Zozi 'ya dɪ.

2

'Wɪ 'tɔnɔn 'si -kɔɔbli ɛn o -ta Zozi bɔlɛ

1 O Zozi 'ya Betelem 'fla Zude 'leɣlɔn 'ji, te Erodi 'bɛ ci Zuif 'nɔn -le mingɔnnɛn -a.

Zɪ waa -ya bɛ, ɛn 'wɪ 'tɔnɔn nɛn o mɛn crɛnnun -kɔnnɛn "paala bɛ, o 'si yidɛ wluan 'nan 'zia, ɛn o -ta Zeruzalɛm. Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, 2 ɛn waa laabɔ minnun lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn, o "sia -a -yanan 'gɔɛ, e ya nyin zia? Kɔ -yee mɛn crɛn 'yɪ yidɛ wluan "nan zia, ɛn kɔ -ta -a bɔlɛ.»

3 Zɪ mingɔnnɛn Erodi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a ci srɛ. ɛn Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn "le 'ci srɛ "nyian. 4 Tɔɔn e Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn laabɔ, ɛn yaa laabɔ -wlɔ 'nan: «Nyin zia nɛn, o min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -yaa?» 5 O -yrɛ 'nan: «Waa -yaa Betelem, Zude 'leɣlɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a crɛn -tɛ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn 'gɔ:

6 «Betelem 'nɔn,
'ka fla a Zude 'leɣlɔn 'ji 'fla "wɛnnɛn 'a,
'pian e ya 'fla nɛn
-a 'tɔ -taa vɪɛ bɛ -a.
Kɔɔ 'ka 'va nɛn
o -taa Minsan -yale,
-yɛɛ si -kɔɔnman 'mɛn minnun Izraɛl 'nɔn
lɛ.» »

7 "Bɛ -sru ɛn Erodi 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ o laabɔ 'e yɔɔdɪ, ɛn yaa laabɔ -wlɔ 'nan: «Tɔ "kɔ "man 'sɛzɛ nɛn, ka mɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ?» ɛn waa 'vɪ -yrɛ. 8 -A -nan nɛn e 'o 'pa 'sia Betelem, yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'nan nun bɛ, 'ka 'nɛn zɪɛ -a -wɛɛ tɣli! ɛn -te kaa 'yɪ bɛ, 'ka 'ta 'mɛn "vɪ, -e "an -kɔɔ -a bɔ.»

9 Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man -wlɛ "bɛ, ɛn o -kɔdɪ "sia. "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn o mɛn crɛn -tɔwli "nɛn, waa 'yɪ yidɛ wluan 'nan 'zia bɛ -a 'yɪ "nyian. E -trɔa o 'lɛ, ɛn e -kɔ -tɔlɛ 'kɔn nɛn 'nɛn 'bɔ ci -ji bɛ -a ta lou. 10 Zɪ o mɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn o 'ci nran 'sia 'kpa tɣli. 11 O wla 'kɔn zɪɛ -a -ji, ɛn o 'nɛn 'lee 'e "bɔ Mari 'yɪ. O "pɔ sɔɔn, ɛn o 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ. O 'wee -trɔ flu, ɛn o fɛnun -nɔn -yrɛ. -Siganun 'lee -laziglɔnun 'lee fɛnun nɛn waa laabo mire bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔn -yrɛ.

12 "Bɛ -sru "bɛ, ɛn Bali 'wɪ tin 'ba 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ -wlɛ "nyrinvla. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Te 'ka li "nyian 'ka da Erodi -va dɪ.» Zɪ o fuv bɛ, o -si pee 'sia, ɛn o -kɔ 'wee 'leɣlɔn 'ji.

*Zozɛfv 'lee Mari -ta Zozi 'a min tiidii
'trɛda*

13 Zɪ 'wɪ 'tɔnɔn "o -kɔɔ bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan -ta Zozɛfv -va nyrinvla. E -yrɛ 'nan:

«Erodi a "va 'nan 'e 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa. -Yee "wɛan 'i 'wluan, 'i 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka 'kɔ tada min tiidii "trɛda Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 'Ka 'fɔ -nan nun -trilii, -te mɛin laabɔ 'vaa -e 'ka 'ta.»

14 ɛn Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee e "bɔ 'sia, ɛn o Ezipti 'leɣlɔn 'ji si 'sia 'pei -man. 15 Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, o -fɔ -nan nun -trilii, ɛn Erodi -ka.

'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'e 'cɛn 'e 'lewei vɪzan lɛ bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ezipti 'leɣlɔn 'ji nɛn 'an 'pɪ ci, ɛn maan laabɔ.»

O nannannun -tɛɛ Betelem

16 Zɪ Erodi -a 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tɔnɔn 'e see paa bɛ, 'bli 'fɔ "ji -wɪdɪ. ɛn e minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ Betelem 'lee 'e "srɔn 'flanun pɛɛnɔn da, -e nannannun pɛɛnɔn nɛn o lɛ 'bɔ "fli 'lee o nɛn o lɛ 'ka tian bɔlɛ "fli "dɪɛ, 'o o -tɛɛ. Tɔ nɛn 'wɪ 'tɔnɔn 'a 'vɪ Erodi lɛ bɛ -a da nɛn 'e 'ci nɔn ɛn e lɛ "fli 'wɪ 'vɪ.

17 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

18 «O -paandɪ 'lee wu maan Rama 'fla.

Rashɛl 'bɛ 'yee 'nɛnnun -wua.

'Yee 'nɛnnun kaa,

e 'ka "vale 'wee "sii dɪ,

kɔɔ o 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozɛfv 'lee Mari 'si Zozi 'a Ezipti 'leɣlɔn 'ji

19 Zɪ Erodi -ka bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan 'wɪ tin 'ba "nyian Zozɛfv lɛ nyrinvla Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 20 E 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka li waa 'ka da Izraɛl 'leɣlɔn 'ji! Kɔɔ minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan 'o 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa "bɛ, o pɛɛnɔn kaa.»

21 Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia, ɛn o Izraɛl 'leɣlɔn 'ji si 'sia. 22 'Pian zɪ yaa 'man 'nan Akelausi 'bɛ 'tɔ mingɔnnɛn -a Zude 'leɣlɔn da 'e "tɪ Erodi "pa 'ji bɛ, tɔɔn Zude 'leɣlɔn 'bɔ 'ji -nyrandɪ "klan -a -tɛ "nyian. -A -nan nɛn Bali 'wɪ tin 'ba -yrɛ "nyrinvla, ɛn e Galile 'leɣlɔn 'ji si 'sia. 23 Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da.

'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ waa 'vɪ 'nan: «Waa laabo Nazaretɪ min.»

3

*Zan minnun -batize drɛ
(Mk 1.2-6; Lk 3.1-9; Zan 1.19-23)*

1 Tɔ zɪɛ -a man nɛn min -batize drɛzan Zan 'bɔla Zude "bui "da ɛn yaa vɪdɪ 'sia min-nun lɛ 'nan: 2 «'Ka 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo.» 3 Zan -le 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tɔ wei 'bɛ "we "bui "da. Min zɪɛ yaa ve 'nan:

«'Ka Minsan -le -si ta drɛ!
'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!» »

4 -Wi nɛn waa laabo Shamo bɛ, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. 5 Min "kaga "kɔ "va. O -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a "srɔn 'lɛglɔn 'ji. 6 O pɛɛnɔn 'ta ɛn o 'wee 'wɪ 'wɪlɪdɪnun 'vɪ Bali lɛ 'wein minnun pɛɛnɔn yɪɛ man, te Zan o -batize dra Zudan -va.

7 'Pian zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Farizen 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn a -tanan 'e 'va "kaga -e 'e o -batize drɛ bɛ, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Min -wɪlɪdɪnun! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɛ -a wlu? 8 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man. 9 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka "tra -a -le "wɛɛn dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -kɔlɛnun nɛn 'lagɔvɛ, Bali -kɔlamam o drɛdɪ -a Abraam kludanɔn 'a.

10 'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn 'gɔvɛ -yrɛ: 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ yibanun 'cɛndɪ -le "wɛɛn bɛ, -saanɛn lɛ a 'e "trandɪ 'va. Yiba "nɛn e baa, te -a 'blɔ 'ka "yi "dɪɛ, waa "cɛɛn, -e 'o tuv 'tɛ 'va.

11 "An 'ka -batize drɛ 'yi 'a, -a -kɔɔndɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man. 'Pian min -tɔ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. Min zɪɛ -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'lee 'tɛ 'a. 12 -Yee -klu "a 'e 'lɔ -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wlɛ -sɛɛn 'trɛbɔ -ji. 'Pian yaa -flu 'tɛ 'ble 'tɛ nɛn ya'a 'drɪman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va.»

Zan Zozi -batize drɛ (Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zan 1.29-34)

13 "Bɛ -sru Zozi 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -ta Zan va 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a man. E -ta 'nan -e 'yee -batize drɛ. 14 Zan "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ! 'I 'bɔ nɛn yɪɛ 'an -batize dra bɛ, yɪɛ ve 'pian 'mɛn 'nan, 'mɛin -batize drɛ?»

15 ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ "man -e 'i drɛ, kɔɔ e ya 'wɪ "yi "a -e 'wɪ nɛn e cɪ Bali

ci 'sɔa bɛ 'kɔ drɛ.» ɛn Zan 'ka 'wɪ 'pee vlɛ "nyɪan dɪ.

16 Zɪ Zan Zozi -batize drɛ bɛ, Zozi "e 'si 'yɪa, tɔɔn labli 'lɛ 'sɔ, ɛn e Bali lei 'yɪ -sɔɔnlanan 'e da "le -plablo -le 'wɪ 'zɔ. 17 ɛn wei -tɔ wɪ laji. E 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

4

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛ (Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

1 "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kɔ Zozi 'a "bui "da, -e Satan 'e man -tan -le "wɛɛn. 2 Zɪ e fɛ 'sɔn yɪ -fuba sinjɛn bodrun funnin bɛ, ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia. 3 -A -nan nɛn Satan nɛn min man -tanzan -a bɛ e pli "man, ɛn e -yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e -kɔlɛnun 'labɛ 'o lila -blɪfɛ -a!» 4 ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Blɪfɛ 'saza 'man "cɛɛ min "belia dɪ.

'Pian weinun pɛɛnɔn nɛn

e "sia Bali 'le bɛ,

-a da 'ta wɔdɪ man nɛn min "belia.» »

5 "Bɛ -sru Satan -kɔ Zozi 'a Zeruzalɛm, ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou. 6 -A -nan nɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'sɔ -e 'i -sɔɔnla, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali -a ve 'yee 'pasianɔn nɛn

laji bɛ -wlɛ 'nan,

'wei 'kun 'o 'lɔ lou,

"tɔgɔ 'i 'cɛin 'e 'lɛ wɔ

-kɔlɛ -mie ji -le "wɛɛn.» »

7 Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ, ma'an dra dɪ.

Kɔɔ e ya "nyɪan 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Te blamin 'e Bali nɛn

Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

8 "Bɛ -sru, ɛn Satan -kɔ Zozi 'a "nyɪan pɔn loulou "tɔ -win -ji. -A -nan nɛn e mingɔnnɛn trɛnun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ 'o 'vale 'wee fɛnyɪan -a. 9 ɛn "e -yrɛ 'nan: «-Te i "pɔ sɔɔnla 'an 'wlu -e 'yɪan bɔ bɛ, mingɔnnɛn trɛnun pɛɛnɔn 'labɛ, maan -nɔn 'yɪɛ.»

10 Tɔɔn Zozi "e -yrɛ 'nan: «Satan, 'i -pli 'i -sru! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali nɛn Minsan -a bɛ,

-a 'bɔ nɛn min 'e bɔ,

ɛn -a -tɔwli "cɛ "nɛn min 'e 'su!» »

11 -A -nan nɛn Satan 'si -a "srɔn, tɔɔn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o pli "man, ɛn waa 'su.

*Zozi 'le 'nyranman pou sianan
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² Zi Zozi 'a 'man 'nan o Zan -fɔ -pɔ 'kuin bɛ, ɛn e 'li 'e da Galile. ¹³ Ya'a 'fɔlɛ Nazaretɪ dɪ, 'pian e -kɔ -nyɛnlɛa Kapanamo. 'Fla zɪɛ e ya Galile 'yi -dan "srɔn. E ya Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji. ¹⁴ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

¹⁵ «Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji 'nɔn!

Ka ya 'trɛ nɛn

e ya Galile 'yi -dan "srɔn "bɛ

-a da 'nɔn 'a.

ɛn ka ya 'lɛglɔn nɛn

e ya Zudan 'yi -sru "bɛ -a -ji 'nɔn 'a.

Galile nɛn minnun nɛn

o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ

o -nyɛanla 'nan bɛ

-a -nan 'nɔn nɛn kaa!

'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ!

¹⁶ Minnun nɛn 'o -nyrandɪ klun tiidii 'va bɛ,

o 'tɛ 'san -dan 'yi.

ɛn minnun nɛn o cɪ -ka -lɔ bɛ,

'tɛ 'san -sɛn o da.»

¹⁷ Tɔ zɪɛ -a man nɛn Zozi Bali -le 'wɪ vidɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪlidɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.»

*Zozi -srunɔn tɛdɛ
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

¹⁸ Yi -tɔ da nɛn Zozi a cɪnan Galile 'yi 'plo da, ɛn e min "fli 'yi, te o ya 'wee pɔ -tɛ "se 'wɛɛnnan 'yi 'va. Pɔ -tɛnɔn nɛn waa. Simɔn nɛn waa laabo Piɛri bɛ 'lee 'e "bɔvɪ Andre nɛn. ¹⁹ ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drele minnun nɛn o min laabo 'an -sru "bɛ waa.» ²⁰ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun 'tɔvɪ, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

²¹ "Yɛɛ -kɔ "nyian 'e 'lɛ bɛ, te e min "fli "pee ye. Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan nɛn, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔ -ji 'o 'vale 'o "tɪ Zebede -a, te o 'wee "senun -peeman. Zozi o laabɔ. ²² 'Nun tɔɔn min "fli zɪɛ o 'si 'wee -klɔ -ji, o 'si 'o "tɪ -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

*Zozi cɪ Bali -le 'wɪ vidɪ -a Galile 'lɛglɔn 'ji
(Mk 1.39; Lk 4.44)*

²³ Zozi cɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E 'wɪ paa minnun ji Zuif 'nɔn 'le cɪn yi 'kɔnnun -ji. E Bali 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ da. Minnun pɛɛnɔn nɛn -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o man "yaaman bɛ e 'o beli. ²⁴ -A -nan nɛn waa 'tɔ 'wɪdɪ

'man Siri 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji, ɛn minnun -ta o pɛɛnɔn nɛn o cɪ see -blɪnan -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'lɔ bɛ waa -yrɛ. Min -mienun man 'bɛ "yaaman, ɛn -yɔ -wɪlidɪ 'bɛ cɪ min -mienun -sru, ɛn -tɔwɪli "cɛ 'bɛ cɪ min -mienun man, ɛn min -mienun a 'o -srandɪ "tra, o pɛɛnɔn zɪɛ o -ta waa -yrɛ, ɛn e o beli.

²⁵ -A -nan nɛn min "kaga 'kpa -sɔɔnla -a -sru. O -mienun "sia Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, ɛn o -mienun "sia 'lɛglɔn 'tɔ nɛn waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a -ji, ɛn o -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a -sru 'flanun da.

5

*Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ pɔn da
(Lk 6.20-26)*

¹ Zi Zozi min "kaga zɪɛ o 'yi bɛ, -a -nan nɛn e pɔn tri, e -nyran, ɛn -a -srunɔn pli "man.

² ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan:

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa cɪ?

³ «Minnun nɛn waa -tɔa 'o 'fli 'lɔ 'nan, -te Bali 'ka 'palɛ 'o 'va dɪɛ, wa'a 'kɔlamɔn fɛ -tɔ drɛdɪ -a dɪɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ cɪ Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

⁴ Minnun nɛn o cɪ -trunna 'o 'man wɪnɔn lɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o "siiman.

⁵ Minnun nɛn o cɪ min -trɔɔ -a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ 'trɛ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -wɛɛ cɪ -a da 'nɔn 'a.

⁶ Minnun nɛn Bali -le 'wɪ tɪglɪ drɛdɪ dra o -tɛa "bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o cɪ -taa "tra 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a.

⁷ Minnun nɛn min nyrinda -sɛan "o da bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o nyrinda "sia.

⁸ Minnun nɛn o 'wɪ dra 'o 'ci 'fidaa 'a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ o -taa Bali yɪɛ.

⁹ Minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan minnun yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali -taa "o laabɔɛ 'yee 'nɛnnun.

¹⁰ Minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o da Bali cɪ 'sɔ wɪ drɛdɪ -le "wɛan bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ cɪ Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

¹¹ -Te o 'ka "srɔnman 'mɛn "wɛan oo, -te o 'tɛ "paa 'ka da 'mɛn "wɛan oo, -te o 'wɪ 'wɪlidɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn ve 'ka man 'wɪlu 'a 'mɛn "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man! ¹² 'Ka 'ci 'e "nran 'e 'ciɪla "da, kɔɔ 'ka 'kopa -kɔan -dan laji. Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'ka 'lɔ 'e 'flin bɛ, 'wɪ 'tɔwɪli zɪɛ minnun -wee drɛ.»

*Zozi-srunən a 'trɛda 'le -wɛ -le 'wɪ 'zv
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)*

¹³ «Ka ya 'trɛda 'le -wɛ -le 'wɪ 'zv. -Te -wɛ 'nɔnnɔn 'si "man "bɛ, -mɛ "a nɛn waa dra 'nɔnnɔn? E 'ka fɛ -tɔ drɛvɛ -a "nyian "fo "dɪ. Waa wɛɛnman, -e minnun 'o "taanla "da.»

*Zozi-srunən a 'trɛda 'le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zv
(Mk 4.21; Lk 8.16)*

¹⁴ «Ka ya 'trɛda 'le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zv. 'Fla nɛn pɔn da lou "bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ dɪ, -a -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. ¹⁵ ɛn wa'a -kannɛn -fɔa "nɛn -e 'o yɔɔ -pɔ wlu dɪ. 'Pian waa -tɔala fɛnan 'wein da, -e 'e min pɛɛnɔn nɛn 'kuin bɛ o va drɛ 'wein. ¹⁶ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'cee vɛ -a, minnun pɛɛnɔn 'o 'ka 'san yɪ! ɛn 'wɪ "yi "nɛn kaa dra bɛ 'o yɪ, -e 'o 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ -a 'tɔ drɛ -dan.»

*Zozi 'ta Bali -le -pei 'lɛ sɔɔlɛ
(Lk 16.17)*

¹⁷ «Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta Moizi -le -pei klu -sɛnlɛa ji dɪ! Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nyian 'nan, an -ta Bali 'lewei vɪnɔn wei klu -sɛnlɛa ji dɪ! Ma'an 'talɛ 'wɪnɔn zɪɛ -a klu -sɛnlɛa ji dɪ, an -ta 'nan -e 'an o 'lɛ sɔɔ 'pian. ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te labli 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanlɛ dɪɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tɔwli "cɛ 'ka 'sia "da "dɪ -trilii, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -pei -a 'vɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. ¹⁹ -Yee "wɛan min nɛn e Bali -le -pei "wɛnnɛn 'tɔwli srɛ bɛ, ɛn e 'wɪ paa minnun ji 'nan, 'o drɛ "le 'yee 'wɪ 'zv bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔan min "wɛnnɛn 'a. 'Pian min nɛn e 'ta 'wɔla Bali -le -pei da, ɛn yaa "paaman minnun ji 'nan 'o 'ta wɔla "da "bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔan min -dan a. ²⁰ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka drɛ wɪ "yinun 'ka 'mlinlɛ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'le vɛ da dɪɛ, ka'a -ko Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda "fo "dɪ.»

*'Wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn a -tɔwli
(Lk 12.57-59)*

²¹ «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun le 'nan:

«Te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!

Min nɛn e min -tɛ bɛ,

o -ko -a tin 'banɔn 'cɛin -da.»

²² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'bli 'fɔ "ji 'e "bɔɪ man bɛ, o -ko -a tin 'banɔn 'cɛin -da. ɛn min nɛn yaa 'vɪ 'e "bɔɪ lɛ -blɔzan bɛ, o -ko -a tin 'banɔn -dandan cɛin -da. ɛn min

nɛn yaa 'vɪ 'e "bɔɪ lɛ klinzan bɛ, e ya "le 'o -fɔ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪɛ, -a va.

²³ -Te i -kɔ Bali -panvɛ -a Bali -pannan, ɛn -a -cin -trɔa 'i 'ji 'nan, 'wɪ a 'ka 'vale 'i "bɔɪ -tɔ -a 'ka yei "bɛ, ²⁴ 'i Bali -panvɛ zɪɛ -a 'tɔla Bali -pannan bɛ, -e 'i 'kɔ 'i "bɔɪ zɪɛ -a va. 'I 'ka yei "sɛn 'e cin va 'vaa -e 'i 'ta 'yie 'sraga bɔ Bali lɛ.

²⁵ -Te min -tɔ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka "ta -ko -a tin 'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flin 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔgɔ 'yei 'nɔn tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pɔ 'kuin. ²⁶ Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, "yie vɪnan i bɔla -pɔ 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te i cɛɛn -yee "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

*Wa'a min nan 'lee min -sran -wɛɛman dɪ
(Mk 9.43-48)*

²⁷ «Kaa 'man 'nan, Bali "e 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wɛɛ "dɪ,

ɛn te 'e min -sran -wɛɛ "dɪ!»

²⁸ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e min nan -nanjɛɛn, ɛn -a 'bli bɔ 'man "bɛ, te yaa wɛɛ 'va.

²⁹ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ "yi "da yie 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'si "ji -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tɔwli "cɛ srɛ bɛ, -a "yi "mlian 'i 'bɔ po -fɔdɪ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪɛ, -a va da. ³⁰ ɛn -te 'i 'pɛ "yi 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tɔwli "cɛ srɛ bɛ, -a "yi "mlian 'i 'bɔ po -fɔdɪ 'tɛ nɛn -a va yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪɛ, -a va da.»

*Min nan bɔladɪ da wɪ
(Lk 16.18)*

³¹ «Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:

«Te min "ta 'e nan bɔala bɛ,

'fluba nɛn yaa -kɔɔnman 'nan yaa 'bɔla bɛ,

'e 'nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla.»

³² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cɛɛ dɪɛ, te min zɪɛ -yɛɛ vɪnan 'e -kɔnnɛn -wɛɛ -kɔnnɛn pee 'padɪ -a. ɛn min nɛn e lɪ zɪɛ -a 'pa bɛ, te Bali 'lɛ zia bɛ e min nan wɛɛ.»

Zozi-srunən 'ka 'wɪ 'ji -pɛ wuanla Bali 'tɔ da dɪ

³³ «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun le 'nan:

«Te blamin 'e 'wlu man -pɛ wluan Bali 'tɔ da dɪ!

'Pian 'wɪ oo 'wɪ nɛn

'e 'pɛ wluan 'ji Minsan Bali 'tɔ bɛ,

yaa 'lɛ sɔɔman -kpɔ.»

³⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ -
tu -ji -pɛ wluan "fo "dɪ! En te 'ka labli drɛ
'cee 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali -
le mingɔnnɛn pɛin -a. ³⁵ Te 'ka 'trɛ drɛ 'cee
'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali cɛin -
trɔanan "a. Te 'ka Zeruzalɛm 'trɛ drɛ 'cee
'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali nɛn
mingɔnnɛn -dan a bɛ -a 'fla -a. ³⁶ En te 'ka
vɪnan 'wɪ 'e 'bɔ 'ka man 'wɪ 'tɔ -ji, -e 'ka
'wulo 'e 'kɔ -ji dɪ, kɔɔ ka'a 'kɔlaman 'ka 'wulo
"jɛ pou -tɔwli "cɛ liladɪ -a 'fuvu dɪ, en ka'a
'kɔlaman -a liladɪ -a tiidii "dɪ. ³⁷ -Te e ya -
inyan -a bɛ, 'ka vɪ -inyan! -Te e ya -cɛjɛ -a
bɛ, 'ka vɪ -cɛjɛ! 'Wɪ pɛɛnɛn nɛn cɛɛ ve -a -
sru "bɛ, 'e "sia Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa
'nyranman -a bɛ -a va.»

Zozi-srunɛn 'ka 'wɪ 'lɛji tɔa dɪ
(Lk 6.29-30)

³⁸ «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:
<-Te min 'i yɪɛ -wɪ bɛ,
'i -yee vɛ -wɪ!
En -te min 'i 'shɛ 'sɔ bɛ,
'i -yee vɛ 'sɔ!»

³⁹ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ
'lɛji -tɔ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan lɛ dɪ. -Te min 'pa
'fɔ 'i 'pɛ "yi "da 'klanbo "da bɛ, 'i 'pɛ bɔ dave
-kɔɔn "nyian -yrɛ! ⁴⁰ -Te min a "va 'nan 'e
'ko 'yia tin 'bazan cɛin -da, 'yie -tralɛ 'sidɪ -
le "wɛan bɛ, 'i 'ta sɔ nɛn -a 'wɪ cɪ 'i man bɛ, 'i
'nɔn -yrɛ "nyian! ⁴¹ -Te min -tɔ -trɔ -tɔ 'i 'win
-ji -sa -a, 'nan 'i 'kɔ -a kilo -tɔ da bɛ, 'i 'pa "da
"nyian -tɔ! ⁴² -Te min fɛ laabɔ 'i 'lɔ bɛ, 'i 'nɔn
-yrɛ. En te 'i koda -tɔ min nɛn e -ta fɛ 'fɛlɛ 'i
'lɔ bɛ -yrɛ "dɪ!»

Zozi-srunɛn 'o 'nanmannɛn ye "yi
(Lk 6.27-28, 32-36)

⁴³ «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:
<Blamin 'e bɔɛzan -tɔ yɪ "yi,
'pian 'e 'nan 'e 'nanmanzan man!»

⁴⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ka
'nanmannɛn yɪ "yi, en "nyian bɛ 'ka Bali trɔ
'ba minnɛn nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, -wee 'wɪ
man! ⁴⁵ 'Wɪnɛn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ, -e 'ka
'kɔn 'ka "tɪ nɛn laji bɛ -yee 'nɛnnɛn tɪglɪ 'a.
Kɔɔ e yidɛ wuanla 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɛn 'lee 'wɪ
"yi "drɛnɛn da, en e laa -fɛan min -wɪdɪnɛn
'lee min tɪglɪnɛn da. ⁴⁶ -Te minnɛn nɛn o 'ka
ye "yi "bɛ, o 'saza nɛn ka o ye "yi "bɛ, te -a -
cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra
'cɛɛ dɪ! 'Sukɔlɛ 'sinɛn nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɛn
'a bɛ, 'wɪ 'bɔ zɪɛ -nyrɛn "o "dra. ⁴⁷ En -te 'ka

"bɔnɛn 'saza nɛn ka 'o 'tɔ bɔ bɛ, ka'a 'wɪ -
dan drɛlɛ "fo "dɪ. Kɔɔ minnɛn nɛn wa'a Bali
tɔa dɪɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn "o "dra. ⁴⁸ 'Ka
'kɔn tɪglɪ "le zɪ 'ka "tɪ Bali nɛn laji bɛ e cɪ tɪglɪ
bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.»

6

O fɛ -nɔan seenɛn lɛ 'kɔ?

¹ «Fɛ oo fɛ nɛn ka "ta -a dra Bali lɛ bɛ, te 'ka
-wee 'nan 'ka dra minnɛn yɪɛ lɛ 'nan -e 'o 'ka
'tɔ "yi "vɪ dɪ! Kɔɔ -te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'ka 'ji bɛ
'ka "tɪ "nɛn laji bɛ ya'a man "yi 'dra 'cɛɛ "fo
"dɪ.

² -Yee "wɛan fɛ oo fɛ nɛn yia -nɔan seezan
lɛ bɛ, te 'i 'nan wɪ fuila "man "dɪ! 'Wɪ zɪɛ -
a 'bɔ nɛn minnɛn nɛn o 'wɪ dra min yɪɛ lɛ
bɛ, waa dra cin yɪ 'kuin, en waa dra "nyian
-guada. Waa -nan wɪ ve 'nan -e minnɛn 'e
'o 'tɔ "yi "vɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ
'a 'nan, o 'o -kopa 'yɪ 'va. ³ 'Pian 'yie vɛ bɛ,
-te "yie "lala -nɔn seezan lɛ bɛ, te min pee 'e
'nan yɪ dɪ! ⁴ 'I drɛ zɪɛ 'dɔ -e -a 'wɪ 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ,
-e 'i "tɪ "nɛn e fɛ yɔɔdɪ -tɔa "bɛ, 'yie -ko 'pa.»

Bali trɔ 'badɪ da wɪ

⁵ «En -te ka ya Bali trɔ 'banan bɛ, te 'ka drɛ
'le minnɛn nɛn o 'wɪ dra min yɪɛ lɛ bɛ, -wee
'wɪ 'zɔ dɪ! O Bali trɔ 'badɪ ye "yi 'o 'tɔdɪ lou
cin yɪ 'kuin 'lee -guada, 'nan -e minnɛn 'e 'o
yɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o
'wee -kopa 'yɪ 'va. ⁶ 'Pian 'yie vɛ bɛ, -te i ya
"va 'nan i Bali trɔ "baa bɛ, 'i wla 'yie 'kɔn "bɔ
'ji, 'i 'lɛ wɔ, -e 'i "tɪ "nɛn e cɪ fɛ yɔɔdɪ 'bɔ zɪɛ -a
-nan bɛ, 'i trɔ 'ba. -Te i ya -a drɛnan zɪɛ, 'i "tɪ
"nɛn e 'wɪ yɔɔdɪ ye bɛ, 'yie -ko "paa.

⁷ -Te ka ya Bali trɔ 'banan bɛ, te 'ka 'wɪ
"kaga "vɪ "le minnɛn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ,
-wee 'wɪ 'zɔ dɪ. E ya 'o 'ji "le 'nan 'wee tin
"kaga 'padɪ man nɛn Bali 'e "trɔɛn -tɔa 'wɛlɛ.
⁸ Te 'ka drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ 'ka "tɪ "nɛn
laji bɛ, "cɛɛ vɪnan 'ka fɛnɛn laabɔ -yrɔ "bɛ, te
e 'ka 'man wɪnɛn 'bɔ -tɔa 'va.»

Bali trɔ 'badɪ
(Lk 11.2-4)

⁹ «Zɪ kɔ 'ka Bali trɔ 'ba bɛ -nyrɛn 'gɔ, 'ka vɪ
'nan:

'Kɔ "tɪ Bali nɛn laji bɛ,
'i drɛ -e minnɛn 'o 'i 'tɔ drɛ -dan.

¹⁰ 'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta.

En 'i drɛ -e minnɛn 'o 'i 'ci 'sɔ wɪ drɛ 'trɛda,
"le zɪ e dra laji bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.

11 'I 'kʊe ʔeɛgʊ -blɪfɛ nɛn kʊ ʔi "va "bɛ, -a -nɔn 'kʊe.

12 'Wɪnʊn nɛn kʊa dra 'yɪɛ -wɪdɪ "bɛ 'i 'ʔe 'kʊe,

"le zɪ minnʊn 'wɪ dra 'kʊe -wɪdɪ kʊa "ʔeɛ -wɪɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

13 Te 'i 'kʊ 'tʊɪ -e Satan 'e 'kʊ 'man yɪ dɪ.

'Pian 'i 'kʊ 'si -yrɔ.

[Mingɔnnɛn -blɪdɪ, 'lee 'plɛblɛ, 'lee 'tɔ -dan a 'li 'e 'ʔɛn 'yɪɛ vɛ -a, -trɪlii. Amen!]

14 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn minnʊn -a dra 'ʔeɛ bɛ, -te kaa "ʔeɛ -wɪɛ "bɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ, 'wɪnʊn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, e "ʔeɛ "nyian 'ʔeɛ. 15 'Pian -te minnʊn 'wɪ drɛ 'ʔeɛ, ɛn ka'a 'ʔeɛ -wɪɛ "dɪɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ, 'wɪnʊn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, ya'a "nyian "e ʔeɛ 'ʔeɛ dɪ.»

Fɛ 'sɔndɪ

16 «-Te ka ya fɛ 'sɔnnan bɛ, te 'ka 'fli ta drɛ -trɔdrɔ "le minnʊn nɛn o 'wɪ dra min yɪɛ lɛ bɛ, -wee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'O 'fli ta dra -trɔdrɔ, -e 'o -kɔɔn "minnʊn lɛ 'nan, 'o ya fɛ 'sɔnnan. Maan ve 'ʔeɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. 17 -Te i ya fɛ 'sɔnnan bɛ, 'i yra "foe, ɛn 'i -lazɪgɔ -sɛn 'i da, 18 -e minnʊn 'o vɪɛ o -kɔnnɛn "yɪ 'nan i ya fɛ 'sɔnnan dɪ. 'I "tɪ "nɛn e ʔi fɛ yɔɔdɪ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, -yɛɛ -nan ye 'i 'lɔ, -e 'yɛi -ko 'pa.»

Zozi-srunɔn 'o -wɛɛ 'nan 'o yɪfɛnʊn 'e 'kɔn Bali "srɔn
(Lk 12.33-34; 11.34-36; 16.13)

19 «Te 'ka fɛnʊn tre 'ka yɪfɛ -a 'trɛ 'gʊɛ -a da dɪ! Fadɾʊnɛn 'lee mɔnnɛnnʊn o srɛman, ɛn crɪnnɔn 'kɔn 'fɔan, -e 'o "koola. 20 'Pian 'ka fɛnʊn tre 'ka yɪfɛ -a laji. Fadɾʊnɛn 'lee mɔnnɛnnʊn 'ka 'nan nʊn -e 'o fɛ srɛ dɪ, ɛn crɪnnɔn 'ka 'nan nʊn -e 'o crɪn wʊ dɪ. 21 Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ 'an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ʔi 'nan, fɛnan nɛn min yɪfɛ ʔi 'e pladɪ bɛ, -a -nan nɛn min -le ʔi "nrɔndɪ pɛɛnɔn -kɔan.

22 Min yɪɛ 'bɛ -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪɛ a "ji 'kpa bɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa.

23 'Pian -te 'i yɪɛ 'ka fɛnan ye dɪɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tʊ pɛɛnɔn man klun va. -Te fɛ -tʊ -si -tɔ 'tɛ 'san -lɔ ɛn i -fʊ klun va bɛ, te i ya klun tiidii -dan 'va!

24 Min -tʊwɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e drɛ min "fli 'suzan 'a dɪ. Kɔɔ -te yaa 'vɪ 'nan 'e dra bɛ, e "naan -a -tʊ man -e 'e -tʊ yɪ "yɪ. ɛn -te 'bɛ "ʔeɛ dɪɛ, e kɔamlan -a -tʊ man, -e 'e -tʊ drɛ 'e 'pɛla koda. -A -tʊwɪ "nɛn "nyian 'ʔeɛ vɛ -a, ka'a

'kɔlaman -e 'ka Bali 'lee "lala yɪ "yɪ 'e cin -a dɪ.»

Zozi-srunɔn yɪ -tɛala Bali da
(Lk 12.22-31)

25 «-Yee "wɛan nɛn maan ve 'ʔeɛ 'nan, te 'ka 'fʊ 'ka 'ʔi "nrɔnnan 'ʔeɛ 'trɛda da dɪ! -Yɛɛ ʔi "le: <-Mɛ "nɛn kʊa -ble? -Mɛ "nɛn kʊa -mlian? Kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?> 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'belɪdɪ nɛn 'ka 'lɔ bɛ -a "yɪ "mlian -blɪfɛ da, ɛn 'ka 'kɔlɛ nɛn 'ka da bɛ, -a 'kpa "mlian sɔnʊn da.

26 'Ka 'ʔi "nrɔn "lomannʊn da! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'sɛan 'trɛbɔnʊn -ji dɪ. 'Pian 'ka "tɪ "nɛn laji bɛ e -blɪfɛ -nɔan -wɪɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ 'ka "yɪ "mlian o da! 27 'ʔeɛ ʔi "nrɔndɪ 'ʔeɛ 'trɛda da bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e yɪ -tʊwɪ "ʔe 'pa 'ʔeɛ 'belɪdɪ da "fo "dɪ.

28 Sɔnʊn nɛn 'kɔ ka 'wʊ 'ka man bɛ te 'ka 'ʔi "nrɔn -a 'wɪ 'a dɪ! Lunʊn nɛn 'o -fui -tɛa "lua bɛ, 'ka 'ʔi "nrɔn o da! Wa'a 'nyranman paa dɪ, ɛn wa'a 'nanwɪɛ 'taan dɪ.

29 'Pian maan ve 'ʔeɛ 'nan, Salomɔn nɛn e ya mingɔnnɛn -dan tʊ a 'li bɛ, -yee sɔ -tʊ fɛnyian 'ka 'mlinlɛ lu -fuinʊn zɪɛ -a -tʊwɪ "le fɛnyian da dɪ. 30 Lu -fui "nɛn 'bɛ ʔi lua, "trɛ wɛɛ "ʔeɛn -e 'wɛɛ 'fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man drɛvɛ wɛɛ fɛnyian zɪɛ bɛ, 'lɔɔ kaa "nʊn? 'ʔeɛ yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

31 -Yee "wɛan te 'ka 'fʊ 'ka 'ʔi "nrɔnnan -a laabʊdɪ -a 'nan: <-Mɛ "nɛn kʊa -ble? -Mɛ "nɛn kʊa -mlian? Kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?> 32 ʔi "nrɔndɪ nʊn zɪɛ e ya minnʊn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, -wee vɛ -a. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ yaa -tɔa 'nan fɛnʊn zɪɛ -a 'wɪ a 'ka man. 33 'Ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan, Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'ka da, ɛn 'ka -wɛɛ "nyian 'nan, 'ka Bali ʔi 'sɔ wɪ dra. "Bɛ -sru -e Bali 'e fɛ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ 'ʔeɛ. 34 "Trɛ "tʊ 'lee 'e 'ʔi wɪ, ɛn yɪ -tʊ 'lee 'yee "koe "nyan. -Yee "wɛan te 'ka 'ʔi "nrɔn "trɛ "wɪ da dɪ!»

7

Zozi-srunɔn 'ka min 'tɔ 'tɛa dɪ
(Lk 6.37, 38, 41-42)

1 «Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ, "tɔgɔ tʊ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le 'wɪ tin "baa bɛ, 'e tin -tɛ 'ka da!

2 Kɔɔ Bali 'ʔeɛ tin "baa "le zɪ ka minnʊn -le vɛ 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Zɪ i 'wɪ dra 'i bɔɛzan -tʊ -va bɛ, -a da nɛn Bali "yɪɛ "dra.

3 -Mɛ "le "wɛan nɛn i yɪba -flunɛn ye 'i bɔɛzan -tʊ yɪɛ -goei, te 'i 'bɔ 'le vɛ nɛn yɪba

-dan 'bɔ cɪ 'bɛ 'ji bɛ, yi'a 'bɛ 'ye dɪ? ⁴ I 'bɔ nɛn yiba -dan cɪ 'i 'yiɛ -goei "bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn "yiɛ "ve 'i bɔɛzan lɛ 'nan: <I 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yiɛ -goei!> ⁵ -Blɔzan, 'i yiba -dan 'si 'i 'yiɛ -goei 'vaa, -e 'i fɛnan yɪ 'wein. "Bɛ -sru i -kɔlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔɛzan -tɔ yie -goei.

⁶ Te 'ka Bali -le fɛnɛn -nɔn -plɛnnun lɛ dɪ, "tɔgɔ 'o li 'o da -e 'o 'ka 'wi "cɛɛn 'e cin man! ɛn te 'ka 'cee -siga -fɔla 'srunun lɛ dɪ, "tɔgɔ 'o 'tran "da!»

Zozi-srunɔn Bali trɔ "baa 'nan 'e 'pa 'o 'va (Lk 11.9-13)

⁷ «'Ka fɛ trɔ 'ba, waa -nɔan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tɛ, waa 'le "so 'cɛɛ! ⁸ Kɔɔ min nɛn e fɛ trɔ "baa bɛ, waa -nɔan -yrɛ. Min nɛn e fɛ -wɛɛman bɛ, yaa ye. ɛn min nɛn e 'kɔn -tɛa "bɛ, waa 'le "so -yrɛ.

⁹ Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn -blɪfɛ trɔ 'ba -yrɔ, -e 'e 'kɔlɛ -nɔn -yrɛ "dɪ. ¹⁰ ɛn min -tɔ 'ka 'ka yei, -te -yee 'nɛn pɔ trɔ 'ba -yrɔ, -e 'e -mlɛn -nɔn -yrɛ "nyian dɪ. ¹¹ Ka ya -wliɪɪ, 'pian ka fɛ "yi -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnun lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, e fɛ "yi -nɔan minnɛn nɛn waa laabo -yrɔ "bɛ -wliɪɪ!

¹² 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn ka ya "va 'nan minnɛn 'o drɛ 'cɛɛ bɛ, -a 'wɪ 'bɔ -tɔwli zɪɛ -nyrɛn 'ka -wee "drɛ! 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Moizi -le -pei -a 'vɪ 'nan blamin 'e drɛ. ɛn -a -tɔwli "nɛn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'nan blamin 'e drɛ.»

-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bɛ, eya -tɔwli (Lk 13.23-24)

¹³ «'Kɔn -yrɛ "fɪnɛn bɛ -a -ji nɛn 'ka -wla -e 'ka 'belidɪ yɪ! Kɔɔ 'kɔn -yrɛ nɛn min -wlamlan 'ji, te -a 'le 'sranan "nɛn -kadɪ -a bɛ e ya -dan, ɛn -a -si a -gbagbla. -Si zɪɛ -a da ta wɔdɪ nɛn min "kaga -a ye "yi. ¹⁴ 'Pian 'kɔn -yrɛ nɛn min -wlamlan 'ji -e 'e 'belidɪ yɪ bɛ e ya "fɪnɔn, ɛn -a -si a "wɛnnɔn. -Yee "wɛan min "soglo 'nɛn 'bɛ 'ta wɔla "da.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wliɪɪ (Mt 12.33-35; Lk 6.43-44)

¹⁵ «'Ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, minnɛn nɛn waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa, 'pian te o 'ka 'a dɪɛ -wee "wɛan. 'O 'fli dra 'ka yei "le 'blanun -le 'wɪ 'zɔ, "tɔgɔ te plɔ winun nɛn waa. ¹⁶ O drɛ winun man nɛn ka o -kɔnnɛn "ye. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan wa'a -lomin naan

-tɛin "man dɪ, ɛn wa'a -wɛn bɛwliɪɪ 'naan "trɔɛn 'fɔn lei man dɪ. ¹⁷ Yiba "nɛn e ya 'kpa bɛ -a 'blɔ a "yi, ɛn yiba "nɛn e ya -wliɪɪɪ "bɛ -a 'blɔ a -wliɪɪɪ. ¹⁸ Yiba "nɛn e ya 'kpa bɛ -a 'blɔ 'ka 'wliɪɪɪ "dɪ, ɛn yiba "nɛn e ya -wliɪɪɪ "bɛ -a 'blɔ 'ka "yi "dɪ. ¹⁹ Yiba "nɛn e baa te -a 'blɔ 'ka "yi "dɪɛ, waa "cɛan -e 'o 'fɔ 'tɛa. ²⁰ -Yee "wɛan minnɛn zɪɛ, o drɛ winun man nɛn 'ka -taa "o -tɔlɛ.»

Zozi -srunɔn tɪglɪ (Lk 6.46; 13.27)

²¹ «'An laabɔdɪ Minsan, Minsan bɛ, -a 'saza 'ka 'ko min -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. 'Pian min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a ci 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ ko -nan nun. ²² Yi nɛn an 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, min "kaga -taa -a vɪɛ 'mɛn 'nan: <Minsan, Minsan! Kɔ Bali 'lewei 'vɪ 'i 'tɔ da, ɛn kɔ -yɔ -wliɪɪɪ "pin minnɛn -sru 'i 'tɔ da, ɛn kɔ 'lɛbo "fɔ winun drɛ 'i 'tɔ da.> ²³ 'Pian maan ve -wliɪɪɪ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ, 'ka 'si 'an "srɔn "kɔɔbli, ka ya 'wɪ 'wliɪɪɪ "drɛnɔn 'a.>

²⁴ -Yee "wɛan nɛn, 'winun nɛn maan ve 'cɛɛ 'gɔɛ, -te min nɛn yaa 'man, ɛn yaa ta 'ta 'wɔ bɛ, te -a san a "le 'nan 'wɪ 'tɔzan nɛn e 'yee 'kɔn -klu cɛɛn 'e trɔdɪ, ɛn yaa -pɔ -fɔ 'pleblɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁵ Fulɔ fɛɛn, ɛn laa 'fɛn, ɛn 'yi yrɔ, -a pɛɛnɔn -sɛn 'kɔn zɪɛ -a man, ɛn ya'a 'wilɛ dɪ, e ya 'e 'tɔdɪ -kli -le "wɛan. ²⁶ 'Pian min nɛn e 'winun nɛn maan ve 'gɔɛ -a 'man, ɛn ya'a 'ta wɔlɛ "da "dɪɛ, -a san a "le 'nan -blɔzan nɛn e 'yee 'kɔn 'tɔ nyrɛn va bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁷ Fulɔ fɛɛn, ɛn laa 'fɛn, ɛn 'yi yrɔ, -a pɛɛnɔn -sɛn 'kɔn zɪɛ -a man, ɛn e wiila 'nan "fo.»

²⁸ Zɪ Zozi cɛɛn 'winun zɪɛ -a vidɪ man bɛ, -yee 'wɪ "paadɪ minnɛn pɛɛnɔn zɪɛ o 'kan, ²⁹ kɔɔ -yee 'wɪ "paadɪ 'ka "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le vɛ zɔ dɪ. 'Pian yaa "paaman "le min nɛn Bali -kɔladɪ -nɔn -yrɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.

8

Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli (Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

¹ Zɪ Zozi 'si pɔn da bɛ, ɛn min "kaga sɔɔnla -a -sru. ² -A -nan nɛn -kogobe 'tɛzan -tɔ pli "man, e "po sɔɔn "wlu, ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wɪ "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

³ Zozi 'e 'pɛ 'sʊ 'ji, e klɛ 'man, ɛn e -yrɛ 'nan: «An 'we 'man, 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn -kogobe 'bɔ 'si 'man, ɛn e drɛ 'saun Bali 'lɛ.

⁴ -A -nan nɛn Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Te 'i -nan sɛɛ wʊ min -tʊ lɛ 'mlɔnmlɔn dɪ! 'Pian 'i 'kʊ Bali -panzan -tʊ -va, -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bʊ Bali lɛ, "le zɪ Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Tɔɔn -e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn 'yɪ 'nan i beli.»

Rɔm min nɛn 'sounjanun tazan 'a bɛ, e pli Zozi man
(Lk 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Zozi Kapanamo si 'sia. Zɪ e 'bɔla 'fla zɪɛ -a da bɛ, ɛn 'sounjanun tazan -tʊ pli 'man. Yaa trʊ 'ba ⁶ -a vidɪ -a 'nan: «Minsan, 'yian 'suzan 'beli! -Cɛ -fɔ 'man, ɛn e -sran 'tra. E ya 'e nyinnandɪ 'kɔnnɛn, ɛn e ya 'e yra yɪnan -wɪdɪ.»

⁷ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «An 'ta 'lo, -e 'an -cɛ 'si 'man.»

⁸ ɛn 'sounjanun tazan 'e -yrɛ 'nan: «Minsan, an 'ka min nɛn i -wɪmlan -yee 'kuin bɛ -a dɪ, kɔɔ Zuif min 'cɛɛ man dɪ. 'Pian 'i 'wɪ 'tʊ vɪ, -e 'an 'suzan 'e 'beli. ⁹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, 'an 'tanɔn 'bɛ 'an 'paala, ɛn 'mɛn 'sounjanun bɛ mɛɛn 'o 'paala. -Te maan 'vɪ -a -tʊ lɛ 'nan: <'I 'kʊ>, -e 'e 'kʊ. ɛn -te maan 'vɪ -a pee lɛ 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. ɛn -te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lɛ 'nan: <'I 'wɪ 'gʊɛ -a drɛ bɛ>, yaa dra.»

¹⁰ Zɪ Zozi 'wɪnɪn zɪɛ -a 'man bɛ, 'wɪ -a 'kan, ɛn minnun nɛn -a -sru "bɛ, e -wɪɛ 'nan: «An 'wɪ tɪglɪ ve 'cɛɛ! Ma'an tian min -tʊ yɪɛ Izraɛl 'nɔn 'va, te e yɪ -tɛala 'an da tɪglɪ zɪɛ dɪ. ¹¹ Maan 'lɛ 'cɛan 'cɛɛ 'nan, min 'kaga 'sia yidɛ wɪuan 'nan 'lee yidɛ 'fɔ -nan 'va, o -taa -e 'o 'fɛdɪ -blɪ Bali fla 'o 'vale Abraam 'lee Izak 'lee Zago nun -a. ¹² 'Pian minnun nɛn Bali o 'si 'va 'e tɛdɛ 'yee mingɔnnɛn tɛdave -a bɛ, Izraɛl 'nɔn nɛn. Bali -taa -wee 'tu wʊɛ klun va bei. Fɛnan nɛn -wʊɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.»

¹³ Tɔɔn Zozi 'e 'sounjanun tazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ 'yie 'kɔnnɛn. 'Wɪ nɛn, i yɪ -tɛra 'da "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yie!» Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wɪ nɛn 'sounjanun tazan 'suzan bɛ, e beli.

Zozi Pieri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn 'kaga beli
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Pieri -le 'kɔnnɛn. Yaa nan "bʊ 'yɪ 'e nyinnandɪ 'kɔɛ 'tɔndɔn 'lɔ. ¹⁵ E klɛ -a -pɛla man, ɛn -a 'kɔɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. 'Nun tɔɔn lɪ zɪɛ e wɪuan lou, ɛn e fɛ -nɔn -yrɛ.

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -ta minnun nɛn -yʊ -wɪdɪnɪn cɪ o -sru "bɛ o "kaga "a Zozi lɛ. Yaa 'vɪ -yʊ -wɪdɪnɪn lɛ 'nan, 'o 'si minnun -sru, ɛn e -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn beli. ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «E 'kʊe yra yɪdɪ 'si 'kʊ man, ɛn e 'kʊ 'man -cɛ pɛɛnɔn 'si 'kʊ man.»

Zozi -sru 'ta wʊdɪ
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Zɪ Zozi min 'kaga 'yɪ 'e 'srɔn "bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa kʊ 'yɪ -sru.» ¹⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tʊ pli 'man, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -ko bɛ, kʊɛ 'ko 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi 'e -yrɛ 'nan: «-Canjannɛnnun nyinnan a, ɛn 'lomannun 'kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ "le "fɛ -tʊ -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dɪ.»

²¹ ɛn -a -sruzan 'pee -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'kʊ 'an 'tɪ "wʊ 'vaa, -e 'an 'ta.»

²² Zozi 'e 'vɪ -yrɛ 'pian 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru! Minnun nɛn Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bɛ, 'i o 'tʊ 'o 'wee min wʊ.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ ta -tɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Zozi 'fɔ -klɔ -ji 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, ɛn o -kʊdɪ 'sia. ²⁴ Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ "fɛɛndɪ 'sia 'yɪ zɪɛ -a yie da, ɛn 'yɪ 'sendɪ 'sia -klɔ -ji. Tʊ zɪɛ -a wɪɪ bɛ, te Zozi 'e 'yɪ -tɛa. ²⁵ -A -nan nɛn -a -srunɔn pli 'man, waa fuɪ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'pa 'kʊ 'va, 'kʊ 'nan "ta -nyaan!»

²⁶ ɛn Zozi 'e -wɪɛ 'nan: «-Mɛ "klan 'bɛ 'ka -tɛa? 'Cee yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn!» -A -nan nɛn e wɪuan, ɛn e paan fulɔ 'lee 'yɪ da 'plɛblɛ. Tɔɔn fɛnan -tʊ flu.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e minnun pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa laabʊ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ, ɛn 'bɛ 'wɪ tin "baa fulɔ 'lee 'yɪ lɛ -e 'o drɛla "da.»

Zozi 'yʊ -wɪdɪ "pin min "fli -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Zɪ Zozi 'bɔla 'yɪ -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji bɛ, ɛn min "fli "nɛn -yʊ -wɪdɪnɪn cɪ o -sru "bɛ, o -ta -a 'lɛ. Min -yrɛ nɛn waa bo -kɔɛ -ji bɛ -a -mie ji nɛn o nyian. O nyran wo -wɪdɪ "le "wɛan, min -tʊ 'ka 'ciala fɛ zɪɛ -a -nan dɪ. ²⁹ Tɔɔn o -paandɪ 'sia 'nan: «Bali -pɪ! -Mɛ "nɛn 'yie 'nan 'e dra 'kʊɛ? I -ta 'tɛ 'palɛ

'ku da 'va? Tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ ya'a tian bɔlɛ dɪ.»

³⁰Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blinan. 'Srunun 'bɔ 'ka o man -kɔɔbli dɪ. ³¹ɛn -yɔ -wliɔnun toba -fɔ Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i 'ku 'pin bɛ, 'i 'ku 'pa 'sia 'sru 'pa 'labɛ -a va.»

³²Zozi 'e -wlɛ 'nan: «'Ka 'ku!» Tɔɔn o 'si min 'fli zɪɛ o -sru, ɛn o -fɔ 'srunun -sru. 'Sru 'pa 'tɔ zɪɛ, o flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, o -sɛn 'yia. ɛn o pɛɛnɔn kaa "fo. ³³Minnun nɛn o 'srunun 'bɔ 'ta -pian "bɛ, "o "sɛn 'wɔ 'ji flan -a. O 'bɔla 'ji 'fla, ɛn 'wɪ nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e drɛ minnun nɛn -yɔ -wliɔnun "ci o -sru "bɛ -wlɛ "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa.

³⁴ɛn 'flanɔn pɛɛnɔn 'ku Zozi 'lɛ. Zi waa 'yɪ bɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji.

9

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli (Mk 2.1-12; Lk 5.17-25)

¹-A -nan nɛn Zozi 'fɔ -klɔ -ji "nyian, e 'yi cɛɛn, ɛn e 'bɔla Kapanamo. 'Fla zɪɛ -a da nɛn e -nyɛanla. ²Tɔɔn minnun -ta min -tɔ nɛn e -sran "tra "bɛ -a -yrɛ "se "ji. Zi Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: «'An bee, nyɛn 'e 'si 'i 'ji! 'Winun nɛn yia drɛ 'wliɔn "bɛ, maan fui!»

³'Wɪ zɪɛ -a da nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun -a 'vɪ 'o 'ji 'nan: «Min 'labɛ, e Bali sɔn!»

⁴Zi Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ bɛ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ci "nrɔndɪ -wliɔn zɪɛ, e ya 'ka 'ji? ⁵-Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Winun nɛn yia drɛ 'wliɔn "bɛ, maan fui», 'bɛ a -tɔ. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wɔ», 'bɛ a -tɔ. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cɛn "vɪɔn 'bɛ ci 'plɛblɛ? ⁶'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔladɪ -nɔn Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ -wliɔnun fui 'trɛda.» -A -nan nɛn yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'ku 'yie "kɔnnɛn!»

⁷'Nun tɔɔn e wluan lou, ɛn e 'yee "kɔnnɛn "si 'sia. ⁸Zi min "kaga 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia, kɔɔ e -kɔladɪ zɪɛ -a -nɔn blamin lɛ.

Zozi Matie laabɔ (Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan. "Yɛɛ -ku 'e 'lɛ bɛ, ɛn e min -tɔ nɛn waa laabo Matie bɛ -a 'yɪ. 'Sukɔlɛ 'sizan nɛn, ɛn e ya 'yee 'nyranman

'bɔ zɪɛ -a 'panan. ɛn Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!» Matie wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru.

¹⁰"Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn a 'o -nyrandɪ -blifɛ -sru 'kuin. ɛn 'sukɔlɛ 'sinɔn "kaga 'lee 'wɪ 'wliɔn "drɛnɔn 'ta, o -nyran fɛ -sru o va.

¹¹Zɪ Farizɛn 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn waa laabɔ Zozi -srunɔn lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'san fɛ -ble 'o 'vale 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɔn "drɛnɔn 'a?»

¹²Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan Farizɛn 'nɔn lɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dɔdrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nɛn -cɛ ci o man bɛ, -wɛɛ -dɔdrɔ -sru -wɛɛman. ¹³'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da. E 'nan:

«Min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da!»

'Bɛ ci 'wɪ 'yɪ "a, 'pian 'sraga bɔdɪ bɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci maan 'kpa! 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an -ta. An -ta 'nan -e 'an 'wɪ 'wliɔn "drɛnɔn laabɔ, -e 'o 'si 'wɪ 'ji. Ma'an 'talɛ minnun nɛn o ci tɪglɪ bɛ -wee "wɛan dɪ.»

Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zv (Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴"Bɛ -sru Zan -srunɔn 'ta Zozi 'va, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn 'ku 'vale Farizɛn 'nɔn 'a, ku fɛ "sɔan, te 'i -srunɔn 'ka "o "fɛ sɔan dɔb?»

¹⁵ɛn Zozi 'e -wlɛ 'nan: «-Te minnun a li 'pa "fɛdɪ drɛnan bɛ, tɔ nɛn li -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, o man 'ka 'kɔan 'yuo dɪ. 'Pian tɔ nɛn e 'ka "nyian o yei "dɪɛ, -a -nan nɛn o -kɔlaman o fɛ "sɔan.

¹⁶ɛn "nyian bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, wa'a sɔ -trɛ 'fɔ 'sia -e 'o 'pa sɔ ceje 'fɔ bɔnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, sɔ -trɛ zɪɛ e sɔ ceje 'fɔ bɔnan "paa "va te e srɛ. ¹⁷Wa'a 'wɛn -trɛ sɛan -wi 'kɔlɛ tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ -wi 'kɔlɛ tre cejenun fɛaman, -e -wɛn 'e 'sran, te 'o srɛ. 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛan -wi 'kɔlɛ tre 'trɛnun -ji, -e -wɛn 'lee -wi 'kɔlɛ 'trɛnun 'o vɪlɛ 'e srɛ dɪ.»

'Plɛblɛ a Zozi 'lɔ fɛ pɛɛnɔn da (Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸Zozi a 'winun zɪɛ -a vɪnan -wlɛ, tɔɔn ɛn min tazan -tɔ -ta. E "po sɔɔn "wlu, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An 'lu "sia -kanan 'nun -naagɔ. 'Pian 'i yra 'si, 'i 'ta 'i 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'fɔ!» ¹⁹Zozi wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru 'o 'vale 'e -srunɔn 'a.

²⁰Tɔɔn lɪmɔn -tɔ nɛn nyɛn -sɛanla "man -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ, te ya'a 'nyan dɪɛ, e pli

Zozi man 'e koda zia, en e kle -yee so 'lebo "man. ²¹ Koo yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: «-Te an -kɔla an kle 'e "tun -yee so man be an "belia.»

²² Zozi 'e 'man lila, yaa 'yɪ, en e -yrɛ 'nan: «'An 'lu, nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Yie yi -teradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔɔn lumɔn zɪe e beli.

²³ Zi Zozi 'bɔla min tazan zɪe -yee "kɔnnɛn "bɛ, e 'bei 'fɛnnɔn 'lee min "kaga 'yɪ. O -ta -wuɔle -cɛda. ²⁴ En e -wlɛ 'nan: «'Ka bɔla! Nɔnbɛ 'labɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.» En waa sɛɛ wɔdɪ 'sia. ²⁵ Zi o cɛɛn minnun bɔladɪ man bɛ, en Zozi wlala, e nɔnbɛ zɪe -a 'kun 'e 'pɛ man, en nɔnbɛ 'bɔ wluan lou. ²⁶ 'Wɪ zɪe e fuila "man 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi yie 'winɔn 'fli "beli

²⁷ Zi Zozi 'si fɛ zɪe -a -nan bɛ, en yie 'winɔn "fli sɔɔnla -a -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «David kluda min Zozi, 'kɔ nyirinda 'e 'sɛn 'i da!»

²⁸ Zi e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, en yie 'winɔn 'bɔ pli "man. Zozi 'a laabv -wɔ 'nan: «'Ka yi -tɛala "da 'nan, an -kɔlaman 'padɪ -a 'ka 'va?»

En waa wun -fɔ -yrɛ 'nan: «-Inyan, Min-san!»

²⁹ -A -nan nɛn 'e 'pɛ kle o yie man, en e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka yi -tɛra "da "bɛ, 'e 'le sɔɔ 'cɛɛ.» ³⁰ En o yie 'le 'sɔ. Zozi 'wɪ 'pla -wlɛ, yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ.» ³¹ 'Pian o -kɔ, en waa 'sinan 'pa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi bobo -tv beli (Lk 11.14-15)

³² Zi min "fli zɪe o -kɔ bɛ, en minnun -ta min -tv nɛn -yɔ -wɪdɪ -a drɛ bobo -a bɛ -a Zozi lɛ. ³³ Zozi -yɔ -wɪdɪ zɪe -a -pin -a -sru, en e 'wɪdɪ 'sia. 'Wɪ zɪe e minnun 'lebo "fɔ, en waa vidɪ 'sia 'nan: «'Kɔ'a tian 'wɪ 'gɔɛ -a tɛdɛ -nan yɪlɛ Izraɛl 'lɛglɔn 'ji 'mlɔnmlɔn dɪ.»

³⁴ 'Pian Farizɛn 'nɔn "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnɔn tazan -le 'plɛblɛ 'a nɛn e -yɔnɔn -pian "min-nun -sru.»

Minnun nyirinda -sɛn Zozi da (Mk 6.34; Lk 10.2)

³⁵ Zozi cɪɪ 'fla -dandannun 'lee 'fla "wɛnnɛnnun pɛɛnɔn da. E 'wɪ paa minnun ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. E 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wlɛ 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo. Minnun pɛɛnɔn nɛn -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o man "yaaman bɛ, e 'o 'beli. ³⁶ Zi e minnun 'yɪ "kaga "bɛ, en o

nyirinda -sɛn "da. Koo e o 'yɪ bɛ, o "koe 'ka 'o da dɪ, en o ya 'fogo 'fogo "le 'blanun nɛn o -sru "pinzan "ka -e 'e o 'lɛ bɔ tɪglɪ dɪe -wee 'wɪ 'zɔ. ³⁷ -A -nan nɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Saa 'bɛ tran "kaga "bɛ, 'pian -a -tɛnɔn a "wɛnnɔn. ³⁸ -Yee "wɛan 'ka Minsan nɛn fei zɪe e cɪ -yee vɛ -a bɛ -a trɔv 'ba 'nan, 'e -a -tɛnɔn 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa bɛ -a -tɛ!»

10

Zozi minnun 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a (Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ, en e -kɔladɪ -nɔn -wlɛ 'nan, 'o -yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -sru, en "nyian 'o minnun pɛɛnɔn nɛn -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o man "yaaman bɛ o 'beli.

² Min -fuda "fli "nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a bɛ, o 'tɔ nɛn 'gɔ: Simɔn nɛn waa laabo "nyian Pieri bɛ, 'lee 'e "bɔvɪ Andre, 'lee Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan, ³ 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, 'lee Toma, 'lee Matie nɛn e ya 'e tɛdɛ 'sukɔlɛ 'sizan 'a bɛ, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade, ⁴ 'lee Simɔn -tv nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, -nyrɛn. Minnun zɪe o 'bɔ nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a.

'Wɪ nɛn kɔ Zozi 'le 'pasianɔn 'o drɛ bɛ Zozi -a 'vɪ -wlɛ (Mk 6.7-13; Lk 9.2-6)

⁵ Min -fuda "fli zɪe, o nɛn Zozi o 'pa 'sia. 'Wɪ nɛn yaa 'pla -wlɛ 'vaa, en e o 'pa 'sia bɛ -nyrɛn 'gɔ. E -wlɛ 'nan: «Te 'ka 'kɔ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o va dɪ! En te 'ka 'kɔ Samari 'nɔn 'le 'flanun da dɪ! ⁶ 'Ka 'kɔ 'pian Izraɛl 'nɔn 'va. -Wɛɛ cɪ 'blanun nɛn o 'san bɛ waa! ⁷ 'Ka 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪ -wlɛ! 'Ka vɪ -wlɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.» ⁸ Minnun nɛn 'cɛ cɪ o man bɛ, 'ka o 'beli! Minnun nɛn o -ka bɛ, 'ka o 'fuɔ! 'Ka 'kogobe 'si minnun man -e 'o drɛ 'saun Bali 'lɛ! 'Ka 'yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -sru! 'Ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪe -a drɛ minnun lɛ 'e "tun! Te 'ka fɛ -tv 'si "man "dɪ, koo an 'plɛblɛ zɪe -a -nɔn 'cɛɛ 'e "tun. ⁹ Te 'ka -siga 'lee "lala 'sia 'ka -tien "ji dɪ! ¹⁰ Te 'ka 'pada 'sia dɪ! En te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ! Te 'ka 'manwua pee 'sia dɪ! En te 'ka "tonyrin pee 'sia dɪ! Koo -a -nɔn da nɛn -e 'nyranman 'pazan 'e 'yee -pan yɪ.

11 -Te 'fla -dan da nen ka 'bɔla oo, -te 'fla "wɛnnɛn da nen ka 'bɔla oo, min nen e ya 'fla zɪɛ -a da, e "we "man -e 'e 'ka 'pɛ 'kun bɛ, -a 'bɔ nen 'ka -wɛɛ. 'Ka 'fʊ -a san va -trilii -e 'cee -kʊ yi 'e bɔ. 12 -Te ka wla 'kɔn 'tʊ -ji bɛ, 'ka 'kɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn 'tɔ bʊ! 13 -Te 'kɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'pɛ 'kun bɛ, 'cee -fɛa 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛ. 'Pian -te wa'a 'ka 'pɛ 'kunlɛ dɪɛ, 'cee -fɛa "nɛn 'e 'fʊ 'e "tun. 14 Minnun nen wa'a 'ka 'pɛ 'kunlɛ dɪ, ɛn wa'a o "trɔɛn "tɔlɛ 'ka 'wei lɛ dɪɛ, 'ka 'pɛ 'e 'si -wee 'wɪ 'ji -e 'ka 'si 'o fla, -te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'wee "kɔnnɛn -e 'ka 'kʊ! 15 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'o yra ye 'plɛblɛ. E "mlian Sodɔm 'nɔn 'lee Gomɔr 'nɔn 'le yra yɪdɪ da.»

Minnun -taa 'tɛ 'palɛ Zozi 'le 'pasianɔn da (Mk 13.9-13; Lk 12.11-19; 21.12-19)

16 «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ! An "ta 'ka 'paa -sia 'trɛdanɔn 'va, 'pian ka ya o yei 'le 'nan 'blanun nen plɔ winun yei "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. -Yee "wɛan 'wɪ 'tɔdɪ -a nen 'ka 'ta wʊ o yei, ɛn 'ka 'kɔn o va -trɔɔ. 17 'Pian 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va minnun -le "wɛan! Kɔɔ o -taa 'ka -nɔnlɛ tin 'banɔn lɛ, -e 'o 'ka 'sɔn -ngble -a Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji. 18 'Mɛn "wɛan o -ko 'ka 'a -kɔnmandannun 'lɛ, ɛn o -ko 'ka 'a mingɔnnɛnnun 'lɛ. Fɛ zɪɛ -a -nan nen ka 'mɛn 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ. Ka dra 'mɛn 'wɪ 'nan yɔnɔn 'a o 'lɛ, ɛn ka dra 'nyian 'mɛn 'wɪ 'nan yɔnɔn 'a minnun o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'lɛ. 19 'Pian -te o 'ka 'nɔn -wɛ "bɛ, 'wɪ nen kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. Kɔɔ -te -a tʊ 'bɔ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ji. 20 -Yɛɛ cɪ 'nan 'ka "tɪ Bali lei 'bɛ 'wɪ "paa 'ka 'le, -e 'ka vɪ. Cɛɛ "cɛɛ tin 'baa dɪ!

21 Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, "bʊɪ -mie 'e 'bɔ 'fli "bʊɪ -nɔan "minnun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn "nyian 'nɛn "tɪ -mie 'yee 'nɛn -nɔan "minnun lɛ 'nan 'o -tɛ. 'Nɛnnun -mienun wuanla 'o "tɪ 'lee 'o "bʊ "man 'nan minnun 'e o -tɛɛ. 22 'Mɛn "wɛan bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man. 'Pian min nen e -tɔ 'plɛblɛ 'trilii, ɛn e 'bɔla -a 'le 'sran "nan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji. 23 -Te minnun a 'tɛ 'panan 'ka da 'fla 'tʊ da bɛ, 'ka 'si 'bɛ 'nan, -e 'ka 'kʊ 'fla 'pee da. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, ka'a 'cɛan ciɪdɪ man Izrael 'fla pɛɛnɔn da Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a 'vaa -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ 'e 'bɔ dɪ.

24 Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'wɪ -tranlazan 'ka 'mlian 'wɪ "paazan da dɪ. ɛn

min 'suzan 'ka 'mlian 'e plazan "da dɪ. 25 -Yee "wɛan te 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ. 'Wɪ nen waa drɛ 'wɪ "paazan lɛ bɛ, waa dra "nyian -a -tranlazan "lɛ. ɛn 'wɪ nen waa drɛ min plazan "lɛ bɛ waa dra "nyian -a 'suzan lɛ. ɛn "nyian bɛ "kɔnnɛnzɔn ceje 'bɔ bɛ minnun -a laabʊ -yɔnɔn tazan Belzebul, -yee "wɛan 'wɪ nen o -taa -a vɪlɛ -yee "kɔnnɛn 'nɔn man bɛ, e "mlianla "da!»

Te 'ka "klan min lɔ dɪ! (Lk 12.2-9)

26 «Pian minnun nen o 'winun zɪɛ -a dra 'cɛɛ bɛ, te 'ka "klan -wɔlɔ "dɪ! Kɔɔ 'wɪ nen e ya tian 'e yɔɔdɪ minnun man bɛ, -a ta -taa "bɔlɛa. ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nen minnun 'ka tian -a tɔa dɪɛ, -a -ci -taa 'silɛ -wɛ. 27 -Yee "wɛan 'wɪ nen maan ve 'cɛɛ klun tiidii 'va bɛ, 'ka vɪ yɪdɛa, ɛn 'wɪ nen maan ve 'cɛɛ 'sure -ji bɛ, 'ka trɔan -tɔ -guada.

28 ɛn te 'ka "klan minnun lɔ dɪ! O -kɔlaman min po -tɛdɪ -a, te wa'a 'kɔlaman -a lei -tɛdɪ -a dɪ. 'Pian 'ka "klan Bali lɔ! Kɔɔ e -kɔlaman min po -tɛdɪ -a, ɛn e -kɔlaman min lei -tɛdɪ -a. Yaa dra 'tɛ nen ya'a 'driman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va. 29 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "loman "wɛnwɛnnɛnnun nen min 'ka o taan "lala "kaga 'va dɪɛ, 'ka "tɪ Bali yɪɛ a o da. -A -tʊ 'ka 'sia "va -e 'e 'tria te Bali 'bɔ "cɛɛ 'vɪ dɪ. 30 ɛn 'cee vɛ bɛ, 'ka 'wulo "jɛ pɛɛnɔn nen 'ka 'win -ji bɛ, Bali -a pou "nɛn -tɔa. 31 -Yee "wɛan te "klan -tʊ 'e 'kɔn 'ka 'ji 'mlɔnmlɔn dɪ, Bali 'ka 'siala e -cia "lomannun "da.

32 Min nen yaa 'lɛ "cɛan minnun 'lɛ 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, maan 'lɛ "cɛan 'nyian 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -a 'lɛ 'nan, min 'gʊɛ 'an -sruzan nen. 33 'Pian min nen e 'ka "vale 'e ve minnun yɪɛ man 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a dɪɛ, an 'bɔ "nyian "an "ve 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -a 'lɛ 'nan, 'an -sruzan "cɛɛ dɪ.»

Minnun "cɛan 'e cin man Zozi -le "wɛan (Lk 12.51-53; 14.26-27; 17.33)

34 «Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta 'trɛda 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ dɪ! Ma'an 'talɛ 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ dɪ, 'pian an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'ka man. 35 Kɔɔ an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'nɛn -klɔnmɔn 'lee 'e "tɪ yei, ɛn an -ta 'wɪ 'fɔlɛa nɔnbɛ 'lee 'e "bʊ yei, ɛn "nyian bɛ an -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'nɛn "bʊ 'lee 'e 'pɪ nan yei. 36 ɛn min 'bɔ 'mangulinun 'bɛ -taa "drɛlɛ -a 'nanmannɔn 'a.

37 Min nen e "tɪ ye "yi, -te "bɛ "cɛɛ dɪ, 'e "bʊ ye "yi e "mlian 'an da bɛ, ya'a nyɛnlɛ

'an -sruzan 'a dı. En min nen e 'pı ye "yi, -te "bε "cεε dı, e 'lu ye "yi e "mlian 'an da bε, ya'a nyenle 'an -sruzan 'a dı. ³⁸ Min nen e ya "vale 'e -sənnmlan 'an -sru "bε, 'e 'wı yra yıdı man, en 'e 'wı -kadı man yiba "plan da! -Te ya'a drεle zı dıε, ya'a nyenle 'an -sruzan 'a dı. ³⁹ Min nen e ya 'e 'ladı 'yee 'trεda da bε, ya'a ye dı. 'Pian min nen 'e 'pε 'si 'yee 'trεda da "fo, en 'e 'fli -nən 'mən bε, yaa ye.»

Min nen e 'ka 'pε 'kun bε Bali -a -ko "paa (Zan 13.20; Lk 10.16; Mk 9.41)

⁴⁰ «Min nen e 'ka 'pε 'kun bε, te yaan 'pε 'kun. En min nen yaan 'pε 'kun bε, te e min nen yaan 'pa 'sia bε -a -pε 'kun. ⁴¹ Min nen e Bali 'lewei vızan -pε 'kun 'nan e ya Bali 'lewei vızan -a -le "wεan bε, Bali -a san -ko "paa "le Bali 'lewei vızan -le 'wı 'zı. En min nen e min tıglı 'pε 'kun 'nan e ya min tıglı 'a -le "wεan bε, Bali -a san -ko "paa "le min tıglı 'le 'wı 'zı. ⁴² An -sruzan nen minnun 'ka -a siala fε -tı -a dıε, min nen e 'yi 'kulenen 'tı -nən -yrε 'nan e ya 'an -sruzan 'a -le "wεan bε, maan ve 'cεε 'wı tıglı 'a 'nan, Bali -a -ko "paa 'wı nen yaa drε bε -a man.»

11

¹ Zı Zozi cεen 'winun pεenən zıε -a vıdı man 'e -srınən 'fuda "fli "lε bε, en e 'si fε zıε -a -nan. E -ku 'wı "paadı -a minnun ji 'lee Bali -le 'wı vıdı -a minnun lε fε zıε -a "srən 'flanun da.

Min -batize drεzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va (Lk 7.18-35)

² Tı zıε -a wlu bε, te Zan a -pı 'kuin. 'Winun nen Crizi -a dra bε yaa 'man, en 'e -srınən 'pa 'sia "va, ³ 'nan o laabu -yrı 'nan: «Yıe cı min nen kva 'man 'nan e -taa "bε -a, -baa kva pee man -pεan tian?»

⁴ En Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'ku! 'Winun nen kaa 'man bε, 'lee 'winun nen kaa -nan 'yı bε, 'ka 'sinan 'pa Zan lε. ⁵ 'Winun zıε -nyren 'gı: An yıe 'winən yıe 'lε 'sı. Minnun nen o -sran "tra "bε an o wluan lou. An -kogobe 'si -kogobe 'tenən man. An "trən "winən "trən 'lε 'sı. Minnun nen o -ka bε an o fı. En an Bali -le 'wı 'nənən 'vı 'yale -tenən lε. ⁶ Min nen e yı -tera an da en -a -pε -sru 'ka tıale 'mlnmln dıε, Bali -le -fεa a -a san man.»

⁷ Zı Zan -le 'pasianən zıε o lıdı 'sia 'o da bε, en Zozi Zan -le 'wı vıdı 'sia minnun nen

-nan bε -wle. Yaa laabu -wı 'nan: «-Mε "le "wεan nen ka -ku Zan -nanjenle "bui "da? -Cεan nen fulı cı -a nyənnan bε, -a yınan "cεε ka -ku dı. ⁸ En -mε "le "wεan nen ka -ku "mən? Min nen e sı fenyian 'wı 'e da bε, -a yınan "cεε ka -ku dı. Kə kaa -təa 'nan sı fenyian fenyian bε, mingənnən -le 'kuin nen waa ye. ⁹ 'Ka 'ci nrən 'nan Bali 'lewei vızan nen, -yee "wεan nen ka -ku. 'Wı 'kpa nen! 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Zan -dan "mlian Bali 'lewei vızan da. ¹⁰ Kə e ya 'e 'crən -tədı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An 'bı Bali,

an 'mən min -tı -təala 'ı 'lε,

-yεε 'ı 'lε sı dra.»

Min nen Bali -a 'vı bε Zan nen. ¹¹ Maan ve 'cεε 'wı tıglı 'a 'nan, 'trεda blamin -tı -dan 'ka 'mlian min -batize drεzan Zan da dı. 'Pian minnun nen o ya Bali -le mingənnən trεdavε -a bε, o va min "wənnən -dan "mlian Zan da. ¹² Tı nen min -batize drεzan Zan Bali -le 'wı vıdı 'sia, 'trılı -e 'e bı cεεgı yı -a bε, minnun a 'o 'tədı lou 'nan te Bali -le mingənnən -blıdı 'e 'ku 'e 'lε dı. En minnun 'bı nen -wee 'wı a 'təndən zıε, o ya "va 'nan 'e drε 'wee vε -a. ¹³ Bali -le mingənnən -blıdı pou sıadı bε, Bali 'lewei vınən pεenən -a 'vı 'e 'cən, en 'wı zıε e ya 'e 'crən -tədı "nyian Moizi -le -pei 'fluba 'ji. En Zan "e 'wı 'təwlı zıε -a 'vı "nyian. ¹⁴ 'Winun zıε -te ka yı -təala "da 'nan 'wı 'kpa nen bε, maan ve 'cεε 'nan, Eli nen Bali 'lewei vınən -a 'vı 'nan e -taa 'vaa -e Bali -le mingənnən -blıdı 'e pou sıa bε -a 'bı nen Zan -a. ¹⁵ Min nen 'wı man "trən "cı -a -wulo -man bε 'e man.

¹⁶ -Naagıən bε an o -kənnan -tınun man? O ya "le nannannun nen o ya srən -tenan -guada bε, -wee 'wı 'zı. -A -mienun -a ve 'o bəenun lε 'nan: ¹⁷ «Kı -pı -te 'cεε, 'pian ka'a 'tanle dı. "Drenun nen o min -wulo -man -taa "bε kva -fı 'cεε, 'pian ka'a 'wuε dı. ¹⁸ Fε nen maan 'vı zıε -yεε cı 'nan, zı Zan -ta bε, e fε 'sən, en ya'a -wən mlinle dı, 'pian minnun -a 'vı "man 'nan: «-Yı -wlıdı 'bε cı -a -sru.» ¹⁹ 'Bε nen 'gıε 'an 'bı Blamin -pı -ta, "an "fε -ble, en "an "wən -mlian, en minnun -a 'vı 'an man 'nan: «Fε -blı -lagu nen 'maan, en -wən -tεzan nen 'maan.» En "nyian minnun -a 'vı 'an man 'nan: «'Sukəle 'sınən 'lee 'wı 'wlıdı "drenən bee nen 'maan.» 'Pian 'an drε winun 'bε Bali -le 'wı 'tədı -cı -kənnan.»

'Flanun nen -a danon 'ka yi -telea Zozi da diε, Zozi 'wi 'pla -wle (Lk 10.13-15)

²⁰ Bε-sru εn Zozi 'wi 'tɔ 'flanun nen e 'lεbo 'fɔ wi "kaga dre "da "bε o man, kɔɔ wa'a 'wile "man -e 'o 'si 'o dre wi -wliɔnun man di. Yaa 'vɪ -wle 'nan: ²¹ «Koraze 'nɔn, 'wi -taa "bɔle 'ka man! Bεzaida 'nɔn, 'wi -taa "bɔle 'ka man! 'Lεbo "fɔ winun nen o dre 'ka fla 'gυε, "te o dre Tir 'lee Sidɔn 'flanun da bε, "te o 'te 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mɔn, εn "te 'o -cε bu sɔ cεen 'o man -a -nan 'mɔn. -A -ci -kɔɔndɪ nen 'nan o 'si 'o dre wi -wliɔnun man. ²² -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa bε, 'cee yra yɪdɪ 'plεble "mlian Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn 'le vε da. ²³ En kaa nen ka cɪ Kapanamo 'nɔn 'a bε, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cεje, 'pian Bali 'ka -sɔɔnmlan -kanɔn 'va. Kɔɔ 'lεbo "fɔ winun nen o dre 'ka 'va 'gυε, "te o dre Sodɔm 'nɔn fla bε, "te 'fla zɪε e ya -nan tian cεεgu yi -a. ²⁴ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa bε, 'cee yra yɪdɪ 'plεble "mlian Sodɔm 'nɔn 'le vε da.»

Zozi 'e "tɪ 'tɔ 'bɔ (Lk 10.21-22)

²⁵ Tυ zɪε -a man nen, Zozi Bali trυ 'ba. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, yie cɪ labli 'san -a, εn yie cɪ 'tre 'san -a. Mεin 'tɔ "yi 've 'nan, 'winun nen yia yɔɔ minnun nen 'o 'fli "siala 'wi 'tɔnɔn -a bε o man bε, yia ta 'bɔla minnun nen 'o 'fli dre nannannun -a bε -wle. ²⁶ 'Wɪ 'kpa nen, kɔɔ 'wɪ nen e cɪ 'i 'ci 'sɔ 'a bε, -a 'bɔ nen yia dre.

²⁷ Fε pεenɔn 'pεba a 'e wɔdɪ 'an 'lɔ, 'an "tɪ yie dre zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bε 'an 'bɔ nen an cɪ -a -pɪ -a bε 'an -tɔa. En 'an 'bɔ nen an cɪ -a -pɪ -a bε 'an 'saza 'bε 'an "tɪ -tɔa. En "nyian 'an 'bɔ nen an cɪ -a -pɪ -a bε, min nen an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yre "bε, -a san 'bε 'an "tɪ -tɔa.

²⁸ 'Ka pεenɔn, 'ka 'ta 'an 'va! 'Ka "koe "a 'e 'nyandi, kɔɔ -trɔ nen 'ka 'win -ji bε -a cibɛn a, -yee "wεan 'ka 'ta 'an 'va -e 'an 'ka 'trɔa. ²⁹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an dre 'ka 'tazan -a! 'Ka -sɔɔnla 'an -sru -e 'ka 'wɪ -tranla 'an 'va! Ma'an 'te 'paa 'ka da di, εn "nyian bε, an 'ka 'tɔdɔ pεenɔn "siala min -a. 'An 'va zia bε, 'ka 'ci yra "tra. ³⁰ Kɔɔ -si nen maan -kɔɔnmlan 'cεε -e 'ka 'sia bε, e ya 'ka 'sia -si -a. En -trɔ nen maan -nɔan 'cεε -e 'ka 'sia bε, e ya 'fogo 'fego.»

12

Zozi 'wi tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi man (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

¹ Bε-sru 'flinla "yi -tɔ da bε, εn Zozi 'lee 'e -srunɔn fei -tɔ 'cɛndɪ 'sia 'ji. Tυ zɪε -a wlu bε, te dra -a -srunɔn -tεa. Fε 'wle nen fei zɪε -a da bε, waa cεen, εn waa -blɪdɪ 'sia. ² Zɪ Farizen 'nɔn -a -nan 'yi bε, εn waa 'vɪ Zozi lε 'nan: «'I 'yio 'i -srunɔn 'a! 'Wɪ nen wa'a dra -cee 'flinla "yi da diε, -a 'bɔ nen o cɪ -a dre nan bε.»

³ En Zozi -a laabυ -wɔ 'nan: «'Wɪ nen -kaa tra David -a dre 'o 'vale 'yee minnun -a bε, ka'a tian -a ta vɪε dɔv? Te dra o -tεa "bε, ⁴ e wla Bali -le 'kuin, εn 'kpɔun nen waa 'pla Bali -le vε -a bε, yaa 'sia, yaa blɪ, εn e 'yee minnun "le "nɔn, 'pian te -a 'kpɔun 'bɔ zɪε Bali -pannɔn 'saza 'bε -ble. ⁵ En "nyian bε, kaa ta 'vɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, 'flinla "yi da bε, Bali -pannɔn 'ko 'nyranman 'palε Bali -pan 'kuin. 'Flinla "yi 'srɔen nen waa srε zɪε, 'pian o ya Bali -pan 'kuin -le "wεan bε, min -tɔ 'ka 'wɪ 'tɔa o man di. ⁶ Maan ve 'cεε 'nan, fε nen 'bε -dan "mlian Bali -pan 'kɔn da bε, 'bε a 'gυ. ⁷ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nyirinda 'e 'sen 'ka da!

'Bε cɪ 'wɪ "yi "a,
'pian 'sraga bɔdɪ bε,
'bε a 'e "tun.»

"Te ka 'wɪ zɪε -a -ci 'man bε, 'mɛn minnun nen wa'a 'wɪ 'wliɔn "tɔ dre lε 'labε diε, "te ka'a 'wɪ 'tɔa o man "fo "di. ⁸ Fε nen maan 'vɪ zɪε -yεε cɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mεen cɪ 'flinla "yi san -a.»

Min -tɔ nen -a -pela 'ka 'e man bε Zozi -a beli (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Zozi 'si fε zɪε -a -nan, εn e -kɔ -wee cin yɪ 'kuin. ¹⁰ 'Kɔn zɪε -a -ji bε, min -tɔ nen -a -pela 'ka 'e man bε, e ya -nan. -A -nan nen minnun 'wɪ 'gυε -a laabυ Zozi 'lɔ 'nan -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man "le "wεan. O -yre 'nan: «-Cee -pei -tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min 'e 'cε 'si min man 'flinla "yi da?»

¹¹ En Zozi -a 'vɪ -wle 'nan: «Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te -yee 'bla a -tɔwli "cε, εn e -tε -klu -ji 'flinla "yi da bε, -e 'e vɪε 'e 'si di. ¹² Blamin 'wɪ a e -cia 'bla da. -Yee "wεan -a -si a min lɔ -e 'e 'wɪ "yi "dre min lε 'flinla "yi da.»

¹³ En Zozi -a 'vɪ min nen -a -pela 'ka 'e man bε -yre 'nan: «'I 'pε 'su "ji!» Min zɪε 'e 'pε 'su

"ji, en -a -pe zɪe e dre "plɔnblɔn "le -a -pe -tu -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁴ Zɪ e 'wɪ zɪe -a dre bɛ, en Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kʊ 'o cin yɪe. Waa 'pla "da 'nan, 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

Bali 'suzan nɛn Bali -a 'si "va "bɛ Zozi nɛn (Mk 3.7-12; Lk 6.17-19)

¹⁵ 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ Farizen 'nɔn 'ji 'nan 'o dra bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, en e 'si fɛ zɪe -a -nan, e -kʊ. Min "kaga "kɔla -a -sru, en minnɔn nɛn 'o 'man "yaaman bɛ, e -cɛ 'si o pɛɛnɔn man, ¹⁶ 'pian e 'wɪ 'pla -wɛ 'kɪagla 'nan, te 'wee 'tɔ fuɪla "man "dɪ! ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪe. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: ¹⁸ «Bali "e 'nan: <'An 'suzan nɛn maan 'si "va "bɛ, -nyrɛn "bɛ. Maan ye "yɪ en -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman. An 'mɛn lei 'saun -nɔan -yrɛ. Zɪ an min "sɪala min tɪglɪ 'a 'an 'lɛ bɛ, -yɛɛ ve 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ.

¹⁹ Ya'a ve -sa -a dɪ, en ya'a -paanman -a vɪdɪ -a dɪ.

En "nyian bɛ, ya'a ve -guada -trilii dɪ.

²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -cɛɛn nɛn e ya 'e 'widɪ bɛ, 'an 'suzan zɪe, ya'a sʊvmlan "nɛn "dɪ.

En 'tɛ nɛn e cɛɛn "dridɪ man bɛ, ya'a 'driman dɪ.

Yaa dra -bleble zɪe -trilii, -e zɪ an min "sɪala min tɪglɪ 'a 'an 'lɛ bɛ, minnɔn pɛɛnɔn 'o -ci man.

²¹ 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn yɪe 'fo -yrɛ 'nan, -yɛɛ min "sia 'wɪ 'ji. »

Zozi 'wɪ 'pla Farizen 'nɔn lɛ (Mk 3.22-30; Lk 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² "Bɛ -sru en minnɔn -ta min -tu nɛn -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ, -a Zozi lɛ. Min zɪe -yʊ -wɪdɪ 'bɔ -a yɪe 'wɪ, en yaa dre bobo -a. Zozi -a beli, en e wɪ, en e fɛnan yɪ. ²³ 'Wɪ nɛn Zozi -a dre bɛ, e minnɔn pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, en waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Min 'labɛ e -kɔan David kluda min -a 'kpagba.»

²⁴ Zɪ Farizen 'nɔn 'wɪ nɛn minnɔn -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, en waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔnɔn tazan Belzebul -le 'plɛble 'a nɛn min 'labɛ e -yʊ -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru.»

²⁵ 'Wɪ nɛn Farizen 'nɔn 'ji bɛ, Zozi -a -tɔ, en e 'nan -wɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tʊ -ji minnɔn cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tanɔn 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪe e -wia. -Te 'fla -tu da

'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tɔwɪ zɪe -a dre nan oo, 'fla zɪe ya'a 'mɔan dɪ, -e 'e -wɪ. En -te 'kɔn 'tɔwɪ 'lɛ "nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tɔwɪ zɪe -a dre nan oo, "kɔnnɛn zɪe e -wia. ²⁶ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, en o ya -kuli -tanɔn 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wɪ -a -nan 'mɔn.

²⁷ Kaa 'vɪ 'an man 'nan, Belzebul 'bɛ 'plɛble -nɔan 'mɛn en an -yʊ -wɪdɪ -pian "minnɔn -sru, 'lɔɔ 'cee 'nɛnnɔn -le vɛ bɛ cɛɛ ve -nɔn? 'Wɪ nɛn kaa ve 'an man, -te ka'a ve 'cee 'nɛnnɔn man dɪe, yaa -kɔnnɔn man 'nan -tin a 'e 'tɛdɪ 'ka da. ²⁸ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, Bali lei 'bɛ 'plɛble -nɔan 'mɛn, en an -yɔnɔn -pian "minnɔn -sru. 'Wɪ zɪe -yɛɛ -kɔnnɔn man 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔla 'ka 'va. ²⁹ En "nyian bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Satan nɛn e ya min 'plɛble 'a bɛ, waa "kuan waa -yrɪman 'vaa, en min -kɔlaman 'e -wɪmlan -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnɔn "koola.

³⁰ Min nɛn e 'ka 'an 'va dɪe, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. En min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fɛ tre 'e cin man dɪe, yaa fuimlan "man.

³¹ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. En "nyian -te min Bali srɔn bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we "man -wɪdɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. ³² Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man bɛ, waa "cɛa -yrɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lei 'saun man bɛ, -te -a yɪe a "man 'trɛda 'gʊ oo, -te e -ka oo, wa'a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

³³ O yiba 'kpa -tɔa 'e 'blɔ man. -Te yiba "a "yɪ "bɛ, -a 'blɔ -kɔan "yɪ, en -te yiba "a -wɪdɪ "bɛ, -a 'blɔ -kɔan -wɪdɪ. ³⁴ Min -wɪdɪnɔn! 'Wɪ "yɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'bɔla 'ka 'le dɪ, kɔɔ 'ka 'ci wɪ a -wɪdɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn 'e fadɪ min -ji bɛ -yɛɛ bɔala min 'le. ³⁵ Min nɛn -a ci wɪ a "yɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ "yɪ bɔala, en min nɛn -a ci wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. ³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, yɪ nɛn Bali minnɔn -le tin "baa bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min a 'bɔla 'e 'le bɛ, yɪ zɪe -a da nɛn min -a -ci ve. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ -tin -tɛa "min da, en -yɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn.»

Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ dre dɪ (Mk 8.11-12; Lk 11.16, 29-32)

³⁸ "Bε -sru εν 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'lee Farizen 'nɔn -mienun 'wɪ laabv Zozi 'lɔ. O -yrε 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i 'wɪ 'tɔ drε -e 'e -ci -kɔɔn 'kɔε 'nan i "sia Bali va!»

³⁹ Εν Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «-Naagɔnɔn, ka ya min -wliɔnun -a, ka cεεn Bali man, εν ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drε -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka 'nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silεa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bε -a dɪε. ⁴⁰ 'Wɪ nɛn e 'bɔ Zonazi man bε -nyrɛn 'gɔ. E yi drε pɔ -dan tɔ pɔn -ji yaaga. 'Wɪ 'tɔwli zɪε e bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, an yi dra 'trε 'ji yaaga.

⁴¹ Yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, Ninivi 'nɔn 'bε 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ Ninivi 'nɔn lε bε, o 'si 'wɪ 'wliɔ "drɛdɪ man, εν o -sɔɔnla Bali -sru. ⁴² Εν "nyian bε, lɔmɔn -tɔ nɛn 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bε, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, -yεε 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cεε 'nan, min nɛn -a -dan "mlian Salomɔn da bε, e ya 'gɔ.»

*-Yv -wliɔ "lidi 'e da
(Lk 11.24-26)*

⁴³ «-Te -yv -wliɔ 'si min -tɔ -sru "bε, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadiɔnun -nan. E -cia "fɛnan -wεεdɪ -a 'nan -e 'e -nyran nan, 'pian -te ya'a yɪlε dɪε, ⁴⁴ -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bε, -a -ji.» -Te e -ta, te -a -nan a e "koodɪ, te fɛnun a 'e wɔɔladɪ "da, εν -a -ci a 'e "tun "bε, ⁴⁵ tɔɔn e -ko 'e -sru, -e 'e -yv -wliɔ 'sɔravli "nɛn o -wliɔ "mlian "da "bε o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪε -a -ji. "Yεε 'le 'sran bε, min zɪε -yεε -kɔndɪ -wliɔ "mlian -a tɛdε vε da "fo. 'Wɪ -tɔwli zɪε -yεε dra -naagɔnɔn lε.»

*-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Zozi 'fɔ tin 'banan minnun zɪε -wlε, εν -a "bɔ 'lee -a "bɔɪnun -ta. O -fɔ 'o 'tɔdɪ bei, εν o 'nan 'o ya "vale 'o 'wɪ tin "baa -yrε. ⁴⁷ Εν minnun nɛn o cɪ Zozi wei mannan bε, o va min -tɔ -kɔ -a vɪlε -yrε 'nan: «'I "bɔ 'lee 'i "bɔɪnun a bei, o ya "vale 'o tin "baa 'yɪε.»

⁴⁸ 'Pian Zozi "e min zɪε -yrε 'nan: «-Tɪnun 'bε cɪ 'an "bɔ "a, εν -tɪnun 'bε cɪ 'an "bɔɪnun -a?» ⁴⁹ Zɪ e 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, -a -nan nɛn 'e 'pε 'sɔ "ji 'e -srunɔn da, εν e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, 'an "bɔ 'lee 'an "bɔɪnun nɛn 'gɔ. ⁵⁰ Fε nɛn an 'wɪ

zɪε -a 'vɪ bε, -yεε cɪ 'nan min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bε -a cɪ 'sɔ wɪ dra bε, -yεε cɪ 'an "bɔ "a, εν -yεε cɪ 'an "blu -a, εν -yεε cɪ 'an "bɔɪ -a.»

13

*'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Yi -tɔwli zɪε -a da bε, Zozi 'si 'kuin, εν e -kɔ -nyɛnlεa Galile 'yi 'plo man. ² Minnun a trenan "man "kaga, -yεε "wεan e -kɔ -fɔlε -klɔ -ji, εν e -nyran. Minnun pɛɛnɔn "o -fɔɔ 'yi 'plo da, ³ εν e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji -kɔnnɛnnun -fɔdɪ -a -wlε. E 'nan -wlε 'nan:

«Min -tɔ 'bε 'kɔ 'saa 'fɔlε. ⁴ "Yεε -kɔn -a wεennan bε, εν -a 'wlε plɔɛn 'sran si man. "Lomannun -ta, εν waa bli. ⁵ -A 'wlε -mie -sran "nyian puo da, fɛnan nɛn 'trε 'ka "kaga "dɪε, -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trε 'ka "da "kaga "dɪ. ⁶ 'Pian zɪ yidε "ε bɔla "ji "bε, 'saa zɪε e 'tε bli, εν e -ka, -a "sɛin 'ka 'kɔlε -kɔɔbli dɪ -le "wεan. ⁷ Εν -a 'wlε -mie -sran "nyian fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlε bε -a -nan. -Tɛin zɪε e 'tu, yaa -maan 'saa 'ka bɔlε dɪ. ⁸ Εν -a 'wlε -mie -sran 'trε "yi "da, e 'bɔ, e -sɛn "da. 'Saa bε -tɔ 'wlε a "man -yaa tɔ, εν -a bε -tɔ 'wlε a "man -fuba 'shεεdɔ, εν -a bε -tɔ 'wlε a "man -fuba yaaga. ⁹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

*-Mε "le "wεan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn
"ji?*

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ Zozi -srunɔn pli Zozi man, εν waa laabv -yrɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn i 'wɪ tin 'ba minnun 'labε -wlε -kɔnnɛn "ji?»

¹¹ Εν Zozi "e -wlε 'nan: «Kaa 'gɔε, 'ka lε nɛn Bali 'yεε 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bε -a -ci 'si. 'Pian minnun nɛn o 'ka 'an -sru "dɪε, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. ¹² 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ min nɛn e ya -yrɔ "bε, -a lε nɛn waa -nɔan, -e 'e -tɔ 'e 'ciɪla "da. 'Pian min nɛn -yεε "ka "dɪε, -a "tiennɛn nɛn yaa -tɔa "bε, waa "sia -yrɔ. ¹³ 'Wɪ zɪε -yεε "wεan nɛn an 'wɪ tin "baa minnun 'labε -wlε -kɔnnɛn "ji, kɔɔ o yɪε a "ji fɛnan yɪ vε -a, 'pian wa'a fɛnan ye dɪ. Εν 'wɪ man "trɔɛn "a o -wulo -man, 'pian wa'a 'wɪ maan dɪ, εν waa 'wɪ 'ci maan dɪ. ¹⁴ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bε, -yεε 'bɔ o man. Yaa 'vɪ nan:

«'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lε 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a -ci maan dɪ.
Ka fɛnan -nanjεan 'kpa tɪglɪ,

'pian ka'a -kənnən 'ye dɪ.

¹⁵ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun 'labɛ 'o 'bli da -tɔ
'plɛblɛ,

'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu,

ɛn 'o yɪɛ 'lɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.

Waa drɛ zɪɛ 'nan,

-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,

ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,

ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.

'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa drɛ 'nan,

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru

-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.>

¹⁶ 'Pian kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn 'a 'gʊɛ, Bali
-le -fɛa a 'ka man, kɔɔ 'ka yɪɛ fɛnan ye, ɛn 'ka
"trɔɛn 'wɪ 'ci maan. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ
'a 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga, 'lee minnun
nɛn o 'ta 'wɔla Bali wei da bɛ o "kaga -a man
wɛɛ 'nan, fɛ nɛn kaa ye bɛ "o "ye, 'pian wa'a
-kɔlale -a yɪdɪ -a dɪ. ɛn "nyian waa man wɛɛ
'nan, 'wɪ nɛn kaa maan 'gʊɛ "o maan, 'pian
wa'a -kɔlale -a mandɪ -a dɪ.>

*Zozi 'saa 'fɔzan man -kənnən "ci 'vɪ
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)*

¹⁸ «Kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn 'a bɛ, -kənnən
"nɛn maan -fɔ 'saa 'fɔzan man bɛ, an "ta -a
-ci ve 'cɛɛ. ¹⁹ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e
'bɔ 'saa 'wɛ nɛn e -sran -si man bɛ -a man bɛ,
-yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. 'O "trɔɛn "tɔ Bali
-le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da 'wɪ lɛ, 'pian o
"trɔɛn "yuyu 'tan. Tɔɔn ɛn Bali 'nanmanzan
'ta 'wɪnun nɛn -a -cin -fɔla o ji bɛ, -a "koolɛ.
²⁰ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa
'wɛ nɛn e -sran puo da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ
bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan,
'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a. ²¹ 'Pian o
'ka 'o 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ dɪ, -Te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ
"sia o man, ɛn minnun 'tɛ 'padɪ 'sia o da 'nan
o wɪ Bali -le 'wɪ man -le "wɛan bɛ, tɔɔn -e
'o 'pɛ 'si Bali -le 'wɪ -sru. ²² Min -mienun -
le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛ nɛn e -sran
fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlɛ bɛ, -a -nan bɛ, -yɛɛ
bɔa -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'pian
-wee ci "nrandɪ 'trɛda fɛnun da, 'lee -wee
"lala yɪdɪ "yɪ "bɔɔ "bɛ, e -si -tɔa Bali wei lɔ
-e 'e 'nyranman 'pa o man. ²³ 'Pian min -
mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛ nɛn
e -sran 'trɛ "yɪ "da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ bɔa
"o man. O Bali -le 'wɪ maan, o "we "man,
tɔɔn 'nyranman nɛn Bali wei -a 'padɪ "siala
o man bɛ -a "nɛn bɔala -dan. Tɛ o drɛ "le
'nan 'saa nɛn -a bɛ -tɔwli 'wɛ a "man -yaa
tɔ, ɛn -a -tɔwli 'wɛ a "man -fuba 'shɛɛdɔ, ɛn

-a -tɔwli 'wɛ a "man -fuba yaaga bɛ, -yɛɛ 'wɪ
'zɔ.>

Zozi -kənnən "fɔ lu 'wɛ -wɪdɪ "da

²⁴ Zozi -kənnən "pee -fɔ "nyian -wɛ. E
'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ,
-nyrɛn 'gʊ. E ya "le min -tɔ 'bɛ 'yɛɛ fei 'pa, ɛn
e 'saa 'fɔ "da. ²⁵ 'Pian, zɪ -pei 'tan, ɛn minnun
a yɪ -tɛnan bɛ, min zɪɛ -a 'nanmanzan 'ta,
e lu -wɪdɪ 'wɛ wɛɛn fei zɪɛ -a da, ɛn e -kɔ.
²⁶ 'Saa zɪɛ e 'bɔ, e -sɛn "da, ɛn lu -wɪdɪ "e 'bɔ
'wɔ "nyian.

²⁷ Minnun nɛn 'o yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ 'va te waa
man dra bɛ, o -ta -a vɪɛ fei san lɛ 'nan: <'Kɔ
'san, 'saa 'saza nɛn yia -fɔ 'yɪɛ fei. E drɛ 'kɔ,
ɛn lu -wɪdɪ 'bɔ 'ji?>

²⁸ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: <'An 'nanmanzan
'bɛ drɛ.> ɛn -yɛɛ minnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan:
<'Kɔ "ta -ko -a "sɔvɛa?>

²⁹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: <'Cɛjɛ, te 'ka drɛ dɪ!
"Tɔgɔ "cɛɛ vɪ 'nan ka lu -wɪdɪ 'sɔla bɛ, 'ka
'saa 'pa 'va. ³⁰ 'Ka o 'tɔvɪ 'o trɔvɪ 'e cin va -trilii, -
e 'saa 'tɛ tɔvɪ 'e bɔ. 'Saa 'tɛ tɔvɪ -man bɛ, maan ve
'saa 'tɛnɔn lɛ 'nan, 'o lu 'wɛ -wɪdɪ "sɔvɛa 'e
'flin, 'wɛɛ -yrɪ, -e 'wɛɛ 'tɛ 'blɪ. ɛn 'saa bɛ, 'wɛɛ
'tɛ, -e 'wɛɛ 'sɛn 'mɛn 'trɛbɔ -ji.> »

*Fei fɛ 'wɛ 'tɔ man -kənnən 'lee 'mannyan
man -kənnən*

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-21)

³¹ Zozi -kənnən "pee -fɔ "nyian -wɛ. E
'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ,
-nyrɛn 'gʊ. E ya "le min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wɛ
"wɛnnɛn 'tɔ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yɛɛ fei. ³² Fei fɛ
'wɛ zɪɛ -a "wɛnnɛn "mlian fei fɛ 'wɛ pɛɛnɔn
nɛn min -a -fɔa "fei bɛ -a da. 'Pian -te waa
-fɔ ɛn e 'bɔ bɛ, -a -dan "mlian fei 'wɛ pɛɛnɔn
da. E dra "le yiba 'zɔ, te "lomannun a o "kɔɛ
"tɔnan -a plan -ji.>

³³ ɛn e -kənnən "pee -fɔ "nyian -wɛ. E
'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ,
-nyrɛn 'gʊ. E ya "le lɪmɔn -tɔ 'bɛ -fari puu
"sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wɔ
"va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pɔ 'bɔ
siiman 'e pɛɛnɔn.>

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kənnən
'ji?*

(Mk 4.33-34)

³⁴ -Kənnən "ji nɛn Zozi wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'vɪ
minnun "kaga "nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɛ. Ya'a
'wɪ 'tɔ vɪɛ -wɛ te e 'ka -kənnən "ji dɪ. ³⁵ Zozi
-a drɛ zɪɛ 'nan, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a
'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'nan:

«-Kənnən "ji nən an 'wɪ tin "baa minnun lɛ.
 'Wɪnun nən o -fɔ 'e yɔɔdɪ
 'trɛda pou sianan "trilii
 -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ,
 maan ve minnun lɛ.»

Zozi lu 'wlɛ-wlidɪ "man-kənnən "ci 'vɪ

³⁶ "Bɛ -sru, Zozi minnun "kaga zɪɛ o 'tɔv,
 ɛn e -kɔ "kənnən 'o 'vale 'e -srunən 'a. -A
 -srunən pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-
 Kənnən "nən yia -fɔ lu 'wlɛ-wlidɪ "da bɛ, 'i
 -ci vɪ 'kɔɛ!»

³⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Min nən, e
 'saa 'fɔ bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ nən. ³⁸ Fei 'bɔ
 bɛ, 'trɛda nən. 'Saa 'wlɛ bɛ, minnun nən o
 'ta wɔla Bali -sru "bɛ o nən. Lu 'wlɛ 'wɪdɪ
 "bɛ, minnun nən o 'ta wɔla Satan -sru "bɛ
 o nən. ³⁹ Min zɪɛ -a 'nanmanzan nən e lu
 'wlɛ 'wɪdɪ wɛɛn bɛ, Satan nən. 'Saa 'tɛ tɔ bɛ,
 yi nən Bali 'trɛdanən -le tin "baa bɛ -nyrɛn.
 ɛn 'saa -tɛnən bɛ, Bali -le 'pasianən nən laji
 bɛ o nən. ⁴⁰ O lu 'wlɛ 'wɪdɪ 'tɛ blɪ, 'wɪ 'tɔwɪ
 zɪɛ -yɛɛ dra yi nən Bali 'trɛdanən -le tin "baa
 bɛ -a da. ⁴¹ 'Wɪ nən e -taa "drɛɛ bɛ -nyrɛn
 'gɔ: 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'mɛn 'pasianən
 nən laji bɛ o "paa -sia. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnən,
 'lee minnun nən waa dra -e min 'e 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛ bɛ, 'mɛn 'pasianən o bo "va minnun
 nən Bali mingənnən -ble o da bɛ o yei. ⁴² O
 minnun zɪɛ o -sɛan 'tɛ -dan 'va. Fɛnan nən -
 wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan. ⁴³ Tɔn
 -e minnun nən o 'ta 'wɔla Bali -sru "bɛ, o ta
 'e 'sɔ 'o "tɪ "le mingənnən trɛda, te o -san a "le
 yidɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ. Min nən 'wɪ man "trɛn
 "cɪ -a -wulo -man bɛ -a san 'e man!»

Zozi-kənnən "fɔ-gan da

⁴⁴ Zozi "e 'nan: «Bali -le mingənnən -blɪdɪ
 min da bɛ -nyrɛn 'gɔ. E ya "le 'nan -gan -tɔ
 nən 'e yɔɔdɪ fei -tɔ da. Min -tɔ -kɔ, e -gan zɪɛ
 -a 'yɪ, ɛn "e yɔɔ "nyian. -A ci "nranman "bɔv
 -le "wɛan, e 'yɛɛ fɛnən pɛɛnən 'tan, ɛn e -kɔ
 fei zɪɛ -a 'lɔɛ -a man "lala -a.»

⁴⁵ ɛn e -kənnən "pɛɛ -fɔ "nyian -wlɛ. E
 'nan: «Bali -le mingənnən -blɪdɪ min da bɛ,
 -nyrɛn 'gɔ. E ya "le 'flɛ 'tanzan -tɔ 'bɛ cɪ fɛ -tɔ
 nən -a 'flɛ a "le -siga -zɔ bɛ -a -mie -wɛɛnan
 'nan -e 'e 'lɔ. ⁴⁶ Fɛ zɪɛ yaa -tɔ 'yɪ te -a 'flɛ a
 'kpa tɪglɪ. E -kɔ, e 'yɛɛ fɛnən pɛɛnən 'tan, ɛn
 e -ta -a 'lɔɛ -a man "lala -a.»

Zozi-kənnən "fɔ pɔ-tɛ "se "da

⁴⁷ Zozi -kənnən "pɛɛ -fɔ "nyian -wlɛ. E
 'nan: «Bali -le mingənnən -blɪdɪ min da bɛ,

-nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ 'kɔ 'yɛɛ "se
 'wɛɛnɛ 'yɪ 'va. "Se zɪɛ pɔ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnən 'sɛn
 -ji. ⁴⁸ Zɪ e 'fa bɛ, minnun -a klan 'yɪ 'plo da,
 o -nyran, ɛn waa fa bɔdɪ 'sia. Pɔ 'kpa nun
 nən "va "bɛ, -wɛɛ -sɛn -pɔ -ji, ɛn -a -wɪdɪnən
 bɛ, -wɛɛ wɛɛn. ⁴⁹ 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -yɛɛ dra yi nən
 Bali 'trɛdanən 'le tin "baa bɛ, -a da. Bali -le
 'pasianən nən laji bɛ, o -taa "min -wɪdɪnən
 bɔɛ "va minnun nən o 'ta 'wɔla Bali -sru "bɛ
 o yei. ⁵⁰ O minnun zɪɛ o -sɛan 'tɛ -dan 'va.
 Fɛnan nən -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a
 -nan.»

⁵¹ ɛn Zozi -a laabɔ 'e -srunən 'lɔ 'nan: «Ka
 'wɪ pɛɛnən zɪɛ -a -ci 'man?»

O -yrɛ 'nan: «-Inyan!»

⁵² ɛn e -wlɛ 'nan: «Kaa 'vɪ 'kpa. Maan ve
 'cɛɛ 'nan, min nən e Bali -le 'fluba -tɔa ɛn e
 -sɔnɔla 'an -sru "bɛ, te e drɛ "le "kənnən san
 ceje -le 'wɪ 'zɔ. E 'wɪ cejenun 'lee 'wɪ 'trɛnən
 "paaman 'yɛɛ "kənnən 'nən 'ji.»

Zozi 'kɔ Nazaretɪ

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ Zɪ Zozi cɛɛn -kənnən "nun zɪɛ -a -fɔdɪ
 man bɛ, ɛn e 'si 'nan, ⁵⁴ e -kɔ 'e fla. Zɪ e 'bɔla
 -nan nun bɛ, e 'wɪ "paadɪ 'sia -wee cin yɪ
 'kuin. Min pɛɛnən 'plo 'fɔ ɛn o 'nan: «-Tɪɛ 'wɪ
 'tɔdɪ paa "ji? ɛn yaa dra 'kɔ 'lɔɛ ɛn e 'lɛbo "fɔ
 wɪnun dra? ⁵⁵ Min nən e cɪ -a bɛ, kɔa -tɔa.
 Yiba "nyaanzan nən 'gɔvɛ -a -pɪ nən. ɛn Mari
 'bɛ cɪ -a "bɔ "a. ɛn -a "bɔnən nən Zaji 'lee
 Zozeɔv 'lee Simən 'lee Zud -a. ⁵⁶ ɛn "nyian
 bɛ, -a "blunən pɛɛnən a -kaa fla 'gɔ. -Yɛɛ 'wɪ
 'tɔdɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛdɪ 'labɛ nyin zia
 nən yɛɛ 'si?» ⁵⁷ 'Wɪ zɪɛ ya'a o ci 'sɔɛ dɪ. -Yɛɛ
 "wɛan nən wa'a 'wɪɛ "man -e 'o yi -tera "da
 "dɪ.

-A -nan nən Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Te
 Bali 'lewei vɪzan a 'e fla, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ
 'nan e ya 'yɛɛ "kənnən "bɛ, minnun yɛɛ 'ka
 "naan "man "dɪ.»

⁵⁸ Minnun 'ka yi -tɛɛa Zozi da dɪ -le
 "wɛan, ya'a 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga "drɛɛ fɛ zɪɛ -
 a -nan dɪ.

14

Min-batize drɛzan Zan-kanan wɪ nən 'gɔ
(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ Tɔ zɪɛ -a man nən, mingənnən Erodi nən
 e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, e Zozi 'le 'wɪ 'man.
² Yaa 'vɪ 'e 'wɪlunən lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -
 batize drɛzan Zan nən! E wɪuan-kanən 'va,

-yee "wεan 'pleble a -yrō en e 'lēbo "fō wɪnun dra.»

³ 'Wɪ nɛn e dre 'lōō en Zan 'bō 'ka bε, -nyrɛn 'gυ: Erodi 'bε 'vɪ 'nan o Zan 'kun, o -yrɪ, -e 'o -fō -pυ 'kuin. Erodi 'e "bυɪ Filipυ nan nɛn waa laabo Erodi a bε -a 'si 'e 'lō, en yaa 'pa. ⁴ 'Wɪ zɪe e 'nan Zan man, tυ pɛɛnɔn man bε te yaa ve Erodi lɛ 'nan: «-A -sɪ 'ka 'i 'lō -e 'i "bυɪ nan 'pa dɪ.» ⁵ -Yee "wεan Erodi a "va 'nan 'e Zan -tɛa. 'Pian "klan a "ji minnun "le "wεan, kōō min pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

⁶ Erodi -ya yi "fɛdi drɛdɪ 'bō. Yi zɪe -a da bε Erodi 'lu "dre 'tan minnun nɛn Erodi o laabυ "fɛdi da bε o 'lɛ. -Yee "dre 'tandɪ Erodi ci 'sō "fō. ⁷ -Yee "wεan e -tō 'e 'wei da nɔnbε zɪe -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fɛ o o fɛ nɛn i ya "va "bε, 'i vɪ 'mɛn, maan -nɔan 'yɪɛ.»

⁸ -A "bυ 'wɪ wɔvυ "ji, en e 'nan Erodi lɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo -va nɛn an ci. 'I -nɔn 'mɛn -naagυ "plɛdi da!» ⁹ 'Wɪ zɪe e trun -fō mingɔnnɛn Erodi man. 'Pian e -tō 'e wei da 'va, en "nyian bε minnun nɛn "fɛdi da bε -wee "wεan, ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ -cɛjɛ dɪ. -A -nan nɛn e wɪ "man, ¹⁰ en e min 'pa 'sia 'nan 'e 'kυ Zan -wulo 'cɛn -pυ 'kuin. ¹¹ Yaa cɛɛn, en e -ta -a "plɛdi da. Waa -nɔn nɔnbε zɪe -yrɛ, en e -kυ -a 'e "bυ 'lɛ.

¹² "Bε -sru, Zan -srɛnɔn 'ta Zan -kadɪ 'silɛa, en o -kυ -a wɔlɛ. 'Wɪ nɛn e 'bō "man "bε, en o -kυ -a 'sinan 'palɛ Zozi lɛ.

Zozi 'blifɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ
(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)

¹³ Zɪ Zozi 'wɪ zɪe -a 'man bε, e -fō -klv -ji, en e 'si fɛ zɪe -a -nan. E ya 'vale 'e -kɔan fɛnan nɛn e ci flu bε -a -nan. 'Pian min "kaga -a -kɔnnɛn 'yɪ, o 'si 'fla, en o -kɔla -a -sru 'o 'cɛin ji. ¹⁴ Zɪ e sɔnla -klv -ji bε, e minnun 'yɪ "kaga, en o nyrinda -sɛn "da. -A -nan nɛn -cɛnɔn nɛn minnun zɪe o yei "bε e o beli.

¹⁵ Zɪ funninmlan "ta "paala bε, en -a -srɛnɔn pli "man, o -yrɛ 'nan: «-Pei "ta taan, min 'ka 'nyɛanla 'gυ dɪ. -Yee "wεan 'i vɪ minnun lɛ 'nan, 'o 'kυ 'fla -e 'o 'wee -blifɛnɔn 'lō, o -blɪ.»

¹⁶ En Zozi -a 'vɪ 'e -srɛnɔn lɛ 'nan: «O -kɔlaman o -fō 'gυ, 'ka 'blifɛ -nɔn -wɛlɛ 'ka 'bɔa!»

¹⁷ En o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pō 'fiili "cɛ "nɛn 'kυ 'lō 'gυ.»

¹⁸ En Zozi 'e 'nan: «'Ka 'ta -a 'mɛn!» ¹⁹ "Bε -sru en yaa 'vɪ minnun "kaga zɪe -wɛlɛ 'nan, 'o -nyran lu da. E 'kpɔun 'soolu 'lee pō "fli zɪe

-a 'si, 'e yra -tō laji, e Bali muo "fō. "Bε -sru e 'kpɔunnun 'bō "nɛn jɛɛn, en yaa -nɔn 'e -srɛnɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnun 'bō man. ²⁰ O pɛɛnɔn -a bli, o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fō bε, waa tre 'e cin man, e saannɛn -fuda "fli 'fa. ²¹ Minnun nɛn waa bli bε, o "nɛn bɔa -kpi 'soolu, te wa'a nannannun 'lee lɪmɔnnun "nrɔnlɛ dɪ.

Zozi 'ta 'wɔ 'yɪ yɪɛ da
(Mk 6.45-52; Zan 6.15-21)

²² "Bε -sru, en e -tō 'e -srɛnɔn man 'nan, 'o 'fō -klv -ji 'o 'trɔa 'e 'lɛ 'yɪ -sru. E -fɔla "da 'nan -e 'e -si -nɔn minnun 'bε -wɛlɛ. ²³ Zɪ minnun -nyan -nan bε, e pɔn -tυ tri en e -kυ Bali trυ 'balɛ 'e 'saza. Funninmlan 'pla te e ya fɛ zɪe -nan 'e 'tɔwɪ. ²⁴ Tυ zɪe -a man bε, te -klv -sru 'bō 'kɔɔbli. 'Pian te -klv 'bɔ a 'e yra yɪnan 'yɪ nɛn e 'blv -fɔa "bε -yrɔ, kōō fulō "fɛɛnman o da zia.

²⁵ Zɪ tυ 'cɛn mannɛn 'wɪdɪ 'sia bε, en Zozi 'kɔla o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da. ²⁶ Zɪ -a -srɛnɔn -a 'yɪ, te e ya 'ta wɔnan 'yɪ yɪɛ da bε, o ci nrɔn 'nan: «Min lei nɛn!» "Klan o -tɛa "le "wεan o -paandɪ 'sia 'pleble.

²⁷ En Zozi "e -wɛlɛ 'nan: «'Ka 'fɔ flu. Maan nɛn, te 'ka "klan dɪ!»

²⁸ En Pieri "e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, -te bii nɛn bε, 'yian laabυ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da.»

²⁹ En e -yrɛ 'nan: «'I 'ta!»

Pieri 'si -klv -ji, en e 'ta wɔladɪ 'sia 'yɪ 'yɪɛ da te e -ko Zozi 'va. ³⁰ 'Pian zɪ yaa 'yɪ 'nan fulō "fɛɛnman 'pleble bε, "klan -sɛn "ji, en e -wɔladɪ 'sia 'yɪ 'wɪ. -A -nan nɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «Minsan, 'yian 'sɔ 'yɪ 'lō.»

³¹ 'Nun tɔn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, yaa 'kun, en e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie yi -tɛradɪ 'an da a "wɛnnɔn. -Mɛ "le "wεan nɛn 'i 'ci -fɔɔdɪ 'sia?»

³² -A -nan nɛn o -fō -klv -ji, en fulō "fɛɛndɪ 'le 'tō. ³³ Tɔn en -a -srɛnɔn 'o "pō sɔn "wɪ, waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-A -sa 'ka "fō "dɪ, Bali -pɪ nɛn yia.»

Zozi -cɛ -tɛnɔn beli Jenezarɛt
(Mk 6.53-56)

³⁴ O 'yɪ zɪe -a cɛɛn 'ji, en o 'bɔla Jenezarɛt 'lɛglɔn 'ji. ³⁵ Minnun nɛn o -nyɛanla fɛ zɪe -a -nan bε, zɪ o Zozi 'yɪ bε, waa -kɔnnɛn 'yɪ. -A -nan nɛn o minnun 'pa 'sia 'o "srɔn 'flanun da, en minnun -ta -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'a -yrɛ. ³⁶ En o toba -fō Zozi lɛ 'nan 'e 'si -nɔn 'wɛlɛ -e 'o klɛ -yee sō 'lēbo "tun "man. Minnun pɛɛnɔn

nɛn o -kɔla klɛdɪ -a -yee sɔ 'lɛbo "man bɛ, -ce 'si o man "fo.

15

Zuif 'nɔn tranun kluda wɪ (Mk 7.1-13)

¹ "Bɛ -sru, ɛn Farizɛn 'nɔn -mienun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'si Zeruzalɛm, o -ta Zozi 'va, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: ² «-Mɛ 'le "wɛan nɛn 'i -srunɔn 'ka 'ta 'wɔla -kaa tranun kluda wɪnun da dɪ? "Wɛɛ fɛnun -bli bɛ, wa'a 'o 'pɛ -man foeman 'le zɪ -kaa tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nun, -mɛ 'le "wɛan nɛn -kaa tranun kluda wɪ 'tɔ 'ji bɛ, ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da dɪ?

⁴ Bali "e 'nan: «'I 'tɪ 'lee 'i "bɔ "bɛ, 'i yie 'e 'nan o man.» ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan: «Min nɛn e wɪ -wɪdɪ 'e "tɪ 'lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e wɪ -wɪdɪ 'e "bɔ "lɛ bɛ, -a san zɪɛ 'o -tɛ.» ⁵ 'Pian 'ka 'bɔ "ka "paaman minnun ji 'nan, min nɛn yaa 'vɪ 'e "tɪ -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'e "bɔ "lɛ 'nan: «'Lala nɛn 'an 'ci nrɔn 'nan 'an "paa -a 'ka 'va bɛ, an "ta -a -nɔan Bali lɛ.» ⁶ -A san zɪɛ -te -a yie 'ka 'nanle 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man dɪɛ, ya'a fɛ -tɔ dra dɪ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔnman 'nan, ka Bali wei klu -sran 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a. ⁷ Wei "flivli 'nɔn! 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'ka man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Yaa 'vɪ 'nan:

⁸ «Bali "e 'nan:
Minnun 'labɛ,
waan 'tɔ "yi "ve 'o 'le lou,
'pian o jinun bɛ,
o ya 'o 'sidɪ 'an man -kɔɔbli.

⁹ -Wee 'an 'sudɪ bɛ -a "nɛn "ka "dɪ.
Kɔɔ -peinun nɛn blamin a -tɔ bɛ,
-a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji 'nan
-yɛɛ cɪ Bali -le -si -a.» »

-Mɛ "wɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ? (Mk 7.14-23)

¹⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi minnun laabu 'e "srɔn "kogo, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "tɔ -e 'ka 'wɪ 'gɔɛ -a -ci man 'kpa! ¹¹ Fɛ nɛn e "sia bei -e 'e -wɪa "min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. 'Pian fɛ nɛn e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.»

¹² Tɔɔn ɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'gɔɛ, e wɪa Farizɛn 'nɔn man. Yia -tɔa zɪ?»

¹³ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "nɛn laji bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'wlɛ 'fɔ 'trɛ 'ji dɪɛ, o -taa -a "suɛlɛa. ¹⁴ 'Ka o 'tɔ

zɪɛ! Yie 'winɔn nɛn waa, ɛn o ya "vale 'o -si -kɔnman minnun nɛn o yie a 'e 'widɪ bɛ -wlɛ. -Te yie 'wizan -tɔ a -si -kɔnman yie 'wizan -tɔ lɛ bɛ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji.»

¹⁵ ɛn Pieri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «-Kɔnɛn "nɛn yia -fɔ 'nan min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'i -ci vɪ 'kɔɛ.»

¹⁶ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, "ka "ya wo tian minnun nɛn wa'a 'wɪ 'ci maan dɪɛ waa? ¹⁷ -Mɛ drɛ ka'a 'wɪ 'ci maan dɪ? Fɛ pɛɛnɔn nɛn e -wɪamlan min 'le bɛ, e -ko min -pɔn -ji, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn o -fɔa "lua. ¹⁸ 'Pian fɛ pɛɛnɔn nɛn e bɔala min 'le bɛ, e "sia min souba ji, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. ¹⁹ Kɔɔ min souba ji nɛn ci "nrɔndɪ -wɪdɪ pɛɛnɔn "sia: min -tɛdɪ a -tɔ, min nan -wɛɛdɪ a -tɔ, min -sran -wɛɛdɪ a -tɔ, nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ e ya -tɔ, crin wɔdɪ a -tɔ, 'wɪu 'sendɪ minnun man a -tɔ, 'wɪdɪ min man -wɪdɪ "a -tɔ. ²⁰ 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. 'Pian -te min fɛ -bli 'e 'pɛ -man "tri "a bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ.»

-Pɛn lɪ -tɔ yɪ -tɛra Zozi da (Mk 7.24-30)

²¹ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kɔ Tir 'lee Sidɔn 'lɛglɔn 'ji. ²² 'Lɛglɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn bɛ Zuif 'nɔn "cɛɛ waa dɪ. -A -nan lɪmɔn -tɔ 'bɛ 'ta Zozi 'lɛ, ɛn e paan -yrɛ. E 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, David kluda min, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da. -Yɔ -wɪdɪ "a see 'panan 'an 'lu man.»

²³ 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da "man "dɪ. ɛn -a -srunɔn pli "man, o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan: «'I fɛ -tɔ drɛ -e lɪ 'gɔɛ 'e lɪ 'e da, kɔɔ -a -nan 'mɔn te e -paanman -kaa -sru.»

²⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Izraɛl 'nɔn 'saza 'va nɛn Bali 'an 'pa 'sia. -Wɛɛ cɪ "le 'blanun nɛn -si 'san -wlɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.»

²⁵ 'Pian lɪ zɪɛ e -ta 'e "pɔ sɔɔnla Zozi 'wɪ ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan 'i yra 'si, 'i 'pa 'an 'va!»

²⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «E 'ka 'wɪ "yi "a -e min 'e 'yee 'nɛnnun -blifɛ 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ dɪ.»

²⁷ ɛn lɪ zɪɛ e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, Minsan! 'Pian -plɛnnun bɛ, o "tɪ 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -nyrɛn waa -ble.»

²⁸ Tɔɔn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'Yie yɪ -tɛradɪ Bali da a -dan. 'Wɪ nɛn i cɪ "va "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yie!» Tɔ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wɪu nɛn -a 'lu beli.

Zozi min "kaga beli (Mk 7.31-37)

29 "Bε -sru Zozi 'si fε zιε -a -nan, εn e -ku Galile 'yi man. E pɔn -tɔ tri, εn e -nyran "da. 30 En minnun -tadɪ 'sia "va "kaga. O -ta 'o 'lɔ le minnun nɛn o "tun "bɔ bε waa, 'lee yie 'winɔn, 'lee minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bε waa, 'lee bobonun, 'lee -cε -tɛnɔn "kaga "pee "nyian. O -ta waa εn o o -sran -a 'lε, εn e o pɛɛnɔn beli. 31 Bobonun wɪ, minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bε e drε "plɔnblɔn 'e "pa 'ji, minnun nɛn o "tun "bɔ bε o 'ta 'wɔ, yie 'winɔn fɛnan 'yɪ, zɪ minnun 'wɪ zιε -a -nan 'yɪ bε, o 'plo 'fɔ, εn o Izrael 'nɔn 'le Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

*Zozi 'kpɔun pli min -kpi sinjɛn man
(Mk 8.1-10)*

32 Zozi 'e -srunɔn laabɔ, εn e 'nan -wlε 'nan: «Min "kaga 'labε, o nyrinda -sɛan 'an da, kɔɔ o yi yaaga nɛn 'an "srɔn 'gɔ, εn o -blifε "ka "nyian dɪ. An 'ka "va 'nan 'an o lia 'o da 'o 'ci le dra -a dɪ, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da -sia.»

33 -A -srunɔn 'e -yrε 'nan: «Fɛnan nɛn -kaa cɪ 'gɔɛ, min 'ka 'nyɛanla 'nan dɪ. Nyin zia nɛn kɔ -blifε "kaga "ye -e 'kɔ -nɔn min "kaga zιε -wlε o 'kanvε -a?»

34 En Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «-Blifε "cε "nɛn 'ka 'lɔ?»

En o -yrε 'nan: «'Kpɔun 'sɔravli 'lee pɔnɛn "wɛnwɛnnɛn -mie nɛn 'ku 'lɔ.»

35 Tɔɔn Zozi 'e 'nan minnun lε 'nan 'o -nyran "tra. 36 E 'kpɔun 'sɔravli 'lee pɔnɛnnun zιε -a 'si, e Bali muo "fɔ, εn yaa "nɛn jɛɛn. "Bε -sru yaa -nɔn 'e -srunɔn lε, εn waa pli minnun man. 37 O pɛɛnɔn -a bli, o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bε, waa tre 'e cin man, e saannɛn 'sɔravli 'fa. 38 Minnun nɛn waa bli bε, o "nɛn bɔa -kpi sinjɛn, te wa'a nannannun 'lee lɪmɔnnun "nrɔnlε dɪ. 39 Zɪ Zozi 'si -nɔn minnun lε o -kɔ bε, εn e -fɔ -klɔ -ji, e Magadan 'lεglɔn 'ji si 'sia.

16

*Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka Zozi -le 'wɪ 'ci maan dɪ
(Mk 8.11-21; Lk 12.54-56)*

1 Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn pli Zozi man, εn o 'tan "man 'wɪ 'tɔ laabɔdɪ -a -yrɔ. Waa 'vɪ -yrε 'nan, 'e 'lɛbɔ "fɔ wɪ -tɔ drε laji -e 'o -tɔ 'nan Bali -le 'pleblε a -yrɔ.

2 En Zozi 'e 'nan -wlε 'nan: [«-Te funninmlan 'pla te laji a 'tɛndɛn bε, kaa ve 'nan, "tre "bε fɛnan -kɔan 'e siadɪ "da. 3 En bodrun -te

fɛnan a -suglɔ bε, kaa ve 'nan, cɛɛgɔ laa -fɛan. 'Wɪ nɛn e "ta dra laji bε, kaa -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn 'bε cɪ drɛnan 'ka 'bɔ yie man 'gɔɛ, ka'a 'bε 'ci maan dɪ.] 4 -Naagɔnɔn, ka ya min -wɪdɪnɔn -a, ka cɛɛn Bali man, εn ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drε -e 'e -kɔɔn 'nan Bali -le 'pleblε a 'an 'lɔ. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bε -a dɪε.» En e o 'tɔl, e -kɔ.

*Zozi 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lε Farizɛn 'nɔn 'le
'wɪ "paadɪ da
(Mk 8.14-21)*

5 Te -a -srunɔn "ta -ko 'yi -sru 'zianun bε, o ci 'san 'kpɔun siadɪ man. 6 Zɪ o 'bɔla 'nan nun bε, εn Zozi 'e -wlε 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan.»

7 -A -srunɔn 'o 'ci nrɔn, εn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Ka'a talɛ 'kpɔun -a dɪ, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zιε -a 'vɪ.»

8 Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, εn e 'nan -wlε 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn. -Mε "le "wɛan nɛn 'ka 'ci nrɔn 'nan, ka'a 'talɛ 'kpɔun -a dɪ, -yee "wɛan nɛn an 'wɪ zιε -a 'vɪ. 9 'Wɪ klɔ 'ka 'ka 'ji dɔɔ? -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, an 'kpɔun 'soolu pli min -kpi 'soolu man, waa bli o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bε e saannɛn 'fa wɛa? 10 En -a cin 'e 'tɔ 'ka 'ji "nyian 'nan, an 'kpɔun 'sɔravli pli min -kpi sinjɛn man, waa bli o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bε e saannɛn 'fa wɛa? 11 'Cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'pleblε. Ma'an 'kpɔun -le 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ dɪ. 'Pian maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan.»

12 En -a -srunɔn -a -ci 'man "mɛn 'nan, 'mannyan nɛn waa -sɛan 'kpɔun -va bε, -yee "wɛan "cɛɛ e 'nan 'o yie 'tɔ 'o 'fli -va dɪ. 'Pian Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn -le 'wɪ "paadɪ nɛn yaa ve.

*Min nɛn Zozi cɪ -a bε Pieri -a 'vɪ
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)*

13 Zɪ Zozi 'bɔla Sezare Filipɔ 'lεglɔn 'ji bε, εn yaa laabɔ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bε minnun "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

14 En o 'nan -yrε 'nan: «Min -mienun "o 'vɪ 'nan, min -batize drɛzan Zan nɛn e -ka bε, -nyrɛn 'yia. En min plɔɛn "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'lɪ bε, -nyrɛn 'yia. En o -mienun "o 'vɪ 'nan Bali 'lewei vɪzan Zeremi

nen 'li be, -nyren 'yia. En -te 'be "cεε dıε, Bali 'lewei vınɔn nen 'li be -a -tu 'be fuu, -nyren 'yia.»

¹⁵ En yaa laabu 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «Kaa 'nun, "ka 'vı 'nan, -tı nen 'maan?»

¹⁶ Simɔn Pieri "e -yre 'nan: «I ya Crizi nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wı 'ji be -a. Bali nen -a yie ci "man "be -a -pı nen 'yia.»

¹⁷ En Zozi "e 'nan: «Zonas -pı Simɔn, 'yie 'wı a "yi. Kɔɔ blamin "cεε 'wı zıε -a -cin -tɔ 'i 'ji dı, 'pian 'an "tı "nen laji be -yεε -cin -tɔ 'i 'ji. ¹⁸ Maan ve 'yie 'nan, 'i 'tɔ nen Pieri, -a -ci puo. En puo zıε -a da nen an -taa 'men -leglızi -tɔlεa. Fε -tu 'ka 'tre 'gυε -a da -e 'e -leglızi zıε -a -wı dı. ¹⁹ Bali -le mingɔnnen tre be, maan -lagle 'wle -nɔan 'yie. Fε oo fε nen yia ve "man "cεje 'tre 'gυε -a da be, te o -cεje 'vı "man laji. En fε oo fε nen yia "kuan 'i 'pe "fli "a 'tre 'gυε -a da be, te waa 'kun o -pe "fli "a laji.»

²⁰ -A -nan nen Zozi 'e -srunɔn "trɔen nyuɔn 'kagla. Yaa 'vı -wle 'nan, te 'o -nan sεε wu min le 'nan, min nen Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wı 'ji be -nyren 'yaa dı.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandı -kanɔn 'va wı 'vı
(Mk 8.31-33; Lk 9.22)

²¹ -E 'e 'sia tɔ zıε -a man be, -a -nan nen 'wı nen e "ta -daa "bɔle Zozi man be yaa vıdı 'sia 'e -srunɔn le. E 'nan -wle 'nan: «An -ko Zeruzalem. Min cejenun, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vınɔn 'te "kaga "paa 'an da. Waan -tea, -a yi yaagazan da -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

²² -A -nan nen Pieri -a laabu 'o "fli yei, en e 'wı pladı 'sia -yre 'kagla. Yaa 'vı -yre 'nan: «Minsan, 'wı zıε te 'an man 'i da "fo "dı, te Bali 'e -si -nɔn dı.»

²³ Zozi 'e yra -tɔ Pieri da, en e -yre 'nan: «Satan! 'I 'si 'an -sru! Te 'i 'si -tɔ 'an 'lɔ dı! 'Wı nen 'i 'ci "nrɔnman "da "be, -a da "cεε Bali e ci "nrɔnman dı. Blamin -le ci "nrɔndı nen 'i 'wulo -ji.»

Zozi -sru 'ta wvdi
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

²⁴ "Be -sru en Zozi -a 'vı 'e -srunɔn le 'nan: «Min nen e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a be, 'e 'wı yra yıdı man, en 'e 'wı 'kadı man yiba "plan da, -e 'e -sɔnla 'an -sru. ²⁵ Kɔɔ min nen e ci 'e 'ladı 'yee 'trɛda da be, ya'a ye dı. 'Pian min nen 'e 'pe 'si 'yee 'trɛda da "fo en yaa -nɔn 'men be, -a san 'be 'belıdı nen

ya'a 'nyaan dıε -a ye. ²⁶ En -te min 'trɛda fε pεenɔn 'yı, te 'belıdı 'ka -yrɔ "dıε, -a -ci nen 'nɔn? Fε -tu 'ka 'tre 'gυε -a da -e min 'e 'yee 'belıdı ta pan wu -a dı. ²⁷ 'Wı pεenɔn zıε maan -cin -tɔ 'ka 'ji, kɔɔ tu nen an -ta pee wo be, 'an 'bɔ Blamin -pı, an -taa 'an "tı "le 'te 'san da 'ku 'vale 'men 'pasianɔn nen laji be waa. Tu zıε -a man nen min -tu 'e dre wı man -kopa ye. ²⁸ Maan ve 'cεε 'wı tıgı 'a 'nan, 'ka pεenɔn nen 'an 'le 'gυε, ka'a 'cεan -kaadı man 'vaa -e 'ka yı 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pı mingɔnnen -blıdı 'sia dı.»

17

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yı 'yee 'te 'san wlu
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ Yi 'shεεdɔ, "be -sru en Zozi 'ku pɔn loulou "tu da 'o 'vale Pieri 'lee Zaji 'lee 'e "buı Zan -a. ² Zozi 'kɔle lila o yie man. -A yra 'bidı 'sia "le yıde 'le 'wı 'zɔ, en -yee sɔ dre 'fuvu 'yrıyrı. ³ En o Moizi 'lee Eli 'yı -a "srɔn, te o -sεε "wo 'o 'vale Zozi 'a.

⁴ -A -nan nen Pieri -a 'vı Zozi le 'nan: «Minsan, e dre 'wı "yi "a en -kaa ta 'gυ. -Te 'i wı "man "be, an segle pannen yaaga -tɔa. -A -tu -kɔan 'yie ve, -a -tu -kɔan Moizi -le ve, en -a -tu -kɔan Eli -le ve -a.»

⁵ E -fu 'wı zıε -a tin 'banan, en "lolu -koei "nen e ya 'fuvu 'yrıyrı be, e -trɔa o da. -A -nan nen wei -tu wı "lolu -koei zıε -a va. Yaa 'vı 'nan: «Min 'labε, e ya 'an 'pı nen maan ye "yi "be -a. E ya 'an 'bli 'pa "da "nen -a. 'Ka "trɔen "tɔ -a wei le!»

⁶ Zı -a -srunɔn wei zıε -a 'man be, "klan -sen o ji, o tεela 'o 'kɔlenen, en 'o yra blula.

⁷ 'Pian Zozi pli o man, e kle o man, en e -wle 'nan: «Te 'ka "klan dı! 'Ka 'wluan lou!» ⁸ -A -nan nen 'o 'wulo wluan lou, en o Zozi 'yı 'e 'saza.

⁹ Zı o ya 'sinan pɔn da -e 'o -sɔn "ji "be, en e 'wı 'pla 'e -srunɔn le. Yaa 'vı -wle 'nan: «'Wı nen ka "sia -a -nan yınan 'gυε, te 'ka -nan sεε wu min le dı, -trilii -e 'an 'bɔ Blamin -pı 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

¹⁰ -A -nan nen -a -srunɔn 'wı laabu -yrɔ. Waa laabu 'nan: «-Mε "le "wεan nen 'fluba 'ci vınɔn 'o 'nan, Eli 'be -taa 'e 'flin 'vaa -e min 'sizan 'wı 'ji 'e 'ta?»

¹¹ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn. Eli 'be -taa 'e 'flin, -e 'e fεnun pεenɔn -tɔla 'e "pa 'ji. ¹² 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Eli -ta 'va, en wa'a 'sileā min -a dı. 'Wı

nɛn o ci "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, 'an yra ye -wɔɔ.» ¹³ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a -ci 'man 'nan, min -batize drɛzan Zan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ.

*Zozi -yv -wɪdɪ 'si 'nɛn 'tv -sru
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)*

¹⁴ Minnun nɛn o ci Zozi 'pɛnnan bɛ, Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga 'bɔ o man, ɛn min -tv -ta 'e "po "sran Zozi 'wɪ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: ¹⁵ «Minsan, 'an 'pɪ nyirinda 'e 'sɛn 'i da! -Tɔwli "cɛ a "man, ɛn e ya 'e yra yɪnan -yrɔ "wɪdɪ. Tv -mie man bɛ, yaa -tɛa 'tɛ 'va, ɛn tv -mie man bɛ yaa -tɛa 'yi 'va. ¹⁶ An -ta -a 'i -srunɔn lɛ, wa'a -kɔlɛ -a 'belidɪ -a dɪ.»

¹⁷ Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ, ɛn ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra. 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. Tv wɛa nɛn maan dra "nyian 'ka 'va? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'gɔ!» ¹⁸ ɛn Zozi 'a 'vɪ 'yv -wɪdɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gɔɛ -a -sru.» E 'si -a -sru ɛn 'nɛn zɪɛ e beli 'nun.

¹⁹ "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fɔ 'o 'saza bɛ, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn kɔ'a -kɔlɛ -yv -wɪdɪ zɪɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn, -yee "wɛan ka'a -kɔlɛ -a drɛdɪ -a dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn -tv -le 'wɪ 'zv bɛ, kaa ve pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sɔra fɛ 'gɔɛ -a -nan 'i 'trɔa -miɛn), yaa dra. 'Wɪ 'tv 'ka 'kɔan, te ka'a 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ ['Pian -yv -wɪdɪ zɪɛ, min fɛ "sɔan, e Bali trɔ "baa 'vaa ɛn e -kɔlaman -a -pindɪ -a min -sru.»]

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluannan -kanɔn 'va wɪ 'vɪ "nyian

(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²² Yi -tv da te Zozi 'lee 'e -srunɔn a ciɪnan Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bɛ, o "ta -daa 'an -nɔn lɛ minnun lɛ, ²³ -e 'waan 'tɛ. -A yi yaagazan da -e 'an 'wɪuan -kanɔn 'va.» 'Wɪ zɪɛ yaa -srunɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'kpa.

Zozi 'lee Pieri 'sukɔlɛ -pan 'wɔ

²⁴ Lɛ -tvɔv pɛɛnɔn man bɛ Zuif 'nɔn nɛn -klɔnɔnnun -a bɛ, o "lala -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a. -Yee "wɛan yi -tv da, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Kapanamo bɛ, minnun nɛn o "lala zɪɛ -a "sia bɛ, o pli Pieri man, ɛn waa

laabu -yrɔ 'nan: «"Lala nɛn minnun -a -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'san "e -nɔan?»

²⁵ Pieri "e 'nan: «-Inyan, yaa -nɔan.»

"Bɛ -sru ɛn e wɪa 'kuin. -A -nan nɛn Zozi 'fɔ 'e 'flin, e 'wɪ 'gɔɛ -a laabu -yrɔ. Yaa laabu -yrɔ 'nan: «Simɔn, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da. Mingɔnnɛnnun nɛn 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, -tinun lɔ nɛn o 'sukɔlɛ "sia? 'O 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ nɛn waa "sia, -baa min peenun lɔ nɛn waa "sia?»

²⁶ ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min peenun lɔ nɛn waa "sia.»

Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, wa'a sia 'o 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ dɪ. ²⁷ 'Pian -te kɔa drɛ ɛn 'wɪ 'nan o man bɛ, e 'ka "yi "dɪ. -Yee "wɛan 'i 'kɔ 'yi man, 'i -kɔpa -fɔla 'yia. Pɔ tɛdɛ nɛn e -kɔpa zɪɛ -a "siala bɛ 'i -tɛ. 'I yie 'tɔ -a 'le! 'Lein 'wɛ nɛn -nan bɛ, 'i 'si -e 'i -nɔn -wɛ 'mɛn vɛ 'lee 'yie vɛ -a.»

18

*-Tɪɛ ci Zozi -sruzan -dan a?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

¹ Tv zɪɛ -a man nɛn, Zozi -srunɔn pli "man, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Tɪɛ ci min -dan a Bali -le mingɔnnɛn trɛda?»

² Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ laabu, yaa -tɔ o yei. ³ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka'a lilɛa -e 'ka 'fli drɛ "le nannannun -le 'wɪ 'zv dɪɛ, ka'a 'kɔ Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. ⁴ 'Pian min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda, e ya min -dan a.

⁵ ɛn min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zv -gɔ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɪglɪ.»

*'Ka drɛ "yi -e 'ka vɛlɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ!
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)*

⁶ «Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zv bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tɔwli "cɛ 'si 'an -sru "bɛ, -a "yi mlin -e 'o 'kɔlɛbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va.

⁷ 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'trɛdanɔn 'gɔɛ o man, kɔɔ -wɛɛ dra -e 'mɛn minnun 'o 'si 'an -sru. 'Winun nɛn waa -maan 'lɔɔ -e min 'e 'si 'an -sru "bɛ, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ ɛn 'mɛn min -tv 'si 'an -sru "bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. ⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin 'bɛ -maan 'i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ -te 'i -kɔ Bali va 'i 'pɛ ponɛn 'a, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i

cein ponen 'a 'i man be, -a "yi mlin 'i 'pe "fli 'lee 'i 'cein "fli 'o 'fv 'i man -e 'wei 'tuw 'te 'va be, -a da. ⁹ En -te 'i yie 'be -maan 'i 'w1 'wliđi "dra be, 'i 'si "ji, -e 'i tuw -kəbli. Kə -te i -ku Bali va yie 'tuwli "a be, 'be "yi mlin 'i yie "fli 'o 'fv "ji, -e 'wei 'tuw 'te 'va be -a da.

¹⁰ "Ka dre "yi! Minnun nen o yi -teala 'an da "le nannannun -le 'w1 'zv be, te 'ka o dre 'ka 'pela koda di! Kə maan ve 'ce'e 'nan, Bali -le 'pasianən nen o yie -təa "minnun z1e o va be o ya bodrun funnin 'o 'təđi 'an "ti "nen laji be -a 'le. 'W1 nen e bəa "minnun z1e o man be -e 'o -nan 'sinan 'pa -yre.»

-Te min 'w1 'wliđi dre be, waa dra 'kə?
(Lk 15.3-7)

¹¹ [«'An 'bə Blamin -p1 an -ta 'nan -e 'an minnun nen o 'san be o 'si 'w1 'ji.]

¹² "Ka 'ci "nrən 'w1 'gυe -a da! Min -tu -le 'bla a -yaa tu, en -a -tu 'san "va. Yaa dra 'kə? Maan ve 'ce'e 'nan, 'bla -fuba 'sərasien 'wle 'sərasien be e 'o "tve z1e, -e 'e 'ku 'bla -tu nen e 'san be -a -wεε. ¹³ -Te yaa 'y1 be, -a ci "nranman. Ci "nran z1e e -ciala 'bla -fuba 'sərasien 'wle 'sərasien nen wa'a 'sanle d1e, -wee ci "nran nen waa -nəan min le be -a da. ¹⁴ "Ka "ti "nen laji be, 'w1 'tuwli z1e -a 'bə nen yaa dra. -A ci 'sə "ce'e 'nan, minnun nen o yi -teala 'an da "le nannannun -le 'w1 'zv be, o -tuwli "ce 'e 'san "va "d1.

¹⁵ -Te 'i bəezan -tu nen e ya 'an -sruzan 'a "le 'yie 'w1 'zv 'nan e 'w1 'wliđi dre 'yie be, 'i 'ku "va -e 'ka 'nan w1 v1 'ka "fli yei. -Te yei wei 'man be, te yie dre en 'ka yei "sen 'e cin va. ¹⁶ 'Pian -te e 'ka "va 'nan 'yei wei maan "d1e, 'i min -tu 'pa 'i 'va, -te 'be "ce'e d1 'i min "fli 'pa 'i 'va, -e 'ka 'ku 'w1 z1e -a -pe 'pa 'e cin man o yie man. ¹⁷ -Te e 'ka "vale 'e 'o 'wei maan "d1e, 'i 'w1 z1e -a 'pla -leglizinən le. En -te e 'ka "vale 'e -leglizinən wei maan "d1e, 'i "bv1 z1e -a 'sia 'sien "le min nen e 'ka Bali -le 'nennun va d1e, -yee 'w1 'zv.

¹⁸ Maan ve 'ce'e 'w1 tigl1 'a 'nan, fe oo fe nen kaa ve "man "ceje 'tre 'gυe -a da be, te o -ceje 'v1 "man laji. En fe oo fe nen kaa "kuan 'ka 'pe "fli "a 'tre 'gυe -a da be, te waa 'kun o -pe "fli "a laji.

¹⁹ En maan ve "nyian 'ce'e 'w1 tigl1 'a 'nan, -te ka ya min "fli en 'ka 'ci dre -tuwli, ka 'w1 'tu laabu 'an "ti "nen laji be -yre "be, yaa -nəan 'ce'e. ²⁰ Kə -te min "fli, min yaa 'o cin y1 'nan -e 'waan 'tə dre -dan be, an ya o yei.»

-Me "le "wean nen Zozizan 'e bəezan man w1 "ce'a?
(Lk 17.4)

²¹ En Pieri -a laabu -yre 'nan: «Minsan, min nen e ya 'i -sruzan 'a "le 'men 'w1 'zv be, -te e 'w1 'wliđi dre 'men be, maan "ce'a -yre 'e 'pa -a wea? 'An 'ce -yre -trilii 'e 'pa -a 'səravli?»

²² Zozi "e -yre 'nan: «Yi'a dra 'e 'pa 'səravli "ce "d1, 'pian 'i dre -trilii -fuba 'səravli 'pa 'səravli.

²³ Fe -le "wean nen an 'w1 z1e -a 'v1 be, -nyren 'gυ: Bali -le mingənnən -blđi min da be, e ya "le 'nan mingənnən -tu 'be 'v1 'e 'wlunən le 'nan, 'yee fiennun nen o da be, 'o 'ta -e 'e "nrən! ²⁴ Z1 yaa "nrənd1 'sia be, en o -ta min -tu -a -yre. 'Be 'ta fien bəa -mlinyən (1.000.000) "kaga. ²⁵ Min z1e fe -tu 'ka -yre -e 'e -yee "lala 'bə bəla d1. -A -nan nen mingənnən z1e e 'nan, 'o min 'bə 'tan, 'o -a nan 'lee 'yee 'nennənnun -tan. En "nyian be, o -a yife pəenən 'tan -e 'o 'yee "lala -mie bəla.

²⁶ Min z1e e "po -səən mingənnən be -a 'wlu, en e -yre 'nan: «'An 'san, 'i yra 'si! 'I tu -kəən 'men "nyian! An 'yie "lala -wεε "man -bleble -e 'an pəenən bəla 'yie.» ²⁷ -A nyrinda -sen mingənnən z1e -a da, en e fien pəenən 'bə 'ce -yre, en e 'si "man.

²⁸ "Yεε -ku be, min -tu nen o 'nyranman -tuwli "paa 'e cin va be yaa 'y1. -Yee "lala "wənnən a 'be 'lə fien -ji. Yaa -blə man sə 'kun, en e 'nan -yre 'nan: «'Men "lala nen 'i 'lə be, 'i -nən 'men!»

²⁹ Min z1e e "po -səən "wlu, en e toba -fəđi 'sia, -yre. E 'nan: «'I yra 'si! 'I tu -kəən 'men! An 'yie "lala -wεε "man -bleble -e 'an pəenən bəla 'yie.»

³⁰ 'Pian ya'a 'w1e "man "fo "d1. E -ku -a -fəle -pυ 'kuin. Min z1e, e 'cen -yee "lala -nənd1 man 'vaa en 'e bəla.

³¹ -A bəenun -mienun nen o 'nyranman "paa waa 'e cin va be, waa -nan 'y1. 'W1 z1e e o 'kan en o -ku -a 'sinan 'pale mingənnən le.

³² -A -nan nen mingənnən 'e 'suzan z1e -a laabu "nyian, en e 'nan -yre 'nan: «'An 'suzan, i ya 'tεε -wliđi! 'I toba -fə 'men -yee "wean fien nen 'i da be, maan pəenən 'ce 'yie. ³³ 'I bəezan nyrinda "sia paan "le 'mein nyrinda 'si be -yee 'w1 -zυ!» ³⁴ 'Bli 'fə mingənnən z1e -a ji -wliđi, en yaa -nən

minnun lε 'nan 'o 'kɔ 'tε 'pa "da -pɔ 'kuin. E cεen -yee "lala -nɔndɪ man 'vaa εn 'e bɔla.

³⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vε -a. -Te ka'a cin man wɪ 'cɛlε 'ka 'ci 'fɪdaa 'a dɪε, 'an "tɪ "nɛn laji bε 'wɪ 'tɔwli zɪε -nyrɛn yaa dra 'cεε.»

19

*Zozi 'wɪ tin 'ba lɪ bɔladɪ da
(Mk 10.1-12; Lk 16.18)*

¹ Zɪ Zozi cεen 'winun zɪε -a "paadɪ man 'e -srɛnɔn 'ji bε, e 'si Galile, εn e -kɔ Zude 'lɛglɔn 'fɔvɪ nɛn Zudan 'yi -sru 'zia bε -a -ji. ² Min "kaga "kɔla -a -sru, εn minnun nɛn -cε cɪ o man bε e o beli.

³ -A -nan nɛn Farizen 'nɔn pli "man. O 'wɪ laabɔ -yrɔ -a wei 'kundɪ -le "wεan. Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Cee -pei -tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min -kɔlaman 'e nan bɔala 'wɪ pɛɛnɔn 'ji 'e "tun?»

⁴ En Zozi "e 'nan -wɛlε 'nan: «'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, ka'a ta vɪlε dɔv? E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan, 'trɛda pou sianan "bε, Bali -klɔnmɔn drɛ 'o 'vale lɔmɔn -a. ⁵ En Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:

«-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "srɔn, -e 'e lɛa 'e nan man, te o drɛ min -tɔwli "a.»

⁶ O 'ka "nyian "le min "fli "le 'wɪ 'zɔ dɪ, 'pian te o drɛ min -tɔwli "a. Min "fli zɪε Bali o 'pa 'e cin man. Te min 'e o 'cɛn 'e cin man "fo "dɪ!»

⁷ En Farizen 'nɔn -a laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn Moizi -a crɛn -tɛ "mɛn 'nan, min -kɔlaman 'e nan bɔala, 'pian yaa 'fluba dra -e 'e -nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla?»

⁸ Zozi "e 'nan -wɛlε 'nan: «'Ka "trɔɛn "a "yuyu, -yee "wεan nɛn Moizi -si -nɔn 'cεε 'nan 'ka lɪ bɔla. 'Pian 'trɛda pou sianan "bε, 'wɪ zɪε e 'ka -nan dɪ. ⁹ 'An 'bɔ maan ve 'cεε 'nan, min oo min nɛn 'e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cεε dɪ, εn e lɪ pee 'pa bε, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e nan 'tɔdɪ -a εn e lɪ pee wɛε.»

¹⁰ En -a -srɛnɔn 'a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'wɪ zɪε -yɛε cɪ -klɔnmɔn 'lee lɔmɔn yei "bε, "te e ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪlε 'e lɪ 'pa dɪ!»

¹¹ Zozi "e 'nan -wɛlε 'nan: «'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gɔvɛ, min pɛɛnɔn 'ka -a -ci maan dɪ, 'pian minnun nɛn Bali -a -ci 'si -wɛlε "bε, -wɛε -ci maan. ¹² Min -mienun a bε, o "bɔ "o -ya te o 'ka -klɔnmɔn -a dɪ. En min -mienun a bε, min 'bε o "saa -e 'o 'si -klɔnmɔn -va. En min -mienun a bε, o 'ka "vale 'o lɪ "paa dɪ -e

'o Bali -le 'nyranman 'pa 'kpa. Min nɛn e 'wɪ 'ci maan "bε 'e man.»

*Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)*

¹³ Minnun a -tanannannannun -a Zozi lɛ, -e 'e 'pɛ 'pla o da, -e 'e Bali trɔ 'ba -wɛlε 'nan Bali 'e -fɛa vɪ o man. -A -nan nɛn -a -srɛnɔn 'si -tɔ -wɔlɔ 'nan 'o 'li 'o da.

¹⁴ En Zozi "e 'nan -wɛlε 'nan: «'Ka nannannun 'tɔvɪ 'o 'ta 'an 'va, te 'ka 'si -tɔ -wɔlɔ "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn "le -wee 'wɪ 'zɔ bε, Bali -le mingɔnnɛn trɛ a -wee vε -a.» ¹⁵ 'E 'pɛ 'pla o da. "Bε -sru εn e -kɔ fɛ pee -nan.

*-Gobonɛn fɛzan -tv -le 'wɪ
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)*

¹⁶ Yi -tv da bε, -gobonɛn 'tv pli Zozi man, εn e 'wɪ 'gɔvɛ -a laabɔ -yrɔ. Yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan! 'Wɪ "yi "kɔ "nɛn maan dra, -e an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a yi?»

¹⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn yia laabo 'an 'lɔ 'nan, 'wɪ "cɛn 'bε cɪ "yi -e 'i drɛ? Bali -tɔwli 'bε cɪ "yi. -Te i ya "vale 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, -a ye bε, 'i 'ta wɔla -yee -pei -tɔ winun da.»

¹⁸ En -gobo zɪε yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Yee -pei -tɔ winun 'bɔ "cɛn?»

En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wɛε "dɪ! Te 'i crɪn wɔ dɪ! Te 'i 'wɔlɔ -sɛn min man dɪ! ¹⁹ 'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man! En 'i bɔɛzan -tv yi "yi "le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

²⁰ -Gobonɛn bε, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -a da nɛn an 'ta wɔla. -Mε "wɪ 'bε klɪ 'an man "nyian?»

²¹ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i ya "vale 'yie 'wɪ 'e 'kɔn tɪglɪ Bali 'lɛ bε, 'i 'kɔ, fɛnɛn nɛn 'i 'lɔ bε, 'i -tan, -e 'i man "lala -pli 'yalɛ -tɛnɔn man. E ya "le i ya 'i yɪfɛ planan "laji. "Bε -sru -e 'i -sɔnla 'an -sru.»

²² Zɪ -gobonɛn 'winun zɪε -a 'man bε, -a 'ta drɛ -trɔdrɔ, εn e -kɔdɪ 'sia. -A yɪfɛnɛn a "kaga "le "wεan.

²³ En Zozi 'a 'vɪ 'e -srɛnɔn lɛ 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛzan -le drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya 'pleblɛ.

²⁴ En maan ve "nyian 'cεε 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamo bε, ya'a -kɔlaman -wɪladɪ -a 'menzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vε -a. Drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya -wɔlɔ 'pleblɛ 'wɪdɪ.»

²⁵ Zi -a -srunon 'winun zie -a 'man be, e wla o man -wli, en waa laabu -yru 'nan: «Te 'be a zie, -tie -kolaman -e 'e 'si 'wi 'ji "men?»

²⁶ Zozi o -nanjen, en e 'nan -wle 'nan: «Min 'ka 'kolaman 'e 'fli 'sidi -a 'wi 'ji di, 'pian Bali -kolaman 'wi pegenon dredi -a.»

²⁷ -A -nan nen Pieri "e -yru 'nan: «Ku 'si fe pegenon -sru, en ku soanla 'i -sru. -Me "nen "ku "ye -ji?»

²⁸ En Zozi e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, tu nen fenun pegenon dra 'e 'tre, te 'an 'bo Blamin -pi an ya 'an -nyrandi 'men tin 'ba pein -dan da be, kaa nen ka 'ta 'wola 'an -sru "be, ka -kaan 'ka -nyrandi "nyian mingonnen pein -fuda "fli "da, en cee Izrael 'leglon 'fuda "fli "le tin "baa. ²⁹ En min oo min nen 'men "wean e 'si 'e 'fla, -te 'be "cee di e 'si 'e "boinun -sru, -te 'be "cee di e 'si 'e "blunun -sru, -te 'be "cee di e 'si 'e "ti 'lee 'e "bu -sru, -te 'be "cee di e 'si 'e nan 'lee 'yee 'nennun -sru, -te 'be "cee di e 'si 'yee -yo -sru "be, -a san zie yaa pegenon zie -a ye 'e 'pa -a -yaa tu. En 'belidi nen ya'a 'nyaan die, e dra -yee ve -a. ³⁰ Minnun nen o -traa 'si 'le be, o "kaga -taa "fola "da, en minnun nen o -fola "da "be, o "kaga -taa "drele -si 'lenon 'a.»

20

'Nyranman 'panon 'man -konnen

¹ Zi Zozi 'wi zie -a 'vi be, en e -konnen "tu -fo -wle. Yaa 'vi -wle 'nan: «Bali -le mingonnen -blidi min da be, -nyren 'gu, e ya "le fei san -tu 'be 'bola bodrun puunon en e minnun -weedi 'sia 'nan -e 'o 'ku 'nyranman 'pa 'yee rezzen fei. ² E min -mienun 'yi, en o wei dre waa -tu 'nan yi -tu nyranman -pan nen 'e -noan -wle. En o -ku 'yee fei zie -a da.

³ E 'bola "nyian te bodrun yide wluan loulou 'kpa. En e min -mienun 'yi 'o -nyrandi -guada, te 'nyranman 'ka -wlo -e 'o 'pa di. ⁴ En "e 'nan -wle 'nan: «Ka 'ku 'nyranman 'pa 'men fei! Maan man -ko "paa 'cee.» ⁵ -A -nan nen minnun zie o -ku -yee rezzen fei.

Fei san zie e 'bola "nyian te yide 'bo min -win -ji 'seze, en e 'bola "nyian te funninmlan yide teenla. Minnun nen e 'bo o man be, 'wi 'tuwli zie -nyren yaa 'vi -wle. ⁶ Zi yide 'pla pl da be, en e 'bola "nyian, e 'bo min -mienun man -guada, en yaa laabu -wlo 'nan: «Me "le "wean nen ka -fu 'ka -nyrandi bodrun

'trilii funninmlan, en ka'a 'nyranman 'tu 'pale di?»

⁷ O 'nan -yru 'nan: «Min -tu 'ka 'ku 'sile 'nan 'ku 'yee 'nyranman 'pa di.»

En fei san "e 'nan -wle 'nan: «Ka 'ku 'nyranman 'pa 'men rezzen fei!»

⁸ Zi funninmlan 'pla be, en fei san zie e min nen e yie -toa 'yee 'nyranman 'panon 'va be -a laabu. E 'nan -yru 'nan: «I 'nyranman 'panon pegenon laabu -e 'i o -ko 'pa. 'I 'sia minnun nen o -fola "da "be o da -e 'i 'le 'sran minnun nen o -traa -si 'le be o da.»

⁹ -A -nan nen minnun nen o -ku 'nyranman 'pale te yide 'pla pl da be o -ta, en e yi -tu nyranman man "lala -non o pegenon le.

¹⁰ Yaa dre zie -trilii en e 'bo minnun nen o -traa -si 'le be o da. -A -cin a o ji 'nan 'o -kopa -taa 'cilea "da, 'pian yi -tu nyranman man "lala nen waa 'yi 'o pegenon.

¹¹ -A -nan nen o 'wi 'blidi 'sia fei san va.

¹² Waa 'vi -yru 'nan: «Minnun nen o -ta 'e -fola "da 'gve, wa'a 'monle 'nyranman 'panan "fo "di. 'Ku 'bo nen ku 'nyranman 'pa yi -tu "fo, en ku -fu yidea "trilii be, i 'ku 'pan 'bo waa 'e cin man. -Me "le "wean yaa dre zi?»

¹³ En fei san 'wi 'si "va o va min -tu le. Yaa 'vi -yru 'nan: «An bee! Ma'an 'wi 'wli "drele 'yie di. Yi -tu nyranman "lala da nen 'ku wei -tria, -nje ddu? ¹⁴ -Yee ci 'yie ve -a, 'i 'si -e 'i 'ku. Min nen e -fola "da "be, -te maan -ko "paa "le 'yie 'wi 'zu oo, e "siala 'an 'bo 'a. ¹⁵ 'Wi nen e 'so 'an 'ji be, -a 'bo nen maan dra 'an yife -a. -Te an "yi dre min le be, -me dre -a 'wi "naan 'i man?» »

¹⁶ En Zozi 'a 'le 'sran -wle 'nan: «Minnun nen o -fola "da "be, zi o -taa "drele -si 'lenon 'a zie, en minnun nen o -traa -si 'le be, zi o -taa "fola "da zie.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanon 'va wi 'pa yaagan 'vi

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ Zozi 'lee 'e -srunon a -konan Zeruzalem. -A -nan nen Zozi 'e -srunon 'fuda "fli laabu 'o 'saza, en e 'nan -wle 'nan: ¹⁸ «Kaa "ta -ko Zeruzalem 'gve, minnun 'an 'bo Blamin -pi -noan Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vinon le. O tin -tea 'an da -e 'an 'ka -a 'wi 'ji. ¹⁹ Waan -noan "minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle. Minnun zie waan see wo, waan -soan -ngble -a, en waan -peinman yiba "plan da -e 'an 'ka. 'Pian -a yi yaagan da be, -e 'an 'wluan -kanon 'va.»

*Zaji 'lee 'e "bvı Zan bε, o "bv "fε-tv-si laabv
Zozı 'lɔ*

(Mk 10.35-45; Lk 22.24-27)

²⁰ "Bε -sru εn Zebede nan pli Zozı man 'o 'vale -yee 'nennun -a. E "po sɔɔn Zozı 'wlu 'nan -e 'e 'wı 'tv -si laabv -yrɔ.

²¹ εn Zozı 'a laabv -yrɔ 'nan: «-Mε 'va nɛn i cı?»

Lı zıε e 'nan Zozı lε 'nan: «'Mɛn 'nennun "fli 'gυε, tv nɛn i dra mingɔnnɛn -a bε, 'i 'wı "man -e 'o -nyran 'i "srɔn. -A -tv 'e -nyran 'i 'pε "yi "da, -e -a -tv 'e -nyran 'i 'pε bv da.»

²² εn Zozı "e 'nan -wlε 'nan: «'Wı nɛn ka cı -a laabvnan bε, ka'a 'ci tɔa dı. 'Wı yıdı nɛn e "ta -daa "bɔlε 'an man bε, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

εn -yee 'nennun 'bɔ -a 'vı -yrε 'nan: «-Inyan, 'kv 'wulo "sɔa "wlu.»

²³ Zozı "e 'nan -wlε 'nan: «'Wı 'kpa nɛn, 'wı nɛn e "ta -daa "bɔlε 'an man 'gυε e bɔa "nyian "cee "man. 'Pian -nyrandı 'an 'pε "yi 'lee 'an 'pε bv da bε, 'an 'bɔ "cεε -si -nɔan "min lε dı. Minnun nɛn 'an "tı -a pla o 'tɔ man bε -wee vε 'bε cı -a.»

²⁴ Zozı -srunɔn 'fu nɛn o -fv bε, zı o 'wı zıε -a 'man bε, εn 'bli 'fɔ o ji Zan 'lee 'e "bvı Zaji man. ²⁵ -A -nan nɛn Zozı o pɛɛnɔn laabv, εn e 'nan -wlε 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wı -a. εn minnun nɛn o cı min -dandannun -a bε, o -va -ble minnun da. ²⁶ 'Pian te 'wı zıε -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dı. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bε, 'e 'fli 'pla 'ka pɛɛnɔn 'wlu o 'sudı -a! ²⁷ εn min oo min nɛn e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bε, 'e 'fli drε 'ka pɛɛnɔn 'le nɔan -a! ²⁸ 'Wı 'tvwlı zıε -a 'bɔ nɛn an 'bɔ Blamin -pı maan drε. Ma'an 'talε 'nan -e minnun 'waan 'su dı, 'pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'su. εn an -ta 'nan -e 'an 'ka -e min "kaga 'o 'sv Satan -le 'plɛblε 'lɔ.»

Zozı yıε 'winɔn "fli yıε 'lε 'sv

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Zı Zozı 'lee 'e -srunɔn 'si Zeriko bε, min "kaga 'kpa sɔɔnla o -sru. ³⁰ Yıε 'winɔn "fli "a 'o -nyrandı -si man, waa 'man 'nan Zozı a cınan, εn o -paandı 'sia. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrında 'e 'sɛn 'i da!»

³¹ εn minnun paan o da 'nan 'o 'lɛbo 'pla da. 'Pian yıε 'winɔn zıε o paan "nyian 'plɛblε 'kpa. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrında 'e 'sɛn 'i da!»

³² Zozı 'tɔ, e o laabv, εn e 'nan -wlε 'nan: «Ka ya "vale 'an drε 'cεε 'kɔ?»

³³ O 'nan -yrε 'nan: «Minsan, kv ya "vale 'i 'kv yıε 'lε 'sv!»

³⁴ O nyrında -sɛn Zozı da, -a -nan nɛn 'e 'pε klε o yıε man, 'nun tɔɔn o yıε 'lε 'sv, εn o sɔɔnla -a -sru.

21

Zozı 'bɔla Zeruzalɛm

(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-19)

¹ Zozı 'lee 'e -srunɔn a -plinan Zeruzalɛm. O 'bɔ 'fla nɛn waa laabo Befaze bε -a "srɔn. 'Fla zıε e ya Olivie pɔn man. εn Zozı 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lε. ² Yaa 'vı -wlε 'nan: «'Ka 'kv 'fla nɛn 'ka 'lε bε -a da! -Te 'ka 'bɔla 'nan nun bε, ka -aflumun "bv "tv 'lee -yee 'nɛn ye 'o 'baa -tɔdı. 'Ka o baa 'sv -e 'ka 'ta waa 'mɛn! ³ -Te min -tv 'wı laabv 'ka 'lɔ bε, 'ka vı -a san lε 'nan: «Minsan "e 'nan -aflumun 'wı a 'e man.» 'Nun tɔɔn 'e 'pε sia "da -e 'ka 'ta -a.»

⁴ 'Wı pɛɛnɔn zıε, e drε 'wı nɛn Bali 'lewei vızan -a 'vı 'e 'cɛn bε -a 'lε sɔɔdı -a. Kɔɔ yaa 'vı 'nan:

⁵ «'Ka vı Zeruzalɛm 'nɔn lε 'nan: "Ka 'yıɔ, 'cee mingɔnnɛn a -tanın 'ka 'va!

E -taala 'e man -trɔɔ.

E ya 'e -nyrandı -aflumun da.

-Aflumun nɛn e -trɔ "siala bε,

-a 'nɛn da nɛn e ya 'e -nyrandı.»

⁶ Zozı -srunɔn "fli zıε o 'kv, εn 'wı nɛn yaa 'vı -wlε "bε waa drɛla "da. ⁷ O -ta -aflumun "bv 'lee -yee 'nɛn 'a, o 'wee sɔnun -sɛn "da, εn Zozı -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnun paala -a 'lε. εn min -mienun yiba "pɛnɛnnun cɛɛn, εn waa 'pla -a 'lε. Zı "o min -dan "siala zıε. ⁹ Min "kaga yra -a 'lε, εn min "kaga -fɔla "da -a koda, te o pɛɛnɔn plaman 'e cın va. Waa ve 'nan:

«-Fεavεa o! -Fεavεa o!

David kluda min -le -fεavεa o!

Bali -le -fεa 'e 'kɔn min nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bε -a man.

Bali 'tɔ 'e drε -dan laji lou!»

¹⁰ Zı e 'bɔla Zeruzalɛm bε, -wee pladı Zeruzalɛm 'si "fo, εn 'flanɔn pɛɛnɔn 'man nyɔn -a laabv dı -a 'nan: «-Tı nɛn min 'bɔ 'labε -a?»

¹¹ Minnun "kaga "nɛn waa si -fɔ bε, o 'nan: «Zozı nɛn! Bali 'lewei vızan nɛn, e "sia Nazaretı Galile 'lɛglɔn 'ji.»

*Zozi fenun -tannan 'pin Bali -pan 'kuin
(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Zan 2.13-17)*

12 "Bε -sru εν Zozi 'kυ Bali -pan 'kuin. Minnun nen o ya Bali -pan fenun -tannan 'lee minnun nen o ya -a 'lonan Bali -pan 'kuin bε, e o -pin. E "lala ta -fəonən 'le 'tablonun 'lee -plablo -tannən 'le pεinnun fuila "man. 13 Εν e 'nan -wlε 'nan: «E ya e 'cɾen -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan: <'Mɛn 'kən -kəan 'an trυ 'ba 'kən 'a.> 'Pian kaa drε 'cee crin wənan -a.»

14 "Bε -sru εν yiε 'winən 'lee minnun nen o "tun "bo bε, o pli Zozi man Bali -pan 'kuin, εν e o beli. 15 Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'wɪ -dandan nen Zozi cɪ -a drɛnan bε -a -nan 'yɪ. Εν o nannannun 'yɪ "nyian te o plaman Bali -pan 'kuin -a vidɪ -a 'nan: «Bali David kluda min 'tə drε -dan!»

-A 'wɪ 'nan o man, 16 εν o 'wɪ 'pla Zozi ε. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Wɪ nen o cɪ -a vɪnan 'labε, yi'a maan dɒv?»

Εν Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan maan. -Mε "le "wεan nen ka 'wɪ zɪε -a laabυ 'an 'lə? 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε ka'a tian -a ta vɪε dɒv? Kəə e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ 'nan: <'Yia drε εν nannannun 'lee 'nyənmlin 'nennun 'i 'tə 'yi 'vɪ.> »

17 -A -nan nen e o 'tɒɪ, εν e 'si Zeruzalem. E -kυ 'fla nen waa laabo Betani bε -a da, e 'nyin 'nan nun.

*Yiba "tv nen ya'a 'baa dɪε Zozi -a -tε
(Mk 11.12-14, 20-25)*

18 Tυ cεen bodrun εν Zozi Zeruzalem si 'sia "nyian. "Yεε -kən -kənan 'sia bε, -a -nan nen dra -a -tɛdɪ 'sia. 19 E fijie yiba 'yɪ 'si man, εν e pli "man 'nan -e 'e 'blυ -mie 'cɛn 'e -blɪ. 'Pian -a 'la 'saza nen yaa 'yɪ "da, εν e 'nan fijie yiba zɪε -yrε 'nan: «Te 'i 'blυ -tɒwli 'e ba 'i man 'li "fo "dɪ!» 'Nun təən fijie yiba 'bə 'ka.

20 Zɪ -a -srunən 'wɪ zɪε -a -nan 'yɪ bε, o 'lɛbo "fə, εν o 'nan -yrε 'nan: «E drε 'kə, εν fijie yiba "ka 'nun zɪε?»

21 Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka yi -tɛala Bali da bε, εν "nyian -te ka'a 'ci -fəoman dɪε, 'wɪ nen maan drε fijie yiba 'labε -yrε "bε, 'ka 'pε "səa -a drɛdɪ -a. Εν "nyian -te kaa 'vɪ pən 'labε -yrε 'nan: <'I 'sɒra 'gυ, 'i 'kυ -trəa jemie -va bε>, yaa dra. 22 -Te ka yi -tɛala Bali da, εν ka fε -tɒ laabυ -yrə -a trυ 'badɪ -a bε, kaa yε.»

*Zozi 'le -kəladɪ "sia nyin zia?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

23 "Bε -sru εν Zozi 'kυ Bali -pan 'kuin, e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun -ji. -A -nan nen Bali -pannən 'tanən 'lee min cejenun -ta, εν waa laabυ -yrə 'nan: «-Kəladɪ "cɛn "a nen i 'winun zɪε -a drε? Εν -tɪε -si -nən 'yiε?»

24 Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «An 'bə "nyian an "ta 'wɪ 'tɒwli "cε laabo 'ka 'lə. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bε, -kəladɪ nen an 'winun zɪε -a drε 'a bε, maan -ci "sia 'cεε. 25 -Tɪε Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drε? Minnun 'bε 'pa 'sia, -baa Bali 'bε 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

-A -nan nen waa vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: <'Bali 'bε 'pa 'sia bε>, e -taa -a laabυε -kaa 'lə 'nan: <-Mε "le "wεan nen ka'a yi -tɛala 'wɪ nen Zan -a 'vɪ bε -a da dɪ?»

26 Εν -te -kaa 'vɪ 'nan: <'Minnun 'bε 'pa 'sia bε>, minnun pεenən -taa 'wunlεa -kaa man, kəə o pεenən Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.»

27 -A -nan nen waa 'vɪ Zozi ε 'nan: «'Kυ 'a san -təa dɪ.»

Εν Zozi "e 'vɪ "nyian -wlε 'nan: «An 'bə "nyian min nen e -si -nən 'mɛn εν an 'winun zɪε -a drε bε, ma'an -ci sia 'cεε dɪ.»

Zozi -kənnən "fə 'nen 'klənmən "fli "man

28 «'Ka 'ci "nrən 'wɪ 'gυε -a da! Min -tɒ a, εν 'yee 'nen 'klənmənnun a 'fiili. Yi -tɒ da bε yaa 'vɪ -a ceje 'nɛnzan ε 'nan: <'Mɛn 'nen 'i 'kυ 'nyranman 'pa cεεgυ 'mɛn rɛzɛn fei.>

29 -Yee 'nen zɪε e 'nan -yrε 'nan: <'Ma'an 'ko dɪ>. 'Pian "bε -sru -a ci lila, εν e -kυ.

30 'Wɪ 'tɒwli zɪε yaa 'vɪ "nyian 'yee 'nen 'fəla "dazan ε. 'Nɛn zɪε e wɪ "man. Yaa 'vɪ 'e "tɪ "lε 'nan: <'An "tɪ, maan 'man>, 'pian "bε -sru ya'a 'kɒlε dɪ.

31 'Nennun "fli zɪε o yei "bε, -tɪε 'e "tɪ 'ci 'sə wɪ drε?»

Minnun tanən nen o cɪ 'wɪ zɪε -a mannan bε, o -yrε 'nan: «'Nɛn ceje 'nɛnzan nen.»

Εν Zozi "e 'nan -wlε "nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'sukəle 'sinən 'lee -kənnən -wεenən -təala 'ka 'lε -wladɪ -a Bali -le mingənnən trɛda. 32 Zan -ta -si tɪglɪ -kəonlε 'cεε, εν ka'a yi -tɛla 'wɪ nen yaa 'vɪ bε -a da dɪ. 'Pian 'sukəle 'sinən 'lee -kənnən -wεenən yi -tɛra "da. 'Wɪ zɪε kaa -nan 'yɪ, 'pian ka'a 'wɪlε "man -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nen Zan -a 'vɪ bε -a da, -e 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man dɪ.»

*Zozi -kənnən "fə rɛzɛn fei 'panən man
(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)*

³³ «'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn "pee lɛ: Min -tu 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bɔ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tɔ drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ 'ta -pin. "Bɛ -sru e fei zɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tɔ da. ³⁴ Zɛ rɛzɛn nan tu 'bɔ bɛ, ɛn min zɛ 'e 'sunɔn 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa 'yee rɛzɛn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn.

³⁵ Fei 'panɔn zɛ waa 'sunɔn 'bɔ kuun. Waa -tu -sɔn, waa -tu -tɛ, ɛn waa yaagazan -tɛ -kɔlɛnun -a. ³⁶ Fei san zɛ e 'sunɔn 'pa 'sia "nyian. O "kaga "mlian minnun nɛn o -kɔ 'e tɛdɛ bɛ o da. 'Wɛ 'tɔwli zɛ -a 'bɔ nɛn fei 'panɔn -a drɛ -wɛ.

³⁷ "Bɛ -sru ɛn 'e 'pɛ 'pa 'sia o va. 'E 'ci nrɔn 'nan, o yɛ -taa 'nanlɛ 'e 'pɛ man.

³⁸ 'Pian zɛ fei 'panɔn -yee 'nɛn zɛ -a 'yɛ bɛ, ɛn waa 'vɛ 'o cin yei 'nan: <Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɛ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɛ 'e drɛ -cee vɛ -a.>

³⁹ -A -nan nɛn waa 'kun, o ci 'a -klɔn -sru, ɛn waa -tɛ.

⁴⁰ Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, -te fei san zɛ e -ta bɛ, yaa dra 'yee fei 'panɔn lɛ 'kɔ?>

⁴¹ ɛn minnun tanɔn nɛn o ci 'wɛ zɛ -a mannan bɛ, o 'nan -yrɛ 'nan: <Min -wɛlɛn zɛ, e o -tɛɛman "le 'nan plɔannɔn 'le 'wɛ 'zɔ. "Bɛ -sru -e 'e 'yee fei -pɛba wɔ min peenun lɔ. Yaa -pɛba wɔ minnun nɛn -te o 'nyranman 'pa, o -yee vɛ -nɔan 'e tɔ man bɛ -wɛlɔ.>

⁴² ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛ 'nan: <'Wɛ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka 'a ta vɛlɛ dɔv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɛ 'nan:

<-Kɔlɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pɛla kɔda bɛ, -yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔlɛ -a.

Minsan 'bɛ drɛ,

ɛn -kɔlɛ zɛ 'e drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔlɛ -a.

'Wɛ nɛn Minsan -a drɛ bɛ,

e min 'plo -fɔa.>

⁴³ Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, mingɔnnɛn -blɛdɛ Bali va bɛ Bali -taa -a 'silɛ 'ka 'lɔ. Yaa -nɔan 'lɛglɔn 'pee -ji 'nɔn nɛn, o 'ta 'wɔla -a wei da bɛ -wɛ. ⁴⁴ [Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

<Min nɛn e -tria -kɔlɛ zɛ -a da bɛ, e -wia. ɛn -te -kɔlɛ zɛ e -tria min da bɛ, yaa pɔlɛ "bɔ.> »]

⁴⁵ Zɛ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn -kɔnnɛnnun zɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɛ nɛn Zozi -a ve. ⁴⁶ ɛn o ya "vale 'nan 'o

"kuan. 'Pian minnun -le "wɛan "klan a o ji, kɔɔ minnun zɛ o Zozi "siala Bali 'lewei vɛzan -a.

22

Lɛ 'pa "fɛdi man -kɔnnɛn (Lk 14.16-24)

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɛ. Yaa 'vɛ -wɛ 'nan: ² «Bali -le mingɔnnɛn -blɛdɛ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le mingɔnnɛn -tu 'bɛ "ta 'e 'pɛ -le lɛ 'pa "fɛdi dra.

³ Minnun nɛn e "fɛdi zɛ -a 'wɛ 'vɛ -wɛ "bɛ, e 'e 'sunɔn 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ o laabu. 'Pian wa 'a 'wɛ "man -e 'o -ta "fɛdi da dɛ.

⁴ ɛn e 'e 'sunɔn 'pee 'pa 'sia "nyian. E 'nan -wɛ 'nan, 'o vɛ minnun zɛ -wɛ 'nan: <An cɛɛn -a drɛdɛ man. An trinun tɛɛ, ɛn an 'blanun tɛɛ. -A pɛɛnɔn 'man, -yee "wɛan 'ka 'ta "fɛdi da!>

⁵ 'Pian o 'wɛ zɛ -a -fɔla 'o "trɔɛn -sru. O -mie -kɔ 'wee fei, ɛn o -mie -kɔ 'wee 'flɛ 'tanlɛ.

⁶ ɛn o -mienun -a 'sunɔn 'bɔ kuun, o o -sɔn, ɛn o o tɛɛ.

⁷ 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn zɛ a ji -wɛlɛdɛ. E 'yee 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o min -tɛnɔn zɛ o -tɛɛ, ɛn 'o -wee 'fla 'tɛ 'blɛ.

⁸ "Bɛ -sru ɛn e 'nan 'e 'sunɔn lɛ 'nan: <An cɛɛn lɛ 'pa "fɛdi fɛnun drɛdɛ man. 'Pian minnun nɛn maan 'vɛ -wɛ "bɛ, o 'ka "fɛdi zɛ -a da 'nɔn 'a dɛ. ⁹ -Yee "wɛan 'ka 'kɔ -si -plannun da. Minnun pɛɛnɔn nɛn ka bɔa "o man bɛ, 'ka vɛ -wɛ 'nan 'o 'ta lɛ 'pa "fɛdi da.> ¹⁰ Mingɔnnɛn 'sunɔn zɛ waa drɛla "da. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'bɔ o man bɛ, o -ta waa. Min -wɛlɛdɛ oo, min "yi oo, o pɛɛnɔn 'ta, ɛn o 'kɔn zɛ -a -ci 'fa.

¹¹ Mingɔnnɛn wlala o va 'nan -e 'e min -nun nɛn o -ta "fɛdi da bɛ o yɛ. E min -tu 'yɛ o yei te lɛ 'pa "fɛdi da sɔ 'ka "da "dɛ. ¹² ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: <'An bee, lɛ 'pa "fɛdi da sɔ 'ka 'i da dɛ. E drɛ 'kɔ, ɛn i ya 'gɔ?> Min zɛ ya 'a -kɔlɛ 'wɛ 'tɔ 'sidɛ -a "da "dɛ.

¹³ -A -nan nɛn mingɔnnɛn -a 'vɛ 'e 'sunɔn lɛ 'nan: <'Ka min 'labɛ -a 'kun, 'ka cɛin 'lee -a -pɛ -yrɛ, -e 'ka tuv klun va bei, fɛnan nɛn -wuɔdɛ 'lee 'shɛ da -blɛdɛ ci bɛ -a -nan.> »

¹⁴ ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛ 'nan: <Minnun nɛn Bali o laabu bɛ, o ya "kaga. 'Pian min -nun nɛn Bali o "sia "va 'yee vɛ -a bɛ, o ya "wɛnnɔn.>

'Sukɔlɛ -pan wɔdɛ da wɛ (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

15 "Bε -sru en Farizen 'nɔn 'ku 'o cin yɛ. Waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun 'e wei man.

16 -A -nan nɛn o 'wee minnun 'lee Erodi -le minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'wɪ laabu Zozi 'lɔ. Waa laabu -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kva -tɔa 'nan i ya 'wɪ tɪgɪ vɪzan -a, en i Bali -sru 'ta wɔdɪ "paaman minnun ji 'e tɪgɪ da. Yi'a 'klanman min lɔ 'wɪ tɪgɪ 'ci 'sɪdɪ -a -yrɛ dɪ. En yi'a min bo "va "dɪ. 17 -Yee "wɛan kva laabo 'i 'lɔ 'nan: «-A -si a -kaa 'lɔ -e -kaa 'sukɔɛ -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza ɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'Wɪ nɛn "yie 'ji bɛ, 'i vɪ 'kɔɛ!»

18 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ. En e 'nan -wɛ 'nan: «Wei 'flivli 'nɔn! Ka ya 'an 'man -wɛɛnan -wɪdɪ!

19 "Lala nɛn ka 'sukɔɛ -pan wo -a bɛ, 'ka 'lein 'wɛ -tɔ 'si "va -e 'ka -kɔn 'mɛn!» -A -nan nɛn o 'lein 'wɛ -tɔ kɔn -yrɛ. 20 En Zozi -a laabu -wɔ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gɔ? En -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gɔ?»

21 O 'nan -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza nɛn.»

En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza ɛ! En fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali ɛ!»

22 'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ, -a -nan nɛn o 'si Zozi 'srɔn, en o -kɔ.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va (Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

23 Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da bɛ, Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, en waa laabu -yrɔ 'nan:

24 «Bali -le 'wɪ "paazan, Moizi "e 'nan: «-Te min lɪ 'pa, en -a san zɪɛ e -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yee -cale zɪɛ -a "bɔɪ 'e 'pa, -e 'e "bɔɪ klu bɔla!» 25 Bali -le 'wɪ "paazan, min -tɔ a 'li 'ku 'va bɛ 'yee 'nɛn 'klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa. Wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'e nan zɪɛ -a dɪ, en e -ka. -A klu 'ka 'fɔɛ dɪ, -yee "wɛan -a -suannɛn 'e "bɔɪ -cale zɪɛ -a 'pa. 26 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ 'bɔ "nyian -yee "man, en -yɛɛ 'bɔ -a yaagazan man. E drɛ zɪɛ -trilii, en o 'sɔravli cɛɛn -kaadɪ man. 27 "Bε -sru en lɪ 'bɔ -ka. 28 Tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔn -tɪ nan -a? Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

29 En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tɔ -ci manɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, en Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. 30 Kɔɔ tɔ nɛn minnun

wuanla -kanɔn 'va bɛ, -klɔnmɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, en lɪmɔnnun 'ka -kɔnnɛn paa dɪ. O -kɔn "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 31 -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn Bali -a 'vɪ 'yee 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔvɔ? 32 Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, en an ya Izak -le Bali -a, en an ya Zago 'le Bali -a.» Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yie a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yie cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ.»

33 Minnun nɛn o cɪ 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, Zozi 'le 'wɪ "paadɪ o 'plo 'fɔ.

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a? (Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

34 Farizen 'nɔn -a 'man 'nan Zozi Saduze 'nɔn kɪ 'wɪ 'a. -A -nan nɛn o -ta 'o cin yɛ Zozi man. 35 En o va min -tɔ nɛn e Bali -le -pei -tɔ winun -tɔa 'kpa tɪgɪ bɛ, e 'wɪ laabu Zozi 'lɔ 'nan -e 'e wei man. 36 Yaa laabu -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

37 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan:

«'I Minsan 'bɔ nɛn 'yie Bali -a bɛ, -a yɪ "yi 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ "yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!

En 'i yɪ "yi 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a.»

38 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ tɛdɛ -a, en -yɛɛ cɪ "va -a -dan a. 39 En -a "flizan nɛn o cin 'sia 'a bɛ, -nyrɛn 'gɔ:

«'I bɔɛzan -tɔ yɪ "yi

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

40 'Wɪ "fli zɪɛ, -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -le -pei -tɔ winun -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a, en -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a.»

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 "Bε -sru en Zozi -a laabu Farizen 'nɔn pɛɛnɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɔ 'nan: 42 «Crizi nɛn Bali -a 'si "va -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ -pɪ nɛn? "Cee 'ji min nɛn e cɪ -a bɛ, 'ka vɪ 'mɛn!»

En o 'nan -yrɛ 'nan: «David -pɪ nɛn!»

43 En Zozi -a laabu -wɔ 'nan: «-Te Crizi a David -pɪ -a bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn zɪ Bali lei 'saun 'ta 'tɔ David man bɛ, yaa laabu 'e 'san? Kɔɔ David -a 'vɪ 'nan:

44 «Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san ɛ 'nan:

'I-nyran 'an 'pɛ 'yi 'da -trilii,
 -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man. >
 45 -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ, e drɛ
 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?»
 46 Min -tɔ 'ka -kɔlɛ 'wɪ 'tɔ 'sidɪ -a "da -yrɛ
 "dɪ. "Bɛ -sru min -tɔ 'ka "nyian 'wɪ laabɔlɛ
 Zozi 'lɔ 'nan -e 'e wei 'kun dɪ.

23

*Te 'ka 'wɪ drɛ "le Farizen 'nɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ!
 (Mk 12.38-40; Lk 20.45-46)*

1 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e -
 srunɔn 'lee minnɔn pɛɛnɔn lɛ. 2 Yaa 'vɪ -
 wlɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn
 'bɛ Moizi -le -pei -tɔ winun "paaman 'ka 'ji.
 3 -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa ve 'cɛɛ bɛ,
 'ka 'ta wɔla "da! 'Pian te 'ka 'ta wɔla o drɛ
 winun da dɪ! Kɔɔ 'winun nɛn waa "paaman
 'ka 'ji bɛ, -a da "cɛɛ 'o 'bɔ "o 'ta wɔla dɪ.

4 'Winun nɛn o ya 'plɛblɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa
 -tɛa 'e cin da -e 'o vɪ minnɔn lɛ 'nan 'o 'ta
 wɔla "da. 'Pian o 'ka "vale o "paa o va -a
 drɛnan dɪ. 5 -Wee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ bɛ, e ya
 min yɪɛ 'lɛ. 'Fluba nɛn waa crɛn -tɛa, -e 'o
 'pa o nyɛnɔn da bɛ, 'lee -nyɛn waa crɛn
 -tɛa -e 'o 'pa 'o 'pɛ -da bɛ, 'lee sɔ 'lɛbɔ "nɛn 'e
 -plimlan bɛ, -wee vɛ "mlianla "da. 6 -Te e ya
 "fɛdɪ da -a oo, ɛn -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo,
 -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi.
 7 Waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o 'tɔ bɔ -guada,
 ɛn waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o laabɔ 'fluba
 "paazan.

8 'Pian 'cee ve bɛ, te 'ka -wɛɛ 'nan min -tɔ 'e
 'ka laabɔ 'fluba "paazan dɪ! Kɔɔ 'ka pɛɛnɔn
 ka drɛ "bɔwinun -a, ɛn Bali -tɔwli 'bɛ cɪ 'wɪ
 "paazan -a 'ka 'ji. 9 ɛn "nyian bɛ, 'trɛ 'gɔvɛ -a
 da bɛ, te 'ka min -tɔ bɔ -a laabɔdɪ -a 'nan 'ka
 "tɪ "dɪ, kɔɔ 'ka "tɪ "a laji lou, Bali nɛn. 10 Te
 'ka -wɛɛ 'nan min -tɔ 'e 'ka laabɔ 'e 'tazan dɪ!
 Kɔɔ Crizi -tɔwli 'bɛ cɪ 'ka 'tazan -a. 11 'Ka 'va
 min -dan 'e drɛ 'ka pɛɛnɔn 'suzan 'a. 12 Min
 nɛn 'e 'fli drɛ -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn.
 ɛn min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra
 -dan.»

*Zozi 'wɪ 'pla 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen
 'nɔn lɛ
 (Mk 12.40; Lk 20.47; 11.39-52)*

13 «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ
 dra min yɪɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ
 ka -si -tɔ minnɔn lɔ 'nan te 'o 'kɔ Bali va
 dɪ. 'Ka 'bɔ, ka 'ka "vale 'ka -wɪa "wo Bali -
 le mingɔnnɛn trɛda dɪ, ɛn minnɔn nɛn o ya
 "vale "o -wɪamlan 'nan bɛ, ka -si 'lɛ 'wɔ -wɪɔ.

14 ['Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ
 dra min yɪɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ
 ka -calenun -le fɛnɔn "sia 'o 'lɔ -dawli -a. "Bɛ
 -sru -e 'ka Bali trɔv 'ba -plɔun 'nan -e minnɔn
 'o 'ka "sia min tɪglɪ 'a. 'Winun zɪɛ -yee "wɛan
 Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ.]

15 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ
 dra min yɪɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ
 ka -ko min -wɛɛlɛ 'trɛda fɛ -kɔɔbli 'nan, 'nan
 -e 'o 'ta wɔla 'cee -pei -tɔ winun da. ɛn -te
 ka min 'yɪ bɛ, 'cee 'wɪ "paadɪ a limlan min
 -wɪdɪ "a "fo. -Yee -kɔndɪ -wɪdɪ -ciala 'cee vɛ
 da 'e 'pa -a "fli.

16 'Ka yɪɛ a 'e 'widɪ, ɛn ka ya "vale 'ka -si
 -kɔɔnman minnɔn lɛ. -Yee "wɛan 'wɪ -taa
 "bɔlɛ 'ka man! Kaa paa minnɔn ji 'nan, -te
 min 'e 'pɛ wɪuan Bali -pan 'kɔn da bɛ, ya 'a fɛ
 -tɔ dra min lɛ dɪ. 'Pian -te min 'e 'pɛ wɪuan
 -siga nɛn Bali -pan 'kuin bɛ -a da bɛ, -yɛɛ cɪ
 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ. 17 -Blɔnɔn
 nɛn kaa, ɛn 'ka yɪɛ a 'e 'widɪ! -Siga bɛ e ya fɛ
 -tɔ -a, 'pian Bali -pan 'kuin nɛn e dra 'saun
 Bali 'lɛ. Ka 'a tɔa zɪɛ dɔv?

18 ɛn ka paa minnɔn ji "nyian 'nan, -te
 min 'e 'pɛ wɪuan Bali -pan "davɛ da bɛ, ya 'a
 fɛ 'tɔ dra min lɛ dɪ. 'Pian -te min 'e 'pɛ wɪuan
 'sraga bɔvɛ nɛn Bali -pan "davɛ da bɛ, -a da
 bɛ, e ya 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ.

19 Yɪɛ 'winɔn! 'Sraga bɔvɛ bɛ e ya fɛ -tɔ -
 a, 'pian Bali -pan "davɛ da nɛn e dra 'saun
 Bali 'lɛ. Ka 'a tɔa zɪɛ dɔv? 20 Min nɛn 'e 'pɛ
 wɪuan Bali -pan "davɛ da bɛ, te 'e 'pɛ wɪuan
 Bali -pan "davɛ 'lee 'sraga bɔvɛ pɛɛnɔn nɛn
 "da "bɛ -a da. 21 Min nɛn 'e 'pɛ wɪuan Bali
 -pan 'kɔn da bɛ, te 'e 'pɛ wɪuan Bali nɛn e
 -nyɛanla 'ji bɛ -a da. 22 ɛn min nɛn 'e 'pɛ
 wɪuan labli man bɛ, te 'e 'pɛ wɪuan Bali -
 le mingɔnnɛn pɛin man, ɛn "nyian te 'e 'pɛ
 wɪuan Bali da kɔɔ -yɛɛ cɪ 'e -nyrandɪ pɛin zɪɛ
 -a da.

23 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ
 dra min yɪɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Ka
 fɛ pɛɛnɔn 'fuzan -nɔan Bali lɛ. ɛn "nyian
 fɛ 'finvinnun pɛɛnɔn bɛ, kaa -fuzan -nɔan
 Bali lɛ, -nyɛn "le sinwɪnɔn nɛn waa laabo
 manti 'lee anɛti 'lee -cimen bɛ -wee 'wɪ 'zv.
 'Pian -pei -tɔ winun nɛn o cɪ -dan "le 'cɛɛ
 drɛ bɛ cɛɛ "tɔvɛ. 'Wɪ tɪglɪ drɛdɪ a -tɔ, ɛn min
 nyɪrinda 'sidɪ a -tɔ, ɛn yɪ -tɛradɪ Bali da a -tɔ,
 'winun zɪɛ -nyɛn kaa dra 'e tɛdɛ paan 'vaa
 -e 'ka pee drɛ "bɛ -sru! 24 'Ka yɪɛ a 'e 'widɪ,

en ka ya "vale 'ka -si -kəonman minnun le. - Te 'nyrəndru "wənnən 'fə 'ka 'blifə va bε, kaa "sia "va. 'Pian -wi -dandan nən waa laabo shamo bε, cεε "mēan te ka'a -kənnən 'ye di.

²⁵ 'Fluba 'ci vɪnən 'lee Farizen 'nən, ka 'wɪ dra min yiε 'lε! 'Wɪ -taa "bəle 'ka man! Kəɔ ka 'kulenən 'lee -pə man "foeman fenyian, 'pian fənun nən kaa -ble -ji bε, crinnan fənun 'lee fənun nən kaa "sia minnun lə 'ka 'bə 'ci 'sə winun da bε -nyrən. ²⁶ Farizen 'nən, 'ka yiε a 'e 'widɪ! 'Ka -wεε 'nan 'ka 'ci 'e drε tɪglɪ 'vaa -e 'ka 'kulenən 'lee -pə man "foe.

²⁷ 'Fluba 'ci vɪnən 'lee Farizen 'nən, ka 'wɪ dra min yiε 'lε! 'Wɪ -taa "bəle 'ka man! Kəɔ ka ya "le min -yrenun nən o trəε 'wɔ "man "bε -wee 'wɪ 'zɔ. O man bei "a fenyian, 'pian te o ci a 'e fadɪ min 'wlε 'lee fε fɔldɪ pɛənən 'a. ²⁸ 'Ka 'bə "nyian, minnun 'ka ye min tɪglɪnun -a, 'pian te ka 'ka 'bε 'a dɪ. Ka 'wɪ dra min yiε 'lε, en 'ka 'ci a 'e fadɪ 'wɪ 'wldɪ tə 'tɔdɔ pɛənən 'a.

²⁹ 'Fluba 'ci vɪnən 'lee Farizen 'nən, ka 'wɪ dra min yiε 'lε! 'Wɪ -taa "bəle 'ka man! Kəɔ Bali 'lewei vɪnən nən -kaa tranun o tεε bε, ka 'kən drε o -yrε da. En "nyian ka min tɪglɪnun -yrε da drε fenyian fenyian. ³⁰ "Cεε vɪ 'nan kaa 'kən 'winun zɪε -a drēnan bε, te kaa ve 'nan: <"Te tɔ nən 'kɔ tranun yiε a "man, kɔ ya -nan bε, "te kɔ'a 'palε o va -e 'kɔ Bali 'lewei vɪnən -tεε "dɪ.> ³¹ En 'winun zɪε -a vɪdɪ -a -kəonman 'nan kaa 'vɪ 'ka 'fli -a 'nan 'ka tranun 'bε Bali 'lewei vɪnən tεε. ³² 'Winun nən 'ka tranun -a drε 'li bε, -te ka ya "va, "ka "drε 'e 'ciɪla -wee vε da!

³³ Ka ya min -wldɪnun -a! Bali -le tin -tεa 'ka da -kpə. Te -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, 'te nən ya'a 'driman dɪε e 'ka "bluman dɪ! ³⁴ - Yee "wεan 'ka "trəən "tə 'wɪ 'gɔvε -yrε 'kpa! 'An "ta -daa Bali 'lewei vɪnən 'lee 'wɪ 'tənən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'palε -sia 'cεε. Ka o -mie -tεa "va, en ka o -mie -tεa "o -pεindɪ -a yiba "plan da, en ka o -mie -səan -ngble -a 'cee cin yɪ 'kənnun -ji. Ka 'tε "paa o -mienun da 'flanun da, te wa'a 'o 'wulo da ye 'ka 'lɔ dɪ. ³⁵ 'Winun zɪε -a drēdɪ 'bε -maan -e minnun nən wa'a 'wɪ 'wldɪ "drεlε dɪ, en 'ka tranun o tεε bε, o -ka wɪ 'e 'pa 'ka da zɪa. Abəl nən min tɪglɪ 'a bε, -a da nən 'ka tranun -a 'sia -trilii, en e 'bə Barashi -pɪ Zakari nən kaa -tε Bali -pan 'kən 'lee Bali -pan "davε yei "bε -a da. ³⁶ Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ pɛənən zɪε

-yee "wεan bε, Bali -le tin -tεa 'ka -naagonən da.»

Zozi 'wɔ Zeruzalem 'nən 'le "wεan (Lk 13.34-35)

³⁷ «Zeruzalem 'nən, 'cee 'wɪ "naan 'an man -wldɪ! Ka Bali 'lewei vɪnən tεε, en minnun nən Bali o 'pa 'sia 'cεε bε, ka o tεε -kəlenun -a. Maan man -wεε 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man "le zɪ mēin "bɔ 'yee 'nennun treman 'e -pεba wlu bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wlε "man "dɪ. ³⁸ -Yee "wεan an "ta 'an 'pε "sia 'ka -sru, -e 'cee Bali -pan 'kən 'e 'fɔ 'e "tun. ³⁹ Maan ve 'cεε 'nan, ka'a "nyian 'an yɪ pee wo dɪ, -trilii -e 'ka vɪ 'nan: <Bali -le -fεa 'e 'kən min nən e -taa Minsan 'tə da bε -a man.> »

24

Zozi Bali -pan 'kən 'wɪ wɪ 'vɪ (Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ "Bε -sru Zozi 'bəla Bali -pan 'kuin, en e -kɔdɪ 'sia. -A -nan nən -a -srunən pli "man, en o 'nan -yrε 'nan: «"I 'yɪə, Bali -pan 'kən a -mien!» ² En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «-A pɛənən 'labε 'ka -nanjen! Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'kən 'labε e -wia. -A -kəle pɛənən fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bəzən -tɔ da dɪ.»

'Wɪ yɪdɪ -dandan bəa minnun man 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bə (Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ Zɪ Zozi 'bəla Olivie pən da bε, e -nyran, en -a -srunən -a laabɔ -yrə 'nan: «'Wɪ nən i "sia -a vɪnan 'gɔvε, tɔ "cən "man nən e dra? En "nyian -mε 'wɪ 'bε dra 'vaa -e 'kɔ -tə 'nan 'i 'ta tɔ 'bə? En -mε "wɪ 'bε dra 'vaa -e 'kɔ -tə 'nan 'trε 'nyan tɔ 'bə?»

⁴ En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Ka yiε 'tə 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! ⁵ Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, min "kaga -taa "talε 'an 'tə da. Waa ve 'o 'fli man 'nan, min nən Bali -a 'si "va "bε -nyrən 'waa, -e min "kaga 'o -səonla o -sru. ⁶ Ka -kuli -tan winun maan, en ka 'fla -kəɔbli -kəɔbli da -kuli winun maan. Te 'o 'ka 'cən nyen -a dɪ! Kəɔ 'winun zɪε -wεε dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cεε dɪ. ⁷ 'Lεglən 'tɔ -ji 'nən -taa 'wunlεa 'lεglən 'tɔ -ji 'nən man, en mingənnən trε -tɔ -taa 'wunlεa mingənnən trε -tɔ man. Dra minnun -tεεman fε "kaga "nan, en 'trε 'nyəonman fε "kaga "nan. ⁸ -A

pæenøn zɪe e ya "le 'nan 'næn 'yadi -le ci -yaa pou sianan "wennæn 'zʊ.

⁹ Tʊ zɪe -a man næn minnun 'ka "kuundi "siala, te o 'tɛ "paa 'ka da, ɛn te o 'ka -tɛɛman. 'Lɛgløn pæenøn 'ji 'nøn "naan 'ka man, ka dre 'an -srønøn 'a -le "wɛan. ¹⁰ ɛn "nyian min "kaga "sia 'an -sru. 'O cin man wɛ -fɔa, te o "naan 'o cin man. ¹¹ Minnun næn o 'wlu wɪ "sia -e 'o vɪ, te waa ve 'nan o ya Bali 'lewei vɪnøn 'a bɛ, o bɔala 'trɛda "kaga. ɛn o min "kaga see "paaman. ¹² 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ faa "da 'trɛda -le "wɛan, min "kaga "le min yɪdɪ "yi 'e 'le -tɔa. ¹³ 'Pian min næn e -tɔ 'pleblɛ -trilii, ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji. ¹⁴ Bali -le mingɔnnæn -blɪdɪ min da bɛ, 'wɪ 'nɔnnøn næn. ɛn 'wɪ zɪe minnun -a fuimlan "man 'trɛda 'nøn pæenøn 'va, -e 'lɛgløn 'tʊdʊ pæenøn 'o man. "Bɛ -sru 'vaa -e 'trɛda -nyan tʊ 'e bɔ.»

Tʊ næn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi -a 'wɪ 'vɪ
(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24; 17.23-24)

¹⁵ «Bali 'lewei vɪzan Daniɛl -a 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnnøn -taa "drɛɛ Bali -le 'kuin. Min næn e 'fluba 'gʊɛ -a ta ve bɛ 'e 'ci man 'kpa! Tʊ næn 'wɪ zɪe kaa -nan 'yɪ Bali -pan 'kuin bɛ, ¹⁶ minnun næn o ci Zude 'lɛgløn 'ji bɛ, 'o flæn 'bli, 'o 'kʊ pɔnnun yei! ¹⁷ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wla 'yee 'kuin -e 'e 'kʊ fɛ -tʊ 'sia dɪ! ¹⁸ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kʊ 'yee -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ! ¹⁹ Lɪmɔnnun næn o -pɔn ci 'o man tʊ zɪe -a man bɛ, 'lee lɪmɔnnun næn 'næn 'nyɔn -mlian -wɪb tʊ zɪe -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. ²⁰ -Yee "wɛan 'ka Bali trʊ 'ba 'nan, te 'wɪ zɪe 'e 'tria laa 'fɛn tʊ -man dɪ, ɛn te 'e 'tria 'cee 'flinla "yi da dɪ! ²¹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan 'kpa tʊ zɪe -a man. Zi Bali 'trɛ dre 'li -e 'e bɔ cɛɛgʊ yi -a bɛ, -a sʊman 'wɪ yɪdɪ 'ka tian drɛɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪe -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²² Yinun næn 'wɪnun zɪe o dra "da "bɛ, Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya 'a 'wɪ zɪe -a drɛɛ dɪɛ, "te min -tʊ -wulo 'ka -taa bɔlɛa "va "dɪ. 'Pian minnun næn e o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yinun -mie cɛɛn "da.

²³ -Te min -tʊ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a 'gʊ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, Crizi a -mien bɛ, te 'ka yi -tɛra "da "fo "dɪ! ²⁴ Kɔɔ minnun næn o 'wlu -sɛan 'nan 'wɛɛ ci Crizi -a bɛ, o -taa "kɔnɛ 'trɛda. ɛn minnun næn o 'wlu winun ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnøn

næn waa bɛ, o -taa "kɔnɛ "nyian. O -taa 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srøn "wɪ -dandan drɛɛ. Waa dra 'nan -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnun næn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²⁵ 'Wɪnun zɪe maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, te 'ka yiɛ a 'ka 'fli -va.

²⁶ -Yee "wɛan -te min -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a "bui "da bɛ, te 'ka 'kʊ -nan dɪ. ɛn -te waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan, e ya 'kɔn 'tʊ -ji bɛ, te 'ka yi -tɛra "da "dɪ. ²⁷ Kɔɔ tʊ næn 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an -taa "man "bɛ, e dra "le laa -paan 'zʊ. Laa -paan, 'e 'wlei -wlei -fɔa, e "sia yidɛ wluan "nan 'zia, -e 'e 'kʊ yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia. 'Trɛda 'nøn pæenøn -a -nan ye. ²⁸ -Kaa -tɔa 'wein 'nan fɛnan næn -wi -kadɪ ci 'e pladɪ bɛ, -a ta lou "næn -wi pɛa "bli "lomannun 'o 'ble.»

Blamin -pɪ -tadɪ da wɪ

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪe, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yidɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, mlɛn crɛnnun "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnun pæenøn næn 'pleblɛ a -wɪb "bɛ, o "sia 'o 'klu -ji.

³⁰ Tɔɔn minnun pæenøn -a -kɔnnæn ye laji 'nan 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ 'bɔ "mɛn. "Bɛ -sru 'trɛda 'nøn pæenøn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanan "lolu -koei "da laji, -e 'o 'wuɔdɪ 'sia. 'Pleblɛ -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ. ³¹ Bali -le 'bei -dan "we, -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ, 'an 'mɛn 'pasianøn næn laji bɛ o 'pa 'sia 'trɛda fɛ pæenøn 'nan. Minnun pæenøn næn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, 'mɛn 'pasianøn o cin ye. Fɛ -tʊ -nan 'ka 'fʊ 'trɛda, te wa 'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.»

'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wʊdɪ tʊ pæenøn man Blamin -pɪ -tadɪ -le "wɛan

(Mk 13.28-33; Lk 21.29-33)

³² «'Wɪ næn e dra fijie yiba "lɛ bɛ, 'e dre 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrindɪ 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tʊ a -tanan bɔdɪ -a -kogo. ³³ -A -tʊwli "næn "nyian, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'wɪnun næn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drenan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ a bɔnan 'kogo! ³⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagʊnøn 'gʊɛ, ka 'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa, -e 'wɪnun zɪe 'o dre dɪ. ³⁵ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tʊ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁶ Tʊ næn an -taa "man "bɛ, blamin -tʊ 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianøn næn laji bɛ,

wa'a tōa "fo "di, en 'an 'bō Blamin -pi ma'an tōa "fo "di, 'pian 'an "ti 'bē -tōa 'e 'towli.

³⁷ Tū nēn 'an 'bō Blamin -pi -taa "bē, 'wīnun dra "le zī e drē Noe tū vā bē -yee 'wī 'zū. ³⁸ Kōō Noe tū vā 'li te laa -dan 'ka tian 'fēnlē 'trēda dīe, minnūn fē bli, o -wēn mlin, o lī 'pa, o -kōnnēn 'pa. Waa drē zīe -trilii en Noe wla -klu -dan -ji, te waa dra tian. ³⁹ 'Wī 'tū -cin 'ka o jī dī. O -fū -a drēdī man zīe -trilii en laa -dan o -nan -nyan "fo. 'Wī 'tūwli zīe -yēē dra 'an 'bō Blamin -pi -ta tū -man. ⁴⁰ Tū zīe -a man bē, min "fli -kōan "fei, 'mēn 'pasianōn nēn lajī bē waa -tū "siala -e 'o -tū 'tūl. ⁴¹ En "nyian bē, lūmōn "fli -kōan 'saa 'sōnnan, 'mēn 'pasianōn nēn lajī bē waa -tū "siala -e 'o -tū 'tūl.

⁴² -Yee "wēan 'ka 'man 'e 'kōn 'e wōōdī tū pēēnōn man! Kōō yī nēn 'ka 'san -taa "da "bē, ka'a tōa dī. ⁴³ 'Ka 'ci "nrōn 'wī 'gūē -a da! Tū nēn crinzan -taa "min crin wōlē -pei -man bē, "te 'kōn san -a -tōa "bē, "te -a yīē 'fo "man "trilii, en ya'a 'we "man -e crinzan 'e -yee fēnūn "koola dī. ⁴⁴ 'Kōn san 'ka crinzan -ta tū tōa dī. -A -tōwli "nēn "nyian 'cee vē -a, Blamin -pi -le -tādī bōa 'ka man kligli, -yee "wēan 'ka 'man 'e 'kōn 'e wōōdī tū pēēnōn man!»

Min man -kōan 'e wōōdī 'kō? (Lk 12.42-46)

⁴⁵ «Min 'suzan "cēn 'bē 'ta wōla 'e 'san wei da 'wī 'tōdī -a? Min 'suzan nēn -a tazan 'yee 'kōn 'pēba 'wū -yrō, en yaa 'vī -yrē 'nan, 'e -blifē -nōn min 'sunōn -mienun lē 'e tū -man bē, -nyrēn. ⁴⁶ Min 'suzan zīe -te -a tazan 'bō "man 'wī zīe -a drēnan bē -yee vē a "yī. ⁴⁷ Maan vē 'cēē 'wī tiglī 'a 'nan, -a tazan -a -tōa 'e yīfē pēēnōn da.

⁴⁸ 'Pian -te min 'suzan -wli dī "nēn bē, zī 'e 'ci "nrōnman 'gū. Yaa vē 'nan: «'An 'tazan a 'mōnnan.» ⁴⁹ Tōōn -e 'e 'tē 'padī 'sia minnūn nēn 'e yīē -tōa "o vā bē o da, te e ya 'e 'fōdī -wēn -tēnōn -sru, o fēnūn -ble waa, te o -wēn -mlian "waa. ⁵⁰ Tōōn yī nēn -a -cin 'ka "jī 'nan 'e 'tazan -taa "dīe, -e 'bē bōla kligli, ⁵¹ -e -a tazan 'e "nēn "jēēnla 'jī -wli dī. E 'wī "nēn -kōōnman -yrē "le zī o 'wī "nēn -kōōnman minnūn nēn o 'wī dra min yīē lē bē -wlē "bē, -yee 'wī 'zū fēnan nēn -wūōdī 'lee 'shē da -bli dī cī bē -a -nan.»

25

Nōnbē "fu man -kōnnēn

¹ En Zozi -kōnnēn pee -fō "nyian -wlē. E 'nan: «Bali -le mingōnnēn -bli dī min da bē, -nyrēn 'gū. E ya "le nōnbē "fu 'bē 'wee -kannēnnūn 'sia, en o -kū lūmōn -tū nēn e "ta -kōnnēn "paa bē -yee 'kuin. Min nēn e "ta lī "paa bē waa -pēndī 'sia, kōō -wēē -ko o 'palē -sia 'o 'lō le 'wee -kannēnnūn -a. ² Nōnbēnūn zīe -a 'soolu a "vā "bē -blōnōn nēn waa, en -a 'soolu a "vā "bē 'wī 'tōnōn nēn waa. ³ -A 'soolu nēn -blōnōn 'a bē, o 'wee -kannēnnūn 'sia, 'pian wa'a 'kunlē -a 'yī man dī. ⁴ En -a 'soolu nēn 'wī 'tōnōn 'a bē o 'wee -kannēnnūn 'sia, en o 'kun -a 'yī -mie man.

⁵ Min nēn e "ta lī "paa bē, zī e ya 'mōnnan bē, en yī -fōla nōnbēnūn zīe o da.

⁶ Zī bada -tō bē, en minnūn plādī 'sia. O pla 'nan: «Min nēn e "ta lī "paa bē, e ya -tanan. 'Ka 'kū -a 'si 'sia.»

⁷ -A -nan nēn nōnbēnūn zīe o wlūan lou, en o 'wee -kannēnnūn drē 'kpa. ⁸ Nōnbēnūn 'soolu nēn -blōnōn 'a bē, waa 'vī 'o "luēnūn lē 'nan: «'Ka "kūē 'cee -kannēn 'yī 'nōn, kōō 'kūē -kannēnnūn "ta "driman!»

⁹ 'Pian nōnbēnūn nēn 'wī 'tōnōn 'a bē, o 'nan -wlē 'nan: «'Cējē, kō'a 'we "man "dī. Ya'a 'bōa 'kūē vē 'lee 'cee vē -a dī. 'Ka 'kū 'cee vē 'lō -kannēn 'yī -tanzan -va!»

¹⁰ En nōnbēnūn zīe o -kū -a 'lōlē. Tū zīe -a wlū nēn min nēn e "ta lī "paa bē e 'bōla. En nōnbēnūn 'soolu nēn o man cī 'e wōōdī bē, o -kū lī 'pa "fēdī da. -A -nan nēn minnūn 'kōn 'lē 'wū o da.

¹¹ "Bē -sru en nōnbēnūn nēn -blōnōn 'a bē, o -ta. O 'kōn -tē, te o -paanman 'nan: «'Kū 'san, 'kū 'san, 'i yra 'si, 'i 'kōn 'lē 'sū 'kūē!»

¹² 'Pian lī 'pazan zīe ya'a 'wlē "man "dī. E 'nan -wlē 'nan: «Ma'an 'ka 'tōa dī.»

¹³ En Zozi -a 'le 'sran -wlē 'nan: «'Wī zīe -a bōdī 'ka man -le "wēan bē, 'ka 'man 'e 'kōn 'e wōōdī tū pēēnōn man, kōō tū nēn an -taa "man "bē, ka'a tōa dī.»

Zozi -kōnnēn pee -fō minnūn nēn 'o man cī 'o wōōdī bē o man (Lk 19.12-17)

¹⁴ «Bali -le mingōnnēn -bli dī min da bē, -nyrēn 'gū. E ya "le min -tū 'bē "ta -ko 'ta wōnan. Min zīe 'e 'sunōn laabū, en 'e yīfē pēēnōn -pēba 'wū -wlē. ¹⁵ E -siga 'wlē 'soolu 'nōn -a -tū lē, en yaa -nōn -a -tū lē "nyian 'wlē "fli, en yaa -nōn -a yaagazan lē 'wlē 'tū. Zī

min -tv -kɔlaman 'e 'pɛ man liladɪ -a bɛ, -a da nɛn yaa -nɔn -wlɛ. ɛn e -kɔ.

16 'Nun tɔɔn min nɛn e -siga 'wlɛ 'soolu 'yɪ bɛ, 'e 'pɛ man lila -siga zɪɛ -a, ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ 'soolu. 17 Min nɛn e -siga 'wlɛ "fli 'yɪ bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn "e drɛ. -Yee vɛ man 'pa -siga 'wlɛ "fli. 18 Min nɛn e -siga 'wlɛ -tɔwli 'yɪ bɛ, e -klu cɛɛn, ɛn yaa yɔɔ "ji.

19 -A -nan 'mɔn 'trilii, ɛn o tazan zɪɛ e -ta. -A -nan nɛn 'e 'sunɔn zɪɛ o laabu 'nan -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ. 20 Min nɛn e -siga 'wlɛ 'soolu 'yɪ bɛ, e -ta 'e 'lɔ le -siga 'wlɛ 'soolu -a "nyian. ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, -siga 'wlɛ 'soolu nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ 'soolu. -Nyren 'gɔ.>

21 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yɪ drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

22 Min nɛn e -siga 'wlɛ "fli 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, -siga 'wlɛ "fli "nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ "fli. -Nyren 'gɔ.>

23 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yɪ drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

24 "Bɛ -sru min nɛn e -siga 'wlɛ -tv 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, maan -tɔa 'nan, i ya min nɛn -yee 'wɪ a 'tɔndɔn bɛ -a. -Te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, yia "sia -yrɔ. 25 "Klan -fɔ 'an 'ji 'nan te 'yie -siga 'e 'san 'an 'lɔ dɪ, -yee "wɛan an -kɔ -a yɔɔlɛ 'trɛ 'ji. -Nyren 'gɔ, 'i 'si.>

26 ɛn -a tazan zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan -wliɪdɪ "a, ɛn kɔanzan nɛn yia. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan, min 'mɛn 'nyranman "paa, maan ta -trɔn pɛɛnɔn "sia -a san lɔ bɛ, 27 -mɛ "le "wɛan nɛn yɪ'a -kɔlɛ 'mɛn -siga 'palea fɛnan nɛn -a man "paa bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ, -te an -ta bɛ, -e 'an 'kɔ 'mɛn -siga 'si 'o 'vale 'e 'man 'pa 'a.

28 'Ka -siga 'labɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ! 29 Kɔɔ min nɛn fɛ a -yrɔ "kaga "bɛ -a lɛ nɛn waa -nɔan, -e -yee vɛ 'e 'pa "da. 'Pian min nɛn fɛ 'ka -yrɔ "kaga

"dɪɛ, -a "tiɛnnɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia. 30 'An 'suzan 'gɔvɛ, -a -pɛ 'ka 'fɔala 'e man dɪ, 'ka 'ta -a tuɔ klun va bei, fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -bliɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.> »

Blamin -pɪ 'trɛdanɔn 'le tin "baa tv -fɔla "da "ji

31 «Tv nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -taa 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa bɛ, an -taa 'mɛn 'tɛ 'san da, -e 'an -nyran 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da. 32 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'jinɔn 'o cin ye 'an 'lɛ, -e 'an 'o 'cɛn 'e cin man "fli. Maan dra "le zɪ 'bla -sru "pinzan 'yee 'blanun 'lee 'yee bonun "cɛan 'e cin man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 33 E 'blanun -sɛan 'e 'pɛ "yɪ "da, -e 'e bonun -sɛn 'e 'pɛ bɔ da.

34 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn maan ve 'an 'pɛ "yɪ "danɔn lɛ 'nan: <Kaa 'gɔvɛ, 'an "tɪ -fɛa "vɪ 'ka man! 'Ka 'ta! Mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a man drɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka 'si! 35 Fɛ -le "wɛan nɛn maan -nɔn 'cɛɛ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka fɛ -nɔn 'mɛn. ɛn te 'yɪ dra 'an -tɛa "bɛ, ka 'yɪ 'nɔn 'mɛn, ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, kaan 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. 36 ɛn te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka sɔ 'wɔ 'an man, ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, 'ka yie 'tɔ 'an 'va. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka 'lɔ 'an 'nanjɛnɛ.>

37 Tɔɔn -e min tɪglɪnɔn zɪɛ 'o laabu 'an 'lɔ 'nan: <Minsan, tv "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa ɛn kɔ fɛ -nɔn 'yie? ɛn tv "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yɪ dra 'i -tɛa ɛn kɔ 'yɪ 'nɔn 'yie? 38 Tv "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a, ɛn kɔi 'kun 'kɔ 'pɛ "fli "a? Tv "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ, ɛn kɔ sɔ 'wɔ 'i da? 39 Tv "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman, ɛn 'kɔ yie 'tɔ 'i 'va? Tv "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin ɛn kɔ 'lɔ 'i 'nanjɛnɛ?>

40 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn, maan ve -wlɛ 'nan: <Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tv nɛn ka ya 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɔn 'gɔvɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ bɛ, te 'an lɛ nɛn ka cɪ -a drɛnan.>

41 "Bɛ -sru maan ve minnɔn nɛn 'an 'pɛ bɔ da bɛ -wlɛ 'nan: <'Ka -pli 'ka -sru "kɔɔbli! Bali wei a 'e pladɪ 'ka man. 'Ka 'kɔ 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪɛ, -a va. Bali -a man drɛ Satan 'lee 'yee 'pasianɔn 'le vɛ -a. 42 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a fɛ -nɔn lɛ 'mɛn dɪ. ɛn te 'yɪ dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a 'yɪ 'nɔn lɛ 'mɛn dɪ. 43 ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, ka'an 'kun lɛ 'ka 'pɛ "fli

"a di. En te sɔ 'ka 'an da diɛ, ka'a sɔ wɔlɛ 'an man di. En te 'an 'man "yaaman bɛ, ka'a yiɛ -tɔlɛ 'an 'va di. En te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka'a 'lɔlɛ 'an 'nanjenlɛ di.»

⁴⁴ Tɔɔn -e "o laabɔ 'an 'lɔ "nyian 'nan: «Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa? En tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa? En tɔ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a? En tɔ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ? En tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman? En tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin? En tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'a 'palɛ 'i 'va dɪ?»

⁴⁵ Tɔɔn -e 'an vɪ -wɛlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka 'ka 'winun zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnun 'gɔvɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ diɛ, te 'an 'bɔ lɛ nɛn ka 'ka -a drɛnan di.»

⁴⁶ Minnun zɪɛ, wɛɛ -ko yɪa yɪdɪ nɛn -a 'leda "ka "diɛ -a va. 'Pian minnun nɛn o cɪ min tɪglɪnun -a bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ, e ya -wee vɛ -a.»

26

Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ² «Kaa -tɔa 'nan, e -fɔ yi -tɔ -a "fli -e -kaa tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'e bɔ. Yi zɪɛ -a da nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ waan -nɔan "minnun lɛ, -e 'waan 'tɛ 'an -pɛɪndɪ -a yɪba "plan da.»

³ Tɔ zɪɛ -a wɪlɔ bɛ te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun a 'o cin yɪnan Bali -pannɔn 'tazan nɛn waa laabo Kaifa bɛ -yɛɛ -klɔn -ji. ⁴ -A -nan nɛn waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ⁵ 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdɪ yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yɪ -e 'o 'wɪlɔn -kaa man.»

Lɪmɔn -tɔ 'wɪ 'yɪ drɛ Zozi lɛ
(Mk 14.3-9; Zan 12.1-8)

⁶ Zozi a 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yɛɛ 'kuin. ⁷ O ya fɛnun -blɪnan, -a -nan nɛn lɪmɔn -tɔ pli Zozi man 'e 'lɔ le -lazɪglɔ nɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa bɛ -a -pɔnɛn 'tɔ -a. ɛn yaa -sɛndɪ 'sia Zozi 'win -ji.

⁸ Zɪ -a -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -lazɪglɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁹ -Lazɪglɔ 'labɛ yaa -taan paan 'flɛ 'plɛblɛ 'a, -e 'e man "lala -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

¹⁰ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'wɪ -tɔa lɪ 'gɔvɛ -a man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ¹¹ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man, 'pian "an 'ka 'wo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man di. ¹² -Lazɪglɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gɔvɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ¹³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'gɔvɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun ji.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tɔ nɛn waa laabo Zudazi Karioti bɛ, e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'va, ¹⁵ ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Te an Zozi 'nɔn 'cɛɛ bɛ, -mɛ "nɛn kaa -nɔan 'mɛn?» -A -nan nɛn o 'lein 'wɛlɛ -fuba yaaga 'nɔn -yrɛ. ¹⁶ Yi zɪɛ -a da nɛn Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tɔ "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdɪ blɪ
(Mk 14.12-26; Lk 22.7-23)

¹⁷ 'Kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "diɛ, Zuif 'nɔn -a "fɛdɪ -ble 'flɛ 'tɔ. Zɪ 'flɛ zɪɛ e 'bɔ bɛ, -a yi tɛdɛ da nɛn Zozi -srunɔn -ta -a laabɔlɛ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ bɛ -cɛɛ vɛ man drɛ?»

¹⁸ ɛn Zozi min -tɔ 'tɔ 'vɪ -wɛlɛ 'nan 'o 'kɔ "va. Yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Zeruzalɛm, -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ vɪ 'yɪɛ 'nan, 'yɛɛ tɔ 'bɔ 'kogo. 'Yɛ 'kuin nɛn 'e -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ -ble 'o 'vale 'e -srunɔn 'a.» ¹⁹ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ "bɛ -a -srunɔn -a drɛla "da, ɛn o "fɛdɪ zɪɛ -a man drɛ.»

²⁰ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fuda "fli "nyran fɛnun -sru. ²¹ O ya fɛnun -blɪnan ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -tɔ a 'ka yei 'gɔ, -yɛɛ 'an -nɔan "minnun lɛ.»

²² 'Wɪ zɪɛ e o ta drɛ 'trɔdrɔ "fo, ɛn waa laabɔdɪ 'sia -yrɔ "tɔdɔ 'nan: «Minsan, 'an 'bɔ nɛn?»

²³ ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Min nɛn 'kɔ 'vale -a 'kɔ 'pɛ wɪa 'pɔ -tɔwɪlɪ "ji 'gɔvɛ, -a san 'bɛ 'an -nɔan "minnun lɛ. ²⁴ 'Wɪ 'kpa nɛn, 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -kaa, zɪ waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ. 'Pian min nɛn yaan 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan "minnun lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san

man. E ya paan -a san -le 'wɪ 'yi 'a -e 'o vɪle o -ya dɪ.»

²⁵ -A -nan nɛn Zudazi nɛn e 'ta -daa -a -nɔnlɛ Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ bɛ, yaa 'si 'va. Yaa laabo -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, 'an 'bɔ nɛn?»

ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yiɛ 'bɛ 'vɪ 'i 'bɔ 'a.»

²⁶ O -fɔ fɛnɔn zɪɛ -a -blɪnan, ɛn Zozi 'kpɔn 'si, e Bali muo 'fɔ, yaa 'nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka 'si, 'ka -blɪ! -Nyɛn 'gɔɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn.»

²⁷ "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si, e Bali muo 'fɔ, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka mɪn 'ka pɛɛnɔn! ²⁸ -Nyɛn 'gɔɛ, 'an nyɛn nɛn. -A 'bɔ nɛn Bali 'ta -a 'sia -e 'e blamin 'lee 'e 'bɔ yei 'sɛn 'e cin va. E 'ta -sɛanla 'nan -e Bali 'e min 'kaga 'le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ma'an 'nyian rɛzɛn -wɛn 'mlian dɪ, -trɪlii -e yi nɛn -kaa pee -mlian 'e cin va 'an 'tɪ 'le mɪngɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

³⁰ Zɪ o cɛɛn fɛnɔn -blɪdɪ man bɛ, o Bali 'tɔ bɔ 'dre 'fɔ. "Bɛ -sru ɛn o -kɔ Olivie pɔn da.

*Zozi -a 'vɪ 'nan Pɪɪri 'sia 'e -sru
(Mk 14.26-31; Lk 22.31-34)*

³¹ Tɔɔn Zozi 'e 'nan -wɪɛ 'nan: «Cɛɛgɔ -pei 'gɔɛ -a man bɛ, 'ka pɛɛnɔn 'ci -taa 'srɛɛ, -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'e 'nan,

e 'bla -sru 'pinzan -tɛa

-e 'blanun 'o fuila 'man.»

³² 'Pian "bɛ -sru, -te an wɪuan 'kanɔn 'va bɛ, an -tɔala 'ka 'lɛ Galile 'lɛglɔn 'ji.»

³³ ɛn Pɪɪri 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te 'yie 'wɛan min pɛɛnɔn 'ci srɛman -e 'o 'si 'i -sru 'bɛ, 'an 'tɔwɪli 'gɔɛ, ma'an 'sia 'i -sru 'li 'fo 'dɪ.»

³⁴ -A -nan nɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gɔɛ -a man bɛ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannen tɛdɛ 'e 'wɪ.»

³⁵ ɛn Pɪɪri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te e ya 'nan kɔɛ -kaa 'kɔ 'vale 'yia oo, ma'an dra zɪɛ 'fo 'dɪ.» ɛn -a -srunɔn pɛɛnɔn 'o 'wɪ 'tɔwɪli zɪɛ -a 'vɪ 'nyian.

*Zozi 'kɔ Bali trɔ 'balɛ Zezemani
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)*

³⁶ "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ fei nɛn waa laabo Zezemani bɛ -a da. ɛn e 'nan -wɪɛ

'nan: «'Ka 'nyran 'gɔ! An 'ta 'sia 'ka 'srɔn -e 'an Bali trɔ 'ba.» ³⁷ E Pɪɪri 'lee Zebede -pɪ 'fli 'fɔ 'e -sru, ɛn o -kɔ waa. -A -nan nɛn Zozi 'ta drɛdɪ 'sia 'trɔdrɔ te "klan -a -tɛa. ³⁸ ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «'An 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ 'gɔɛ, e 'mlianla 'an da. 'Ka 'fɔ 'gɔ, -e -kaa yi 'sɔn 'e cin va!»

³⁹ E pli 'e 'lɛ "wɛnnɔn, e blula 'tra, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'tɪ, 'i yra 'si! -Te i 'we 'man "bɛ, 'kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labɛ, 'i drɛ -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drɛ 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

⁴⁰ "Bɛ -sru ɛn e 'li 'e da 'e -srunɔn yaaga zɪɛ o va. E 'bɔ o man te o ya yi -tɛnan, e Pɪɪri fuɔ, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Ka 'a -kɔlɛ 'padɪ -a 'an 'va -e 'ka yi 'sɔn tɔ "wɛnnɛn 'gɔɛ -a wɪ duɔ? ⁴¹ 'Ka yi 'sɔn -e 'ka Bali trɔ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a 'va 'nan 'e 'wɪ 'yi "dra, 'pian -a 'plɛblɛ 'ka -yrɔ "dɪ.»

⁴² Zozi 'li -bei 'flizan 'wɔ 'e da, ɛn e Bali trɔ 'ba 'nyian. Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'tɪ, 'i yra 'si! -Te i 'ka "vale 'i "we 'man -e 'kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labɛ, e "paala 'an man dɪɛ, 'i 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

⁴³ E 'li 'e da, ɛn e 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan, kɔɔ o "koe "nyan.

⁴⁴ Zozi o 'tɔ 'nyian, ɛn e -kɔ Bali trɔ 'balɛ. -A cɛɪn yaagazan nɛn te e 'wɪ 'tɔwɪli zɪɛ -a ve Bali lɛ.

⁴⁵ -A -nan nɛn e 'li 'e da 'e -srunɔn 'va, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «'Ka yi -tɛa tian, te ka 'flianla 'ka man -a -trɔɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a tɔ 'bɔ "mɛn. Tɔ nɛn, minnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ bɛ, e 'bɔ. ⁴⁶ 'Ka 'wɪuan lou, -e -kaa kɔ! Min nɛn e 'ta 'an -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, e ya -pɪnan 'kogo.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

⁴⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, tɔɔn ɛn Zudazi nɛn -a -srunɔn 'fuda 'fli 'bɔ 'va min -tɔ -a bɛ, e 'bɔla. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale min "kaga "a, ɛn sɛnnɔn 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'bɛ o 'pa 'sia. ⁴⁸ Zudazi -a 'vɪ 'e 'cɛn minnɔn zɪɛ -wɪɛ 'nan: «Min nɛn an -atu -tɛ "man "bɛ, te Zozi nɛn. -A 'bɔ nɛn 'ka 'kun!» ⁴⁹ -Yee "wɛan zɪ o 'bɔla bɛ, tɔɔn ɛn e pli Zozi man. E 'nan: «'An 'san, mɛɪn 'tɔ bo.» -A -nan nɛn e -atu -tɛ "man.

⁵⁰ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'An bee, 'wɪ nɛn i-ta "man "bɛ, 'i drɛ!» Tɔɔn minnun nɛn e -ta waa bɛ, o Zozi 'kun.

⁵¹ -A -nan nɛn Zozi -sruzan -tu 'yee sɛn 'sɔ 'ji, ɛn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ "trɔɛn cɛɛn.

⁵² 'Pian Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'I 'yie sɛn wɔ 'e 'kɔlɛ 'ji! Maan ve 'yie 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn o sɛn "siala min man bɛ, sɛn "nɛn "nɛn o -kaala. ⁵³ 'I 'tɔ 'nan, "te an ya "va 'nan min 'e 'pa 'an va bɛ, maan ve 'an "tɪ "lɛ 'nan, 'e 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o 'pa 'sia 'mɛn. O 'kɔn -kuli 'pa 'tɔvɔ -fuda 'fili, -e 'waan 'ta kuli -tan. ⁵⁴ 'Pian -te 'wɪ zɪɛ e drɛ bɛ, 'wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'lɛ sɔɔ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan, zɪ 'e drɛ zɪɛ.»

⁵⁵ En Zozi 'a 'vɪ min "kaga zɪɛ -wɛlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka -ta 'an 'kunlɛ 'ka 'lɔ le sɛnnun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? Tɔ pɛɛnɔn man an ya Bali -pan 'kuin, te an Bali -le 'wɪ "paaman 'ka 'ji, ɛn ka'an 'kunlɛ dɪ. ⁵⁶ 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ -e 'wɪnun nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a crɛn -tɛ 'e 'cɛn bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.»

-A -nan nɛn Zozi -srunɔn pɛɛnɔn 'wi "man -a -sru, ɛn o flan bli.

Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lɛ
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Minnun nɛn o Zozi 'kun bɛ, o -kɔ Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan nɛn waa laabo Kaifa bɛ, -yee "kɔnnɛn. 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun 'o cin 'yɪ fɛ zɪɛ -a -nan. ⁵⁸ Pieri -fɔ -kɔɔbli, te e -kɔla Zozi -sru. E -kɔ zɪɛ -trilii, ɛn e 'bɔla Bali -pannɔn 'tazan -le "kɔnnɛn. E wla -yee -klɔn -ji, ɛn e -nyran -a 'sunɔn yei, 'wɪ nɛn e bɔa Zozi man bɛ -a -nan yɪdɪ -le "wɛan.

⁵⁹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee tin 'banɔn pɛɛnɔn a "va 'nan o 'wɪ wɪ -tu "paa Zozi da, -e 'o -kɔla -a -tɛdɪ -a -le "wɛan. ⁶⁰ Min "kaga 'wɪ 'sɛn Zozi man, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ ya'a tin -tɛlɛ Zozi da "fo "dɪ.

"Bɛ -sru min "fli "ta ɛn "o 'vɪ 'nan: ⁶¹ «Min 'labɛ e 'nan: «'An -kɔlaman Bali -pan 'kɔn 'widɪ -a, -e 'an pee -tɔ yi yaaga 'wɪ.» »

⁶² -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tazan wɪan lou, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ nɛn minnun -a ve 'i man bɛ, yi'a sia "va "dɔv?» ⁶³ Zozi 'ka -a 'silɛ "da -yre "dɪ.

En Bali -pannɔn 'tazan -a 'vɪ -yre 'nan: «'I 'pɛ wɪan Bali nɛn -a yie cɪ "man "bɛ -a 'lɛ! Maan laabo 'i 'lɔ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn yia? Bali -pɪ nɛn yia? 'Wɪ zɪɛ 'i -ci 'si 'kɔlɛ!»

⁶⁴ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia cɛɛgɔ yi 'gɔvɛ -a da bɛ, kaan 'bɔ Blamin -pɪ ye 'an -nyrandɪ 'pleblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -pɛ "yi "da. En "bɛ -sru kaan ye "nyian laji, te an ya -tanan "lolu -koei "da.»

⁶⁵ -A vɪdɪ zɪɛ e Bali -pannɔn 'tazan ta kli, ɛn 'e 'ta sɔnun 'fɔɪ bɔdɪ 'sia. -A -nan nɛn e 'nan: «E Bali srɔn! -Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. "Srɔn nɛn e "sia -a wɔnan bɛ, kaa 'man 'ka 'bɔ 'a. ⁶⁶ "Ka "ve -ji 'nɔn?»

En minnun -a 'si "va -yre 'nan: «E 'sɔ -ka vɛ -a.»

⁶⁷ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o 'le 'yi 'sɛndɪ 'sia -a yɪa, ɛn o -fɔlɛ wɔvɔdɪ "va 'sia. Min -mienun 'pa -fɔa -a yɪa, te waa laabo -yrɔ 'nan: ⁶⁸ «'Yie 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn 'yia. -Yee "wɛan -te i ya Bali 'lewei vɪzan a bɛ, min nɛn e fɛ tuv 'yie bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔvɛ.»

Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Tɔ zɪɛ -a wɪu bɛ, te Pieri a tian 'e -nyrandɪ -klɔn -ji. -A -nan nɛn nɔan lɪmɔn -tu pli "man, ɛn e 'nan -yre 'nan: «Bii 'gɔvɛ Galile min Zozi -sruzan 'tɔ nɛn 'yia.»

⁷⁰ 'Pian Pieri yɔɔ "da min pɛɛnɔn yie man. E 'nan: «'Wɪ nɛn i cɪ "vale 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ.»

⁷¹ En Pieri -klɔn -yre "nɛn -si 'sia, -a -nan nɛn nɔan lɪmɔn pee -a 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ -wɛlɛ 'nan: «Min 'lagɔvɛ, e ya Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tɔ -a.»

⁷² Pieri yɔɔ "da "nyian, yaa -ci -pɛ wɪan, ɛn e 'nan: «Min 'labɛ, ma'an tɔa "fo "dɪ.»

⁷³ "Bɛ -sru "nyian, minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o pli Pieri man ɛn o 'nan -yre 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn. 'I 'bɔ 'gɔvɛ, -a -sruzan -tɔ nɛn 'yia. 'Yie 'widɪ -a kɔɔn "man zɪɛ.»

⁷⁴ -A -nan nɛn Pieri "e 'nan: «-Te 'wɪ nɛn maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

'Nun tɔɔn ɛn mannen wɪu. ⁷⁵ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ bɛ, ɛn -a -cin -trɔa Pieri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yre 'nan: «'Vaa -e mannen tɛdɛ 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an tɔa

di.» -A -nan nen Pieri 'bɔla bei, en e -wuɔdi 'sia 'wɪ 'nanmandi -a.

27

Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ

(Mk 15.1; Lk 23.1; Zan 18.28)

¹ Zɪ tɔ cɛɛn bodrun bɛ, en Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun pɛɛnɔn 'wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi 'tɛ. ² O Zozi yrɪ, "bɛ -sru en o -kɔ -a -nɔnlɛ Rɔm min -kɔnmandan Pilati lɛ. Mingɔnnennun tazan nen Rɔm bɛ, -yɛɛ Pilati -tɔ 'nan 'e 'lɛglɔn 'bɔ 'pla.

Zudazi -ka -nan wɪ
(Drɛwɪ 1.16-20)

³ Zudazi 'bɔ nen, e Zozi -nɔn minnun lɛ bɛ, zɪ yaa 'yɪ 'nan minnun tanɔn tin -tɛ Zozi da 'nan 'e -ka -a 'wɪ 'ji bɛ, -a -nan nen 'wɪ 'nandi "man 'sia, en e -kɔ 'lein 'wlɛ 'fuba yaaga bɛ -a -nɔnlɛ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun lɛ 'e "pa 'ji. ⁴ E 'nan -wlɛ 'nan: «An 'wɪ 'wɪdi drɛ min nen ya'a 'wɪ 'tɔ drɛlɛ -wɪdi "diɛ, -a -nɔndi -a 'cɛɛ.»

-A -nan nen minnun zɪɛ o 'nan Zudazi lɛ 'nan: «"Kɔɛ 'man wɪ 'ka 'ji di. 'I 'bɔ 'lɔ wɪ nen.»

⁵ Tɔɔn Zudazi 'lein 'wlɛnun zɪɛ -a -sran Bali -pan 'kuin, en e -kɔ 'e 'blɔ wɔlɛ baa -ji.

⁶ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lein 'wlɛnun zɪɛ -a koola, en o 'nan: «-A -si 'ka -kaa 'lɔ -e -kaa "lala 'gɔɛ -a -sɛn Bali -pan 'kuin "lala -va di, kɔɔ "lala nen yaa -maan blamin nyɛn -sran bɛ -nyɛn.» ⁷ 'Wɪ nen 'kɔ 'o drɛ "lala zɪɛ -a bɛ, o wei drɛ "da -tɔwli. -A -nan nen o -kɔ fei 'lɔlɛ -pɔ -tɔzan -tɔ -lɔ. Fei zɪɛ waa 'lɔ 'nan -e 'e drɛ -pɛnnɔn 'le min wɔnan -a. ⁸ 'Bɛ nen -kaa cɪ cɛɛgɔ yi -a 'gɔɛ, minnun fei zɪɛ -a laabo nyɛn fei, kɔɔ "lala zɪɛ -yɛɛ -maan blamin nyɛn -sran.

⁹ 'Wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«'Lein 'wlɛ 'fuba yaaga nen waa 'si min nen

Izrael 'nɔn 'a 'flɛ 'tan bɛ

-a manvɛ nen.

¹⁰ En "lala -tɔwli zɪɛ

-a 'bɔ nen waa -nɔn -pɔ -tɔzan -le fei man.

Zɪ Minsan -a 'vɪ 'mɛn zɪɛ.»

Zozi a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ
(Mk 15.2-15; Lk 23.2-5, 13-25; Zan 18.29-19.16)

¹¹ Zɪ minnun 'bɔla Zozi 'a -kɔnmandan 'lɛ bɛ, en -kɔnmandan 'wɪ laabɔ -yrɔ. Yaa

laabɔ -yrɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nen 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

¹² 'Wɪnun nen Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ Zozi man bɛ, Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da "fo "di. ¹³ -A -nan nen Pilati 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nen waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dɔɔ?» ¹⁴ 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da -yrɛ "fo "di. 'Wɪ zɪɛ e -kɔnmandan 'kan 'e 'ciila "da.

¹⁵ Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi drɛdi 'bɔ bɛ, -kɔnmandan "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Pɔ 'kɔnzɔn nen minnun cɪ "va 'nan 'o 'si man bɛ, -a man nen e "sia. ¹⁶ Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, te min -tɔ nen e 'wɪ 'wɪdi -dan drɛ -a 'wɪ a 'e fuiladi "man "bɛ e ya -pɔ 'kuin. Min zɪɛ waa laabo Barabazi. ¹⁷ -Yee "wɛan zɪ minnun a 'o cin yɪdi bɛ, en Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «Barabazi 'lee Zozi nen waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ man nen 'an 'si o "fli yei?» ¹⁸ Pilati -a -tɔa 'nan minnun tanɔn "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nen o -ta Zozi 'a 'yrɛ.

¹⁹ Pilati a 'e -nyrandɪ 'yee tin 'ba pɛin -da tin -sru, en -a nan min 'pa 'sia -yrɛ. E 'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'tɔ drɛlɛ -wɪdi "di. Te 'i 'pɛ wɔ -yee 'wɪ 'ji di. Kɔɔ paan 'pei -man nyɛn nen maan -tɛ bɛ, 'an "koe 'nyan -yee "wɛan 'kpa tɪgl.»

²⁰ Tɔ zɪɛ -a wɔ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ minnun lɛ 'nan, 'o vɪ 'nan Barabazi man nen Pilati 'e 'si -e 'e Zozi 'tɛ.

²¹ -Yee "wɛan nen zɪ -kɔnmandan -a laabɔ -wɔ "nyian 'nan: «Min "fli 'gɔɛ o yei "bɛ, -tɪ man nen 'an 'si?»

En o pɛɛnɔn -a 'vɪ 'nan: «Barabazi man nen 'i 'si.»

²² Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «Zozi nen waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, 'an drɛ -yrɛ 'kɔ?»

En o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da.»

²³ -A -nan nen Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdi "cɛn "nen yaa drɛ -yee "wɛan 'an -pɛin yiba "plan da?»

En o pɛɛnɔn paan "nyian 'kpa 'pleblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

²⁴ Pilati -a 'yɪ 'nan, 'e 'ka o 'klɪnan 'wɪ 'a di, te minnun plaman "bɔɔ. -A -nan nen e 'yi 'si, 'e 'pɛ -man foe minnun pɛɛnɔn yɪɛ man, en e 'nan -wlɛ 'nan: «Mɛɛn "cɛɛ vɪ 'nan o min 'lagɔɛ -a -tɛ di. -Te e -ka bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ 'wɪ nen.»

²⁵ En minnun wu "man o pɛɛnɔn. Waa 'vɪ 'nan: «-A -ka wɪ 'e 'pa 'kʊ da, ɛn 'e 'pa 'kʊɛ 'nɛnnun da.»

²⁶ -A -nan nɛn Pilati 'si Barabazi man, ɛn yaa 'vɪ 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Zozi 'sɔn -ngble -a, -e 'o 'kʊ -a -pɛin yiba "plan da.

*'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wʊ
(Mk 15.16-20; Zan 19.2-3)*

²⁷ -Kɔnmandan -le 'sounjanun -kʊ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɪ "man. ²⁸ O -yee sɔnɔn 'sʊ 'e da, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tʊ 'wʊ "da. ²⁹ O lei 'tan, ɛn waa 'wʊ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zʊ. ɛn o -cɛan -kɔ -tʊ -nɔn -a -pɛ "yi "lɛ, "le -yee mingɔnnɛn "tonyrin -zʊ. -A -nan nɛn 'o "pɔ -sɔɔnladi 'sia "wlu, te waa sɛɛ wɔ. Waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tʊ 'tɔ bo!» ³⁰ O 'le 'yi -sɛan "da, ɛn "nyian o -cɛan -kɔ "sia -yrɔ, -e 'o 'lɛ wɔla -a -win -ji. ³¹ Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sʊ "da. O -yee sɔnɔn 'wʊ 'e da, ɛn o -kʊ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

*Zozi -pɛinnan yiba "plan da
(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)*

³² 'Sounjanun -kʊdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -a. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a, 'nan 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia.

³³ O 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nɛn 'nan, min -wulo klo.

³⁴ -Wɛn nɛn waa baa fɛ -tʊ nyrannyrandɪ -a bɛ, waa -nɔn -yrɛ 'nan 'e mlin. 'Pian zɪ yaa -nanjɛɛn 'e 'le bɛ, ya'a 'wɪlɛ "man -e 'e mlin dɪ.

³⁵ Waa -pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee sɔnɔn pli 'o cin yei. Waa drɛ 'lein 'wɪlɛ 'tuɔladɪ da. ['Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«O 'mɛn sɔnɔn pli 'o cin yei,
ɛn o 'mɛn sɔ -gblɔ 'sia
'lein 'wɪlɛ 'tuɔladɪ da.»]

³⁶ "Bɛ -sru ɛn 'sounjanun -nyran, te o Zozi 'nanjɛan. ³⁷ 'Wɪ nɛn -yee "wɛan o Zozi -pɛin yiba "plan da bɛ, waa crɛn -tɛ ɛn waa 'pa -a -wulo da lou. Waa crɛn -tɛ 'nan:

«Min 'gʊɛ Zozi nɛn,
e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

³⁸ O 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli pɛin "nyian yiba "plan da. Waa -tʊ pɛin yiba "plan da

Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn waa -tʊ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bʊ da.

³⁹ Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o Zozi "srɔnman, te 'o 'wulo nyɔɔnman.

⁴⁰ Waa ve 'nan: «Yiɛ "cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gʊ dʊʊ? -Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

⁴¹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun "o sɛɛ 'wʊ "nyian. "O 'vɪ 'nan: ⁴² «E min peenun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ. -Te e ya Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'e 'si yiba "plan da 'e -sɔɔnla -e 'kʊ yi -tɛra "da. ⁴³ E yi -tɛra Bali da 'nan Bali "paa 'e 'va, ɛn yaa 'vɪ 'nan 'e ya Bali -pɪ -a. -Yee "wɛan -te Bali -a ye "yi "bɛ, Bali 'e 'si 'wɪ "mɛn!»

⁴⁴ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi 'srɔn "bɛ, "o Zozi srɔn "nyian 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a.

*Zozi 'ka -nan
(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)*

⁴⁵ Zɪ yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ bɛ, ɛn klun -trɔa 'lɛgɔn pɛɛnɔn 'ji. E -fʊ zɪɛ -trilii ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ⁴⁶ Zɪ funninmlan yidɛ tɛɛnla bɛ, ɛn Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eli, Eli lama sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

⁴⁷ Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, ɛn o 'nan: «E ya Eli laabɔnan.»

⁴⁸ 'Nun tɔɔn 'sounja min -tʊ flan bli, e -kʊ sɔ 'silɛ, yaa 'wʊ -wɛn 'wɪlɛ 'cɛn 'va, yaa 'wʊ 'cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn "ji. ⁴⁹ 'Pian 'sounja -mienun "o 'vɪ 'nan: «'I 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ 'wɪ 'ji -o.»

⁵⁰ Zozi paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ, ɛn 'e yie 'lɛ 'wʊ.

⁵¹ 'Nun tɔɔn sɔ -dan nɛn 'e 'tindɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fʊ 'bʊ 'ji "fli. E 'fʊ bʊdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra. 'Trɛ nyɔɔn, ɛn puo -kɔlɛnɔn 'fʊ bʊʊ. ⁵² Min -yrɛnɔn 'lɛ sʊʊ, ɛn Bali -le minnun "kaga wluan 'kanɔn 'va, ⁵³ te o bɔala 'yrɛ -ji. 'Pian zɪ Zozi wluan 'kanɔn 'va bɛ, -a -nan nɛn o -kʊ 'o 'fli -kɔɔnlɛ. 'O 'fli kɔɔn min "kaga "lɛ Zeruzalɛm nɛn Bali -le 'fla 'saun -a bɛ -a da.

⁵⁴ 'Sounjanun tazan 'lee 'yee minnun nɛn 'o yie 'tɔ Zozi 'va bɛ, zɪ 'trɛ nyɔɔn waa -nan 'yɪ

bε, εν 'wι pεεnōn nēn e dre waa -nan 'yι bε, -a "klan o -tēdι 'sia. -A -nan nēn waa 'vι 'nan: «'Wι 'kpa nēn, min 'labε Bali -pι nēn.»

⁵⁵ Fε 'bō zιε -a -nan bε, lūmōn "kaga "a 'o 'tōdι -kōōbli, te o yιe a -nan nun. Lūmōnnun nēn o sōōnla Zozi -sru Galile, te o 'nyran-man "paa Zozi lε bε o 'bō nēn. ⁵⁶ Lūmōnnun zιε, Madala lι Mari a o va, εν Zaji 'lee Zoze fυ "bυ Mari a o va, εν Zebede -pūnun "bυ "a o va.

Zozi wυ -nan

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁵⁷ Zι funninmlan 'pla bε, εν fεzan -tυ nēn e 'sia Arimate bε e -ta. Waa laabo Zoze fυ. Zozi -sruzan 'tυ nēn. ⁵⁸ E -kυ toba -fōlε Pilati lε 'nan 'e Zozi pa -nōn 'yrε. Εν Pilati -a 'vι 'yee minnun lε 'nan 'o -nōn -yrε. ⁵⁹ Zoze fυ Zozi 'kadι zιε -a 'si, e sō -trēdre 'pa "man, ⁶⁰ εν e -kυ -a wōlε. Yaa 'wυ min -yrε -trε nēn waa cēen puo -kōlε jι bε -a -jι. Waa cēen paan -a 'bō 'fli -le vε -a. "Bε -sru e -kōlε -dan blu, yaa -tō -yrε zιε -a "nēn, εν e -kυ. ⁶¹ Tυ zιε -a wlu bε, te Madala lι Mari 'lee Mari -tυ a -nan. O -fυ 'o -nyrandι -yrε 'bō 'lε "nēn.

'Sounjanun 'o yιe 'tō Zozi 'yrε -va

⁶² Zι tυ cēen bε, Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizen 'nōn 'kυ Pilati -va. Zuif 'nōn 'le 'flinla "yι da nēn o -kυ. -Yεε cι Saba yι -a. ⁶³ O 'nan -yrε 'nan: «'Kυ 'san, 'wι 'tυ -cin -trōa 'kυ 'jι, -yee "wεan nēn kυ -ta. 'Wluzan 'labε, te -a yιe a tian "man "bε, e 'nan, -te e -ka bε, e yι dra yaaga -e 'e 'wluan 'kanōn 'va. ⁶⁴ -Yee "wεan kvi trυ "baa 'nan 'i vι 'yie minnun lε -e 'o yιe 'tō -a -yrε -va -trilii yι yaaga. 'I dre zιε "tōgō Zozi -srunōn 'o 'kυ Zozi pa 'si -yrε -jι, -e 'o 'wlu 'sēn minnun lε 'nan e wluan -kanōn 'va. 'Wlu zιε 'bε 'cibēn -taa 'mlinlε -a tēde da.»

⁶⁵ -A -nan nēn Pilati "e 'nan -wlε 'nan: «'Sounja 'pa 'tυ 'labε, maan -nōan 'cεε. 'Ka 'kυ waa, -e 'o yιe 'tō -yrε 'bō 'va "le zι ka cι "va "bε -yee 'wι 'zυ.» ⁶⁶ O -kυ, o -yrε 'bō "kōnnēn 'pla, εν o 'sounjanun -tō -a 'lε "nēn.

28

Zozi wluan -kanōn 'va

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zan 20.1-18)

¹ 'Mōnnēn yι nēn 'bε cι Zuif 'nōn 'le 'flinla "yι -sru "yι -a. 'Mōnnēn yι zιε, -a bodrun puunōn nēn Madala lι Mari 'lee Mari -tūzan bε, o -kυ -yrε da.

² 'Nun tōōn 'trε nyōōn 'kpa 'plēblε. Minsan -le 'pasiazan -tυ 'bε 'si lajι, e -kōlε nēn waa -tō -yrε "nēn "bε -a 'sinan, εν e -nyran "da. ³ E "bia "le zι laa 'e 'wlei -wlei -fōa e "bia bε -yee 'wι 'zυ. Εν -yee sō a 'fuvu, -a -kōōn "manvε "ka "dι. ⁴ Nyēn 'sounjanun cēen, εν o nyōōndι 'sia. -A -nan nēn o tēēla "tra. O dre "le minnun nēn o kaa bε -wee 'wι 'zυ.

⁵ Εν Bali -le 'pasiazan tin 'badι 'sia lūmōnnun lε. Yaa 'vι -wlε 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tε dι! Maan -tōa 'nan, ka ya Zozi nēn waa -tε yiba "plan da bε -a -wεēnan. ⁶ E 'ka 'gυ dι. E wluan -kanōn 'va "le zι yaa 'vι 'e 'cēn bε -yee 'wι 'zυ. 'Ka 'ta, -e 'ka yιe 'tō fēnan nēn waa 'pla bε -a -nan. ⁷ "Bε -sru 'ka 'kυ "nyiandυ -a vι -a -srunōn lε. 'Ka vι -wlε 'nan: E wluan 'kanōn 'va, e -trōa 'ka 'lε Galile, ka bōa "man "nan nun. 'Wι nēn an -ta -a vlε 'cēε bε, -nyrēn zιε.»

⁸ Lūmōnnun zιε o 'si "nyiandυ -yrε da. Nyēn o cēen, 'pian ci "nrandι -dan a -wlō, εν o -kυ flān 'blidι -a. 'Wι zιε o "ta -ko -a 'sinan 'panan Zozi -srunōn lε. ⁹ 'Nun tōōn Zozi 'bōla o 'lε, εν e 'nan -wlε 'nan: «An 'ka 'tō bō.» Lūmōnnun pli Zozi man, o "pō sōōn "wlu, εν waa cēin 'kun -a bōdι -a. ¹⁰ -A -nan nēn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tε dι! 'Ka 'kυ -a vι 'an -srunōn nēn o dre "le 'an "bōinun -zυ bε -wlε. 'Ka vι -wlε 'nan 'o 'kυ Galile. O bōa 'an man -nan nun.»

Bali -pannōn "lala -nōn 'sounjanun lε 'nan -e 'o 'wlu 'sēn

¹¹ Te lūmōnnun a -kōnan -sia bε, -a -nan nēn 'sounja -mienun 'bōla Zeruzalēm 'fla. 'Wι pεēnōn nēn e dre bε, waa 'sinan 'pa Bali -pannōn 'tanōn lε. ¹² Bali -pannōn 'tanōn zιε 'o cin 'yι 'o 'vale min cējenun -a, εν o 'wι 'pla "da. -A -nan nēn o "lala "kaga "nōn 'sounjanun lε, ¹³ εν o 'nan -wlε 'nan: «'Ka vι 'nan, Zozi -srunōn 'ta Zozi pa crin wōlε -pei -man, te ka ya yι -tēnan. ¹⁴ 'Wι zιε -te -kōnmandan -a 'man bε, kυ toba -fōa -yrε, -e 'kυ 'wι 'si 'ka man.» ¹⁵ 'Sounjanun "lala zιε -a 'si, εν 'wι nēn Bali -pannōn 'tanōn -a 'vι -wlε "bε, waa dre la "da. 'Wι nēn waa 'vι zιε Zuif 'nōn -a ve tian cēεgυ yι -a.

Zozi 'e 'fli kōōn 'e -srunōn lε

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23; Dre wι 1.6-8)

¹⁶ Zozi -srunōn 'fuda -tυ -kυ Galile, pōn nēn Zozi -a kōōn -wlε "bε -a da. ¹⁷ Zι o Zozi

'yɪ bɛ, o "po sɔɔn "wlu -a bɔdɪ -a. 'Pian te o va min -mienun 'o 'ci -fɔɔman.

¹⁸Zozi pli 'e -srunɔn man, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da laji, ɛn yaa -nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da 'trɛda. ¹⁹'Ka 'kɔ, 'ka 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn drɛ 'an -srunɔn 'a! 'Ka o -batize drɛ -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ 'lee 'yee lei 'saun 'tɔ da. ²⁰ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan paa 'ka 'ji bɛ, 'ka "paa o ji, -e 'o 'ta wɔla "da "lɛ "wɛan. ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -fo 'ka 'va yi pɛɛnɔn man 'li 'trilii, -e 'trɛ 'nyan tɔ 'e bɔ.»

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Mark -a crɛn -tɛ

Zan a Zozi 'lɛ drɛnan

(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Zan 1.19-28)

¹ Bali -pɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn pou sianan "nɛn 'gʊ. ² E pou 'sia "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:

⟨An 'mɛn min -tʊ -tɔala 'i 'lɛ,

-yɛɛ 'i 'lɛ si -tɛa.⟩

³ Min zɪɛ -a wei "we "bui "da.

Yaa ve 'nan:

⟨'Ka Minsan -le -si ta drɛ!

'Ka -yɛɛ -sinun ta -sɛn 'e cin va!⟩ »

⁴ Min zɪɛ Zan nɛn. E 'bɔla 'ji "bui "da, ɛn e Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! 'Ka 'ta 'ka -batize drɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.⟩

⁵ Minnɔn nɛn o -nyɛanla Zude 'lɛglɔn 'ji 'lee Zeruzalɛm bɛ, o "kaga "ta Zan wei manlɛ. O 'wee 'wɪ 'wɪdɪnɔn 'vɪ 'wein Bali lɛ minnɔn pɛɛnɔn yɪɛ man, te Zan o -batize dra 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ, -a va.

⁶ -Wi nɛn waa laabo Shamo bɛ, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wɪ 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. ⁷ E 'nan minnɔn lɛ 'nan: «Min -tʊ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da. 'An 'ka -yɛɛ -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. ⁸ An 'ka -batize dra 'yi 'a, 'pɪan -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.⟩

Zan Zozi -batize drɛ

(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22; Zan 1.32-34)

⁹ Tʊ zɪɛ -a wɪlɔ bɛ, ɛn Zozi 'si Galile 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da, ɛn e -ta Zan -va. -A -nan nɛn Zan -a -batize drɛ Zudan 'yi 'va.

¹⁰ Zozi "ɛ 'si 'yɪa bɛ, te e labli ye 'e 'lɛ 'sʊdɪ, ɛn e Bali lei 'yɪ e sɔɔn "da "le -plablo -le 'wɪ 'zʊ. ¹¹ -A -nan nɛn wei -tʊ wɪlɔ laji. E 'nan: «I ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yɛɛ 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.⟩

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ (Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

¹² "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kʊ Zozi 'a "bui "da. ¹³ E yi drɛ 'nan nun -fuba sinjɛn, te Satan -a man -taan. E ya -winun va lu -ji, te Bali -le 'pasianɔn -a "sua.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

¹⁴ Zɪ minnɔn Zan -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. -A -nan nɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: ¹⁵ «Tʊ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! 'Ka yi -tɛra Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn da!⟩

Zozi pɔ -tɛnɔn sinjɛn drɛ 'e -srunɔn 'a

(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

¹⁶ Zozi a cinan 'yi -dan nɛn Galile bɛ -a man, ɛn e Simɔn 'lee 'e -suannɛn Andre 'yɪ, te o ya pɔ -tɛnan "se "a. ¹⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛɛ minnɔn nɛn o min laabo 'an -sru "bɛ waa.⟩ ¹⁸ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun -sran, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

¹⁹ E -kʊdɪ 'sia "nyɪan 'e 'lɛ, ɛn e Zebede -pɪnɔn 'yɪ, te o ya 'wee "senun -peenan -klɔ -ji. Zaji 'lee 'e "bʊɪ Zan nɛn. ²⁰ Zozi o laabo, -a -nan nɛn o 'si 'o "tɪ Zebede 'lee 'wee 'nyranman 'panɔn -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pɪn min -tʊ -sru

(Lk 4.31-37)

²¹ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kʊ 'fla nɛn, waa laabo Kapanamo bɛ, -a da. 'Flinla "yi da bɛ, e wɪa -wee cin yɪ 'kuin, ɛn e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia minnɔn ji. ²² -Yɛɛ 'wɪ "paadɪ minnɔn 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa "paaman o ji "le Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ. Ya'a "paalɛ o ji "le 'nan 'fluba 'ci vɪnɔn 'le vɛ -zʊ dɪ.

²³ Min -tʊ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. Min zɪɛ e -paandɪ 'sia, yaa 'vɪ 'nan: ²⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wean nɛn i -tɔa 'kʊɛ 'wɪ 'ji? I -ta 'kʊ klu 'sʊlɛ. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nɛn 'yɪa.⟩

²⁵ Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'gʊɛ -a -sru!⟩ ²⁶ -Yʊ -wɪdɪ "min zɪɛ -a nyɔɔndɪ 'sia 'plɛblɛ, te e -paanman, ɛn e 'si -a -sru.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e cɪla min pɛɛnɔn da. Waa laabudɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Min 'gʊɛ -yɛɛ 'wɪ "paadɪ a 'e 'trɛ, ɛn Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ. E -yʊnɔn -le 'plɛblɛ yi -kaa. 'Wɪ nɛn yaa ve -wɪɛ "bɛ, waa drala "da.⟩ ²⁸ -A -nan nɛn minnɔn Zozi 'sɪ -fɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi Simɔn 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Z₁ Zozi 'bōla cin y₁ 'kuin bε, en e -ku Simōn 'lee Andre -le "kōnnen 'o 'vale Zaji 'lee Zan -a. 30 "Wεε 'bōla "kōnnen "bε, te Simōn nan "b_υ "a 'e nyinnandi 'kōle-wōandi 'plēble 'lō, en waa 'v₁ Zozi lε. 31 Zozi pli "man, yaa 'kun 'e 'pε -man, en yaa wluan. 'Nun tōn -a 'kōle 'ji 'e 'trō -fō. -A -nan nen e fε -nōn -w_lε.

32 Z₁ funninmlan 'pla yide 'fō plō va bε, en minnun -tadi 'sia -cε -tēnōn pēnōn 'lee minnun pēnōn nen -y_υ -w_lidi "a o -sru "bε waa Zozi lε. 33 Flanōn "kaga "ta -sēnlε 'kōn z₁ε -a 'lε "nēn. 34 Zozi min "kaga beli -cε 'tō 'tōd_υ pēnōn 'sidi -a o man. En e -y_υ -w_lidi 'si min "kaga -sru "nyian. Zozi 'ka -y_υ -w_lidinun 'tōlε -e 'o 'w₁ d₁, kōō min nen Zozi c₁ -a bε waa -tōa.

Zozi Bali -le 'w₁ 'v₁ Galile 'lēglōn pēnōn 'ji (Lk 4.42-44)

35 Bodrun te klun a tian bε, Zozi wluan, en e 'bōla bei. E -ku Bali tr_υ 'balε 'fla -sru fēnan nen -a -nan c₁ flu bε -a -nan. 36 Simōn 'lee Zozi -srunōn -mienun bε, o -ku Zozi -wεεlε. 37 Z₁ waa 'y₁ bε, en o -y_{re} 'nan: «Minnun pēnōn a 'i -wεēnan.»

38 En Zozi 'a 'v₁ -w_lε 'nan: «-Kaa k_υ fε pee -nan! -Kaa k_υ 'fla 'g_υε -a "srōn 'flanun da, -e 'an Bali -le 'w₁ v₁ -nan nun. Kōō 'w₁ z₁ε -a man nen an -ta 'trε da.» 39 En e ci_υdi 'sia Galile 'lēglōn pēnōn 'ji. E Bali -le 'w₁ 'v₁ cin y₁ 'kōnnun -ji, te e -y_υ -w_lidi -pian "minnun -sru.

Zozi -kogobe 'tēzan -tv beli (Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

40 Yi -tv da bε, -kogobe 'tēzan -tv -ta Zozi 'lε. E "po sōōn "wlu, en yaa tr_υ 'bad₁ 'sia. Yaa 'v₁ -y_{re} 'nan: «Maan -tōa 'nan -te i w₁ "man "bε, i -kōlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drε 'saun Bali 'lε.»

41 -A nyrinda -sēn Zozi da. 'E 'pε 's_υ 'ji, e klε "man, en yaa 'v₁ -y_{re} 'nan: «An "we "man! 'I drε 'saun Bali 'lε!» 42 'Nun tōōn -kogobe 'si "man, en e drε 'saun Bali 'lε.

43 Zozi 'w₁ 'pla -y_{re} -a "trōēn nyuōnd₁ -a. Yaa 'v₁ -y_{re} 'nan: 44 «Te 'i 'w₁ nen e drε 'g_υε -a -nan sēε w_υ min -tv lε "fo "d₁! 'Pian 'i 'k_υ Bali -panzan -tv -va -e 'y_{ei} 'nanjēn! "Bε -sru 'sraga nen Moizi -a kōōn bε 'i drε, -e minnun 'o -kōnnēn "y₁ 'nan, i beli!»

45 'Pian min z₁ε 'w₁ nen Zozi -a drε -y_{re} "bε, yaa 'sinan 'pad₁ 'sia min 'tōd_υ pēnōn lε. -Yēε "wεan Zozi 'ka -kōlale "nyian -e 'e

'fli -kōōn 'fla d₁. En e -f_υ 'fla -sru fēnan nen min "ka "d₁ε -a -nan. 'Pian te minnun "sia fε pēnōn 'nan, o -ko "va "nun.

2

Zozi min -srand₁ "tra "tv beli (Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 Yi 'fli yaa "bε -sru, en Zozi 'li 'e da Kapanamo. Minnun -a 'man 'nan Zozi a "kōnnēn, 2 en o "kaga "k_υ "va. Min a "kaga "b_υ "le "wεan, 'tōnan 'ka 'fōlε "nyian 'kōn 'lε "nēn "d₁. Zozi Bali -le 'w₁ v₁di 'sia -w_lε.

3 -A -nan nen, minnun -tadi 'sia min -srand₁ -tv -a Zozi lε. E ya min sinjēn lō "se "ji. 4 'Pian wa'a -kōlale -plidi -a Zozi man d₁, min a "kaga "le "wεan. -A -nan nen o 'kōn tri, waa 'fōn 'e 'win -ji fēnan nen Zozi c₁ 'e 'tōdi bε -a -nan. O -cēzan z₁ε -a sōōnla. 5 Z₁ Zozi -wee y₁ -tērad₁ 'e da 'y₁ bε, en yaa 'v₁ -cēzan z₁ε -y_{re} 'nan: «'An 'p₁, 'w₁ 'w_lidinun nen yia drε bε maan fui.»

6 Bali -le 'fluba 'ci v₁nōn -mie a min "kaga z₁ε o y_{ei} 'o -nyrand₁. Waa nrōn 'o 'ji 'nan: 7 «-Mε "wεan nen, min 'labε, e 'w₁ z₁ε -a ve? E Bali srōn. -Te ya'a 'silēa Bali -tōw₁ "a d₁ε, -t₁ε -kōlaman min -le 'w₁ 'w_lidinun fuid₁ -a?»

8 Zozi -wee ci "nrōnd₁ 'y₁, en yaa 'v₁ -w_lε 'nan: «-Mε "wεan nen ci "nrōnd₁ z₁ε, e ya 'ka 'ji? 9 -Te maan 'v₁ min -srand₁ "tra 'g_υε -y_{re} 'nan: «'W₁ 'w_lidinun nen yia drε bε maan fui, 'bε a -tv. En -te maan 'v₁ -y_{re} 'nan: «'I wluan, 'i 'y_{ie} nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta w_υ, 'bε a -tv. 'W₁ "fli z₁ε, -a "cēn "v₁di 'bε c₁ 'plēble?»

10 'Pian an "ta -a -ci -kōōnman 'cēε 'nan -kōlad₁ a 'an 'bō Blamin -p₁ -lō -e 'an min -le 'w₁ 'w_lidinun fui 'trēda.» -A -nan nen yaa 'v₁ -cēzan z₁ε -y_{re} 'nan: 11 «'I 'wluan! 'I 'y_{ie} nyinnan "dave 'sia! 'I 'k_υ 'y_{ie} "kōnnēn!»

12 'Nun tōōn min z₁ε e wluan, e 'yēε nyinnan "dave 'sia, en e 'ta w_υdi 'sia min pēnōn y_{ie} man, e 'bōla bei. 'W₁ z₁ε e ci_υla 'o pēnōn da. O Bali 'tō 'y₁ 'v₁, en waa 'v₁ 'nan: «'W₁ 'g_υε k_υ'a tian 'li -a -nan y_lε d₁.»

Zozi Levi laab_υ (Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 Zozi 'k_υ "nyian Galile 'y₁ man. Min "kaga "kōla -a -sru, en e Bali -le 'w₁ 'nōnnōn paa o ji. 14 "Yēε -k_υ 'e 'lε bε, te e Alife -p₁ Levi ye 'e -nyrand₁ fēnan nen o 'sukōlε "sia bε -a -nan. E ya 'yēε 'nyranman 'panan. En Zozi

-a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -sɔnla 'an -sru!» Levi wluan, ɛn e sɔnla -a -sru.

¹⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ Levi -le "kɔnnɛn fɛnun -blɪɛ. 'Sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn -mienun yra fɛ zɪɛ -a -sru. Kɔɔ min "kaga 'bɛ 'kɔla -a -sru. ¹⁶ 'Fluba 'ci vɪnɔn nɛn o ya Farizɛn 'nɔn 'a bɛ, zɪ waa 'yɪ 'nan Zozi a fɛ -blɪnan 'o 'vale 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn -mienun -a bɛ, ɛn waa 'vɪ -a -srunɔn lɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e fɛ blɪ 'o 'vale 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee min -wɪdɪ -mienun -a?»

¹⁷ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dɔdrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nɛn -cɛ cɪ o man bɛ, -wɛɛ cɪ -dɔdrɔ -va. ɛn "nyian bɛ minnun nɛn o cɪ tɪgɪ bɛ, -wee "wɛan "cɛɛ an -ta dɪ, 'pian an -ta 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'va. An -ta o laabɔlɛ -e 'an Bali -le -si -kɔɔn -wlɛ.»

*Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zv
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)*

¹⁸ Zan -srunɔn 'lee Farizɛn 'nɔn a fɛ 'sɔnnan. ɛn minnun -ta 'wɪ laabɔlɛ Zozi 'lo 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, Zan -srunɔn 'lee Farizɛn -srunɔn fɛ "sɔan, te "yie -srunɔn 'ka fɛ sɔan dɪ?»

¹⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa "fɛdɪ drɛnan bɛ, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, minnun fɛ "sɔan? -Cɛjɛ, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o va bɛ wa'a 'kɔlaman fɛ 'sɔndɪ -a dɪ! ²⁰ 'Pian yɪ nɛn lɪ -trɛ 'pazan -taa 'silɛ o yei "bɛ, -a nyan nɛn o -taa "fɛ 'sɔnlɛ.

²¹ ɛn "nyian bɛ, min 'ka sɔ -trɛ 'fɔɪ 'sia, -e 'e 'pa sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "dɪɛ, sɔ -trɛ -a ceje 'fɔɪ bɔnan "paa "va. ²² ɛn "nyian bɛ min 'ka 'wɛn -trɛ sɛan -wi 'kɔlɛ 'tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "dɪɛ, -wɛn -trɛ -wi 'kɔlɛ 'tre cejenun fɛaman, te -wɛn 'lee 'trenun 'bɔ srɛ. 'Pian e ya "le min 'e 'wɛn -trɛ -sɛn -wi 'kɔlɛ 'tre -trenun -ji!»

*Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yɪ man
(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)*

²³ 'Flinla "yɪ da nɛn, Zozi 'lee 'e -srunɔn 'ciɪdɪ 'sia fei -tɔ da. Fɛ 'wlɛ nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, e ya 'lee 'saa 'le 'wɪ 'zv. -A -srunɔn 'ko -a "cɛɛndɪ -a, te waa -ble. ²⁴ -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I 'yɪɔ 'wɪ nɛn 'i -srunɔn -a dra bɛ -a. -Cɛɛ 'flinla "yɪ da bɛ, wa'a 'wɪ 'labɛ -a dra dɪ.»

²⁵ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪlɛ dɔv? ²⁶ E

wla Bali -le 'kuin, ɛn Bali -le 'kpɔun nɛn Bali -pannɔn 'saza 'bɛ -ble bɛ, yaa 'sia, yaa blɪ, ɛn e 'yee minnun "le "nɔn. Tɔ zɪɛ -a va bɛ, te Abiata 'bɛ cɪ Bali -pannɔn 'tazan -a.»

²⁷ ɛn Zozi -a 'plɪ "da 'nan: «Bali 'flinla "yɪ drɛ minnun -le vɛ -a! Ya'a minnun drɛlɛ 'flinla "yɪ -le vɛ -a dɪ. ²⁸ -Yee "wɛan nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ, mɛɛn cɪ 'flinla "yɪ san -a.»

3

*Min -tɔ nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a
beli*

(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

¹ Zozi 'kɔ pee 'wɔ "nyian cin yɪ 'kuin. Min -tɔ a 'kɔn zɪɛ -a -ji, -a -pɛla 'tɔ a 'e 'kadɪ.

² Farizɛn 'nɔn nɛn 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, o Zozi 'nanjɛndɪ 'sia -gɔɛɛn 'nan, -te e min zɪɛ -a "belia 'flinla "yɪ da -o. Waa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man. ³ Zozi -a 'vɪ -pɛ -kazan lɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'tɔ min yei 'gɔ!»

⁴ ɛn Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cɛɛ -pɛi -a vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'wɪ "yɪ "drɛ 'flinla "yɪ da, -baa 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn e drɛ? ɛn "nyian bɛ, e min "belia, -baa e min "tɔɛ -e 'e 'ka?» Min -tɔ 'ka 'wɪ 'silɛ "da "dɪ.

⁵ Zozi o pɛɛnɔn -nanjɛɛn 'tɔdɔ nyran da. -Wee "trɔɛn "yuyɪ nɛn waa "taan Bali va bɛ, -yee "wɛan -a ta drɛ 'trɔdrɔ. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sɔ "ji!» E 'e 'pɛ 'sɔ "ji, ɛn -a -pɛ drɛ "plɔnblɔn 'e "pa 'ji.

⁶ Farizɛn 'nɔn 'bɔla bei. O -kɔ Erodi -le minnun 'va -a 'palɛa "da 'nan 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

Min "kaga "ta Zozi 'va

(Mt 12.15-16; Lk 6.17-19)

⁷ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ Galile 'yɪ man. Min "kaga 'kɔla o -sru. O -mie 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ⁸ ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm, ɛn o -mie 'si Idume 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔn nɛn Zudan 'yɪ -sru "bɛ -a -ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔnnun nɛn Tir 'lee Sidɔn "srɔn "bɛ o ji. Min "kaga zɪɛ o -ta Zozi 'va, kɔɔ 'wɪnɔn nɛn yaa dra bɛ waa 'man. ⁹ -Yee "wɛan Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'klɔ -tɔ man wɔv, "tɔgɔ minnun 'o trun 'e man "kaga. ¹⁰ Fɛ -le "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ -yɛɛ cɪ 'nan, e min "kaga 'beli, ɛn -cɛnɔn pɛɛnɔn 'o cin -mɛandɪ 'sia 'nan -e 'o klɛ "man. ¹¹ Minnun nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ o -sru "bɛ, -te o Zozi 'yɪ bɛ, o -tɛɛmlan "wlu, te o -paanman 'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yɪa.»

12 'Pian Zozi 'wɪ "paala -wɛ 'kɫagla. Yaa ve -wɛ 'nan: «Te 'ka min nɛn 'an cɪ bɛ -a ta bɔla minnun lɛ dɪ!»

Zozi min 'si "va -fuda "fli 'yee 'pasianɔn 'a (Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

13 "Bɛ -sru ɛn Zozi pɔn -tɔ tri. Minnun nɛn Zozi cɪ "va "bɛ, e o laabv 'e 'va. ɛn o -kɔ -a "srɔn. 14 Zɪ e min -fuda "fli 'si "va zɪɛ, ɛn e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, - e 'o 'kɔn -a "srɔn. ɛn yaa drɛ 'nan -e 'o 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪ, 15 te -kɔladɪ a -wɔ -e 'o -yɔ -wɫidɪnun -pin minnun -sru. 16 Minnun nɛn e o 'si "va "bɛ, o 'tɔ nɛn 'gɔ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Piɛri bɛ, 17 'lee Zebede -pinun Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan nɛn Zozi o 'tɔ 'pa Boanɛzi bɛ, -a -ci nɛn 'nan laa -paan "sɔ -man minnun, 18 'lee Andre, 'lee Filipv, 'lee Batelemi, 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade, 'lee Simɔn -tɔ nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 19 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyɛn.

Zozi 'le 'pleblɛ "sia nyin?

(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23)

20 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ "kɔnnɛn. Minnun 'o cin 'yɪ "nyian "man "kaga "le "wɛan, Zozi 'lee 'e -srunɔn 'ka 'o 'wulo -da yɪɛ -e 'o fɛ -bli dɪ. 21 Zɪ Zozi 'mangulinun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o -si 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'kunlɛ. Kɔɔ -a -cin a o ji 'nan, -a -wulo srɛ 'e da.

22 ɛn "nyian bɛ, 'fluba 'ci vɪnɔn nɛn o 'si Zeruzalɛm bɛ, o 'nan, -yɔ -wɫidɪnun tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, e ya Zozi -sru. ɛn -yee 'pleblɛ 'a nɛn e -yɔnun -pian "minnun -sru.

23 -A -nan nɛn Zozi o laabv, ɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia -kɔnnɛn "ji. E 'nan: «Satan 'ka 'kɔlamana -e 'e 'bɔ 'fli -pin dɪ. 24 -Te 'lɛglɔn 'tɔ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ, e -wia. 25 ɛn -te 'kɔn 'tɔwli 'lɛ "nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a drɛnan oo, "kɔnnɛn zɪɛ e -wia. 26 -A -tɔwli "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnun -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. 27 'Ka -tɔ 'nan, Satan nɛn e ya min 'pleblɛ 'a bɛ, min 'ka 'kɔlamana -e 'e -wɫa -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnun crin wɔ, -te ya'a Satan 'bɔ -yrɪɛ dɪ.

28 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ 'wɫidɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlamana -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ɛn "nyian wei -wɫidɪ pɛɛnɔn

min -a -fɔa Bali lɛ bɛ, Bali -kɔlamana -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 29 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we "man -wɫidɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ 'wɫidɪ zɪɛ e -fo -yrɔ 'li "fo "le vɛ -a.»

30 Minnun nɛn o 'nan, -yɔ -wɫidɪ "a Zozi -sru "bɛ, o 'tɔ 'ji nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a? (Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

31 Zozi "bɔ 'lee -a "bɔvɪnun -ta. O -fɔ 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o min -tɔ 'pa 'sia 'nan 'e 'kɔ Zozi laabv. 32 Minnun "kaga "a 'o -nyrandɪ Zozi "srɔn. Waa si -fɔ. O 'nan -yrɛ 'nan: «'I "bɔ 'lee 'i "bɔvɪnun a bei. O 'nan, 'i 'lɔ!»

33 Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «-Tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bɔ "a? ɛn -tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bɔvɪnun -a?»

34 Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, e minnun nɛn waa si -fɔ bɛ, o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ! 'An "bɔ 'lee 'an "bɔvɪnun nɛn 'gɔ. 35 Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, min nɛn e Bali cɪ 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bɔvɪ -a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "blu "a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "bɔ "a.»

4

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn (Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

1 Yi -tɔ da bɛ, Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji "nyian Galile 'yi man. Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wɛan e -fɔ -klɔ -ji 'yi yɪɛ da, ɛn e -nyran. Minnun -fɔ 'o 'sɛndɪ 'yi 'plo da. 2 -Kɔnnɛn "ji nɛn e 'wɪ "kaga paa o ji. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: 3 «"Ka 'yɪɔ 'wɪ 'tɔ nɛn 'gɔ! 'Ka "trɔɛn "tɔ -yrɛ! Min -tɔ 'bɛ 'kɔ 'saa 'fɔlɛ. 4 Zɪ e ya -a wɛɛnnan bɛ, -a 'wɛ plɔɛn 'sran -si man. "Lomannun -ta, waa bli. 5 -A 'wɛ -mie -sran puo da, fɛnan nɛn 'trɛ 'ka "kaga "dɪɛ -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trɛ 'ka "da "kaga "dɪ. 6 Zɪ yɪdɛ 'bidɪ 'sia bɛ, ɛn e kaala 'nan, -a "sɛin 'ka 'kɔlɛ -kɔɔbli dɪ -le "wɛan. 7 -A 'wɛ plɔɛn 'sran fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlɛ bɛ -a -nan. -Tɛin zɪɛ e 'tu, e blala 'saa man, wa'a -kɔlɔlɛ -sɛndɪ -a "da "dɪ, ɛn o kaa. 8 -A 'wɛ plɔɛn 'sran 'trɛ "yi "da. 'O 'bɔ, 'o trɔv, ɛn 'o 'sɛn "da. -A bɛ -tɔ 'wɛ a "man -fuba yaaga. -A bɛ -tɔ 'wɛ a "man -fuba 'shɛɛdɔ. -A bɛ -tɔ 'wɛ a "man -yaa tɔ. 9 Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji? (Mt 13.10-17; Lk 8.8-10)

¹⁰ "Bε -sru, zı Zozi 'fɔ 'e 'saza 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli 'lee min -mienun -a bε, ɛn waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn, yia -fɔ 'gʊɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?» ¹¹ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bε -a -ci 'si. 'Pian minnɔn nɛn o 'ka 'an -sru "dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. ¹² E drɛ zɪɛ 'nan -e 'o fɛnan -nanjɛn, te wa'a -kɔnnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ, "tɔgɔ 'o 'fli -nɔn Bali lɛ -e 'bɛ -wee 'wɪ 'wɪlɪdɪnɔn fui.»

*Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci 'vɪ
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)*

¹³ Zozi -a laabu -wɪɔ 'nan: «-Te ka'a -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -ci manlɛ dɪɛ, kaa dra 'kɔ -e 'ka peenun -ci man?»

¹⁴ -A -nan nɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Saa 'fɔzan -kʊ 'yee 'saa 'fɔlɛ, e ya "le 'nan, min -tʊ 'bɛ 'kʊ Bali -le 'wɪ vɪɛ. ¹⁵ 'Saa 'wlɛ nɛn e -sran -si man bɛ, minnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ maan, 'nɔn tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji bɛ, -wee 'wɪ nɛn. ¹⁶ ɛn 'saa 'wlɛ nɛn 'e 'sran puo da bɛ, minnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ maan, 'nɔn tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a bɛ, -wee 'wɪ nɛn. ¹⁷ Wa'a tʊɛ -e -a "sɛin 'e 'kʊ -kɔɔbli dɪ. Wa'a 'o "trɔɛn 'tɔala 'ji dɪ. -Te 'wɪ yɪdɪ 'lee 'tɛ 'padɪ o da a bɔnan o man Bali -le 'wɪ 'le "wɛan bɛ, tɔɔn -e 'o 'pɛ 'si Bali -le 'wɪ -sru. ¹⁸ ɛn 'saa 'wlɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlɛ bɛ -a -nan bɛ, minnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ maan, o "we "man "bɛ, -wee 'wɪ nɛn. ¹⁹ 'Pian minnɔn zɪɛ, o -taa 'o 'ci "nrɔndɪ 'silɛa 'trɛda fɛnɔn "kaga "da. Fɛ yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e drɛ 'wee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ e -si -tɔa Bali wei lɔ, -e 'e vɪɛ 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ²⁰ ɛn 'saa 'wlɛ nɛn o -sran 'trɛ "yi "da bɛ, minnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ maan, o "we "man -e 'o 'ta wɔla "da "bɛ, -wee 'wɪ nɛn. Tɔɔn 'nyranman nɛn Bali wei -a 'padɪ "siala o man bɛ, -a "nɛn bɔala -dan. Te o drɛ "le 'nan 'saa nɛn -a bɛ -tɔwɪ 'wlɛ a "man -fuba yaaga, ɛn -a -tɔwɪ 'wlɛ a "man -fuba 'shɛɛdʊ, ɛn -a -tɔwɪ 'wlɛ a "man -yaa tʊ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.»

*-Kannɛn man -kɔnnɛn
(Lk 8.16-18)*

²¹ "Bε -sru ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nɛn -e 'e yɔɔ -pɔ wɪ dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "dɪɛ, -e 'e yɔɔ nyinnan "dave wɪ dɪ. 'Pian waa -tɔala fɛnan 'wein da, te minnɔn pɛɛnɔn -a ye. ²² Maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ -tʊ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trɪlii, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. ɛn 'wɪ

yɔɔdɪ -tʊ "ka -e 'o vɪɛ 'o man fɛnan 'wein da dɪ. ²³ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wɪɔ -man bɛ, -a san 'e man!

²⁴ 'Ka drɛ "yi 'wɪ nɛn ka ci -a mannan 'gʊɛ -a va! Zı ka Bali wei 'man bɛ, -a da nɛn Bali 'wɪ 'tɔdɪ "paa "da 'cɛɛ, -e 'e 'kʊ 'e 'lɛ. ²⁵ Kɔɔ min nɛn e ci -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa "paa "da. 'Pian min nɛn e "ka -yrɔ "dɪɛ, -a "tiɛnnɛn nɛn -yrɔ "bɛ, o -taa -a 'silɛ.»

*Fei fɛ 'wlɛ bɔdɪ da -kɔnnɛn
(Ezai 55.10-11; 1 Ko 3.6-7)*

²⁶ ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ -nyrɛn 'gʊ. E ya "le min -tʊ 'saa -fɔ 'yee fei. ²⁷ "Bε -sru e yi -tɛa "pei -man -e 'e 'fuɔ bodrun. Yaa dra zɪɛ yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man. 'Pian fɛ nɛn e dra 'lɔɔ -e 'saa nyriɛn 'e bɔ -e 'e trʊ bɛ, ya'a tɔa dɪ. ²⁸ 'Trɛ -a bɔa 'e 'fli -a. Yaa nyriɛn bɔa 'e 'flin, "bɛ -sru -e 'e 'sɛn "da, -e 'e 'yi mlin. ²⁹ -Te -a 'wlɛ tran bɛ, te -a -tɛdɪ 'bɔ. -A -nan nɛn min zɪɛ e -ko -a -tɛlɛ srɛn 'a.»

*Fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man -kɔnnɛn
(Mt 13.31-35; Lk 13.18-19)*

³⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man "nɛn -kaa -kɔɔnman? -Kɔnnɛn "cɛn "fɔdɪ -a nɛn maan -ci ve 'cɛɛ? ³¹ Maan -kɔɔnman fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man. -A 'wlɛ "wɛnnɛn "mlian 'trɛda fɛ 'wlɛ pɛɛnɔn da. ³² 'Pian -te waa -fɔ bɛ, e bɔa -e 'e trʊ. -A -dan -cia fei sinwlɛ pɛɛnɔn da. 'E plan -tɔa, -e "lomannun 'o "kɔɛ "tɔ -a 'la 'va.»

³³ -Kɔnnɛnnun zɪɛ -a "kaga "fɔdɪ -a bɛ, Zozi Bali -le 'wɪ paa minnɔn ji "le zɪ o -kɔlaman -a -ci mandɪ -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³⁴ -Kɔnnɛn 'saza 'ji nɛn e tin 'ba minnɔn lɛ. 'Pian -te 'o 'vale 'e -srunɔn 'a o -fʊ 'o 'saza bɛ, -e 'e pɛɛnɔn 'ci vɪ -wlɛ.

*Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ ta -tɔ
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)*

³⁵ Yi -tɔwɪ 'bɔ zɪɛ -a funninmlan nɛn, Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa kʊ 'yi -sru!»

³⁶ O -si -nɔn minnɔn lɛ. -A -nan nɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klʊ nɛn Zozi ci -ji paan bɛ, -a -ji nɛn e -fʊ ɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klʊ -mienun yra o -sru.

³⁷ ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ "fɛɛndɪ 'sia. 'Yi 'sɛndɪ 'sia -klʊ -ji. 'Siɛn vɛ bɛ 'yi "ta -klʊ faa. ³⁸ Tʊ zɪɛ -a wɪ bɛ, te Zozi a yi -tɛnan -klʊ pei 'ji. -A -wɪɔ a 'e pladɪ -sunmun da. -A -srunɔn 'a fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'kʊ

'nan cɛɛn 'nyandi man. "Yie 'man wɪ 'ka 'ji dʊv?»

³⁹-A -nan nɛn Zozi wluan, e paan fulɔ da, ɛn yaa 'vɪ 'yi lɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'ta "tra!» 'Nun tɔɔn fulɔ "fɛɛndɪ 'le 'tɔ, ɛn fɛnan -tɔ flu.

⁴⁰Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Mɛ "klan nɛn kaa wo zɪɛ? Ka'a tian yi tɛala 'an da dʊv?»

⁴¹-A -nan nɛn "klan -sɛn o pɛɛnɔn 'ji, ɛn waa laabʊdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man min bɛ cɪ zɪɛ? Fulɔ 'lee 'yi -a wei maan "yi.»

5

Zozi min -tv nɛn -yv -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ -a beli

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Galile 'yi -sru Geraze 'nɔn 'le 'leɣlɔn 'ji. ²Zɪ Zozi sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, min -tv 'si min wɔnan zia, ɛn e -ta -a 'lɛ. -Yʊ -wɪdɪ "a min zɪɛ -a -sru.

³Min wɔnan nɛn e -nyɛanla. Min -tv 'ka 'kolaman -a -yrɪdɪ -a dɪ. -Te -bulalɛ baa nɛn oo, wa'a 'kolaman dɪ. ⁴Waa cɛinnun 'lee -a -pɛnɔn yrɪ -bulalɛ baa 'e 'pa -a "kaga, te yaa "cɛɛnman 'e man. Min -tv 'plɛblɛ 'ka 'cia "da 'lɔɔ -e -a -pɛ 'e 'sɔ -a pladɪ -a dɪ. ⁵Bodrun funnin, e -cia "min wɔnan 'lee pɔnnun da -paandɪ -a 'plɛblɛ, te 'e 'man 'kɔlɛ bʊʊman -kɔlɛ -a.

⁶Zɪ e Zozi 'yɪ 'kɔɔbli bɛ, e -ta flan -a, ɛn 'e "po sɔɔnla "wlu. ⁷-A -nan nɛn e paan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ, -a -pɪ nɛn yia. Bali 'tɔ 'ji bɛ, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» ⁸Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'si min zɪɛ -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ⁹ɛn Zozi -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tv, kɔɔ kv ya min 'gʊɛ -a -sru "kaga.» ¹⁰ɛn e toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, te 'e 'o 'pin 'leɣlɔn zɪɛ -a -ji dɪ.

¹¹Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tv a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tv da. ¹²ɛn -yʊnɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si! 'I 'kv 'pa 'sia 'srunun 'labɛ o va -e 'kv 'fɔ o -sru!» ¹³Zozi 'si -nɔn -wɔlɛ. -A -nan nɛn -yv -wɪdɪnɔn 'si min zɪɛ -a -sru, ɛn o -kv -fɔlɛ 'srunun -sru. O flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, te o -sɛan 'yia, ɛn o pɛɛnɔn kaa. O ya 'sru -kpi "fli.

¹⁴Zɪ 'sru -sru "pinnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o -tɛ -ji flan -a, ɛn o -kv 'fla 'lee fei -paannun da. 'Wɪ nɛn e drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa.

Minnun -kv 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪlɛ. ¹⁵Zɪ o 'bɔ Zozi man bɛ, ɛn o min nɛn blɔɔɔ -yv "kaga "cɪ -a -sru "bɛ, -a 'yɪ. E ya 'e -nyrandɪ 'e 'ta le sɔ -a, te -a ta 'si. 'Wɪ zɪɛ e o cɛɛn nyɛn -a.

¹⁶Minnun nɛn o cɪ -nan ɛn Zozi min zɪɛ -a beli bɛ, 'wɪ nɛn e drɛ bɛ waa -nan 'sinan 'pa -wɔlɛ. ɛn 'wɪ nɛn e 'bɔ 'srunun man bɛ, waa -nan 'sinan 'pa "nyian. ¹⁷-A -nan nɛn o toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'leɣlɔn 'ji.

¹⁸Zɪ Zozi "ta -fɔa "klɔ -ji bɛ, ɛn min nɛn yaa beli bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yra si, 'kvɛ 'ko 'yia!» ¹⁹Zozi 'ka 'wɔlɛ "man "dɪ. 'Pian "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'kv 'yie "kɔnnɛn 'i 'mangulinun va! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Minsan -a drɛ 'yie bɛ, 'i 'sinan 'pa -wɔlɛ! ɛn 'i nyirinda nɛn e -sɛn Minsan da bɛ, 'i 'sinan 'pa -wɔlɛ!» ²⁰Min zɪɛ e -kv, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa -nan 'sinan 'padɪ 'sia 'leɣlɔn nɛn, waa laabʊ 'Fla 'fu bɛ -a -ji. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o 'lɛbo "fɔ.

Zozi Zairus 'lu 'lee li -tv beli
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹Zozi 'fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'li 'e da Galile 'e "pa 'ji. Minnun 'o cin 'yɪ "man "kaga, te e ya tian 'yɪ 'plo da. ²²-A -nan nɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan -tv nɛn waa laabo Zairus bɛ, e -ta. Zɪ e Zozi 'yɪ bɛ, e -tria "wlu, ²³ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I yra 'si! 'I 'pa 'an 'va "nyiandʊ! 'An 'lu cɛɛn 'e yie 'lɛ wɔdɪ man. 'I yra 'si, 'i 'ta 'i 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'beli!»

²⁴ɛn Zozi sɔɔnla -a -sru, te min -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.

²⁵Min "kaga zɪɛ o yei "bɛ, li -tv a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. ²⁶'E yra 'yɪ -kʊdɪ -dɔdrɔ "kaga 'va 'le "wɛan, ɛn e 'yee "lala pɛɛnɔn srɛ. 'Pian -yee -cɛ fa 'ka drɛlɛ "yɪ "dɪ, te e -ko 'padɪ -a "da. ²⁷E Zozi 'le 'wɪ 'man, -yee "wɛan e wla min "kaga zɪɛ o yei. E pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ man. ²⁸Yaa nrɔn 'e 'ji 'nan, -te 'e 'pɛ klɛ 'e "tun -yee sɔ man bɛ, 'e "belia. ²⁹'Nun tɔɔn nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ, ɛn yaa -kɔnnɛn 'yɪ 'nan 'e beli.

³⁰Zozi -a -tɔ 'nan, 'plɛblɛ 'tv 'bɔla 'e 'ji. -A -nan nɛn 'e 'man lila minnun da, ɛn yaa laabʊ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an 'man sɔ man?»

³¹-A -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «"Wuo! Minnun 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da bɛ, -e 'i laabʊ 'nan, -tɪɛ klɛ 'i man?»

³²Zozi 'e yie 'tɔdɪ 'sia 'e man 'nan -e 'e min nɛn e klɛ 'e man bɛ -a yɪ. ³³-A -nan nɛn li zɪɛ,

e -ta nyɔɔndɪ -a. Nyɛn a cɛɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ yaa -tɔa 'e 'bɔ 'a. E "pɔ sɔɔn Zozi 'wlu, ɛn e 'wɪ pɛɛnɔn 'vɪ -yrɛ. ³⁴ Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «An 'lu, i yi -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'kɔ -trɔɔ! 'Yie -cɛ 'si 'i man.»

³⁵ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a tin 'banan, ɛn Zairus -le "kɔnnɛn 'pa 'sianɔn 'ta -a vɪɛ Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ!»

³⁶ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man. E 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i "klan dɪ! 'I yi -tɛra 'an da!»

³⁷ -Te ya'a 'silɛa Piɛri 'lee Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan -a dɪɛ, Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e min pee 'e -sɔɔnla 'o -sru "dɪ. ³⁸ Zɪ o 'bɔla Zairus -le "kɔnnɛn "bɛ, Zozi min "kaga 'yɪ 'baba 'fɔ o man, te o -wua. ³⁹ E wla 'kuin, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'baba 'fɔ 'ka man, te ka -wua? 'Nɛn 'labɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.» ⁴⁰ -A -nan nɛn minnun Zozi sɛɛ wɔdɪ 'sia.

ɛn e minnun pɛɛnɔn 'bɔla bei. E 'nɛn "tɪ 'lee -a "bɔvɪ 'lee 'e -srunɔn yaaga 'sia, ɛn o wla 'kɔn "bɔvɪ "nɛn 'nɛn 'bɔ cɪ -ji bɛ -a -ji. ⁴¹ Yaa 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ 'e wei -ji 'nan: «Talita kumu!» -A -ci nɛn 'nan, lɪmɔn 'nɛn, maan 'nan 'yɪɛ 'nan, 'i 'wluan lou. ⁴² 'Nun tɔɔn lɪmɔn 'nɛn zɪɛ e wluan, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia. -A lɛ a -fuda "fli. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o 'lɛbo "fɔ. ⁴³ 'Pian Zozi 'wɪ pla -wɪɛ o "trɔɛn nyuɔndɪ -a. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan, te 'o -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ dɪ! ɛn e 'nan: «'Ka fɛ -nɔn -yrɛ!»

6

Nazarɛtɪ 'nɔn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ (Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ "Bɛ -sru Zozi 'kɔvɪ 'e fla Nazarɛtɪ 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. ² 'Flinla "yi da bɛ, ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji cin yɪ 'kuin. Min "kaga "nɛn o -yee 'wɪ "paadɪ 'man bɛ, o 'lɛbo "fɔ. ɛn waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn 'wɪ 'labɛ "yɛɛ tranla? -Tɪɛ 'wɪ 'tɔdɪ zɪɛ -a -nɔn -yrɛ? Yaa dra 'kɔ, ɛn e 'lɛbo "fɔ wɪnɔn 'labɛ -a dra? ³ Yiba "nyaanzan "tun "nɛn, ɛn Mari -pɪ nɛn. Zaji 'lee Zoze 'lee Zud 'lee Simɔn nun flinzan nɛn. ɛn "nyian bɛ, -a -suannɛn lɪmɔnnun -nyɛanla -kaa va 'gɔ.» -Yee "wɛan wa'a wei 'silɛa 'wɪ 'a dɪ.

⁴ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ, Bali 'lewei vɪzan 'tɔ a 'e wluandɪ. 'Pian -te e ya 'e 'flanɔn 'lee 'e drɪnɔn 'lee 'e 'mangulinun yei "bɛ, wa'a

siala min -a dɪ.» ⁵ -Te ya'a 'silɛa -pɛ 'pladɪ -a -cɛ -tɛnɔn -mie da -e 'o 'beli dɪɛ, Zozi 'ka -kɔlɛlɛ 'lɛbo "fɔ wɪ pee drɛdɪ -a 'fla zɪɛ -a da dɪ. ⁶ Yi nɛn wa'a -tɛlɛa Zozi da dɪɛ, -a 'wɪ -a 'kan 'e 'ciɪla "da. "Bɛ -sru ɛn e -kɔvɪ 'fla peenun da, ɛn e 'wɪ paa minnun ji.

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia "flivli (Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

⁷ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabɔ, ɛn e o 'pa 'sia "flivli. E -kɔladɪ -nɔn -wɪɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -sru.

⁸ Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Te ya'a 'silɛa "tonyrin -a dɪɛ, te 'ka 'ta wɔvɪ "man "fɛ pee 'sia dɪ! Te 'ka 'blɪfɛ 'lee 'pada 'lee "lala 'sia dɪ! ⁹ 'Ka 'manwua "wɔ! Te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ!» ¹⁰ ɛn yaa 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan: «-Te 'ka 'bɔla 'fla 'tɔ da bɛ, 'ka 'fɔ 'kɔn nɛn, o 'ka laabɔ 'ji bɛ -a -ji, -trɪlɪ -e 'ka 'kɔdɪ 'e bɔ. ¹¹ 'Pian -te ka 'bɔla 'fla, ɛn 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'ka 'ka 'silɛa min -a dɪɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'ka wei lɛ dɪɛ, 'ka 'kɔvɪ 'ka 'lɛ! "Cɛɛ -kɔvɪ bɛ, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da 'wɪ pladɪ -a -wɪɛ. -A -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

¹² -A -nan nɛn o -kɔvɪ, ɛn o Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Waa 'vɪ -wɪɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ. ¹³ O -yɔ -wɪdɪ "kaga "pin minnun -sru. O 'nyrɔn cɪ -cɛ -tɛnɔn "kaga "man, te o "belia.

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gɔ (Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ Mingɔnnɛn Erodi Zozi 'le 'wɪ 'man, kɔɔ -a 'tɔ 'wɪdɪ fuɪla "man, te minnun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan 'bɛ wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan nɛn -kɔladɪ a -yrɔ ɛn e 'lɛbo "fɔ wɪnɔn dra.»

¹⁵ ɛn min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan: «Eli nɛn.» ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le Bali 'lewei vɪnɔn 'li bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.»

¹⁶ Zɪ Erodi 'wɪnɔn zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan: «Zan nɛn maan -wulo cɛɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn. -Yɛɛ wluan -kanɔn 'va.»

¹⁷ Kɔɔ Erodi 'bɛ Zan -tɛ. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ yaa -tɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. Erodi 'yee minnun 'pa 'sia, ɛn 'o -kɔvɪ Zan 'kunlɛ, waa yɪɪ, ɛn waa -fɔ -pɔvɪ 'kuin. Yaa drɛ zɪɛ Erodi -le "wɛan, kɔɔ lɪ zɪɛ e ya Erodi "bɔvɪ Filipɔ nan -a, ɛn Erodi -a 'si "wlu. ¹⁸ 'Wɪ zɪɛ Zan -a 'lɛ cɛɛn Erodi lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔvɪ nan 'si 'e 'wlu dɪ.» ¹⁹ -A 'wɪ 'nan Erodi man -wɪdɪ. ɛn e Zan -sa 'pla 'nan 'e -tɛa. 'Pian -si nɛn kɔvɪ 'e 'ciɪla "da "bɛ, ya'a tɔa dɪ. ²⁰ Kɔɔ -a -sran

Erodi 'bɔ "e "klan wo Zan -lɔ. -Yaa -tɔa 'nan, Zan a Bali -le min tɪgli 'a, -yee "wɛan 'e yiɛ -tɔa 'va, "tɔgɔ 'o -tɛ. Erodi Zan wei mandɪ ye "yi, 'pian 'wɪ nɛn Erodi "e "yɪ -e "e "vɪ Zan lɛ bɛ, ya'a tɔa dɪ.

²¹ Zɪ Erodi -ya lɛ 'lɛ sɔɔ yi 'bɔ bɛ, ɛn Erodi -si nɛn kɔ 'e 'ciɪla "da -e 'e Zan -tɛ bɛ -a 'yɪ. Yi zɪɛ -a da bɛ, Erodi min -dandannun 'lee 'yee 'sounjanun tanɔn 'lee Galile min cejenun laabv 'nan, 'o 'ta "fɛdi drɛ 'e 'va. ²² ɛn Erodi 'lu 'ku "dre 'tanlɛ o 'lɛ. Erodi 'lee 'yee minnun pɛɛnɔn 'ci 'sɔ 'e 'ciɪla "da.

-A -nan nɛn Erodi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fɛ nɛn i ci "va bɛ, 'i laabv 'an 'lɔ, maan -nɔan 'yiɛ!»

²³ ɛn Erodi -tɔ 'e wei da -a vɪdɪ -a 'nan: «-Tɛ 'mɛn mingɔnnɛn trɛ va nɛn i ci bɛ, maan 'fɔv 'tɔ -nɔan 'yiɛ.»

²⁴ ɛn nɔnbɛ zɪɛ e 'bɔla, e -kv -a laabvɛ 'e "bv 'lɔ 'nan: «-Mɛ "fɛ nɛn 'an laabv -yrɔ?»

-A "bv "e -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo nɛn, 'i laabv -yrɔ!»

²⁵ -A -nan nɛn e 'li 'e da "nyiandu mingɔnnɛn Erodi -va, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo va nɛn an ci. 'I -nɔn 'mɛn -naagv "plɛdi da!»

²⁶ Zɪ Erodi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e -tɔ 'e wei da minnun nɛn o -ta "fɛdi da bɛ o yiɛ man, -yee "wɛan ya'a -kɔlɛ -a vɪdɪ -a -cɛjɛ dɪ. ²⁷ -A -nan nɛn e 'sounja -tɔ 'pa 'sia 'nan, 'e 'kv Zan -wulo 'cɛn. 'Sounja zɪɛ e -kv -pv 'kuin, ɛn e Zan -wulo cɛɛn. ²⁸ E -ta -a "plɛdi da, ɛn yaa -nɔn nɔnbɛ 'bɔ lɛ. ɛn nɔnbɛ zɪɛ yaa -nɔn 'e "bv "lɛ. ²⁹ Zɪ Zan -srɔnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -kv -a -kadɪ 'silɛa. O -kv -a wɔlɛ.

*Zozi -blifɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ
(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)*

³⁰ Minnun nɛn Zozi o 'pa 'sia paan bɛ, o -ta. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn waa drɛ bɛ, 'lee 'wɪ nɛn waa paa minnun ji bɛ, waa 'sinan 'pa Zozi lɛ. ³¹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Kaa 'si fɛ 'gɔvɛ -a -nan! -Kaa kv fɛnan nɛn e ci flu bɛ -a -nan, -e -kaa 'flinla "wɛnnɔn!» Fɛ nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci 'nan, minnun nɛn o -ko 'lee minnun nɛn o -taa "bɛ, o ya "kaga "bɔv -le "wɛan, wa'a 'o 'wulo -da ye -e 'o fɛ -bli dɪ.

³² -A -nan nɛn Zozi 'lee 'e -srɔnɔn -fɔ -klv -ji 'o 'saza, ɛn o -kɔdɪ 'sia fɛnan nɛn e ci flu bɛ -a -nan. ³³ Minnun o -kɔnan 'yɪ. ɛn 'wɪ zɪɛ min "kaga -a 'man. -Yee "wɛan o 'si 'fla pɛɛnɔn da, ɛn o -trɔa o 'lɛ flan -a fɛ zɪɛ -a -nan.

³⁴ Zɪ Zozi sɔɔnla -klv -ji bɛ, e min "kaga zɪɛ 'o 'yɪ o 'sɛndɪ. O nyrinda -sɛn "da, kɔɔ e o 'yɪ "le 'nan 'blanun nɛn o -srɔ "pinzan "ka "diɛ, -wee 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn e 'wɪ "kaga "paadɪ 'sia o ji.

³⁵ Zɪ funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn Zozi -srɔnɔn pli "man. O 'nan -yrɛ 'nan: «-Pei "ta taan, ɛn min 'ka 'nyɛanla 'gɔv dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan 'i vɪ minnun lɛ 'nan, 'o 'kv fei -paannun 'lee 'flanun nɛn -kaa "srɔn 'gɔvɛ -a da -e 'o 'wee -blifɛnun 'lɔ, 'o -bli!»

³⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «'Ka 'blifɛ -nɔn -wɛlɛ 'ka 'bɔ 'a!»

-A -nan nɛn waa laabv Zozi 'lɔ 'nan: «Kɔv dra kɔ -e 'kv 'blifɛ -nɔn -wɛlɛ? I ya "vale 'nan 'kv 'kv minnun "kaga 'labɛ o -blifɛ 'lɔ yi yaa "fli "da 'nyranman "lala -a?»

³⁸ ɛn Zozi -a laabv -wɔlɛ 'nan: «'Kpɔun wɛa nɛn 'ka 'lɔ? 'Ka 'kv -a -nanjen!»

Waa laabv 'o cin lɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "nɛn 'kv 'lɔ.»

³⁹ "Bɛ -srɔ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan, 'o min pɛɛnɔn 'nyran "tra 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. ⁴⁰ ɛn minnun -nyran 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. -A 'kule -mie bɔa min -yaa tɔ, ɛn -a 'kule -mie bɔa min -fuba 'soolu.

⁴¹ -A -nan nɛn Zozi 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji, ɛn e Bali muo "fɔ. E 'kpɔunnun ta cɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srɔnɔn lɛ 'nan, 'o -pli "minnun man. E pɔ "fli pli "nyian minnun pɛɛnɔn man. ⁴² Min pɛɛnɔn fɛ bli, o 'kan. ⁴³ 'Kpɔun pɔnɛnnun 'lee pɔnun nɛn o -fɔ bɛ, -a -srɔnɔn -a -sɛn saannɛn -fuda "fli "ji, yaa 'fa. ⁴⁴ Minnun nɛn o 'kpɔun bli bɛ, -klɔnmɔn a 'o va -kpi 'soolu.

*Zozi 'ta 'wɔ 'yi yiɛ da
(Mt 14.22-33; Zan 6.16-21)*

⁴⁵ "Bɛ -srɔ ɛn Zozi 'tɔ 'e -srɔnɔn man 'nan, 'o 'fɔ -klv -ji -e 'o 'trɔa 'e 'lɛ Bɛzaida fla 'yi -srɔ. E -fɔla "da 'nan -e 'e 'si -nɔn minnun lɛ, te o -ko -wee "kɔnnɛn. ⁴⁶ Zɪ o pɛɛnɔn cɛɛn 'kɔdɪ man bɛ, ɛn e -kv Bali trɔv 'balɛ pɔn -tɔ da.

⁴⁷ -Pei 'tan, ɛn -klv "e 'bɔ 'wɔ 'yi yei, te Zozi a tian 'e 'tɔwli "tra. ⁴⁸ Zozi -a 'yɪ 'nan, 'e -srɔnɔn a 'o yra yɔnan -klv -fɔdɪ -a, kɔɔ fulɔ "fɛɛnman e -taa "o da zia. -Pei -man, mannɛn tɛdɛ -a bɛ, ɛn e -kɔla o -srɔ 'ta wɔdɪ -a 'yi yiɛ da. E "ta -cia "o da. ⁴⁹ -A -nan nɛn waa 'yɪ, te e ya 'ta wɔnan 'yi yiɛ da. -Wee 'ji "le 'nan min lei nɛn, ɛn o -paandɪ 'sia.

⁵⁰ Waa 'yɪ o pɛɛnɔn, ɛn nyɛn -sɛn o ji.

'Pian Zozi -a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «'Ka -pɔan 'kun! Te 'ka "klan dɪ! 'An 'bɔ nɛn.» ⁵¹-A -nan nɛn e -fɔ o va -klɔ -ji. 'Nun tɔɔn fulɔ 'ta 'tɔ. 'Wɪ zɪ e o 'plo 'fɔ 'e 'ciɪla "da. ⁵²'Lɛbo "fɔ wɪ nɛn Zozi -a drɛ 'kpɔun -a bɛ, wa'a -ci manɫɛ dɪ. -Wee -ci mandɪ a -kɔɔbli -le "wɛan.

*Zozi -cɛ -tɛnɔn beli Jenezaret
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Zɪ o 'yi cɛɛn bɛ, o 'bɔla Jenezaret. ⁵⁴ O sɔɔnla -klɔ -ji, 'nun tɔɔn minnun Zozi -kɔnnɛn 'yɪ. ⁵⁵ O ciɪ fɛ pɛɛnɔn 'nan -a vidɪ -a minnun ɫɛ. -A -nan nɛn minnun -tadɪ 'sia -cɛ -tɛnɔn 'a "se "ji, fɛnan nɛn waa 'man 'nan e ya bɛ -a -nan. ⁵⁶ Fɛnan pɛɛnɔn nɛn e 'bɔ bɛ, -te e ya 'fla "wɛnnɛn da -a oo, -te e ya 'fla -dan da -a oo, -te fei -paan "da "nɛn oo, minnun -taa "cɛ -tɛnɔn -a -guada. O toba -fɔa Zozi ɫɛ 'nan, 'e 'yee sɔ 'lɛbo 'fɛndaa 'tɔ -e -cɛ -tɛnɔn 'o klɛ "man. -Cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn nɛn o klɛ "man "bɛ, o beli.

7

*Zuif 'nɔn kluda wɪ
(Mt 15.1-9; Lk 11.37-41)*

¹ Yi -tɔ da bɛ, Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'si Zeruzalem, ɛn o -ta Zozi 'va. ² Waa 'yɪ 'nan -a -srunɔn plɔɛn fɛ bli, te wa'a 'o 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.

³ Zuif 'nɔn nɛn Farizen 'nɔn 'a bɛ, 'lee Zuif 'nɔn pɛɛnɔn bɛ, -te wa'a 'o 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪɛ, wa'a fɛ ble dɪ. ⁴ ɛn -te o 'si 'flɛji bɛ, -te wa'a 'o -srulɛ "le zɪ o tranun -a 'vɪ 'nan 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪɛ, wa'a fɛ ble dɪ. O kluda wɪ "kaga plɔɛn a "nyian. E ya 'yi 'mlin 'kulɛnɛnnun -ci "foedɪ da, ɛn e ya -pɔnɔn 'lee -daganun -ci "foedɪ da, [ɛn e ya nyinnan "davenun -sruɪ da.]

⁵ -Yee "wɛan Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, 'i -srunɔn 'ka 'wɪ nɛn -kaa tranun -a 'vɪ 'nan -kaa drɛ bɛ -a dra dɪ? 'Pian wa'a 'o 'pɛ -man dra 'saun Bali 'lɛ 'vaa -e 'o fɛ -bli.»

⁶ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɫɛ 'nan: «Wei "flivli 'nɔn! 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a cɛn -te 'ka man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:
Minnun 'labɛ,
waan 'tɔ "yi "ve 'o 'le lou,
'pian o jinun bɛ,

o ya 'o 'sidɪ 'an man -kɔɔbli.

⁷ -Wee 'an 'sudɪ bɛ -a "nɛn "ka "dɪ. Kɔɔ -peinun nɛn blamin a -tɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji 'nan -yɛɛ ci Bali -le -si -a.»

⁸ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn 'si Bali -le -pei -va, ɛn ka -sɔɔnla 'ka tranun kluda wɪ -sru. ⁹ 'Ka 'ci a 'e 'cɛndɪ. Ka Bali -le -pei tuɔ 'ka 'pɛla koda, ɛn ka lɛa 'ka tranun kluda wɪ man.

¹⁰ 'Wɪ nɛn yaa -kɔɔnman bɛ -nyɛn 'gɔ. E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan:

«'I yɪɛ 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man!»

ɛn "nyian 'nan:

«Min nɛn,
'e wei 'pla 'e "tɪ "man,
-te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ,
'e "bɔ "man bɛ,
'o san -tɛ!»

-Pei zɪɛ Bali 'bɛ -nɔn Moizi ɫɛ, ¹¹ 'pian kaa "paaman minnun ji 'nan, -si a 'e 'nɔndɪ min ɫɛ -e 'e vɪ 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "lɛ 'nan: «Ma'an 'kɔlaman -e 'an 'pa 'ka 'va dɪ. "Lala nɛn kɔ "an -nɔn 'cɛɛ bɛ, maan drɛ Kɔɔɔban -a. -A -ci nɛn 'nan, maan -nɔn Bali ɫɛ.» ¹² 'Cee 'wɪ "paadɪ zɪɛ -e -si -tɔa -yrɔ -e 'e 'pa 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ 'va. ¹³ Zɪ ka Bali wei klu -sɛanla 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a zɪɛ. ɛn 'wɪ zɪɛ -a -tɔwli "nɛn kaa dra 'wɪ "kaga "ji.»

*-Mɛ "fɛ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ?
(Mt 15.10-20)*

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi min "kaga laabɔ "nyian, ɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "tɔ 'an wei ɫɛ -e 'ka 'wɪ 'gɔɛ -a -ci man 'kpa. ¹⁵ Fɛ nɛn e "sia bei, -e 'e -wla "min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. 'Pian fɛ nɛn e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. ¹⁶ [Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!]

¹⁷ Zozi 'si min "kaga yei, ɛn e wla 'kuin. -A -nan nɛn -a -srunɔn 'a laabɔ -yrɔ 'nan, 'e -kɔnnɛn "nɛn yaa -fɔ bɛ -a -ci vɪ 'wɫɛ!

¹⁸ ɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci man dɔɔ? Fɛ nɛn e -wɫamlan min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. Ka'a tɔa zɪ dɔɔ? ¹⁹ Kɔɔ ya'a 'wɫamlan min souba ji dɪ, 'pian e -ko min -pɔan 'ji. "Bɛ -sru -e min 'e 'kɔ -fɔ -a lua.»

'Wɪ zɪɛ -a vidɪ -a nɛn Zozi -a kɔɔn 'nan, -blɪfɛ -tɔ 'ka min "tri -tɔa Bali 'lɛ dɪ.

²⁰ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Fɛ nɛn, e "sia min ji bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.

21 Koo blamin souba 'ji nen ci "nrondi-wlidi pɛɛnɔn "sia. -Kɔnnɛn -wɛɛdi "kaga 'lee li -wɛɛdi "kaga "a -tu, ɛn crin wɔdi a -tu, ɛn mintɛdi a -tu, 22 ɛn min nan -wɛɛdi 'lee min -sran -wɛɛdi a -tu, ɛn "lala yidi "yi "bɔɔ "a -tu, ɛn nyannɛn drɛdi a -tu, ɛn -dawli drɛdi a -tu, ɛn fɛ -blidi 'lee -wɛn mlindi -e 'e 'ciila "da "bɛ e ya -tu, ɛn man bɔdi a -tu, ɛn 'widi min man -wlidi "a -tu, ɛn fli drɛdi -dandan a -tu, ɛn -blɔ 'tandi a -tu. 23 'Wɪ 'wlidi pɛɛnɔn zɪɛ, o "sia min ji, ɛn -wɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.»

*-Pɛn li -tu yi -tera Zozi da
(Mt 15.21-24)*

24 Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -ku Tir 'fla "srɔn Fenizi 'lɛglɔn 'ji. E wla 'kɔn 'tu -ji. E 'ka "vale 'nan, minnun 'o -tɔ 'nan e ya -nan di. 'Pian ya'a -kɔlale drɛdi -a di. 25 Lɪmɔn -tu a 'fla zɪɛ -a da. -Yɔ -wlidi "a -a 'lu -sru. 'Nun tɔɔn e Zozi 'le 'wɪ 'man, ɛn e -ta "va, ɛn e "pɔ sɔɔnla "wlu. 26 -A -nan nen e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'yɔ -wlidi "pin 'e 'lu -sru. Lɪ 'bɔ zɪɛ Zuif li "cɛɛ di, e "sia Siri Fenizi 'lɛglɔn 'ji.

27 ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I nannannun 'tɔ 'o fɛ -bli 'o 'kan 'lɔ! E 'ka 'wɪ "yi, -e min 'e nannannun -lɔ 'kpɔn 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ di.»

28 ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nen, yia 'vɪ, 'an 'san. 'Pian nannannun 'nɛan plɛn nen e -sɛanla bɛ, -plɛnnun nen 'tablo wlu bɛ, waa -ble.»

29 ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ fɛnyian. 'I 'ku, -yɔ -wlidi 'si 'yie 'nen -sru!»

30 -A -nan nen li zɪɛ e 'li 'e da 'yee "kɔnnɛn. E 'bɔ 'yee 'nen man 'e nyinnandi -saa da, te -yɔ -wlidi 'si -a -sru.

*Zozi bobo -tu beli
(Mt 15.29-31)*

31 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'si 'lɛglɔn nen Tir 'fla "srɔn "bɛ -a -ji. E ciila Sidɔn, ɛn e -ku 'lɛglɔn nen waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a da Galile 'yi man. 32 -A -nan nen minnun -ta bobo -tu -a Zozi lɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'beli.

33 Zozi -cɛzan zɪɛ -a 'si minnun "srɔn "kogo, ɛn e -ku -a -kɔɔbli fɔɔ. E 'pɛ 'wɛ 'wɔ -a "trɔɛn 'ji, ɛn e 'le 'yi 'si, yaa klɛ -a nɛn man.

34 -A -nan nen 'e yie -tɔ laji, e flin -vɛɛ, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'e wei -ji 'nan: «Efata!» -A -ci nen 'nan, 'i 'lɛ 'sɔ! 35 'Nun tɔɔn -a "trɔɛn 'lɛ 'sɔ, ɛn -a nɛn flu. -A -nan nen e 'widi 'sia tɪglɪ.

36 Zozi 'wɪ 'pla minnun lɛ 'nan, te 'o -nan wɪ vɪ minnun lɛ di! E 'wɪ "paala -wɛ te yaa "paala, 'pian 'bɛ 'nan nen minnun -a fuimlan "man "bɔɔ. 37 Min pɛɛnɔn 'lɛbo "fɔ 'e 'ciila "da, te waa ve 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nen yaa dra bɛ, e ya "yi. Yaa drɛ ɛn "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lɛ 'sɔ, ɛn yaa drɛ ɛn bobonun nɛn baa flu.»

8

*Zozi -blifɛ -nɔn min -kpi sinjɛn lɛ
(Mt 15.32-34)*

1 Tɔ zɪɛ -a man nen, min "kaga 'o cin 'yɪ "nyian Zozi man. ɛn zɪ o -blifɛ "ka -e 'o -bli diɛ, -a -nan nen yaa 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: 2 «Minnun 'labɛ, o nyrinda -sɛan 'an da. Koo yi yaaga nen 'gɔ, te o ya 'an "srɔn, ɛn -blifɛ -tu 'ka -wɔ "di. 3 -Te an o 'li 'o da 'o 'ci le dra -a bɛ, o man -taa tɔalɛ -sia. ɛn "nyian bɛ, o -mienun 'sinan a -kɔɔbli.»

4 -A -srɔnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Nyin zia nen min -blifɛ ye -e 'e -nɔn -wɛ fɛnan nen min 'ka 'nyɛanla 'gɔ diɛ -a -nan?»

5 ɛn Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «'Kpɔn a 'ka 'lɔ wɛa?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'sɔravli.»

6 Tɔɔn e 'nan minnun "kaga zɪɛ -wɛ lɛ 'nan, 'o -nyran "tra. E 'kpɔn 'sɔravli zɪɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa "nen jɛɛn. Yaa -nɔn 'e -srɔnɔn lɛ 'nan, 'o -pli "o man. ɛn waa pli o man. 7 Pɔ "wɛnwɛnnɛn -mie a "nyian -wɔ "tiɛnnɔn. Zozi Bali muo "fɔ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «'Ka -pli "nyian o man!» 8 Minnun pɛɛnɔn -a bli, o 'kan. ɛn -a ponɛnnun nen o -fɔ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn 'fa 'sɔravli. 9 Minnun nen waa bli bɛ o "nen bɔa -kpi sinjɛn. "Bɛ -sru ɛn Zozi -si -nɔn -wɛ lɛ 'nan 'o 'li 'o da 'o fla. 10 ɛn Zozi 'lee 'e -srɔnɔn -fɔ -klɔ -ji. O -ku 'trɛ nen, waa laabo Damanuta bɛ -a da.

*Farizɛn 'nɔn 'ka Zozi 'le 'wɪ 'ci man lɛ di
(Mt 16.1-4; Lk 12.54-56)*

11 Farizɛn 'nɔn 'ta, ɛn o -sa -fɔdi 'sia Zozi 'va. -A man -tandi -le "wɛan, waa laabɔ -yrɔ 'nan, -te -yee -kɔladɪ "sia Bali va bɛ, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tu drɛ laji. 12 Zozi flin -vɛɛ, ɛn e 'nan -wɛ lɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nen 'ka -naagɔnɔn, 'lɛbo "fɔ wɪ nen kaa -wɛɛman? Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, wa'a 'lɛbo "fɔ wɪ -tu -kɔɔnman 'ka -naagɔnɔn lɛ di.» 13 -A -nan nen e 'si o va, e -fɔ -klɔ -ji, ɛn e -ku 'yi -sru.

Zozi-srunən 'ka Zozi 'le 'wɪ 'ci manlɛ dɪ
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Zozi-srunən 'ci 'san 'kpəun siadɪ man. 'Kpəun-tuwli "nən-wlɔ "klɔ-jɪ. ¹⁵ En Zozi 'wɪ pladɪ 'sia-wlɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Erodi 'lee Farizen 'nən 'le 'mannyan 'le "wɛan nən maan ve zɪɛ.»

¹⁶ -A -nan nən -a -srunən -a vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan, 'kpəun nən e 'ka -kaa 'lɔ dɪɛ, -yee "wɛan nən e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

¹⁷ Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kənnən 'yɪ, en yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nən kaa ve 'nan, 'kpəun -le "wɛan nən an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? Ka'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɔv? En ka'a 'wɪ 'paala 'ka 'ka 'ji dɔv? -Mɛ "le "wɛan 'cee 'wɪ mandɪ 'lɛ 'wɔv? ¹⁸ 'Ka yie nən "ji "bɛ, fɛnan yivɛ "cɛɛ dɔv? 'Ka "trɛn "nən 'ka 'wulo -man bɛ, 'wɪ manvɛ "cɛɛ dɔv? 'Wɪ 'cin 'ka 'fɔala 'ka 'ji dɔv? ¹⁹ Tɔ nən an 'kpəun 'soolu -pliman min -kpi 'soolu man -e 'o 'kan bɛ, 'kpəun ponən nən, e -fɔ bɛ, e saannən 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «-Fuda "fli.»

²⁰ En Zozi 'a laabɔ "nyian 'nan: «Tɔ nən an 'kpəun 'səravli -pliman min -kpi sinjən man -e 'o 'kan bɛ, 'kpəun ponən nən, e -fɔ bɛ, e saannən 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «'Səravli.»

²¹ Zozi 'e -wlɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan ka'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɪ?»

Zozi yie 'wizan -tɔ beli Bezaida

²² Zozi 'lee 'e -srunən 'bɔla Bezaida, en minnən -ta yie 'wizan -tɔ -a -yrɛ. O toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e klɛ "man. ²³ -A -nan nən Zozi yie 'wizan zɪɛ, -a 'kun 'e 'pɛ -man, en e -kɔ -a 'fla lunən. E 'le 'yi 'pa -a yie da, en e 'e 'pɛ 'pla min zɪɛ -a da. "Bɛ -sru en yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «'I fɛ -tɔ ye?»

²⁴ E fɛnan -nanjɛn, en e 'nan: «An minnən ye. E dra "le 'nan yibanun 'bɛ ci 'ta wɔnan.»

²⁵ En Zozi 'e 'pɛ 'pla "nyian -a yie da. -A -nan nən min zɪɛ e fɛnan 'yɪ 'wein, e beli. ²⁶ Zozi -a 'li 'e da 'e fla 'wɪ pladɪ -a -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ 'i 'mangulinun va, 'pian te 'i 'ciɪla Bezaida 'fla yei "dɪ!»

Min nən Zozi ci -a bɛ Pieri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

²⁷ Zozi 'lee 'e -srunən a -kɔnan 'flanun nən Sezare Filipɔ "srɔn "bɛ -a da. O ya -sia, en e 'wɪ 'gɔvɛ -a laabɔ 'e -srunən 'lɔ. Yaa laabɔ 'nan: «Minnun "o 'nan, -tɪ nən 'maan?»

²⁸ En o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -mienun "o 'vɪ 'nan, min -batize drɛzan Zan nən 'yia. En

min plənnun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nən 'li bɛ -nyrɛn 'yia. En min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnən nən 'li bɛ, -a -tɔ nən 'yia.»

²⁹ En Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nən 'maan?»

Pieri "e -yrɛ 'nan: «'I ya Crizi nən Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnən 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

³⁰ En Zozi 'o "trɛn nyuən 'wɪ pladɪ -a -wlɛ 'nan, te 'o 'yee 'wɪ vɪ min lɛ "fo "dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanən 'va wɪ 'vɪ
(Mt 16.21-23; Lk 9.22)

³¹ "Bɛ -sru en Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia 'e -srunən 'ji. Yaa vidɪ 'sia -wlɛ 'nan: «Yra yidɪ "kaga "ta -daa "bɔlɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man. Min cejenun 'lee Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən -taa 'an drɛlɛ 'o 'pɛla koda. Waan -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanən 'va.»

³² E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wlɛ 'wein. -A -nan nən Pieri Zozi laabɔ 'o "fli yei, en e 'wɪ 'pla Zozi lɛ. E -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "fo "dɪ!»

³³ Zozi 'e 'man lila, 'e -srunən 'nanjɛn, en e 'wɪ 'pla Pieri lɛ 'kɪgla. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Satan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo! 'Wɪ nən 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a 'bɔ "cɛɛ Bali -a nrɔn 'e 'ji dɪ. 'Pian 'yie ci "nrɔndɪ a blamin -le vɛ da.»

Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

³⁴ -A -nan nən Zozi minnən pɛɛnən 'lee 'e -srunən laabɔ 'e "srɔn. En e 'nan -wlɛ 'nan: «-Te min nən e ya "vale 'e 'ta wɔla 'an -sru "bɛ, 'e 'bli 'si 'e 'fli da, en 'e 'wɪ yra yidɪ man, en 'e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da 'vaa, -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ³⁵ Min oo min nən e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa 'silɛ -yrɔ. 'Pian min nən 'e 'pɛ 'si -yee 'trɛda da "fo, en yaa -nən 'mɛn 'an yidɪ "yi 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnən yidɪ "yi "le "wɛan bɛ, Bali -le 'belidɪ dra -a san -le vɛ -a. ³⁶ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnən 'yɪ, en 'belidɪ 'si -yrɔ "bɛ, -a -trɔn nən -mɛ "a? E 'ka "fo "dɪ. ³⁷ Kɔɔ ya'a 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ zɪɛ -a ta pan wɔ 'e 'lɔ fɛ -tɔ -a dɪ. ³⁸ -Naagɔnən 'o 'fli cɛɛn Bali man, en o ya 'wɪ 'wɪlidɪ "kaga "drɛnan. Min nən, yra -a -tɛ o 'lɛ -a vidɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vidɪ -wlɛ yra -a -tɛ bɛ,

Blamin -pɪ -yee vɛ yra -tɛa "nyian tʊ nɛn e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e "tɪ "le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ "le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san da.»

9

¹ En Zozi -a 'le 'sran -a vɪdɪ -a 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'le 'gʊɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee 'plɛblɛ 'a dɪ.»

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu

(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

² Yi 'shɛɛdʊ "bɛ -sru Zozi Pɪɛri 'lee Zaji 'lee Zan 'saza 'sia, ɛn e -kʊ waa pɔn loulou "tʊ da. -A -nan nɛn -a 'kɔlɛ lila o yɪɛ man. ³ -A man sɔnɔn drɛ 'fuvu 'yɪyɪyɪ. Min -tʊ 'ka 'trɛda 'gʊ -e 'e -a sɔman fɛ 'fuvu drɛ dɪ. ⁴ En o Eli 'lee Moizi 'yɪ Zozi "srɔn te o ya -sɛɛ "wɔnan waa.

⁵ -A -nan nɛn Pɪɛri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Kʊ 'san, e ya 'wɪ "yɪ "a -e -kaa -fʊ fɛ 'gʊɛ -a -nan. Kʊ segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tʊ a 'yɪɛ vɛ -a, -a -tʊ a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tʊ a Eli -le vɛ -a.» ⁶ Pɪɛri 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'e lei -sru, kɔɔ nyɛn o cɛɛn.

⁷ En "lolu -koei "trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tʊ wɪ "lolu -koei zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'pɪ nɛn, e 'sɔ 'mɛn tɪgɪ bɛ, -nyɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁸ 'Nun tɔɔn "wɛɛ vɪnan 'o yɪɛ 'tɔ 'o "srɔn "bɛ, te o Zozi 'tʊwɪ "ye 'e 'tɔdɪ.

⁹ Zɪ o pɔn -sɔɔndɪ "ji 'sia bɛ, ɛn Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɪɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «-Te Blamin -pɪ 'ka tian 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'gʊɛ, te 'ka -nan sɛɛ wʊ min -tʊ lɛ "fo "dɪ!» ¹⁰ O 'wɪ zɪɛ -a 'man "yɪ. 'Pian waa laabʊdɪ 'sia 'o cin yɛi 'nan: «Wluandɪ -kanɔn 'va bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?»

¹¹ En -a -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -a 'vɪ 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min nɛn Bali 'si "va "bɛ 'e 'ta?»

¹² Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e "pa 'ji. 'Pian e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga, ɛn minnɔn -a dra 'o 'pɛla koda. -Mɛ "le "wɛan nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪɛ? ¹³ Maan vɪ 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn minnɔn 'ka 'a 'silɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ nɛn e 'bɔ "man zɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn 'nan 'e dra.»

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin 'nɛn 'tʊ -sru
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

¹⁴ Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga zɪɛ, o "ta bɔa -a -srunɔn pɔbɛn nɛn o -fʊ pɔn wlu bɛ o man bɛ, ɛn o min "kaga 'yɪ, te waa -srunɔn 'bɔ 'si -fɔ. Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn a o yɛi, te o -sa -fɔa 'o 'vale -a -srunɔn 'bɔ 'a. ¹⁵ Zɪ minnɔn zɪɛ o Zozi 'yɪ bɛ, o drɛ kɪgɪ, ɛn o -kʊ "va "flan -a 'nan -e 'o 'tɔ bʊ.

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, ka cɪ -a -fɔnan 'ka 'vale waa?»

¹⁷ En min -tʊ -a 'vɪ Zozi lɛ minnɔn yɛi 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, an -ta 'mɛn 'nɛn 'a 'yɪɛ. -Yʊ -wɪdɪ "a -a -sru, ya'a 'kɔlaman 'wɪdɪ -a dɪ. ¹⁸ -Te e -ta "da "bɛ, yaa -tiala "tra, te -a 'le -pɔɛ bɔa, te e 'shɛ ta -ble, -e 'e 'tɔ -jɛi. Maan 'vɪ 'i -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'yʊ -wɪdɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian 'o 'pɛ 'ka 'sɔlɛ -a drɛdɪ -a dɪ.»

¹⁹ En Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cɛɛ yɪ -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. Tʊ wɛa nɛn 'an drɛ "nyian 'ka 'va, 'vaa -e 'ka yɪ -tera 'an da? 'An drɛ "nyian 'cɛɛ 'kɔ? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'mɛn!»

²⁰ -A -nan nɛn o -kʊ -a -yrɛ. Zɪ -yʊ -wɪdɪ Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn e 'nɛn zɪɛ -a nyɔɔn 'plɛblɛ, ɛn e -tria. E kɔɔladɪ 'sia, te -a 'le -pɔɛ bɔa.

²¹ Zozi -a laabʊ -a "tɪ 'lɔ 'nan: «Tʊ "cɛn "man nɛn, e drɛdɪ 'sia -yrɛ?»

-A "tɪ "e -yrɛ 'nan: «E drɛdɪ 'sia -yrɛ -a "wɛnnɛn da. ²² -Yʊ -wɪdɪ -a -tria 'e 'pa -a "kaga. Tʊ -mie 'bɔ bɛ, yaa -fɔ 'tɛa, ɛn tʊ -mie 'bɔ bɛ, yaa -tɛ 'yɪa. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'ka -le "wɛan. 'I yra 'si, -te i -kɔlaman 'wɪ tʊ drɛdɪ -a bɛ, 'kʊ nyɪrinda 'e 'sɛn 'i da, -e 'i 'pa 'kʊ 'va!»

²³ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yɪa 'vɪ 'nan, -te an -kɔlaman? Min nɛn, e yɪ -tɛala Bali da bɛ, -a -pɛ "sɔa 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁴ 'Nun tɔɔn ɛn 'nɛn "tɪ -a 'vɪ 'plɛblɛ 'nan: «An yɪ -tɛala Bali da, 'pian 'i 'pa 'an 'va -e 'mɛn yɪ -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da.»

²⁵ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, minnɔn a -tanɔn "kaga "bɛ, ɛn yaa 'vɪ -yʊ -wɪdɪ "le yra 'tɔndɔn 'a 'nan: «-Yʊ -wɪdɪ "nɛn e 'nɛn 'gʊɛ -a dra bobo -a bɛ, 'i 'si -a -sru! Te 'i 'ta "nyian -a -sru "fo "dɪ!»

²⁶ -Yʊ -wɪdɪ 'bɔ -paandɪ 'sia, ɛn e 'nɛn 'bɔ nyɔɔn 'plɛblɛ, -a -nan nɛn e 'si -a -sru. 'Nɛn 'bɔ yra flu "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ. En min

"kaga -a vidi 'sia 'nan: «E -ka.» ²⁷ 'Pian Zozi -a 'kun 'e 'pe -man, yaa wluan, en e -to lou.

²⁸ "Be -sru en Zozi 'ku "konnēn. -A -nan nēn -a -srunōn -a laabu -yru 'o 'saza yei 'nan: «-Me "le "wean nēn, ku'a -kolale -yru -wliidi zie -a -pindi -a di?»

²⁹ En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Yru -wliidun nēn "le 'nan -yru -wliidi 'labē -yee 'wi 'zu bē, -te ya'a 'sileā Bali tru 'badu -a diē, min 'ka 'kolaman o -pindi min -sru "di.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanōn 'va 'wi 'vi 'nyian

(Mt 17.22-23; Lk 9.43-45)

³⁰ Zozi 'lee 'e -srunōn 'si fē zie -a -nan, en o -kudi 'sia 'nan -e 'o Galile 'cēn. 'Pian Zozi 'ka "vale minnun 'o -konnēn "yi 'nan 'e 'bō nēn di. ³¹ Kōō e ya 'wi "paanan 'e -srunōn 'ji. -A -nan nēn 'wi nēn e -taa "bōlē "man "bē, yaa -ci 'vi -wle. E 'nan: «Minnun "ta -daa Blamin -pi -nōnlē minnun lē -e 'o -tē. -A yi yaagazan da nēn e wuanla -kanōn 'va.» ³² 'Pian -a -srunōn 'ka 'wi zie -a -ci manlē di, en -a -ci laabudi o -tēa "klan -a.

-Tie ci Zozi -sruzan -dan a?

(Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³ Zozi 'lee 'e -srunōn 'bōla Kapanamo. Zi o ya "konnēn "bē, en Zozi -a laabu -wlu 'nan: «-Me "sa nēn, kaa -fōa paan 'sia?» ³⁴ 'Pian 'o 'ta -sēn. Kōō -te o ya -sia bē, o -sa -fō 'o cin yei 'nan, -tie ci o yei Zozi -sruzan -dan a?

³⁵ -A -nan nēn Zozi 'nyran, en 'e -srunōn 'fuda "fli laabu. E 'nan -wle 'nan: «Min nēn, e ci "vale 'e dra 'an -sruzan -dan a bē, 'e 'fli 'pla min pēēnōn 'wlu 'nan -e 'e 'o 'su!»

³⁶ -A -nan nēn Zozi 'nēn "wēnnēn 'tu 'si, en yaa -to o 'lē. Yaa 'si, yaa -fō 'e man, en e 'nan -wle 'nan: ³⁷ «Min oo min nēn e min nēn "le 'nēn "wēnnēn 'zu 'gū -a 'kun tigli 'mēn "wean bē, te 'an 'bō nēn, yaan 'kun tigli. En min nēn yaan 'kun tigli bē, 'an 'tōwli "cēē yaa 'kun tigli di, 'pian min nēn, yaan 'pa 'sia 'trēda bē, te -a san nēn yaa 'kun tigli.»

Min -tu -yru -wliidi "pin minnun -sru

(Lk 9.49-50)

³⁸ Zan -a 'vi Zozi lē 'nan: «Bali -le 'wi "paazan, ku min -tu 'yi, te e -yru -wliidi -pian "minnun -sru 'i 'tō da. En ku'a 'vi -yru 'nan, te 'e drē di, kōō ya'a 'ta 'wōla 'i -sru "le 'kōē 'wi 'zu di.»

³⁹ En Zozi "e 'nan: «Te 'ka 'wi zie -a drē di! Kōō min -tu "ka -e 'e 'lēbo "fō wi drē 'an 'tō da, "bē -sru -e 'e 'wi 'an man -wliidi "di. ⁴⁰ En

min nēn, -a pei 'ka 'e 'padu -kaa man diē, te e ya -kaa -sru. ⁴¹ Maan ve 'cēē 'wi tigli 'a 'nan, min oo min nēn e 'yi 'kulenēn 'tu -nōn 'cēē, 'nan 'ka ya Crizi -le vē -a -le "wean bē, e -taa 'yee -kopa yūē.»

'Ka drē "yi -e 'ka vūē 'ka 'si Zozi -sru "di!

(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² «Minnun nēn o yi -tēala 'an da "le nan -nannun -le 'wi 'zu bē, min oo min nēn yaa drē en -a -tōwli "cē 'si 'an -sru "bē, -a "yi mlin -e 'o 'kolēbu -dan -fō -a 'klan -e 'o -fō jemie -va. ⁴³ -Te 'i 'pē 'bē -maan i 'wi 'wliidi "dra bē, 'i 'cēn 'i man! Kōō -te i wla 'i 'pē -tōwli "a 'belidi nēn ya'a 'nyaan diē -a va bē, 'bē "yi mlin -kudi 'tē 'va te 'i 'pē a "fli "bē -a da. 'Tē zie ya'a 'driman 'li "fo "di. ⁴⁴ ['Wl 'kpa, fē zie -a -nan 'tē 'ka 'driman 'li "fo "di, en min -le yru yidi 'leda "ka "di.] ⁴⁵ -Te 'i 'cēin 'bē -maan i 'wi 'wliidi "dra bē, 'i 'cēn 'i man! Kōō -te i wla 'i 'cēin -tōwli "a 'belidi nēn ya'a 'nyaan diē -a va bē, 'bē "yi mlin -kudi 'tē 'va te 'i 'cēin a "fli "bē -a da. ⁴⁶ ['Wl 'kpa, fē zie -a -nan 'tē 'ka 'driman 'li "fo "di, en min -le yru yidi 'leda "ka "di.] ⁴⁷ En -te 'i yie 'bē -maan i 'wi 'wliidi "dra bē, 'i 'si 'ji! Kōō -te i -wla 'i yie -tōwli "a Bali -le mingōnnēn trē da bē, 'bē "yi mlin -kudi 'tē 'va te 'i yie a "fli "bē -a da. ⁴⁸ 'Wl 'kpa, fē zie -a -nan 'tē 'ka 'driman 'li "fo "di, en min -le yru yidi 'leda "ka "di.

⁴⁹ Fē nēn maan 'vi zie -yēē ci 'nan, Bali -pan wlu -tōdō pēēnōn bē, o -wē -fōa "man. -A -tōwli "nēn "nyian 'cēē vē -a, 'tē -taa 'ka 'tōdō pēēnōn 'nanjēnlē.

⁵⁰ 'Wl 'kpa, -wē a fē "yi "a. 'Pian -te -wē 'nōnnōn 'si "man "bē, -mē "a nēn waa dra "nyian 'nōnnōn? E "ka "fo "di. "Le zi -wē fē dra 'nōnnōn bē, 'ka 'bō "nyian 'ka 'nōnnōn 'e 'kōn 'ka cin man, -e 'ka yei 'e 'fō -trōō.»

10

Zozi 'wi tin 'ba li bōladi da

(Mt 19.1-9; Lk 16.18)

¹ "Bē -sru Zozi 'si Galile, en e -ku Zude 'lēglōn 'fōi nēn Zudan 'yi -sru "bē -a -ji. En minnun o cin 'yi "man "nyian "kaga, -a -nan nēn e 'wi "paadi 'sia o ji "le zi yaa dra 'e 'cēn bē -yee 'wi 'zu.

² Farizen 'nōn -mie pli "man. O 'wi laabu -yru -a wei 'kudi -le "wean. Waa laabu -yru

'nan: «-Cee -pei -tō wī -a -si -nōn 'nan min 'e nan bōla?»

³ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Mē "wī nen Moizi -a cren -tē -pei 'fluba 'ji 'nan 'ka drē?»

⁴ Waa 'vī Zozi lē 'nan: «Moizi -a -si -nōn 'kūe 'nan, -te min "ta 'e nan bōala bē, 'e lī bōala 'fluba drē -e 'e 'nōn -yrē 'vaa -e 'e bōla.»

⁵ Zozi "e -wle 'nan: «'Ka "trōen "a "yuyu, -yee "wēan nen Moizi -pei zīe -a -tō 'cēe.

⁶ 'Pian zī Bali fē pēenōn drē bē, en e -klōnmōn drē 'o 'vale līmōn -a. ⁷ -Yee "wēan -klōnmōn "sia 'e "tī 'lee 'e "bū "srōn, -e 'e lēa 'e nan man. ⁸ -A -nan nen o "flinōn dra min -tōwli "a. Wa'a 'kōan "nyian min "fli "a dī, 'pian o drē min -tōwli "a. ⁹ -Yee "wēan -si 'ka 'e 'nōndī blamin lē 'nan fē nen Bali -a 'pa 'e cin man bē, 'e 'cēn 'e cin man dī.»

¹⁰ Zī o 'bōla "kōnnēn "bē, en -a -srunōn "nyian "o 'wī laabu -yrō 'wī zīe -a da. ¹¹ En yaa 'vī -wle 'nan: «Min oo min nen 'e nan 'bōla, en e lī pee 'pa bē, te e 'wī 'wlidī drē 'e nan 'tōidī -a en e lī pee wēe. ¹² -A -tōwli "nen "nyian, -te līmōn 'si 'e 'sran wlu, en e -kōnnēn pee 'pa bē, te e 'wī 'wlidī drē 'e 'sran 'tōidī -a en e -kōnnēn pee wēe.»

*Zozi -fēa 'vī nannannun man
(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)*

¹³ Minnun -ta nannannun -a Zozi lē 'nan -e 'e klē o man. 'Pian Zozi -srunōn 'si -tō -wlo. ¹⁴ Zī Zozi 'wī zīe -a -nan 'yī bē, e 'nan "man, en yaa 'vī 'e -srunōn lē 'nan: «'Ka nannannun 'tōi 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tō -wlo "dī! Kōō minnun nen "le -wee 'wī 'zū bē, Bali -le mingōnnēn trē a -wee vē -a. ¹⁵ Maan ve 'cēe 'wī tīglī 'a 'nan, minnun nen wa'a 'wīlē "man "le zī nannannun -le 'wī 'zū -e Bali 'e mingōnnēn -bli o da dīe, wa'a 'wlamlan -yee mingōnnēn trēda dī.» ¹⁶ -A -nan nen e o 'si, en e -fō 'e man. 'E 'pē 'pla o da -tōdū, te e -fēa ve o man.

*Fēzan -tū -le 'wī
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)*

¹⁷ Zī Zozi 'si 'sia bē, tōōn min -tū -ta -a 'le flan -a, en 'e "pō sōōn "wlu. Yaa 'vī Zozi lē 'nan: «Bali -le 'wī "paazan tīglī, maan dra 'kō, -e 'belidī nen ya'a 'nyaan dīe, "an "yī?»

¹⁸ En Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «-Mē "le "wēan nen, yian laabo min tīglī? -Te ya'a 'silēa Bali -tōwli "a dīe, min -tū 'ka tīglī dī. ¹⁹ I Bali -le -pei -tō wīnun -tōa. Te 'i drē min -tēzan -a dī! Te 'i min nan -wēe "dī! Te 'i crin wū dī! Te 'i

'wlu 'sēn min man dī! Te 'i min ta -bli dī! 'I yīe 'e 'nan 'i "tī 'lee 'i "bū "man!»

²⁰ E Zozi lē 'nan: «Bali -le 'wī "paazan, -pei pēenōn zīe, an 'ta wōladī 'sia "da 'an "wēnnēn da.»

²¹ Zozi -a -nanjēen tēin, yaa 'yī "yī, en e -yrē 'nan: «'Yīe 'wī 'fū -tōwli -yēē klī 'i man. 'I 'kū, fēnun nen 'i 'lō bē, 'i 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yalē -tēnōn man! -Te yīa drē zīe, 'i yīfē -taa "kōlē laji. "Bē -sru en 'i -sōōnla 'an -sru!»

²² 'Pian zī e 'wī zīe -a 'man bē, e -si 'sia, te -a ta a -trōdrō, kōō -a yīfē a "kaga.

²³ -A -nan nen Zozi 'e -srunōn 'nanjēen 'e "srōn, en yaa 'vī -wle 'nan: «Minnun nen, 'trēda fēnun cī -wlo "bē, e ya 'plēblē -e 'o drē Bali -le mingōnnēn trēdave -a.»

²⁴ 'Wī zīe yaa -srunōn 'cī baa 'jī, en Zozi -a 'vī -wle "nyian 'nan: «'Mēn 'nēnnun, e ya 'plēblē -e min 'e drē Bali -le mingōnnēn trēdave -a. ²⁵ Min nen e ya fēzan -a bē, -e 'e drē Bali -le mingōnnēn trēdave -a bē, e ya "man 'plēblē 'wlidī. Kōō 'vaa -e 'wī zīe 'e drē bē, te -wī -dan nen waa laabo shamo bē, e cīi 'mēnzrēn -yrē jī.»

²⁶ -A -nan nen -a -srunōn 'cī baa 'jī "mēn 'e cīla "da, en waa vidī 'sia 'o cin lē 'nan: «-Te 'bē a zīe, -tīe -kōlaman 'sidī -a 'wī 'jī "mēn?»

²⁷ Zozi o -nanjēen tēin, en e 'nan -wle 'nan: «Min 'ka 'kōlaman -e 'e 'fli 'si 'wī 'jī dī, 'pian Bali 'bē -kōlaman -a drēdī -a. Kōō Bali -kōlaman 'wī pēenōn drēdī -a.»

²⁸ En Pieri -a 'vī -yrē 'nan: «Kūb "nun? Kū 'si fē pēenōn -sru, en kū sōōnla 'i -sru.»

²⁹ Zozi -a 'vī -yrē 'nan: «Maan ve 'cēe 'wī tīglī 'a 'nan, min oo min nen e 'si 'yēe 'kōn, 'lee 'e "būnūn, 'lee 'e "blunūn, 'lee 'e "bū, 'lee 'e "tī, 'lee 'yēe 'nēnnun, 'lee 'yēe feinun -sru 'mēn "wēan 'lee Bali -le 'wī 'nōnnōn 'le "wēan bē, ³⁰ min zīe, e fē pēenōn zīe -a ye 'e 'pa -a -yaa tū 'trēda. Yaa ye 'kōnnun -a, en yaa ye "būnūn -a, en yaa ye "blunūn -a, en yaa ye "būnūn -a, en yaa ye 'nēnnun -a, en yaa ye feinun -a. Minnun -tē "paa "da, 'pian yaa ye. "Bē -sru tū -fōla "da jī bē, 'belidī nen, ya'a 'nyaan dīe, e dra -yēe vē -a. ³¹ Minnun nen o -trōa 'si 'lē bē, o "kaga -taa "fōlēa "da, en minnun nen o -fōla "da "bē, o "kaga -taa "drēlē -si 'lēnōn 'a.»

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanōn 'va wī
'pa yaagazan 'vī
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)*

³² Zozi 'lee 'e -srunən a -kənan Zeruzalēm, ən Zozi nən 'si 'lɛ. -Kudɪ Zeruzalēm "klan -a -srunən 'fuda "fli 'bɔ 'tɛdɪ 'sia, ən minnən nən o -sru "bɛ, nyən a "nyian -wee 'ji. Zozi 'e -srunən 'fuda "fli laabv 'o 'saza, ən 'wɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ yaa vidɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: ³³ «-Kaa "ta -ko Zeruzalēm. -Te -kaa 'bɔla 'nan nən bɛ, minnən Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən lɛ. O tin -tɛa "da 'nan 'e 'ka. Waa -nɔan "minnən nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ -wlɛ. ³⁴ Minnən zɪɛ, waa sɛɛ wo, 'o 'le 'yi -sɛan -a yra, waa -sɔan -ngble -a, ən waa -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanən 'va.»

*Zaji 'lee 'e "bvɪ Zan fɛ -tv -si laabv Zozi 'lɔ
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bvɪ Zan pli Zozi man. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kv ya "vale 'wɪ nən kv "ta -a laabo 'i 'lɔ 'gʊɛ, 'i drɛ 'kvɛ.»

³⁶ Ən Zozi -a laabv -wlɔ 'nan: «-Mɛ 'va nən, ka cɪ?»

³⁷ O 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i mingənnən -blɪdɪ 'sia bɛ, 'i 'wɪ "man -e 'kv -nyran 'i 'srən! Min -tv -kəan 'i 'pɛ "yi "da, -e min -tv 'e 'kən 'i 'pɛ bʊ da.»

³⁸ Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Wɪ nən ka cɪ -a laabvnan bɛ, ka 'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu? Ən 'tɛ nən o "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

³⁹ O -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kv 'wulo "sɔa "wlu.»

Ən Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nən, 'wɪ yɪdɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, e bɔa "nyian "cee "man. Ən 'tɛ nən minnən "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, waa "paa "nyian "cee "da.

⁴⁰ 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bʊ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnən nən Bali -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

⁴¹ Zozi -srunən 'fu nən o -fʊ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ən 'bli 'fɔ o ji Zaji 'lee Zan man.

⁴² -A -nan nən Zozi o pɛɛnən laabv, ən e 'nan -wlɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, min tanən 'le min pladɪ 'bɛ cɪ -sa wɪ -a. Ən minnən nən o cɪ min -dandannun -a bɛ, -wɛɛ -va -ble minnən da.

⁴³ 'Pian te 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kən 'ka yei "dɪ. Min oo min nən e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnən 'wlu o 'sudɪ -a! ⁴⁴ Ən min oo min nən e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnən 'le nɔan -a!

⁴⁵ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nən Blamin -pɪ -a drɛ.

Ya 'a 'talɛ 'nan -e minnən 'o 'su dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e minnən 'su. Ən e -ta 'nan -e 'e 'ka -e min "kaga 'o 'sʊ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi Batime yɪɛ 'lɛ 'sʊ

(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ Zozi 'lee 'e -srunən cɪla Zeriko, te o "ta -ko Zeruzalēm. "Wɛɛ 'si Zeriko bɛ, minnən "kaga sɔənla o -sru. Time -pɪ Batime yra 'e -nyrandɪ -si man, te e fɛnən trʊ "baa -a yɪɛ a 'e 'widɪ -le "wɛan. ⁴⁷ Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi nən 'e "sia Nazaretɪ bɛ, e ya cɪnan bɛ, ən e -paandɪ 'sia 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁸ Ən minnən paan "da 'nan 'e 'lɛbo 'pla da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁹ -A -nan nən Zozi 'tɔ, ən e 'nan: «'Ka vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'ta 'gʊ!»

Waa 'vɪ Batime lɛ 'nan: «'I -pɔan 'kun! E 'nan, 'i 'lɔ!» ⁵⁰ Tɔən e 'yee sɔ 'si 'e da, e wluan lou -blu, ən e -kv Zozi 'va.

⁵¹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "nən i ya "vale 'nan 'an drɛ 'yɪɛ?»

Ən yɪɛ 'wizan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An 'san, an ya "vale 'yian yɪɛ 'lɛ 'sʊ!»

⁵² Ən Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'ku! 'Yie yi -tɛradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔən Batime yɪɛ 'lɛ 'sʊ, ən e -sɔənla Zozi -sru.

11

Zozi 'bɔla Zeruzalēm

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-16)

¹ Zozi 'lee 'e -srunən a -plinan Zeruzalēm. O 'bɔ 'flanun nən o o laabo Befaze 'lee Be-tani bɛ -a "srən. 'Flanun zɪɛ o ya Olivie pən man. Ən Zozi 'e -srunən "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: ² «'Ka 'kv 'fla nən, 'ka 'lɛ bɛ -a da! -Te ka 'bɔla 'nan nən bɛ, ka -aflumun planən ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sʊ -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gʊ! ³ -Te min -tv -a laabv 'ka 'lɔ 'nan, -mɛ "nən kaa dra -yrɛ "bɛ, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man. 'Pian e -taa "a -naagv.»

⁴ O -kv, ən o 'bɔ -aflumun planən man 'e 'baa -tɔdɪ 'kən 'tv -kpɛin "man bei -si man. Ən waa baa 'sʊ. ⁵ -A -nan nən minnən nən o cɪ -nan bɛ, o -mienun -a laabv -wlɔ 'nan: «-Mɛ "nən kaa dra? -Mɛ "le "wɛan nən kaa baa 'sʊ?» ⁶ 'Wɪ nən Zozi -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, -a 'bɔ nən waa 'vɪ -wlɛ. Ən minnən o 'tʊ, waa

drɛ. ⁷ O -ku -aflumun planɛn zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnɔn paala -a koda, ɛn e -nyran 'da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnɔn paala -a 'lɛ. ɛn min -mienun yiba "pɛnɛnnun cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'lɛ. ⁹ Minnun nɛn Zozi 'lɛ bɛ, 'lee minnun nɛn o -sru "bɛ, o pladı 'sia -a vıdı -a 'nan:

«-Fɛavɛa o! -Fɛavɛa o,
Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn
Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!

¹⁰ Bali -le -fɛa
'e 'kɔn mingɔnnɛn -blıdı nɛn,
e "ta -daa "bɛ -a man!
'Kɔ tra David -le mingɔnnɛn -blıdı nɛn.
Bali 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

¹¹ Zı Zozi wlala Zeruzalɛm zɪɛ. ɛn e -ku Bali -pan 'kuin 'nan -e 'e fɛ pɛɛnɔn -nanjɛn. Zı -pei "ta taan "bɛ, ɛn e 'bɔla, e -ku Betani 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli "a.

*Yiba "tv nɛn ya'a 'baa dɪɛ Zozi 'e wei 'pla
"man*
(Mt 21.18-19)

¹² Tɔ cɛɛn ɛn Zozi 'si Betani 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. "Wɛɛ -ta -sia bɛ, ɛn dra Zozi 'tɛdı 'sia. ¹³ -A -nan nɛn e fijie yiba "tɔ 'yı -kɔɔbli te -a 'la a "da. ɛn Zozi 'ku -a -nanjɛnɛ 'nan -te -a 'blɔ a "maan? Zı e 'bɔ yiba zɪɛ -a wlu bɛ, -a 'la 'saza nɛn yaa 'yı "da. Kɔɔ fijie ba tɔ "cɛɛ dı. ¹⁴ ɛn Zozi -a 'vı yiba zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te min -tɔ 'e 'i 'blɔ -blı 'li "fo "dı!» -A -srunɔn 'wı zɪɛ -a 'man.

Zozi fɛnɔn -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin
(Mt 21.10-17; Lk 19.45-48; Zan 2.13-16)

¹⁵ "Bɛ -sru o 'bɔla Zeruzalɛm, ɛn Zozi wla Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o cı Bali -pan fɛnɔn -tannan, 'lee minnun nɛn o cı -a 'lɔnan bɛ, e o -pındı 'sia. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le 'tablonun, 'lee -plablo -tannɔn 'le pɛinnun fuila "man. ¹⁶ ɛn ya'a min -tɔ 'tɔlɛ -e 'e 'ciı fɛ -tɔ -a Bali -pan 'kuin dı. ¹⁷ Zozi 'wı 'pla -wɛɛ. E 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le Bali tru
'ba 'kɔn 'a.»
'Pian kaa drɛ crin wɔnan -a.»

¹⁸ Zı Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vıɔnɔn 'wı zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o Zozi 'man -wɛɛdı 'sia 'nan -e 'o -tɛ. Kɔɔ nyɛn o 'cɛndı 'sia, -yee 'wı "paadı nɛn e ya 'sɔnan minnun pɛɛnɔn lɛ bɛ, -yee "wɛɛn.

¹⁹ Zı funnin 'pla bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeruzalɛm.

Yiba "nɛn Zozi 'e wei 'pla "man "bɛ e -ka
(Mt 21.20-22)

²⁰ Tɔ cɛɛn ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn lıdı 'sia 'o da "nyian Zeruzalɛm. O fijie yiba zɪɛ -a 'yı, te e -ka e 'bɔ 'e "sɛin "man. ²¹ Tɔɔn 'wı nɛn Zozi -a 'vı fijie yiba zɪɛ -a man bɛ, -a -cin -tɔ Pıeri ji. ɛn yaa 'vı Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, "i 'yıɔ! Fijie yiba "nɛn 'i wei 'pla "man "bɛ, e -ka.»

²² ɛn Zozi -a 'vı 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka yı -tɛra Bali da! ²³ Maan ve 'cɛɛ 'wı tıglı 'a 'nan, -te min -tɔ -a 'vı pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra 'gɔ, 'i 'ku -tɛ jemıe -va,» ɛn min zɪɛ ya'a 'e 'ci -fɔɔlɛ dı, 'pian e yı -tɛra "da 'nan Bali -a 'lɛ sɔɔman 'yrɛ bɛ, e dra. ²⁴ -Yee "wɛɛn maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo Bali 'lɔ te ka ya Bali tru 'banan bɛ, 'ka yı -tɛra "da 'nan kaa 'yı 'va, tɔɔn kaa ye! ²⁵ ɛn -te ka "ta Bali tru "baa, te min -tɔ man wı a 'ka 'ji bɛ, 'ka 'cɛ -yrɛ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka "tı "nɛn laji lou "bɛ, 'wıɔnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wlıdı "bɛ, 'e 'cɛ 'cɛɛ. ²⁶ ['Pian -te ka'a min man wı cɛa dɪɛ, 'ka "tı "nɛn laji lou "bɛ, 'wıɔnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wlıdı "bɛ, ya'a "nyian "e cɛa 'cɛɛ dı.»]

Zozi 'le -kɔladı "sia nyin zia?
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla "nyian Zeruzalɛm. ɛn Zozi 'ciıdı 'sia Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vıɔnɔn 'lee min cejenun pli "man. ²⁸ Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Kɔladı "cɛn "a nɛn i 'wıɔnɔn zɪɛ -a drɛ? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yıɛ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vı -wɛɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wı 'tɔwlı "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vı 'mɛn bɛ, -kɔladı nɛn an 'wıɔnɔn zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. ³⁰ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vı 'mɛn!»

³¹ -A -nan nɛn waa vıdı 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vı 'nan: «Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, e -taa -a laabɔlɛ -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛɛn nɛn ka'a yı -tɛala 'wı nɛn Zan -a 'vı bɛ -a da dı?» ³² ɛn -te -kaa 'vı 'nan: «Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunlɛa -kaa man.» Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ, "klan a o ji, kɔɔ minnun pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vızan -a.

³³ -Yee "wɛɛn nɛn waa 'vı Zozi lɛ 'nan: «Kɔ'a san tɔa dı.»

ɛn Zozi -a 'vı -wɛɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'wıɔnɔn zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an 've 'cɛɛ dı.»

12

Zozi-kønnæn "fɔ rɛzæn fei 'panøn man (Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wlɛ -kønnæn "ji. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Min -tʊ 'bɛ 'yee rɛzæn fei 'pa, e -kløn 'bʊ "man, e rɛzæn 'blønæn drɛ, ɛn e fɛ -tʊ drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ ta 'pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wʊ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kʊ 'lɛgløn 'pee -ji. ² Zɪ rɛzæn nan tʊ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan 'tʊ 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa -yee rɛzæn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn. ³ 'Pian waa 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ⁴ "Bɛ -sru ɛn e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian o va. Wɛɛ 'kun, wɛɛ 'sɔn 'e 'wulo -man, wɛɛ srɔn. ⁵ Yaa yaagazan 'pa 'sia, ɛn wɛɛ 'tɛ. "Bɛ -sru min "kaga "le vɛ drɛ "nyian zɪ, waa -mienun -sɔn, ɛn waa -mienun tɛɛ.

⁶ Min -tɔwli "nɛn, e -fʊ fei san zɪɛ -yrɔ "bɛ, -yɛɛ cɪ -a 'bɔ 'pɪ -tɔwli "nɛn, e 'sɔ -yrɛ tɪglɪ bɛ -a. Yaa 'pa 'sia fei 'panøn zɪɛ o va 'e -fɔla "da. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan, o -taa 'yra -tɛlɛ 'e 'pɪ man.

⁷ 'Pian fei 'panøn -a 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cee vɛ -a.» ⁸ -A -nan nɛn waa 'kun, waa -tɛ, ɛn waa -kadɪ tʊv fei lunɛn -kløn -sru.

⁹ 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛlɛ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panøn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzæn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ. ¹⁰ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vlɛ dʊv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Kɔlɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tʊv 'o 'pɛla koda bɛ, -yɛɛ drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔlɛ -a.

¹¹ Minsan 'bɛ drɛ ɛn -kɔlɛ zɪɛ 'e drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔlɛ -a.

'Wɪ nɛn Minsan -a drɛ bɛ, e min 'plo -fɔa.»

¹² Zɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn -kønnæn zɪɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɪ nɛn Zozi -a ve. -Yee "wɛan o ya "vale 'o "kuan, 'pian minnun lɔ "klandɪ -le "wɛan waa 'tʊ, ɛn o -kʊ.

'Sukɔlɛ -pan wɔdɪ da wɪ (Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ o Farizɛn 'nɔn -mienun 'lee Erodi -le minnun -mienun 'pa 'sia Zozi 'va -a man -wɛɛdɪ 'nan -e 'o wei 'kun 'le "wɛan. ¹⁴ O -kʊ, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊa -tɔa 'nan,

i ya 'wɪ tɪglɪ vɪzan -a. Yi'a 'klanman min lɔ 'wɪ tɪglɪ cɪ 'sidɪ -a -yrɛ dɪ. ɛn yi'a min bo "va "dɪ. 'Pian i Bali -sru 'ta wɔdɪ "paaman minnun ji 'e tɪglɪ da. -Yee "wɛan kʊa laabo 'i 'lɔ 'nan, -a -sɪ a -kaa 'lɔ -e -kaa 'sukɔlɛ -pan wʊ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'I vɪ 'kʊɛ!»

¹⁵ 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi -a -kønnæn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, ka ya "vale kaan wei "kuan? 'Ka 'ta 'lein 'wlɛ 'tʊ -a 'mɛn -e 'an yɪ!»

¹⁶ Waa -tʊ -nɔn -yrɛ. -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ -wlɔ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gʊ? ɛn -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gʊ?»

O -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza -le vɛ nɛn.»

¹⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! ɛn fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va (Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: ¹⁹ «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kʊɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: «-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ e -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yee -cale zɪɛ -a "bʊɪ 'e 'pa, -e 'e "bʊɪ klu bɔla!»

²⁰ Min -tʊ -le 'nɛn -kløn mɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ.

²¹ -A "flizan "e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. -A yaagazan 'le vɛ drɛ "nyian zɪ. ²² O 'sɔravli "lɪ zɪɛ -a 'pa, ɛn o pɛɛnɔn kaa, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. "Bɛ -sru ɛn lɪ 'bɔ "e "ka 'wʊ "nyian. ²³ Tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kʊɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

²⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tʊ -ci manlɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'pleblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. ²⁵ Kɔɔ tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -kløn mɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, ɛn lɪ mɔnnun 'ka -kønnæn paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ²⁶ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vlɛ dʊv? Kɔɔ tʊ nɛn Bali a yiba "kpizrɛnnɛn 'va ɛn e 'wɪ tin 'ba Moizi lɛ bɛ, yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«An ya Abraam -le Bali -a, en an ya Izak -le Bali -a, en an ya Zago 'le Bali -a.»²⁷ T_v n_{en} Bali 'w_l z_lε -a v_e b_ε, te -kaa tranun z_lε o kaa -a -nan 'm_{on}. 'Pian Bali "le 'va b_ε, o y_iε a "man tian, k_{oo} Bali a minnun n_{en} o y_iε c_i "man "b_ε -wee Bali -a, e 'ka minnun n_{en} o kaa b_ε -wee Bali -a d_i. -Yee "w_εan ka'a 'w_l 't_v -ci manl_ε "fo "d_i.»

*-Mε "w_l 'b_ε c_i Bali -le -pei -t_o w_l -dan a?
(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)*

²⁸ Fluba 'ci v_izan -t_v -sa z_lε -a 'man. Z_l yaa 'y_i 'nan Zozi -a -ci 'v_i Saduze 'n_{on} l_ε f_{eny}ian b_ε, e pli Zozi man, en yaa laab_v -yr_o 'nan: «Bali -le -pei -t_o w_l p_εen_{on} b_ε, -a "c_{en} 'b_ε c_i "va -dan?»

²⁹ En Zozi "e 'nan -yr_ε 'nan: «Bali -le -peinun p_εen_{on} 'va b_ε, -pei -dan n_{en} 'g_v:
(Izrael 'n_{on},

'ka "tr_oen "t_o!
-Kaa 'san Bali
'b_ε c_i Minsan -a 'e 't_{ow}li.

³⁰ En 'i Minsan 'b_o n_{en} 'y_ie Bali -a b_ε,
-a y_i "y_i 'i 'bli p_εen_{on} 'a!

'I y_i "y_i 'y_ie 'w_l dr_{ed}i p_εen_{on} 'a!

'I y_i "y_i 'y_ie c_i "nr_ond_i p_εen_{on} 'a!

'I y_i "y_i 'y_ie 'pl_εbl_ε p_εen_{on} 'a!»

³¹ En -a "fl_izan n_{en} 'g_v:

«I b_oezan -t_v y_i "y_i

"le 'y_ie 'w_l 'z_v!»

Bali -le -pei -t_o w_l p_{ee} -dan 'ka 'ml_ian -pei
"fl_i z_lε o da d_i.»

³² En 'fluba 'ci v_izan -a 'v_i -yr_ε 'nan: «Bali -le 'w_l "paazan, y_ia 'v_i f_{eny}ian. 'Y_ie tin a 'n_{on}n_{on} -a v_id_i -a 'nan, Minsan 'b_ε c_i Bali a 'e 't_{ow}li, -a p_{ee} "ka "d_i.³³ -Yee "w_εan min 'e Bali y_i "y_i 'e 'bli p_εen_{on} 'a, 'lee 'y_ee c_i "nr_ond_i p_εen_{on} 'a, 'lee 'y_ee 'pl_εbl_ε p_εen_{on} 'a! En 'e b_oezan -t_v y_i "y_i "le 'e 'b_o 'le 'w_l 'z_v! 'W_l z_lε -a dr_{ed}i -dan "ml_ian 'sraga n_{en} waa 't_e 'ble Bali l_ε b_ε, -a da. En -a -dan "ml_ian 'sraga p_εen_{on} b_od_i Bali l_ε da.»

³⁴ Z_l Zozi -a 'y_i 'nan, min z_lε yaa -sru 'v_i 'w_l 't_od_i -a b_ε, en e 'nan -yr_ε 'nan: «E -f_v "w_εnn_{on} -e Bali -le ming_onn_{en} -bl_id_i 'e pou 'sia 'i 'va.» "B_ε -sru 'w_l laab_od_i -yr_o "cin 'ka "ny_ian -t_ol_e min -t_v j_i d_i.

*-T_i -p_i n_{en} Crizi -a
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

³⁵ Zozi a 'w_l "paanan minnun j_i Bali -pan 'kuin. En yaa 'v_i -w_lε 'nan: «E dr_ε 'k_o en 'fluba 'ci v_in_{on} "o 'nan, min 's_izan 'w_l 'j_i

Crizi a David kluda min -a? ³⁶ K_{oo} David 'b_o -a 'v_i, t_v n_{en} Bali lei 'saun 'ta 't_o "man "b_ε, -a 'nan:

«Minsan Bali -a 'v_i 'an 'san l_ε 'nan:

'I 'nyran 'an 'p_ε "y_i "da -tr_ilii,

-e 'an 'c_{en} 'i 'nanmann_{on} 'kl_id_i man.»

³⁷ -Te David 'b_o Crizi laabo 'e 'san b_ε, e dr_ε 'k_o en 'b_ε -k_oan David kluda min -a?»

Min "kaga "tr_oen "a 'e 't_od_i -yr_ε c_i "nrand_i -a.

³⁸ En yaa 'v_i "ny_ian 'y_ee 'w_l "paad_i 'b_o 'va 'nan: «'Ka y_iε 't_o 'ka 'fl_i -va! -Te 'ka 'w_l dr_ε "le 'fluba 'ci v_in_{on} 'le 'w_l 'z_v! O -t_od_i ye "y_i -tral_ε -gbl_onun n_{en} f_{eny}ian b_ε -a -j_i. En waa ye "y_i "le 'nan min 'e o 't_o b_v -guada. ³⁹ -Te e ya cin y_i 'kuin -a oo, en -te e ya "f_{ed}i da -a oo, -nyran "nan 'kpagba n_{en} waa 'sid_i ye "y_i. ⁴⁰ O f_{en}un "sia -calenun l_o -dawli -a. "B_ε -sru -e 'o Bali tr_v 'ba -pl_oun 'nan -e minnun 'o o "sia min t_igl_i 'a. 'W_inun z_lε -a dr_{ed}i -le "w_εan Bali -wee tin "paa 'pl_εbl_ε 'kpa.»

*-Cale seezan -le f_ε -n_ond_i 'w_l
(Lk 21.1-4)*

⁴¹ "B_ε -sru en Zozi 'k_v -ny_{en}l_εa -gbogbo n_{en} minnun "lala -s_εan "j_i Bali -le v_ε -a b_ε -a "sr_on. Minnun n_{en} o c_i "lala -s_{en}nan -j_i b_ε, e o -nanj_{en}d_i 'sia. F_{en}on "kaga "ta, en o "lala -s_{en} -j_i "kaga. ⁴² "B_ε -sru en -cale seezan -t_v -ta, e -bablu 'w_lε 't_od_v -f_o -j_i "fl_i.

⁴³ -A -nan n_{en} Zozi 'e -srun_{on} laab_v 'e "sr_on, en yaa 'v_i -w_lε 'nan: «Maan ve 'c_εε 'w_l t_igl_i 'a 'nan, -cale seezan 'lab_ε, e f_ε -n_{on} Bali l_ε e mlin minnun p_εen_{on} n_{en} waa -n_{on} 'g_vε o da. ⁴⁴ K_{oo} o p_εen_{on} n_{en} waa -n_{on} 'g_vε, "lala a -w_lε "kaga. 'Pian l_i 'lab_ε, "lala p_εen_{on} n_{en} -yr_o -y_ee f_ε -bl_i "man "v_ε -a b_ε, -a 'b_o n_{en} yaa -n_{on} Bali l_ε.»

13

*Zozi Bali -pan 'k_on 'w_i w_l 'v_i
(Mt 24.1-4; Lk 21.5-7)*

¹ Zozi a b_olanan Bali -pan 'kuin, en -a -sruzan 't_v -a 'v_i -yr_ε 'nan: «Bali -le 'w_l "paazan, "i 'y_io, Bali -pan 'k_on b_ε, waa -t_o -k_ol_ε f_{eny}ian -a. En waa -t_o -dandan 'e p_εen_{on}.»

² En Zozi -a 'v_i -yr_ε 'nan: «'K_on -dandannun n_{en} kaa -s_i -f_oa 'lab_ε, y_i n_{en} o -wiiman b_ε, e ya -tan_{an} b_od_i -a. -A -t_o -k_ol_ε p_εen_{on} fuimlan "man, -a -t_v 'ka -fo 'e b_oezan da d_i.»

*'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnun man 'vaa -e
'trɛda -nyan tʊ 'e bɔ
(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)*

³ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ -nyɛnlɛa Olivie pɔn da te -a yra a Bali -pan 'kɔn da zia. -A -nan nɛn Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Andre 'wɪ laabu -yrɔ 'o 'saza yei. O 'nan: ⁴ «'Wɪ nɛn i 'sia -a vɪnan 'gʊɛ, tʊ "cɛn "man nɛn e dra? ɛn -mɛ "man nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'wɪnʊn zɪɛ o "ta dra? 'I vɪ 'kʊɛ!»

⁵ Zozi -a vɪdɪ 'sia -wɛɛ 'nan: «'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tʊ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! ⁶ Min "kaga -taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ cɪ Crizi -a. ɛn o -taa minnun "kaga see "paalɛ -e 'o 'si -si tɪglɪ da. ⁷ Ka -kuli -tan wɪnʊn maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli da -kuli wɪnʊn maan. 'Wɪnʊn zɪɛ te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnʊn zɪɛ -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tʊ "cɛɛ dɪ. ⁸ 'Lɛglɔn 'tʊ -ji 'nɔn -taa 'wunlɛa 'lɛglɔn 'tʊ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn trɛ -tʊ -taa 'wunlɛa mingɔnnɛn trɛ -tʊ man. 'Trɛ -taa 'nyɔɔnlɛ fɛ "kaga "nan, ɛn dra -dandan -taa "minnun -tɛɛɛ. 'Wɪ yɪdɪ pou sianan "nɛn. 'Pian -a pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'nan 'nɛn 'yadi -le ci -yaa pou sianan 'zʊ.

⁹ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Minnun 'ka "kuan -e 'o -kʊ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛɪn -da. Zuif 'nɔn -taa 'ka 'sɔnlɛ sɔnbɔ "a 'wee cin yɪ 'kɔnnʊn -ji. ɛn "nyian bɛ, minnun -taa "kʊɛ 'ka 'a -kɔnmandannun 'lee mingɔnnɛnnun cɛɪn -da 'mɛn "wɛan. -A -nan nɛn ka dra 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a o 'lɛ. ¹⁰ Kɔɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuimlan "man 'lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji, 'vaa -e 'trɛda -nyan tʊ 'e bɔ.

¹¹ -Te minnun 'ka 'kun, ɛn o -kʊ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛɪn -da bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -cin -tɔa 'ka 'ji, te -a tʊ 'bɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! Ya'a 'taa 'silɛ 'ka 'bɔ 'va dɪ, 'pian Bali lei 'saun 'bɛ "paa 'ka 'le.

¹² "Bʊɪ -mie -taa 'e 'bɔ 'fli "bʊɪ -nɔnlɛ min -nun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛn "tɪ -mie -taa 'yɛɛ 'nɛn 'nɔnlɛ minnun lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛnnun -mie -taa 'wunlɛa 'o "tɪnʊn 'lee 'o "bɔnʊn man 'nan minnun 'e o -tɛɛ. ¹³ Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man, wa'a 'taa 'ka yɪɛ "yɪ "dɪ. 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛblɛ, ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji.»

*Tʊ nɛn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi -a 'wɪ
'vɪ
(Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)*

¹⁴ «Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnnɔn -taa "kɔnlɛ fɛnan nɛn e 'ka "le 'e 'kɔn dɪɛ -a -nan. Min nɛn e 'fluba 'gʊɛ -a ta ve bɛ, 'e 'ci man 'kpa! Tʊ nɛn 'wɪ zɪɛ kaa 'yɪ drɛnan Bali -pan 'kuin bɛ, minnun nɛn o cɪ Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flɔn 'bli, 'o 'kʊ pɔnnʊn yei! ¹⁵ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wɪa 'yɛɛ 'kuin -e 'e 'kʊ fɛ -tʊ 'sia dɪ! ¹⁶ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kʊ 'yɛɛ -tralɛ 'si 'yɛɛ 'kuin dɪ! ¹⁷ Lɪmɔnnʊn nɛn o -pɔn cɪ 'o man tʊ zɪɛ -a man bɛ, 'lee lɪmɔnnʊn nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wɪɔ tʊ zɪɛ -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. ¹⁸ 'Ka Bali trʊ 'ba 'nan, te 'wɪ zɪɛ 'e 'tria laa 'fɛn tʊ -man dɪ! ¹⁹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan 'kpa tʊ zɪɛ -a man. Zɪ Bali 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛgʊ yɪ -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka tian drɛɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪɛ -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²⁰ Yɪnʊn nɛn 'wɪnʊn zɪɛ o dra "da "bɛ, Minsan Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ dɪɛ, "te min -tʊ -wulo 'ka -taa bɔɛa "va "dɪ. 'Pian minnun nɛn e o 'si "va 'yɛɛ vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yɪnʊn -mie cɛɛn "da.

²¹ -Te min -tʊ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a 'gʊ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya -mien bɛ, te 'ka yɪ -tɛra "da "fo "dɪ! ²² Kɔɔ minnun nɛn o 'wɪlʊ -sɛan 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi -a bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'trɛda. ɛn minnun nɛn o 'wɪlʊ wɪnʊn ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'nyian. O -taa 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srɔn "wɪ -dandan drɛɛ. Waa dra 'nan, -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnun nɛn Bali o 'si "va 'yɛɛ vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²³ 'Cɛɛ vɛ bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa! An 'wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'cɛɛ 'va.»

*Blamin -pɪ -tadɪ -le 'wɪ
(Mt 24.29-44; Lk 21.25-33)*

²⁴ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪɛ, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nʊn tɔɔn yɪɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, ²⁵ mlɛn crɛnnʊn "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnʊn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, o "sia 'o 'kɪlʊ -ji. ²⁶ Tɔɔn te minnun pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanan "lolu -koei "da. 'Plɛblɛ -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ. ²⁷ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o "paa -sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan -e 'o minnun nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, o o

cin yi. Fε -tu -nan 'ka 'fo 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.

²⁸ 'Wɪ nɛn e dra fijie yiba "lɛ bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrindi 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tu a -tanan bɔdɪ -a -kogo. ²⁹ -A -tɔwli "nɛn "nyian, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ a bɔnan -kogo! ³⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'winun zɪɛ 'o drɛ dɪ. ³¹ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tu a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³² Tɔ nɛn an -taa "man "bɛ, blamin -tu 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tɔa "fo "dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tɔa "fo "dɪ, 'pian 'an "tɪ 'bɛ -tɔa 'e 'tɔwli. ³³ -Yee "wɛan 'ka yɪɛ -tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka yɪ -tɛ dɪ! Kɔɔ tu nɛn, 'wɪ zɪɛ e dra "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.

³⁴ -A -kɔɔn "man wɪ nɛn 'gɔ. Min -tu 'bɛ "ta -ko 'ta -kɔɔbli wɔnan. E 'yee 'kɔn 'pɛba 'wɔ 'e 'sunɔn 'lɔ. Min -tu 'lee 'yee 'nyranman -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn o -tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ. ɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -klɔn -yrɛ "nɛn "bɛ, -yrɛ 'nan, te 'e yɪ -tɛ dɪ.

³⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Yee "wɛan te 'ka yɪ -tɛ dɪ! Kɔɔ tu nɛn, 'kɔn san lia 'e da "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ. -Te funninmlan nɛn oo, -te bada nɛn oo, -te mannɛn tɛdɛ -a nɛn oo, -te bodrun nɛn oo, ka'a tɔa dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan te 'ka yɪ -tɛ dɪ! "Tɔgɔ e 'bɔ 'ka man kligli te ka ya yɪ -tɛnan. ³⁷ 'Wɪ nɛn an cɪ -a vɪnan 'cɛɛ 'gɔvɛ, e ya min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Te 'ka yɪ -tɛ dɪ!»

14

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wɔ nɔanba -ji bɛ, -a "fɛdi yɪ -fɔ "fli -e 'e bɔ. "Fɛdi zɪɛ -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan 'nan, -e 'o 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ² 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdi yɪ da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yɪ -e 'o 'wluan -kaa man.»

Lumɔn -tu 'wɪ 'yɪ drɛ Zozi lɛ
(Mt 26.6-13; Zan 12.1-8)

³ Zozi a Betani. E ya Simɔn nɛn -kogobe a 'nɛn "man "bɛ -yee 'kuin 'e -nyrandɪ fɛnun

-sru. -A -nan nɛn lumɔn -tu pli Zozi man 'e 'lɔ le -pɔnɛn 'tu -a. -Laziglɔ nɛn waa laabo nard bɛ, e ya -ji. E 'ka 'e baadɪ fɛ -tu -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa. Yaa 'lɛ 'sɔ, ɛn yaa -sɛn Zozi 'win -ji.

⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'nan min -mienun man, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -laziglɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁵ -Laziglɔ 'labɛ yaa -taan paan. -A 'flɛ bɔa yɪ -yaa yaaga 'nyranman "lala -a, -e 'o -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.» ɛn o 'wɪ blɪ lumɔn zɪɛ -a va.

⁶ 'Pian Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔɪ flu! -Mɛ "le "wɛan nɛn, ka 'wɪ -tɔa "man? E 'wɪ "yɪ drɛ 'mɛn. ⁷ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tu pɛɛnɔn man. ɛn tu nɛn e 'sɔ 'cɛɛ bɛ, ka -kɔlaman 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -a -wlɛ. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an 'ka 'ka 'va 'gɔ tu pɛɛnɔn man dɪ. ⁸ 'Wɪ nɛn e -kɔlaman -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa drɛ. -Laziglɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gɔvɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'gɔvɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun ji.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tu nɛn waa laabo Zudazi Karioti bɛ, e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'va, 'nan -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ. ¹¹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, e o ci nran. -A -nan nɛn o -tɔ "da 'nan, 'o -taa "lala -nɔnɛ -yrɛ. Yɪ zɪɛ -a da nɛn Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tu "yɪ 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi blɪ
(Mt 26.17-30; Lk 22.7-20; Zan 13.21-30)

¹² "Fɛdi nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'man -nyan 'ka "va "dɪɛ, -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. -A yɪ tɛdɛ da nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -blɪ. ɛn Zozi -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'nan 'ku 'ku "fɛdi fɛnun -tɔɛn 'yɪɛ?»

¹³ ɛn Zozi 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'ku Zeruzalɛm! Ka bɔa min -tu man. 'Yɪ 'tɔbɔ -kɔan -yrɔ. 'Ka -sɔɔnla -a -sru!

¹⁴ 'Kɔn nɛn, e wla 'ji bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan 'e 'nan, 'ku laabɔ 'i 'lɔ 'nan, 'kɔn "bɔ "nɛn 'ku 'vale 'an -srunɔn 'a, ku -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi -ble -ji

bε, e ya nyin zia?» ¹⁵ E -taa 'kɔn 'bɔ -dan tu -kɔnɔlɛ 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou, te -a -ci a 'e drɛdɪ 'va. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn 'ka -cee fɛnun -tɔnɔn!»

¹⁶ -A -nan nɛn -a -srɛnɔn zɪɛ, o -kɔ 'fla. Waa 'yɪ 'le zɪ Zozi -a 'vɪ -wɛ 'bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'si nɔanba -ji "fɛdɪ fɛnun man drɛ.

¹⁷ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn Zozi 'ta 'o 'vale 'e -srɛnɔn 'fuda "fli "a. ¹⁸ Tɔ nɛn o yra fɛnun -sru "bɛ, ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -kaa nɛn -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'gɔɛ, 'ka 'va min -tɔ 'bɛ -taa 'an 'nɔnɔlɛ minnɔn lɛ.»

¹⁹ -A -srɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn waa laabɔdɪ 'sia -yrɔ "tɔdɔ 'nan: «'An 'bɔ nɛn?»

²⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka min -fuda "fli "nɛn, -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'e cin va 'gɔɛ, 'ka 'va min -tɔ nɛn. ²¹ 'Wɪ tɪglɪ nɛn, Blamin -pɪ "ta -daa "kalɛ "le zɪ waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn, e Blamin -pɪ -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ 'yi "a -e 'o vɪlɛ 'o -ya dɪ.»

²² O -fɔ fɛnun -blɪnan, ɛn Zozi 'kpɔun 'si. E Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wɛ. E 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'si! -Nyɛn 'gɔɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn!»

²³ "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si. E Bali muo "fɔ, yaa -nɔn -wɛ, ɛn waa mlin 'o pɛɛnɔn.

²⁴ Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Nyɛn 'gɔɛ, 'an nyɛn nɛn. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ min "kaga -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee mlɪan dɪ -trɪlɪi, -e yi nɛn maan -mlɪan 'e 'pee Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

²⁶ Zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. ɛn o -kɔ Olivie pɔn da.

*Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zan 13.36-38)*

²⁷ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srɛnɔn lɛ 'nan: «'Ka pɛɛnɔn 'ci -taa "srɛlɛ -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Bali "e 'nan, e 'bla -sru "pinzan -tɛa -e 'blanun 'o fuɪla "man.»

²⁸ 'Pian "bɛ -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bɛ, an -tɔala 'ka 'lɛ Galile 'lɛglɔn 'ji.»

²⁹ ɛn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'yie "wɛan min pɛɛnɔn 'ci srɛman -e 'o 'si 'i -sru "bɛ, ma'an 'sia 'i -sru "fo "dɪ.»

³⁰ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gɔɛ -a man bɛ,

yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn "flizan 'e 'wɪ.»

³¹ ɛn Pieri -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Te e ya 'nan kɔɛ -kaa 'kɔ 'vale 'yia oo, ma'an dra zɪ "fo "dɪ.» ɛn -a -srɛnɔn pɛɛnɔn "o 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a 'vɪ "nyian.

*Zozi 'kɔ Bali trɔ 'balɛ Zezamani
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)*

³² "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srɛnɔn 'bɔla fei nɛn waa laabo Zezamani bɛ -a da. Yaa 'vɪ 'e -srɛnɔn lɛ 'nan: «'Ka 'nyran 'gɔ! An "ta -ko Bali trɔ 'balɛ.» ³³ E Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan -fɔ 'e -sru, ɛn o -kɔ waa. -A -nan nɛn nyɛn Zozi 'cɛndɪ 'sia ɛn "klan -dan 'kpa -a -tɛdɪ 'sia. ³⁴ ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ 'gɔɛ, e "mlɪanla 'an da. 'Ka 'fɔ 'gɔ! Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

³⁵ E pli 'e 'lɛ "wɛnnɔn, e blula "tra, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia 'nan, -te e -kɔlaman drɛdɪ -a bɛ, tɔ -wɪdɪ 'gɔɛ 'e 'si 'e man -kɔɔbli. ³⁶ Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ -baba! I -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. 'Kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gɔɛ, 'i drɛ -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drɛ 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

³⁷ ɛn e 'li 'e da, e 'bɔ 'e -srɛnɔn yaaga 'bɔ man, te o ya yi -tɛnan. -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ 'nan: «Simɔn, i yi -tɛ 'va? Yi'a -kɔlale -e 'i tɔ "wɛnnɛn 'gɔɛ -a drɛ, te 'i yie a "man "dɔɔ? ³⁸ Te 'ka yi -tɛ dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi "dra, 'pian -a 'pleblɛ 'ka -yrɔ "dɪ.»

³⁹ "Bɛ -sru ɛn e -kɔ "nyian Bali trɔ 'balɛ, te e 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a ve. ⁴⁰ ɛn e 'li 'e da 'e -srɛnɔn 'va. E 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan. Kɔɔ o yie 'cibɛn -tɔ. ɛn wa'a 'wɪ 'tɔ yɪlɛ -e 'o vɪ -yrɛ "dɪ.

⁴¹ Zozi 'cɛin yaagazan da bɛ, ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka yi -tɛa tian, te ka "flɪanla 'ka man -a -trɔɔ? E -nyan, -a tɔ 'bɔ "mɛn. Minnɔn "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnɔlɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ. ⁴² 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kɔ! Min nɛn e "ta 'an -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, e ya -pɪnan 'kogo.»

*Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)*

⁴³ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, tɔɔn ɛn Zudazi nɛn -a -srɛnɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ -a bɛ, e 'bɔla. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale min "kaga "a, ɛn sɛnnun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun 'bɛ o 'pa 'sia.

44 Zudazi nɛn e wlɛ -fɔ bɛ, yaa 'vɪ 'e 'cɛn minnun zɪɛ -wlɛ 'nan: «Min nɛn an -atu -tɛ 'man "bɛ, te Zozi nɛn. -A 'bɔ nɛn 'ka 'kun -e 'ka 'kɔ -a! 'Pian 'ka 'kun "man 'kpa!» 45 -Yee "wɛan zɪ e 'bɔla bɛ, tɔɔn ɛn e pli Zozi man. E 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'san.» ɛn e -atu -tɛ "man.

46 -A -nan nɛn minnun nɛn o cɪ waa bɛ, o Zozi 'kun. 47 Tɔɔn minnun nɛn -nan bɛ, -a -tɔ 'yee sɛn 'sɔ 'ji, ɛn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ "trɔɛn cɛɛn.

48 Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka -ta 'an 'kunlɛ 'ka 'lɔ le sɛnnun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru?» 49 Tɔ pɛɛnɔn man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, te an 'wɪ "paaman minnun ji, ɛn ka'an 'kunlɛ dɪ. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ -e 'wɪnun nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.» 50 -A -nan nɛn -a -srunɔn pɛɛnɔn 'wi "man -a -sru, ɛn o flɔn bli.

51 -Gobonɛn 'tɔ sɔɔnla Zozi -sru 'e 'ta le sɔ -tɔwli "cɛ "a. Minnun -a 'kun, 52 'pian e 'si 'yee sɔ man, ɛn e flɔn bli 'e plɔdɪ.

*Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lɛ
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.13-14, 19-24)*

53 Minnun -kɔ Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan -dan 'va. Bali -pannɔn 'tanɔn, 'lee min cejenun, 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ fɛ zɪɛ -a -nan. 54 Pɛri -fɔ -kɔɔbli, ɛn e -kɔla Zozi -sru -trilii, ɛn e wla Bali -pannɔn 'tazan -dan le -klɔn -ji. E -nyran -a 'sunɔn yei, te e 'te "klanman.

55 Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee tin 'banɔn pɛɛnɔn 'wɪ 'tɔ -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'pa Zozi da -e 'o -kɔla -a -tɛdɪ -a -le "wɛan. 'Pian wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ "fo "dɪ. 56 Min "kaga 'wlu 'sɛn Zozi man, 'pian o wei 'ka drɛɛ -tɔwli "dɪ.

57 Min -mienun wluɔn ɛn o 'wlu 'gɔvɛ -a -sɛn "man. Waa 'vɪ 'nan: 58 «Kɔa 'yɪ -a vɪnan 'nan: «Bali -pan 'kɔn nɛn blamin -pɛ -a -tɔ bɛ, maan -wia, -e 'an pee -tɔ yi yaaga 'wlu. 'Kɔn nɛn blamin "cɛɛ -tɔ 'e 'pɛ -a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn maan -tɔa.» 59 'Wɪ 'bɔ zɪɛ 'bɛ da oo, minnun wei 'ka "nyian drɛɛ -tɔwli "dɪ.

60 ɛn Bali -pannɔn 'tazan -dan wluɔn, e -tɔ minnun yei, ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Wɪ nɛn minnun -a ve 'i man bɛ, yi'a sia "va "dɔvɔ?» 61 'Pian Zozi 'ta -fɔ flɪ, ya'a 'wɪ 'tɔ 'sɪɛ "da "dɪ.

ɛn Bali -pannɔn 'tazan -dan -a laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn 'yia? Bali -pɪ nɛn 'yia?»

62 Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Inyan, -a 'bɔ nɛn 'maan. ɛn 'ka pɛɛnɔn, ka -taa Blamin -pɪ yɪɛ 'e -nyrandɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -pɛ "yi "da. ɛn ka -taa -a yɪɛ 'sinan laji "lolu -koei "da.»

63 -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tazan -dan 'e 'ta sɔ 'fɔɪ 'bɔ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. 64 Bali srɔn nɛn yaa 'wɔ bɛ, kaa 'man. "Ka "ve -ji 'nɔn?»

ɛn minnun -a 'si "va -yrɛ 'nan: «E 'sɔ -ka ve -a.» 65 ɛn min -mienun 'le 'yi 'sɛndɪ 'sia Zozi da. O sɔ 'pa -a yra, ɛn o 'pa 'fɔ -a yra, te waa laabo -yrɔ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan, -tɪɛ fɛ tɔv 'yie? 'I -kɔɔn 'kɔvɛ!» ɛn Bali -pannɔn 'sunɔn -a 'kun, te o -ko -a -sɔndɪ -a.

*Pɛri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ
(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)*

66 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Pɛri a tian -klɔn -ji. ɛn Bali -pannɔn 'tazan -le nɔan lɪmɔn -tɔ -ta.

67 E Pɛri 'yɪ 'tɛ "klannan. Yaa -nanjɛɛn tɛin, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'bɔ "nyian Nazareti min Zozi -sruzan 'tɔ nɛn 'yia.»

68 'Pian Pɛri yɔɔ "da. E 'nan: «'Wɪ nɛn i cɪ "vale 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ, ɛn ma'an ci man dɪ.» Tɔɔn e 'wluɔn, e -kɔ bei -sia, ɛn manɛn -tɔ wɪɪ.

69 "Bɛ -sru nɔan lɪmɔn zɪɛ, e Pɛri 'yɪ "nyian, ɛn yaa vidɪ 'sia minnun nɛn o cɪ -nan bɛ -wlɛ 'nan: «Min 'lagɔvɛ e ya 'o 'va.» 70 Pɛri yɔɔ "da "nyian.

Fɔɔnɔn minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'vɪ "nyian -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn. 'I 'bɔ 'gɔvɛ, -a -sruzan 'tɔ nɛn 'yia, kɔɔ Galile min nɛn 'yia.»

71 Tɔɔn Pɛri -a vidɪ 'sia: «-Te 'wlu nɛn maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

72 'Nun tɔɔn manɛn "flizan wɪɪ. 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pɛri lɛ bɛ, -a -cin -trɔa Pɛri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Vaa -e manɛn "flizan 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» Tɔɔn e -wuɔdɪ 'sia.

15

*Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan
Pilati 'lɛ
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zan 18.28-38)*

¹ Zi tɔ cɛɛn bodrun bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɛnɔn nɛn o ya Zuif 'nɔn 'le tin 'banɔn 'a bɛ, o wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi yɛ, -e 'o 'kɔ -a -nɔn Rɔm min -kɔnmandan Pilati lɛ.

² Pilati -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɛ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

³ ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'wɛ 'kaga 'pa Zozi da. ⁴ -A -nan nɛn Pilati -a 'vɛ -yrɛ 'nyian 'nan: «Yi 'a 'wɛ 'tɔ ve dɔv? 'Wɛn nɛn, waa 'paa 'i da bɛ, yi 'a maan dɔv?»

⁵ 'Pian Zozi 'ka 'wɛ 'tɔ 'silɛ "da "dɛ. 'Wɛ zɛ e Pilati 'kan.

Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!

(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Zan 18.39-19.16)

⁶ Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɛ nɔanba -ji "fɛdɛ dɛdɛ 'bɔ bɛ, -kɔnmandan "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Pɔ 'kɔnzɔn nɛn minnun cɛ "va 'nan 'o 'si "man "bɛ, -a man nɛn e "sia. ⁷ Lɛ 'bɔ zɛ -a -ji bɛ, min -tɔ nɛn waa laabo Barabazi bɛ, te e ya -pɔ 'kuin 'o 'vale 'wɛ 'wɛlɛdɛ "dɛnɔn nɛn, o 'wɛ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei, ɛn o min -tɛ 'wɛ zɛ -a -ji bɛ waa. ⁸ Minnun "kaga "kɔ Pilati -va, ɛn 'wɛ nɛn yaa dra -wɛ -wee "fɛdɛ da -tidɛ bɛ, waa laabɔ -yrɔ.

⁹ Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «Ka ya "vale 'nan, 'an 'si Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn man?»

¹⁰ Kɔɔ Pilati -a -kɔnnɛn 'yɛ 'nan, Bali -pannɔn 'tanɔn "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nɛn o -ta Zozi 'a 'yrɛ. ¹¹ Bali -pannɔn 'tanɔn -tɔa minnun man, -e 'o vɛ Pilati lɛ 'nan, Barabazi man nɛn 'e 'si.

¹² ɛn Pilati -a laabɔ minnun "kaga zɛ -wɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn ka cɛ 'nan, 'an dɛ min nɛn kaa laabo Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn bɛ -yrɛ?»

¹³ -A -nan nɛn o paan 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁴ Pilati -a laabɔ -wɔ 'nan: «'Wɛ 'wɛlɛdɛ "cɛn "nɛn yaa dɛ?»

'Pian o paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁵ Minnun cɛ "nrandɛ 'sɔ Pilati lɛ, -yee "wɛan e 'si Barabazi man. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o -sɔn -ngble -a, -e 'o 'kɔ -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mt 27.27-31; Zan 19.2-3)

¹⁶ 'Sounjanun -kɔ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɛ "man. ¹⁷ O mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tɔ 'wɔ Zozi da. O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zɔ. ¹⁸ -A -nan nɛn waa 'tɔ bɔdɛ 'sia, te waa ve 'nan: «Kɔ 'tɔ bɔ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn!» ¹⁹ Waa -sɔndɛ 'sia 'e 'wulo -man -cɛan -kɔ -a, te o 'le 'yɛ -sɛan "da. ɛn 'o "pɔ -sɔnmlan "wɛ, te o "kuannan -a 'lɛ. ²⁰ Zi o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɛ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɛ -a 'sɔ "da. O -yee sɔnun 'wɔ 'e da, ɛn o -kɔ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

²¹ 'Sounjanun -kɔdɛ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɛ Sirene min -tɔ -a. Waa laabo Simɔn, e "sia fei. Alɛzandre 'lee Rufus "tɛ "nɛn. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɛ -a -sru "sa -a 'nan -e 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia. ²² O -kɔ Zozi 'a fɛnan nɛn waa laabɔ Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nɛn 'nan, min -wulo klo. ²³ -Wɛn nɛn waa baa 'yile nɛn waa laabo mire bɛ -a bɛ, o ya "vale 'nan 'o -nɔan -yrɛ. 'Pian Zozi 'ka -a mlinlɛ dɛ. ²⁴ ɛn waa pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee sɔnun pli 'o cin yei. Waa dɛ 'lein 'wɛ 'tuɔladɛ da.

²⁵ Waa pɛin yiba "plan da bodrun te yidɛ wluan fɔɔ. ²⁶ 'Wɛ nɛn waa -tɛ "man "bɛ, waa crɛn -tɛ yiba 'fɔ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gɔvɛ,

Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

²⁷ O 'wɛ 'wɛlɛdɛ "dɛnɔn "fli pɛin yiba "plan da. Waa -tɔ pɛin yiba "plan da Zozi 'pɛ "yɛ "da, ɛn waa -tɔ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bɔ da. ²⁸ ['Wɛ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, zɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɛ 'nan: «Minnun -taa -a 'silɛa 'wɛ 'wɛlɛdɛ "dɛzɔn -a.»]

²⁹ Minnun nɛn o -ciala fɛ zɛ -a -nan bɛ, o Zozi 'srɔnman, te 'o 'wulo nyɔnman. Waa ve -yrɛ 'nan: «Ee! Yiɛ "cɛɛ 'vɛ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wɛ 'gɔ dɔv?» ³⁰ 'I 'fli 'si 'wɛ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

³¹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɛnɔn "o sɛɛ 'wɔ "nyian. "O 'vɛ 'o cin lɛ 'nan: «E min peenun 'si 'wɛ 'ji, 'pian ya 'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɛ -a 'wɛ 'ji dɛ. ³² -Te e ya min 'sizan 'wɛ 'ji Crizi nɛn, e cɛ Izrael 'nɔn 'le mingɔnnɛn

-a bε, 'e 'si yiba "plan da! -Te 'ku 'wɪ zɪε -a -nan 'yɪ bε, ku yi -tɛala "da.» En min "fli "nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi "srɔn "bε, "o Zozi srɔn "nyian.

Zozi-ka-nan

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

³³ Yidε 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fɔ zɪε -trilii, ɛn funninmlan yidε tɛɛnla. ³⁴ Zɪ e 'bɔ zɪε, ɛn Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» 'Wɪ zɪε -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

³⁵ Min -mienun nɛn fɛ zɪε -a -nan bε, waa 'man, ɛn o 'nan: «'Ka "trɔɛn 'pla! E ya Eli laabɔnan.»

³⁶ 'Sounja min -tɔ flan bli, e -ku sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ 'wɛn 'wlɛ 'cɛn 'va, yaa 'wɔ -cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn "ji. En min zɪε e 'nan: «'Ka 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ yiba "plan da -o.»

³⁷ 'Pian Zozi paan 'plɛblɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

³⁸ -A -nan nɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bε, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra.

³⁹ Zɪ 'sounjanun tazan nɛn 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ bε, yaa -kanan 'yɪ bε, e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

⁴⁰ Fɛ 'bɔ zɪε -a -nan bε, lɪmɔn -mienun a 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te o yɪɛ a -nan nun. Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Mari nɛn, e cɪ Zaji -gobonɛn 'lee Zoze "bɔ "a bε, o ya 'o yɛi.

⁴¹ Tɔ nɛn Zozi a Galile bε, lɪmɔn nɛn zɪε o sɔɔnla -a -sru, te o 'nyranman "paa -yrɛ. Lɪmɔn -mienun nɛn 'o 'vale Zozi nun -a, o -ku Zeruzalɛm bε, "o ya "nyian -nan.

Zozi wɔ-nan

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁴² Yɪ zɪε, yaa yɪ nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yɪ "ta 'e pou "siala. -Yee "wɛan zɪ funninmlan 'pla bε, ⁴³ Arimate min Zozɛfɔ -ku Pilati -va. E -pɔan 'kun 'plɛblɛ, ɛn e toba -fɔ Pilati lɛ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ. Zozɛfɔ zɪε, e ya Zuif 'nɔn 'le 'wɪ tin 'banɔn 'va min -dan tɔ -a. En e ya -a man -pɛnnan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee minnun da. ⁴⁴ Pilati 'plo 'fɔ -a mandɪ -a 'nan Zozi 'ka 'va. En e min 'pa 'sia 'sounjanun tazan laabɔnan. Zɪ e -ta bε, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Zozi 'ka -a -nan 'mɔn?»

⁴⁵ Zɪ Pilati 'sounjanun tazan wei 'man bε, ɛn e Zozi pa -nɔn Zozɛfɔ lɛ. ⁴⁶ Zozɛfɔ sɔ fɛnyian

'lɔ, e Zozi 'kadɪ 'si yiba "plan da, ɛn yaa 'pa "man. -A -nan nɛn e -ku -a wɔlɛ -yrɛ nɛn waa 'bɔ puo -kɔlɛ ji bε, -a ji. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, ɛn yaa -tɔ -yrɛ zɪε -a "nɛn. ⁴⁷ Madala lɪ Mari 'lee Zoze "bɔ Mari bε, fɛnan nɛn o Zozi 'wɔ bε, waa -nan 'yɪ.

16

Zozi wluan-kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zan 20.1-10)

¹ Zɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yɪ cɪɪ bε, Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Zaji "bɔ Mari -ku tɔɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bε -a 'lɔlɛ. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ko -a wɔlɛ Zozi man. ² En 'mɔnnɛn yɪ nɛn 'flinla "yɪ -sru "yɪ "a bε, -a bodrun puunɔn, te yidε "ta wuanla bε, lɪmɔnnun zɪε o -ku -yrɛ da. ³ Waa vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Tɪɛ 'ta -tɔa -kɔlɛ -dan nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ -a man -cɛɛ?»

⁴ 'Pian "wɛɛ 'o yɪɛ 'tɔ bε, waa 'yɪ 'nan, -kɔlɛ -dan 'bɔ nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ, e ya 'e "bludɪ. ⁵ -A -nan nɛn o wla 'yrɛ 'bɔ 'ji, ɛn o -gobonɛn 'tɔ 'yɪ. -Tralɛ -gblɔ 'fuvu a "da, ɛn e ya 'e -nyrandɪ 'o 'pɛ 'yɪ "da. Nyɛn o cɛɛn.

⁶ 'Pian min zɪε e 'nan -wlɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ! Ka ya Nazaretɪ min Zozi nɛn waa pɛin yiba "plan da bε, -a -wɛɛnan. E 'ka fɛ 'gɔvɛ -a -nan dɪ, e wluan -kanɔn 'va. "Ka 'yɪɔ, fɛnan nɛn waa 'pla "nɛn "bɛ, -a -nan nɛn 'gɔ. ⁷ 'Ka 'ku -a vɪ -a -srunɔn 'lee Pieri lɛ 'nan, e -trɔa o 'lɛ Galile. Ka bɔa "man "nan nun, "le zɪ yaa 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn bε -yee 'wɪ 'zɔ.»

⁸ O 'bɔla 'yrɛ -ji "nyandɔ flan -a, gligli o 'kun. En wa'a -kɔlɛ -a -nan wɪ vɪdɪ -a min -tɔ lɛ dɪ, nyɛn 'plɛblɛ o cɛɛn 'le "wɛan.

Zozi 'e 'fli kɔɔn Madala lɪ Mari lɛ

⁹ Zozi wluan -kanɔn 'va 'mɔnnɛn yɪ nɛn 'flinla "yɪ -sru "yɪ "a bε, -a bodrun puunɔn. 'E 'fli kɔɔn 'e tɛdɛ Madala lɪ Mari lɛ. Lɪ zɪε -a -sru "nɛn e -yɔ -wɪdɪ 'sɔravli "pin. ¹⁰ Minnun nɛn o cɪ "nɛn Zozi -sru "bɛ, trun -fɔ o pɛɛnɔn man, te o ya -a -wuɔnan, ɛn lɪ zɪε e -ku -a vɪlɛ -wlɛ. ¹¹ 'Pian zɪ yaa 'vɪ 'nan, Zozi a 'e 'belidɪ bε, wa'a yɪ -tɛlɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fli lɛ

(Lk 24.13-35)

¹² "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli 'lɛ, te o ya -kɔnan 'fla "wɛnnɛn 'tɔ da. 'Pian 'e 'fli kɔɔn 'e 'kɔlɛ pee -a. ¹³ O 'li 'o da, ɛn waa

-nan wɪ 'vɪ -a -srunən -mienun lɛ, 'pian wa'a
yi -tɛlɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunən 'fuda -tɔ lɛ

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23)

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunən 'fuda
-tɔ lɛ, tɛ o ya fɛ -blɪnan. E 'o "trɔɛn nyuɔn,
kɔɔ -wee yi -tɛradɪ 'wɪ da "ka "dɪ, ɛn o "trɔɛn
a "yuyu. -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nɛn waa 'yɪ
'nan e 'beli ɛn waa 'vɪ -wlɛ bɛ, wa'a yi -tɛlɛa
o da dɪ.

¹⁵ "Bɛ -sru e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'trɛda
fɛ pɛɛnən 'nan -e 'ka Bali -le 'wɪ 'nɔnnən vɪ
minnun pɛɛnən lɛ! ¹⁶ Min oo min nɛn e yi
-tɛra "da ɛn waa -batize drɛ bɛ, e -taa 'silɛ
'wɪ 'ji. 'Pian min oo min nɛn, ya'a yi -tɛlɛa
"da "dɪ, ya'a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪ -a ye
dɪ. ¹⁷ Minnun nɛn o yi -tɛra "da "bɛ, o 'lɛbo
"fɔ wɪnun 'gɔvɛ -a dra. O -yɔ -wɪdɪnun -pian
"minnun -sru 'an 'tɔ da, ɛn o wei 'trɛ -fɔa. ¹⁸-
Te o -mlɛn 'kun 'o 'lɔ oo, -te o min -tɛ 'yile
mlin oo, ya'a fɛ -tɔ dra -wlɛ "dɪ. 'O 'pɛ "paala
-cɛ -tɛnən da, -e 'o 'beli.»

Zozi 'li 'e da Bali va

(Lk 24.50-53)

¹⁹ Zɪ Minsan Zozi cɛɛn 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ
man bɛ, ɛn e wluan, e -kɔ laji, ɛn e -nyran
Bali -pɛ "yi "da. ²⁰ -A -srunən 'kɔ Bali -le 'wɪ
'nɔnnən vɪlɛ fɛ pɛɛnən 'nan. Minsan Zozi 'pa
o -va. ɛn 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, Bali 'bɔ -a -ci
kɔɔn 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn, kɔɔ e cɪla o va, ɛn o
'lɛbo "fɔ wɪnun drɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Luk -a crɛn -tɛ

¹ 'Tu Teofil,

'winun nɛn o drɛ 'kɔ 'va 'gɔɛ, minnun "kaga -a man wɛɛ ɛn waa crɛn -tɛ. ² Minnun nɛn 'winun zɪɛ o drɛ o yɪɛ man -a pou sianan "bɛ, -wɛɛ 'sinan 'pa 'kɔɛ. ɛn 'o 'bɔ nɛn Bali o 'pla 'nan 'o 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ³ -Yee "wɛɛn, zɪ an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a pou -wɛɛdɪ man 'e klɔji bɛ, 'an 'bɔ, "an 'yɪ "nyian 'kpa, ɛn 'an 'yie crɛn -tɛ 'e "nɛn 'e "nɛn. ⁴ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn minnun -a paa 'i ji bɛ, 'i -tɔ 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn.

Bali "e 'nan o "ta-daa Zan -yale

⁵ Tu nɛn mingɔnnɛn Erodi Zude 'lɛglɔn "paala bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'gɔɛ 'e drɛ. Tu zɪɛ -a va bɛ, te min -tɔ a, waa laabo Zakari. E ya Bali -panzan -tɔ -a Abia nun va. ɛn waa nan laabo Elizabetɪ. Bali -panzan -tɔ nɛn 'li, waa laabo Arɔn bɛ, -a kluda lɪ nɛn. ⁶ Min "fli zɪɛ o ya min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. ɛn -wee 'wɪ drɛdɪ 'lee -wee 'ta wɔdɪ Minsan -le -pei da bɛ, -a -pɛ -tɔwli 'ka "va "wli dɪ "dɪ. ⁷ 'Pian -wee 'nɛn "ka "dɪ, kɔɔ Elizabetɪ a lɪmɔn nɛn ya'a nɛn 'yaa dɪɛ -a, ɛn o "flinɔn drɛ "nyian ceje.

⁸ Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zakari -kɔ 'yee Bali -pan 'nyranman 'palɛ Bali -pan 'kuin. Kɔɔ Bali -pannɔn nɛn e cɪ o va zia bɛ o da nɛn e 'bɔ. ⁹ 'Wɪ nɛn Bali -pannɔn -a dra -tidi bɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. ɛn cɛɛgɔɛ, Zakari da nɛn e -tria. E wla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔ fɛ -tɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ, -a 'tɛ 'blɪɛ Bali lɛ. ¹⁰ Tu zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun "kaga "a 'o 'sɛndɪ 'kɔn 'lɛ "nɛn bei Bali trɔ 'banan.

¹¹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan nɛn laji bɛ, -a -tɔ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ. E ya 'e 'tɔdɪ lou, fɛnan nɛn o fɛ zɪɛ -a 'tɛ 'ble bɛ -a -pɛ "yi "da. ¹² Zɪ Zakari -a 'yɪ bɛ, nyɛn -a cɛɛn, ɛn "klan -a -tɛdɪ 'sia. ¹³ ɛn Bali -le 'pasiazan 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Zakari, te "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Wɪ nɛn yia laa 'bɔ Bali lɔ bɛ, e wɪ "man. 'I nan Elizabetɪ "ta -daa 'yie 'nɛn 'klɔnmɔn -yale. 'I 'tɔ 'pa Zan. ¹⁴ E -kɔan 'yie ci "nran wɪ -dan tɔ -a, ɛn -a -yadɪ min "kaga 'ci "nranman. ¹⁵ E -kɔan min -dan tɔ -a Minsan 'lɛ. Ya'a 'wɛn mlɪan dɪ, ɛn -wɛn nɛn e min -tɛa "bɛ, ya'a mlɪan dɪ. -A -srandɪ man 'e "bɔ 'pɔn -ji bɛ, -e Bali lei

'saun 'e 'ta "da. ¹⁶ -Yɛɛ dra -e Izraɛl 'nɔn 'o -sɔɔnla "nyian Minsan nɛn -wee Bali -a bɛ -a -sru 'e 'pee. ¹⁷ Min nɛn Bali -a -trɔa Minsan 'lɛ bɛ, -nyrɛn. E dra Bali 'lewei vɪzan -a "le zɪ Eli cɪ 'li Bali 'lewei vɪzan -a bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. 'Plɛblɛ 'lee Bali lei 'saun nɛn Eli -lɔ 'li bɛ, -yɛɛ -kɔan -yrɔ. E 'nɛn 'lee 'e "tɪ -sɛan 'e cin va. Minnun nɛn wa'a 'yra tɛa Bali man dɪɛ, yaa dra -e 'o -sɔɔnla -si tɪglɪ da. ɛn "nyian bɛ, yaa dra -e min "kaga 'o 'man wɔɔ Minsan -pɛndɪ -a.»

¹⁸ Zɪ Zakari 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Bali -le 'pasiazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «Maan dra 'kɔ -e 'an -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn yia ve? Kɔɔ an drɛ ceje ɛn 'an nan drɛ "nyian ceje.»

¹⁹ ɛn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn Gabriɛl, mɛɛn cɪ Bali 'lɛ. Bali 'an 'pa 'sia, 'nan -e 'an 'wɪ tin 'ba 'yie, -e 'an 'wɪ "yi zɪɛ -a vɪ 'yie. ²⁰ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yie 'gɔɛ e dra te -a tɔ 'bɔ. ɛn yi'a yi -tɛɛa 'an wei da dɪ. -Yee "wɛɛn i dra bobo -a. Yi'a 'we 'lɔɔ -e -a drɛ yi 'e bɔ dɪ.»

²¹ Tu zɪɛ -a wlu bɛ te minnun "kaga "a Zakari -pɛnnan tian. ɛn 'wɪ o 'kan 'nan e ya 'mɔnnan Bali -pan 'kuin "bɔɔ. ²² Zɪ e 'bɔla bɛ, ya'a -kɔlale 'wɪ tin 'badɪ -a -wɛ "dɪ. Tɔɔn 'o 'ci nrɔn 'nan Bali 'e 'fli kɔɔn Zakari lɛ Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e 'pɛ -a, te ya'a 'we dɪ.

²³ Zɪ -yee 'nyranman 'pa yi -nyan bɛ, ɛn e -kɔ 'yee "kɔnnɛn.

²⁴ "Bɛ -sru -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ɛn -a nan Elizabetɪ 'e 'pɔn 'si. E -fɔ 'e yɔɔdɪ "kɔnnɛn mlɛn 'soolu, te yaa ve 'nan: ²⁵ «Minsan 'pa 'an 'va. ɛn 'wɪ nɛn e 'yra "sia 'an yie man minnun yei "bɛ yaa drɛ 'mɛn.»

Bali "e 'nan o "ta-daa Zozi 'yale (Mt 1.18-25)

²⁶ Zɪ Elizabetɪ -pɔn mlɛn 'shɛɛdɔ 'bɔ bɛ, ɛn Bali 'yee 'pasiazan Gabriɛl 'pa 'sia Galile 'fla 'tɔ nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da. ²⁷ Yaa 'pa 'sia nɔnbɛ 'nɛn 'tɔ -va. Nɔnbɛ zɪɛ, -a 'tɔ nɛn Mari, ɛn ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔɛ "fo "dɪ. 'Pian e ya Zozɛfɔ 'tɔ da 'nan -e 'e 'pa. Zozɛfɔ zɪɛ, David kluda min nɛn. ²⁸ Bali -le 'pasiazan wlala "va, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Mɛin 'tɔ bo. Bali "yi drɛ 'yie, ɛn Minsan yie a 'i 'va.»

²⁹ 'Wɪ zɪɛ e Mari cɛɛn nyɛn -a, ɛn yaa laabɔ 'e 'fli -lɔ 'nan, 'tɔ bodɪ "cɛn 'bɛ cɪ zɪɛ?

30 En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrε 'nan: «Mari, te "klan 'e 'i 'tε dı! Bali "yi drε 'yiε. 31 I "ta -daa 'i 'pɔn 'silε, -e 'i 'nen 'klɔnmɔn -ya. 'Nen zıε 'i 'tɔ 'pa Zozi! 32 E -kɔan "min -dan tɔ -a, εn waa laabo Bali nen min ta lou "bε -a -pı. Minsan Bali -a -nyεanla mingɔnnen pεin nen -a tra David -nyran "da "bε -a da. 33 E mingɔnnen -ble Zago kludanɔn da 'li 'trilii, εn -yee mingɔnnen -blıdı 'le 'ka 'tɔa dı.»

34 En Mari "e 'nan Bali -le 'pasiazan zıε -yrε 'nan: «'Wı zıε 'bε dra 'kɔ -e 'bε drε? Kɔɔ ma'an 'kɔnnen tɔa dı.»

35 En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrε 'nan: «Bali lei 'saun 'bε dra. Bali nen min ta lou "bε, -yee 'pleble -taa 'i 'va "le fulɔ -le 'wı 'zɔ. -Yee "wεan 'nen nen i "ta -daa -a -yalε bε, waa laabo Bali -pı. E ya Bali -le vε -a. 36 En "nyian bε, 'i drı lımɔn Elizabetı "e 'pɔn 'si 'e ceje da. E "ta -daa 'nen 'klɔnmɔn -yalε. Lımɔn nen minnun -a ve "nen 'nan, ya'a 'nen 'yaa dıε, -a -pɔn mlεn 'shεεdɔ nen 'gɔ. 37 Kɔɔ 'wı 'tɔ 'ka 'kɔlaman Bali 'klıdı -a dı.»

38 En Mari "e 'nan: «An ya Bali 'suzan 'a, 'wı nen e cı "va "bε -nyrεn 'e drε 'mεn.» -A -nan nen Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

Mari -kɔ Elizabetı -va

39 "Bε -sru εn Mari -kɔ "nyıandɔ Zude 'lεglɔn 'ji 'fla 'tɔ nen e ya pɔn da bε -a da. 40 E wla Zakari -le 'kuin, εn e Elizabetı 'tɔ 'bɔ. 41 Zı Elizabetı Mari -le 'tɔ bɔdı 'man bε, εn 'nen nyɔɔn -a -pɔn -ji. -A -nan nen Bali lei 'saun 'ta Elizabetı da. 42 En e paan wei 'pleble 'a 'nan: «Bali -fεa 'vı 'i man lımɔn nun va. En 'nen nen 'i 'pɔn -ji bε, Bali -fεa 'vı "man. 43 -Tı nen 'maan εn 'mεn Minsan "bɔ -taa 'an 'va? 'Wı zıε yaan 'ci "nranman -dan. 44 Zı an 'yie 'tɔ bɔdı 'man bε, 'nen "le 'ci nran "nyian, εn e nyɔɔn 'an 'pɔn -ji. 45 Bali -le -fεa a 'i man, kɔɔ 'wı nen Bali -le 'pasiazan -a 'vı 'yie bε, i yi -tεra "da 'nan e 'lε sɔɔman.»

Mari "dre "fɔ

46 En Mari "e 'nan: «An Minsan 'tɔ bɔa 'tandan. 47 Bali nen yaan 'si 'wı 'ji bε, -yee "wεan ci "nran -dan a 'an 'lɔ. 48 Kɔɔ 'an 'bɔ nen an cı -a 'suzan 'tun "a bε, 'an 'cin -trɔa "ji. -E 'e 'sia cεεgɔ man bε, blamin pεεnɔn -a ve 'an man 'nan Bali -le -fεa a 'an man.

49 Kɔɔ 'pleble pεεnɔn 'san Bali 'wı -dandan drε 'mεn.

E ya Bali nen "tri 'ka "man "dıε -a.

50 En e ya "yi 'li 'trilii minnun nen waa ye "yi,

εn waa bɔa "bε -włε.

51 E -pε 'pleble 'ci kɔɔn

'wı -dandan drεdı -a.

Minnun nen fli drεdı -dan bli a o ji bε, e o fuila "man.

52 E mingɔnnennun 'sia 'wee mingɔnnen pεin -da.

En minnun nen min 'ka o siala fε -tɔ -a dıε, e o wluan lou.

53 Minnun nen dra o -tεa "bε, e man yıfε "kaga "nɔn -włε.

En e fεnɔn 'li 'o da 'o 'lɔ 'a 'e "tun.

54 E -ta 'palε Izrael nen yaa 'si "va 'nan 'e 'yee 'nyranman 'pa bε -a va.

"Yi "nen e 'nan 'e dra -yrε "bε,

-a -cin -trɔa "ji.

55 'Wı zıε yaa 'vı 'e 'cεn -kaa tranun lε.

E 'nan 'e "yi dra 'kɔ tra Abraam

'lee 'e kludanɔn lε 'li 'trilii.»

56 Mari -fɔ Elizabetı -va mlεn yaaga, "bε -sru εn e 'li 'e da 'e fla.

Zan -ya tɔ 'bɔ

57 Zı Elizabetı pɔn plala bε, εn e 'nen 'klɔnmɔn -ya. 58 -A "srɔnnɔn 'lee -a drınnun -a 'man 'nan Minsan "yi drε Elizabetı lε, εn o ci nran 'o 'vale waa.

59 En -a yi 'sɔrazan da bε, o -ta 'nen zıε -a -fɔlε -klɔnmɔn -va. O ya "vale 'o laabɔ 'e "tı 'tɔ 'a Zakari. 60 'Pian -a "bɔ 'ka 'wıłε "man "dı. E 'nan: «'O laabɔ Zan.»

61 En minnun zıε o 'nan -yrε 'nan: «Wa'a 'i drı 'tɔ laabɔ 'tɔ zıε -a dı. -Mε "le "wεan nen yie 'nan 'o laabɔ Zan?»

62 -A -nan nen o 'wı laabɔdı 'sia -a "tı 'lɔ 'o 'pε -a. Waa laabɔ 'nan: «'Nen 'bɔ 'tɔ nen 'nɔn?» 63 En Zakari yiba 'fɔınen 'tɔ -nan laabɔ 'nan -e 'e 'cɔn -tε. Yaa cɔn -tε "da 'nan: «-A 'tɔ nen Zan.» En 'wı o pεεnɔn 'kan.

64 Nun tɔɔn -a nɔn flu εn e 'wıdı 'sia te e Bali 'tɔ bɔa.

65 Minnun pεεnɔn nen o -nyεanla fε zıε -a -nan -kogo bε, nyen o cεεn. 'Wı zıε -a -nan sεε nen waa wo Zude pɔnnun pεεnɔn da. 66 Min -tɔdɔ pεεnɔn nen o 'wı zıε -a maan "bε, 'o 'ci "nrɔndı "siala 'nan: «-Mε "a nen 'nen zıε e -taa "drełε?» Kɔɔ waa -tɔa 'wein 'nan Bali -pε -trɔa a 'e 'padı 'nen 'bɔ da.

Zakari Bali muo "fo "dre "a

⁶⁷ Zakari nen 'nen zɪɛ -a "tɪ "a bɛ, Bali lei 'saun 'ta "da, ɛn e Bali 'lewei vɪdɪ 'sia. E 'nan:

⁶⁸ «Minnun pɛɛnɔn 'o Minsan 'tɔ bɔ!

-Yɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le Bali -a.

E -ta 'palɛ 'yee minnun va,

ɛn e o 'si nɔanba -ji.

⁶⁹ Bali -ta min 'plɛblɛ nen

e -kɔlaman e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a -cɛɛ.

-Yee 'nyranman 'pazan David kluda min nen.

⁷⁰ 'Wɪ zɪɛ yaa 'pa 'e 'lewei vɪnɔn 'saun 'le 'e 'cɛn,

ɛn waa 'vɪ -a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪ.

Yaa 'pa o 'le 'nan:

⁷¹ E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le nɔanba -ji,

ɛn minnun pɛɛnɔn nen o "naan -kaa man bɛ,

e -kaa "sia -wee 'plɛblɛ 'wlu.

⁷² 'Bɛ nen 'gʊɛ,

e "yi dre -kaa tranun lɛ,

ɛn cibɔ "da "wɪ 'saun nen

yaa 'vɪ bɛ -a -cin -trɔa "ji.

⁷³ 'Wɪ zɪɛ e -tɔ 'e wei da -a -kaa tra Abraam lɛ.

Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

⁷⁴ E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le 'plɛblɛ 'wlu,

'nan -e -kaa -kɔla 'yee 'nyranman 'padɪ -a,

te nyɛn 'ka -kaa 'ji dɪ.

⁷⁵ ɛn "nyian

te -kaa ya -yee vɛ -a,

ɛn -kaa 'ta wɔla 'e wei da

tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn man -trilii,

-e -kaa ka yi 'e bɔ.

⁷⁶ 'Mɛn 'nen, minnun -taa 'i laabʊɛ Bali nen

min ta lou "bɛ -a 'lewei vɪzan.

Kɔɔ yiɛ -tɔala Minsan 'lɛ

-e 'i -yee -si man dre.

⁷⁷ Yiɛ ve -yee minnun lɛ 'nan,

o 'sizan 'wɪ 'ji a -tanan,

ɛn -yɛɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.

⁷⁸ Kɔɔ -cee Bali ci a "yi,

ɛn e min ye "yi.

-Yee "wɛan e 'tɛ 'san 'si lou,

ɛn e bii -kaa da

"le yiɛ 'bɛ cɪ wluannan.

⁷⁹ Yaa dre zɪɛ 'nan

-e -yee 'tɛ 'san 'bɔ 'e minnun nen o cɪ klun "va,

te o "klanman -ka -lɔ bɛ,

o man dre 'wein.

ɛn "nyian 'nan

-e 'e 'wɪ 'tɔdɪ nen

e blamin -fo -trɔɔ bɛ,

-a "paa -kaa 'ji.»

⁸⁰ Zɪ Zan dre ceje bɛ, ɛn -yee 'wɪ 'tɔdɪ 'pa "da. "Bɛ -sru ɛn e -kʊ "bui "da, e -fʊ -nan nun -trilii, ɛn yi nen e bɔala 'ji Izraɛl 'nɔn 'le bɛ, e 'bɔ.

2*Zozi 'ya tʊ 'bɔ*

¹ 'Wɪ nen e dre Zozi 'ya tʊ man bɛ, -nyɛn 'gʊ. Mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm bɛ, waa laabo Ogust. E 'nan, minnun pɛɛnɔn nen 'e mingɔnnɛn -ble o da bɛ, o o "nrɔn. ² Min

"nrɔndɪ tɛdɛ nen. E dre te Cirini 'bɛ cɪ Siri 'lɛglɔn da -kɔnmandan -a. ³ ɛn min -tʊdʊ pɛɛnɔn 'kʊ 'o 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'ya 'trɛ -da.

⁴ -Yee "wɛan Zozɛfʊ 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, 'fla nen waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da. ɛn e -kʊ Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nen waa laabo Betelem bɛ -a da. 'Fla zɪɛ -a da nen, o Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn David -ya. Zozɛfʊ a David kluda min -a, -yee "wɛan nen e -kʊ -nan nun. ⁵ E -kʊ 'e 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'vale Mari nen e "ta -daa "dreɛ -a nan -a bɛ -a, te Mari 'pɔn a 'e man.

⁶ Zɪ o 'bɔla Betelem bɛ, ɛn -yee 'nen 'ya tʊ 'bɔ. ⁷ -A -nan nen Mari 'nen tɛdɛ -ya -klɔnmɔn -a. E sɔ 'pa 'nen zɪɛ -a man, ɛn yaa 'nyinnan -winun -le fɛ -blivɛ -ji. Kɔɔ wa'a nyinnan "nan "yɪɛ -pɛn 'nɔn nyinnan dɪ.

Bali -le 'pasianɔn 'wɪ tin 'ba 'bla -sru "pinnɔn lɛ

⁸ Betelem 'fla 'bɔ zɪɛ -a "srɔn "bɛ, 'bla -sru "pinnɔn a -nan. 'O yiɛ -tɔa 'wee 'blanun da -pei -man. ⁹ -A -nan nen Minsan -le 'pasiazan -tʊ 'bɔla o va, ɛn Minsan -le 'tɛ 'san o si -fɔ. Nyɛn -dan sɛn o ji, ¹⁰ 'pian Bali -le 'pasiazan "e -wlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! An -ta 'wɪ nen e minnun pɛɛnɔn 'ci "nranman tɪglɪ bɛ -a vɪɛ 'cɛɛ! ¹¹ 'Wɪ zɪɛ -nyɛn 'nan, min nen e "ta -daa 'ka 'silɛ 'wɪ 'ji bɛ, waa -ya cɛɛgʊ David fla. Crizi nen Minsan -a bɛ -nyɛn! ¹² 'Ka 'kʊ -a -nanjen! -A -kɔnnɛn "yɪ vɛ nen 'gʊ: Ka bɔa 'nen 'tʊ man, te sɔ a 'e -bladɪ "man, te e ya 'e nyinnandɪ -winun -le fɛ -blɪ vɛ -ji. 'Nɛn zɪɛ -nyɛn.»

¹³ 'Nun tɔɔn Bali -le 'pasianɔn "kaga 'si laji, ɛn o -ta treɛ 'pasiazan tɛdɛ bɛ -a "srɔn, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia. Waa 'vɪ 'nan:

14 «'Tɔ -dan a Bali -le vɛ -a laji lou.

En e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn
'trɛdanɔn pɛɛnɔn nɛn
e o ye "yi "bɛ -wee vɛ -a.»

15 Zɪ Bali -le 'pasianɔn 'li o da laji bɛ, ɛn
'bla -sru "pinnɔn a vidɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «-
Kaa kv Betelem, 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ -cɛɛ bɛ
-a 'yɪ.» -A -nan nɛn o -si 'sia.

16 Zɪ o -kv, o 'bɔla 'nan nun bɛ, o 'bɔ
Mari 'lee Zozeɸv man. En o 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ 'e
nyinnandɪ -winun -le fɛ -blɪvɛ -ji. 17 Zɪ waa
'yɪ bɛ, tɔɔn 'wɪ nɛn Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ -
wlɛ 'nɛn zɪɛ -a man bɛ, waa vidɪ 'sia minnun
pɛɛnɔn lɛ. 18 Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ,
'wɪ o 'plo 'fɔ. 19 'Pian Mari "e 'wɪnun pɛɛnɔn
zɪɛ -a klɔ "paala 'e 'ji, te 'e 'ci "nrɔnman "da.

20 "Bɛ -sru ɛn 'bla -sru "pinnɔn 'li 'o da, te
o Bali 'tɔ bɔa 'winun nɛn waa 'man 'lee waa
-nan 'yɪ bɛ -yee "wɛan. Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -le
'pasiazan -a 'vɪ -wlɛ "bɛ -a da nɛn e drɛ.

21 Zɪ 'nɛn zɪɛ -a yi 'sɔrazan 'bɔ bɛ, ɛn waa
-fɔ -klɔnmɔn -va. -A -nan nɛn o Zozi 'tɔ 'pa
"man. 'Tɔ zɪɛ Bali -le 'pasiazan 'bɛ 'vɪ, te -a
"bɔ 'ka tian 'e 'pɔn 'silɛ dɪ.

O -kv Zozi 'a Bali -pan 'kuin

22 Tɔ nɛn o Mari -sruman -e 'e drɛ 'saun
Bali lɛ "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ
bɛ e 'bɔ. -A -nan nɛn o -kv Zozi 'a Zeruzalem,
'nan -e 'o -kɔɔn Minsan lɛ, 23 "le zɪ Minsan -
le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn
-tɛdɪ 'nan:

«Fɛ pɛɛnɔn 'nɛn flin nɛn,
waa -yaa te e ya 'e 'kɔnnɛn -a bɛ,
'o 'pla Minsan lɛ kɔnglɔn -yee vɛ -a.»

24 O -kv -nan nun, 'nan -e 'o Bali -pan "le zɪ
e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Minsan -le -pei -a bɛ -yee
'wɪ 'zɔ. 'Yalɛ -tɛnɔn -a -nɔan -plablo "fli, -te
'bɛ "cɛɛ dɪ, -plablo 'nɛn "fli. -A 'bɔ nɛn Zozi
'mangulinun "o "nɔn.

25 Min -tɔ a Zeruzalem. -A 'tɔ nɛn Simeɔn.
Min zɪɛ e ya min tɪglɪ 'a, ɛn e 'ta 'wɔla Bali
wei da. E ya min nɛn e "ta -daa Izrael 'nɔn
'silɛ 'wɪ 'ji bɛ -a -pɛnnan. Bali lei 'saun a -
yrɔ. 26 ɛn Bali lei 'saun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan,
min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn Minsan Bali -taa "talɛ
-a bɛ, yaa ye 'e yiɛ 'a 'vaa ɛn e -kaa.

27 Bali lei 'saun -a -cin -tɔ Simeɔn -ji 'nan
'e 'kv Bali -pan 'kuin, ɛn e -kv. Nun tɔɔn Zozi
'tɪ 'lee -a "bɔ wla 'o 'lɔ le 'nɛn 'linɛn 'bɔ 'a. 'Wɪ
nɛn Bali -le -pei -a 'vɪ bɛ -a 'bɔ nɛn o "ta -a dra

-yrɛ. 28 Simeɔn Zozi 'si 'e 'pɛ -ji. E Bali 'tɔ 'bɔ,
ɛn e 'nan:

29 «'An 'san,
'i 'si "mɛn 'i 'suzan man,
-e 'e 'ka -trɔɔ,
kɔɔ 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, e drɛ.

30 -Yɛɛ cɪ 'nan,
an min nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a 'yɪ 'an yiɛ
'a.

31 Min nɛn yia 'si "va
'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn.

32 -Yɛɛ cɪ 'tɛ 'san nɛn,
e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji dra 'wein bɛ -a,
ɛn -yɛɛ 'yie minnun Izrael 'nɔn 'tɔ dra -dan.»

33 'Wɪ nɛn Simeɔn cɪ -a vɪnan Zozi man
bɛ, e Zozi "bɔ 'lee -a "tɪ 'plo 'fɔ. 34 Simeɔn
-fɛa 'vɪ 'o man, ɛn e 'nan Zozi "bɔ Mari lɛ
'nan: «'Nɛn 'gɔvɛ Bali -a 'si "va 'nan, Izrael
'nɔn 'va bɛ min "kaga -tiala -yee "wɛan, ɛn
min "kaga wuanla -yee "wɛan. ɛn Bali -a 'si
"va 'nan -e 'e 'kɔn 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ nɛn e
'wɪ "paala minnun lɛ bɛ -a. 'Pian minnun 'o
'ci "paa "man. 35 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e o cɪ wɪ
yɔɔdɪ ta bɔala 'wein. ɛn bii nɛn i cɪ -a "bɔ "a
bɛ, 'wɪ -taa 'nanlɛ 'i man "le srɛn 'bɛ 'i 'fɔn.»

36 ɛn "nyian bɛ Bali 'lewei vɪzan lɪmɔn -
tɔ -nyɛanla Zeruzalem 'bɔ 'nan nun. Waa
laabo Anne, Panuel -le 'nɛn nɛn Aser -le
'lɛglɔn 'ji. E ya ceje 'kpa. E -kɔnnɛn 'pa 'e
nɔnbɛ "da, ɛn o lɛ drɛ 'e 'sran -a 'sɔravli 'vaa
ɛn -a -sran 'bɔ 'ka. 37 E -fɔ -cale -a -trilii, ɛn -a
lɛ 'bɔ -fuba 'sɔra 'wlɛ sinjɛn. E ya Bali -pan
'kuin, te e Bali "sua bodrun funnin fɛ 'sɔndɪ
'lee Bali trɔ 'badɪ -a. 38 Tɔ nɛn Simeɔn a 'wɪ
zɪɛ -a vɪnan 'nɛn man bɛ, te e ya -nan. -A -
nan nɛn lɪ zɪɛ, e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia. E Zozi 'le 'wɪ
vidɪ "sia minnun pɛɛnɔn nɛn o cɪ Zeruzalem
-le 'sidɪ nɔanba -ji -pɛnnan bɛ -wlɛ.

39 Zɪ Zozi "tɪ 'lee -a "bɔ cɛɛn -a drɛdɪ man
"le Minsan -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ,
ɛn o 'li 'o da 'o fla Nazareti Galile 'lɛglɔn 'ji.

40 Zozi drɛdɪ 'sia ceje, ɛn e -tɔdɪ 'sia 'plɛblɛ. E
'wɪ 'tɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ, ɛn Bali -le -fɛa a 'e vidɪ
"man.

Zozi lɛ 'bɔ 'fuda 'fli

41 Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, Zozi 'manguli-
nun -ko Zeruzalem Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba
-ji "fɛdɪ da. 42 Zɪ Zozi lɛ 'bɔ 'fuda "fli "bɛ, -
wɛɛ -kv waa "fɛdɪ zɪɛ -a da "le zɪ waa dra 'e
'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 43 Zɪ "fɛdɪ drɛdɪ -nyan bɛ,
Zozi "tɪ 'lee -a "bɔ 'o fla si 'sia. Zozi -fɔla "da
Zeruzalem nun, 'pian wa'a -kɔnnɛn "yɪlɛ dɪ.

44 E ya o ji 'nan, Zozi a minnun nen o -taala waa be o va. Zi o yi dre 'sia -tu be, en waa -wεεdi 'sia o drinun 'lee o beenun va. 45 Wa'a yile di -le "wεan, o 'li 'o da "nyian Zeruzalem -a -wεεdi -a.

46 -A -wεεdi yi yaagazan da nen o -ku bōle "man Bali -pan 'kuin. E ya 'e -nyrandi Bali -le 'fluba 'ci vūnōn -dandan yei, te -a "trōen yra 'o wei le, te e 'wī -mienun laabo -wlo, en te o -yee -mie laabo 'e 'lo. 47 Minnun pεenōn nen o "trōen "ci -a wei le be, -yee 'wīnun laabudi 'lee -yee 'wīnun -ci vidi o 'plo 'fo.

48 Zi -a "ti 'lee -a "bu "ta bōle "man 'kōn zīe -a -ji be 'wī o 'kan. -A -nan nen -a "bu "e -yre 'nan: «'Mēn 'nen, -mε "wεan nen yia dra 'kūe zi? 'Kū 'vale 'i "ti "a, kūi -wεεdi 'sia, 'kū 'ci -tō lou.»

49 En Zozi "e -wle 'nan: «-Mε "le "wεan nen, kaan -wεeman? Fēnan nen 'an "ti "man wī ci be -a -nan nen an -kōan. Ka'a tōa zi dūv?»

50 'Wī nen, yaa 'vī -wle "be, wa'a -ci manle "fo "di.

51 "Bε -sru en Zozi 'lee 'e "ti 'lee 'e "bu 'li 'o da Nazareti. Yaa 'sia 'e "tūnūn 'wei -da. Mari 'wīnun zīe -a 'pla 'e 'ji. 52 Zozi trv en 'yee 'wī 'tōdi 'pa "da. 'Wī zīe e minnun ci nran, en e Bali ci nran.

3

Zan minnun -batize dre (Mt 3.1-12; Mk 1.3-8)

1 Tū nen 'wī 'gūe e dre "man "be, te Tiber 'be ci mingōnnēnūn tazan -a Rōm. -A le -fuda 'sooluzan nen, te e ya mingōnnēn -a 'lēglōn pεenōn da. En tū zīe -a va be te Rōm min Ponzū Pilati 'be ci -kōnmandan -a Zude 'lēglōn da. En te Erodi 'be ci Galile 'lēglōn 'tazan -a, en -a "būi Filipū 'be ci Iture 'lēglōn 'lee Trakoni 'lēglōn 'tazan -a. En te Lisania 'be ci Abilenēn 'lēglōn 'tazan -a. 2 En te Ane 'lee Kaifa 'be ci Bali -pannōn 'tanōn 'a. Tū zīe -a man nen Bali 'wī tin 'ba Zakari -pī Zan le "bui "da.

3 -A -nan nen Zan ciudi 'sia 'yi nen waa laabo Zudan be -a "srōn 'lēglōn pεenōn 'ji, te e 'wī tin "baa minnun le. Yaa 'vī -wle 'nan: «'Ka 'si 'wī 'wliidi "drēdi man -e 'ka 'fli -nōn Bali le! 'Ka 'ta 'ka -batize dre -e Bali 'e 'cee 'wī 'wliidi 'fui!»

4 'Wī nen e ci 'e 'crēn -tēdi Bali 'lewei vīzan Ezai -le 'fluba 'ji be, zi 'e 'le sōō zīe. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdi 'nan:

«Min -tū wei 'be "we "bui "da.
Min zīe yaa ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drē!

'Ka -yee -sinun ta -sēn 'e cin va!

5 'Ka pōn -klo pεenōn 'ji -sēn 'e cin va!

'Ka pōnnun 'lee pōn 'nen 'ta "nyaan -e 'o 'ta "tra!

En 'ka 'si plinnan pεenōn 'sū "ji tūgl!

En "nyian be 'ka 'si srēdi pεenōn 'ta drē "yi!

6 'Ka drē zīe

-e minnun pεenōn 'o -kōla min 'sizan 'wī 'ji nēn

Bali -ta -a be -a yidi -a.»

7 Minnun -ta Zan -va "kaga, 'nan -e 'e 'o -batize dre. -A -nan nen yaa 'vī -wle 'nan: «Min -wliidūn! -Tīe 'vī 'cēe 'nan, 'ka 'si Bali -le nyran -blidi nen e "ta -daa "be, -a wlu?

8 'Ka -kōōn 'ka drē wī -a 'nan, ka 'si 'wī 'wliidi "drēdi man. 'Pian te 'ka vī 'e "tūn 'nan, ka 'si 'wī 'ji Abraam a 'ka tra -a -le "wεan di. Maan ve 'cēe 'nan, Bali -kōlaman e -kōlēnūn 'labē o dra Abraam kludanōn 'a. 9 'Ka drē "yi! Tū nen o yibanun "cēan be, e 'bō 'va. Yiba "nen e baa te -a 'blū 'ka "yi "dīe, waa "cēan -e 'o tūv 'tē 'va.»

10 -A -nan nen minnun nen o -ta "va "be, waa laabv -yrō 'nan: «Kūa dra "mēn 'kō?»

11 En Zan "e 'nan -wle 'nan: «Min nen -tralē -a -yrō "fli "be, 'e -tū -nōn min nen -yee "ka "dīe -yre. En min nen -blifē -a -yrō "be, 'e bōēzan "le "nōn.»

12 -Va "lala 'sinōn "o "ta wū "nyian 'o -batize drele, en waa laabv Zan -lō 'nan: «Bali -le 'wī "paazan, "kū "drē 'kō?»

13 En Zan "e 'nan -wle 'nan: «Te 'ka -va "lala 'si 'e 'ciida -nyren waa 'vī 'cēe be -a da di!»

14 En 'sounjanun "o laabv "nyian -yrō 'nan: «Kūv "nun, "kū "dra 'kō?»

E 'nan 'wle 'nan: «Te 'ka "lala 'si minnun lō -sa -a di! En te 'ka 'si 'wlu wī man di! 'Pian 'ka 'pan 'be ci 'cee vε -a!»

15 Minnun nen fε zīe -a 'nan be, 'wī nen Bali "e 'nan, e -taa "drēle be -a -cin a o ji. -Yee "wεan 'o 'ci nrōn 'nan, Zan -kōan Crizi nen e min "sia 'wī 'ji be -a. 16 Tōōn en Zan "e 'nan o pεenōn le 'nan: «"An 'ka -batize dra 'yi 'a. 'Pian min nen -a 'pleble "mlian 'an da be, e "ta -daa. An 'ka -yee -manwua "tūn "da baa "fluzan -a di. -Yēe 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'lee 'tē 'a. 17 -Yee -klu "a 'e 'lō, -e 'e fε 'lee 'e -flu 'cēn 'e cin man. Yaa 'wle -sēan 'yee 'trēbō -ji, 'pian -a -flu "be yēe -sēan 'tē nen ya'a 'driman 'mlōnmlōn dīe -a va, -e 'e 'tē 'bl.»

18 'Wɪ zɪɛ 'lee 'wɪ "kaga "pee nɛn Zan -a
'vɪ minnun lɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a. 19 ɛn
"nyian bɛ, Zan 'wɪ 'pla Galile 'lɛglɔn 'tazan
Erodi lɛ. Kɔɔ Erodi 'e "bɔɪ nan Erodia 'pa,
ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "pee drɛ "nyian "kaga. 20 "Bɛ
-sru ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ "nyian Zan -fɔdɪ -a -pɪ
'kuin.

*Zan Zozi -batize drɛ
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11; Zan 1.32-34)*

21 Minnun pɛɛnɔn -ta 'o -batize drɛlɛ Zan -
va. ɛn Zozi "e "ta 'wɔ "nyian "e -batize drɛlɛ.
"Bɛ -sru zɪ Zozi Bali trɪv 'badɪ 'sia bɛ, ɛn labli
'lɛ 'sɔ. 22 -A -nan nɛn Bali lei 'saun sɔɔn "da
-goezee "le -plablo -le 'wɪ 'zɔ. ɛn wei -tɔ wɪ
laji. Yaa 'vɪ 'nan: «ɪ ya 'an 'pɪ nɛn maan ye
"yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

*Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gɔ
(Mt 1.1-17)*

23 Zozi lɛ a -fuba yaaga, ɛn e Bali -le 'wɪ
'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia. Waa "siala 'nan Zozɛfɔ
nɛn Eli -pɪ -a bɛ, -yee 'nɛn nɛn.

24 Mata -pɪ nɛn Eli -a
ɛn Levi -pɪ nɛn Mata -a
ɛn Mɛci -pɪ nɛn Levi -a
ɛn Zanayi -pɪ nɛn Mɛci -a
ɛn Zozɛfɔ -pɪ nɛn Zanayi -a.

25 Matatia -pɪ nɛn Zozɛfɔ -a
ɛn Amɔn -pɪ nɛn Matatia -a
ɛn Naun -pɪ nɛn Amɔn -a
ɛn Ezli -pɪ nɛn Naun -a
ɛn Nagayi 'pɪ nɛn Ezli -a.

26 Maati 'pɪ nɛn Nagayi 'a
ɛn Matatia -pɪ nɛn Maati 'a
ɛn Semeyi 'pɪ nɛn Matatia -a
ɛn Yose 'pɪ nɛn Semeyi 'a
ɛn Yoda -pɪ nɛn Yose 'a.

27 Yoana 'pɪ nɛn Yoda -a
ɛn Reza 'pɪ nɛn Yoana 'a
ɛn Zorobabel -pɪ nɛn Reza -a
ɛn Salatiel -pɪ nɛn Zorobabel -a
ɛn Neri 'pɪ nɛn Salatiel -a.

28 Mɛci -pɪ nɛn Neri 'a
ɛn Adi 'pɪ nɛn Mɛci -a
ɛn Kozan 'pɪ nɛn Adi 'a
ɛn Emadan -pɪ nɛn Kozan 'a
ɛn ɛri -pɪ nɛn Emadan -a.

29 Yesua 'pɪ nɛn ɛri -a
ɛn Elieze -pɪ nɛn Yesua 'a
ɛn Yori 'pɪ nɛn Elieze -a
ɛn Matatia -pɪ nɛn Yori 'a
ɛn Levi -pɪ nɛn Matatia -a.

30 Simeɔn -pɪ nɛn Levi -a
ɛn Zuda -pɪ nɛn Simeɔn -a
ɛn Zozɛfɔ -pɪ nɛn Zuda -a
ɛn Yonan 'pɪ nɛn Zozɛfɔ -a
ɛn Eliakim -pɪ nɛn Yonan 'a.

31 Melea -pɪ nɛn Eliakim -a
ɛn Menan -pɪ nɛn Melea -a
ɛn Matata -pɪ nɛn Menan -a
ɛn Natan -pɪ nɛn Matata -a
ɛn David -pɪ nɛn Natan -a

32 Jese -pɪ nɛn David -a
ɛn Yobedi -pɪ nɛn Jese -a
ɛn Boazi -pɪ nɛn Yobedi -a
ɛn Sala -pɪ nɛn Boazi -a
ɛn Naashɔn -pɪ nɛn Sala -a

33 Aminada -pɪ nɛn Naashɔn -a
ɛn Adimɛn 'pɪ nɛn Aminada -a
ɛn Ani 'pɪ nɛn Adimɛn 'a
ɛn Esrɔm -pɪ nɛn Ani 'a
ɛn Faras -pɪ nɛn Esrɔm -a
ɛn Zuda -pɪ nɛn Faras -a.

34 Zago 'pɪ nɛn Zuda -a
ɛn Izak -pɪ nɛn Zago 'a
ɛn Abraam -pɪ nɛn Izak -a
ɛn Tera 'pɪ nɛn Abraam -a
ɛn Nawo -pɪ nɛn Tera 'a.

35 Seru 'pɪ nɛn Nawo -a
ɛn Rago -pɪ nɛn Seru 'a
ɛn Pele 'pɪ nɛn Rago -a
ɛn Ebe 'pɪ nɛn Pele 'a
ɛn Salmɔn -pɪ nɛn Ebe 'a.

36 Jena 'pɪ nɛn Salmɔn -a
ɛn Apaza 'pɪ nɛn Jena 'a
ɛn Sɛm -pɪ nɛn Apaza -a
ɛn Noe -pɪ nɛn Sɛm -a
ɛn Lame 'pɪ nɛn Noe -a.

37 Matuzale 'pɪ nɛn Lame 'a
ɛn Enɔk -pɪ nɛn Matuzale 'a
ɛn Yarɛdɪ -pɪ nɛn Enɔk -a
ɛn Malalɛ 'pɪ nɛn Yarɛdɪ -a
ɛn Jena 'pɪ nɛn Malalɛ 'a.

38 Eno 'pɪ nɛn Jena 'a
ɛn Sɛtɪ -pɪ nɛn Eno 'a
ɛn Adan -pɪ nɛn Sɛtɪ -a
ɛn Bali -pɪ nɛn Adan -a.

4

*Satan Zozi 'man-tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ
(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

1 Bali lei 'saun a Zozi 'lɔ, ɛn e 'si Zudan 'yi
"srɔn. Bali lei 'saun 'kɔ -a "bui "da. 2 -A -nan

nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn waa laabo Satan bɛ, e Zozi 'man -tandɪ 'sia "bui zɪɛ -a da. Zɪ e yi -fuba sinjɛn drɛ, te ya'a fɛ ble dɪɛ, ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia 'plɛblɛ.

³ -A -nan nɛn Satan "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te Bali -pɪ nɛn yia bɛ, 'i vɪ -kɔlɛ 'labɛ -yrɛ 'nan 'e lila "da -blɪfɛ -a.»

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Blɪfɛ 'saza man "cɛɛ min "belia dɪ.» »

⁵ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ -a "nyian loulou, ɛn e mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ. ⁶ -A -nan nɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'plɛblɛ -nɔan 'yɪɛ -e 'i drɛ mingɔnnɛn trɛ 'lee 'e da fɛnun fɛnyian pɛɛnɔn 'labɛ -a tazan -a. -A pɛɛnɔn 'labɛ waa -nɔn 'mɛn, ɛn "an -nɔan "min nɛn an ya "va "bɛ -yrɛ. ⁷ -Te 'i "pɔ sɔɔnla 'an 'wɪu ɛn yian 'bɔ bɛ, -a pɛɛnɔn zɪɛ te e drɛ 'yɪɛ vɛ -a.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Bali nɛn Minsan -a bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e bɔ. ɛn -a -tɔwli "cɛ "nɛn min 'e 'su.» »

⁹ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ Zozi 'a Zeruzalɛm. ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou. -A -nan nɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'si 'i 'fli man -e 'i 'kɔ "tra. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali -a ve 'yɛɛ 'pasianɔn lɛ 'nan 'wei 'kun,

¹¹ 'o 'lɔ lou,

"tɔgɔ 'i 'cɛɪn 'e 'lɛ wɔ -kɔlɛ ji -le "wɛan.» »

¹² ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ ma'an dra dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian 'nan: «Te blamin 'e Bali nɛn

Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

¹³ Zɪ Satan "kɔe "nyan Zozi 'man -tandɪ man bɛ, ɛn e 'si -a "srɔn, -a man -tandɪ pee man -pɛndɪ -a.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ a -yrɔ. ɛn -a 'tɔ 'wɪdɪ 'sia fɛ pɛɛnɔn 'nan. ¹⁵ E -cia Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji te e Bali -le 'wɪ "paaman minnun ji. -A 'tɔ "yi "a min pɛɛnɔn 'le.

Nazarɛtɪ 'nɔn 'kayɪ -tɛkɛ Zozi da dɪ

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶ Zozi 'bɔla Nazaretɪ, 'fla nɛn waa 'lɛ 'bɔ "da "bɛ -a da. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn e wlala -wee cin yɪ 'kuin "le zɪ yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. E wluan lou 'nan -e 'e Bali -le 'fluba ta vɪ. ¹⁷ ɛn

o Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'nɔn -yrɛ. Yaa 'lɛ 'sɔ, ɛn fɛnan nɛn 'wɪ 'gɔvɛ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yaa 'yɪ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

¹⁸ «Minsan lei 'saun a 'an 'lɔ,

kɔɔ yaan 'si "va,

'nan -e 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ,

'nan -e 'an minnun nɛn

o cɪ 'o yra yɪnan bɛ,

o 'si 'wɪ 'ji.

'Nan -e 'an minnun nɛn

o yɪɛ a 'e 'wɪdɪ bɛ,

-a 'lɛ 'sɔ,

'nan -e 'an minnun nɛn

o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ

o 'si 'wɪ 'lɔ.

¹⁹ 'Nan -e lɛ nɛn

Minsan 'yɛɛ "yi -kɔɔnman -ji bɛ,

'an vɪ 'cɛɛ.»

²⁰ Zɪ e cɛɛn 'fluba zɪɛ -a ta vɪdɪ man bɛ, yaa 'lɛ 'wɔ, ɛn yaa -nɔn cin yɪ 'kuin 'pasiazan lɛ.

-A -nan nɛn e -nyran. Minnun pɛɛnɔn nɛn cin yɪ 'kuin bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn "da. ²¹ -A -nan nɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn kaa 'man Bali -le 'fluba 'gɔvɛ -a -ji bɛ, 'e 'lɛ sɔɔdɪ 'sia cɛɛgɔ.»

²² ɛn minnun pɛɛnɔn 'tɔ -a -sru. 'Wɪ 'nɔnnɔn nɛn e bɔala -a 'le bɛ e o 'plo 'fɔ, te waa ve 'nan: «Zozɛfɔ -pɪ "cɛɛ dɔvɔ?»

²³ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan -kɔnnɛn 'gɔvɛ ka -taa -a -fɔlɛ 'mɛn. -Kɔnnɛn zɪɛ -nyrɛn 'nan: «Min 'belizan, 'i 'fli 'beli 'i 'bɔ 'a!» ɛn ka -taa "nyian -a vɪlɛ 'mɛn 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia drɛ Kapanamo kɔvɛ 'man bɛ, 'i drɛ 'i fla 'gɔ!

²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, minnun 'ka Bali 'lewei vɪzan 'tɔ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ²⁵ ɛn e ya "le 'an 'wɪ 'gɔvɛ -a -cin -tɔ 'ka 'ji. Tɔ nɛn Bali 'lewei vɪzan Eli a 'li bɛ, laa cɛɛn lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ, ɛn dra -dan -ta 'fla pɛɛnɔn da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te -cale "kaga "a Izraɛl, ²⁶ 'pian Bali 'ka Eli 'palɛ -sia o -tɔ -va dɪ. -Pɛn lɪ -tɔ nɛn e ya -cale -a Sidɔn 'lɛglɔn 'ji 'fla nɛn waa laabo Saretɪ bɛ -a da bɛ, -a va nɛn Bali Eli 'pa 'sia. ²⁷ ɛn "nyian tɔ nɛn Bali 'lewei vɪzan Elize a 'li bɛ, te -kogobe 'tɛnɔn "kaga "a "nyian Izraɛl. -Kogobe 'ka 'silɛ min -tɔwli "man dɪ, 'pian Siri min Naaman man nɛn -kogobe 'si.»

²⁸ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o pɛɛnɔn 'ji cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji. ²⁹ O -sɛn lou, ɛn o Zozi 'bɔla bei "sa -a. -A -nan nɛn o -kɔ -a 'fla lu "nɛn, 'nan -e 'o 'ta 'tɔ "man pɔn -yro

-ji. Koo -wee 'fla 'bɔ a pɔn da. ³⁰ 'Pian Zozi 'bɔla o yei 'e 'tun, ɛn e -ku.

*Zozi -yɔ -wliɔ 'pin min -tɔ -sru
(Mk 1.21-34)*

³¹ Zozi 'bɔla Kapanamo. E ya Galile 'leɣlɔn 'fla 'tɔ -a. ɛn -wee 'flinla 'yi da bɛ e Bali -le 'wɪ 'paadɪ 'sia -wee cin yi 'kuin. ³² -Yee 'wɪ 'paadɪ minnun 'plo 'fɔ, koo yaa ve 'le Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ.

³³ Min -tɔ a cin yi 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yɔ -wliɔ 'a -a -sru. E -paandɪ 'sia 'pleble. Yaa 'vɪ 'nan:

³⁴ «Nazarɛtɪ min Zozi, -mɛ 'wɛan nɛn i -tɔa 'kɔe 'wɪ 'ji? I -ta 'kɔ klu 'sɔle. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɣli nɛn 'yia.»

³⁵ ɛn Zozi -a -tɛra -a 'nɛan, e -yɔ -wliɔ 'le 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'labɛ -a -sru!» -A -nan nɛn -yɔ -wliɔ 'min zɪɛ -a -tria minnun yei, ya'a fɛ -tɔ dreɛ -yrɛ 'dɪ, ɛn e 'si -a -sru.

³⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Mɛ 'sɔ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa ve -yɔ -wliɔnunun lɛ 'yee 'pleble 'lee 'yee -kɔladɪ -a, 'nan 'o 'si minnun -sru -e 'o dreɛla 'da.» ³⁷ 'Wɪ nɛn Zozi 'a dre zɪɛ, -yee 'wɛan -a 'tɔ 'yi 'vɪdɪ 'pa 'nyian 'da Galile 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji.

*Zozi Simɔn Pɛri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn 'kaga
beli*

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

³⁸ Zɪ Zozi 'bɔla cin yi 'kuin bɛ, ɛn e -ku min -tɔ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -yee 'kɔnnɛn. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te Simɔn nan 'bɔ 'a 'e yra yɪnan 'kɔle -wɔandɪ 'pleble 'lɔ. -A -nan nɛn minnun Zozi trɔ 'ba 'nan 'e -nanjɛn. ³⁹ Zozi 'kunnan lɪ zɪɛ -a da, ɛn e 'nan 'kɔle -wɔan 'cɛ lɛ 'nan: «'I 'si lɪ 'gɔe -a man.» Tɔɔn ɛn -a 'kɔle 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e wluan, ɛn e fɛ -nɔn -wɪɛ.

⁴⁰ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn cɪ o man bɛ, o -ta waa Zozi lɛ. 'E 'pɛ 'pla o -tɔdɔ pɛɛnɔn da, ɛn e o beli. ⁴¹ E -yɔ -wliɔnunun -pin min 'kaga -sru 'nyian. O 'sia o -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yia.» 'Pian Zozi 'ka o 'tɔle -e 'o 'wɪ dɪ, koo waa -tɔa 'nan Zozi a min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

*Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji
(Mk 1.35-39)*

⁴² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zozi 'si 'fla. E -ku fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan. 'Pian minnun -ku -a -wɛɛdɪ -a, ɛn o -ku bɔle 'man. O ya

'vale o dra 'nan -e 'e vlɛ 'e 'si 'o 'srɔn 'dɪ. ⁴³ -A -nan nɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «Bali 'bɛ cɪ mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da. E ya 'le 'an 'kɔ -yee mingɔnnɛn -blidɪ 'wɪ vɪ min peenun lɛ 'nyian, koo 'wɪ zɪɛ -a man nɛn Bali 'an 'pa 'sia.» ⁴⁴ ɛn Zozi 'kɔ Bali -le 'wɪ vlɛ 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji -wee cin yi 'kɔnnun -ji.

5

*Zozi -srunɔn tɛɔ
(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

¹ Yi -tɔ da, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yi nɛn waa laabo 'nyian Jenezaret bɛ -a 'plo da, ɛn minnun tredɪ 'sia 'man 'kaga, 'nan -e 'o Bali -le 'wɪ man. ² -A -nan nɛn e -klɔ 'fli 'yɪ 'e 'tɔdɪ 'yi 'bɔ zɪɛ -a 'plo man, te pɔ -tɛnɔn sɔɔnla 'ji, 'nan -e 'o 'wee pɔ -tɛ 'se -sru. ³ Zozi 'fɔ -klɔ zɪɛ -a -tɔ -ji, te Simɔn -le vɛ nɛn. ɛn e 'nan Simɔn 'bɔ lɛ 'nan: «'Kɔ 'si 'yi 'plo man -kogo.» Tɔɔn ɛn e -nyran. E -fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'wɪ 'paadɪ 'sia minnun ji.

⁴ Zɪ e cɛɛn -a 'wɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan Simɔn lɛ 'nan: «'I -pli 'klɔ -a fɛnan nɛn 'yi -klu cɪ bɛ -a -nan, -e 'ka 'cee 'se 'wɛɛn -e 'ka pɔ -tɛ.»

⁵ ɛn Simɔn 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san, kɔ 'nyranman 'pa paan 'pei -man 'fo, ɛn fɛ -tɔ 'ka 'fɔle 'kɔe 'se 'ji dɪ. 'Pian 'i wei da nɛn, an 'ta 'se 'gɔe -a wɛɛnman.»

⁶ Zɪ waa dre bɛ, ɛn pɔ -sɛn -wee 'se 'ji 'kaga 'kpa. -Yee 'wɛan -wee 'se 'ta 'fɔ bɔbɔman. ⁷ -A -nan nɛn o pɔ -tɛnɔn nɛn -klɔ -tɔ -ji bɛ o laabɔ 'nan, 'o 'ta 'pa 'o 'va. Zɪ o -ta bɛ, ɛn o 'wee -klɔ 'fli 'bɔ 'fa pɔnɛn 'a. -Klɔ 'fli zɪɛ o ya 'vale 'o 'ko 'sɪɛn 'yi 'wlu.

⁸ Zɪ Simɔn Pɛri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, 'e 'po sɔɔnla Zozi 'wlu, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si 'an 'srɔn 'kogo, koo an ya min nɛn e 'wɪ 'wliɔ 'dra bɛ -a.» ⁹ Pɔ 'kaga 'nɛn waa -tɛ bɛ, -yee 'wɛan 'klan -dan sɛn Simɔn 'lee o pɛɛnɔn nɛn o cɪ waa bɛ o ji, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁰ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dre 'nyian Zebede -pɪnunun Zaji 'lee Zan nɛn Simɔn 'srɔn 'bɛ -wɪɛ.

ɛn Zozi 'e 'nan Simɔn lɛ 'nan: «Te nyen 'e 'i 'cɛn dɪ! -Pɔ -tɛzan nɛn 'yia, 'pian -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ, i dre min nɛn e -taa 'minnun laabɔlɛ 'an -sru 'bɛ -a.» ¹¹ 'Bɛ -sru ɛn o -ta 'wee -klɔ -a 'yi 'plo man. O 'si fɛ pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

*Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli
(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)*

¹² Yi -tu da be, en Zozi 'lee min -tu 'o cin 'yi 'fla 'tu da. Min zɛ -kogobe a 'kɔle pɛɛnɔn da 'si "fo. Zi e Zozi 'yi be, 'nun tɔɔn 'e "po sɔɔn "wlu, en 'e yra blula. -A -nan nen e toba -fɔdɪ 'sia -yrɛ. E 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wu "man "be, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'le.»

¹³ En Zozi 'e 'pɛ 'sɔ 'ji, e klɛ "man, en yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man. 'I drɛ 'saun Bali 'le!» 'Nun tɔɔn en -kogobe 'si "man.

¹⁴ "Be -sru Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i vɪ min le 'nan, mɛin beli dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tu -va, -e 'yei 'nanjɛn! "Be -sru -e 'i 'sraga bu Bali le, "le zi Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji be -yee 'wɪ 'zv. Tɔɔn -e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn "yi 'nan, i beli.»

¹⁵ Zozi 'tɔ "yi "a min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le fɛ pɛɛnɔn 'nan, te minnun -taa "va 'nan -e 'o wei man -e 'e 'wee -cɛ 'si 'o man. ¹⁶ 'Pian Zozi 'si o va, en e -kɔ fɛnan nen -a -nan cɪ flu be -a -nan, 'nan -e 'e Bali trɔ 'ba.

*Zozi min -srandɪ "tra "tv beli
(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)*

¹⁷ Yi -tu da, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji be, Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a -nan. O 'si Galile 'lee Zude 'fla pɛɛnɔn da, en o -mie 'si "nyian Zeruzalem. Bali -le 'plɛblɛ a Zozi 'lɔ, te e minnun "belia -a.

¹⁸ -A -nan nen minnun -tadɪ 'sia, te min -srandɪ -tu a -wɔ "se "ji. O ya "vale 'o min zɛ -a -wɔmlan 'kuin 'nan -e 'o 'pla Zozi 'le. ¹⁹ 'Pian wa'a -kɔlale -a -wɔladɪ -a dɪ, kɔɔ min -a -nan "kaga. Tɔɔn en o 'kɔn tri. O 'kɔn bɔ 'fɔn 'e 'win -ji lou, en o -cɛzan zɛ -a sɔɔnla "se "ji minnun pɛɛnɔn yei Zozi 'le.

²⁰ Zi Zozi -wee yi -teradɪ 'e da 'yi be, en e 'nan -cɛzan zɛ -yrɛ 'nan: «An 'yie 'wɪ 'wɪdɪnɔn fui.»

²¹ -A -nan nen 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'o 'ci "nrɔndɪ 'sia, en o 'nan: «-Tɛ Bali 'tɔ sɛman zɛ? Min -tu 'ka 'kɔlaman -e 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ "fui dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɪ "a dɪ!»

²² 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yi, en yaa laabu -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɛan nen 'ka 'ci "nrɔnman zɛ? ²³ -Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Wɪnɔn nen yia drɛ -wɪdɪ "be, maan fui>, 'be a -tu. En -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I 'wɪuan, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wɔ>, 'be a -tu. 'Wɪ "fli zɛ -a "cɛn "vɪdɪ 'be cɪ 'plɛblɛ? ²⁴ 'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔladɪ -nɔn Blamin

-pɪ le, -e 'e min -le 'wɪ 'wɪdɪnɔn fui 'trɛda.» -A -nan nen yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wɪuan! 'I 'yie nyinnan "davɛ 'sia! 'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn!»

²⁵ 'Nun tɔɔn min zɛ e wɪuan o yie man, en e 'yee nyinnan "davɛ 'sia, en e -kɔdɪ 'sia 'yee "kɔnnɛn, te e Bali 'tɔ bɔa. ²⁶ 'Wɪ zɛ e min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, en o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia. O klan Bali lɔ, en waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Cɛɛgɔ nen, kɔ -cɛ "srɔn wɪnɔn zɛ -a -nan 'yi.»

*Zozi Levi laabu
(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)*

²⁷ "Be -sru, en Zozi 'si fɛ zɛ -a -nan. "Yɛɛ -kɔ 'e 'le be, en e 'sukɔle 'sizan 'tu 'yi, te e ya 'yee 'nyranman 'panan. Waa laabo Levi. Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!» ²⁸ Levi fɛ pɛɛnɔn 'tɔ, e wɪuan, en e sɔɔnla -a -sru.

²⁹ "Be -sru en Levi "fɛdɪ -dan da fɛnɔn tɔɔn Zozi le 'yee "kɔnnɛn. 'Sukɔle 'sinɔn "kaga 'lee min -mienun 'be cɪ 'o -nyrandɪ 'o 'vale Zozi nun -a fɛ -sru. ³⁰ Farizɛn 'nɔn 'lee 'wee minnun nen o 'fluba 'ci ve be o ci 'ka 'e 'sɔdɪ dɪ. -A -nan nen waa laabu Zozi -srunɔn le 'nan: «-Mɛ "wɛan nen ka fɛnɔn -ble, 'e cin va 'sukɔle 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a? En -mɛ "wɛan nen ka 'yi -mlian 'e cin va waa?»

³¹ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Minnun nen -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dɔdrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nen -cɛ cɪ o man be, -wɛɛ cɪ -dɔdrɔ -va.» ³² En e 'nan "nyian -wɛ 'nan: «Min tɪgɪnɔn -le "wɛan "cɛɛ an -ta dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.»

*Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zv
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

³³ Minnun -a 'vɪ Zozi le 'nan: «Zan -srunɔn 'lee Farizɛn 'nɔn -srunɔn fɛ "sɔan yi -mie da, te o Bali trɔ "baa. 'Pian "yie -srunɔn fɛ -ble, te o 'yi -mlian.»

³⁴ Zozi "e -wɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa "fɛdɪ drɛnan be, tɔ nen lɪ -trɛ 'pazan a o yei "be, wa'a fɛ sɔan dɪ. ³⁵ 'Pian tɔ -tu -taa "bɔle be, o lɪ -trɛ 'pazan "sia o yei. Tɔ zɛ -a man nen o fɛ "sɔan.»

³⁶ En Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔdɪ 'sia -wɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tu 'ka sɔ -trɛ 'fɔi 'bɔ, -e 'e 'pa sɔ ceje 'fɔnnan dɪ. -Te 'be "cɛɛ dɪɛ, sɔ -trɛ 'bɔ 'fɔi 'bɔ 'e "tun, en o yie 'ka 'kɔan 'e cin va dɪ.

³⁷ En "nyian be, e 'ka "le 'o -wɛn -trɛ -sɛn -wi 'kɔle 'tre cejenun -ji dɪ. -Te 'be "cɛɛ dɪɛ,

-wɛn -trɛ -wi 'kɔlə 'tre cejenun fɛaman -e -wɛn 'e 'sran, te -wi 'kɔlə 'trenun wii. ³⁸ 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛan -wi 'kɔlə 'tre -trenun -ji!

³⁹ ɛn "nyian bɛ, min nɛn -wɛn 'cɛn 'mlindi -trɔa -a bɛ, ya'a 'wɛn -trɛ ye "yi "di. Kɔɔ yaa ve 'nan: <-Wɛn 'cɛn 'mlindi 'bɛ ci "yi.> »

6

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yi man (Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ 'Flinla "yi da nɛn, Zozi 'lee 'e -srunɔn fei -tu 'cɛndi 'sia 'ji. Fɛ 'wlɛ nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, -a -srunɔn 'ko -a 'cɛndi -a. Waa plɔmlan "man 'o 'lɔ, te waa -ble. ² -A -nan nɛn Farizen 'nɔn -mienun -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa dra bɛ? -Si 'ka -kaa 'lɔ 'nan -kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -cee 'flinla "yi da di.»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔv? ⁴ E wla Bali -pan 'kuin, ɛn 'kpɔun nɛn waa 'pla Bali -le vɛ -a bɛ, yaa 'sia, yaa blɪ, ɛn e 'yee minnun "le "nɔn. 'Wɪ zɪɛ yaa drɛ, 'pian te e ya 'e vidɪ 'nan Bali -pannɔn 'saza 'bɛ -ble.» ⁵ ɛn Zozi -a 'le 'sran -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn ci 'flinla "yi san -a.»

Min -tv nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ 'Flinla "yi pee 'bɔ "nyian, ɛn Zozi wla cin yɪ 'kuin. E Bali -le 'wɪ "paadi 'sia minnun ji. Min -tu a 'kɔn zɪɛ -a -ji, -a -pɛ "yi "pɛla a 'e 'kadɪ 'e man. ⁷ ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn Zozi -nanjɛndɪ 'sia -gɔɛɛn. O ya -a -nanjɛnnan 'nan -te e -cɛ "sia min man 'flinla "yi da -o. O ya -a man -wɛɛnan 'nan -e 'o 'wɪ 'tɔ yɪ, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdi -a "man.

⁸ 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla ci 'e 'kadɪ 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'tɔ min yei 'gɔ!» E wluan, ɛn e -tɔ lou minnun yei.

⁹ -A -nan nɛn Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min le 'nan 'e 'wɪ "yi "drɛ 'flinla "yi da, -baa te 'e drɛ di? ɛn "nyian min -kɔlaman e min "belia, -baa yaa "tɔe -e 'e 'ka?»

¹⁰ Zozi o pɛɛnɔn 'nanjɛndɪ 'sia 'tɔdɔ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sɔ "ji.» Min zɪɛ yaa drɛ, 'nun tɔɔn ɛn -a -pɛ drɛ 'plɔnbɔn. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ Zozi

'nanmannɔn 'ji, ɛn o 'wɪ nɛn o "ta -daa -a drɛɛ -yrɛ "bɛ, -a -sa -fɔdi 'sia 'o cin yei.

Zozi min -fuda "fli 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a (Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² Yi -tu da ɛn Zozi 'ku Bali trɔv 'balɛ pɔn -tu da. E -fɔ Bali trɔv 'banan -trilii, ɛn tu cɛɛn. ¹³ Zi tu cɛɛn bɛ, ɛn 'e -srunɔn laabv. E min 'si o va -fuda "fli, e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. ¹⁴ O 'tɔ nɛn 'gɔ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Pɛri bɛ, 'lee 'e "bɔv Andre, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, ¹⁵ 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Simɔn -tu nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, ¹⁶ 'lee Zaji -pɪ Zude, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

Min "kaga "ta Zozi 'va

(Mt 4.23-25; 12.15-16; Mk 3.7-12)

¹⁷ Zozi pɔn sɔɔn "ji o 'vale 'yee 'pasianɔn 'bɔ 'a, ɛn e -tɔ fɛnan pablanɛn 'tu -nan. Min "kaga "a 'o 'sɛndɪ fɛ zɪɛ -a -nan 'o 'vale -a -srunɔn "kaga "a "nyian. Minnun zɪɛ o 'si 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, ɛn o -ta. O -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm 'fla, ɛn o -mie 'si jemie 'srɔn Sidɔn 'lee Tir 'lɛglɔn 'ji. ¹⁸ O -ta 'nan -e 'o Zozi wei man, ɛn 'nan -e 'e -cɛ 'si 'o man. Minnun nɛn -yɔ -wɪdi "ci o -sru "bɛ, o beli. ¹⁹ ɛn minnun pɛɛnɔn -a -wɛɛman 'nan 'o kla Zozi man, kɔɔ 'plɛblɛ 'tɔ bɔala "ji, te e -cɛ "sia o pɛɛnɔn man.

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa ci?

(Mt 5.1-12)

²⁰ Zozi 'e yei 'tɔ 'e -srunɔn 'va, ɛn e 'nan:

«Kaa nɛn ka ya 'yalɛ -tɛnɔn 'a bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a.

²¹ Kaa nɛn dra ci 'ka -tɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka -taa 'kanɛ.

Kaa nɛn 'ka ci -wɔɔnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ 'ka 'ci -taa "nranɛ.

²² -Te minnun "naan 'ka man Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'si o 'va Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka "srɔnman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'tɔ srɛman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man.

²³ 'Wɪ zɪɛ 'e 'ka 'ci "nran, ɛn 'ka 'sɔ lou ci "nran -a, kɔɔ 'ka -kopa a -dan laji. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ -tɔwɪ zɪɛ o tranun -a drɛ Bali 'lewei vɪnɔn lɛ 'li.

²⁴ En "nyian bε, kaa nεn ka ci fεnεn 'a bε, 'wι -taa "bεle 'ka man, kεε ka ya 'cee vε drεnan 'va.

²⁵ En kaa nεn ka ci 'ka kandι bε, 'wι -taa "bεle 'ka man, kεε dra "ta -daa 'ka 'tελε.

En kaa nεn ka ci 'shε 'blunan bε, 'wι -taa "bεle 'ka man, kεε ka "ta -daa "wuεle "le -ce 'bε 'ka da.

²⁶ -Te minnun -cee 'wι "yi "ve bε, 'wι -taa "bεle 'ka man. -A -cin 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan, 'wι 'tεwli zιε o tranun -a drε minnun nεn o Bali 'lewei 'vι 'li 'wlu 'a 'bε -wλε.»

Zozi-srunεn 'ka 'wι 'leji tεa dι
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ «Kaa nεn 'ka "trεεn "ci 'mεn bε, maan ve 'cεε 'nan: 'Ka 'ka 'nanmannεn yi "yi! 'Ka "yi "drε -wλε! ²⁸ 'Ka 'fεa vι minnun nεn o -yυ -saanman 'ka man bε o man! Minnun nεn o 'tε "paa 'ka da bε, 'ka Bali trεv 'ba -wλε! ²⁹ -Te min 'pa 'fε 'i 'klanbo "tε da bε, 'i -tε -tε "nyian -yrε. En -te min 'yie -sεn "dasε 'si 'i 'lε bε, te 'i 'si -tε -yrε 'yie -tralε 'sinan dι.

³⁰ Min oo min nεn e fε -tε laabυ 'i 'lε bε, -te e ya 'i 'lε, 'i -nεn -yrε. -Te min 'yie fε 'si 'i 'lε, te yie "cεε -nεn -yrε "dιε, te 'i vι -yrε 'nan 'e 'leji bεla 'yie dι. ³¹ 'Wι nεn ka ci "vale minnun 'o drε 'cεε bε, -a 'wι 'lein zιε -nyrεn 'ka -wee "drε.

³² -Te minnun nεn o 'ka ye "yi "bε, o 'saza nεn ka o ye "yi "bε, te -a -cin 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dι! 'Wι 'wli dι "drεnεn "nyian, min nεn e o ye "yi "bε, -nyrεn waa ye "yi. ³³ Minnun nεn o "yi "dra 'cεε, -te o lε nεn ka "yi "dra bε, te -a -cin 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dι! 'Wι 'wli dι "drεnεn "o "dra "nyian zι. ³⁴ -Te ka fε "fεa minnun nεn kaa -tεa 'nan waa 'leji bεala bε -wλε "bε, te -a -cin 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dι! 'Wι 'wli dι "drεnεn fε "fεa 'wι 'wli dι "drεnεn lε, 'nan -e 'o 'leji bεla.

³⁵ Te 'cee vε 'e 'kεn zι dι! 'Pian minnun nεn o "naan 'ka man bε, 'ka o yι "yi! 'Ka "yi "drε -wλε! En "nyian bε 'ka fε 'fε min lε 'e "tun. Te 'ka 'ci "nrεn 'nan, e -kεlaman -a 'leji bεladι -a dι. -Te ka ya 'winun zιε -a drεnan bε, 'ka -kopa -kεan -dan. En ka -kεan Bali nεn lou "bε -yee 'nεnnun -a. -A -cin 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan, Bali "yi "dra minnun nεn wa'a min 'tε "yi 've dιε -wλε, εn e "yi "dra nyannεnεn lε.

³⁶ -Yee "wεan 'ka 'ci 'e 'kεn "yi "le zι 'ka "tι Bali ci ci "yi "bε -yee 'wι 'zυ.»

Zozi-srunεn 'ka min 'tε 'tεa dι
(Mt 7.1-5)

³⁷ «Te 'ka min 'tε 'tε dι, "tεgε tυ nεn Bali 'trεdanεn 'le tin "baa bε, 'e tin -tε 'ka da! Te 'ka 'wι bε min man dι, "tεgε tυ nεn Bali 'trεdanεn 'le tin "baa bε, 'e 'wι bε 'ka man! 'Ka 'wι 'cε min lε, -e Bali 'e "cee 'wι 'cε! ³⁸ 'Ka fε -nεn min lε, -e Bali 'e "cee "nεn! Bali -a faa 'coun -e 'e -sεn 'ka 'man sε -ji. Zι 'i 'wι dra 'i bεεzan -tυ -va bε, -a da nεn Bali "yie "dra.»

³⁹ En Zozi 'wι 'tυ 'vι -wλε -kεnnεn "ji. E 'nan: «Yie 'wizan 'ka -si kεεnman 'e bεεzan yie 'wizan lε dι, -te 'bε "cεε dι, o "flinεn -tεa "klu -ji. ⁴⁰ En min nεn e ci 'wι -tranlanan "bε, ya'a 'mlian 'wι "paazan da dι, 'pian min nεn e 'wι 'tε tιglι bε, e dra "le min nεn e 'wι paa "ji "bε -yee 'wι 'zυ.

⁴¹ -Mε "le "wεan nεn i yiba -flunεn ye 'i bεεzan -tυ yie -goei, te 'i 'bε 'le vε nεn yiba -dan 'bε ci 'bε 'ci bε, yi'a 'bε 'ye dι? ⁴² 'I 'bε nεn yiba -dan a 'i 'yie -goei te yi'a 'ye dιε, -mε "le "wεan nεn yie ve 'i bεεzan lε 'nan: <'An 'bυι, 'i 'tε -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> -Bluzan, 'i yiba 'si 'i 'yie -goei 'e 'flin 'vaa, -e 'i fεnan yι 'wein. "Bε -sru i -kεlaman yiba -flu 'sidι -a 'i bεεzan -tυ yie -goei.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wli dι
(Mt 7.16-20)

⁴³ «Yiba 'kpa 'ka 'baa yiba "bεwλε 'wli dι "a dι! En yiba -wli dι 'ka 'baa yiba "bεwλε "yi "a dι. ⁴⁴ O yiba -tεa 'e 'blυ man, kεε kaa -tεa 'nan wa'a -lomin 'naan -tεin "man dι, εn wa'a -wεn bεwλε 'naan "trεεn 'fεn lei man dι.

⁴⁵ Min nεn -a ci wι a "yi "bε, -a 'le nεn 'wι "yi bεala. En min nεn -a ci wι a -wli dι "bε, -a 'le nεn 'wι 'wli dι bεala. -Yεε ci 'nan, 'wι nεn 'e fadι min ji bε, -yεε bεala min 'le.»

Zozi-srunεn tιglι
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ «-Mε "le "wεan nεn kaan laabo Minsan, Minsan, 'pian 'wι nεn maan ve 'cεε bε, te ka'a dra dι? ⁴⁷ Min nεn e drε 'an -sruzan 'a, te yaan wei maan, εn e 'ta wεla "da "bε, an "ta -a -kεεnman 'cεε. ⁴⁸ E ya "le min nεn e "ta 'yee 'kεn -tεa, yaa -klu cεεn 'e trυdι, εn yaa -pυ -fε 'pleblε bε, -yee 'wι 'zυ. -Te 'yi 'fa, 'yi nεn e "yro "bε, ya'a 'kεlaman 'kεn zιε -a -widι -a dι, kεε e ya 'e 'tεdι -kli. ⁴⁹ 'Pian min nεn yaan wei 'man, εn ya'a 'ta wεlea "da "dιε, -a san a "le min nεn e 'kεn 'trεa nyrεn va, εn ya'a -pυ -fεle 'trε 'ji dιε, -yee 'wι 'zυ. Zι 'yi 'fa bε, e

wεεn "man, εn 'kɔn zɪε e -wi 'nun. E wiilla 'nan "fo.»

7

Rɔm min nɛn 'sounjanun tazan 'a bε e pli Zozi man

(Mt 8.5-13; Zan 4.46-54)

¹ Zɪ Zozi cεεn 'wɪ tin 'badɪ man minnun lε bε, εn e -kɔ Kapanamo. ² 'Sounjanun tazan -le nɔan -tɔ man "yaaman 'fla zɪε -a da. -A -kadɪ -fɔla tɔ, εn -a tazan 'bɔ -a ye "yi 'kpa tɪglɪ. ³ Zɪ e Zozi 'le 'wɪ 'man bε, εn e Zuif min ceje -mienun 'pa 'sia 'va, 'nan 'e 'ta 'yee nɔan 'beli. ⁴ Minnun zɪε o -kɔ, εn o 'bɔ Zozi man. O kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Sounjanun tazan 'labε, e ya "le 'i 'wɪ zɪε -a drε -yrε. ⁵ E -cee 'lεglɔn ye "yi, εn -yεε 'kɔε cin yɪ 'kɔn 'tɔ.» ⁶ En Zozi 'kɔdɪ 'sia 'o 'vale waa.

"Yεε -pli 'sounjanun tazan zɪε -yee vε -nan 'srɔn "bε, εn min zɪε e beenun 'pa 'sia 'nan 'o vɪ -yrε 'nan: «Minsan, te 'i 'fli "koe "nyan dɪ! An 'ka min nɛn i -wɪmlan -yee 'kuin bε -a dɪ, kɔɔ Zuif min "cεε 'maan dɪ. ⁷ 'Wɪ zɪε -yee "wεan nɛn ma'an 'fli yɪε tɪglɪ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'an 'bɔ 'a dɪ. 'Pian an ya "vale 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e 'mɛn nɔan 'e 'beli. ⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ 'gɔvε, 'an 'tanɔn 'bε 'an "paala, εn 'mɛn 'sounjanun bε mεεn o "paala. -Te maan 'vɪ -a -tɔ lε 'nan: <'I 'kɔ, -e 'e 'kɔ. -Te maan 'vɪ -a pee lε 'nan: <'I 'ta, -e 'e 'ta. -Te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lε 'nan: <'I 'wɪ 'gɔvε -a drε bε, yaa dra.»

⁹ 'Sounjanun tazan -le 'wɪ nɛn yaa 'pa 'e beenun 'le bε, zɪ Zozi -a 'man bε, yaa 'kan. -A -nan nɛn 'e man lila minnun "kaga nɛn o -kɔla -a -sru "bε o da, εn e 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, Izrael 'nɔn 'va bε, ma'an min -tɔ yɪε te e yɪ -tɛala Bali da tɪglɪ zɪε dɪ.»

¹⁰ Minnun nɛn 'sounjanun tazan o 'pa 'sia bε, "wεε li 'o da "kɔnnɛn "bε, te -cε 'si nɔan zɪε -a man "fo.

Zozi min -kadɪ -tɔ fɔv

¹¹ "Bε -sru εn Zozi 'kɔ 'fla 'tɔ nɛn waa laabo Naen bε -a da. -Wεε kɔ 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'lee minnun "kaga "a. ¹² Zozi "ε vɪnan 'e -pli 'fla zɪε -a man -klɔn -kpɛin "srɔn "bε, te o "ta -ko min -kadɪ -tɔ -a -yrε da. -Cale lɪmɔn -tɔ -le 'nɛn -tɔwli "nɛn yaa -ya bε, -nyrɛn. 'Flanɔn "kaga 'lee -cale 'bɔ 'bε cɪ -kɔnan. ¹³ Zɪ Minsan lɪ zɪε -a 'yɪ bε, -a nyirinda -sɛn "da, εn e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i 'wɔɔ dɪ!»

¹⁴ -A -nan nɛn Zozi pli 'e 'lε, e klε -planɛn man. En minnun nɛn -planɛn 'bɔ cɪ o -win -ji bε, o -tɔ. En Zozi "e 'nan: «-Gobonɛn, 'an 'bɔ "e 'yɪε 'nan, 'i 'wɪuan lou!» ¹⁵ Min -kadɪ zɪε e wɪuan lou, εn e 'wɪdɪ 'sia. En Zozi "e 'nan -a "bɔ "lε 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gɔ.»

¹⁶ Nyɛn minnun pεεnɔn cεεn, εn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -dan 'bɔla -kaa 'va, εn "nyian, Bali -ta 'palε 'yee minnun va.» ¹⁷ 'Wɪ nɛn Zozi -a drε zɪε, e fuila "man Zude 'lεglɔn 'lee 'e "srɔn 'lεglɔn pεεnɔn 'ji.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va

(Mt 11.2-19)

¹⁸ En Zan -srɔnɔn 'kɔ 'wɪ zɪε -a 'sinan 'palε Zan lε. 'E -srɔnɔn "fli laabɔ, ¹⁹ εn e o 'pa 'sia Minsan -va. E 'nan -wlε 'nan: «'Ka laabɔ -yrɔ 'nan, -yεε cɪ min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa "bε -a, -baa 'kɔ min pee man -pɛn tian?»

²⁰ Zɪ o 'bɔ Zozi man bε, εn o 'nan -yrε 'nan: «Min -batize drɛzan 'kɔ 'pa 'sia 'i 'va, 'nan -e 'kɔ laabɔ 'i 'lɔ 'nan, min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa "bε, -nyrɛn 'yia, -baa 'kɔ min pee -pɛn?»

²¹ Tɔ 'bɔ zɪε -a wɪu bε, te Zozi man "yaa 'nɔn "kaga beli, εn e -cε -tɛnɔn "kaga beli, εn e -yɔ -wɪdɪ "pin min "kaga -sru, εn e yɪε 'winɔn "kaga yɪε 'lε 'sɔ. ²² Zozi "e 'nan Zan -le 'pasianɔn zɪε -wlε 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa -nan 'yɪ 'lee 'wɪ nɛn -kaa 'man bε, ka 'kɔ -a 'sinan 'pa Zan lε. 'Ka vɪ -yrε 'nan: Yie 'winɔn yɪε 'lε 'sɔ, "tun "bɔnɔn 'ta 'wɔ, -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man, "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lε 'sɔ, εn minnun nɛn o kaa bε o fuɔ, εn 'yalε -tɛnɔn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man. ²³ En "nyian bε, min nɛn e yɪ -tɛra an da εn -a -pɛ -sru 'ka tɔalε 'mlɔnmlɔn dɪε, Bali -le -fɛa a -a san man.»

²⁴ Zɪ Zan -le 'pasianɔn 'kɔ bε, εn Zozi Zan 'bɔ 'le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lε. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn ka -kɔ Zan -nanjɛnlε "bui "da? -Cεan nɛn fulɔ cɪ -a nyɔnnan bε, -a -nanjennan "cεε ka -kɔ dɪ.

²⁵ En -mε "le "wεan nɛn ka -kɔ "mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wɔ 'e da bε, -a -nanjennan "cεε ka -kɔ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan minnun nɛn o sɔ fɛnyian wɔ 'o da, te 'o 'ci 'sɔ winun dra "lala -a bε, o -nyεanla mingɔnnɛn -le 'kuin. ²⁶ 'Ka 'ci nrɔn 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn -yee "wεan nɛn ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Zan -dan "mlian

Bali 'lewei vızan da. ²⁷ Koo e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ
Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan:

An 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si dra.»

Min nɛn Bali -a 'vɪ bɛ Zan nɛn. ²⁸ Maan ve
'cɛɛ 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian
Zan da dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya Bali -le
mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, o va min "wɛnnɛn
-dan "mlian Zan da.

²⁹ Minnun pɛɛnɔn Zan wei 'man "yi. ɛn
'sukɔlɛ 'sinɔn "nyian "o wei 'man "yi. O
pɛɛnɔn zɪɛ, waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali -le tin
a 'nɔnnɔn, ɛn Zan o -batize drɛ. ³⁰ 'Pian
Farizɛn 'nan 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ka 'wɪlɛ
'wɪ nɛn Bali -a "vale 'e dra -wlɛ "bɛ -a man
dɪ. -Yee "wɛan wa'a 'wɪlɛ "man -e Zan 'e o
-batize drɛ dɪ.»

³¹ ɛn Zozi "e 'nan "nyian 'nan: «-Tɪ man
nɛn an -naagɔnɔn -kɔnnman, ɛn -tɪ nɛn waa
'sia? ³² O ya "le 'nan nannannun nɛn o ya
srɔan -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ 'zɔ. -A -
mienun -a ve 'o bɔɛnun lɛ 'nan: «Kɔ -pɔ -
tɛ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'tanlɛ dɪ. "Drenun nɛn o
min -wulo -man -taa "bɛ kɔa -fɔ 'cɛɛ, 'pian
ka'a 'wuɔlɛ dɪ.» ³³ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ
ci 'nan zɪ min -batize drɛzan Zan -ta bɛ, e fɛ
'sɔn, ɛn ya'a -wɛn mlinlɛ dɪ, ɛn kaa 'vɪ "man
'nan: «-Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru.» ³⁴ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ
'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta, "an "fɛ -ble, "an "wɛn
-mlian, ɛn ka 'vɪ 'an man 'nan: «Fɛ -blɪ -lagu
nɛn 'maan, ɛn -wɛn -tɛzan nɛn 'maan, ɛn
'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn bee nɛn
'maan.» ³⁵ 'Pian minnun nɛn o drɛ Bali -
le 'nɛnnun -a bɛ, -wɛɛ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -ci -
kɔnnman.»

Zozi 'ku Farizɛn min Simɔn -va

³⁶ Farizɛn min -tɔ nɛn waa laabo Simɔn
bɛ, e Zozi trɔ 'ba 'nan 'e 'kɔ fɛnun -blɪ 'e 'va.
Zozi wla Farizɛn min zɪɛ -yɛɛ 'kuin ɛn e -
nyran fɛnun -sru. ³⁷ Lɪmɔn -tɔ nɛn e -kɔnnɛn
-wɛɛman 'fla zɪɛ -a da bɛ, yaa 'man 'nan Zozi
a fɛnun -blɪnan Farizɛn min zɪɛ -yɛɛ 'kuin.
-A -nan nɛn e -ta -kɔlɛ -tɔ nɛn waa -ci 'bɔ
'le -pɔ -zɔ bɛ -a. E ya 'e fadɪ 'nyrɔn nɛn -a -
koei "a 'nɔnnɔn, ɛn waa wo min man bɛ -a.
³⁸ E -tɔ Zozi 'cɛin 'srɔn, ɛn e -wuɔdɪ 'sia te -
a yɪɛ yi -sɛan Zozi 'cɛin -da. E -sɛan "da te
yaa bɔɔman 'e 'wulo "jɛ "a, te yaa cɛin 'bɔ
lɛaman 'e man. "Bɛ -sru ɛn e 'nyrɔn 'bɔ 'sɛn
-a cɛin -da.

³⁹ Zɪ Farizɛn min Simɔn 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan
'yɪ bɛ, ɛn 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «"Te min

'labɛ Bali 'lewei vızan nɛn bɛ, "te lɪ nɛn e klɛ
"man 'labɛ yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan
nɛn.»

⁴⁰ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Simɔn, an ya
"vale 'an 'wɪ 'tɔ ve 'yɪɛ.»

ɛn Simɔn "e 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an
"trɔɛn "a 'yɪɛ.»

⁴¹ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min
-tɔ 'bɛ "lala 'fɛ min "fli "lɛ. Min -tɔ "e 'si -kpi
yaa tɔ, ɛn min -tɔ "e 'si -kpi fu. ⁴² Zɪ fɛ -tɔ 'ka -
wɪlɔ -e 'o -yɛɛ "lala bɔla dɪɛ, ɛn e "lala zɪɛ -a 'cɛ
o "flinɔn lɛ. Min "fli zɪɛ o yɛi "bɛ, -tɪɛ min nɛn
e "lala 'fɛ -wlɛ "bɛ -a ye "yi "bɔɔ? "I vɪ 'mɛn.»

⁴³ ɛn Simɔn "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Mɛɛn 'ji "le
'nan, min nɛn e "lala "kaga 'cɛ -yrɛ "bɛ -a san
nɛn.»

ɛn Zozi 'a 'vɪ Simɔn lɛ 'nan: «Yia -tɛ.»

⁴⁴ -A -nan nɛn Zozi 'e 'man lila lɪ zɪɛ -a da.
E 'nan Simɔn lɛ 'nan: «Lɪ 'gɔvɛ yia ye? An wla
'yɪɛ 'kuin, yi'an cɛin -man "foe yi -nɔnlɛ dɪ.
'Pian "yaan cɛin -man foe 'e yɪɛ 'yi 'a, ɛn yaa
man bɔɔ 'e 'wulo "jɛ "a. ⁴⁵ Yi'a -atu -tɛlɛ 'an
man dɪ. 'Pian -yɛɛ vɛ bɛ, zɪ an wla paan 'i 'va
'gɔvɛ, ya'a tian 'flinlɛ 'an 'cɛin lɛadɪ -a 'e man
dɪ. ⁴⁶ Yi'a 'nyrɔn 'sɛnlɛ 'an 'win -ji dɪ. 'Pian "e
'nyrɔn nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a -sɛn 'an
'cɛin -da. ⁴⁷ -Yee "wɛan maan ve 'yɪɛ 'nan,
Bali -yɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ fui. ɛn lɪ 'bɔ -a -ci kɔnn
'an yɪdɪ "yi -dan zɪɛ -a. Min nɛn Bali -yɛɛ 'wɪ
'wɪdɪ "wɛnnɛn fui bɛ, min zɪɛ ya'a yɪdɪ "yi
-dan ci kɔnnman Bali lɛ dɪ.»

⁴⁸ ɛn Zozi "e 'nan lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Bali 'yɪɛ
'wɪ 'wɪdɪ fui.»

⁴⁹ Minnun nɛn o cɪra waa fɛnun -sru "bɛ,
'o 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «Min 'labɛ, -tɪ nɛn? ɛn
'bɛ -kɔlaman blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a?»

⁵⁰ ɛn Zozi 'a 'vɪ "nyian lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «"Yie
yi -tɛradɪ Bali da 'i 'si 'wɪ 'ji. "I 'fɔ -trɔɔ.»

8

Lɪmɔnnun -kɔla Zozi -sru

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'ku 'fla -dandan 'lee 'fla
"wɛnwɛnnɛnnun da, te e -ko Bali -le 'wɪ
'nɔnnɔn vɪdɪ -a -yɛɛ mingɔnnɛn -blɪdɪ da. -
Wɛɛ cɪ 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli "a. ² ɛn
lɪmɔn -mienun nɛn e -yɔ -wɪdɪ "pin o -sru,
ɛn e -cɛ 'si o man bɛ o -kɔla Zozi -sru "nyian.
Mari nɛn waa laabo Madala bɛ e ya o va.
Zozi -yɔ -wɪdɪ 'sɔravli "pin lɪ zɪɛ -a -sru.
³ ɛn lɪmɔn -tɔ nɛn waa laabo Zanɛn bɛ e ya
"nyian o va. Lɪ zɪɛ -a -sran 'tɔ nɛn Suza, -
yɛɛ yɪɛ -tɔa Erodi -le 'kɔn 'va. ɛn lɪmɔn -tɔ

waa laabo Sizanen be e ya o va "nyian, 'lee hmən -mienun nen o 'pa Zozi 'lee 'e -srunən 'va 'wee fenun -a be -wεε ci.

'Saa fəzan man -kənnən
(Mt 13.1-9; Mk 4.1-20)

⁴ Yi -tv da be minnun "kaga "ta Zozi 'va. O 'si 'fla 'tudu pεenən da, en o -ta. En Zozi 'wɪ "paadı 'sia o ji -kənnən "ji. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan:

⁵ «Min -tv 'be 'kv 'yee 'saa 'fəle. "Yεε 'saa 'wεen be, -a 'wɛ pləen 'sran -si man. Minnun taanla "da, en "lomannun -ta, waa bl. ⁶ -A 'wɛ -mie -sran puo da. "Yεε 'bɔ be, en e -ka, 'yi 'ka "man "dɪ -le "wεan. ⁷ -A 'wɛ -mie -sran fenan nen -tein -taa "bɔle -a -nan. -Tein zɪe e 'tu, e blala 'saa man, en yaa -te. ⁸ -A 'wɛ pləen 'sran 'trε "yi "da. E 'bɔ, en e -sen "da. -A be -tv 'wɛ a "man -yaa tv.»

En Zozi -a 'le 'sran -wɛ 'nan: «Min nen 'wɪ man "trəen "ci -a -wulo -man be, -a san 'e man!»

-Mε "le "wεan nen Zozi 'wɪ tin 'ba -kənnən "ji?

(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

⁹ En Zozi -srunən -a laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Kənnən "nen yia -fɔ zɪe, -a -ci nen 'nən?» ¹⁰ En Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «Kaa 'gυe, 'ka le nen Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nen 'e min "paala 'a be -a -ci 'si. 'Pian minnun nen o 'ka 'an -srunən 'a dɪe, "o 'wɪ pεenən maan -kənnən "ji. Bali -a drε zɪe 'nan -e 'o fε -nanjen, te wa'a -kənnən 'ye dɪ, en -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ.»

Zozi 'saa fəzan man -kənnən "ci 'vɪ
(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ En Zozi 'e -wɛ 'nan: «-Kənnən "nen maan -fɔ be, -a -ci nen 'gυ: 'Saa 'wɛ be -yεε ci "le Bali -le 'wɪ 'nənnən 'le 'wɪ 'zυ. ¹² Min -mienun -le vε be, 'wɪ nen e 'bɔ 'saa 'wɛ nen e -sran -si man be -a man be, -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji. Kɔɔ e 'ka "vale 'o 'ta wɔla "da -e 'o 'si 'wɪ 'ji dɪ. ¹³ Min -mienun -le vε be, 'wɪ nen e 'bɔ 'saa 'wɛ nen e -sran puo da be -a man be, -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔn o "we "man ci "nrəndɪ -a. 'Pian wa'a tve -e -a "sein 'e 'kv -kɔɔbli dɪ. O yi -teala "da tv "wənnən 'a, 'pian -te 'wɪ 'təndən bɔdɪ 'sia o man be, tɔn -e 'o 'si Bali -sru. ¹⁴ Min -mienun -le vε be, 'wɪ nen e 'bɔ 'saa 'wɛ nen e -sran fenan nen tein -taa "bɔle be -a -nan be -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, o "we "man. Minnun zɪe 'o

'ci "nrəndɪ "siala 'trɛda fenun "kaga "da. Fε yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fε pεenən 'e drε -wee vε -a. 'Wɪ zɪe -yεε -si -tɔa Bali wei lɔ, -e 'e vɪe 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ¹⁵ Min -mienun -le vε be, 'wɪ nen e 'bɔ 'saa 'wɛ nen e -sran 'trε "yi "da be -a man be, -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan 'o 'ci 'fɪdaa 'a. Waa paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da -e -a "nen 'e bɔla.»

-Kənnən man -kənnən
(Mk 8.21-25)

¹⁶ "Bε -sru en Zozi 'e 'nan -wɛ "nyian 'nan: «Min 'ka -kənnən 'fɔa "nen 'vaa -e 'e yɔɔ fε -tv -a dɪ, -te 'be "cεε dɪe, -e 'e yɔɔ nyinnan "dave wlu dɪ. 'Pian yaa -tɔala fenan 'wein da, 'nan -e minnun nen o -wɪamlan 'yee 'kuin be, 'o -san yɪ. ¹⁷ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fε -tv 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪe 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdɪ -tv "ka -e 'o vɪe 'o man fenan 'wein da dɪ. ¹⁸ 'Wɪ nen maan ve 'cεε be, 'ka "trəen "tɔ -yrε 'kpa tɪgh! Kɔɔ min nen yaa 'pla 'e 'ji be, -a san ε nen maan "paa "da "nyian. 'Pian min nen ya'a 'palɛa 'e 'ji dɪe, -a "tiennən nen -yrɔ "be, waa "sia -yrɔ.»

-Tɪ nen Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ En Zozi 'bυ 'lee Zozi 'bυnun -ta. 'Pian minnun "kaga "le "wεan wa'a -kɔlale -plidɪ -a Zozi 'srən "dɪ. ²⁰ Tɔn en minnun -a 'vɪ Zozi le 'nan: «'I "bυ 'lee 'i "bυnun a bei, o ya "vale 'wei 'man ye.»

²¹ En Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «Minnun nen, o Bali wei maan, te o 'ta wɔla "da "be, -wεε ci 'an "bυ "a, en -wεε ci 'an "bυnun -a.»

Zozi fulɔ 'pleble 'tv ta -tɔ
(Mt 8.18, 23-27; Mk 4.35-41)

²² Yi -tv da be, Zozi 'fɔ -klv -tv -ji 'o 'vale 'e -srunən 'a, en e 'nan -wɛ 'nan: «-Kaa kv 'yi -sru.» En o -si 'sia. ²³ "Wεε -kən -kɔnan 'yi yie da be, en yi -fɔla Zozi da. Tɔn fulɔ 'pleble 'tv "fεendɪ 'sia 'yi zɪe -a yie da, en 'yi 'sendɪ 'sia 'klv -ji. 'Wɪ nen e 'bɔ o man be, e ya 'pleble.

²⁴ -A -nan nen -a -srunən -pli "man, en waa fuvdɪ 'sia. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Kv 'san! 'Kv 'san! 'I 'fuɔ! 'Kv 'nan cεen 'nyandɪ man.»

En Zozi wluan, e paan fulɔ 'lee 'yi da 'pleble. 'Nun tɔn fulɔ "fεendɪ -ta "tra, en 'yi 'ta "tra. En fenan -tɔ flu.

²⁵ "Bε -sru en Zozi 'a laabu 'e -srunən 'lɔ 'nan: «Ka'a yi teala 'an da dɔv?»

'W1 nɛn Zozi 'sia -a drɛnan bɛ, e o cɛɛn nyɛn -a, ɛn e o 'lɛbo "fɔ. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa 'vɪ fulɔ 'lee 'yi lɛ 'nan, 'o 'ta -tɔ, ɛn waa wei 'man "yi.»

Zozi min nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ -a beli (Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

²⁶ Zozi 'lee 'e -srunɔn Galile 'yi cɛɛn 'ji, ɛn o 'bɔla Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. Geraze 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn a 'o cin yra 'sɛzɛ, 'pian 'yi 'bɛ o "cɛan 'e cin man. ²⁷ Zɪ Zozi 'si -klɔ -ji, e sɔɔnla "tra "bɛ, ɛn 'fla zɪɛ -a da min -tɔ -ta -a 'lɛ. Min zɪɛ -yɔ -wɪdɪ "kaga "a -a -sru. -A -nan 'mɔn 'kpa te ya'a sɔ wo 'e man dɪ, ɛn ya'a 'nyian 'kuin dɪ, 'pian e nyian min -yrɛ da. ²⁸ Zɪ e Zozi 'yɪ bɛ, ɛn e paan. E "po sɔɔn Zozi 'wlu, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ -a -pɪ nɛn yia, maan -tɔa zɪ. 'I yra 'si, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» ²⁹ Zozi a -a vɪnan -yɔ -wɪdɪ "lɛ 'nan, 'e 'si -a -sru. -Yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

Min zɪɛ -yɔ -wɪdɪnun a -a -sru -a -nan 'mɔn. Minnun -a -pɛ -yrɪman -bulalɛ baa -a, -e 'o -bulalɛ -fɔ -a cɛin -man. 'Pian e baa zɪɛ -a "cɛɛnman 'e man, -e -yɔ -wɪdɪnun 'o 'kɔ -a "bui "da.

³⁰ Zozi -a laabɔ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tɔ.»

-Yɔ -wɪdɪ "kaga "nɛn -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

³¹ -A -nan nɛn -yɔnun 'bɔ toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, te 'i 'tɔ 'kɔ man 'nan 'kɔ 'kɔ -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a ji dɪ.»

³² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tɔ da. ɛn -yɔ -wɪdɪnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i 'kɔ 'pa 'sia 'srunun nɛn 'labɛ o va -e 'kɔ 'fɔ o -sru.» -A -nan nɛn Zozi 'si -nɔn -wɛ, ɛn o -kɔ. ³³ -Yɔ -wɪdɪnun 'si min zɪɛ -a -sru, ɛn o -fɔ 'srunun -sru. 'Srunun 'bɔ flɔn 'sia pɔn 'sɛan man zia, ɛn o pɛɛnɔn 'sɛn 'yi 'va, te 'yi o -tɛɛman.

³⁴ Zɪ 'sru -sru "pinnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o -tɛ -ji flɔn -a. O -kɔ -a -nan 'sinan 'palɛ 'fla 'lee fei -paannun da. ³⁵ -A -nan nɛn minnun -kɔ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -a -nan yɪlɛ. O 'bɔ Zozi man, ɛn o min nɛn -yɔnun 'si -a -sru "bɛ, -a 'yɪ. Sɔ a "da 'e wɔdɪ, ɛn e ya 'e -nyrandɪ Zozi 'cɛin -man, te -a ta 'si. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji. ³⁶ Minnun nɛn 'wɪ zɪɛ e drɛ

o yɪɛ man bɛ, zɪ e drɛ 'lɔɔ ɛn -yɔ -wɪdɪ 'si min zɪɛ -a -sru "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛ. ³⁷ -A -nan nɛn Geraze 'nɔn "kaga toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ "klan -dan -sɛn o ji. ɛn Zozi 'fɔ -klɔ -ji, 'nan -e 'e 'li 'e da.

³⁸ Min nɛn Zozi -a beli bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'kɔvɛ 'ko 'yia!» 'Pian Zozi "e -yrɛ 'nan: ³⁹ «-Cɛjɛ! 'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'yɪɛ bɛ, 'i -nan 'sinan 'pa!» E -kɔ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'pa 'fla yei fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Zairus 'lu 'lee lɪ nɛn e klɛ Zozi 'le sɔ man bɛ (Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Zɪ Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, e 'bɔla, te min "kaga "a -a -pɛnnan. O -ta -a 'silɛ -sia. ⁴¹ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan -tɔ nɛn, waa laabo Zairus bɛ, e -ta Zozi 'va, e "po sɔɔn "wlu. E Zozi trɔ 'badɪ 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'yee 'kuin. ⁴² Kɔɔ -yee 'nɛn 'tɔwli "a -kanan. 'Nɛn zɪɛ lɪmɔn nɛn, ɛn -a lɛ a -fuda 'fili.

ɛn Zozi sɔɔnla -a -sru, te minnun -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴³ Minnun zɪɛ o yei "bɛ, lɪ -tɔ a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. [E -dɔdrɔ drɛ "kaga "bɔɔ "le "wɛan, -yee "lala pɛɛnɔn 'nyan -yrɔ.] 'Pian -dɔdrɔ -tɔ 'ka -kɔlɛ -yee -cɛ zɪɛ -a 'yile yɪdɪ -a "fo "dɪ. ⁴⁴ Lɪ zɪɛ e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lɛbo "man. 'Nun tɔɔn, nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ.

⁴⁵ ɛn Zozi 'a laabɔ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an man?»

Zɪ min -tɔ 'ka 'wɪlɛ dɪɛ, ɛn Pieri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min "kaga 'i 'si -fɔ, ɛn minnun 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.»

⁴⁶ 'Pian Zozi "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, min -tɔ klɛ 'an man. Maan -tɔa 'nan 'plɛblɛ 'tɔ 'bɔla 'an 'ji.»

⁴⁷ Zɪ lɪ zɪɛ, yaa -tɔ 'nan, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, e nyɔɔndɪ 'sia, ɛn e -ta. E "po sɔɔn Zozi 'wlu. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn 'e klɛ Zozi man bɛ, yaa 'vɪ minnun pɛɛnɔn yɪɛ man. ɛn e 'yee -cɛ -nyandɪ wɪ 'vɪ "nyian. ⁴⁸ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'An 'lu, 'i yɪ -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'fɔ -trɔɔ!»

⁴⁹ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan Zairus -le "kɔnnɛn 'pasiazan -tɔ -ta, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ.»

⁵⁰ Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i 'klan dɪ. 'I yi -tɛra 'an da, -e 'e 'beli.»

⁵¹ Zi o 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e min -tʊ 'e -wɪla -a -sru 'kuin dɪ. 'Pian yaa -si -nɔn Pɪɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee 'nɛn "tɪ 'lee 'nɛn "bʊ "lɛ 'nan 'o -wɪla. ⁵² Minnɔn nɛn 'kuin bɛ, o pɛɛnɔn a -wuɔnan, te o -pɛ a 'o 'win -ji. ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Te 'ka 'wuɔ dɪ! 'Nɛn 'gʊɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.»

⁵³ Minnɔn -a sɛɛ wʊdɪ 'sia, kɔɔ waa -tɔa 'nan e -ka. ⁵⁴ 'Pian Zozi 'nɛn 'bɔ 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'Nɛn, 'i 'wɪuan lou!» ⁵⁵ 'Nun tɔɔn 'nɛn zɪɛ e fuʊ, ɛn e wɪuan lou. Zozi "e 'nan, 'o fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ. ⁵⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e 'nɛn "tɪ 'lee -a "bʊ 'kan. ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Te 'o 'wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ wʊ min -tʊ lɛ dɪ.»

9

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia 'flivli (Mt 10.1, 5-14; Mk 6.7-13)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ. E -kɔladɪ 'lee 'plɛblɛ -nɔn -wɪlɛ 'nan -e 'o -yʊ -wɪdɪnɔn -pin minnɔn -sru, -e 'o -cɛ 'si minnɔn man. ² E o 'pa 'sia 'nan 'o 'kʊ -a 'vɪ minnɔn lɛ 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ, te o -cɛ "sia minnɔn man. ³ Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Te 'ka fɛ -tʊ 'sia dɪ! -Yɛɛ cɪ "le "tonyrin -le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le 'pada 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le -blɪfɛ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le "lala -le 'wɪ 'zʊ. -A pɛɛnɔn zɪɛ, te 'ka -tʊ 'sia "fo "dɪ! ɛn te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ. ⁴ 'Kɔn nɛn 'ka wɪla 'ji 'nan o 'ka 'sia tɪglɪ bɛ, -a -ji nɛn 'ka 'fʊ, -e 'ka 'kʊdɪ 'e 'bɔ. ⁵ -Te ka 'bɔla 'fla 'tʊ da, ɛn -a -nannɔn 'ka 'ka 'silɛa dɪɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'fla zɪɛ -a da. 'Pian "cɛɛ 'si 'fla 'bɔ da bɛ, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

⁶ Zozi -srunɔn 'fuda "fli zɪɛ, o -kʊ. O cɪtɪ 'flanun da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɔn lɛ, te o -cɛ "sia minnɔn man fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Erodi cɪ 'kla "tra "dɪ (Mt 14.1-2; Mk 6.14-16)

⁷ Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi cɪ -a drɛnan bɛ yaa 'man. ɛn zɪ kɔ 'e cɪ "nrɔn bɛ, ya'a tɔa dɪ. Kɔɔ min -mienun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan nɛn e -ka bɛ, -yɛɛ fuʊ.» ⁸ ɛn min plɔɛnnun -a ve 'nan: «Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -yɛɛ 'ta 'e 'fli -kɔɔnlɛ.» ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tʊ

'bɛ fuʊ.» ⁹ 'Pian Erodi "e 'vɪ 'nan: «'An 'bɔ 'gʊɛ, 'mɛn minnɔn 'bɛ Zan -wulo cɛɛn. ɛn min nɛn an -yɛɛ 'wɪ maan 'gʊɛ, -tɪ 'bɛ "mɛn 'bɛ 'a?» -Yɛɛ "wɛan Erodi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e Zozi ye.

Zozi -blɪfɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ (Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zan 6.1-14)

¹⁰ Zozi 'le 'pasianɔn 'fuda "fli "bɛ o 'li 'o da. ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn, waa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Zozi lɛ.

"Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ o 'saza 'a 'fla 'tʊ nɛn waa laabo Bezaida bɛ -a "srɔn. ¹¹ Min "kaga "o -kɔnan 'yɪ, ɛn o -kɔla Zozi -sru. Zozi 'ka o lilɛ 'o da dɪ. E Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'vɪ -wɪlɛ, ɛn minnɔn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ, e -cɛ 'si o man.

¹² Zi funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn Zozi -srunɔn pli Zozi man. O 'nan -yrɛ 'nan: «'I vɪ minnɔn lɛ 'nan, 'o 'kʊ fei -paannun 'lee 'flanun nɛn -kogo 'gʊɛ -a da, -e 'o -blɪfɛ 'lee nyinnan "nan "yɪ. Kɔɔ fɛnan nɛn -kaa cɪ 'gʊɛ, min 'ka 'nyɛanla 'nan dɪ.»

¹³ ɛn Zozi "e -wɪlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ, 'ka 'blɪfɛ -nɔn -wɪlɛ!»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "nɛn 'kʊ 'lɔ "cɛ. I ya "vale 'nan, 'kʊ 'kʊ minnɔn "kaga 'labɛ o -blɪfɛ 'lɔ?» ¹⁴ Minnɔn nɛn -nan bɛ, -klɔnmɔn a 'o va -kpi 'soolu.

ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka o -nyran 'e cin da -fuba 'souzou.» ¹⁵ Waa drɛla "da, ɛn o pɛɛnɔn 'nyran. ¹⁶ Zozi 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji lou, ɛn e Bali muo "fɔ. E 'kpɔunnun "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnɔn zɪɛ o man. ¹⁷ O pɛɛnɔn -a blɪ, o 'kan. ɛn -a -mie nɛn e -fʊ bɛ waa -tɛ 'e cin da, e saannɛn 'fa -fuda "fli.

Min nɛn Zozi cɪ -a bɛ Pɪɛri -a 'vɪ (Mt 16.13-20; Mk 8.27-30)

¹⁸ Yi -tʊ da Zozi a Bali trʊ 'banan 'e 'saza, te -a -srunɔn a -a "srɔn. ɛn yaa laabʊ -wɪlɔ 'nan: «Minnun "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

¹⁹ O -yrɛ 'nan: «Min plɔɛn "o 'vɪ 'nan, min -batize drɛzan Zan nɛn 'yia. Min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -nyrɛn 'yia. ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tʊ 'bɛ fuʊ, -nyrɛn 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi -a laabʊ -wɪlɔ "nyian 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nɛn 'maan?» ɛn Pɪɛri

'e-yrɛ 'nan: «I ya Crizi nɛn, Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

²¹ ɛn Zozi 'wɪ 'pla -wlɛ 'kɪglɑ 'nan, tɛ 'o 'wɪ zɪɛ -a vɪ min -tʊ lɛ 'mlɔnmlɔn dɪ!

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi-kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mt 16.21-23; Mk 8.31-33)

²² Zozi 'a 'pla "da "nyian -wlɛ 'nan: «E ya 'e vɪdɪ 'nan, Blamin -pɪ 'e yɾa ye "kaga. ɛn "nyian bɛ, min cejenun 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -a dra 'o 'pɛla koda, ɛn o Blamin -pɪ -tɛa. -A yɪ yaagazan da -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.»

Zozi-sru 'ta wɔdɪ
(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)

²³ 'Bɛ-sru ɛn Zozi 'e 'nan o pɛɛnɔn lɛ 'nan: «Min nɛn e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bɛ, 'e 'wɪ tʊ pɛɛnɔn man yɾa yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yɪba "plan da -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ²⁴ Kɔɔ min nɛn e cɪ 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa 'silɛ -yrɔ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye. ²⁵ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, ɛn 'belɪdɪ 'si -yrɔ "bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? -A -ci "ka "dɪ. ²⁶ Min nɛn, 'yɾa -a -tɛa -a vɪdɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vɪdɪ min pee lɛ yɾa -a -tɛa "bɛ, Blamin -pɪ -yee vɛ yɾa -tɛa "nyian tʊ nɛn e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e 'bɔ 'le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ 'le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ 'le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san da. ²⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -mienun a fɛ 'gʊɛ -a -nan bɛ, wa'a 'kaa 'vaa -e 'o -tɔ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia dɪ.»

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu
(Mt 17.1-9; Mk 9.2-10)

²⁸ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, -a -nan yɪ 'sɔra "bɛ -sru, ɛn e Pɪɛrɪ 'lee Zan 'lee Zaji 'sia, ɛn o -kʊ Bali trʊ 'balɛ pɔn -tʊ da. ²⁹ E ya Bali trʊ 'banan, ɛn -a yɾa liladɪ 'sia, ɛn -yee sɔ dre 'fuvu 'yɾɪyɾɪ. ³⁰ -A -nan nɛn 'o 'vale min "fli "a o -sɛɛ "wɔdɪ 'sia. Min "fli zɪɛ Moizi 'lee Eli nɛn waa. ³¹ Bali -le 'tɛ 'san o si -fɔ, ɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ Zozi lɛ Zeruzalɛm bɛ, waa -nan wɪ vɪdɪ 'sia -yrɛ.

³² Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, tɛ yɪ -fɔla Pɪɛrɪ 'lee min "fli "nɛn o -kʊ waa bɛ, o da "fo. 'Pian o fʊv ɛn o Zozi 'yɪ Bali -le 'tɛ 'san wlu. ɛn o min "fli 'yɪ "nyian 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. ³³ Minnun zɪɛ "wɛɛ 'si Zozi "srɔn "bɛ, ɛn Pɪɛrɪ 'e 'nan Zozi lɛ

'nan: «'An 'san, e drɛ 'wɪ "yɪ "a ɛn -kaa ta 'gʊ. Kʊ segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tʊ a 'yie vɛ -a, -a -tʊ a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tʊ a Eli -le vɛ -a.» 'Wɪ nɛn Pɪɛrɪ -a 'vɪ bɛ, yaa 'vɪ 'e lei -sru.

³⁴ Zɪ Pɪɛrɪ a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, ɛn "lolu -koei "trɔa o da. "Lolu -koei "a -trɔanan Zozi -srunɔn da "fo. -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn.

³⁵ 'Nun tɔɔn wei -tʊ wɪ "lolu -koei 'bɔ 'va. E 'nan: «'An 'pɪ nɛn, maan 'si "va "bɛ, -nyɾɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!» ³⁶ Zɪ wei zɪɛ e wɪ bɛ, ɛn Zozi 'fʊ 'e 'tʊwli. 'Wɪ nɛn Zozi -srunɔn 'a -nan 'yɪ bɛ, wa'a -nan sɛɛ wʊlɛ min -tʊ lɛ "fo 'vaa ɛn Zozi 'kʊ laji dɪ.

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin 'nɛn 'tʊ -sru
(Mt 17.14-21; Mk 9.14-27)

³⁷ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn o pɔn sɔɔn "ji. Min "kaga "ta Zozi 'silɛ -sia. ³⁸ Minnun 'bɔ zɪɛ o yei "bɛ, min -tʊ -paandɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, mɛin trʊ "baa, 'i 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a -nanjen! -Yɛɛ cɪ 'mɛn 'nɛn 'tʊwli "a. ³⁹ -Yʊ -wɪdɪ "tʊ -taa "da, 'nun tɔɔn -e 'e -paandɪ 'sia. -Yʊ -wɪdɪ 'bɔ -a "cɛan "da, tɛ yaa 'le -pɔɛ bɔa. "Yɛɛ vɪnan 'e 'si "da "bɛ, tɛ e 'tɛ 'pa "da "kaga. ⁴⁰ Mɛin -srunɔn trʊ 'ba 'nan, 'o 'yʊ -wɪdɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian wa'a -kɔlɛlɛ -a dɪ.»

⁴¹ ɛn Zozi 'e 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yɪ -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. 'Ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra. Tʊ wɛa nɛn "nyian maan dra 'ka 'va? 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. 'I 'ta 'yie 'nɛn 'a 'gʊ!»

⁴² Zɪ 'nɛn 'bɔ "ɛ -pli Zozi man bɛ, ɛn -yʊ -wɪdɪ -a -tria "tra. Yaa cɛɛn "da. 'Pian Zozi 'e yɾa 'tɔn 'tɔ -yʊ -wɪdɪ "da, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gʊɛ -a -sru.» Zɪ Zozi -a beli bɛ, ɛn e 'nan -a "tɪ "lɛ 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gʊ.» ⁴³ Bali -le -dan 'lee -yee 'plɛblɛ min pɛɛnɔn 'kan.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi-kanɔn 'va wɪ 'vɪ 'nyian
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, min pɛɛnɔn 'plo 'fʊ 'e 'fɔdɪ. -A -nan nɛn Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ⁴⁴ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ.» ⁴⁵ -A -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. -A -ci a 'e yɔɔdɪ -wɪɔ, 'dʊ -e 'o vɪlɛ 'o -ci man dɪ. 'Pian -a -ci laabʊdɪ "klan o -tɛ.

-Tɪɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ 'Bɛ-sru -sa -tʊ -tria Zozi -srunɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɾɛn 'nan, -tɪɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a? ⁴⁷ Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ -wɪɔ. -A -nan nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'tʊ 'si, yaa -tɔ 'e 'srɔn, ⁴⁸ ɛn

e 'nan -wle 'nan: «Min nen e 'nen "wennēn 'gυ -a 'kun tiglī 'mēn "wēan bē, te 'an 'bō nen yaan 'kun tiglī. En min nen yaan 'kun tiglī bē, te min nen yaan 'pa 'sia 'trēda bē, -a 'bō nen yaa 'kun tiglī. Maan ve 'cēē 'nan, 'an -sruzan nen e 'fli drē 'nen "wennēn 'a bē, -a san 'bē cī -dan.»

*Min -tv -yυ -wldī "pin minnun -sru
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ En Zan "e 'nan Zozi lē 'nan: «Bali -le 'wī "paazan, kυ min -tv 'yī, te e -yυ -wldī -pian "minnun -sru 'i 'tō da. En kva 'vī -yrē 'nan, te e drē dī, kōō ya'a 'ta 'wōla 'i -sru "le 'kōē 'wī 'zυ dī.»

⁵⁰ En Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «Te 'ka 'wī zīē -a drē dī! Kōō min nen, -a pei 'ka 'e 'padī 'ka man dīē, te e ya 'ka 'va.»

Zozi Zeruzalēm si 'sia

⁵¹ Tv nen Bali Zozi "sia 'trē 'gυē -a da -e 'e 'kυ -a laji bē, e 'bō 'kogo. -A -nan nen Zozi 'nyinnan 'e 'fli da, en e Zeruzalēm si 'sia. ⁵² E minnun 'pa 'sia 'e 'lē. Minnun zīē o -kυ, en o 'bōla Samari 'nōn fla. O nyinnan "nan -wēēdī 'sia Zozi lē 'fla zīē -a da. ⁵³ 'Pian Samari 'nōn 'ka 'wīlē "man "fo "dī, kōō Zeruzalēm nen e "ta -ko.

⁵⁴ Zi Zozi -srunōn Zaji 'lee Zan 'wī zīē -a 'man bē, en waa 'vī Zozi lē 'nan: «Minsan, i ya "vale 'kυ 'tē 'si laji -e 'e o -nan -nyan?» ⁵⁵ Zozi 'e man lila o da, en e 'wī 'pla -wle 'klagla. [Yaa 'vī -wle 'nan: «Min nen ka drē -yēē 'nēnnun -a bē -a -cin 'san 'ka 'ji 'va? ⁵⁶ Kōō 'an 'bō Blamin -pī ma'an 'talē 'trēda 'nan -e 'an minnun -tēē "dī. 'Pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'si 'wī 'ji.»] -A -nan nen o 'fla pee da si 'sia.

*Zozi -sru 'ta wvdī
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Zi o ya -kōnan -sia bē, en min -tv "e 'nan Zozi lē 'nan: «Fēnan pēēnōn nen i -ko bē, kōē 'ko 'yia.»

⁵⁸ En Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «-Canjannēnnun nyinnan a, en "lomannun "kōē "a, 'pian Blamin -pī "le "fē -tv -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dī.»

⁵⁹ En Zozi 'a 'vī min -tv lē 'nan: «'I -sōōnla 'an -sru!»

Min zīē e 'nan Zozi lē 'nan: «Minsan, 'i 'si -nōn 'mēn, -e 'an 'kυ 'an "tī "wυ 'vaadrō.»

⁶⁰ Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «Minnun nen Bali "le 'va o cī 'o 'kadī bē, 'i o 'tvī 'o 'wee min wυ.

'Pian 'i 'bō 'i 'kυ -a vī minnun lē 'nan Bali -le mingōnnēn -blidī 'bō.»

⁶¹ En min pee -a 'vī 'nan: «Minsan, an -taa -sōōnlēa 'i -sru, 'pian an ya "vale 'i 'si -nōn 'mēn -e 'an 'kυ -si trυ 'ba 'an 'mangulinun lō.»

⁶² En Zozi "e 'nan -yrē 'nan: «-Te min -si -tv 'sia, te -a "trōēn "a 'e koda bē, -a san zīē ya'a dra Bali -le mingōnnēn trēdavē -a "fo "dī.»

10

*Zozi 'e -srunōn pee 'pa 'sia "flivli
(Mt 9.37-38; 10.5-16)*

¹ "Bē -sru en Minsan min -fuba 'sōravli 'wle "fli 'si "va, en e o 'pa 'sia "flivli 'e 'lē. Yaa 'vī -wle 'nan 'o 'kυ 'fla 'lee fēnan pēēnōn nen 'e "ta -ko bē -a -nan. ² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Saa 'bē tran "kaga "bē, 'pian -a -tēnōn a "wēnnōn. -Yēē "wēan 'ka Minsan nen fei zīē e cī -yēē vē -a bē -a trυ 'ba, 'nan 'e -a -tēnōn 'pa 'sia -e 'o -yēē 'saa bē -a -tē. ³ 'Ka -si 'sia! 'Pian 'ka drē "yī, kōō an "ta 'ka "paa 'sia "le 'bla 'nēnnun nen o "ta -ko plō winun yēi "bē -wee 'wī 'zυ. ⁴ Te 'ka "lala 'lee 'pada 'lee -manwua 'sia dī, en te 'ka 'mōn -sia min minnun 'tō bvdī -a dī.

⁵ -Te ka wla 'kōn 'tv -ji bē, 'ka -a -ji 'nōn 'tō bυ 'nan, Bali 'e 'fōdī -trōō -nōn -wle! ⁶ En -te min -tv a 'kōn zīē -a -ji, te e ya -fōdī -trōō -wēnan bē, 'cēē -fēa -fōdī -trōō -nōan -yrē. 'Pian -te 'bē "ka "dīē, 'cēē -fēa "nen "fo 'e "tun. ⁷ 'Kōn nen -a 'lē "nen 'nōn 'ka 'pē 'kun bē, -a -nan nen 'ka 'fv. En fē oō fē nen waa -nōn 'cēē -ji -blivē -a 'lee mlinvē -a bē, 'ka -bli en 'ka mlin. Kōō min nen e ya 'nyranman -tv 'panan bē, -a -nōan da nen -e -a -pan 'e 'kōn. 'Pian te 'ka 'cī 'kōn 'le "nen -tōōladī -a "da "dī.

⁸ 'Fla nen ka 'bōla "da, en o 'ka 'kun tiglī bē, fē nen o -taa 'cēē bē, 'ka -bli. ⁹ 'Ka -cē 'si minnun man 'fla zīē -a da, en 'ka vī -wle 'nan, Bali -le mingōnnēn -blidī 'sia 'ka 'va. ¹⁰ 'Pian -te ka wla 'fla 'tv da, en 'fla zīē -a danōn 'ka 'o yīē 'tōlē 'ka yra dīē, 'ka 'kυ -wee -guada, -e 'ka vī 'nan: ¹¹ <'Ka -tō 'nan, Bali -le mingōnnēn -blidī 'bō 'kogo. 'Pian ka'a 'wle "man "dī. -Yēē "wēan 'ka fla fuōn nen e -fv 'kυ 'cēin -man bē, kva -tōala 'ka da. -A -kōōndī nen 'nan 'kυ 'pē 'si 'cēē 'wī 'ji.»

¹² Maan ve 'cēē 'wī tiglī 'a 'nan, yī nen Bali 'trēdanōn 'le tin "baa bē, 'fla zīē -a da 'nōn 'le yra yidī 'plēble "mlian Sōōm 'nōn 'le vē da.»

Flanun nen -a da 'non 'ka yi -tela Zozi da die, Zozi 'wi 'pla -wle

(Mt 11.20-23)

¹³ En Zozi -a -to "nen -a vidi -a 'nan: «Koraze 'non, 'wi -taa "bale 'ka man! Bezaida 'non, 'wi -taa "bale 'ka man! Koo, "te 'lebo "fo winun nen o dre 'ka yie man 'gve, 'nan o dre 'fla nen waa laabo Tir 'lee Sidon be -a da be, "te -a da 'non 'si 'o dre wi -wlidi "man -a -nan 'mon. En "te o 'te 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mon, en "te o -ce bu so cee 'o man -a -nan 'mon. ¹⁴ -Yee "wean nen maan ve 'cee 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa be, 'cee yra yidi 'pleble "mlian Tir 'lee Sidon 'non 'le ve da. ¹⁵ En kaa nen ka ci Kapanamo 'non 'a be, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cejε, 'pian Bali 'ka -sannonmlan -kanon 'va.

¹⁶ Min nen e 'ka wei 'man 'yi "be, te 'an 'bo nen yaan wei 'man 'yi. En min nen ya'a 'e yie 'tale 'ka yra die, te 'an yra nen -a san 'ka 'e yie 'tale di. En "nyian be, min nen ya'a 'e yie 'tale 'an yra die, te -a san 'ka 'e yie 'tale min nen yaan 'pa 'sia 'trēda be -a yra di.»

Min -fuba 'saravli 'wle 'fli "be o 'li 'o da

¹⁷ Min -fuba 'saravli 'wle "fli "nen Zozi o 'pa 'sia be o 'li 'o da ci "nrandi -a. En waa 'vi Zozi le 'nan: «'Ku 'san, 'kve ci -yv -wlidinun da. 'Wi nen kva 'vi -wle 'i 'to da 'nan 'o dre be, waa dra.»

¹⁸ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan -toa zi. An Satan yi 'sinan laji, te e "ta -sannonmlan 'le laa -paan 'zv. ¹⁹ 'An 'bo mēen -koladi -non 'cee, 'nan -e 'ka 'ta wola -sanjre 'lee -mlen 'lee Bali 'nanmanzan 'le 'pleble pēenon da. 'Wi 'tu 'ka 'dra 'cee "fo "di. ²⁰ En te 'ka 'ci 'e "nran 'nan, cee ci -yv -wlidinun da di! 'Pian 'ka 'ci 'e "nran 'nan, 'ka 'to a 'e 'cenen -tedi Bali va!»

Zozi 'e "ti 'to 'bo
(Mt 11.25-27)

²¹ Tu zie -a wlu be, Bali lei 'saun ci "nrandi -non Zozi le. -A -nan nen Zozi "e 'nan: «'An "ti, yie ci labli 'san -a, en yie ci 'tre 'san -a. Mein 'to "yi "ve 'nan 'winun nen yia yoo minnun nen 'o 'fli "siala 'wi 'tonon -a be o man be, yia ta 'bola minnun nen 'o 'fli dre nannannun -a be -wle. 'Wi 'kpa nen, koo 'wi nen e ci 'i 'ci 'so 'a be, -a 'bo nen yia dre.

²² Fe pēenon 'peba a 'e wodi 'an 'lo, 'an "ti yie dre zi. 'An "ti 'saza 'be 'an 'bo nen an ci -a -pi -a be 'an -toa. En 'an 'bo nen an ci -a -pi -a be, 'an 'saza 'be 'an "ti -toa. En "nyian 'an 'bo

nen an ci -a -pi -a be, min nen an ya "va 'nan 'an ta bōala -yre "be, -a san 'be 'an "ti -toa.»

²³ Zozi 'e 'man lila 'e -srunon 'saza da, en yaa 'vi -wle 'nan: «Bali -le -fea a kaa nen ka 'wi zie -a -nan ye be 'ka man. ²⁴ Maan ve 'cee 'nan, Bali 'lewei vinon "kaga 'lee mingonnennun -a man wee 'nan, 'wi nen kaa -nan ye be, "o "ye, 'pian wa'a yie di. En 'nan 'wi nen kaa maan "be, "o maan, 'pian wa'a manle di.»

Zozi -kōnnen "fo 'yi "drezan -to man
(Mt 22.34-40; Mk 12.28-31)

²⁵ 'Fluba 'ci vizan -tu wluan 'nan -e 'e Zozi wei 'kun. En yaa laabu Zozi 'lo 'nan: «Bali -le 'wi "paazan, maan dra 'ko -e 'an 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yi?»

²⁶ Zozi "e -yre 'nan: «Bali -le -pei 'fluba 'ji be, e ya 'e 'cenen -tedi 'ko? -Me "wi nen yia 'man 'ji?»

²⁷ En e 'nan:
«'I Minsan Bali yi "yi
'i 'bli pēenon 'a!

'I yi "yi 'yie 'wi dredi pēenon 'a!

'I yi "yi 'yie 'pleble pēenon 'a!

'I yi "yi 'i 'ci "nrondi pēenon 'a!

En "nyian 'i bēezan -tu yi "yi

"le 'yie 'wi 'zv.»

²⁸ Zozi "e -yre 'nan: «'Yia 'vi 'kpa. 'I dre zi -e 'i 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yi.»

²⁹ 'Fluba 'ci vizan zie e ya 'yee tin 'nonnon -weenan, -yee "wean yaa laabu "nyian Zozi 'lo 'nan: «-Tie ci 'an bēezan -tu -a?»

³⁰ En Zozi 'wi zie -a -sru 'vi -kōnnen "fodi -a. E 'nan -yre 'nan: «Min -tu 'si Zeruzalem, e "ta -ko Zeriko. Zi e 'bo -si yei "be, en crinnon 'bo "man, o 'wu "da, en o -yee fenun pēenon koo -yru. Waa -sōn -trilii -a -kadī -fōla tu, en o 'si -a -sru. ³¹ "Be -sru en Bali -panzan -tu -si -towli zie -a 'sia. Min nen crinnon -a -sōn be, yaa 'yi, en e paala "man -kōbli, e -ku. ³² "Be -sru en min -tu nen e 'nyranman "paa Bali -pan 'kuin be e -si -towli zie -a 'sia "nyian. Min zie Levi min nen. 'Wi -towli "nen Bali -panzan -a dre be, -nyren yaa dre. Min nen crinnon -a -sōn be, yaa 'yi, en e paala "man "kōbli, e -ku. ³³ En "nyian be Samari min -tu "ta -ko 'ta wōnan. E -si -towli zie -a 'sia. E 'bo min zie -a man. Zi yaa 'yi be, en -a nyrinda -sen "da. ³⁴ E pli "man, en yaa mlōnnun yra buu 'nyron 'lee -wen -a, en yaa ta yri. Zi e cēen

"man "bε, en yaa 'si 'yee -su da, tɔɔn en e -ku -a -pennɔn nyin -ji 'kuin, en 'e 'yie 'tɔ "va.

³⁵ -A ta tɔ cεen, e 'lein 'wle 'si "fli, yaa -nɔn -pennɔn nyin -ji 'kɔn san lε, en e 'nan -yre 'nan: <'I yra 'si, 'i 'yie 'tɔ min 'gɔe -a va 'mɛn! "Lala nɛn i "ta -a srɛman -a -wulo -wlu bε, -te an -ta bε -e 'an bɔla 'yie.> »

³⁶ En Zozi -a laabo 'fluba 'ci vɪzan zɪε -yrɔ 'nan: «"Yie 'ji, min yaaga zɪε o yei "bε, -tɪε dre min nɛn crinnɔn -a -sɔn bε, -a bɔezan -tɔ -a? 'I vɪ 'mɛn!»

³⁷ En 'fluba 'ci vɪzan "e 'nan: «Min nɛn yaa nyrinda 'si bε, -a san nɛn.»

En Zozi -a 'le 'sran -yre 'nan: «'I 'ku! 'I 'bɔ "i "dre "nyian zɪε!»

Zozi 'ku Mat 'lee Mari -va

³⁸ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan -sia, en o 'bɔla 'fla 'tɔ da. Lɪmɔn -tɔ a 'fla zɪε -a da, waa laabo Mat. E "yi dre Zozi lε 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn. ³⁹ -A "blu -tɔ a, wεε laabo Mari. Mari zɪε e -nyran Minsan cɛin -man, en yaa wei mandɪ 'sia. ⁴⁰ Tɔ zɪε -a wlu, te Mat "le yra 'kla "tra "dɪ, fɛnɔn -tɔendɪ 'lee 'wɪ "kaga "drɛdɪ -le "wεan. Tɔɔn e -ta, en e 'nan Zozi lε 'nan: «Minsan, 'an "blu 'an "tɔe 'an 'tɔwli fɛnɔn dɛnan. 'Wɪ zɪε yi 'a siala 'wɪ 'a dɔv? 'I vɪ -yre 'nan 'e 'pa 'an 'va!»

⁴¹ En Minsan "e 'nan -yre 'nan: «Mat, 'i 'ci "nrɔnman 'wɪ "kaga "da, en 'i yra 'kla "tra "dɪ. ⁴² 'Pian maan ve 'yie 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bε e ya -tɔwli "cε. -A 'bɔ nɛn 'i "blu Mari -a -si 'sia 'gɔ, en min 'ka -a sia -yrɔ "fo "dɪ.»

11

Bali trɔ 'badɪ (Mt 6.9-13)

¹ Yi -tɔ da bε, Zozi Bali trɔ 'badɪ 'sia fε -tɔ -nan. Zɪ e cεen "man "bε, en -a -srɔzan 'tɔ "e -yre 'nan: «Minsan, 'i Bali trɔ 'badɪ "paa 'ku 'ji "le zɪ Zan -a paa 'e -srunɔn 'ji bε, -yee 'wɪ 'zɔ.»

² En Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «"Cεε vɪ 'nan ka Bali trɔ 'ba bε, 'ka vɪ 'nan:

'Ku "tɪ Bali,

'i dre -e minnun 'o 'i 'tɔ dre -dan!

'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta!

³ Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn da bε,

'i 'ku 'blifε nɛn ku cɪ "va "bε -a -nɔn 'kɔe.

⁴ 'Wɪnɔn nɛn kɔa dra 'yie -wɪdɪ "bε, 'i 'cε 'kɔe!

Kɔɔ min 'wɪ dra 'kɔe -wɪdɪ "bε, kɔa "cεa -yre.

Te 'i 'ku 'tɔ -e Satan 'e 'ku 'man yɪ dɪ!»

⁵ "Bε -sru en Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -wle. E 'nan: «Min -tɔ a 'ka yei, en -a bee -tɔ -a. Bada -tɔ, en e -ku 'e bee zɪε -a -va. Yaa 'vɪ -yre 'nan: <'An bee, 'i yra 'si, 'i "mɛn 'kpɔun yaaga 'fε! ⁶ Min -tɔ "sia 'ta wɔnan, e 'bɔla 'an 'va. En fε -tɔ 'ka 'an 'lɔ -e 'an -nɔn -yre "dɪ.>

⁷ Tɔɔn -a bee zɪε, -e 'e vɪ -yre 'nan: <'Yian 'tɔi flu! 'An 'kɔn 'fɔ -ji 'va. 'Ku 'vale 'mɛn 'nɛnnun -a ku ya yi -tɛnan. Ma'an 'wuanla -e 'an 'kpɔun -nɔn 'yie dɪ.>

⁸ -Te min zɪε e 'ka 'vale 'e wuanla 'e bee -le "wεan dɪε, maan ve 'cεε 'nan, e wuanla 'nan 'e bee a 'e man dɛnan -wluwlu -le "wεan.

⁹ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan: 'Ka fε trɔ 'ba, waa -nɔan 'cεε! 'Ka fε -wεε, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tε, waa 'lε "so 'cεε! ¹⁰ Kɔɔ min nɛn e fε trɔ "baa bε, waa -nɔan -yre. En min nɛn e fε -wεεman bε, yaa ye. En min nɛn e 'kɔn -tɛa "bε, waa 'lε "so -yre.

¹¹ Min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn pɔ trɔ 'ba -yrɔ "bε -e 'e -mlɛn -nɔn -yre -a "pa 'ji dɪ.

¹² En "nyian bε, min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn mannyɛn trɔ 'ba -yrɔ "bε -e 'e -sanjre -nɔn -yre -a "pa 'ji dɪ. ¹³ Ka ya min -wɪdɪ "a, 'pian ka fε "yi -tɔa -e 'ka -nɔn 'cεε 'nɛnnun lε. 'Ka "tɪ "nɛn laji bε, -a ci "yi "mlɛn 'ka da, -yee "wεan 'ka -tɔ 'nan, e lei 'saun -nɔan minnun nɛn waa laabo -yrɔ "bε -wle.»

Zozi 'le 'plεble "sia nyin?

(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ Yi -tɔ da bε, en Zozi bobo -tɔ beli. -Yɔ nɛn e min zɪε -a dre bobo -a bε, Zozi -a -pin -a -sru. Zɪ -yɔ zɪε e 'si bobo -sru "bε, en min 'bɔ 'wɪdɪ 'sia. Tɔɔn minnun pɛɛnɔn nɛn -nan bε, 'wɪ o 'plo 'fɔ.

¹⁵ 'Pian min -mienun "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnɔn tazan nɛn waa laabo Belzebul bε, -yεε 'plεble 'nɔn Zozi lε, en e -yɔ -wɪdɪnɔn -pian "minnun -sru.» ¹⁶ En "nyian bε min -mienun -a laabo Zozi 'lɔ 'nan, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tɔ dre, -e 'o 'tɔ 'nan e "sia laji.

¹⁷ Zɪ 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bε, Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ bε, en e 'nan -wle 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tɔ -ji minnun cεen 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin man bε, 'lɛglɔn zɪε e -wia. 'Kɔnnun -wiiman 'o cin da. ¹⁸ -A -tɔwli "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnɔn -le vε -a. "Te -wεε cεen 'e cin man, en o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bε, "te -yee mingɔnnɛn trε -wi -a -nan 'mɔn. -Yee "wεan -te 'ka ve 'an man 'nan Belzebul 'bε 'plεble -nɔan 'mɛn, en

'an -yυ -wliɔn -pian "minnun -sru "bε, 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ¹⁹ En -te 'wɪ nɛn ka 'vɪ zɪe e ya 'wɪ 'kpa 'a bε, 'lɔɔ 'cee minnun bε, -tɪ -le 'plɛblɛ 'a nɛn "o "yυ -wliɔn -pian? 'Ka 'bɔ 'le minnun 'bε -kɔɔnman 'nan 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, Bali -le 'plɛblɛ 'a nɛn an -yυ -wliɔn -pian "minnun -sru. En 'wɪ zɪe -a drɛdɪ 'bε -kɔɔnman 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'ka 'va.

²¹ Min 'plɛblɛ nɛn -kuli -tan fɛnɔn cɪ -yrɔ, ɛn -a yɪe a 'yee 'kɔn 'va bε, -a yɪfɛnɔn pɛɛnɔn 'man yra flu. ²² 'Pian min nɛn -a 'plɛblɛ -cia "da "bε, -te e -ta, ɛn yaa klɪ bε, e -yee -kuli -tan fɛnɔn nɛn e yɪ -tɛra "da "bε -a "kooman -yrɔ -e 'e -a yɪfɛnɔn -pli.

²³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nɛn e 'ka 'an 'va dɪe, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. En min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kɔ fɛ tre 'e cin man dɪe, yaa fuimlan "man.»

*Zozi -yυ -wliɔn "liɔdɪ 'e da 'wɪ 'vɪ
(Mt 12.43-45)*

²⁴ «-Te -yυ -wliɔn 'si min -sru "bε, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadɪnɔn -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran -nan. 'Pian -te ya'a yɪe dɪe, -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bε, -a -ji.» ²⁵ -Te e -ta, te -a -nan a 'e "koodɪ, te -a -nan fɛ pɛɛnɔn yra "cejɛ, ²⁶ tɔɔn -e 'e 'kɔ 'e -sru, -e 'e -yυ -wliɔn 'sɔravli "nɛn o -wliɔn "mlɪan "da "bε o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪe -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bε, min zɪe -yee -kɔndɪ -wliɔn "mlɪan -a tɛdɛ vɛ da.»

²⁷ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɔn zɪe -a vɪdɪ man bε, tɔɔn ɛn lɪmɔn -tɔ wei wɪ minnun yei. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ lɪmɔn nɛn yei 'ya ɛn e 'nyɔn 'nɔn 'yɪe bε -a man.»

²⁸ 'Pian Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn e Bali wei maan te e 'ta wɔla "da "bε, -a san man nɛn Bali -le -fɛa cɪ.»

*Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ dɪ
(Mt 12.38-42)*

²⁹ Zɪ minnun a trenan "kaga "bε, tɔɔn Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, ka ya min -wliɔn -a. Ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyɪan 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zonazi -a drɛ bε -a dɪe. ³⁰ Kɔɔ Blamin -pɪ -taa "dreɛ 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -a -naagɔnɔn lɛ, "le zɪ Zonazi -a drɛ 'li Ninivi 'nɔn lɛ bε -yee 'wɪ 'zɔ.

³¹ En lɪmɔn -tɔ nɛn 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bε, yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlɪan Salomɔn da bε, e ya 'gɔ. ³² En "nyɪan bε, yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, Ninivi 'nɔn 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ -wɪlɛ "bε, o 'si 'wɪ 'wliɔn "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnla Bali -sru. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlɪan Zonazi da bε, e ya 'gɔ.»

*Min nɛn e Zozi -tɔa "bε e ya 'tɛ 'san da
(Mt 5.15; 6.22-23; Mk 4.21)*

³³ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nɛn -e 'e yɔɔ dɪ, -te 'bε "cɛɛ dɪ, -e 'e wɔ -pɔ wɪ dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, -e minnun "ɛ -wɪla 'kuin bε, te waa -san ye.

³⁴ Min yɪe 'bε -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪe a "ji 'kpa bε, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yɪa -tɔa. 'Pian -te 'i yɪe 'ka fɛnan ye dɪe, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tɔ pɛɛnɔn man klun va.

³⁵ -Yee "wɛan 'ka drɛ "yɪ, te fɛ -tɔ 'e 'si -tɔ 'tɛ 'san -lɔ, -e 'ka 'fɔ klun va dɪ. ³⁶ Kɔɔ -te 'tɛ 'san a 'e -sɛndɪ 'i fɛ pɛɛnɔn 'nan, ɛn 'i fɛ -tɔ -nan 'ka 'fɔlɛ klun va dɪe, 'i man -kɔan 'wein "fo "le zɪ -kannɛn 'i 'man dra 'wein bε, -yee 'wɪ 'zɔ.»

*Zozi 'wɪ 'pla Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci
vɪnɔn lɛ
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)*

³⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ tin 'banan, ɛn Farizɛn min -tɔ -ta -a trɔ 'balɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'kɔ fɛnɔn -blɪ 'yee "kɔnnɛn. Zozi wɪ "man. Zɪ e -kɔ, e wɪ -yee 'kuin bε, 'nɔn tɔɔn ɛn e -nyran fɛnɔn -sru. ³⁸ 'Wɪ zɪe e Farizɛn min 'plo 'fɔ. Kɔɔ Zozi 'ka 'e 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ 'o tranun -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.

³⁹ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka Farizɛn 'nɔn bε, ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man bei "foeman fɛnyɪan. 'Pian 'ka 'pɔn -ji a 'e fadɪ crin -pɔan 'lee nyannɛn -pɔan "a. ⁴⁰ Ka ya -blɔ -a! Bali nɛn e fɛ man bei drɛ bε, -yɛɛ fɛ -ji drɛ. ⁴¹ -Yee "wɛan fɛ nɛn e cɪ 'cee 'kulɛnɛn 'lee 'cee -pɔ -ji bε, -nyrɛn 'ka -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.

⁴² Farizɛn 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ sinwɪlɛnɔn nɛn waa laabo manti 'lee ru bε, 'lee 'cee sinwɪlɛ pɛɛnɔn bε, kaa -fuzan -nɔan Bali lɛ. 'Pian ka'a Bali ye "yɪ "dɪ, ɛn ka'a va

wɪ dra "yi "dɪ. Te 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "le blamin 'e drɛ 'vaa -e 'e fɛ -fuzan -nɔn Bali lɛ.

⁴³ Farizen 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ -te ka ya cin yɪ 'kuin bɛ, ka -nyran "nan 'kpagba 'sidɪ ye "yi. ɛn -te ka ya -guada bɛ, ka ya "vale min yɪɛ 'e 'nan 'ka man -e 'e 'ka 'tɔ bʊ.

⁴⁴ 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yrɛ nɛn -a ta a 'e 'sandɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Te min 'tran "da bɛ, -e fɛ nɛn "ji "bɛ 'e min 'tri "tɔ Bali 'lɛ.»

⁴⁵ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tʊ -a 'si "da. Yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, -te yia vɪ zɪɛ, te i ya "nyian "kʊɛ "srɔn wʊnan.»

⁴⁶ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ "nyian "cee "man! Kɔɔ 'wɪ 'plɛblɛ nɛn kaa ve minnun lɛ 'nan 'o drɛ, te ka'a 'paa o va -a drenan dɪ.

⁴⁷ 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'ka tranun o tɛɛ bɛ, ka 'kɔn drɛ o -yrɛ da. ⁴⁸ 'Wɪ nɛn 'ka tranun -a drɛ bɛ, e ya 'ka 'ji 'wɪ "yi "a, -yee "wɛan nɛn ka 'kɔn drɛ Bali 'lewei vɪnɔn zɪɛ o -yrɛ da. ⁴⁹ Bali nɛn 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn a -yrɔ "bɛ, e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan: «An -taa 'an 'lewei vɪnɔn 'lee 'mɛn 'pasianɔn 'a -wɪɛ, 'pian o o -mie -tɛa, ɛn o 'tɛ "paa o -mie da.» ⁵⁰ -Yee "wɛan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn minnun o tɛɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, -naagʊnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan. ⁵¹ E 'sia Abɛl da -trilii, ɛn e 'bɔ Zakari nɛn waa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "davɛ yei "bɛ -a da. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -naagʊnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan.

⁵² 'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ -si nɛn minnun -a "siala -e 'o 'kʊ Bali va bɛ kaa 'lɛ 'wʊ. 'Ka 'bɔ 'ka -si 'bɔ zɪɛ -a da dɪ, ɛn "nyian bɛ minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o 'si zɪɛ -a "siala bɛ, ka -si -tɔ -wɔ!»

⁵³ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e 'bɔla Farizen min zɪɛ -yee 'kuin. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi 'a 'vɪ bɛ, e 'bli 'fɔ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'ji "fo. -Yee "wɛan -e 'e 'sia tʊ zɪɛ -a man bɛ, o 'wɪ laabʊ 'siɛn -yrɔ "kaga. ⁵⁴ Waa dra zɪɛ 'nan -e 'o wei 'kun -e 'o 'kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a man.

12

*'Ka wei 'e 'kɔn 'tʊwli!
(Mt 10.26-27)*

¹ ɛn minnun tredɪ 'sia "nyian Zozi man "kaga 'kpa 'nan -e 'o wei man. O ya "kaga "bʊʊ "le "wɛan o "taanmlan 'o cin cɛinla da.

'Pian Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e tɛdɛ 'e -srɔnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va Farizen 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan. O wei a "flivli, -yɛɛ cɪ "le 'mannyan 'le 'wɪ 'zʊ. Te 'wɪ zɪɛ 'e 'ka 'sa -e 'ka 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zʊ dɪ.

² Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tʊ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. ɛn 'wɪ yɔɔdɪ -tʊ "ka -e 'o vɪɛ o man fɛnan 'wein da dɪ. ³ -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa ve klun va bɛ, o -taa -a manlɛ yidɛa. ɛn 'wɪ nɛn kaa ve 'sure -ji min lɛ 'kɔn "bʊ "ji bɛ, o -taa -a trɔan -tɔlɛ min yei.»

*Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
(Mt 10.28-33; 12.32)*

⁴ «'An beenun, maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka "klan minnun nɛn o min po -tɛa, te wa'a 'kɔlaman "nyian fɛ pee drɛdɪ -a dɪɛ, -wɔ "dɪ. ⁵ Min nɛn 'kɔ 'ka "klan -yrɔ "bɛ, maan -kɔnman 'cɛɛ. 'Ka "klan Bali lɔ, kɔɔ e -kɔlaman e min -tɛa, ɛn e -kɔlaman e -ko min -a yra yɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nan. ⁶ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "loman "wɛnwɛnnɛnnun 'bɔ nɛn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dɪɛ, Bali yɪɛ a o -tʊdʊ pɛɛnɔn da. ⁷ ɛn 'cee ve bɛ, Bali 'ka 'wulo "jɛ "pou -tʊdʊ pɛɛnɔn "nɛn -tɔa. -Yee "wɛan te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Bali 'ka "siala e -cia "loman "kaga "da.

⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn yaa 'lɛ "cɛan minnun pɛɛnɔn 'lɛ 'nan, 'e ya 'an -srɔzan 'a bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ maan 'lɛ "cɛan "nyian Bali -le 'pasianɔn 'lɛ 'nan, min 'gʊɛ 'an -srɔzan nɛn. ⁹ 'Pian min nɛn e 'ka "vale 'e ve minnun yɪɛ man 'nan, e ya 'an -srɔzan 'a dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian "an "ve Bali -le 'pasianɔn yɪɛ man 'nan, 'an -srɔzan "cɛɛ dɪ. ¹⁰ ɛn min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Blamin -pɪ man bɛ, Bali -a man wɪ "cɛa. 'Pian min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Bali lei 'saun man bɛ, Bali 'ka -a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

¹¹ -Te o -kʊ 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. -Te Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin nɛn oo, ɛn -te min tanɔn 'cɛin -da nɛn oo, ɛn -te mingʊnnɛnnun cɛin -da nɛn oo, 'wɪ nɛn 'kɔ ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. ¹² Kɔɔ 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, Bali lei -a "paaman 'ka 'ji tʊ zɪɛ -a wɪ.»

Fɛzan man -kɔnnɛn

¹³ Min -tʊ nɛn minnun yei "bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i vɪ 'an "bʊ lɛ 'nan, 'kʊ "tɪ -zia fɛnun bɛ, 'kʊ -pli!»

14 En Zozi "e 'nan min zιε -yrε 'nan: «-Tιε 'vι 'yιe 'nan maan nen 'an drε 'ka yei fε -plidι da tin 'bazan 'a?» 15 En Zozi -a 'vι minnun nen -nan be -wλε 'nan: «'Ka yιe 'tο 'ka 'fli -va! Te 'ka -wεε 'nan fε pεenon 'e 'kον 'ka 'lο dι! Koo -te min a fεzan -a 'kο oo, -yee 'belidι 'ka 'sia 'e lο fε man dι.»

16 -A -nan nen Zozi -konnēn 'gυε -a -fοdι 'sia -wλε. E 'nan: «Fεzan -tυ -a, εn -yee fei -a. -Yee fei zιε -a ta fε 'bοla "kaga 'kpa. 17 -A -nan nen yaa "nrōndι 'sia 'e 'ji 'nan: «Maan dra 'kο? Koo fε pee -nan "ka 'nyian -e 'an 'mēn fεnun -sēn -nan dι.»

18 Tōon 'wι 'tυ -cin -tο "ji. -Nyren 'nan: «'An 'mēn fεnun tre 'kōnnun -wia, -e 'an pee -tο 'kpa -dan. "Be -sru -e 'an 'mēn fei fε 'wλε 'lee 'an yιfε pεenon -sēn -ji, 19 -e 'an vι 'an 'fli le 'nan: 'An bee, i yιfε a "kaga le "kaga 'wlu vε -a. 'I 'flinla 'e "tun, εn 'i fε -blι 'e "tun, εn 'i 'wēn mlin 'e "tun, -e 'i 'ci 'e "nran 'e "tun!»

20 'Pian Bali -a vι -yrε 'nan: «-Blōzan! Cεεγυ 'pei 'gυε -a man be, 'yιe vε -nyaan 'tre da. Fεnun pεenon nen yia tre be, -tι -lο nen e -fo?» »

21 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wι 'tōwli zιε -yεε bōa min nen 'e yιfε -wεεman 'e 'bο 'le vε -a be -a man. Koo -a san 'ka fεzan -a Bali 'le dι.»

Zozi -srunon yi -tεala Bali da!

(Mt 6.25-34)

22 "Be -sru εn Zozi -a 'vι 'e -srunon le 'nan: «-Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan: Te 'ka 'fυ 'ka 'ci "nrōnnan 'cee 'trεda da dι! -Yεε ci "le: «-Mε "nen kva -ble? En kva dra 'kο, -e 'kυ 'man sōnun yι?» 23 Koo 'belidι nen 'ka 'lο be -a "yi "mlian -blifε da. En 'ka 'kōle nen 'ka da be -a 'kpa "mlian sōnun da.

24 'Ka 'ci "nrōn "lomannun da -tυ! Wa'a 'saa 'fōa dι, εn wa'a 'saa 'tεa dι, εn -wee fε 'ka 'e tredι fε -tυ -nan dι, εn -wee fε trenan "ka "dι, 'pian te Bali -blifε -nōan -wλε. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan Bali 'le be, 'ka "yi "mlian "lomannun da! 25 'Cee ci "nrōndι 'cee 'trεda da be, ya'a 'kōlaman -e 'e yi -tōwli "cε 'pa 'cee 'belidι da "fo "dι. 26 -Te ka'a 'kōlaman 'wι zιε 'be drεdι -a dιε, -mε "le "wεan nen 'ka 'ci "nrōnman 'wι peenun da?

27 'Ka 'ci "nrōn lu -fuinun da "nyian -tυ! 'Ka -wee drεdι yι! Wa'a 'nyranman 'paa dι, εn wa'a sō taan dι. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Salomōn nen e ya mingōnnēn -dan tυ -a 'li be, -yee sō -tυ fεnyian 'ka 'mlinle lu -fuinun zιε -a -tōwli "le fεnyian da dι. 28 Lu -fui "nen

'be ci lua, "tre wεε "cεan -e 'wεε -fō 'tε 'va be, -te Bali 'be 'man drε vε wεε fεnyian zιε be, 'lōo kaa "nun? 'Cee yi -teradι Bali da a "wennon.

29 -Yee "wεan fε nen 'kο 'ka -blι 'lee fε nen 'kο 'ka mlin be, te 'ka 'fυ 'ka 'ci "nrōnnan "da "dι! 30 Koo minnun nen wa'a Bali tōa dιε, -wεε ci "nrōnman 'winun zιε -a da. 'Pian 'ka "tι Bali -a -tōa 'nan, fεnun zιε -a 'wι a 'ka man. 31 'Cee vε be, 'ka -wεε 'e tεdε 'nan Bali 'e mingōnnēn -blι 'ka da. "Be -sru -e -a 'bō 'e 'wι pεenon zιε -a drε 'cεε.

32 Te nyen 'e 'kōn 'ka 'ji dι! Ka ya "le 'bla 'pa "wennēn 'zυ. Koo 'ka "tι Bali 'ka 'si "va 'nan 'yee mingōnnēn tre a 'cee vε -a.

33 'Ka 'ka yifεnun -tan, -e 'ka man "lala -nōn 'yale -tēnōn le. Fε nen ya'a srēman dιε, -a 'bō nen 'ka -wεε! -Yεε ci min yιfε nen laji be -a. Crinnōn 'ka 'pliman fε zιε -a -nan dι, εn fε srε bebe 'ka 'nan dι. 34 Koo fεnan nen min yιfε ci be, -a -nan nen -yee ci "nrōndι pεenon 'kōan.»

'Ka Blamin -pι man -pεn (Mt 24.43-51)

35 «'Ka 'man 'e 'kōn 'e wōudι, εn 'cee -kannēn 'e 'fυ 'fōdι "nen! 36 'Ka 'kōn "le minnun nen o ci 'o 'tazan -pennan be -wee 'wι 'zυ. Minnun zιε, -te o tazan 'si li 'pa "fēdi da 'nan e -ta, εn e 'kōn 'tε be, -wεε 'le "so -yrε. 37 Bali -le -fεa a minnun nen Minsan bōa o man, te o yιe a "man "be o man. Maan ve 'cεε 'wι tiglι 'a 'nan, 'e 'man wōōman, -e 'e o -nyran fεnun -sru, -e 'e -wee fε 'pa. 38 E -ta bada oo, εn -te 'be "cεε dι, e -ta tυ "nen "tυ -a oo, -te e 'bō o man te o yιe a "man "be, Bali -le -fεa a o man. 39 Maan ve 'cεε 'nan, tυ nen crinzan -taa "min crin wōle be, "te 'kōn san -a -tōa "be, "te -a man -kōan 'e wōudι tυ pεenon man, εn ya'a tve -e 'e 'yee 'kōn 'fōn dι. 40 -Yee "wεan 'ka 'bō "nyian 'ka 'man wōō! Koo Blamin -pι -taa tυ nen -a -cin 'ka 'kōan 'ka 'ji dιε -a man.»

41 -A -nan nen Pieri -a laabυ Zozi 'lο 'nan: «Minsan, -kōnnēn "nen yia -fō zιε, 'ku 'saza 'le vε nen, -baa min pεenon 'le vε nen?»

42 En Minsan "e 'nan -yrε 'nan: «Min 'suzan "cēn 'be 'ta wōla 'e 'san wei da 'wι 'tōdι -a? Min 'suzan nen -a tazan 'yee 'kōn 'pεba 'wυ -yrō, εn yaa 'vι -yrε 'nan, 'e -blifε -nōn min 'sunōn -mienun le 'e 'tυ -man be -nyren. 43 Min 'suzan zιε -te -a tazan 'bō "man 'wι zιε -a drēnan be, -yee vε a 'yi.

44 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, -a tazan -a -tɔa 'e yɪfɛ pɛɛnɔn da.

45 'Pian -te min 'suzan zɪɛ 'e ci nrɔn 'nan: <'An 'tazan -a 'mɔnnan.> Tɔɔn -e 'e 'tɛ 'padɪ 'sia minnun nɛn 'e yɪɛ -tɔa "o va bɛ o da, te e ya "fɛdi -blɪnan 'saza, ɛn e ya -wɛn mlɪnnan 'saza. 46 Tɔɔn yi nɛn -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "dɪɛ, -e 'bɛ bɔla kɪɡlɪ, -e -a tazan 'e "nɛn "jɛɛnla 'ji -wɪdɪ. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -yrɛ "le zɪ Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn wa'a yi -tɛɛa 'e da dɪɛ -wɪɛ "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

47 Min 'suzan nɛn 'e 'tazan 'ci 'sɔ wɪnɪn -tɔa, 'pian e 'ka "vale 'e 'ta wɔla "da "dɪɛ, waa -sɔan "kaga 'kpa. 48 ɛn "nyian bɛ, min nɛn e 'wɪ 'tɔ drɛ 'wɪdɪ 'e 'tazan ɛ, te ya'a ci 'sɔ wɪnɪn tɔa dɪɛ, waa -sɔan, 'pian waa -sɔan "wɛnnɔn. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nɛn Bali fɛ "kaga "nɔn -yrɛ "bɛ, yaa laabo -yrɔ "nyian "kaga. ɛn min nɛn Bali fɛ "kaga "pɛba 'wɔ -yrɔ "bɛ, -a san lɔ nɛn e 'wɪ "kaga laabo.»

Minnun "cɛan 'e cin man Zozi -le "wɛan (Mt 10.34-36)

49 «'An -ta 'tɛ 'fɔɛ "nɛn 'trɛ da. An ya "vale 'e 'kɔn 'e 'bidɪ 'va. 50 'Pian e ya "le 'mɛn yɪ tɔ 'e bɔ 'vaa, -e 'e 'bidɪ 'sia. 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, an ya -a -pɛnnan 'an 'ci le nyɛn -a, 'nan 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. 51 Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an -ta 'trɛda, 'nan -e minnun man 'e 'fɔla -trɔɔ dɪ! 'Pian an -ta 'wɪ 'fɔɛa minnun man. 52 Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min a 'soolu 'kɔn 'tɔwɪ 'lɛ "nɛn "bɛ, o "cɛan 'e cin man 'mɛn "wɛan. Min yaaga -taa "kɔnɛ -pɛ -tɔ -a, -e min "fli 'o 'kɔn -pɛ -tɔ -a. 53 ɛn 'nɛn "tɪ 'lee 'e 'pɪ yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ. ɛn 'nɛn "bɔ 'lee 'e lu yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ. ɛn -sɪan "bɔ 'lee 'e 'pɪ nan yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ.»

Minnun 'ka "vale 'o Zozi 'le 'wɪ 'ci maan "dɪ (Mt 16.2-3; 5.25-26)

54 Zozi -a 'vɪ "nyian minnun nɛn -nan bɛ -wɪɛ 'nan: «-Te laa wɪa "ji yɪdɛ 'fɔ -nan "va 'zia bɛ, 'nun tɔɔn kaa ve 'nan, laa "ta -fɛan, -e 'e drɛ zɪ. 55 ɛn -te fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bɛ, ka 'yɪ "fɛnnan bɛ -a 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn ka ve 'nan, 'tɛdɛ "ta -daa, -e 'e drɛ zɪ. 56 Ka 'wɪ dra min yɪɛ 'lɛ! Fɛ nɛn e "ta dra 'trɛ da bɛ, 'lee fɛ nɛn e "ta dra laji bɛ, 'cɛɛ -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn 'an cɪ 'bɛ drɛnan tɔ 'gɔɛ -a bɛ, ka 'ka "vale 'cɛɛ -tɔa "dɪ. 57 ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ ci tɪɡlɪ "le

'cɛɛ drɛ bɛ, ka 'ka "vale 'cɛɛ tɔa dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra zɪ?

58 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da -tɔ! -Te min -tɔ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka "ta -ko -a tin 'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flɪn 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔɡɔ 'yei 'nɔn tin 'bazan ɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pɔ 'kuin. 59 Maan ve 'yɪɛ 'nan, "yɪɛ vɪnan i bɔla -pɔ 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te i cɛɛn "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

13

'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man!

1 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, -kɔnmandan Pilati Galile 'nɔn -mienun tɛɛ Zeruzalɛm. E o tɛɛ te o ya Bali -pannan Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn min -mienun -ta 'wɪ zɪɛ -a 'sinan 'palɛ Zozi ɛ. 2 ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «E ya 'ka 'ji 'nan, Galile 'nɔn zɪɛ o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e cɪla Galile 'nɔn -mie -le vɛ da, -le "wɛan 'wɪ zɪɛ e 'bɔ o man? 3 -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɔ. 4 ɛn "nyian bɛ, min -fuda 'sɔra nɛn 'kɔn loulou o tɛɛ Siloe bɛ, e ya 'ka 'ji 'nan, o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e cɪla Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn da? 5 -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ fɪjɪ yɪba "nɛn ya'a 'baa dɪɛ -a man

6 ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gɔɛ -a -fɔdɪ 'sia. E 'nan: «Min -tɔ -le fɪjɪ yɪba "a 'e 'tɔdɪ 'yɛɛ rɛzɛn fei. Min zɪɛ e -ta -a 'blɔ -wɛɛɛ "man, 'pian ya'a yɪɛ "fo "dɪ. 7 -A -nan nɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa rɛzɛn fei 'bɔ va bɛ -yrɛ 'nan: <Lɛ yaaga nɛn 'gɔ, te 'an -taa fɪjɪ yɪba 'gɔɛ, -a 'blɔ -wɛɛɛ "man, te ma'an ye dɪ. -Yɛɛ "wɛan 'i yɪba 'cɛn! Kɔɔ e ya -nan 'e "tun.>

8 ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ va bɛ, e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: <Mɪnsan, 'i 'tɔ "nyian ɛ -tɔ! Maan "srɔn "kluman, -e 'an 'bli -sɛn "man 'dɔ -e 'e ba. 9 Lɛ pɛɛ -te ya'a balɛ dɪɛ, -e 'i 'cɛn.> »

Zozi limɔn -tɔ beli

10 Zuif 'nɔn 'le 'flɪnla "yɪ bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji -wee cin yɪ 'kuin.

11 Limɔn -tɔ a 'kɔn zɪɛ -a -ji. -A ɛ -fuda 'sɔra 'bɔ, te 'e yɪa ye -yɔ -wɪdɪ "tɔ -lɔ. -A 'klɔn 'tɔ 'sɪɛn, ɛn ya'a "nyian 'kɔlaman wluandɪ -a dɪ.

12 Zɪ Zozi lɪ zɪɛ -a 'yɪ bɛ, yaa laabɔ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yɪɛ -cɛ 'e 'si 'i man!» 13 -A -nan

nen 'e 'pe 'pla li zɪe -a da. 'Nun tɔn en e 'su 'ji, en e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

¹⁴ 'Wɪ nen Zozi 'a drɛ bɛ, e 'bli 'fɔ cin yɪ 'kɔn 'tazan ji, kɔɔ Zozi min beli Saba yi da. En e 'nan minnun lɛ 'nan: «Yi a 'shɛɛdɔ, -a da nen blamin 'nyranman "paa. Yinun zɪe -a -tɔ da nen, 'ka 'ta, -e 'o 'ka 'beli. 'Pian te 'ka 'ta Saba yi da "fo "dɪ!»

¹⁵ En Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Ka ya min -wɪdɪ "a, ka 'wɪ dra min yɪe 'lɛ. Saba yi da bɛ, ka "we "man, -e min 'e 'yee trɔvɛ baa "flu 'e 'blɪfɛ -sru, -e 'e 'kɔ 'yi 'nɔn -yrɛ. -Te e ya tri a oo, en te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya -aflumun a oo, kaa dra zɪ, -njɛɛ dɔv? ¹⁶ 'Pian ka 'ka 'vale 'an baa 'si Abraam kluda li 'gɔvɛ -a man Saba yi da dɪ. Kɔɔ Satan -a yrɪ -a -nan lɛ -fuda 'sɔra nen 'gɔ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪe -a 'vɪ bɛ, en 'yra -a 'nan-mannɔn 'tɛdɪ 'sia. 'Pian te min pɛɛnɔn 'ci "nranman 'wɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nen Zozi a dra bɛ -yee "wɛan.

Fei fɛ 'wɛ man -kɔnnɛn 'lee 'mannyan man -kɔnnɛn

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia minnun lɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nen 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ¹⁹ E ya "le min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tɔ 'si, en yaa -fɔ 'yee fei. E bɔa -e 'e drɛ yiba "a, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

²⁰ En e -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nen 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ²¹ E ya "le lumɔn -tɔ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wɔ 'va, en yaa baa. 'Mannyan zɪe e -fari -pɔ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Si nen min -a "siala -e 'e 'beli bɛ e ya -tɔwɪ

(Mt 7.13-14, 22-23; 8.11-12; 25.10-12)

²² "Bɛ -sru Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. E -kɔ Bali -le 'wɪ "paadɪ -a minnun ji 'flanun nen -si -a bɛ -a da. ²³ En min -tɔ -a laabɔ -yrɔ 'nan: «'An 'san. 'Wɪ 'kpa, min "nen "wɛnnɛn nen Bali -a "sia 'wɪ 'ji?»

En Zozi -a vɪdɪ 'sia minnun lɛ 'nan: ²⁴ «'Ka man -wɛɛ 'nan 'ka -wɪlamlan 'kɔn -yrɛ "funɛn 'ji -e 'ka 'belɪdɪ yɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min "kaga -taa -a man -wɛɛɛ 'nan 'o -wɪlamlan 'kɔn zɪe -a -ji, 'pian wa'a 'bɔala 'nan nun dɪ. ²⁵ Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ, -te 'kɔn

san "ta 'yee 'kɔn -fɔa "ji, te ka -fɔ bei. Ka 'kɔn 'tɛdɪ "siala, te ka "ta -a ve -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san, 'i 'kɔn 'lɛ 'sɔ 'kɔɛ!» Yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.»

²⁶ Tɔn -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «-Kaa fɛ -blɪ 'e cin va, en -kaa 'yi mlin 'e cin va. En i Bali -le 'wɪ paa 'kɔ fla.»

²⁷ "Bɛ -sru yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ. Ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, 'ka 'si 'an "srɔn "kogo!»

²⁸ Tɔ zɪe -a man bɛ, te ka Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn ye Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 'Pian ka -fɔ bei, -e 'ka -wɔdɪ 'sia te 'ka 'shɛ da -ble. ²⁹ Minnun "sia yɪdɛ wɪuan "nan 'zia, en o "sia yɪdɛ 'fɔ -nan "va 'zia, en o "sia 'trɛda lou 'zia, en o "sia 'trɛda "tre 'zia, -e 'o "fɛdɪ -dan -blɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛda. ³⁰ Minnun nen o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛɛ -si 'lɛnɔn 'a. En minnun nen o -trɔa -si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "drɛɛ min -fɔla "danɔn 'a.»

Zozi 'wɪ 'pla Zeruzalɛm 'nɔn lɛ

(Mt 23.37-39)

³¹ Tɔ zɪe -a man bɛ, Farizen 'nɔn -mie -ta -a vɪlɛ Zozi lɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i 'si 'gɔ! Erodi a 'i -wɛɛnan 'nan -e 'yei 'tɛ.»

³² En Zozi 'a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Ka 'kɔ -a vɪ -dawlɪzan 'labɛ -yrɛ 'nan, an -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, en an minnun "belia cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a. -A yi yaagazan da -e 'an 'cɛn "man. ³³ 'Wɪ 'kpa, maan dra cɛɛgɔ, en maan dra "trɛ, en maan dra "bɛ -sru. En an bɔala Zeruzalɛm, kɔɔ -nan nun nen Bali 'lewei vɪzan -kaa.

³⁴ Zeruzalɛm 'nɔn, ka Bali 'lewei vɪnɔn -tɛɛman. En minnun nen Bali -taa "waa 'cɛɛ bɛ, ka o -tɛɛman -kɔlɛbu -a. Maan man wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man, "le zɪ mɛin "bɔ 'yee 'nɛnnun treman 'e 'pɛba 'wɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɛɛ "man "dɪ. ³⁵ -Yee "wɛɛn Bali "ta 'e 'pɛ "sia 'cee Bali -pan 'kɔn -sru. En 'an 'bɔ 'gɔvɛ, ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian ka -kɔlaman 'an yɪdɪ -a 'e 'pee yi nen kaa vɪdɪ "siala 'nan: «Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nen Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!» »

14

Zozi min -tɔ beli 'flinla "yi da

¹ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi nen waa laabo Saba bɛ -a -tɔ da nen, Zozi wlala Farizen 'nɔn 'tazan -tɔ -le 'kuin 'nan -e 'e fɛ -blɪ.

Minnun nen 'kən zɪɛ -a -ji bɛ, te o yɪɛ a Zozi 'va. ² En min -tʊ -ta -tɔlɛ Zozi 'lɛ. Min zɪɛ -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn a 'e -tɔɔladɪ -cɛ -tʊ -lɔ. ³ Tɔɔn en Zozi -a laabʊ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?» ⁴ 'Pian o 'ka "vale 'o 'wɪ "sia "da "fo "dɪ. Tɔɔn Zozi klɛ -cɛzan zɪɛ -a man, en yaa beli. E -si -nɔn -yrɛ, en e -kʊ.

⁵ -A -nan nen Zozi -a vɪdɪ 'sia 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn lɛ 'nan: «Min -tʊ 'ka 'ka yei, -te -yee 'nɛn 'fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vɪlɛ 'e 'si dɪ. En -te -yee tri -fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vɪlɛ 'e 'si dɪ. -Njɛɛ dʊʊ?» ⁶ Wa'a -kɔlɛ -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -zi -fɔ -yrɛ "dɪ.

-Tɪ lɛ nɛn Bali -nyrannan fɛnyian -nɔn?

⁷ Zozi -a 'yɪ 'nan minnun nen o -taa "bɛ, o -nyrannan tɪglɪ tɪglɪ "sia, te o -nyɛanla. -A -nan nen e -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: ⁸ «-Te min 'i laabʊ 'nan 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, te 'i 'nyrannan tɪglɪ 'si dɪ! Kɔɔ -a -mie da bɛ, te min nen 'bɛ a min -dan a e -cia 'i da bɛ, wɛɛ laabʊ "nyian. ⁹ Min nen e 'ka laabʊ bɛ, yaa ve 'yɪɛ 'nan: «I pɛin 'labɛ -a -nɔn min 'gʊɛ -yrɛ!» Tɔɔn te i "ta wuanla 'yra -a, -e 'i 'kʊ -nyran pɛin -fɔla "dazan da. ¹⁰ -Yee "wɛan -te min 'i laabʊ 'nan, 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, 'i -nyran pɛin -fɔla "dazan da! Min nen yei laabʊ bɛ, -te yei 'yɪ bɛ, -e 'e 'ta -a vɪ 'yɪɛ 'nan: «An bee, 'i 'ta -nyrannan tɪglɪ 'gʊɛ -a 'si!» -Te e drɛ zɪɛ, min pɛɛnɔn nen ka "ta -nyɛanla waa bɛ, 'yra "sia 'i yɪɛ man o yei.»

¹¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nen 'e 'fli drɛ -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. En min nen 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

¹² "Bɛ -sru en Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia min nen e Zozi 'bɔ laabʊ 'nan 'e 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, te 'i beenun laabʊ dɪ! En te 'i "bʊnɪn laabʊ dɪ! En te 'i 'mangulinun laabʊ dɪ! En te 'i bɔɛnɪn fɛnɔn laabʊ dɪ! "Tɔgɔ -wee vɛ da, -e 'wei laabʊ te 'e drɛ fɛ 'lɛji bɔladɪ -a. ¹³ 'Pian -te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, 'i 'yalɛ -tɛnɔn laabʊ! En minnun nen -cɛ cɪ o man bɛ 'i o laabʊ! En minnun nen o "tun "bɔ bɛ 'i o laabʊ! En minnun nen o yɪɛ 'wi bɛ 'i o laabʊ! ¹⁴ -Te i 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, Bali -fɛa ve 'i man, kɔɔ wa'a 'lɛji bɔala 'yɪɛ dɪ. 'Pian Bali -a 'lɛji bɔala 'yɪɛ, tʊ nɛn min tɪglɪ nun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -a man.»

"Fɛdi -dan man -kɔnnɛn (Mt 22.1-10)

¹⁵ -A -nan nen min -tʊ nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nen e fɛ -ble Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

¹⁶ En Zozi -kɔnnɛn "tʊ -fɔdɪ 'sia -yrɛ. E 'nan: «Min -tʊ 'bɛ "ta "fɛdi -dan dra, en yaa 'wɪ 'vɪ min "kaga "lɛ. ¹⁷ Zɪ "fɛdi yi 'bɔ bɛ, en 'e 'suzan 'tʊ 'pa 'sia 'nan 'e 'kʊ o laabʊ. 'E vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'ta! O cɛɛn fɛnɪn drɛdɪ man.»

¹⁸ 'Pian o -tʊdʊ pɛɛnɔn 'wɪ 'tʊ 'yɪ, en waa 'vɪ -yrɛ. Min tɛdɛ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "sia fei -tʊ 'lɔnan. An "ta -ko -a -nanjɛnɛ. -Yee "wɛan 'i yra 'si, ma'an 'kɔlaman 'lʊdɪ -a dɪ.»

¹⁹ En -a -tʊ "e 'vɪ -yrɛ 'nan: «An tri 'lɔ -fu. An "ta -ko o -nanjɛnɛ, -te o 'nyranman "paa 'kpa -o. -Yee "wɛan 'i yra 'si, ma'an 'kɔlaman 'lʊdɪ -a dɪ.»

²⁰ En -a pee "e 'vɪ 'nan: «An "sia lɪ 'panan. -Yee "wɛan ma'an 'kɔlaman 'lʊdɪ -a dɪ.»

²¹ Min 'suzan zɪɛ e 'li 'e da 'e 'tazan -va. 'Wɪ nɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ bɛ yaa 'sɪnan 'pa -yrɛ. -A -nan nen 'bli 'fɔ -a tazan 'bɔ 'ji, en e 'nan 'e 'suzan lɛ 'nan: «'I 'kʊ tada 'fla yei, -e 'i vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, en 'i vɪ minnun nen -cɛ cɪ o man bɛ -wlɛ, en 'i vɪ minnun nen o yɪɛ 'wi bɛ -wlɛ, en 'i vɪ minnun nen o "tun "bɔ bɛ -wlɛ, -e 'ka 'ta waa!»

²² En min 'suzan zɪɛ e -kʊ "nyian. Fɔɔnɔn, en e -ta -a vɪlɛ 'e 'tazan lɛ 'nan: «'An 'san, 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, maan drɛ, 'pian -nyrannan -mie a tian 'nan.»

²³ -A -nan nen -a tazan -a 'vɪ "nyian -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ -sɪblʊ 'nɛnnun da, en 'i 'kʊ fei -paannun da, -e 'i vɪ minnun lɛ 'nan 'o 'ta. 'I 'tɔ o man, -e 'o 'wɪ "man, 'dʊ -e 'mɛn 'kuin 'e fa!» »

²⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nen Bali o laabʊ, en wa'a 'wlɛ "man "dɪɛ, o -tʊ 'ka 'taa "fɛdi -bliɛ 'an 'va dɪ.»

-Tɪ -kɔlaman drɛdɪ -a Zozi -sruzan -a? (Mt 10.37-38)

²⁵ "Bɛ -sru en Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. Min yra -a -sru "kaga 'kpa. -A -nan nen Zozi 'e 'man lila, en e 'nan -wlɛ 'nan:

²⁶ «Min nen e ya "vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru "bɛ, 'yaan 'sia e 'mlin 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnun da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e "bʊnɪn 'lee e "blunun "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e 'bɔ 'le 'belidɪ da. -Te ya'a drɛlɛ zɪ dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ 'an -sruzan 'a "fo "dɪ. ²⁷ En "nyian

bε, min nen e ya "vale 'e -səɔnmɫan 'an -sru "bε, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da! -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ 'an -sruzan 'a "fo "dɪ.

²⁸ -A -kɔɔn "man wɪ -tɔ nen 'gɔ. Min -tɔ a 'ka yei, ɛn e ya "vale 'e 'yee 'kɔn -dan -tɔa. Min zɪɛ zɪ 'kɔ 'e drɛ bε, yaa "nrɔnman 'e 'ji 'vaa, ɛn yaa -si "siala. E 'yee "lala -nanjɛan, -te e bɔa -yee 'kɔn 'tɔvɛ -a -o. ²⁹ "Tɔgɔ -te e 'yee 'kɔn 'pɔ -fɔ 'trɛ 'ji bε, -e 'e vɪɛ 'e 'cɛn "man "dɪ. Tɔɔn minnun nen o 'wɪ zɪɛ -a -nan ye bε, waa sɛɛ wɔdɪ "siala -a vɪdɪ -a 'nan: ³⁰ <Min 'labɛ e 'kɔn 'tɔdɪ 'sia, 'pian ya'a -kɔlɛɛ 'cɛndɪ -a "man "dɪ.>

³¹ ɛn -a -kɔɔn "man wɪ -tɔ nen "nyian 'gɔ. Mingɔnnɛn -tɔ "ta -ko -kuli man mingɔnnɛn -tɔ -va. Mingɔnnɛn zɪɛ zɪ 'kɔ 'e drɛ bε, yaa "nrɔnman 'e 'ji 'vaa, ɛn e -kuli -si "siala. 'E 'ci "nrɔnman 'nan, 'yee minnun -kpi fu (10.000) 'gɔvɛ, o -pɛ "sɔa min -kpi yɔ -tɔ (20.000) -a? ³² -Te yaa -tɔ 'nan 'e 'pɛ 'ka 'taa 'sɔɛ -kuli -a dɪɛ, e minnun "paa 'sia mingɔnnɛn -tɔ zɪɛ -a va, te 'bɛ a tian 'kɔɔbli. E toba -fɔa -yrɛ 'nan, te 'o 'kuli -tan "nyian dɪ.»

³³ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -nyrɛn 'e drɛ 'cee vɛ -a! -Te min 'ka 'e 'bli 'silɛ 'yee fɛ pɛɛnɔn da dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ 'an -sruzan 'a "fo "dɪ.

³⁴ 'Wɪ 'kpa, -wɛ a fɛ "yi "a. 'Pian -te -wɛ 'nɔnnɔn 'si "man "bɛ, -a drɛ vɛ "ka "nyian 'nɔnnɔn dɪ. ³⁵ E 'ka "nyian "yi fɛ -tɔ drɛ vɛ -a 'trɛda dɪ. ɛn e 'ka -angle -a dɪ. 'Pian waa wɛɛnman 'e "tun. Min nen 'wɪ man "trɔɛn cɪ -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

15

Bla nen e 'san bε waa 'yɪ (Mt 18.12-14)

¹ Yi -tɔ da 'sukɔɛ 'sinɔn "kaga pli Zozi man 'nan -e 'o wei man. ɛn minnun nen o 'tɔ 'wliɪdɪ "a "nyian minnun 'le bε, o "kaga "ta "nyian. ² 'Wɪ zɪɛ ya'a Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ci 'sɔɛ "fo "dɪ. -A -nan nen waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Min 'labɛ, e ta -kli "wɪ dra. E 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛnɔn "kuan 'e 'pɛ "fli "a, ɛn o fɛ -ble waa 'e cin va.»

³ -A -nan nen Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia -wɛɛ. E 'nan: ⁴ «Min -tɔ -le 'bla a -yaa tɔ, ɛn -a -tɔwli "cɛ 'san "va. Min zɪɛ yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan e 'bla -fuba 'sɔrasɪɛn 'wɛɛ 'sɔrasɪɛn "tɔɛ "bui "da, -e 'e 'kɔ -a -tɔwli "nen e 'san

bε -a -wɛɛ. -Njɛɛ dɔv? ⁵ -Te yaa yɪ bε, -a ci "nranman 'kpa tɪglɪ. Yaa "sia -e 'e -fɔ 'e 'plabei da. ⁶ -Te e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, 'e beenun 'lee 'e "srɔnnɔn laabo 'e va. Yaa ve -wɛɛ 'nan: <'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mɛn 'bla nen e 'san bε -a 'yɪ.>

⁷ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra Bali ɛ. -Te min -tɔwli "cɛ 'si 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn 'e 'fli -nɔn Bali ɛ bε, Bali ci "nranman. Ci "nran nen min -tɔwli zɪɛ, yaa -nɔan Bali ɛ bε, e "mlian min -fuba 'sɔrasɪɛn 'wɛɛ 'sɔrasɪɛn nen o ya tɪglɪ 'va bε -wee ci "nran nen waa -nɔan Bali ɛ bε -a da.»

'Lein 'wɛ nen e 'san bε waa 'yɪ

⁸ ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian -wɛɛ 'nan: «-Te lɪmɔn -tɔ -le 'lein 'wɛ a -fu, ɛn -a -tɔwli "cɛ 'san "va "bɛ, e -kannɛn -fɔa "nen, -e 'e 'yee 'kuin "koodɪ 'sia. Yaa -wɛɛman -trilii, -e 'e yɪ. ⁹ -Te yaa 'yɪ bε, 'e "luenun 'lee 'e "srɔnnɔn laabo 'e 'va. Yaa ve -wɛɛ 'nan: <'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mɛn 'lein 'wɛɛ nen e 'san bε -a 'yɪ.>

¹⁰ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra Bali 'le 'pasianɔn nen laji bε -wɛɛ. -Te min -tɔwli "cɛ 'si 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn 'e 'fli -nɔn Bali ɛ bε, Bali -le 'pasianɔn 'ci "nranman.»

'Nɛn "tɪ 'lee 'yee 'nɛnnun "fli "le 'wɪ

¹¹ Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ "nyian -wɛɛ. E 'nan: «Min -tɔ a, ɛn -yee 'nɛnnun a "fli. ¹² Yi -tɔ da bε, ɛn -a "tiɛnnɛnzan -a 'vɪ 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An "tɪ, 'an 'blɪnan nen e -taa "kɔnɛ 'mɛn vɛ -a bε, 'i -nɔn 'mɛn!> -A -nan nen o "tɪ 'e yɪfɛ cɛɛn 'e cin man -wɛɛ.

¹³ Yi "fli, yaa, "bɛ -sru ɛn -a "tiɛnnɛnzan 'bɔ 'yee vɛ pɛɛnɔn 'tan. Yaa man "lala 'si, ɛn e -kɔ -a -blɪɛ 'fla 'kɔɔbli 'tɔ da, te 'e 'ci 'sɔ wɪnɔn dra. ¹⁴ "Yɛɛ 'cɛn -a -blɪdɪ man bε, te dra -dan 'lɛ "so 'fla zɪɛ -a da. -A -nan nen 'e yra yɪdɪ 'sia. ¹⁵ ɛn e -kɔ toba -fɔɛ 'fla zɪɛ -a da min -tɔ ɛ, 'nan -e 'e 'nyranman "va. Min zɪɛ 'bɛ 'pa 'sia 'nan 'e 'kɔ 'e yɪɛ 'tɔ 'yee 'srunun va lua. ¹⁶ Dra -a -tɛa, e ya "vale 'e 'srunun -blɪfɛ -ble, 'pian min -tɔ 'ka -a -nɔan -yrɛ "fo "dɪ.

¹⁷ ɛn 'e 'wulo 'ji "nrɔndɪ "sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An "tɪ "le 'nyranman 'panɔn 'bɛ fɛ -ble -mɪɛn, te e o "kle. 'Pian mɛɛn -kaa "dra lɔ 'gɔ. ¹⁸ 'Wɪ nen an -taa -a drɛɛ bε -nyrɛn 'gɔ. An lia 'an da 'an "tɪ 'va -e 'an vɪ -yrɛ 'nan: <'An "tɪ, 'i yra 'si! 'An 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ Bali wlu, ɛn 'an 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ 'yɪɛ. ¹⁹ E 'ka "le 'waan

laabv "nyian 'yie 'nen "fo "di. 'I yra 'si, 'yian drɛ 'yie 'nyranman 'pazan 'tv -a!» »

²⁰ -A -nan nen e 'li 'e da 'e "ti 'va. E -fv "kɔnnɛn "man -kɔɔbli, ɛn -a "ti -a 'yl. -Yee 'nen nyrinta -sɛn "da, ɛn e -kv -a 'lɛ flan -a. Yaa 'kun, ɛn e -atu -tɛ "man.

²¹ -A -pɪ "e -yrɛ 'nan: <'An "ti, an 'wɪ 'wɪdɪ drɛ Bali wɪ, ɛn an 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie. E 'ka "le 'waan laabv "nyian 'yie 'nen "fo "di.>

²² 'Pian -a "ti -a 'vɪ 'yee nɔannun lɛ 'nan: <'Ka 'ta "nyiandv sɔ -trɛ fɛnyian -a, -e 'ka wv 'mɛn 'nen 'gʊɛ -a da! 'Ka sɔɔnwɛ wv -a -pɛ 'wɛ man, -e 'ka 'manwua "wv -a cɛin -man! ²³ 'Ka 'ta tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a, -e 'kaa -tɛ -yrɛ! E ya "le -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. ²⁴ Kɔɔ 'an 'pɪ nen kaa ye 'gʊɛ, e -ka, ɛn e fuv. E 'san, ɛn maan 'yl.> Tɔɔn ɛn o "fɛdi drɛdɪ 'sia.

²⁵ Tv zɪɛ -a wɪ bɛ, te -yee 'nen cejenɛzan a tian fei. Zi e 'si fei, e ya -tanan bɛ, "yɛɛ -pli "kɔnnɛn "man bɛ, ɛn e "dre 'man. ²⁶ -A -nan nen e nɔan -tv laabv, ɛn e "kɔnnɛn "wɪ laabv -yrɔ. ²⁷ 'Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I -suannɛn 'bɛ 'ta. 'I "ti tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a -tɛ -yrɛ, 'nan 'wɪ 'tv 'ka drɛɛ -yrɛ "di -le "wɛan.>

²⁸ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ "ji, ɛn e 'ka "vale 'e -wɪamlan "kɔnnɛn "di. Tɔɔn ɛn -a "ti 'bɔla. E toba -fɔdɪ 'sia -yrɛ 'nan 'e -wɪla "kɔnnɛn. ²⁹ 'Pian e 'nan 'e "ti "lɛ 'nan: <'An lɛ "kaga 'kpa nen 'gʊ, te 'an 'nyranman "paa 'yie, ɛn ma'an tian 'li -a vɪɛ 'yie 'wɪ 'tv man -cɛjɛ di. 'Pian yi'a tian bɔ 'nen 'tɔwɪ "nɔnlɛ 'mɛn, -e 'kv "fɛdi -bli "va 'kv 'vale 'an beenun -a di. ³⁰ "I 'yio, 'wɪ nen yia drɛ bɛ -a! 'I 'pɪ nen e 'yie "lala pɛɛnɔn bli lɪmɔnnun man bɛ, zi e -ta bɛ, ɛn i tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a -tɛ -yrɛ.>

³¹ ɛn -a "ti "e -yrɛ 'nan: <'Mɛn 'nen, tv pɛɛnɔn man bɛ, i ya 'an 'va 'gʊ, ɛn 'an yifɛ pɛɛnɔn bɛ e ya 'yie vɛ -a. ³² E ya "le -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. -Ka'a 'kɔlaman -e -kaa 'wɪ 'pɛɛ drɛ "fo "di, kɔɔ 'i -suannɛn 'gʊɛ e -ka, ɛn e fuv, e 'san, ɛn maan 'yl.> »

16

'Ka 'man wɔv, "trɛ "wɪ -le "wɛan!

¹ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tv -fɔdɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan: <'Fɛzan -tv a, ɛn min -tv 'bɛ 'e yie -tɔa -a yifɛ pɛɛnɔn 'va. ɛn minnun -a -nan sɛɛ 'wv fɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan, min nen 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, yaa "sia "va te 'e man

wɪ dra -a. ² -A -nan nen fɛzan -a laabv, ɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a laabv -yrɔ. E 'nan: <-Mɛ "wɪ nen maan 'man 'i man 'gʊ? Yi'a 'kɔlaman -e 'i 'fv 'an yifɛ da "nyian "fo "di. -Yee "wɛan 'nyranman pɛɛnɔn nen yia 'pa bɛ, 'i -sru "vɪ 'mɛn!>

³ ɛn min nen 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An 'san "ta 'mɛn 'nyranman "sia 'an 'lɔ. -Mɛ "nen an -taa -a drɛɛ "mɛn? 'An "koe "ka -e 'an fei 'pa di, ɛn 'tra 'tɛdɪ 'yra 'an -tɛa. ⁴ 'Pian 'wɪ nen 'kɔ 'an drɛ -e minnun 'o 'an yɪ "yi "bɛ, maan -tɔa. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nen maan dra, 'bɛ 'le vɛ bɛ, -te 'an 'san 'si 'an man bɛ, -e minnun 'waan 'kun 'o 'pɛ "fli "a 'wee "kɔnnɛn.>

⁵ -A -nan nen minnun nen -a san -le fiɛn ci o da bɛ, e o laabvdi 'sia 'tɔdɔ. Yaa laabv -a tɛdɛ -lɔ 'nan: <'An 'san -le fiɛn a 'i da wɛa?>

⁶ "Bɛ -yrɛ 'nan: <'E ya 'nyrɔn "tugu -yaa tv!> ɛn e -yrɛ 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, 'i -nyran "nyiandv, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'soolu!>

⁷ "Bɛ -sru yaa laabv "nyian -a -tv -lɔ 'nan: <'Bii "nun? E ya "yie 'lɔ wɛa?>

"Bɛ -yrɛ 'nan: <'E ya 'saa 'wɛ 'plablu -yaa tv.>

ɛn e -yrɛ 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'sɔra!> »

⁸ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'e -srunɔn lɛ 'nan: <'Min 'suzan 'wɪdɪ zɪɛ, e 'wɪ 'tɔ wɪ drɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nen wa'a Bali tɔa diɛ, o 'wɪ -tɔa 'o cin yei e "mlian minnun nen o ci Bali -le vɛ -a bɛ o da.

⁹ -Yee "wɛan 'wɪ zɪɛ -a da nen 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ! 'Ka bee -wɛɛ "lala nen e ya 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a! -Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, tv nen "lala 'wɪ 'ka 'kɔan "nyian diɛ, o 'ka "kuan 'o 'pɛ "fli "a Bali fla.

¹⁰ -Te min drɛ wɪ a tɪglɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min drɛ wɪ -kɔan tɪglɪ 'wɪ -dandan ji. ɛn -te min -dawli ye "yi 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min -dawli ye "yi 'wɪ -dandan ji. ¹¹ -Yee "wɛan -te minnun 'ka yi -tɛɛa 'ka da "lala nen e ya 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a va diɛ, Bali 'ka fɛ nen e ci tɪglɪ bɛ -a nɔan 'cɛɛ di. ¹² ɛn -te minnun 'ka yi -tɛɛa 'ka da fɛ nen e 'ka 'cee vɛ -a diɛ -a va diɛ, fɛ nen Bali -a 'pla 'cee vɛ -a bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ di.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, nɔan -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e min "fli 'su 'e cin -a di. E lɛaman -a -tv man, te ya'a -tv ye "yi "di. Fɛ -le "wɛan nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, min nen e "lala ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali yi "yi "di.>

14 Farizen 'nɔn nɛn -nan bɛ, zɪ o 'wɪnɪn zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o Zozi 'shɛ bli. Kɔɔ o "lala ye "yi. 15 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'fli dra min yɪɛ lɛ min tɪɡlɪnɪn -a. 'Pian Bali 'cee ci "nrɔndɪ ye. ɛn fɛ nɛn minnɪn -a "siala 'nan, ka ya 'wɪ -dan drɛnan bɛ, Bali "le 'va bɛ, e ya 'wɪ 'wɪldɪ "a "fo.

16 -Pei -tɔ wɪnɪn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, 'lee 'wɪnɪn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, -a da nɛn minnɪn 'ta 'wɔla -trɪlii ɛn Zan -ta. 'Pian zɪ e -ta bɛ, ɛn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn 'nan -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo bɛ, waa vɪdɪ 'sia minnɪn lɛ. -A -nan nɛn minnɪn "kaga -a "vale 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'o da. 17 'Pian -te labli 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanlɛ dɪɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tɔwɪ 'ka tian 'silɛ "da "fo "dɪ.

18 -Yee "wɛan min nɛn e 'si 'e nan man ɛn e lɪ pee 'pa bɛ, te e lɪ wɛɛ 'e nan ceje man. ɛn "nyian bɛ, min nɛn e lɪ nɛn -a -sran -a 'bɔla bɛ -a 'pa bɛ, te min nan wɛɛ.»

Fɛzan -tɔ 'lee Laza man -kɔnnɛn

19 "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ "nyian. E 'nan: «Fɛzan -tɔ a. Min zɪɛ mingɔnnɛnnɪn da sɔ nɛn -a 'flɛ ci bɛ, -nyrɛn yaa wo. ɛn tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man te -a ci a 'e 'sɔdɪ, te e "fɛdɪ -ble. 20 ɛn 'yalɛ -tɛzan -tɔ a "nyian. Wɛɛ laabo Laza. Min zɪɛ mlɔn "a -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da. ɛn e ya 'e nyinnandɪ fɛzan zɪɛ -yee -klɔn -yrɛ "nɛn. 21 E ya "vale 'e fɛzan 'nɛan pɔnnɛn nɛn e -sɛanla bɛ -a -ble. 'Pian min -tɔ 'ka -a -nɔnle -yrɛ "dɪ. E ya 'e nyinnandɪ fɛ zɪɛ -a -nan, te -plɛnnɪn -a mlɔnnɪn 'ji flannan.

22 Yi -tɔ 'bɔ ɛn 'yalɛ -tɛzan zɪɛ e -ka. -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn -a 'si, o -kɔ -a Abraam "srɔn.

"Bɛ -sru ɛn fɛzan "e "ka 'wɔ "nyian, ɛn wɛɛ 'wɔ. 23 Zɪ e 'bɔla -yremo fla bɛ, ɛn 'e yra yɪdɪ 'sia. -A -nan nɛn 'e yɪɛ 'tɔlou, ɛn e Abraam 'yɪ 'kɔɔbli, te Laza yra -a "srɔn. 24 ɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da! 'I yra 'si, 'i Laza 'pa 'sia 'e 'ta 'e 'pɛ 'wɛ wɔ 'yia, -e 'e 'tɔ 'an 'le! Kɔɔ 'an ya 'an yra yɪnan 'te 'gɔɛ -a va.»

25 ɛn Abraam "e -yrɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛn, -a -cin 'e 'tɔ 'i 'ji 'nan, tɔ nɛn i ya 'trɛda bɛ i "yi 'yɪ, te Laza "e yra ye. -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gɔɛ, -a "sii tɔ 'bɔ ɛn 'yie yra yɪ tɔ 'bɔ. 26 ɛn "nyian bɛ -kɪlɪ -dan -kaa cɛɛn 'e cin man. -Te min a "vale 'nan 'e "sia 'kɔ 'va 'gɔ -e 'e 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, ya 'a 'kɔlamann -a drɛdɪ -a dɪ. ɛn -te

min a "vale 'nan 'e "sia 'ka 'va nun -e 'e 'ta 'kɔ 'va 'gɔɛ, ya 'a 'kɔlamann -a drɛdɪ -a dɪ.»

27 Tɔɔn fɛzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'pian mɛɪn trɔ "baa, 'i Laza 'pa 'sia 'an "tɪ "le "kɔnnɛn! 28 'An "bɔɪnɪn a 'soolu, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wɛ, "tɔgɔ 'o 'ta fɛnan nɛn 'an yra ye 'gɔɛ -a -nan.»

29 ɛn Abraam "e -yrɛ 'nan: «Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ, e ya o va nun. ɛn 'wɪnɪn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, e ya o va nun. 'O "trɔɛn "tɔ -yrɛ -e 'o 'ta wɔla "da!»

30 ɛn fɛzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ tra Abraam, 'bɛ 'ka 'bɔa waa "fo "dɪ. 'Pian -te min 'si -kanɔn 'va, ɛn e -kɔ 'wɪ tin 'balɛ -wɛ "bɛ, waa wei maan. O "sia 'wɪ 'wɪldɪ "drɛdɪ man, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.»

31 -A -nan nɛn Abraam -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te wa 'a 'o "trɔɛn 'tɔa Bali -le -pei -tɔ wɪnɪn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ -yrɛ "dɪɛ, ɛn -te wa 'a 'o "trɔɛn 'tɔa 'wɪnɪn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ -yrɛ "dɪɛ, te wa 'a 'kɔlamann "nyian -e 'o "trɔɛn "tɔ min nɛn e 'si -kanɔn 'va bɛ -a wei lɛ dɪ.» »

17

Zozi 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lɛ

(Mt 18.6-7, 15, 21-22; Mk 9.42)

1 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Wɪnɪn nɛn o -kɔlamann o min "sia Bali -sru "bɛ, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ ɛn 'wɪ zɪɛ 'e bɔ min -tɔ man bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. 2 E ya "le 'o -kɔlɛbu -fɔ min zɪɛ -a 'kɪlan, -e 'o tɔwɪ jemie -va. 'Bɛ "yi mɪn, "tɔgɔ 'e drɛ -e 'mɛn 'nɛn 'tɔ 'e 'si 'an -sru. 3 'Ka drɛ "yi 'ka 'fli -va!

-Te 'i "bɔɪ -tɔ 'wɪ 'wɪldɪ drɛ bɛ, 'i 'wɪ tɪɡlɪ tin 'ba -yrɛ. -Te yaa -tɔ 'e 'fli -lɔ bɛ, -e 'i man wɪ 'cɛ! 4 ɛn -te e 'wɪ 'wɪldɪ drɛ 'yɪɛ 'e 'pa -a 'sɔravli yidɛ 'wɛ 'tɔwɪ 'wɪlɔ, te e lia 'e da 'i 'va 'e 'pa -a 'sɔravli, te yaa ve 'yɪɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, 'i man wɪ 'cɛ!»

5 -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'vɪ Min -san 'bɔ lɛ 'nan: «'I 'kɔɛ yɪ -tɛradɪ 'i da 'pa "da!»

6 ɛn Minsan "e 'nan: «-Te 'cee yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wɛ 'tɔ -le 'wɪ 'zɔ bɛ, kaa ve yiba -dan 'gɔɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra, 'i 'kɔ -tɔ jemie -va», yaa dra.»

Zozi -sruzan 'nyranman "paa 'e 'ci -a -tɔwɪ

7 «'Ka 'ci "nrøn 'wɪ 'gʊe -a da! 'Cee nɔan a, en e 'nyranman "paa 'cee fei, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'e yie -tɔa 'cee -winun va. Min -tʊ 'ka 'ka yei, -te nɔan zɪɛ e 'si lua, e -ta bɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'I 'ta "nyandʊ -nyran fɛ -sru "dɪ?> 8 'Pian yaa ve -yrɛ 'nan: <'I fɛnʊn -tɔɛn "nyandʊ, 'i 'man wʊʊ, -e 'i 'ta 'mɛn fɛ 'pa! -Te an fɛ blɪ, an 'kan, en an 'yi mlin bɛ, -e 'i 'yie vɛ -blɪ.> 9 En "nyian bɛ, min -tʊ 'ka 'yee nɔan muo 'fɔa 'nyranman nɛn yaa 'pa bɛ -a man dɪ. 10 Zɪ ka cɪ Bali lɔ zɪɛ. -Yee "wɛan -te ka cɛɛn Bali -le 'nyranman nɛn e 'nan 'ka 'pa bɛ -a man bɛ, 'ka vɪ 'nan: <Nɔan "tun "nɛn 'kʊa. 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'kʊ drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ.> »

Zozi-kogobe 'si min-fu man

11 Te Zozi a -kɔnan Zeruzalɛm zia bɛ, e ciladɪ 'sia Samari 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn yei. 12 Zɪ Zozi 'ta bɔala 'fla 'tʊ da bɛ, en -kogobe -tɛnɔn 'fu -ta -a 'lɛ. O -fʊ "man "kɔɔbli, 13 en o -paandɪ 'sia -yrɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'Kʊ 'san Zozi! 'I yra 'si! 'I 'kʊ nyrinda 'si!»

14 Zɪ Zozi o 'yɪ bɛ, en e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kʊ 'ka 'fli -kɔɔn Bali -pannɔn lɛ.» "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, en -kogobe 'si o pɛɛnɔn man.

15 Zɪ o va min -tʊ -a 'yɪ 'nan, -kogobe 'si 'e man bɛ, en e 'li 'e da Zozi 'va. E Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia wei 'plɛblɛ 'a. 16 Zɪ e 'bɔ Zozi man bɛ, en e "pɔ sɔɔn "wlu, 'e yra blula, en yaa muo "fɔdɪ 'sia. Min zɪɛ e "sia Samari, Zuif min "cɛɛ dɪ.

17 En Zozi -a laabʊ minnʊn lɔ 'nan: «-Kogobe 'si min -fu bɛ, o pɛɛnɔn man. En min 'sɔrasɪɛn a nyin zia? 18 -Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -yɛɛ 'si o yei, en e -ta Bali 'tɔ "yɪ "vɪɛ?» 19 -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ min zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kʊ! 'I yɪ -tɛra 'an da, -yee "wɛan 'i beli.»

Bali mingɔnnɛn -ble min da 'kɔ? (Mt 24.23)

20 Farizen 'nɔn -a laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Tʊ "cɛn "man nɛn Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ "siala?» En e -wlɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'ka 'taa "le fɛ nɛn waa ye bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. 21 En wa'a 'kɔlaman -e 'o vɪ 'nan, -yɛɛ 'bɔla -miɛn dɪ, en -yɛɛ 'bɔla 'gʊ dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'ka yei 'va.»

Zozi 'le -tadɪ pee dra 'kɔ? (Mt 24.26-28, 37-41)

22 "Bɛ -sru en Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, te ka ya "va 'nan 'ka Blamin -pɪ ye. -Te e ya yɪ -tʊwli "cɛ "a oo, ka ya "vale 'ka ye -kpɔ, 'pian ka'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a "fo "dɪ. 23 Tʊ zɪɛ -a man nɛn minnʊn -a ve 'cɛɛ 'nan, e ya -miɛn, en e ya 'gʊ. 'Pian te 'ka 'kʊ -nan dɪ, en te 'ka sɔɔnla o -sru "dɪ. 24 Kɔɔ tʊ nɛn Blamin -pɪ -taa "man "bɛ, e -taa "le laa -paan "le 'wɪ 'zʊ. E 'wlei -wlei -fɔa, -e -a -san 'e labli 'cɛn 'ji "fo. 25 'Pian e ya "le Blamin -pɪ 'e yra yɪ, en -naagʊnɔn 'o 'nan "man 'vaa, -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ.

26 Tʊ nɛn Blamin -pɪ -taa "man "bɛ, 'winun nɛn minnʊn -a drɛ 'li Noe tʊ va bɛ, waa dra "nyian. 27 Kɔɔ Noe tʊ va bɛ, minnʊn fɛ blɪ, o -wɛn mlin, o lɪ 'pa, en o -kɔnnɛn 'pa. Waa drɛ zɪɛ -trilii, en tʊ nɛn Noe -wlamlan -klʊ -dan ji bɛ e 'bɔ. Tʊ zɪɛ -a man nɛn laa -dan fɛndɪ 'sia, en o pɛɛnɔn 'nan -nyan.

28 En "nyian bɛ, 'winun nɛn minnʊn -a drɛ 'li Lɔt tʊ va bɛ, waa dra "nyian. Minnʊn fɛ blɪ, o -wɛn mlin, o fɛnʊn lɔɔ, o fɛnʊn taan, o feinun paa, o 'kɔnnʊn tɔɔ. 29 'Pian yɪ nɛn Lɔt 'si Sodɔm bɛ, -a -nan nɛn Bali 'tɛ 'lee 'tɛ nyin nɛn -a -koei "min -tɛa "bɛ, -a -fɛn laa 'a 'fla zɪɛ -a da. En o pɛɛnɔn 'nan -nyan.

30 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn minnʊn -kɔan -a drɛnan, en Blamin -pɪ -taa. 31 Tʊ zɪɛ -a man bɛ, min nɛn e cɪ 'yee 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, te 'e -wla 'kuin fɛ -tʊ 'sinan dɪ! En min nɛn fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla dɪ! 32 'Wɪ nɛn 'li e 'bɔ Lɔt nan man, te 'e yɪɛ 'tɔ 'e koda bɛ, 'e 'wɪ 'cin -trɔa 'ka 'ji! 33 Min nɛn e cɪ 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, en yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye.»

34 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, -pei zɪɛ -a man bɛ, min "fli -kɔan 'o nyinnandɪ -saa -tʊwli "da, waa -tʊ "siala, -e -a -tʊ "e -fʊʊ. 35 En lumɔn "fli -kɔan "fɛ -sɔnnan, waa -tʊ "siala, -e -a -tʊ "e -fʊʊ. 36 [En min "fli -kɔan fei -tʊwli "da, waa -tʊ "siala, -e -a -tʊ "e -fʊʊ.»]

37 -A -nan nɛn Zozi -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'Kʊ 'san! 'Wɪ zɪɛ nyin zia nɛn e dra?»

En e 'nan -wlɛ 'nan: «Fɛnan nɛn -wi -kadɪ cɪ 'e pladɪ bɛ, -a ta lou "nɛn -wi pɛa "blɪ "lomannʊn 'o 'ble!»

18

Zozi -kɔnnɛn "fɔ tin 'bazan 'tʊ 'lee -cale -tʊ man

¹ "Bε-sru εν Zozi-kənnən "tv-fədi 'sia-wlε. E ya "vale 'e-kənnənman-wlε 'nan 'o Bali tru 'ba tv pεenən man, te o "koe 'e 'nyan di. ² E 'nan-wlε 'nan: «'Fla 'tv da bε, tin 'bazan 'tv a-nan. Min zιε ya'a 'klan man Bali lə di, εν -a yiε 'ka 'naan min man di. ³ Εν -cale -tv a "nyian 'fla -təwli 'bə zιε -a da. Tv pεenən man bε, e -taa 'yee 'wι 'a tin 'bazan zιε -yrε. Yaa ve -yrε 'nan, 'e 'tə 'e-sru -e 'yee tin 'e 'te 'e 'nanmanzan da.

⁴ -A -nan 'mən 'wι zιε -a drēnan, te ya'a -yee tin 'baa "fo "di. 'Pian zι yi -tv 'bə bε, εν 'e 'ci "nrəndi 'sia. Yaa 'vι 'e 'ji 'nan: «Ma'an 'klan man Bali lə di. Εν 'an yiε 'ka 'naan min man di. ⁵ 'Pian -cale 'gυε, e see "paa 'an man "bυυ, -yee "wεan an -yee tin dra 'nənnən. Maan dra zιε -e 'e vιε 'e 'wι 'wli di "drε 'mən di.»

⁶ Εν Minsan -a 'le 'sran-wlε 'nan: «'Wι nən tin 'bazan 'wli di zιε 'e 'sia -a vīnan bε, kaa 'man 'kpa? ⁷ E ya 'ka 'ji 'nan, minnūn nən Bali o 'si "va 'yee vε -a te o -paanman -yrε "tv pεenən man bε, 'e "trəen "sia o va? -Cεje, ya'a dra "fo "di. ⁸ Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka 'məan di, te e -tə o -sru -e 'e tin 'nənnən 'nən -wlε. 'Bε a zι, 'pian tv nən Blamin -pι -taa "nyian 'trēda bε, e bəa minnūn nən o yi -tεra Bali da bε o man?»

Zozi -kənnən "fə Farizen min 'lee 'sukələ 'sizan 'tv man

⁹ Zozi-kənnən "tv-fədi 'sia minnūn nən 'o 'fli "siala min tıglinun -a, te wa'a 'o bəenun siala min tıglinun -a diε, o man. E 'nan: ¹⁰ «Min "fli 'bε 'kυ Bali tru 'balε Bali -pan 'kuin. Min -tv a Farizen min -a, εν -a -tv a 'sukələ 'sizan 'a. ¹¹ Farizen min a 'e 'tədi lou, εν e Bali tru 'badı 'sia 'e 'ji. E 'nan: «Bali, mēin muo -fəa 'nan an 'ka "le min peenun -le 'wι 'zυ di. Kəo o crin wo, εν o ya 'wι 'wli di "drēnən 'a, εν o ya min nan -wεenən 'a. Εν "nyian bε mēin muo -fəa 'nan an 'ka "le 'sukələ 'sizan 'labε -yee 'wι 'zυ di. ¹² Kəo an fε "səan yi "fli 'flε 'tv -ji, εν fε pεenən nən maan ye bε, maan -fuzan -nəan 'yiε.»

¹³ Tv zιε -a wlu bε te 'sukələ 'sizan a 'e 'tədi -kəbli, εν e ya Bali tru 'banan. 'E 'wulo -fə 'e 'wlu, εν 'e 'pε 'pa 'e 'kələ "nən. Εν yaa vıdı 'sia 'nan: «Bali 'i yra 'si! 'Wι 'wli di "drēzan nən maan, 'yian nyrinda 'si!»

¹⁴ Εν Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, 'sukələ 'sizan zιε, 'o 'vale Bali -a o yei "sən 'e cin va, εν e -kυ 'yee "kənnən. 'Pian

Farizen min 'lee Bali yei 'ka 'sənle 'e cin va di. Kəo min nən 'e 'fli "siala -dan bε, Bali -a dra "wənnən. Εν min nən 'e 'fli drε "wənnən bε, Bali -a dra -dan.»

Zozi-fεa 'vι nannannun man (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ Yi -tv bε, εν minnūn -tadi 'sia nannannun -a Zozi lε, 'nan -e 'e klε o man. 'Pian zι -a -srunən 'wι zιε -a -nan 'yι bε, εν o -si -tə -włə.

¹⁶ -A -nan nən Zozi nannannun laabυ 'e 'va, εν e 'nan 'e -srunən lε 'nan: «'Ka nannannun 'tv 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tə -włə "di! Kəo minnūn nən "le nannannun -le 'wι 'zυ bε, Bali -le mingənnən trēda si a 'e 'lε 'sədi -wlε.

¹⁷ Maan ve 'cεε 'wι tıgłı 'a 'nan, minnūn nən wa'a yi tεala Bali da "le zι nannannun yi -tεala 'o "tı "da bε -yee 'wι 'zυ diε, Bali 'ka mingənnən ble o da "fo "di.»

Fεzan -tv -le 'wι (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ "Bε-sru εν min tazan -tv -ta 'wι laabłε Zozi 'lə. E 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, i ya min tıgłı 'a. Maan dra 'kə, -e 'an 'belidı nən ya'a 'nyaan diε, -a yi?»

¹⁹ Εν Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Mε "le "wεan nən, yia ve 'nan an ya min tıgłı 'a? Min -tv 'ka tıgłı di, -te ya'a 'silεa Bali -təwli "a diε.

²⁰ Bali -le -pei -tə wīnun 'gυε, yia -təa. -Nyren 'nan:

«Te 'i min nan -wεε "di!
Te 'i drε min -tεzan -a di!
Te 'i crin wυ di!
Te 'i 'wlu 'sən min man di!
'I yiε 'e 'nan 'i "tı 'lee 'i "bυ "man!»

²¹ Εν e 'nan Zozi lε 'nan: «'Wι pεenən zιε, maan drēdi 'sia 'an "wənnən da, εν an drε ceje.»

²² Zι Zozi 'wι zιε -a 'man bε, εν e 'nan -yrε 'nan: «'Pian 'yie 'wι 'fυ -tv. -Nyren 'nan, 'i 'yie fεnun pεenən 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yalε -tənən man. -Te yaa drε zιε, laji fεnun nən, wa'a srēman diε, o dra 'yie vε -a. "Bε -sru -e 'i -səənla 'an -sru!»

²³ Zι e 'wι zιε -a 'man bε, εν -a -pε -sru -təa, kəo -a yıfε a "kaga.

²⁴ Zι Zozi -a 'yι 'nan -a ta drε 'trədrə bε, εν e 'nan: «Minnūn nən, o yıfε a "kaga 'trēda bε, -wee -səənladı Bali -sru "a 'təndən. ²⁵ Maan ve 'cεε 'nan, -wi -dan nən waa laabo shamo bε, ya'a 'kəlaman -wladı -a 'mēnzrēn -yrε ji di. -A -təwli "nən "nyian fεnən 'le vε -a, -wee -səənladı Bali -sru "a 'plεblε 'wli di.»

²⁶ Zi minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -tɪɛ -kɔlaman 'sidɪ -a 'wɪ 'ji 'mɛn?»

²⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn min 'ka 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪɛ, Bali -kɔlaman -a drɛdɪ -a.»

²⁸ -A -nan nɛn Pɪɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'kɔ 'bɔ 'gʊɛ, kɔ 'si 'kʊɛ fɛnʊn pɛɛnɔn -sru, ɛn kɔ sɔɔnla 'i -sru!»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nɛn e 'si 'yɛɛ 'kɔnnɛn, -tɛ 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e 'si 'e 'bɔnʊn 'lee 'e 'blʊnʊn -sru, -tɛ 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e 'si 'e 'bʊ 'lee 'e 'tɪ -sru, -tɛ 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e 'si 'yɛɛ 'nɛnnʊn -sru, 'nan -e Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'e da -le 'wɛan bɛ, ³⁰ -a san zɪɛ e fɛ pee ye "kaga 'trɛda. ɛn "bɛ -sru tʊ nɛn Bali fɛ pɛɛnɔn limlan bɛ e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

³¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'saza laabʊ. ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ Blamin -pɪ man bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -Nyɛn 'nan: ³² Minnun -a -nɔan minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ, -e 'o -tɛ. Minnun zɪɛ, waa sɛɛ wo, o 'le 'yi -sɛan -a yra, ³³ waa -sɔan -ngble -a, -e 'o 'kʊ -a -tɛ. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.»

³⁴ -A -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manɛ dɪ. -A -ci -fʊ 'e yɔɔdɪ o man. 'Wɪ nɛn Zozi "e 'nan 'e ve bɛ, wa'a -tɔɛ dɪ.

Zozi yɪɛ 'wizan -tʊ beli

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

³⁵ Zozi a -plinan Zeriko 'fla "srɔn, te yɪɛ 'wizan -tʊ yra 'e -nyrandɪ -si man, te e fɛnʊn trʊ "baa. ³⁶ Zi yɪɛ 'wizan zɪɛ, e minnun -cin 'man 'ciinan bɛ, ɛn yaa laabʊ 'nan: «-Mɛ 'bɛ drɛ?»

³⁷ O -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi 'bɛ ci cinan!»

³⁸ -A -nan nɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «David kluda min Zozi, 'i yra 'si, 'yian nyrinda 'si!»

³⁹ ɛn minnun nɛn o cɪra 'si 'lɛ bɛ o paan "da 'nan 'e 'lɛbo 'pla "da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ 'nan: «David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

⁴⁰ ɛn Zozi 'tɔ, e 'nan minnun lɛ 'nan 'o 'ta yɪɛ 'wizan zɪɛ -a 'e 'va 'gʊ. Zi e pli "man "bɛ,

ɛn Zozi -a laabʊ -yrɔ 'nan: ⁴¹ «-Mɛ "nɛn i ya "vale 'an drɛ 'yɪɛ?»

ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, an ya "vale 'yian yɪɛ 'lɛ 'sʊ!»

⁴² ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I yɪɛ 'e 'lɛ 'sʊ! 'Yie yi -tɛradɪ 'an da 'i beli!» ⁴³ 'Nun tɔɔn -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru, te e Bali 'tɔ bɔa. Zi min pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o Bali 'tɔ drɛ -dan.

19

Zashe -le 'wɪ

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'bɔla Zeriko 'fla. E 'fla zɪɛ -a 'cɛndɪ 'sia 'ji. ² Fɛzan -tʊ a 'fla 'bɔ da, waa laabo Zashe. 'Sukɔɛ 'sinɔn 'tazan nɛn. ³ Min zɪɛ e ya "vale 'e Zozi ye. 'Pian e ya tounɔn, ɛn min "kaga "le "wɛan ya'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ. ⁴ -A -nan nɛn e -trɔa o 'lɛ flan -a, ɛn e yiba "tʊ nɛn waa laabo Sikomor bɛ -a tri. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -te Zozi a cinan "wlu "bɛ -e 'e yɪ.

⁵ Zi Zozi 'bɔ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ɛn 'e yɪɛ 'tɔ lou. Yaa 'vɪ Zashe lɛ 'nan: «Zashe, 'i -sɔɔnla tada! Kɔɔ e ya "le cɛɛgʊ 'an -nyran 'yie "kɔnnɛn.» ⁶ ɛn Zashe sɔɔnla "nyandʊ. E -kʊ Zozi 'a 'yɛɛ "kɔnnɛn, ɛn e "yi drɛ -yrɛ ci "nrandɪ -a.

⁷ Minnun nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, o Zozi 'man wɪ vɪdɪ 'sia. Waa 'vɪ 'nan: «E wla 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan zɪɛ -yɛɛ 'kuin.»

⁸ Zashe pli Minsan man, ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan, an "ta 'an yɪfɛ "cɛan 'e cin man "fli, -e 'an -tʊ -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. ɛn "nyian bɛ, "lala nɛn maan 'si minnun lɔ 'e 'ciladɪ "da "bɛ, an min -tʊ -le vɛ 'lɛji bɔala 'e 'pa -a sinjɛn.»

⁹ Tɔɔn ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgʊ, Bali 'kɔn 'gʊɛ -a 'lɛ "nɛnnɔn 'si 'wɪ 'ji. Kɔɔ yia kɔɔn 'nan Abraam kluda min nɛn 'yia. ¹⁰ Blamin -pɪ -ta 'trɛda 'nan -e 'e min nɛn e 'si Bali man -kɔɔbli bɛ, -a 'si 'wɪ 'ji.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ nɔan yaaga man

(Mt 25.14-30)

¹¹ Zozi a -plinan Zeruzalɛm "srɔn "kogo, -yɛɛ "wɛan 'wɪ nɛn Zozi 'sia -a vɪnan bɛ, zi minnun -a 'man bɛ, ɛn 'o ci "nrɔndɪ 'sia 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia -wɪɛ. ¹² E 'nan: «Mingɔnnɛn kluda min -tʊ 'bɛ "ta -ko 'lɛglɔn -kɔɔbli 'tʊ da. E "ta -ko 'nan -e 'wee 'tɔ mingɔnnɛn -a. "Bɛ -sru -e 'e 'ta mingɔnnɛn -blɪ 'e 'ya trɛ da. ¹³ "Yɛɛ -kʊ bɛ, 'e 'sunɔn laabʊ

-fu, en e -siga 'wle nen -a 'fle -kəan tɪgli bɛ, -a pli o man -tɔdɔ. E 'nan -wle 'nan: <'Ka fɛ -wɛɛ "a -trilii, -e 'an 'tadɪ 'e bɔ.>

14 Min zɪɛ -yee 'lɛglɔn 'jinɔn 'ka -a ye "yi "dɪ, -yee "wɛan o minnun 'pa 'sia -a -sru 'nan 'o 'ka "vale 'e 'tɔ 'o da mingɔnnɛn -a dɪ.

15 'Pian e drɛ mingɔnnɛn -a, en e 'li 'e da.

Zɪ e 'bɔla bɛ, en e 'sunɔn nen e -siga pli o man bɛ o laabɔ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'nyranman nen waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ.

16 -A tɛdɛ -ta, en e -yrɛ 'nan: <'An 'san, -siga nen yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ "man "fu.>

17 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I muo, yia drɛ "yi. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nen maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gʊɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an 'fla 'fu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

18 "Bɛ -sru en -a "flizan 'ta. E -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yɪɛ -siga nen yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ "man 'soolu.>

19 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I muo, yia drɛ "yi "nyian. -Yee "wɛan an 'fla 'soolu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

20 "Bɛ -sru en -a pee -ta. "Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yɪɛ -siga nen yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'pa sɔ -ji en maan 'pla 'yɪɛ. -Nyɛn 'gʊ. 21 "Klan -fɔ 'an 'ji 'i 'va zia, kɔɔ 'yɪɛ 'wɪ a 'tɔndɔn. Fɛ nen 'yɪɛ vɛ "cɛɛ dɪɛ, yia "sia. En -te min 'yɪɛ 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nen yaa ye bɛ yia "sia -yrɔ.>

22 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I ya 'an 'suzan 'wɪdɪ "a. 'I wei 'i -tɛa. Yia -tɔa 'nan, 'mɛn 'wɪ a 'tɔndɔn, en yie 'nan: «Fɛ nen e 'ka 'mɛn vɛ -a dɪɛ, maan "sia. En -te min 'mɛn 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nen yaa ye bɛ, maan "sia -yrɔ.» 23 -Te i 'wɪ zɪɛ -a -tɔa "bɛ, -mɛ "le "wɛan nen yia 'mɛn -siga 'palɛa fɛnan nen -a man "paa "bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ -e "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, te -a man 'pa.>

24 Tɔɔn en mingɔnnɛn zɪɛ yaa 'vɪ minnun nen o cɪ -nan bɛ, -wle 'nan: <'Ka -siga bɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nen -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ!>

25 En minnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kʊ 'san, -siga a -yrɔ -fu 'va.>

26 -A -nan nen mingɔnnɛn -a 'vɪ 'nan: <'Min nen e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nen waa -nɔan. 'Pian min nen -yee "ka "dɪɛ, -nyɛn -yrɔ "bɛ waa "sia.> 27 En yaa 'vɪ "nyian 'nan: <'An 'nan -mannɔn nen wa'a yɪɛ "yi 'nan 'an 'tɔ 'o da

dɪɛ, 'ka 'ta waa 'an 'lɛ 'gʊ, -e 'ka o -blɔ "cɛɛn!>

» 28 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, en e Zeruzalɛm si 'sia "nyian.

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Zan 12.12-16)

29 Zɪ Zozi 'bɔ Befaze 'lee Betani "srɔn "bɛ, en e -srunɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. 'Fla "fli zɪɛ o ya Olivie pɔn 'sɛan man. 30 E 'nan -wle 'nan: <'Ka 'kʊ 'fla nen 'ka 'lɛ bɛ -a da. -Te ka 'bɔla 'nan nun, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min -tɔ 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sʊ, -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gʊ! 31 -Te min -a laabɔ 'ka 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nen ka cɪ -a baa 'sɔnan bɛ>, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: <'Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.> »

32 Minnun nen e o 'pa 'sia bɛ, o -kʊ. O 'bɔ "man "le zɪ yaa 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 33 Zɪ o ya -aflumun baa "flunan bɛ, en minnun nen -wee vɛ cɪ -a bɛ, waa laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan ka ya -a "flunan?»

34 En o 'nan -wle 'nan: «'Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.>

35 -A -nan nen o -kʊ -aflumun zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnɔn paala -a koda, en o Zozi -nyran "da. 36 En e -kʊdɪ 'sia. Minnun 'wee sɔnɔn "paaladɪ 'sia "wɪɪ, te e -kʊla "da.

37 Zɪ e Olivie pɔn sɔɔn "ji en e 'bɔ Zeruzalɛm "srɔn "kogo bɛ, -a -nan nen -a -srunɔn pɛɛnɔn Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'ci "nrandɪ -a. 'Lɛbo "fɔ wɪnɔn nen waa -nan 'yɪ bɛ, 38 -yee "wɛan waa vɪdɪ 'sia 'nan:

«Bali -le -fɛa 'e 'kɔn
mingɔnnɛn nen
Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!
Bali -a drɛ en kʊ -fɔdɪ -trɔɔ 'yɪ.
-A 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

39 Farizen 'nɔn -mienun a o yei. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i -paan 'i -srunɔn da!»

40 'Pian Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan vɛ 'cɛɛ 'nan, -te 'o 'lɛbo 'pla "da "bɛ, -kɔlɛnɔn 'bɛ -taa 'wɪɛ o "pa 'ji.»

Zozi 'wɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛan

41 Zɪ Zozi Zeruzalɛm 'fla 'yɪ 'e 'lɛ bɛ, en e -wɔɔdɪ 'sia. 42 E 'nan: «Zeruzalɛm 'nɔn, -fɔdɪ -trɔɔ a paan 'cee vɛ -a, -mɛ "le "wɛan nen ka'a 'wɪɛ "man "dɪ? 'Pian 'bɛ nen 'gʊɛ, ka'a "nyian -kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ. 43 Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, 'ka 'nanmannɔn 'ka 'si -fɔa 'klɔn -a, -e 'o 'kuli -tɔ 'ka man -pɛ pɛɛnɔn da. 44 O 'ka 'fla -wia, en o minnun pɛɛnɔn -tɛɛman.

Fε -tɔwli 'ka 'fo 'fla 'bɔ da dɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e bɔa 'ka man, kɔɔ tɔ nɛn Bali -ta 'palɛ 'ka 'va bɛ, ka'a 'wɪlɛ "man "dɪ.»

Zozi fɛnɔn -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin
(Mt 21.10-17; Mk 11.15-19; Zan 2.13-16)

⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin. Minnɔn nɛn o Bali -pan fɛnɔn -taan "bɛ, e o -pɪndɪ 'sia 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'nan 'o bɔla bei.

⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'an trɔ 'ba 'kɔn 'a.»
'Pian kaa drɛ crɪn wɔnan -a.»

⁴⁷ "Bɛ -sru te Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paale yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man Bali -pan 'kuin. ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee minnɔn tanɔn Zozi 'man -wɛɛdɪ 'sia, 'nan -e 'o -tɛ. ⁴⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ -e 'o -kɔla -a man yɪdɪ -a bɛ, wa'a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ 'sɔ min pɛɛnɔn lɛ, ɛn "nyian bɛ o Zozi 'bɔ ye "yi.

20

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?
(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Yi -tɔ da Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnɔn ji Bali -pan 'kuin. ɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -wɛlɛ. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun -ta "va, ² ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a dra? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yɪɛ? 'I vɪ 'kɔvɛ!»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. ⁴ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnɔn 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

⁵ -A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan, Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, yaa laabo -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛlɛa -a wei -da dɪ?» ⁶ ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan, minnɔn 'bɛ 'pa 'sia bɛ, min pɛɛnɔn 'kɔlɛ wɛɛndɪ "siala -kaa 'va -e 'o -kaa -tɛɛ. Kɔɔ -a -cin a o pɛɛnɔn 'ji 'nan Zan a Bali 'lewei vɪzan -a.»

⁷ -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nɛn e Zan 'pa 'sia bɛ, kɔ'a tɔa dɪ.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn, ɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a dra bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gɔvɛ -a -fɔdɪ 'sia minnɔn lɛ. E 'nan: «Min -tɔ 'bɛ 'yɛɛ rɛzɛn fei 'pa, ɛn yaa -nɔn minnɔn lɛ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yɛɛ vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tɔ da, e "mɔan -nan nun. ¹⁰ Zɪ rɛzɛn nan tɔ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan -tɔ 'pa 'sia, 'nan 'e 'kɔ 'yɛɛ vɛ 'si. Fei 'panɔn -a 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn o 'si "man. Wa'a fɛ -tɔ -nɔnlɛ -yrɛ "dɪ. ¹¹ "Bɛ -sru ɛn 'e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian. Waa -sɔn, waa srɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ¹² "Bɛ -sru ɛn yaa yaagazan 'pa 'sia "nyian. Wɛɛ 'sɔn -trilii, nyɛn 'bɔ 'bɛ da, ɛn wɛɛ 'pin.

¹³ -A -nan nɛn fei san 'bɔ "e 'nan: «Maan dra 'kɔ? -A -cin -tɔ 'an 'ji. 'An 'pɪ nɛn e 'sɔ 'mɛn tɪglɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn maan "paa -sia o va. Maan ye "le o yɪɛ -taa 'nanlɛ 'bɛ man.»

¹⁴ 'Pian zɪ fei 'panɔn 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ 'tanɔn bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «'Nɛn 'labɛ, -yɛɛ -taa "drɛlɛ 'e "tɪ -ziazan -a. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɛ, -e fei 'e 'fɔ -kaa 'lɔ.» ¹⁵ Waa 'kun, ɛn o -kɔ -a rɛzɛn fei -sru "sa -a, ɛn waa -tɛ.

'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛlɛ minnɔn nɛn o -yɛɛ fei dra bɛ -wɛlɛ?

¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yɛɛ fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yɛɛ rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ.»

Minnɔn nɛn -nan bɛ, o 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'labɛ, ya'a dra dɪ.»

¹⁷ Zozi o -nanjɛndɪ 'sia, ɛn yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Kɔlɛ nɛn, 'kɔn 'tɔnɔn -a tuɔ 'o 'pɛla kɔda bɛ, -yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔlɛ -a.»

¹⁸ Min nɛn e -tria -kɔlɛ zɪɛ -a da bɛ, e -wia. ɛn -te -kɔlɛ zɪɛ e -tria min da bɛ, yaa pɔlɛ "bɔ.»

¹⁹ Zɪ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa -tɔ 'nan, 'wee "wɛan nɛn Zozi -kɔnnɛn zɪɛ -a -fɔ. -A -nan nɛn o ya "vale 'o Zozi "kuan -nan nun, 'pian o klan minnɔn lɔ.

'Sukɔlɛ -pan wɔdɪ da wɪ
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

²⁰ Tɔ zɪɛ -a man nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn Zozi 'man -fɔdɪ 'sia. -Yɛɛ "wɛan o minnɔn 'pa 'sia "va, 'nan 'o 'fli drɛ min tɪglɪnɔn -a, -e 'o Zozi wei 'kun. O ya "vale 'o 'wɪ 'tɔ ye -e 'o -kɔla Zozi 'nɔndɪ -a -kɔnmandan lɛ. ²¹ Minnɔn zɪɛ o 'wɪ laabɔ Zozi 'lɔ. O 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kɔa -tɔa 'nan, i 'wɪ "paaman 'wɪ tɪglɪ 'a. ɛn kɔa

-tɔa "nyian 'nan, yi'a min bo "va "di. En "nyian bɛ, 'wɪ nɛn Bali "e 'nan blamin 'e drɛ bɛ, -a tɪglɪ 'bɔ nɛn yia "paaman minnun ji. ²² -Yee "wɛan kɔ "ta 'wɪ 'gɔɛ -a laabo 'i 'lɔ. -Nyɛn 'nan: -Si a 'e 'nɔndɪ -cɛɛ, -e -kaa 'sukɔɛ -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ "fo "di?»

²³ 'Pian Zozi -wee -dawli -kɔnnɛn 'yɪ. En e 'nan -wlɛ 'nan: ²⁴ «'Ka 'ta 'lein 'wlɛ 'tɔ -a 'mɛn -e 'an yɪ! -Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gɔ? En -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gɔ?» O 'nan -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza nɛn.»

²⁵ En Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! En fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

²⁶ Wa'a -kɔlɔɛ Zozi wei 'kundɪ -a minnun yɪɛ man "fo "di. En 'wɪ 'bɔ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ e o 'kan, -yee "wɛan wa'a "nyian 'wɪ 'tɔ vɪɛ "fo "di.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va (Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabo -yrɔ 'nan: ²⁸ «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kɔɛ bɛ, -nyɛn 'gɔ: <-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ e -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yee -cale zɪɛ -a "bɔɪ 'e 'pa, -e 'e "bɔɪ klu bɔla!» ²⁹ Min -tɔ -le 'nɛn -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ. ³⁰ -A "flizan 'e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e drɛ "nyian zɪ. ³¹ En -a yaagazan "e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e drɛ "nyian zɪ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ e 'bɔ o 'sɔravlinɔn man. Wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ, ɛn o pɛɛnɔn kaa. ³² "Bɛ -sru ɛn lɪ 'bɔ "e "ka 'wɔ "nyian. ³³ Tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kɔɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

³⁴ En Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Minnun nɛn 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, -wɛɛ lɪ 'lee -kɔnnɛn "paa. ³⁵ 'Pian minnun nɛn Bali o 'yɪ tɪglɪ 'trɛ pee dave -a, ɛn e o wluan -kanɔn 'va bɛ, wa'a lɪ 'lee -kɔnnɛn 'paa dɪ. ³⁶ En wa'a 'kolaman "nyian -kadɪ -a dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. Bali o wluan -kanɔn 'va, ɛn o drɛ -yee 'nɛnnun -a. ³⁷ 'Ka Saduze 'nɔn, -a -cin a 'ka 'ji 'nan, min 'ka 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Ka ya 'ka 'fli see "paanan, kɔɔ 'wɪ nɛn Moizi -a 'vɪ 'li bɛ, yaa -ci -kɔnnɛn 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn Moizi -a -nan 'yɪ

te 'tɛ nɛn a yiba "kpizɛnnɛn 'va bɛ, -nyɛn 'gɔ. Yaa crɛn -tɛ 'nan: <Minsan "e 'nan, 'e ya Abraam -le Bali -a, ɛn 'e ya Izak -le Bali -a, ɛn 'e ya Zago 'le Bali -a.» ³⁸ Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ.»

³⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, yia -ci 'vɪ tɪglɪ.» ⁴⁰ En wa'a "nyian 'wɪ 'pee laabɔɛ Zozi 'lɔ dɪ.

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a?

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a laabɔ minnun lɔ 'nan: «E drɛ 'kɔ ɛn minnun "o 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -a?

⁴² Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

<Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan: 'I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da -trilii,

⁴³ -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

⁴⁴ -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ, e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?»

Te 'ka 'wɪ drɛ "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zɔ dɪ!

(Mt 23.1, 6-7, 14; Mk 12.37-40)

⁴⁵ Zɪ minnun pɛɛnɔn a Zozi wei mannan bɛ, ɛn e 'wɪ pladɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: ⁴⁶ «Te 'ka 'wɪ drɛ "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zɔ dɪ! O -tɔɔdɪ ye "yi -tralɛ -gblɔnɔn nɛn fɛnyian bɛ -a -ji. ɛn waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'tɔ bɔ -guada. -Te e ya "fɛdɪ da -a oo, ɛn -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi. ⁴⁷ O fɛnɔn "sia -calɛnɔn lɔ -dawli -a. "Bɛ -sru -e 'o Bali trɔ 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ 'kpa.»

21

-Cale seezan -le fɛ -nɔndɪ 'wɪ

(Mk 12.41-44)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, "yɛɛ yɪɛ 'tɔ 'e "srɔn Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, te e fɛnɔn ye. O ya "lala nɛn kɔ 'o -nɔn Bali lɛ bɛ -a -sɛnnan -gbogbo -tɔ -ji. ² En Zozi -cale seezan -tɔ 'yɪ, te e ya -bablu 'wlɛ 'tɔdɔ "fli "fɔnan -ji. ³ -A -nan nɛn e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labɛ, e fɛ -nɔn Bali lɛ e mlin minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔɛ o da. ⁴ Kɔɔ o pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn

'gυε, "lala a -wλo "kaga. 'Pian li 'labε, "lala pεεnōn nēn -yrō -yee fε -bli "man "vε -a bε, -a 'bō nēn yaa -nōn Bali λε.»

*Zozi Bali-pan 'kōn 'wι 'wι 'vι
(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)*

⁵ Tυ zιε -a wλu bε, te min -mienun a -a vιnan 'nan: «"li, Bali -pan 'kōn bε, waa -tō -kōλε fenyian -a! 'Ka 'yιε 'tō fēnun fenyian nēn minnun -a -nōn Bali λε bε -a 'bō 'a nēn waa 'man drε.» En Zozi "e 'nan 'wλε 'nan: ⁶ «Tυ -tυ -taa "bōλε bε, fēnun nēn ka o ye 'labε, minnun -a -wiiman 'e pεεnōn. -A -kōλε pεεnōn fuimlan "man, -a -tυ 'ka 'fo 'e bōεzan da dι.»

*'Wι yιdι -dandan bōa minnun man 'vaa -e
'trεda -nyan tυ 'e bō
(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)*

⁷ Minnun -a laabυ Zozi 'lō 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, tυ "cēn "man nēn, 'wιnun zιε o dra? En -mε "man nēn, waa -kōnnēn "ye 'nan 'wιnun zιε o "ta dra?»

⁸ En Zozi "e 'nan -wλε 'nan: «'Ka yιε 'tō 'ka 'fli -va! Te min -tυ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tιglι da dι! Fε nēn maan ve zιε -yεε cι 'nan, min "kaga -taa "talε 'an 'tō da. Waa ve 'nan, 'wεε cι Crizi -a. En waa ve "nyian 'nan, 'trεda -nyan tυ 'bō! Te 'ka -sōnla minnun zιε o -sru "dι! ⁹ Ka -kuli -tan wιnun maan, en 'leglōn 'tυ -ji 'nōn wuanla 'o cin man, kaa -nan wι maan. Te 'o 'ka 'cēn nyēn -a dι! Kōō 'wιnun zιε -wεε dra 'e flin, 'pian 'trεda -nyan tυ "cεε dι.»

¹⁰ En Zozi "e 'nan "nyian -wλε 'nan: «'Le glōn 'tυ -ji 'nōn wuanla 'le glōn 'tυ -ji 'nōn man, en mingōnnēn trε -tυ wuanla mingōnnēn trε -tυ man. ¹¹ En "nyian bε, 'trε 'nyōōnman fε "kaga "nan. Dra -dandan -taa, en -cε -wλidι -kōan fε "kaga "nan. En "nyian bε, nyēn 'cēn wι -dandan 'lee 'wι 'nōan -kōan "vε -dandan dra laji.

¹² Maan ve 'cεε 'nan, 'vaa -e 'wιnun zιε 'o drε bε, minnun 'ka "kuan, o 'tε "paa 'ka da. Ka drε 'mēn vε -a -le "wεan bε, minnun -ko 'cee tin 'palε 'wee cin yι 'kuin, en o 'ka -fōa "pυ 'kuin. En "nyian bε, o -ko 'ka 'a mingōnnēnnun 'lee -kōnmandannun 'le. ¹³ Tυ zιε -a man bε, ka dra 'mēn 'wιnan yιnōn 'a o 'le. ¹⁴ 'Wι nēn kō 'ka vι -e 'cee tin 'e drε 'nōnōn bε, te -a nyēn 'e 'kōn 'ka 'ji dι! ¹⁵ Kōō 'an 'bō 'bε 'wι 'tōdι -nōan 'cεε, en "nyian bε

'wι nēn kō 'ka vι bε, maan -cin -tōa 'ka 'ji. - Yee "wεan 'ka 'nanmannōn 'ka 'kōlaman -e 'o -zi -fō dι.

¹⁶ 'Ka "tι 'lee 'ka "bυ 'bε -taa 'silε 'ka -sru. -Te 'bε "cεε dι, 'ka "bυnūn 'lee 'ka "blunūn 'bε -taa 'silε 'ka -sru. -Te 'bε "cεε dι, 'ka drīnūn 'lee 'ka beenūn 'bε -taa 'silε 'ka -sru. O pεεnōn "sia 'ka -sru -e 'o 'ka -nōn minnun λε. 'Wι zιε -a -ji bε, 'ka "kaga 'wulo -ko -ji. ¹⁷ Ka drε 'mēn vε -a -le "wεan bε, min pεεnōn -taa 'nanλε 'ka man, wa'a 'taa 'ka yιλε "yi "dι. ¹⁸ Maan ve 'cεε 'nan, 'ka 'wulo "jε "pou -tōwli 'ka 'saan "va "dι. ¹⁹ 'Pian 'ka -pōan 'e 'sō -e 'ka 'belidι nēn ya'a 'nyaan dιε -a yι.»

*Zozi Zeruzalem srε tυ 'wι 'vι
(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)*

²⁰ En Zozi "e 'nan -wλε "nyian 'nan: «Tυ nēn ka Zeruzalem 'yι te -a 'nanmannōn 'le 'sounjanun -a si -fō bε, 'ka -tō 'nan, -a -nan srε tυ 'bō 'kogo. ²¹ Tυ zιε -a man bε, minnun nēn Zude 'le glōn 'ji bε, 'o flan 'bli, 'o 'kυ pōnnun yei! En minnun nēn Zeruzalem bε 'o 'si 'nan! En minnun nēn fei -paan "da "bε, te 'o li 'o da Zeruzalem dι! ²² Tυ nēn Bali minnun -le tin "baa bε, -a pou siadι nēn. En 'wιnun nēn 'o 'cēn -tēdι Bali -le 'fluba 'ji bε, -a 'le sōō tυ nēn. ²³ Līmōnnun nēn o -pōn -kōan 'o man tυ zιε -a man bε, 'lee līmōnnun nēn 'nēn 'nyōn -mlian -wλo tυ zιε -a man bε, -wee yra yιdι "mlianla "da. Kōō minnun pεεnōn -taa 'o yra yιλε -wλidι 'le glōn zιε -a -ji. Bali -le nyran -bli tυ nēn o va. ²⁴ O min -mienun -tεεman srēn 'a. O -ko o -mienun drεε nōannun -a 'le glōn peenun -ji. Minnun nēn wa'a Bali tōa dιε, o Zeruzalem srēman "fo. 'Pian -wee tυ 'bō 'leda a.»

*Blamin -pι -ta pee wo "nyian 'trε da
(Mt 24.29-35; Mk 13.24-31)*

²⁵ En Zozi "e 'nan -wλε "nyian 'nan: «Fε -nōan -kōōn "vε -kōan yide yra, en e -kōan mlēn yra, en e -kōan mlēn crēnnun yra. 'Wι zιε e "klan -dan -sεan 'le glōn pεεnōn 'ji minnun ji. En "nyian bε, jemie 'blυ 'fōdι 'lee -a -klundι 'pleble o "cēan nyēn -a. ²⁶ Minnun -kaa "klan -dan 'lō, te o ya 'wι nēn e "ta -daa "drεε 'trεda bε -a man -pennan. Kōō laji fēnun 'pleble pεεnōn 'nyōōnman. ²⁷ Tυ zιε -a man nēn, minnun pεεnōn Blamin -pι ye 'sinan laji "lolu -koei "da. -Kōladι 'pleble 'lee 'tō -dan -kōan -yrō. ²⁸ -Te 'wιnun zιε -a drēdι 'ta 'e pou "siala bε, 'ka -pōan 'kun, -e

'ka 'wulo wluan lou, koo te 'ka 'sidi 'wɪ 'ji a -plinan 'kogo.»

²⁹ "Bε -sru εn Zozi -a vidɪ 'sia -konnɛn "ji 'nan: «Yiba "tɔ nɛn waa laabo fijie bε, 'ka dre 'cee 'wɪ -koon "manvε -a 'lee yiba -mienun "nyian! ³⁰ -Te -a 'la nrindi 'sia "da "bε, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanan bɔdɪ -a -kogo. ³¹ -A -tɔwli "nɛn "nyian Bali -le mingonnɛn trε -tadɪ -le vε -a. -Te ka 'wɪnun zɪε -a 'yɪ drenan bε, 'ka -tɔ 'nan Bali -le mingonnɛn trε -tadɪ 'bɔ 'kogo.

³² Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvε, ka'a 'cεan -kaadɪ man 'vaa -e 'wɪnun zɪε 'o dre dɪ. ³³ Labli 'lee 'trε 'nyan tɔ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁴ 'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka 'fli -nɔn -wɛn lε 'e 'ciula "da "dɪ! En te 'ka 'fli -nɔn 'trɛda ci "nrɔndɪ lε 'e 'ciula "da "dɪ! "Tɔgɔ tin 'ba yi 'e bɔ 'ka man kligli. ³⁵ Koo yi nɛn Bali 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin "baa bε, e dra kligli. E dra "le zɪ "se -sɛanla pɔnun da kligli bε -yee 'wɪ 'zɔ. ³⁶ -Yee "wɛan te 'ka 'ci 'e 'san 'ka 'fli man dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba tɔ pɛɛnɔn man, -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da! 'Ka dre zɪ, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e -taa "bɔlε 'ka man bε 'ka 'sɔ -yrɔ, -e 'ka 'kɔla -plidɪ -a Blamin -pɪ man.»

³⁷ Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man bε, Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalε minnun ji Bali -pan 'kuin, 'pian -pei -man bε, -e 'e 'kɔ Olivie pɔn da. ³⁸ Tɔ "le 'cɛndɪ man bodrun puunɔn bε, te minnun pɛɛnɔn a -kɔnan Zozi 'va Bali -pan 'kuin 'nan -e 'o wei man.

22

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tε

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Zan 11.45-53)

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wɔ nɔanba -ji bε, -a "fɛdi "ta bɔa. "Fɛdi zɪε -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪε -a -ble. ² Tɔ zɪε -a man bε, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan, 'nan -e 'o -tε 'e yɔɔdɪ. Koo "klan a o ji minnun -le "wɛan.

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va

(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Satan -fɔ Zudazi nɛn waa laabo "nyian Karioti bε -a -sru. Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ nɛn. ⁴ Zudazi zɪε e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn nɛn o yie -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bε o va. En 'wɪ nɛn kɔ

'e dre 'lɔɔ -e 'e Zozi 'nɔn -wɪε "bε, yaa 'vɪ -wɪε. ⁵ 'Wɪ zɪε e o ci nran. -A -nan nɛn waa 'vɪ -yrε 'nan, o "lala -nɔan -yrε. ⁶ E wɪ "man, εn zɪ kɔ 'o dre 'lɔɔ -e 'o Zozi 'kun te minnun 'ka 'nan dɪε, yaa man -wɛɛdɪ 'sia.

Zozi 'lee 'e -srunɔn fε -nyranman bli 'e cin va

(Mt 26.17-30; Mk 14.12-25; Zan 13.21-30)

⁷ "Fɛdi nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'man -nyan 'ka "va "dɪε -a -ble "da "bε e 'bɔ. Waa dreɪdɪ 'sia, εn yi nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -bli bε e 'bɔ. ⁸ -A -nan nɛn Zozi Pieri 'lee Zan 'pa 'sia. E 'nan -wɪε 'nan: «'Ka 'kɔ 'fla -cee "fɛdi fɛnun man dre, 'dɔ -e -kaa -bli.»

⁹ En waa laabo Zozi 'lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -a dre?»

¹⁰ En Zozi -a 'vɪ -wɪε 'nan: «-Te ka 'bɔla 'fla bε, ka min -tɔ ye, te 'yi 'tɔbɔ a -yrɔ. 'Ka 'kɔla -a -sru! 'Kɔn nɛn e -ko -ji bε, 'ka 'kɔ waa! ¹¹ 'Ka vɪ 'kɔn zɪε -a san lε 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ vɪ 'yie 'nan, 'kɔn "bɔ "nɛn 'kɔ 'vale 'an -srunɔn 'a, kɔ "fɛdi fɛnun -ble -ji bε, e ya nyin zia?» ¹² Min zɪε e 'kɔn "bɔ -dan tɔ -kɔnman 'cεε 'kɔn 'ta lou te -a -ji a 'e dreɪdɪ "fo. Fε zɪε -a -nan nɛn 'ka -cee "fɛdi fɛnun man dre!»

¹³ Zozi -srunɔn zɪε o -kɔ, εn waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn o 'wee "fɛdi fɛnun man dreɪdɪ 'sia.

¹⁴ Zɪ "fɛdi fɛnun -bli tɔ 'bɔ bε, εn Zozi 'lee 'yee 'pasianɔn 'nyran fɛnun -sru. ¹⁵ En e 'nan -wɪε 'nan: «-Kaa tranun 'sidi nɔanba -ji "fɛdi 'gɔvε, maan wɛε 'kpa tɪglɪ 'nan -kaa -bli 'e cin va 'vaa -e 'mɛn yra yɪ tɔ 'e bɔ. ¹⁶ Koo maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian -a pee ble dɪ, -trilii, εn tɔ nɛn Bali "fɛdi 'bɔ 'ci "sia 'cεε -yee mingonnɛn trε da bε e bɔa.»

¹⁷ -A -nan nɛn Zozi 'kulenɛn 'tɔ 'si, e Bali muo "fɔ, εn e 'nan -wɪε 'nan: «'Ka 'si -e 'ka mlin 'sɛzɛnɔn! ¹⁸ Maan ve 'cεε 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee mlɪan dɪ, -trilii -e Bali -le mingonnɛn trε 'e 'ta.»

¹⁹ "Bε -sru εn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, εn yaa -nɔn -wɪε. E 'nan -wɪε 'nan: «-Nyren 'gɔvε, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛε -taa "dreɪε 'sraga bɔvε -a Bali lε 'ka 'leji. 'Wɪ nɛn an ci -a drenan 'gɔvε, 'ka dre, te 'an 'cin -tɔala 'ka 'ji!»

²⁰ O cɛɛn fɛnun -blidɪ man, εn e 'kulenɛn 'nyranman 'si. E 'nan -wɪε 'nan: «'Kulenɛn

'gυe 'an nyen nen -ji. -Yee "ta -seanla -e 'e dre 'ka -pli "ve -a "nyian Bali man 'e 'pee.»

21 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nen e "ta -daa 'an -nōnle 'an 'nanmannōn le be, 'ku 'pe a -a san -a -pō -tōwli "ji. 22 'Wl tigl, Blamin -pi "ta -daa "kale "le zī Bali -a 'vī be -yee 'wl 'zū. 'Pian min nen, e Blamin -pi -nōn 'e 'nanmannōn le be, 'wl -taa "bōle "man.» 23 -A -nan nen Zozi -srunōn -a laabūdi 'sia 'o cin lō 'nan: «-Tie ci 'wl zīe -a drēzan -a?»

*-Tie ci Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 20.25-28; Mk 10.42-45)*

24 "Be -sru en -sa -fōla Zozi -srunōn yei. -Sa zīe -nyren 'nan, -tie ci 'o yei Zozi -sruzan -dan a? 25 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Kaa -tōa 'nan, 'trēda mingōnnennun min "paala -sa wl -a. En minnun nen o ci min -dandannun -a be, waa ve minnun le 'nan 'o 'o laabū "yi "drēnōn. 26 'Pian 'cee ve be, te 'e 'kōn zī dī! Min nen e ci min -dan a 'ka yei "be, 'e 'fli drē "le 'nen "wennēn 'zū. En min nen e ci min tazan -a 'ka yei "be, 'e 'fli drē "le min 'suzan 'zū. 27 'Ka 'ci "nrōn 'wl 'gυe -a da! Min nen e ya 'e -nyrandī fēnun -sru "be, 'lee min nen e ya fēnun zīe -a "paanan be, -tie ci o yei min -dan a? Maan ve 'cēe 'nan, min nen 'e -nyrandī fē -sru "be -a san nen. 'Pian mēen ci 'ka yei "le min 'suzan 'zū.

28 Kaa 'gυe, cēe -fū 'an -sru "trilii 'mēn yra yīdī pēenōn 'ji. 29 -Yee "wēan mingōnnen trē nen 'an "tī -a -nōn 'mēn be, maan -nōan "nyian "cee "le. 30 -Kaa -taa "fēdi -blūle 'e cin va 'mēn mingōnnen trē da. Tū zīe -a man be, ka -kōan 'ka -nyrandī mingōnnen pēinnun da, -e 'ka Izrael 'lēglōn 'fuda "fli "le tin 'ba.»

*Zozi -a 'vī 'nan Pieri "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31)*

31 -A -nan nen Zozi -a yīdī 'sia Simōn Pieri le 'nan: «Simōn! Satan 'ka laabū 'nan, -e 'e 'ka "fee "le 'saa 'zū. 32 'Pian an Bali trū 'ba 'yīe 'nan, -e 'yīe yī -tēradī 'an da 'e vīle 'e 'le 'tō dī. En "be -sru, -te i 'lī 'i da "nyian 'an -sru "be, 'i "bōnun man -tō 'pleble.»

33 En Pieri -a 'vī Zozi le 'nan: «Minsan, 'an 'man a 'e wōōdī. -Te e ya -pū 'kuin -a oō, en -te e ya -kadī -a oō, 'an 'man a 'e wōōdī -e 'ku 'ko 'yīa.»

34 En Zozi -a 'vī -yre 'nan: «Pieri, maan ve 'yīe 'nan, cēegū, yīa ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yī'an tōa dī, 'vaa -e mannēn tēde 'e 'wl.»

35 "Be -sru en Zozi -a laabū o pēenōn 'lō 'nan: «Tū nen an 'ka 'pa 'sia, te "lala 'ka 'ka 'lō dīe, en te 'pada 'ka 'ka 'lō dīe, en te -manwua 'ka 'ka 'cēin -man dīe, fē -tū klī 'ka man?»

En o 'nan -yre 'nan: «-Cēje. Fē -tū 'ka 'klīle 'ku man dī.»

36 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Pian 'be nen 'gυe, min nen "lala a -yrō "be, 'e 'sia! En min nen 'pada a -yrō "be, 'e 'sia! En min nen sēn 'ka -yrō "dīe, 'e 'yee -tralē 'tan, -e 'e 'yee sēn 'lō! 37 Fē -le "wēan nen an 'wl zīe -a 'vī be, 'wl nen 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji be, e "ta 'le sōōman 'an da. 'Wl zīe e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan: «Minnun -taa -a 'silēa 'wl 'wlidī "drēzan -a.» 'Wl pēenōn nen 'e 'crēn -tēdī 'an man be, -a 'le sōōdī 'bō 'kogo.»

38 En -a -srunōn -a 'vī -yre 'nan: «Minsan, sēn "fli "nen 'gū!»

'Pian e 'nan -wle 'nan: «E 'bō 'yī!»

*Zozi 'ku Bali trū 'balē Olivie pōn da
(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)*

39 "Be -sru en Zozi 'ku Olivie pōn da "le zī yaa dra 'e 'cēn be -yee 'wl 'zū. En -a -srunōn sōōnla -a -sru. 40 Zī o 'bōla fē zīe -a -nan be, en e 'nan -wle 'nan: «'Ka Bali trū 'ba -e 'wl 'wlidī 'e vīle 'e 'ka 'man yī dī!» 41 En e 'si o "srōn "kogo, e -ku 'e 'le fōō. 'E "pō sōōnla en e Bali trū 'badī 'sia. 42 Yaa 'vī 'nan: «'An "tī, -te i "we "man "be, 'kulenēn nen 'wl yīdī ci -ji 'gυe, 'i 'si 'an man -kōōbli! 'Pian te 'an 'ci 'sō wl nen 'e drē dī, 'i 'bō 'ci 'sō wl nen 'e drē!»

43 [Tōōn en Bali -le 'pasiazan -tū 'si laji, e -ta -a man -tōle 'pleble. 44 "Klan -a -tēdī 'sia 'wlidī, en e Bali trū 'badī 'sia 'kpa tigl. -A man 'tēde drē nyen -a te e -seanla "tra.]

45 Zī e cēen Bali trū 'badī man be, en e -ta 'e -srunōn 'va. E 'bō o man, te o ya yī -tēnan. O ta drē 'trōdrō -le "wēan. 46 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Mē "le "wēan nen ka ya yī -tēnan? 'Ka 'wluan lou, 'ka Bali trū 'ba, -e 'wl 'wlidī 'e vīle 'e 'ka 'man yī dī!»

*Zuif 'nōn 'tanōn Zozi 'kun
(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zan 18.3-11)*

47 Zozi 'fū 'wl zīe -a vīnan, en minnun -tādī 'sia "kaga. Zudazi nen -a -srunōn 'fuda "fli 'bō 'va min -tū -a be, e yra o 'le. E pli Zozi man 'nan -e 'e -atu -tē "man. 48 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Zudazi, -atu -tēdī -a nen i Blamin -pi -nōan "minnun le -e 'o -tē?»

49 Zozi -srunon nen Zozi "srøn "bε, waa -konnēn 'yi 'nan 'wɪ 'tu "ta dra, en waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «'Kv 'san, sēn -a nēn 'kv 'kuli -tan o man?» 50 En o va min -tu 'yee vε tuv Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu lε. Yaa -pε "yi "da "trōen cēn.

51 'Pian Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Ka 'tɔ! 'Ka 'tɔ!» -A -nan nēn e klε min zɪε -a "trōen "man, en e drε "plɔnblɔn 'e "pa 'ji.

52 En Zozi "e 'nan Bali -pannon 'tanon, 'lee minnun tanon nēn 'o yie -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bε, 'lee min cejenun lε 'nan: «-Mε "le "wεan nēn ka -ta 'an 'kunlε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? 53 Tu pēenon man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, en ka'an 'kunlε dɪ. 'Pian 'bε nēn 'gυε 'cee tu 'bɔ "mēn. En Satan nēn e -cia "klun va bε, -yee tu 'bɔ "nyian.»

*Pieri yɔɔ "da 'nan e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ
(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72;
Zan 18.12-18, 25-27)*

54 O Zozi 'kun, en o -kv -a Bali -pannon 'tazan -le -klɔn -ji. Pieri sɔɔnla o -sru "kɔɔbli.

55 O 'tε 'sɔn -klɔn 'bɔ yei 'sεzε, en o -nyran -a "srøn. En Pieri -nyran o yei. 56 -A -nan nēn nɔan lɔmɔn -tu -a 'yi 'e -nyrandɪ 'tε man. Yaa -nanjēen tēin, en e 'nan: «Min 'gυε, e ya "nēn -a -sru.»

57 'Pian Pieri yɔɔ "da. E 'nan: «Lɔmɔn, ma'an min 'labε -a tɔa dɪ.»

58 Fɔɔnɔn min pee Pieri 'yi "nyian, en "bε -yrε 'nan: «'I 'bɔ 'gυε -a -sruzan -tu nēn yia.» En Pieri "e -yrε 'nan: «An 'ka o va dɪ.»

59 Zɪ o 'mɔn "nyian -trilii bε, en min -tu kɔala "man -a vidɪ -a 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nēn min 'gυε e ya "nēn -a -sru. Kɔɔ Galile min nēn.»

60 En Pieri "e 'nan -yrε 'nan: «'Wɪ nēn yie 'nan 'i ve bε, ma'an tɔa dɪ.» E -fɔ 'wɪ zɪε -a vɪnan en mannēn wɪ. 61 -A -nan nēn Minsan 'e 'man lila, en e Pieri -nanjēen. 'Wɪ nēn Minsan -a 'vɪ bε, -a -cin -tɔ Pieri ji. Kɔɔ Minsan -a 'vɪ -yrε 'nan: «Cεεgυ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an tɔa dɪ, 'vaa -e mannēn tɛdε 'e 'wɪ.» 62 -A -nan nēn Pieri 'bɔla bei, en e -wuɔdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a.

*Minnun -kv Zozi 'a tin 'banon 'lε
(Mt 26.57-68; Mk 14.53-65; Zan 18.12-24)*

63 Minnun nēn o yie cɪ Zozi 'va bε, waa sēe wo te waa -sɔan. 64 O sɔ -fɔa -a yra -e 'o 'wɪ laabu -yrɔ 'nan: «'I ya Bali 'lewei vɪzan -a, min nēn e fε tuv 'yie bε, 'i san -kɔɔn!» 65 Te o 'wɪ "kaga "ve -yrε "nyian "srøn pε -ji.

66 Zɪ tu cēn bε, en min cejenun 'lee Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yi. 'O cin 'yi 'nan -e 'o Zozi 'le tin 'ba. O 'nan 'o 'ta Zozi 'a 'wlε. -A -nan nēn minnun -ta Zozi 'a. 67 En tin 'banon 'bɔ -a laabu -yrɔ 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nēn 'yia? 'I vɪ 'kυε!»

En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «-Te maan 'vɪ 'cεε oo, ka'a yi tɛala "da "fo "dɪ. 68 En -te an 'wɪ laabu 'ka 'lɔ oo, ka'a ve 'mēn dɪ. 69 Maan ve 'cεε 'nan, -e 'e 'sia cεεgυ yi 'gυε -a da bε, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -kɔan 'an -nyrandɪ 'plεblε pēenon 'san Bali -pε "yi "da.»

70 En o pēenon -a 'vɪ -yrε 'nan: «Yioo, Bali -pɪ nēn 'yia?»

En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «-A 'bɔ nēn kaa 'vɪ bε, an ya -a.»

71 Tɔɔn en o 'nan: «E 'ka "le -e -kaa 'wɪ laabu "nyian min pee -lɔ "fo "dɪ. -Kaa 'wɪ 'bɔ 'man -a 'le 'va.»

23

*Minnun -kv Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan
Pilati 'lε*

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zan 18.28-38)

1 Minnun pēenon wluan lou 'e cin va, en o -kv Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lε.

2 O 'wɪ 'padɪ "da 'sia -a vidɪ -a 'nan: «Min 'lagυε, 'e 'wɪ 'fɔla minnun yei -cee 'lεglɔn 'ji. -Yεε 'vɪ 'nan, te minnun 'o 'sukɔle -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnēn Seza lε dɪ. En yaa 'vɪ 'e 'fli man 'nan, 'yεε cɪ 'kυε mingɔnnēn -a, en Bali 'e 'pa 'sia 'nan -e 'e 'kv 'si 'wɪ 'ji.»

3 -A -nan nēn Pilati 'wɪ laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnēn nēn 'yia?»

En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-A 'bɔ nēn yia 'vɪ bε.»

4 En Pilati "e 'nan Bali -pannon 'tanon 'lee minnun lε 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ 'ye min 'gυε -yee 'wɪ 'va -e 'o 'kun "man "dɪ.»

5 'Pian o kɔala "man te waa ve 'nan: «E 'wɪ 'fɔla minnun yei 'wɪ "paadɪ -a Zude 'lεglɔn pēenon 'ji. Yaa pou 'sia Galile en e 'bɔla Zeruzalem 'gυ.»

Minnun -kv Zozi 'a Erodi 'lε

6 Zɪ Pilati 'wɪ zɪε -a 'man bε, en yaa laabu 'nan: «Galile min nēn?» 7 Minnun -a wun -fɔ -yrε. Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi "sia 'lεglɔn nēn Erodi -a "paala bε -a -ji bε, en e 'nan 'o 'kv -a Erodi lε. Kɔɔ tu zɪε -a man bε te Erodi 'bɔ a Zeruzalem.

8 Zɪ Erodi Zozi 'yi bε, en -a ci nran 'kpa tɪglɪ. Kɔɔ -a -nan 'mɔn te e ya "vale 'e Zozi

'bɔ ye, 'wɪnun nɛn yaa maan "man "bɛ -yee "wɛan. ɛn -a -cin a Erodi 'bɔ 'ji 'nan 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tʊ drɛ 'e yɪɛ man. ⁹ E 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ "kaga, 'pian Zozi 'ka 'wɪ 'silɛ "da -yrɛ "dɪ. ¹⁰ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a 'o 'tɔdɪ Zozi "srɔn, te "o 'wɪ "paa "da 'lɛbo 'plɛ 'a. ¹¹ -A -nan nɛn Erodi 'lee 'yee 'sounjanun Zozi drɛdɪ 'sia 'o 'pɛla koda. Waa sɛɛ 'wʊ, o mingɔnnɛn sɔ fɛnyian 'wʊ "da -a sɛɛ wʊdɪ -a "nyian. "Bɛ -sru ɛn Erodi -a 'li 'e da Pilati lɛ. ¹² Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn, Pilati 'lee Erodi drɛ bee -a, te o yei 'ka "nɛn -a ble dɪ.

Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zan 18.39-19.16)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Pilati Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn cin 'yɪ. ¹⁴ ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Ka -ta min 'gʊɛ -a 'mɛn, ɛn ka 'nan e ya 'wɪ 'fɔlanan minnun yei. -Yee "wɛan an 'wɪ laabʊ -yrɔ 'ka yɪɛ man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa 'pa "da "bɛ, ma'an yɪɛ -a drɛzan -a dɪ. ¹⁵ ɛn "nyian bɛ Erodi 'ka "nyian "e "yɪɛ -a drɛzan -a dɪ, kɔɔ yaa 'li 'e da -cɛɛ. Min 'gʊɛ, ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. ¹⁶ -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

¹⁷ [Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, Pilati "sia -pʊ 'kɔnzɔn 'tʊ man.]

¹⁸ Zɪ minnun 'wɪ nɛn Pilati -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia. O 'nan: «'I min 'labɛ -a -tɛ, -e 'i 'si Barabazi man 'kʊɛ!» ¹⁹ Barabazi zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin, kɔɔ e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei 'fla, ɛn e min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji.

²⁰ Pilati 'wɪ tin 'ba "nyian -wlɛ, kɔɔ e ya "vale 'e "sia Zozi man. ²¹ 'Pian te minnun -paanman 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

²² Pilati 'wɪ laabʊ -wlɔ -a 'pa yaagazan da 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ? Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tʊ yɪɛ "man -e 'e 'ka 'bɛ 'ji dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

²³ 'Pian minnun kɔala "man, te o -paanman 'plɛblɛ -a vɪdɪ -a 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!» -Wee -paandɪ -le "wɛan, ²⁴ Pilati wɪ 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ -a man. ²⁵ -A -nan nɛn e 'si Barabazi man. Min zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin 'nan e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei, ɛn e min -tɛ. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee

'sounjanun lɛ 'nan 'o 'kʊ -a -tɛ "le zɪ minnun cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zan 19.17-27)

²⁶ 'Sounjanun -kʊdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, ɛn e "sia fei. Waa 'kun, ɛn o Zozi 'le yiba "plan -nɔn -yrɛ 'nan 'e 'sia -e 'e -sɔnla Zozi -sru.

²⁷ Min "kaga 'kpa 'lee lɪmɔn "kaga 'kpa yra -a -sru. Lɪmɔnnun 'o 'pɛ -sɛn 'o 'win -ji, te o -wua -yee "wɛan. ²⁸ ɛn Zozi 'e 'man lila o da. E 'nan -wlɛ 'nan: «Zeruzalem lɪmɔnnun, te 'ka 'wʊɔ 'mɛn "wɛan dɪ! 'Pian 'ka 'cɛɛ 'nɛnnun 'lee 'ka 'bɔ 'fli -wʊɔ. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan tʊ -wɪdɪ -taa "bɔɛ, te ka ya -a vɪnan 'nan: «Bali -le -fɛa a lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yaa dɪɛ o man. ɛn Bali -le -fɛa a "nyian lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪɛ o man.»

³⁰ Tʊ zɪɛ -a man bɛ, kaa ve pɔnnun lɛ 'nan:

«'Ka 'kʊ 'ta 'san!»

ɛn kaa ve pɔnnennun lɛ 'nan:

«'Ka 'tɛ 'kʊ da!»

³¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'wɪ 'gʊɛ minnun a -a drɛnan yiba "bedrɛn "lɛ bɛ, yiba "kadɪ -le ve -taa 'ciɛɛa "da.»

³² 'Sounjanun -kʊ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli "a, 'nan -e 'o o -tɛɛ 'o 'vale Zozi 'a. ³³ Zɪ o 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan bɛ, ɛn 'sounjanun Zozi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli 'bɔ pɛin yiba "plan da. 'Sounjanun o pɛin 'tʊdʊ, -a -tʊ a Zozi 'pɛ "yɪ "da, ɛn -a -tʊ a -a -pɛ bʊ da. ³⁴ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan: «'An "tɪ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn o cɪ -a drɛnan 'mɛn bɛ, 'i o man wɪ 'cɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn o cɪ -a drɛnan bɛ, wa'a tɔa dɪ.» 'Sounjanun Zozi 'man sɔ pli 'lein 'wlɛ 'tuɔladɪ da.

³⁵ Minnun a -nan te waa -nan ye. Minnun tanɔn 'le vɛ bɛ, "o Zozi sɛɛ 'wʊ -a vɪdɪ -a 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji. -Te -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn Bali -a 'pa 'sia bɛ -a bɛ, 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji.»

³⁶ 'Sounjanun "o sɛɛ 'wʊ "nyian, ɛn o -wɛn 'wlɛ 'cɛn 'nɔn -yrɛ. ³⁷ Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji!»

³⁸ Waa crɛn -tɛ yiba 'fʊɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gʊɛ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

³⁹ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn yiba "plan -tʊ da bɛ, e Zozi "srɔndɪ 'sia. E 'nan: «Yie 'nan 'i ya min 'sizan 'wɪ 'ji -a, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'kʊ 'si 'wɪ 'ji "nyian!»

40 En -a bəezan 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «Yi'a 'klanman Bali lə dʊv? I ya 'i yra yɪnan 'le -yee 'wɪ 'zʊ. 41 'Pian 'kʊe yra yɪdɪ bɛ, -a -nɔan da nɛn. Kɔɔ 'wɪ nɛn kʊa drɛ bɛ, -a "nɛn "nɛn kʊ cɪ -a yɪnan. Min 'labɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛlɛ "fo "dɪ.»

42 En 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan zɪɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, tʊ nɛn i mingɔnnɛn -blɪdɪ "sɪala bɛ, 'an 'cin 'e 'tɔ 'i 'ji!»

43 En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yɪɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, cɛɛgʊɛ, 'kʊ 'vale 'yɪa kʊɛ -kɔan Bali -le fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye dɪɛ -a -nan.»

Zozi 'ka -nan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zan 19.28-30)

44 Yɪdɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fʊ zɪɛ -trɪlii, ɛn funninm-lan yɪdɛ tɛɛnla. 45 Klun -fʊ yɪdɛ yra, ɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fʊ 'bʊ 'ji "fli. E 'fʊ bʊdɪ 'sɪa lou, ɛn yaa -sɛn "tra. 46 Zozi paan wei 'plɛblɛ 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wʊ.

47 Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪnɪn zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e 'tɔ -dan nɔndɪ 'sɪa Bali lɛ. E 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ min tɪglɪ nɛn.»

48 Minnɪn pɛɛnɔn nɛn o -ta 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪlɛ bɛ, 'wɪnɪn nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, waa 'yɪ. -Yee "wɛan o 'li 'o da, te 'o 'pɛ a 'e 'fɔdɪ 'o man.

49 Minnɪn pɛɛnɔn nɛn o Zozi -tɔa "bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn o 'sɪ waa Galile ɛn o -ta -a 'palɛ bɛ, o ya 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te 'wɪ nɛn e cɪ drɛnan bɛ waa ye.

Zozi wʊ -nan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zan 19.38-42)

50 Min -tʊ a bɛ, waa laabo Zozeʊv. E ya min tɪglɪ 'a, ɛn e ya Zuif 'nɔn 'le tin 'bazan -dan tʊ -a. 51 'Pian 'wɪ nɛn tin 'banɔn -mie -a 'vɪ 'lee waa drɛ Zozi lɛ bɛ, e 'ka -a -sru "dɪ. Zozeʊv 'bɔ zɪɛ, e "sɪa Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nɛn waa laabo Arimate bɛ -a da, ɛn e ya -a man -pɛnnan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sɪa 'yee minnɪn da. 52 Zozeʊv zɪɛ -yɛɛ kʊ toba -fɔlɛ Pilati lɛ 'nan, 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wʊ. 53 Zozeʊv Zozi 'kadɪ 'sɪ yɪba "plan da. E sɔ fɛnyian 'pa "man, ɛn e -kʊ -a wʊlɛ -yrɛ nɛn, waa cɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. -Yrɛ zɪɛ, wa'a tian min wʊlɛ "ji "dɪ. 54 Yɪ zɪɛ, yaa yɪ nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yɪ "ta 'e pou "sɪala.

55 Lɪmɔnnun nɛn o 'sɪ 'o 'vale Zozi 'a Galile bɛ, o -kʊ Zozeʊv 'palɛ. O yɪɛ 'tɔ fɛnan nɛn o "ta Zozi wo bɛ -a -nan. Zɪ waa 'pla bɛ waa 'yɪ. 56 -A -nan nɛn o 'li 'o da 'wee "kɔnnɛn, o -kʊ 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn -a -kɔei "a 'nɔnnɔn bɛ -a drɛlɛ. Kɔɔ "trɛ "bɛ 'flinla "yɪ nɛn, ɛn o "flinla "le zɪ -wee -pɛi -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

24

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Zan 20.1-13)

1 'Mɔnnɛn yɪ 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yɪ -sru "yɪ -a. 'Mɔnnɛn yɪ zɪɛ -a bodrun puunɔn nɛn lɪmɔnnun zɪɛ o -kʊ Zozi 'yrɛ da 'o 'lɔ le 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn waa drɛ bɛ -a. 2 -Kɔlɛbu -dan nɛn 'e 'tɔdɪ -yrɛ "nɛn "bɛ, waa 'yɪ 'e 'sɪdɪ "nɛn. 3 -A -nan nɛn o wlala -yrɛ 'bɔ 'ji. 'Pian wa'a Minsan Zozi pa yɪlɛ dɪ. 4 'Wɪ zɪɛ e 'baba 'fɔ o man. ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'yɪyɪ 'a. 5 -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn ɛn 'o 'wulo -fɔ 'o 'wlu. 'Pian min "fli zɪɛ o 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ, kaa -wɛɛman minnɪn nɛn o kaa bɛ o va? 6 Zozi 'ka fɛ 'gʊɛ -a -nan dɪ, e wluan 'kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ te e ya tian Galile bɛ, -a -cin 'e -sɔɔnla 'ka 'ji. 7 Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Minnɪn Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ -e 'o -tɛ. Waa -pɛinman yɪba "plan da, -a yɪ yaagazan da bɛ -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.» 8 Tɔɔn ɛn 'wɪ nɛn Zozi -a tin 'pa -wɛlɛ "bɛ, -a -cin sɔɔnla o ji.

9 -A -nan nɛn o 'bɔla -yrɛ zɪɛ -a ji. ɛn o -kʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪlɛ Zozi -srunɔn 'fuda -tʊ 'lee min -mienun lɛ. 10 Lɪmɔnnun nɛn o -kʊ -yrɛ da bɛ, o 'tɔ nɛn 'gʊ: Madala h Mari a, ɛn Zanɛn a, ɛn Zaji "bʊ Mari a, 'lee lɪmɔn -mienun. -Wɛɛ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, -a 'sinan 'pa Zozi 'le 'pasianɔn lɛ. 11 'Wɪ zɪɛ Zozi -srunɔn 'a 'sɪa -sɛɛ "wʊ wɪ -a, ɛn wa'a yɪ -tɛlɛa "da "dɪ. 12 'Pian Piɛri wluan, ɛn e -kʊ flan -a Zozi -yrɛ da. Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn e 'kunnan, "yɛɛ yɪɛ 'tɔ bɛ, te e sɔ nɛn waa 'pa Zozi man bɛ, -a ye 'e -srandɪ "tra. -A -nan nɛn e 'li 'e da 'yee vɛnan, te -a 'plo a 'e 'fɔdɪ 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ bɛ -a.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli lɛ

(Mk 16.12-13)

13 Yɪ 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn Zozi -srunɔn "fli -kʊdɪ 'sɪa 'fla nɛn waa laabo Emauzi bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya Zeruzalɛm man kilo -fu da. 14 O ya -sɛɛ "wɔnan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ -a da. 15 "Wɛɛ -kɔn 'wɪ tin 'banan 'wɪnɪn zɪɛ -a

da be, en Zozi 'bo o man, en o -kudi 'sia waa.
 16 Waa 'yi, 'pian wa'a -konnēn "yile di.

17 En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Me "wi nen
 kaa ve, te ka -ko 'ta wodi -a 'gu?»

O ta dre 'trōdrō, en o -tō. 18 Min "fli zie -a
 -tō a "va "be waa laabo Kleopa. E 'nan Zozi
 le 'nan: «'I 'tōwli yie ci Zeruzalem, te 'wi nen
 e dre 'nan be, yi'a tian "i "manle "fo "di!»

19 En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Me "wi 'be
 dre Zeruzalem?»

-A -nan nen o 'nan -yre 'nan: «Nazareti min
 Zozi 'le 'wi nen. Bali 'lewei vizan -dan nen.
 'Winun nen yaa 'vi, 'lee 'winun nen yaa dre
 be, -wee -ci -kōnman 'nan Bali 'be 'pa 'sia,
 en minnun -a -tō 'nan 'wi 'kpa nen. 20 'Pian
 -cee Bali -pannōn 'tanōn 'lee -kaa tanōn -a -
 nōn minnun le 'nan 'o -te. En waa -te yiba
 "plan da. 21 -A -cin a "nen 'ku 'ji 'nan, -yee
 "ta -daa Izrael 'nōn 'sile 'wi 'ji. 'Pian 'wi zie
 e 'bō "man -a -nan yi yaaga nen 'gu. 22 En
 "nyian be cee gu bodrun 'gūe, lūmōnnun nen
 ku ci waa be, o -ku -yre da. En o -ta 'lebo
 "fō wi -dan vile 'kūe. 23 O 'nan, wa'a Zozi pa
 yile -yre -ji di, en Bali -le 'pasianōn 'bōla 'ji
 o va. Bali -le 'pasianōn zie o 'nan Zozi yie a
 "man. 24 Min -mienun nen ku ci waa be, "o
 -kūu "nyian -yre da. Waa 'yi "le zi lūmōnnun -
 a 'vi be -yee 'wi 'zū. En o 'bō "nyian wa'a Zozi
 yile di.»

25 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Cee 'wi ci
 mandī a 'pleble. -Me "le "wean nen 'winun
 nen Bali 'lewei vūnōn -a 'vi be, e ya 'ka 'lo
 'pleble -e 'ka yi -tera "da? 26 Kōō Bali 'lewei
 vūnōn -a cren -te 'wein 'nan, 'winun zie -wee
 bōa min 'sizan 'wi 'ji Crizi man, 'vaa -e 'e
 mingōnnēn -blidi 'sia.» 27 -A -nan nen Zozi
 'wi pēēnōn nen 'e 'cren -tedi 'e 'bō man be, -a
 -ci 'vi -wle. Yaa 'sia 'winun nen 'o 'cren -tedi
 Moizi -le 'fluba 'ji be -a da, en yaa 'le 'sran
 'wi pēēnōn nen Bali 'lewei vūnōn -a 'vi be -a
 da.

28 Zi o 'bōla 'fla nen o "ta -ko "da "be -a
 "srōn "kogo be, en Zozi -a dre "le 'e "ta -ko
 -kōōbli. 29 'Pian min "fli zie o kōala "man
 -a trū 'badī -a 'nan: «'I 'fū 'ku va 'gū, kōō
 funninmlan 'pla, en -pei cēēn tandī man.»
 Zozi wlala o va, en e -fū o va.

30 Zi o -nyran 'nan -e 'o fe -bli be, en Zozi
 'kpōun 'si, e Bali muo "fō, yaa "nen jēēn, en
 yaa -nōn -wle. 31 -A -nan nen o yie da 'si, en
 o Zozi -kōnnēn 'yi. 'Nun tōōn en e 'san o 'le.
 32 En waa vidi 'sia 'o cin le 'nan: «Fe -le "wean

nen -a wei 'ku 'sianan paan -sia, te e ya Bali
 wei nen 'e 'cren -tedi be, -a -ci vūnan 'kūe be,
 kōa -ci 'man "mēn.»

33 -A -nan nen min "fli zie, o 'li 'o da "nyian
 Zeruzalem. O 'bō Zozi -srunōn 'fuda -tū 'lee
 min -mienun man 'o cin yidi. 34 En minnun
 nen 'o cin yidi be, waa vidi 'sia min "fli zie -
 wle 'nan: «Minsan wluan 'kanōn 'va, 'wi 'kpa
 nen. 'E 'fli kōōn Simōn le.» 35 En min "fli zie,
 'wi nen e dre "nyian -wee "le -sia be waa 'vi.
 En zi waa -kōnnēn 'yi 'kpōun "nen 'jennan
 be, waa 'vi.

*Zozi 'e 'fli kōōn 'e -srunōn le
 (Mk 16.14-18; Zan 20.19-23)*

36 O -fū 'wi zie -a vūnan, en Zozi 'bōla 'ji o
 yei, en e o 'tō 'bū. Yaa 'vi -wle 'nan: «Bali 'e
 'fōdi -trōō -nōn 'cēē!»

37 -A -nan nen "klan -sen o ji, en nyen o
 cēēn. 'O 'ci nrōn 'nan min lei nen. 38 En Zozi
 "e 'nan -wle 'nan: «-Me "le "wean nen "klan
 'ka -tea? En -me "le "wean nen 'wi zie -a -
 cin -tōa 'ka 'ci? 39 'Kaan -pelanun 'lee 'an
 'cēinnun -nanjen! 'An 'bō nen. 'Ka kle 'an
 man -e 'ka -tō 'nan maan nen. 'An nen a 'an
 man, en 'an 'wle a "ji. Kaa -tōa 'nan, min lei
 -le vē 'ka zi di.»

40 E ya 'wi zie -a vūnan en 'e 'pēnūn 'bōla
 'ji -wle, en 'e 'cēinnun 'bōla 'ji -wle. 41 'Wi o
 'kan 'fo, en o ci "nranman 'kpa, 'pian wa'a
 tian yi tēala "da 'nan 'wi 'kpa nen di. -Yee
 "wean Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Blife -tū a
 'ka 'lo 'gu?» 42 En o pōnnēn srēndī pōnēn 'tū
 -nōn -yre. 43 Yaa 'si, en yaa bli o yie man.

44 "Be -sru en e 'nan -wle 'nan: «'Wi nen
 maan 'vi 'e 'cēn be -a -cin 'e 'tō 'ka 'ji! Kōō
 maan 'vi 'cēē 'nan, 'wi pēēnōn nen 'e 'cren
 -tedi 'mēn 'wi 'a Moizi -le -pei 'fluba 'ji be,
 'lee Bali 'lewei vūnōn 'le 'fluba 'ji be, 'lee "dre
 'fluba 'ji be, 'o bōa 'an man.»

45 Zozi 'padī 'sia o va, 'nan -e Bali wei nen
 'e 'cren -tedi be 'o -ci man. 46 Yaa 'vi -wle
 'nan: «E ya 'e 'cren -tedi 'nan, min 'sizan
 'wi 'ji Crizi 'e yra ye, -e 'e 'ka. 'Pian -a yi
 yaagazan da be, -e 'e 'wluan -kanōn 'va.
 47 En e ya 'e 'cren -tedi "nyian 'nan, minnun
 Bali -le 'wi ve -a 'tō da minnun le 'lēglōn
 pēēnōn 'ji. Waa ve minnun le 'nan, 'o 'si 'wi
 'wli di "drēdi man, -e 'o 'fli -nōn Bali le, -e
 Bali 'e -wee 'wi 'wli di 'fui. Waa vidi "siala
 Zeruzalem, -e 'e bō 'lēglōn 'tūdu pēēnōn 'ji
 'nōn man. 48 'Ka 'kōn 'winun zie -a -nan
 yūnōn 'a! 49 Fe nen 'an "tī -a 'vi 'nan 'e -nōn

'cɛɛ bɛ, 'an 'bɔ, mɛɛn "paa -sia 'cɛɛ. 'Pian
'ka 'fɔ Zeruzalɛm 'fla 'bɔ da -trilii, -e Bali -le
'plɛblɛ zɪɛ 'e 'ta 'ka da!»

Zozi 'li 'e da Bali va
(Mk 16.19-20)

⁵⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ 'e -srunɔn 'a 'fla nɛn
waa laabo Betani bɛ -a "srɔn. 'E 'pɛ wluan
lou, ɛn e -fɛa vɪdɪ 'sia o man. ⁵¹ E -fɔ -fɛa
vɪnan, ɛn e 'si o "srɔn, te e -ko laji. ⁵² -A -nan
nɛn -a -srunɔn 'o "pɔ sɔɔn, ɛn waa 'bɔ. "Bɛ -
sru ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm te o ci "nranman
'kpa tɪglɪ. ⁵³ Tɔ -tɔv pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bɛ te
o ya Bali -pan 'kuin. O Bali 'tɔ bɔ "drenun -
fɔa, te waa trɔ "baa.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Zan -a crɛn -tɛ

Wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, Zozi Crizi nɛn

¹ Fɛ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan "bɛ, te min nɛn waa laabo wei bɛ e ya. Wei 'bɔ a Bali va, ɛn e ya Bali -a. ² -A pou sianan "bɛ te e ya Bali va.

³ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. Fɛ -tu 'ka 'e drɛdɪ, te -yɛɛ "cɛɛ drɛ dɪ. ⁴ -A va nɛn 'belidɪ 'si. 'Belidɪ zɪɛ, 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -nyrɛn. ⁵ 'Tɛ zɪɛ -a -san -sɛn klun va, ɛn klun 'ka -tɔlɛ -a 'lɛ dɪ.

⁶ Bali min -tu 'pa 'sia, -a 'tɔ nɛn Zan. ⁷ E -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ, 'dɔ -e minnun 'o man, -e 'o yi -tɛra "da. ⁸ Zan 'bɔ "cɛɛ 'tɛ 'san zɪɛ -a -nɔan "dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ.

⁹ Min nɛn waa laabo wei bɛ, -yɛɛ cɪ 'tɛ 'san tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ 'ta 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'man drɛlɛ 'wein. ¹⁰ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. 'Pian zɪ e -ta 'trɛda bɛ, minnun 'ka -a 'silɛa min -a dɪ. ¹¹ E -ta 'yɛɛ 'trɛda, ɛn -yɛɛ minnun 'ka -a 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a dɪ. ¹² 'Pian min -mienun -a 'kun 'o 'pɛ "fli "a, ɛn o yi -tɛra "da. Minnun zɪɛ yaa -si -nɔn -wlɛ -e 'o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. ¹³ Wa'a drɛlɛ Bali -le 'nɛnnun -a "le zɪ min 'nɛn -yaa 'e 'pɔn -ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. ɛn min "cɛɛ o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a dɪ. 'Pian Bali 'bɔ 'bɛ o drɛ 'yɛɛ 'nɛnnun -a.

¹⁴ Wei zɪɛ, e drɛ blamin -a, ɛn e -ta -nyɛnlɛa 'kɔ 'va. Kɔ -yɛɛ -dan cɪ 'yɪ, -dan zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali -le 'nɛn 'tɔwli "le vɛ -a. E ya 'e fadɪ "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ, yaa kɔɔn 'kɔvɛ 'e tɪglɪ da.

¹⁵ Yi -tu da nɛn Zan -yɛɛ 'wɪ vidɪ 'sia minnun lɛ. 'E wei wluan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Min nɛn an -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan, e -fɔla "da 'an -sru e -taa. -A -dan "mlian 'an da, kɔɔ e ya 'li 'e 'cɛn.»

¹⁶ "Yi "nɛn -yrɔ "bɛ e -cee "nɔn. Yi -tudɔ pɛɛnɔn man te e "yi zɪɛ -a -sɛan "da -cɛɛ. ¹⁷ Bali ciɪla Moizi -va, ɛn e -pei -tɔ -cɛɛ. 'Pian Zozi 'bɛ 'ta Bali -le "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ 'e tɪglɪ da. ¹⁸ Min -tu 'ka tian Bali yɪlɛ dɪ. 'Pian Bali -le 'nɛn -tɔwli "nɛn e ya

Bali -a, ɛn e ya 'e 'cɛn -kaa "tɪ Bali "srɔn "bɛ, zɪ Bali 'bɔ cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ.

*Zan 'yɛɛ 'nyranman -ci 'vɪ minnun lɛ
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Yi -tu da, Zuif 'nɔn 'tanɔn nɛn Zeruzalɛm bɛ, o Bali -pannɔn 'lee Levi kludanɔn -mienun 'pa 'sia Zan -va. Levi kludanɔn 'bɔ bɛ, -wɛɛ nyranman "paa Bali -pan 'kuin. O o 'pa 'sia 'nan 'o laabɔ Zan -lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn 'yia?» 'Wɪ nɛn Zan -a 'vɪ minnun zɪɛ -wlɛ "bɛ -nyrɛn 'gɔ. ²⁰ Ya'a 'wɪ 'tu yɔɔlɛ o man dɪ, yaa 'vɪ -wlɛ -gbaa 'nan: «An 'ka Crizi nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ -tɪ nɛn 'yia "mɛn, Bali 'lewei vɪzan -dan nɛn waa laabo Eli bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn Zan "e 'nan: «Eli "cɛɛ 'maan dɪ.»

ɛn waa laabɔ -yrɔ "nyian 'nan: «Bali 'lewei vɪzan nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn e 'nan: «-Cɛjɛ.»

²² ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ, -tɪ nɛn 'yia -kpɔ? 'I vɪ 'kɔvɛ, 'dɔ -e 'kɔ -kɔla 'kɔ 'wɪ 'tu yɪ, -e 'kɔ vɪ minnun nɛn o 'kɔ 'pa 'sia bɛ -wlɛ. -Mɛ "wɪ nɛn i -kolaman -e 'i vɪ 'i 'fli man?»

²³ Tɔɔn ɛn Zan "e 'nan -wlɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ min nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li bɛ -a. Yaa 'vɪ 'nan:

«Min -tu wei 'bɛ "we "bui "da, -a san -a ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drɛ!» »

²⁴ Minnun nɛn o o 'pa 'sia Zan -va bɛ Farizɛn 'nɔn a o va. ²⁵ ɛn waa laabɔ -yrɔ nan: «Crizi "cɛɛ 'yia dɪ, ɛn Eli "cɛɛ yia dɪ, ɛn Bali 'lewei vɪzan nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ -njɛɛ 'yia dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn i min -batize dra "mɛn?»

²⁶ Zan "e 'nan -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ, "an "min -batize dra 'yi 'a, 'pian 'ka yei "bɛ, min -tu a -nan, ka'a tɔa dɪ. ²⁷ E -fɔla "da. An 'ka -yɛɛ -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.»

²⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a -sru, fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Zan minnun -batize drɛ.

²⁹ -A ta tu cɛɛn, zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Zozi a -tanan 'e 'va zia bɛ, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, Bali -le 'bla 'a. -A 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn "nɛn wɪ yɪ, -e -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'fui. ³⁰ Min nɛn, an -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan e

-fɔla "da e -taa, -a -dan "mlian 'an da, kɔɔ e ya -nan 'li 'e 'cɛn. ³¹ Tɔ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ te ma'an min 'bɔ 'tɔa dɪ, 'pian an minnun -batize drɛdɪ 'sia 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o min zɪɛ -a -tɔ.»

³² 'Wɪ nɛn Zan -a -nan 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ minnun lɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: «An Bali lei 'saun 'yɪ 'sinan laji, e sɔɔn "da "le -plablo -zʊ, ɛn e -fʊ "va. ³³ Tɔ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ te ma'an min 'bɔ 'tɔa dɪ, 'pian Bali nɛn e 'nan 'an 'ta min -batize drɛ 'yɪ 'a bɛ, -yɛɛ 'vɪ 'mɛn 'nan: «Min nɛn 'i Bali lei ye -e 'e -sɔɔn "da -e 'e 'fʊ "va "bɛ, -yɛɛ Bali lei 'saun -nɔan "min lɛ.» ³⁴ Maan -nan 'yɪ, ɛn maan 'vɪ 'wein 'nan, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

Zozi -srunɔn tɛdɛ

³⁵ -A ta tʊ cɛɛn, te Zan 'lee 'e -srunɔn "fli 'bɛ cɪ fɛ zɪɛ -a -nan, ³⁶ ɛn zɪ e Zozi 'yɪ te e ya ciinan bɛ, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ Bali -le 'bla bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

³⁷ -A -srunɔn "fli "bɛ, o 'wɪ zɪɛ -a 'man, tɔɔn ɛn o sɔɔnla Zozi -sru. ³⁸ Zozi 'e 'man lila, zɪ yaa 'yɪ 'nan Zan -srunɔn bɛ o sɔɔnla 'e -sru "bɛ, ɛn yaa laabʊ -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa -wɛɛman?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «Rabi, 'yie "kɔnnɛn "a nyin zia?» Rabi -ci nɛn 'nan Bali -le 'wɪ "paazan.

³⁹ ɛn Zozi "e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'ta -e 'ka -nan yɪ!»

O sɔɔnla -a -sru, ɛn waa -nyrannan 'yɪ. Yi zɪɛ -a da bɛ, o -fʊ -a "srɔn. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ te yidɛ "ta -pliman "tra.

⁴⁰ Min "fli "nɛn o Zan wei 'man ɛn o sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, Simɔn Piɛri "bʊɪ Andre nɛn -a -tʊ -a. ⁴¹ Andre zɪɛ, min tɛdɛ nɛn e -kʊ "va "bɛ, -a 'bɔ "bʊɪ Simɔn nɛn. ɛn e -yrɛ 'nan: «Kʊ min nɛn e cɪ Crizi -a bɛ -a 'yɪ.» Crizi -ci nɛn 'nan min nɛn Bali -a 'si "va. ⁴² ɛn e -kʊ Simɔn -a Zozi lɛ.

Zozi -a -nanjɛɛn tɛin ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn nɛn 'yia, o -taa 'i laabʊɛ Keva.» Keva 'bɔ nɛn waa ve "nyian Piɛri.

Zozi Filipʊ 'lee Natanaɛl laabʊ 'nan 'o -sɔɔnla 'e -sru

⁴³ 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, ɛn Zozi a "vale 'e 'ko Galile 'lɛglɔn 'ji, -a -nan nɛn e 'bɔ Filipʊ man ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru.»

⁴⁴ Filipʊ zɪɛ, Bɛzaida nɛn Andre 'lee Piɛri fla -a bɛ, -a -nan min nɛn. ⁴⁵ Filipʊ 'bɔ min -tʊ nɛn waa laabʊ Natanaɛl bɛ -a man, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn -yee 'wɪ cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ

Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, kʊa 'yɪ. Nazarɛtɪ min Zozi nɛn Zozeʃʊ -pɪ -a bɛ, -nyrɛn.»

⁴⁶ ɛn Natanaɛl -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Fɛ 'kpa -kɔlaman -e 'e bɔla 'fla nɛn waa laabʊ Nazarɛtɪ bɛ -a da?»

-A -nan nɛn Filipʊ "e -yrɛ 'nan: «'I 'ta -e 'i yɪ 'i 'bɔ 'a.»

⁴⁷ Zɪ Zozi Natanaɛl 'yɪ 'tanan 'e 'va bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Cɛɛ Izraɛl min tɪglɪ nɛn 'e 'wɪ tɪglɪ ve bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

⁴⁸ ɛn Natanaɛl -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn yian -tɔa?»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te i ya 'i -nyrandɪ Fijie yiba 'wɪ -e Filipʊ 'e 'i laabʊ bɛ, te mɛin 'yɪ 'va.»

⁴⁹ -A -nan nɛn Natanaɛl "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, Bali -pɪ nɛn 'yia, yie cɪ Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

⁵⁰ Zozi -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Maan 'vɪ 'yie 'nan mɛin 'yɪ Fijie yiba 'wɪ 'le "wɛan nɛn i yɪ -tɛra 'an da? I -taa 'wɪ -dandan -nan yɛɛ e -ciala 'wɪ 'labɛ 'bɛ da.»

⁵¹ ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -taa labli yɛɛ 'e 'lɛ 'sʊdɪ -e 'ka Bali -le 'pasianɔn yɪ, te o -ko laji, ɛn te o "sia laji -e 'o -sɔɔn 'an Blamin -pɪ da.»

2

Zozi -yee 'pleblɛ 'ci kɔɔn minnun lɛ 'e tɛdɛ

¹ Yi yaaga "bɛ -sru, ɛn lɪ 'pa "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ 'fla nɛn waa laabʊ Kanan bɛ -a da, Galile 'lɛglɔn 'ji. Zozi "bʊ "a "fɛdɪ zɪɛ -a da, ² ɛn o Zozi 'lee 'e -srunɔn laabʊ "nyian "fɛdɪ 'bɔ da.

³ Zɪ -wɛn -nyan bɛ, ɛn Zozi "bʊ "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Wɛn -nyan -wɔɔ.»

⁴ Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Manmi, -mɛ "le "wɛan nɛn i -tɔa 'wɪ zɪɛ 'bɛ 'ji, 'mɛn tʊ 'ka tian bɔɛ dɪ.»

⁵ -A -nan nɛn Zozi "bʊ "e 'nan minnun nɛn o cɪ fɛnɔn -plinan bɛ -wɛɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 've 'cɛɛ bɛ, 'ka drɛla "da.»

⁶ 'Yi 'tɔbɔ nɛn 'e drɛdɪ -kɔɛ -a bɛ, -a 'shɛɛdʊ a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan. 'Yi 'tɔbɔ zɪɛ -a -ji nɛn Zuif 'nɔn 'o 'cɛin 'lee 'o 'pɛ -man "foe yɪ "sia -e 'o 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ. -A -tʊ -kɔlaman e 'yɪ "siala "tugu -yaa tʊ.

⁷ ɛn Zozi "e 'nan minnun nɛn o cɪ fɛnɔn -plinan bɛ -wɛɛ 'nan: «'Ka 'pɔnɔn 'labɛ o fa 'yɪ 'a!» O -pɔnɔn zɪɛ -a 'fa, e -sran "man.

⁸ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'yi 'gve -a 'kolu "tiennon -e 'ka 'ku -a min nen 'e yie -toa "fedi 'gve -a da be -yre!»

En waa kolu o -ku -a -yre. ⁹ Min nen 'e yie -toa "fedi 'bo da be, e 'yi zle -a -nanjenn 'e 'le te e lila 'wen -a. Fennan nen -wen zle e 'si be ya'a toa di. 'Pian fe -plinon nen o 'yi 'bo 'to be, "o -toa. E li 'pazan laabu en e 'nan -yre 'nan: ¹⁰ «Minnun pennen 'gve, -wen nen e ci 'kpa be, -a 'bo nen waa -non "min le 'e 'flin. "Be -sru te -wen ci min yie da be, -e -wen nen e 'ka 'kpa die, 'wee 'non min le. 'Yie ve be, -wen nen e ci 'kpa be, yia ta -to -trilii to 'gve -a.»

¹¹ 'Lebo "fo wi tede nen Zozi -a dre be, -nyren zle. Yaa dre Kanan, Galile 'leglon 'ji. E 'yee -dan ci koon en -a -srunon yi -tera Zozi 'bo da.

¹² "Be -sru, en e soon "ji 'fla nen waa laabo Kapanamo be -a da, 'o 'vale 'e "bu 'lee 'e "bunun 'lee 'e -srunon 'a. O -fo 'fla zle -a da to "wennon 'a.

*Zozi fenun -tannon 'pin Bali -pan 'kuin
(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)*

¹³ Zuif 'non 'le 'si nonba -ji "fedi dredi 'bo 'kogo, en Zozi 'ku Zeruzalem. ¹⁴ Zi e 'bola 'nan nun be, en e wla Bali -pan 'kuin. E minnun 'yi te o ya trinun 'lee 'blanun 'lee -plablonun -tannan. En e minnun 'yi "nyian te o ya "lala ta -foonan. ¹⁵ Zi e 'wi zle -a -nan 'yi be, e baa dre sonba "a, en e 'blanun 'lee trinun 'lee minnun pennen 'pin Bali -pan 'kuin. E "lala ta -foonon 'le "lala fuila "man e -wee 'tablonun -sran ji. ¹⁶ En e 'nan -plablo -tannon le 'nan: «'Ka fenun 'gve -a bola fe 'gve -a -nan. Te 'ka 'an "ti 'le 'kon dre 'fle 'tan 'kon 'a di!»

¹⁷ En -a -cin -tora -a -srunon 'ji 'nan 'e ya 'e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «'Yie 'kon yidi "yi "a 'an 'ji -dan e -ciala "da.»

¹⁸ Zi Zozi 'wi zle -a dre be, en Zuif 'non 'tanon -a laabu -yrc 'nan: «'Lebo "fo 'wi "ko "nen yia dra -e 'e -koon 'nan Bali 'be 'si -non 'yie 'nan 'i 'wi zle -a dre?»

¹⁹ En Zozi -a -sru "fo -wle 'nan: «Bali -pan 'kon 'gve, 'ka -wi! E ya yi yaaga -e 'an wluan lou 'e "pa 'ji.»

²⁰ En o 'nan -yre 'nan: «Bali -pan 'kon 'labε, le -fuba sinjen 'wle 'sheedu wlu nen minnun -a -to, en yie 'nan, yi yaaga 'wlu -e 'i pee -to?»

²¹ 'Pian -te Zozi a 'wi zle -a vnan be, -a 'bo po nen Bali -le 'kon 'a be -nyren yaa ve. ²² Zi 'e wluan -kanon 'va be, -a -ci -to -a -srunon

'ji 'nan e 'wi zle -a 'vi 'e 'cen. En o yi -tera Bali wei nen 'e 'cenen -tedi be -a da, 'lee 'wi nen Zozi -a 'vi -wle "be -a da.

²³ Tu nen te Zozi a Zeruzalem Zuif 'non 'le 'si nonba -ji "fedi da be, zi minnun 'lebo "fo winun nen yaa dre be -a -nan 'yi -yrc "be, en min "kaga "yi -tera Zozi 'bo da. ²⁴ 'Pian Zozi 'ka yi -telea o da di, koo e o pennen -toa "fo. ²⁵ En Zozi 'ka -a weeman 'nan, min 'e min -tu man wi vi 'yre di. 'Wi nen min ji be, Zozi -a -toa 'e 'bo 'a.

3

Nikodem -ku 'wi laabvle Zozi 'lo

¹ Zuif 'non 'tazan -tu nen waa laabo Nikodem be, e ya Farizen 'non 'va. ² E -ta Zozi 'va 'pei -man, en e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, kua -toa 'nan i ya min nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e 'wi "paa minnun ji be -a. Koo 'lebo "fo winun nen yia dra 'gve min nen Bali a 'e 'padi "va "be, -a san 'be -kolaman -a dredi -a.»

³ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Maan ve 'yie 'wi tigli 'a 'nan, min 'ka 'kolaman -e 'e Bali -le mingonnen tre yi, te wa'a -yale 'e 'tre di.»

⁴ -A -nan nen yaa laabu Zozi 'lo 'nan: «Min nen e dre ceje 'gve, waa dra 'ko -e 'o -ya? E -wlaman "nyian 'e "bu 'pon -ji -e 'o -ya 'e 'pee?»

⁵ En Zozi "e -yre 'nan: «Maan ve 'yie "nyian 'wi tigli 'a 'nan, min 'ka 'kolaman -e 'e 'ku Bali -le mingonnen tre da, te wa'a -yale 'yi 'lee Bali lei -a di. ⁶ Fe nen min -a -ya be, e ya min -a. 'Pian fe nen Bali lei -a -ya be, e ya -yee ve -a. ⁷ -Te 'an 'bo maan 'vi 'yie 'nan e ya "le 'wei 'ya "nyian 'e 'tre be, te -a 'wi 'e 'i 'kan di. ⁸ Waa -koonman fulo man. Fennan nen fulo ci "vale 'e 'ko be, -a -nan nen e "fennan e -ko. Waa -cin maan, 'pian -a -nan nen e "sia be wa'a toa di, en -a -nan nen e -ko be wa'a toa di. -A -twli "nen "nyian min nen Bali lei -a -ya 'e 'tre be -yee ve -a.»

⁹ Nikodem -a laabu -yrc 'nan: «'Wi zle e dra 'ko -e 'be dre?»

¹⁰ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'I 'bo nen i 'wi "paaman Izrael 'non 'ji be, yi'a 'winun zle -a toa duv? ¹¹ Maan ve 'yie 'wi tigli 'a 'nan, 'wi nen kua -toa "be -nyren kua ve, en 'wi nen kua -nan 'yi be, -nyren kua ve, en 'kve 'wi zle ya'a 'ko 'ka 'wulo -ji di. ¹² An 'tre 'gve -a da wi 'vi 'cee, ka'a yi -telea 'be da di, 'loo -te an laji lou "wi 'vi 'cee be, e dra 'ko -e 'ka yi -tera

'be da? ¹³ Min -tu 'ka tian 'kolε laji di, -te ya'a 'silεa Blamin -pɪ nɛn e 'si laji bε -a diε. ¹⁴ "Le zɪ Moizi a "bui "da 'li εn e -bulalε drε -mlɛn -a εn yaa 'pa yiba "man εn yaa wluan lou "bε, -a -tɔwli "nɛn "nyian waan 'bɔ blamin -pɪ wuanla lou. ¹⁵ 'Dv -e min nɛn e yi -tera Blamin -pɪ 'bɔ da bε, 'belidi nɛn ya'a 'nyaan diε 'e drε -a san -le vε -a.

¹⁶ -Yεε ci 'nan Bali 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'yɪ "yi "bɔv "le "wεan, 'e 'pɪ -tɔwli "nɔn -wee 'wɪ 'ji, 'nan -e min nɛn e yi -tera -a -pɪ zɪε -a da bε, -a san -nan 'e vɪε 'e 'nyan di, 'pian -e 'belidi nɛn ya'a 'nyaan diε, 'e drε -a san -le vε -a. ¹⁷ Bali 'ka 'e 'pɪ 'palε -sia 'trɛda 'nan -e 'e tin -tε min da di, yaa 'pa 'sia 'nan -e 'e min 'si 'wɪ 'ji. ¹⁸ Min nɛn e yi -tɛala -a -pɪ zɪε -a da bε, wa'a -yee tin 'baa di, 'pian min nɛn ya'a yi 'tɛala "da "diε -a san -le 'wɪ a 'e tin 'badɪ 'va, kɔɔ ya'a yi -tɛlεa Bali -pɪ -tɔwli "da di -le "wεan. ¹⁹ 'Wɪ nɛn -yee "wεan, Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, -nyrɛn 'gɔ, 'tε 'san -ta 'trɛda, εn minnɔn 'ka -a yɪε "yi "di, o klun 'yɪ "yi e mlin 'tε 'san da, o drɛnan wɪ a -wɪdi "le "wεan. ²⁰ -Yεε ci 'nan min nɛn e 'wɪ 'wɪdi "dra bε, ya'a 'tε 'san ye "yi "di. εn -a san 'ka 'taa 'tε 'san da di, "tɔgɔ -yee 'wɪ 'wɪdi "ta 'e bɔla. ²¹ 'Pian min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da bε, e -taa 'tε 'san da, 'dv -e 'tε 'san 'e drε wɪ -ci -kɔɔn 'nan e 'ta 'wɔla Bali wei da.»

Zan Zozi 'le 'wɪ 'vɪ

²² 'Bε -sru εn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kɔ Zude 'lɛglɔn 'ji. O -fv fε zɪε -a -nan tv "wɛnnɛn 'a, εn e minnɔn -batize drɛdi 'sia. ²³ Tv 'bɔ 'lein zɪε -a wlu bε, te Zan "e minnɔn -batize dra "nyian 'fla nɛn waa laabo Enɔn bε -a da, kɔɔ 'yi banun a -nan "kaga. 'Fla zɪε, e ya 'fla nɛn waa laabo Salim bε -a "srɔn. Minnɔn -ko -nan nun te Zan o -batize dra, ²⁴ Tv zɪε -a man bε, te wa'a tian -a -fɔlε -pv 'kuin di.

²⁵ Yi -tv da, εn -sa -tv -fɔla Zan -srunɔn 'lee Zuif min -tv yei. -Sa zɪε e ya min drɛdi 'saun Bali 'lε da. ²⁶ O -kɔ Zan -va, εn waa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min nɛn "nɛn ka ci 'ka 'vale -a Zudan 'yi -sru, te i -yee 'wɪ ve minnɔn lε bε, e ya minnɔn -batize drɛnan εn minnɔn pɛɛnɔn a -kɔnan "va 'zia.»

²⁷ -A -nan Zan "e 'nan -wɪε 'nan: «Min 'ka 'kolaman -e 'e fε -tv yɪ te Bali "cεε -nɔn -yrε "di. ²⁸ Maan 'vɪ 'ka yɪε man 'nan, min nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bε, -a 'bɔ "cεε 'maan di, 'pian an ya min nɛn Bali -a -trɔa -a 'lε bε -a. 'Ka 'bɔ

ka ya 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a. ²⁹ Lɪmɔn nɛn e -kɔnnɛn 'pa bε, e ya -tɪ -le vε -a? Min nɛn yaa 'pa bε, -yee vε nɛn. Lɪ 'pazan 'bɔ bee -le vε "cεε di, -a bee bε, "bε "ya wo min nɛn e -tɔa -a "srɔn, te -a "trɔɛn "a 'e 'tɔdi -a wei lε bε -a. εn -a wei mandɪ -a ci "nranman. Zɪ 'an 'ci ci zɪε. 'Bε nɛn 'gɔε, 'an 'ci "nranman e -ciala "da "mɛn "fo. ³⁰ E ya "le -a 'bɔ 'tɔ nɛn 'e drε -dan -e 'an 'tɔ "e "ta wɔ "tra.

³¹ Min nɛn e "sia laji lou "bε, e ya fε pɛɛnɔn da, 'pian min nɛn e 'si 'trɛda bε, e ya 'trɛda min -a, εn 'trɛda wɪ nɛn yaa ve. Min nɛn e "sia laji bε, e ya fε pɛɛnɔn da. ³² εn 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ, 'lee 'wɪ nɛn yaa 'man bε -nyrɛn yaa ve, 'pian min -tv 'ka yi -tɛlεa 'wɪ zɪε -a da di. ³³ Min nɛn e yi -tera 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bε -a da bε, te 'bε 'san "e 'nan 'wɪ 'kpa, Bali 'wɪ tɪgɪ ve. ³⁴ -Yεε ci 'nan min nɛn Bali -a 'pa 'sia bε, Bali 'bɔ wei nɛn yaa ve, kɔɔ Bali 'ka 'yee lei 'saun 'nɔndɪ "nɛn 'palεa di. ³⁵ -Kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, εn e fε pɛɛnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ. ³⁶ Min nɛn e yi -tera -a -pɪ zɪε -a da bε, 'belidi nɛn ya'a 'nyaan diε, e ya -a san -le vε -a. 'Pian min nɛn ya'a -pɪ 'silεa min -a diε, -a san 'ka 'belidi ye di, te 'bli a 'e 'fɔdi Bali -ji -a san man.»

4

Zozi 'lee Samari lɔmɔn -tv 'o cin 'yɪ

¹ Zozi -a -tɔ 'nan, Farizɛn 'nɔn -a 'man 'nan minnɔn nɛn 'e -sru te 'e o -batize dra bε, o ya "kaga, εn o "mlian Zan -srunɔn da. ² Zozi 'bɔ "cεε min -batize dra 'e 'bɔ 'a di, 'pian -a -srunɔn nɛn. ³ Zɪ Zozi 'wɪ zɪε -a -kɔnnɛn 'yɪ bε, -a -nan nɛn e 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, εn e Galile si 'sia. ⁴ -Si zɪε e -ciala Samari 'lɛglɔn 'ji.

⁵ Zozi 'bɔla Samari 'fla 'tv da. 'Fla zɪε waa laabo Sisha e ya fei nɛn Zago -a -nɔn 'li 'e 'pɪ Zoze fɔ lε bε -a "srɔn. ⁶ Fε zɪε -a -nan nɛn Zago 'le 'yi -klu ci. Zɪ Zozi "koe "nyian 'ta wɔdi -a bε, εn e -nyran 'yi -klu zɪε -a "srɔn te yidε 'bɔ min -win -ji 'sɛzε.

⁷ -A -nan nɛn Samari lɔmɔn -tv -ta 'yi 'tɔlε, εn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'yɪ 'nɔn 'mɛn -e 'an mlin.» ⁸ Tv zɪε -a wlu, te -a -srunɔn 'kɔ -blifɛnɔn 'lɔlε 'fla.

⁹ εn Samari lɪ zɪε e 'nan Zozi lε 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn 'i 'bɔ nɛn Zuif min -a bε, i 'yi laabo 'an 'lɔ -e 'i mlin, te Samari lɪ nɛn 'maan?» Zuif 'nɔn 'lee Samari 'nɔn bε te o yei 'ka -a ble "fo "di.

10 En Zozi "e 'nan -yɾe 'nan: «"Te fɛ nɛn Bali -a -nɔn minnun lɛ bɛ, 'nan yia -tɔa "bɛ, ɛn min nɛn yaa ve 'yie 'nan 'i 'yi 'nɔn 'mɛn 'gʊɛ, yia -tɔa "bɛ, "te 'i 'bɔ 'bɛ 'yi laabʊ -yɾɔ, -e 'i mlin, -e 'e 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a -nɔn 'yie.»

11 En li zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, fɛ -tʊ 'ka 'i 'lɔ -e 'i 'yi 'tɔ 'a dɪ, ɛn -klu 'gʊɛ e ya 'e trʊdɪ. Nyin zia nɛn i 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, -a "sia? 12 'Kʊ tra Zago nɛn e 'yi -klu 'gʊɛ -a -nɔn 'kʊɛ bɛ, -a 'bɔ "e ci yi mlin 'o 'vale 'e 'pɪnun 'lee 'yee trinun -a. 'I -dan "mlian 'bɛ da?»

13 En Zozi "e -yɾe 'nan: «Min nɛn e 'yi 'gʊɛ -a mlin bɛ, 'yi dra pee -a -tɛa. 14 'Pian min nɛn e 'yi nɛn maan -nɔan "bɛ -a mlin bɛ, 'yi dra pee 'ka "nyian 'li -a tɛa dɪ, ɛn 'yi nɛn maan -nɔan -yɾɛ "bɛ, e dra "ji 'yi ku -a, ɛn e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -yɾɛ.»

15 -A -nan nɛn li bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'yi zɪɛ 'i "mɛn "nɔn -e 'yi dra pee 'e vile 'yaan 'tɛ dɪ, -e 'an vɪnan 'an 'ta "nyian 'yi 'tɔ 'gʊ dɪ.»

16 En Zozi "e -yɾe 'nan: «'I 'kʊ 'i -sran laabʊ -e 'ka 'ta -a.»

17 Li zɪɛ e 'nan -yɾe 'nan: «'An -sran "ka "dɪ.»

En Zozi "e -yɾe 'nan: «'I 'wɪ tɪglɪ 'vɪ -a vɪdɪ -a 'nan, 'i -sran "ka "dɪ. 18 -Yɛɛ cɪ 'nan i -kɔnnɛn 'pa tian 'soolu, ɛn min nɛn i cɪ "wlu "bɛ, 'i -sran "cɛɛ dɪ, i 'wɪ tɪglɪ 'vɪ.»

19 Tɔɔn li bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, maan ye "le 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn 'yia.

20 'Kʊ tranun nɛn Samari 'nɔn 'a bɛ, pɔn 'gʊɛ -a da nɛn o Bali 'bɔ, ɛn 'ka Zuif 'nɔn "ka 'vɪ 'nan Zeruzalɛm nɛn 'o 'kʊ Bali 'bɔ -kpɔ.»

21 En Zozi "e 'nan -yɾe 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'an wei 'gʊɛ -yɾɛ 'kpa. Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, te ka'a Bali bɔa pɔn 'gʊɛ -a da dɪ, ɛn ka'a 'ko Bali bɔlɛ Zeruzalɛm dɪ. 22 'Ka Samari 'nɔn bɛ, ka Bali bɔa, 'pian ka'a Bali 'bɔ 'tɔa dɪ, 'kʊ Zuif 'nɔn bɛ, "kʊ Bali bɔa ɛn "kʊ Bali 'bɔ -tɔa. -Yɛɛ cɪ 'nan min nɛn e 'trɛdanɔn "sia 'wɪ 'ji bɛ, Zuif 'nɔn 'va nɛn e "sia. 23 'Pian tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, ɛn -a tʊ 'bɔ 'bɔ 'va. Tʊ zɪɛ -a man nɛn Bali bɔ 'nɔn tɪglɪ -kaa "tɪ Bali bɔa Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a, ɛn waa bɔa 'e -si tɪglɪ da. Bali bɔ 'nɔn zɪɛ o va nɛn -kaa "tɪ Bali cɪ.

24 Bali a lei -a. -Yee "wɛan minnun nɛn waa bɔa "bɛ, 'o bɔ -yee lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a, ɛn 'o bɔ 'e -si tɪglɪ da.»

25 En li zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan min nɛn e cɪ Crizi -a bɛ e -taa, -a 'bɔ nɛn Bali -a 'si "va. Tʊ nɛn e -ta bɛ, e 'wɪ pɛɛnɔn 'ci ve 'kʊɛ.»

26 En Zozi "e 'nan -yɾe 'nan: «'An 'bɔ nɛn an 'wɪ tin "baa 'yie 'gʊɛ, mɛɛn cɪ -a.»

27 E -fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, nun tɔɔn ɛn -a -srɪnɔn 'bɔla. 'Wɪ o 'kan 'nan 'o 'vale lɪmɔn -a o ya 'wɪ tin 'banan. 'Pian o va min -tʊ 'ka -a laabʊlɛ -yɾɔ 'nan, -mɛ "wɪ nɛn e cɪ -a laabʊnan li 'labɛ -yɾɔ "dɪ? ɛn wa'a laabʊlɛ "nyian 'nan, -mɛ "wɪ nɛn e cɪ -a tin 'banan -yɾɛ "dɪ?

28 -A -nan nɛn li zɪɛ e 'yee 'yi 'tɔvɛ 'tʊlɪ, ɛn e -kʊ 'fla -a vile minnun lɛ 'nan: 29 «'Ka 'ta min -tʊ yɪ. Min zɪɛ yaan drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'mɛn. -Te Crizi nɛn -o?» 30 En minnun pɛɛnɔn 'si 'fla, o -ta fɛnan nɛn e cɪ bɛ -a -nan.

31 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi -srɪnɔn Zozi man dra -wluwlu 'nan 'e fɛ -blɪ.

32 'Pian Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «-Blɪfɛ nɛn 'an 'le 'gʊɛ, ka'a tɔa dɪ.»

33 En Zozi -srɪnɔn -a laabʊ 'o cin lɔ 'nan: «Min -tʊ -ta -blɪfɛ -a -yɾɛ "baalɛ?»

34 Zozi "e -wɪlɛ 'nan: «'Mɛn -blɪfɛ nɛn 'nan min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, 'an 'ci 'sɔ wɪnun drɛ, ɛn 'nyranman nɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ 'an 'pa. 35 'Ka bɔ, "ka 'vɪ 'nan, e -fʊ mlɛn sinjɛn 'vaa -e 'o 'saa 'tɛdɪ 'sia. 'Pian 'an 'bɔ, maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wulo wluan lou 'saa tran 'tɛvɛ -a. 36 Min nɛn e cɪ 'saa 'tɛnan bɛ, -a san -kopa a 'va, ɛn fɛ 'wɪlɛ 'bɔ nɛn yaa -tɛ bɛ, yaa tre 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e min nɛn e 'saa 'fɔ bɛ, 'lee min nɛn yaa -tɛ bɛ, o 'ci 'e "nran 'e cin va. 37 O -kɔnnɛn "tʊ -fɔa 'nan: «Min -tʊ 'bɛ fɛ 'wɪlɛ -fɔa 'trɛ 'ji -e min pee nɛn 'e -tɛ.» E ya 'wɪ 'kpa -a.

38 An 'bɔ, an 'ka 'pa 'sia 'nan, 'ka 'kʊ 'saa 'tɛ fei nɛn ka'a 'nyranman 'palɛ "da "dɪɛ -a da. Min peenun -a da nyranman 'pa 'va, ɛn cɛɛ "ta -a "nɛn "blɛ.»

39 'Wɪ nɛn li zɪɛ yaa 'vɪ bɛ, -yee "wɛan Samari 'nɔn "kaga 'yi -tɛra Zozi da. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, Zozi 'e drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'yɾɛ. 40 Zɪ Samari 'nɔn 'ta Zozi 'va bɛ, ɛn waa trʊ 'ba 'nan 'e 'fʊ 'o 'va. -A -nan nɛn Zozi yi 'fili drɛ o va. 41 'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, -yee "wɛan minnun nɛn o yi -tɛra "da "bɛ, o 'bɔ "nyian "kaga 'kpa.

42 En waa 'vɪ 'sien li zɪɛ -yɾɛ 'nan: «Wa'a vile 'nan 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, -a 'saza 'le "wɛan nɛn kʊ yi -tɛra "da "dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kʊa 'man "da

'ku 'bɔ 'a bɛ, -yee "wɛan nɛn ku yi -tɛra "da, ɛn kɔa -tɔ "mɛn 'nan -yɛɛ ci 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

Mingɔnnɛn wluzan -tv -le 'nɛn 'man 'yaa-man ɛn Zozi -a beli

⁴³ Zɪ Zozi yi "fli drɛ o va bɛ, ɛn e Galile -si 'sia "nyian. ⁴⁴ Te Zozi -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan, wa'a Bali 'lewei vɪzan -tv siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ⁴⁵ 'Pian zɪ e 'bɔla Galile bɛ, Galile 'nɔn -a 'sia 'kpa tɪgl. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa drɛ "fɛdi da Zeruzalɛm bɛ, waa -nan 'yɪ, o -ku -nan nun -le "wɛan.

⁴⁶ E 'bɔla "nyian Kanan Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, 'fla nɛn e 'yi lila 'wɛn -a bɛ -a da.

Tv zɪɛ -a man bɛ, mingɔnnɛn wluzan -tv nɛn e -nyɛanla Kapanamo bɛ, te -a -pɪ 'man "yaaman 'kpa tɪgl. ⁴⁷ Mingɔnnɛn wluzan zɪɛ, yaa 'man 'nan Zozi 'si Zude, ɛn e 'bɔla Galile. -A -nan nɛn e -ku Zozi 'va, ɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e -sɔɔn "ji Kapanamo -e 'e 'yee 'nɛn nɛn -a man "yaaman -nan nun bɛ -a 'beli. 'Nɛn zɪɛ -a -kadɪ -fɔla tv.

⁴⁸ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te ka'a tian 'lɛbo "fɔ wɪnɪn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɪn -nan yɪɛ dɪɛ, ka'a yi 'tɛala 'wɪ da 'mlɔnmlɔn dɪ.»

⁴⁹ Mingɔnnɛn wluzan "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i yra 'si, 'i -ta -trɛɛ 'vaa -e 'mɛn 'nɛn 'e yɪɛ 'lɛ wɔ.»

⁵⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'ku, 'i -pɪ "belia.» E yi -tɛra 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ -a da ɛn e -ku.

⁵¹ "Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn -a 'sunɔn 'ta -a 'lɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «-Cɛ 'si 'yie 'nɛn man.»

⁵² -A -nan nɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Tv "cɛn "man nɛn -cɛ 'si "man?» ɛn o -yrɛ 'nan: «'Sɪ te yɪɛ 'sia 'mɔɛnnɛn man "tiɛnnɔn, tɔɔn ɛn -cɛ 'si "man.»

⁵³ ɛn -a -cin -tɔ mingɔnnɛn wluzan ji 'nan, tv 'lein zɪɛ -a wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ 'yrɛ 'nan: «'I 'pɪ "belia.» -A -nan nɛn -a 'bɔ 'lee 'yee "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn yi -tɛra Zozi da.

⁵⁴ Zɪ Zozi 'si Zude ɛn e -ku Galile bɛ, -a -nan nɛn e 'lɛbo "fɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. -Yee 'lɛbo "fɔ wɪ "flizan nɛn yaa dra fɛ 'lein zɪɛ -a -nan.

5

Zozi min -tv nɛn e -sran "tra "bɛ -a beli

¹ "Bɛ -sru, Zuif 'nɔn 'le "fɛdi -tv drɛdɪ 'bɔ Zeruzalɛm, ɛn Zozi 'ku -nan nun.

² Zeruzalɛm 'bɔ man -klɔn bɛ, -a -wlala "nan "to a, waa laabo 'blanun -wlala "nan.

-Wlala "nan zɪɛ -a "srɔn "bɛ, 'yi 'tv a -nan, waa laabo Ebre wei -ji «Betesda». -Duban 'soolu a 'e 'tɔdɪ 'yi zɪɛ -a "srɔn. ³ -Dubannun zɪɛ -a wɪ bɛ, -cɛ -tɛnɔn "kaga yra 'o nyinnandɪ -nan. Yɪɛ 'winɔn 'lee minnɪn nɛn o "tun "bo bɛ 'lee minnɪn nɛn 'o -srandɪ "tra "bɛ, o nɛn. [O ya -a man -pɛnnan 'nan 'yi 'e 'nyɔɔn "ji. ⁴ -Yɛɛ ci 'nan Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -a -tv -sɔɔn "man 'yi zɪɛ -a va, -e 'e nyɔɔn. Min nɛn e sɔɔn "va 'e tɛdɛ te Bali -le 'pasiazan "sia -a nyɔɔnnan bɛ, -te -a san -le -cɛ a 'kɔ o, e "sia "man.]

⁵ ɛn min -tv a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan, -cɛ a "man. -A -cɛ zɪɛ -a -nan lɛ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔra nɛn 'gɔ. ⁶ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'e nyinnandɪ bɛ, ɛn yaa -tɔ 'nan -cɛ nɛn "man "bɛ -a yi "fli 'bɔ, -a -nan nɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «'I ya "vale -cɛ 'e 'si 'i man?»

⁷ ɛn min zɪɛ e 'nan Zozi lɛ nan: «Minsan, "mɛɛn -mie "ka -e 'yaan 'fɔ 'yi 'va te 'yi nyɔɔn "ji "dɪ. ɛn -te "mɛɛn vɪnan 'an -pli 'yi 'bɔ man bɛ, -e min -tv 'e 'fɔ "va 'an 'lɔ 'e 'flin.»

⁸ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wɪlan lou, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ!» ⁹ 'Nun tɔɔn -cɛ 'si min zɪɛ -a man, e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

Yi zɪɛ -a da bɛ, te Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi nɛn waa laabo Saba bɛ -nyrɛn. ¹⁰ ɛn zɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn -a 'yɪ bɛ, ɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgɔ 'flinla "yi nɛn, -yee "wɛan -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'yie -e 'i 'ku 'yie nyinnan "dave -a dɪ.»

¹¹ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Min nɛn e -cɛ 'si 'an man bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ.» »

¹² Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Min "cɛn 'bɛ 'vɪ 'yie 'nan 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ?»

¹³ 'Pian min nɛn -cɛ 'si "man "bɛ, ya'a min zɪɛ -a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan min "kaga "le "wɛan.

¹⁴ "Bɛ -sru, Zozi min zɪɛ -a 'yɪ Bali -pan 'kuin, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yrɛ 'kpa! -Cɛ 'si 'i man, te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ, "tɔgɔ 'wɪ nɛn e -ciala 'wɪ zɪɛ 'bɛ da bɛ, 'e bɔ 'i man.»

¹⁵ Min zɪɛ e -ku, ɛn yaa 'vɪ Zuif 'nɔn lɛ "mɛn 'nan Zozi 'bɛ -cɛ 'si 'e man. ¹⁶ -Yee "wɛan Zuif 'nɔn Zozi -wɛɛdɪ 'sia 'nan e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'flinla "yi da.

¹⁷ 'Pian Zozi 'wɪ 'ci 'vɪ -wɛɛ, yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ 'nyranman "paa tian tv 'gɔɛ -a, -yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian, "an "ya wo -a 'panan.»

18 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan Zuif 'nɔn a Zozi -wɛɛnan 'kpa tɪglɪ 'nan o -tɛa. Wa'a vɪɛ 'nan e -wee 'flinla "yi 'srɔɛn srɛ -yee "wɛan dɪ, 'pian 'nan, e 'nan Bali 'bɛ cɪ 'e "tɪ "a, te 'e 'fli -kɔɔnnan Bali man.

Zozi 'le 'pleble bɛ Bali 'bɔ 'bɛ -nɔn -yrɛ

19 ɛn Zozi 'e 'fli -le 'wɪ 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -pɪ 'ka 'kɔlamam 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a dɪ, 'pian 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ 'e "tɪ 'lɔ bɛ -nyrɛn yaa dra. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn -a "tɪ -a dra bɛ, -nyrɛn -a -pɪ -a dra "nyian. 20 -Yɛɛ cɪ 'nan -kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'e 'pɪ lɛ. 'Wɪnɛn nɛn e cɪ -dandan 'kpa e -ciala 'gɔ da bɛ, yaa -kɔɔnman -yrɛ, 'nan -e 'wɪ 'e 'ka 'kan 'le "wɛan. 21 Zɪ -kaa "tɪ Bali minnun wuanla -kanɔn 'va -e 'e 'belidɪ -nɔn -wɪɛ "bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian -a -pɪ -a dra -e min nɛn e 'sɔ "ji "bɛ 'e 'belidɪ -nɔn -a san lɛ. 22 ɛn "nyian bɛ, -kaa "tɪ Bali "cɛɛ min -le 'wɪ tin 'baa dɪ, 'pian e 'wɪ tin 'badɪ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ 'e 'pɪ -lɔ. 23 Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun pɛɛnɔn 'o -pɪ 'tɔ bɔ "le zɪ o -a 'bɔ 'tɔ bɔa "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Min nɛn ya'a -pɪ 'tɔ bɔɛ dɪɛ, te -a "tɪ "nɛn yaa 'pa 'sia bɛ, ya'a 'tɔ bɔɛ dɪ.

24 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nɛn yaan wei 'man "yi, ɛn e yi -tɛra Bali nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. -A san -le tin 'badɪ 'ka 'kɔan 'mlɔnmlɔn dɪ, 'pian e 'sɔ 'ka -lɔ ɛn e 'belidɪ 'yɪ. 25 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ -tɔ -taa "bɔɛ, ɛn e 'bɔ 'va. Tɔ zɪɛ -a man nɛn minnun nɛn o cɪ minnun -kadɪ -a Bali 'lɛ bɛ, o Bali -pɪ wei maan. ɛn minnun nɛn waa 'man "yi "bɛ o "belia. 26 -Yɛɛ cɪ 'nan zɪ 'pleble a -kaa "tɪ Bali 'lɔ -e 'e 'belidɪ -nɔn minnun lɛ bɛ, -a -tɔwli "nɛn yaa -nɔn 'e 'pɪ lɛ 'nan 'e 'belidɪ -nɔn minnun lɛ. 27 ɛn yaa -si -nɔn -yrɛ 'nan 'e minnun -le 'wɪ tin 'ba, e ya blamin -pɪ -a -le "wɛan.

28 Te 'wɪ 'gɔvɛ 'e 'ka 'kan dɪ, kɔɔ -a tɔ -a -tanam bɔdɪ -a. Tɔ zɪɛ -a man nɛn minnun nɛn o kaa o ya -yrɛ -ji bɛ, o Blamin -pɪ wei maan, 29 ɛn o bɔala 'yrɛ -ji. Minnun nɛn o 'wɪ "yi drɛ bɛ, o wuanla -e 'o 'belidɪ 'yɪ. ɛn minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, o wuanla -e tin 'e 'tɛ o da.

30 Ma'an 'kɔlamam -e 'an 'wɪ 'tɔ drɛ 'an 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a dɪ. 'Wɪ nɛn 'an "tɪ -a ve 'mɛn bɛ, -a da nɛn an min -le 'wɪ tin 'baa. Kɔɔ an 'ka

'an 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɛn -wɛɛnan dɪ, 'pian Bali nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ wɪnɛn -wɛɛnan nɛn an cɪ.

31 -Te 'an 'bɔ mɛɛn cɪ 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ 'nan yɪzan -a bɛ, min 'ka 'an wei siala 'wɪ 'kpa -a dɪ. 32 'Pian 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan a, ɛn maan -tɔa 'nan 'wɪ nɛn yaa ve 'an man bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

33 'Ka 'bɔ, 'ka minnun 'pa 'sia Zan -va, ɛn e 'wɪ tɪglɪ 'vɪ 'an man. 34 An 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an wɛɛman 'nan min nɛn 'e drɛ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a dɪ, 'pian 'an Zan -le 'wɪ ve cɛɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra "da, -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. 35 Zan a "le 'nan 'tɛ nɛn waa -fɔ "nɛn ɛn e bli bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Ka wɪ "man, ɛn 'ka 'ci nɛn -a -san man tɔ "wɛnɛn 'a.

36 'Wɪ nɛn 'bɛ 'mɛn 'wɪ -kɔɔnman bɛ, 'bɛ -dan "mlɪan 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ 'an man bɛ -a da. 'Wɪnɛn nɛn 'an "tɪ -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -a 'wɪnɛn 'bɔ nɛn maan dra 'gɔ. -Yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'an "tɪ 'bɛ 'an 'pa 'sia. 37 'An "tɪ 'bɔ nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -yɛɛ 'an 'man wɪ 'vɪ 'e 'bɔ 'a. 'Pian ka'a tian 'li -a wei manlɛ 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn ka'a tian 'li -a yra yɪɛ 'mlɔnmlɔn dɪ. 38 ɛn -a wei -cin 'ka 'fɔla 'ka 'ji dɪ, kɔɔ ka'a yi 'tɛala -a -pɪ nɛn yaa 'pa 'sia bɛ -a da dɪ. 39 Kaa -tɔa 'nan Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ, -yee "wɛan kaa ta ve tɔ pɛɛnɔn man. 'Fluba 'crɛnnun zɪɛ, -wɛɛ 'an 'man wɪ ve minnun lɛ. 40 'Pian ka 'ka "vale 'ka -taa 'an -sru, -e 'belidɪ 'kpa 'e drɛ 'cee vɛ -a dɪ.

41 An 'ka -a -wɛɛnan 'nan minnun 'waan 'tɔ bɔ dɪ, 42 'pian an 'ka -tɔa. Maan -tɔa 'nan Bali yɪdɪ "yi 'ka 'ka 'ji dɪ. 43 An "tɪ 'bɛ 'an 'pa 'sia, ɛn ka 'ka "vale 'kaan "sia 'cee vɛ -a dɪ. -Te min pee -ta 'e 'bɔ 'tɔ da bɛ, cɛɛ "sia 'cee vɛ -a. 44 Kaa -wɛɛman 'nan 'ka bɔɛzan -tɔ 'e 'ka 'tɔ bɔ. Ka'a wɛɛman 'pian 'nan Bali -tɔwli "nɛn 'e 'ka 'tɔ bɔ dɪ. ɛn -te ka ya zɪɛ 'wɪ 'kpa bɛ, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tɛra 'an da?

45 Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an "tɪ 'va nun bɛ, 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ -tɔa 'ka man dɪ! Min nɛn e 'wɪ -tɔa 'ka man bɛ, Moizi nɛn 'ka 'ci "nrɔn man "da 'nan e -taa 'palɛ 'ka 'va bɛ -nyrɛn. 46 -Yɛɛ cɪ 'nan "te ka yi -tɛala Moizi da bɛ, "te ka yi -tɛala 'an da "nyian, kɔɔ 'mɛn 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ. 47 'Pian 'wɪ nɛn yaa crɛn -tɛ bɛ, ka'a yi 'tɛala "da "dɪ, e dra "mɛn 'kɔ 'lɔɔ -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nɛn maan ve bɛ -a da?»

6

Zozi 'blife-nən min "kaga "le
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ "Bε -sru εn Zozi 'kɔ Galile 'yi nən waa laabo "nyian Tiberia 'yi bε -a -sru. ² Min "kaga 'kɔla Zozi -sru, -yee 'lebo "fɔ wɪnun nən yaa drε -cε -tɛnən 'belidɪ -a εn waa -nan 'yɪ bε -yee "wεan. ³ Zozi pɔn -tɔ tri 'o 'vale 'e -srɔnən 'a, εn o -nyran. ⁴ Te Zuif 'nən 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo.

⁵ Zɪ Zozi 'e 'wulo wluan, εn e min "kaga 'yɪ -tanən 'o 'va zia bε, -a -nan nən yaa laabu Filipu -lɔ 'nan: «Nyin zia nən, -kaa -blife "lɔa, -e -kaa -nən min "kaga 'labε -wlε?» ⁶ Zɪ kɔ Zozi 'e drε bε -a -cin a "ji, 'pian e 'tan Filipu man -a ci wɪ mandɪ -le "wεan.

⁷ En Filipu "e -yrε 'nan: «-Te -kaa -blife 'lɔ -kpi fuba sinjɛn bε, ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ.»

⁸ En Zozi -srɔzan 'pee nən, waa laabo Andre, Simən Pieri "bɔɪ -a bε e 'nan: ⁹ «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "a 'nən 'klɔnmən -tɔ -lɔ 'gɔ, 'pian ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ?»

¹⁰ En Zozi "e 'nan 'e -srɔnən lε 'nan: «'Ka min pɛɛnən -nyran "tra.» Waa 'vɪ -wlε, εn o -nyran lu da, kɔɔ -a -nan lu a fɛnyian -nyran "davε -a. Minnun zɪε, -klɔnmən a o va -kpi 'soolu.

¹¹ Zozi 'kpɔun 'soolu zɪε -a 'si, e Bali muo "fɔ, εn yaa pli o man. E pɔ 'si εn yaa drε "nyian zɪ. Min -tɔ "e bli "le zɪ e cɪ "va "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Zɪ e o 'kan bε, εn Zozi "e 'nan 'e -srɔnən lε 'nan: «'Ka -nyranman "koola! Te 'ka 'blife 'tɔɪ -e 'e srε dɪ.» ¹³ En -a -srɔnən -a koola. 'Kpɔun 'soolu bε e min "kaga zɪε o 'kan, εn -a -nyranman saannɛn -fuda "fli 'fa.

¹⁴ Zɪ minnun Zozi 'le 'lebo "fɔ wɪ -dan zɪε, -a -nan 'yɪ bε, εn o 'nan: «'Wɪ 'kpa! Min 'labε, e ya Bali 'lewei vɪzan nən o 'nan e -taa "bε -a.»

¹⁵ Zɪ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, o "ta -daa 'e 'kunlε -e 'wee 'tɔ 'wee mingɔnnɛn -a bε, εn e 'li 'e da "nyian pɔn da nun 'e 'saza.

Zozi 'ta 'wɔ Galile 'yi yie da
(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bε, εn -a -srɔnən sɔɔn "ji 'yi man. ¹⁷ O -fɔ -klɔ -tɔ -ji, εn o -kɔdɪ 'sia 'fla nən waa laabo Kapanamo bε -a da. E ya 'yi 'bɔ -sru. Klun -trɔa, te Zozi 'ka tian bɔlε o man dɪ, ¹⁸ εn fulɔ 'pleblε 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia, te 'yi 'bɔ 'nyɔɔnman. ¹⁹ O -klɔ -fɔ o -sru 'bɔ

'kɔɔbli, waa drε kilo 'soolu te 'bε "cɛε dɪ kilo 'shɛɛdɔ. "Wɛε vɪnan 'o yie -tɔa "bε, te o Zozi ye -tanən 'ta wɔdɪ -a 'yi yie da, εn "klan -sɛn o ji. ²⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'An 'bɔ nən. Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ!»

²¹ -A -nan nən o ya "vale 'nan 'o Zozi -fɔa 'o 'va 'klɔ -ji. 'Nun tɔɔn εn o bɔla fɛnan nən o cɪ -kɔnan bε -a -nan.

Zozi a -blife nən e 'belidɪ -nɔan "min lε bε -a

²² Zɪ tɔ cɛɛn bε, minnun nən o -fɔ 'yi -sru "bε, εn -a -cin -trɔa o ji 'nan -klɔ a 'sɪ 'tɔwli, εn Zozi 'ka 'fɔlε -ji dɪ. Waa -tɔa 'pian 'nan -a -srɔnən 'kɔ 'o 'saza. ²³ Tɔɔn εn -klɔ -mienun 'si minnun -a Tiberia. O 'bɔla fɛnan nən Minsan Bali muo "fɔ 'vaa εn o fɛnun bli bε, -a -nan "srɔn. ²⁴ Zɪ wa'a Zozi yɪε dɪε, te wa'a "nyian -a -srɔnən 'ye dɪε, εn minnun pɛɛnən 'fɔ -klɔnɔn zɪε -a -ji, εn o -kɔ Zozi -wɛɛlε Kapanamo.

²⁵ O 'bɔ Zozi man 'yi -sru "nun, εn waa laabu -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ "cɛn "man nən i -ta 'gɔ?»

²⁶ En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -blife 'yɪ, kaa bli, ka 'kan, -yee "wεan ka ya 'an -wɛɛnan. Ka 'ka 'an -wɛɛnan 'nan -cɛ -srɔn "wɪnun nən maan drε bε, kaa -ci 'man 'le "wεan dɪ. ²⁷ Te 'ka -wɛɛ 'nan -blife nən e srɛman bε, -nyrɛn 'ka ye dɪ. 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan -blife nən e "mɔan εn e 'belidɪ -nɔan "min lε bε, -nyrɛn 'ka ye. 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'bε -blife zɪε -a -nɔan 'cɛε, kɔɔ 'an "tɪ Bali -a 'pleblε 'nən 'mɛn.»

²⁸ En waa laabu -yrɔ 'nan: «'Kɔa dra 'kɔ, 'wɪnun nən e cɪ Bali ci 'sɔ 'a bε, -e 'kɔ -kɔla -a drɛdɪ -a?»

²⁹ En Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «'Wɪ -tɔwli "nən Bali cɪ "vale 'ka drε bε, -nyrɛn 'nan, 'ka yi -tɛra min nən Bali 'bɔ -a 'pa 'sia bε -a da.»

³⁰ -A -nan nən waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «'Lebo "fɔ wɪ "kɔ "nən yia dra -e 'kɔ yi -tɛra 'i da? -Mε "wɪ nən i -taa -a drɛlε? ³¹ 'Li te 'kɔ tranun a "bui "da bε, o fɛ -tɔ nən waa laabo manɛn bε, -a bli. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji nan:

«E -blife nən e 'si laji bε
-a -nən -wlε.»

³² En Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Moizi "cɛε -blife tɪglɪ 'si laji εn yaa -nən 'cɛε dɪ. 'Pian 'an "tɪ 'bε -blife tɪglɪ 'si laji, εn yaa -nən 'cɛε. ³³ -Yɛε cɪ 'nan fɛ nən Bali -a -nən -blife -a bε, min nən e 'si laji te e 'belidɪ -nɔan 'trɛdanən lε bε -nyrɛn.»

34 En minnun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, -blife zɪɛ 'i -nɔn 'kʊɛ tʊ pɛɛnɔn man.»

35 Zozi "e 'nan "mɛn -wɫɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blife nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -ta 'an 'va bɛ, dra 'ka -a tɛa "nyian 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, 'yi dra 'ka "nyian -a tɛa 'mlɔnmlɔn dɪ. 36 Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn kaan 'yɪ 'ka 'bɔa, 'pian ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ. 37 Minnun pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "o -nɔn 'mɛn bɛ, o -taa 'an 'va, ɛn min "ɛ -ta 'an 'va bɛ, ma'an pian 'mlɔnmlɔn dɪ. 38 Kɔɔ ma'an 'silɛ laji 'nan -e 'an 'bɔ 'fli ci 'sɔ wɪnɔn drɛ dɪ, 'pian 'nan -e 'an min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a ci 'sɔ wɪnɔn drɛ. 39 Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ wɪnɔn nɛn 'nan: Minnun nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, te 'an -tɔwli "cɛ 'san "va "dɪ, 'pian 'nan 'an o wɫuan -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 40 'An "tɪ 'ci 'sɔ wɪnɔn nɛn "nyian 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn waan 'yɪ -a -pɪ -a ɛn o yi -tɛra "da "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wee vɛ -a. 'An 'bɔ 'bɛ o wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji.»

41 Zozi -a 'vɪ 'nan 'e ya -blife nɛn e 'si laji, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a, -yee "wɛan minnun wunwun "vidɪ 'sia 'o cin yei. 42 Waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Zozɛfʊ -pɪ Zozi bɛ -nyrɛn. -Kaa "tɪ -tɔa, ɛn kaa "bʊ -tɔa. E drɛ "mɛn 'kɔ, ɛn yaa ve 'nan 'e 'si laji?»

43 En Zozi "e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Ka wunwun "vidɪ 'le 'tɔ. 44 Min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va, te 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -yɛɛ "cɛɛ 'taa 'mɛn dɪ. ɛn -te e -ta bɛ, maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 45 E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji 'nan: «Bali 'bɛ 'wɪ "paaman min pɛɛnɔn 'ji.»

Min nɛn e -kaa "tɪ Bali wei 'man, ɛn e wɪ -yee 'wɪ "paadɪ man bɛ, -a san 'bɛ -taa 'an 'va. 46 E 'ka 'nan min -tʊ -kaa "tɪ 'yɪ dɪ. An 'bɔ nɛn 'an 'si "va "nun bɛ, mɛɛn -kaa "tɪ Bali 'yɪ. 47 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. 48 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blife nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. 49 'Ka tranun fɛ -tʊ nɛn waa laabo Manɛn bɛ -a blɪ "bui "da, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔɫɛ -wɫɔ "dɪ. 50 'Pian -blife 'gʊɛ, 'bɛ 'si laji, min nɛn yaa blɪ bɛ, ya'a 'kaa "fo "dɪ. 51 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blife nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -blife zɪɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. -Blife 'bɔ nɛn an -taa -a -nɔnɫɛ bɛ, 'an 'bɔ 'kɔɫɛ nɛn. Maan -nɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'beli vɛ -a.»

52 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei, te waa ve 'nan: «Yaa dra 'kɔ -e 'e 'kɔɫɛ 'nɔn min lɛ -blife -a?»

53 En Zozi -a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, -te ka'an 'bɔ Blamin -pɪ 'kɔɫɛ 'blɪɫɛ dɪɛ, ɛn -te ka'an nyɛn mlinɫɛ dɪɛ, te 'belidɪ 'ka 'ka 'lɔ dɪ. 54 Min nɛn yaan 'kɔɫɛ 'ble, ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. Maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 55 -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'kɔɫɛ bɛ, -blife tɪgɫɪ nɛn, ɛn 'an nyɛn bɛ, mlin vɛ tɪgɫɪ nɛn. 56 Min nɛn yaan 'kɔɫɛ 'ble ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, te 'kʊ 'vale -a san -a kʊ drɛ min -tɔwli "a, kʊ'a 'sia 'e cin man dɪ. 57 -Kaa "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ 'belidɪ a -yrɔ, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn 'mɛn, -a -tɔwli "nɛn "nyian min nɛn yaan 'kɔɫɛ blɪ bɛ, an 'belidɪ -nɔan -a san lɛ. 58 'An 'kɔɫɛ bɛ, -blife tɪgɫɪ nɛn e 'si laji bɛ -nyrɛn. E 'ka "le 'nan fɛ nɛn 'ka tranun -a blɪ "bui "da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Waa blɪ, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔɫɛ -wɫɔ "dɪ. Min nɛn e -blife 'gʊɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

59 'Wɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Zozi -a 'vɪ te e ya 'wɪ "paanan minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. 60 En zɪ -a -srunɔn 'wɪnɔn zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o va min "kaga "e 'nan: «'Wɪ nɛn yaa "paaman 'gʊɛ, e ya 'plɛblɛ, min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e "trɔɛn "tɔ -yrɛ "dɪ.»

61 Te Zozi -a -tɔ 'e 'fli -lɔ 'va 'nan 'wɪ zɪɛ e wunwun "vidɪ 'pla 'e -srunɔn 'nɛan. ɛn yaa laabʊ -wɫɔ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'gʊɛ e 'ka 'ci baa 'ji? 62 'Lɔɔ -te ka Blamin -pɪ 'yɪ te e "ta wuanla -e 'e 'kʊ fɛnan nɛn e cɪ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan bɛ, e dra 'cɛɛ 'kɔ? 63 Bali lei 'saun 'bɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min 'bɔ 'saza 'ka 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ. Wei nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gʊɛ, min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ, e Bali lei 'saun ye, ɛn e 'belidɪ ye. 64 'Pian min -mienun a 'ka yei te wa'a yi 'tɛala "da "dɪ.»

-Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -a pou sianan "bɛ, te e minnun nɛn wa'a yi 'tɛala -a wei da dɪɛ o -tɔa, ɛn min nɛn e -taa -a -nɔnɫɛ minnun lɛ bɛ yaa -tɔa. 65 Tɔɔn ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Yee "wɛan nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va te 'an "tɪ "cɛɛ -si -nɔn -yrɛ "dɪ.»

66 Tʊ zɪɛ -a man nɛn Zozi -srunɔn "kaga 'li 'o da, ɛn wa'a "nyian -sɔnɫɛa -a -sru "dɪ.

67 En Zozi -a laabv min -fuda "fli "nen o -fu -a -sru "be -wlv 'nan: «Kaa "nun, ka 'ka "vale "ka -koo "nyian dov?»

68 -A -nan nen Simon Pierei -a 'v1 -yre 'nan: «Minsan, -t1 -va nen kv lia 'kv da? 'I wei 'be 'belid1 nen ya'a 'nyaan d1e -a -nvan "min le. 69 Kv yi -tera "da en kva -t1 'nan yie c1 min nen Bali -a 'si "va "be -a.»

70 En Zozi -a 'v1 -wle 'nan: «'An 'b1 'be 'ka 'si "va -fuda "fli, 'pian 'ka 'va min -tv a Satan -le 'nen 'a!» 71 Min nen Zozi c1 -yee 'w1 v1nan be, Simon Karioti -p1 Zudazi nen. -A -srunon 'fuda "fli 'b1 'va min -tv nen, -yee -taa Zozi 'b1 'nonle minnun le.

7

Zozi "bvunun 'ka yi 'teala Zozi da d1

1 "Be -sru en Zozi c1 Galile 'leglon 'ji. E 'ka "vale 'e 'ko Zude 'leglon 'ji d1, k11 Zuif 'non 'tanon a -a -weenan 'nan -e 'o -te. 2 Zuif 'non 'le "fedi nen waa -ble lo 'la -paannun wlu be -a tv 'b1 'kogo. 3 En Zozi "bvunun "e Zozi le 'nan: «'I 'si 'gv! 'I 'kv Zude 'leglon 'ji -e 'i -srunon 'o 'lebo "f1 winun nen yia dra be -a -nan y1. 4 Min nen yaa -weeman 'nan min p1enon 'o 'e 't1 be, ya'a 'y1man d1. 'Winun nen yia dra 'gv, 'i dre -e min p1enon 'o -nan y1.» 5 Zozi 'b1 "bvunun 'ka "nyian "o yi 'teala Zozi da d1.

6 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Men tv 'ka tian b1e d1. 'Pian tv p1enon a "yi 'cee v1 "le "a. 7 -A -ci "ka -e 'tredanon 'o 'nan "cee "man d1, 'pian o "naan "men "man, k11 maan -teala o yra 'nan o dre w1 a -wlv d1. 8 'Ka 'b1, 'ka 'kv "fedi da. Ma'an 'koo "fedi 'lab1 -a da d1, k11 'men tv 'ka tian b1e d1.» 9 E 'w1 z1e -a 'v1 -wle, en e -fu Galile.

Zozi 'kv "fedi da Zeruzalem

10 Z1 Zozi "bvunun -kv "fedi 'b1 da be, en Zozi 'b1 'kula o -sru "men. 'Pian ya'a 'yee -kv d1 -ci -tele d1. 11 Zuif 'non 'tanon -a -wee d1 'sia minnun nen o -kv "fedi z1e -a da be o yei, te waa laabo -wlv 'nan: «-V1 -mie 'gv e ya nyin zia?»

12 Minnun wunwun "v1 d1 'sia fe z1e -a -nan "kaga. Min -mienun -a ve 'nan: «E ya min t1gl1 'a.»

Te -a -mienun "o "ve 'nan: «-Ceje! Min nen e min see "paaman be -nyren.» 13 'Pian min -tv 'ka 'w1 'b1 z1e -a v1e wei 'pleble 'ji d1, k11 "klan a o ji Zuif 'non 'tanon 'le "wean.

14 Z1 "fedi dre d1 'b1 'e yei "be, Zozi 'kv Bali -pan 'kuin, en e 'w1 "paad1 'sia minnun ji. 15 -Yee 'w1 "paad1 Zuif 'non 'tanon 'b1 'kan te waa ve 'nan: «Min 'lab1 ya'a drele min -tv -sruzan 'a d1, e dre 'k1 en e 'w1 nen 'e 'c1en -ted1 be -a -t1a z1e.»

16 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'W1 nen maan "paaman minnun ji 'gv, ya'a 'sia 'an 'b1 'va d1, 'pian e "sia Bali nen yaan 'pa 'sia be -a va. 17 Min nen e ya "vale 'e Bali z1e -a ci 's1 winun dra be, -yee 'men 'w1 "paad1 'gv -a -t1a. -Te Bali va nen e "sia oo, en te 'an 'b1 'va nen e "sia oo, -a san 'be -t1a. 18 Min nen 'e 'b1 'wulo -ji w1 "paaman minnun ji be, te e ya 'e 'b1 'fli 't1 -weenan. 'Pian min nen e ya "vale 'nan min nen yee 'pa 'sia be minnun 'o b1 be, -a san z1e min t1gl1 nen, ya'a 'w1 've 'wlu 'a d1e, -nyren. 19 Moizi -pei -t1 winun paa 'ka 'ji, 'pian 'ka p1enon ka'a 'ta wola "da "d1. En ka ya "vale 'kaan -tea "nyian, -me "le "wean?»

20 Minnun "kaga "be waa 'v1 -yre 'nan: «Fe -wlv d1 "tv a 'i -sru. -T1e c1 -a -weenan 'nan 'yei -tea?»

21 Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'An 'lebo "f1 w1 -tv wlv dre 'gv, -a 'w1 'nan 'ka p1enon man. 22 Moizi -a 'v1 'cee 'nan, 'ka 'nen 'f1 -klonmon -va 'e -ya yi 's1ra da. En -te yi 's1razan z1e e -tria 'flinla "yi da be, kaa dra -kp1. -Pe -tv da zia be, Moizi "cee -pei -tr1a d1, 'pian -a tranun -a dra 'e 'c1en. 23 'Flinla "yi da be ka 'nen -f1a "klonmon -va, -e 'ka v1e 'ka Moizi -le -pei 's1ren sre d1 -le "wean. -Te 'be a z1e, -me "le "wean 'bli 'f1 'ka 'ji 'an man 'nan, "an "blamin -munmuan beli 'flinla "yi da? 24 Ka min -le 'w1 ve "ta lou. 'Cee 'le 't1, 'ka 'w1 'fa 'si 'vaa -e 'ka min -le 'w1 'c1en!»

Min nen Bali -a 'si "va "be -nyren Zozi 'a

25 -A -nan nen Zeruzalem 'non -mienun "o 'nan: «'Ka 'y1, min nen o c1 -a -weenan 'nan 'o -tea "be -nyren 'gv. 26 En -yee 'w1 tin "baa minnun yei te wa'a 'w1 tv ve -yre "be d1. Maan ye "le -kaa 'tanon -a -t1 'nan -yee c1 min nen Bali -a 'si "va "be -a. 27 'Pian min 'lab1 -cee 'sinan -t1a. Min nen Bali -a 'si "va "be -te 'be 'ta be, min -tv 'ka 'be 'sinan 't1a d1.»

28 Tv z1e -a wlv be, te Zozi a 'w1 "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin, en yaa 'v1 wei 'pleble 'ji 'nan: «Kaa "nr1nman 'ka 'ji 'nan, kaan -t1a, en -a -nan nen an 'si be kaa -t1a. 'Pian ma'an 'tal1 'an 'b1 'fli -ji d1. Min nen yaan 'pa 'sia be e ya t1gl1, en ka'a min z1e -a

tōa dī. ²⁹ 'Mēn vε bε "an -tōa, kōō -a va nēn an 'si, εn -yεε 'an 'pa 'sia.»

³⁰ -A -nan nēn Zeruzalem 'nōn zīε o ya "vale 'o Zozi "kuan. 'Pian min -tū 'ka -kōlale -a 'kundi -a dī, kōō -yee tū 'ka tian bōle dī. ³¹ Min -mienun "o "yi -tera Zozi 'bō da. Minnun zīε o ya "kaga εn "o laabu 'nan: «Min nēn Bali -a 'si "va "bε, yi nēn e -ta bε, e -ce -srōn "wī "kaga "dra e "mlian min 'labε -a da?»

³² Wunwun "nēn minnun cī -a vīnan Zozi man bε, Farizen 'nōn -a 'man. -A -nan nēn 'o 'vale Bali -pannōn 'tanōn 'a o minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kun.

³³ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «An "flian tian 'ka yei tū "wēnnen 'a, "bε -sru -e 'an li 'an da min nēn yaan 'pa 'sia bε -a va. ³⁴ Ka -taa 'an -wεεle, 'pian ka'a 'kōlaman 'an yīdī -a dī. En fēnan nēn an -kōan "bε, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'kū -nan dī.»

³⁵ En Zuif 'nōn 'tanōn -a laabu 'o cin lō 'nan: «Nyin zia nēn e -taa "kōle -e -kaa vīle -kaa yīdī? E -ko Zuif 'nōn nēn 'o fuiladī "man 'trēda bε o va, -e 'e 'wī "paa minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīε o jī? ³⁶ 'Wī nēn yaa 'vī 'labε -a -ci nēn 'nōn? Kōō yaa 'vī 'nan: «Ka -taa 'an -wεεle, 'pian ka'a 'kōlaman 'an yīdī -a dī.» En: «Fēnan nēn an -kōan "bε, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'kū -nan dī.» »

³⁷ "Fēdi yi -nyranman da nēn, -yεε cī yi -dan 'bō 'a. Yi zīε -a da nēn Zozi a minnun yei 'e 'tōdī, εn yaa 'vī wei 'pleble 'jī 'nan: «Min nēn 'yi dra -a -tēa "bε, -a san 'e 'ta 'an 'va -e 'e 'yi 'mlin. ³⁸ Min nēn e yi -tera 'an da bε, -a san -kōan "le 'yi ku nēn e 'belidī -nōan "min lε bε -yee 'wī 'zū. Zi e cī 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī zīε.» ³⁹ Lei 'saun nēn minnun nēn o yi -tera Zozi da o -taa -a yīle bε, -yee 'wī nēn Zozi 'bō cī -a vīnan. Tū zīε -a man bε, te Bali lei 'saun 'ka tian 'talε dī, kōō Zozi 'ka tian 'kōle 'e "tī "le mingōnnen trε nēn e "bia bε -a da dī.

⁴⁰ Zi min "kaga 'wī zīε -a 'man bε, εn o -mienun -a 'vī 'nan: «Min 'labε, 'wī 'kpa e ya Bali 'lewei vīzan nēn o 'nan e -taa "bε -a.»

⁴¹ Min plōennun "o 'vī 'nan: «Min 'labε, min nēn Bali -a 'si "va "bε -nyrēn.» En min peenun "o 'vī 'nan: «Min nēn Bali -a 'si "va "bε ya'a 'kōlaman -e 'e 'si Galile dī. ⁴² Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan, min nēn Bali -a 'si "va "bε, e -kōan David kluda min -a, εn e "sia Betelem, David -ya trε -da.»

⁴³ Zozi 'le "wεan, -sa -fōla minnun "kaga zīε o yei. ⁴⁴ En o va min -mienun a "vale 'o "kuan, 'pian min -tū 'ka -kōlale -a 'kundi -a dī.

Zuif 'nōn 'tanōn 'ka yi -tēle Zozi da dī

⁴⁵ -A -nan nēn minnun nēn Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizen 'nōn o 'pa 'sia bε o 'li 'o da o 'va. En Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizen 'nōn -a laabu -wle 'nan: «-Mε "le "wεan nēn ka'a 'kunle -e 'ka 'ta -a dī?»

⁴⁶ En 'pa 'sianōn "o -wle 'nan: «'Wī nēn yaa ve bε, min -tū 'ka tian 'li -a vīle 'mlōnmlōn dī.»

⁴⁷ En Farizen 'nōn "o 'nan: «'Ka 'bō "nyian, maan ye "le -yee 'wī 'ka 'sia 'nan. ⁴⁸ -Kaa Farizen 'nōn -ka'a tōle -a -sru "dī, εn -kaa tazan -tū 'ka 'tōle -a -sru "dī. ⁴⁹ 'Pian minnun nēn wa'a Moizi -le -pei -tō wī tōa dī, εn Bali wei a 'e 'pladī o man bε, o 'saza 'bε -tōa -a -sru.»

⁵⁰ Nikodem nēn e -kū Zozi 'man yīle 'e tēde bε, e ya Farizen 'nōn 'bō 'va. En yaa 'vī Farizen 'nōn zīε -wle 'nan: ⁵¹ «-Cee -pei "e 'nan, -te wa'a tian min -le tin 'balε dīε, wa'a 'wī 'tōa -a san man dī. 'Pian -te min 'wī drε bε, waa wei maan 'vaa, εn o 'wī -tōa "man.»

⁵² En Farizen 'nōn -a laabu -yrō 'nan: «Galile min nēn "nyian "yie "a? 'I -nanjen Bali -le 'fluba 'jī 'kpa tīglī -e 'i -tō 'nan Bali 'lewei vīzan 'ka 'li 'sia Galile dī.»

-Kōnnen -wεεzan 'tū -le 'wī

⁵³ ["Bε -sru εn o pēēnōn 'kū 'wee "kōnnen.

8

¹ -A -nan nēn Zozi 'kū Olivie pōn da. ² -A ta tū cēēn, bodrun puunōn εn Zozi 'li 'e da Bali -pan 'kuin. Tōōn min "kaga "kū "va. Zozi -nyran, εn e 'wī "paadī 'sia o jī. ³ -A -nan nēn 'fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn 'ta lūmōn -tū -a, εn waa -tō minnun yei. Lī zīε o 'bō "man, te e ya nyinnan -kōnnen -sru. ⁴ En o 'nan Zozi lε 'nan: «Bali -le 'wī "paazan, lī 'gūε, kū 'bō "man te e ya nyinnan -kōnnen -sru. ⁵ Moizi -a crēn -tē -pei 'fluba 'jī 'nan lūmōn nēn e 'wī zīε -a drε bε, 'o -tē -kōle -a. Bii "nun "i 'vī 'nōn?» ⁶ O 'wī zīε -a laabu 'nan -e 'o wei 'kun, -e 'o -kōla 'wī 'tōdī -a "man.

'Pian Zozi 'kunnan, εn e fε -tū crēn -tēdī 'sia 'e 'pε 'wle 'a 'trε da, ⁷ te Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'ci vīnōn 'wī laabo Zozi 'lō. O ya 'wī laabunan Zozi 'lō "bū "le "wεan, 'e 'wulo wluan, εn e 'nan -wle 'nan: «Min nēn 'ka yei,

te ya'a tian 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛɛ dɪɛ, -a san 'e -kɔɛ tɛdɛ tuv -yrɛ.» ⁸ E 'kunnan "nyian 'e "pa 'ji, ɛn yaa crɛn -tɛdɪ 'sia "nyian 'trɛ da.

⁹ Zɪ Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ -tɔdɔ. Min cejenun 'bɛ 'kɔdɪ 'sia 'e 'flin.

-A -nan nɛn lɪ bɛ e -fɔ 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ 'e -tɔwɪ minnɔn yei. ¹⁰ Zozi 'e 'wulo wɪuan, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Minnɔn nɛn o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o ya nyin zia? Min -tɔ 'ka "nyian -nan -e 'e 'wɪ 'tɔ 'i man dɔv?»

¹¹ ɛn lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, min -tɔ 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian, ma'an 'wɪ tɔa 'i man dɪ. 'I 'kɔ! Te 'i 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛ "nyian dɪ!»]

Zozi 'bɛ ci 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn man dra 'wein bɛ -a

¹² Tɔ pee -a bɛ, ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia "nyian minnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ ci 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -a. Min nɛn e sɔɔnɪa 'an -sru "bɛ, te ya'a "nyian 'ta wo klun va dɪ, ɛn 'tɛ 'san nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

¹³ ɛn Farizen 'nɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia ve bɛ, e 'ka 'wɪ 'kpa 'a dɪ, kɔɔ yie ci -a vɪnan 'i 'fli man.»

¹⁴ Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn ci 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ vɪnan oo, 'wɪ nɛn maan ve 'gɔvɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Kɔɔ fɛnan nɛn an 'si bɛ, maan -tɔa. ɛn fɛnan nɛn an ci -kɔnan bɛ, maan -tɔa. 'Pian 'cee vɛ bɛ, fɛnan nɛn an "sia bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ, ɛn fɛnan nɛn an ci -kɔnan bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ. ¹⁵ "Ka "tin -tɛa "min da blamin -wulo -ji wɪ yra man. 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an tin tɛa min da dɪ. ¹⁶ 'Pian -te an tin -tɛ min da bɛ, e ya 'e 'nɔan da. Kɔɔ an 'ka 'an -tɔwɪ "dɪ, 'kɔ 'vale 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a kɔvɛ ci. ¹⁷ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «-Te min "fli "wei a -tɔwɪ 'wɪ 'tɔ da bɛ, te 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa -a.» ¹⁸ 'An 'bɔ 'an 'fli -le 'wɪ ve, ɛn 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, e 'mɛn 'wɪ ve.»

¹⁹ ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'I "tɪ 'bɔ a nyin zia?»

Zozi 'e -wɪɛ 'nan: «Ka'an tɔa dɪ, ɛn ka'an "tɪ tɔa dɪ. "Te kaan -tɔa "bɛ, "te kaan "tɪ -tɔa "nyian.»

²⁰ Zozi a 'wɪ zɪɛ -a "paanan minnɔn ji, te e ya Bali -pan 'kuin, fɛnan nɛn minnɔn "lala -sɛan -gbogbo -ji Bali -le vɛ -a bɛ -a -nan. ɛn

min -tɔ 'ka -a 'kunɛ dɪ, kɔɔ -yee tɔ 'ka tian bɔɛ dɪ.

Zozi 'e "tɪ "srɔn "kɔdɪ -nan wɪ 'vɪ

²¹ Zozi -a 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan: «An "ta -ko. Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'an 'ye dɪ. ɛn 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Fɛnan nɛn an "ta -ko 'gɔvɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.»

²² ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabɔ 'o 'fli -lɔ 'nan: «E "ta -ko 'e 'fli -tɛɛ -baale, kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, fɛnan nɛn 'e "ta -ko bɛ, -ka'a 'kɔlaman -e -kaa kɔ -nan dɪ.»

²³ ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Trɛ 'gɔvɛ -a da 'nɔn nɛn "cee "a. "Ka 'si wo 'trɛda 'gɔ, 'pian "an 'si wo laji lou. Ma'an 'sia 'trɛda 'gɔ dɪ. ²⁴ -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Kɔɔ min nɛn an ci -a bɛ, -te ka'a yi 'tɛala "da 'nan an ya min zɪɛ -a dɪɛ, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka.»

²⁵ ɛn waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn 'yia?»

Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Min nɛn an ci -a bɛ, maan ve 'cɛɛ, te maan ve. ²⁶ 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'ka man -e tin 'e 'tɛ 'ka da. 'Pian 'wɪ nɛn maan 'man min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, -nyrɛn maan ve 'trɛdanɔn lɛ. Min zɪɛ ya'a 'wɪ 've 'wɪu 'a dɪ.»

²⁷ Wa'a -ci manɛ "le 'nan -a "tɪ "le 'wɪ nɛn e ci -a vɪnan dɪ. ²⁸ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Tɔ nɛn ka Blamin -pɪ "paa yiba "man lou "bɛ, -a tɔ zɪɛ -a man nɛn kaa -tɔa 'nan min nɛn an ci -a bɛ -nyrɛn 'maan. ɛn kaa -tɔa 'nan ma'an 'wɪ 'dra 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ, 'pian 'wɪ nɛn maan 'man 'an "tɪ "da bɛ -nyrɛn maan ve. ²⁹ Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, 'kɔ 'vale -a kɔvɛ ci. Ya'an 'tɔɛɛ 'an -tɔwɪ "dɪ, kɔɔ -a ci 'sɔ wɪnɔn nɛn maan dra tɔ pɛɛnɔn man.» ³⁰ Zɪ Zozi 'wɪnɔn zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn min "kaga yi -tɛra Zozi 'bɔ da.

Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔan -a

³¹ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn nɛn o yi -tɛra Zozi 'bɔ da bɛ, Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Te 'ka 'ta 'wɔla 'an wei da 'kpa bɛ, te ka ya 'an -srɔnɔn 'a. ³² Ka -taa 'wɪ tɪgɪ 'tɔɛ, -e 'wɪ tɪgɪ 'e 'ka drɛ minnɔn nɛn o 'ka nɔan -a dɪɛ waa.»

³³ ɛn Zuif 'nɔn 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kɔ ya Abraam kluda 'nɔn 'a, ɛn kɔ'a tian 'li drɛɛ min -tɔ -le nɔan -a dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn yia ve 'nan: «Kɔ dra minnɔn nɛn o 'ka nɔan -a dɪɛ waa?» »

³⁴ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, min oo min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔan -a. ³⁵ Nɔan 'ka 'fo 'kɔnnɛn 'li 'trilii dɪ, 'pian 'nɛn nɛn e ci

'yee vε -nan bε, -yεε fo "kōnnen 'li 'trilii. ³⁶ -Te 'an 'bō Bali-pi an 'ka 'si nōanba -ji bε, ka'a 'kōan "nyian fε -tō -lō nōan -a dī.

³⁷ Maan -tōa 'nan ka ya Abraam kluda 'nōn 'a, 'pian ka ya -a -wεεnan 'nan 'kaan -tεa, kōō ka 'ka "vale 'ka 'ta wōla 'mēn 'wī "paadı da dī. ³⁸ 'Wī nēn maan -nan 'yī 'an "tī 'lō bε, -nyrēn maan ve, εn 'cee vε bε, 'wī nēn kaa 'man 'ka "tī "da bε, -nyrēn kaa dra.»

³⁹ En o 'nan Zozi lε 'nan: «Abraam 'bε ci 'kū "tī "a.»

En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «"Te Abraam -le 'nēnnun nēn 'kaa bε, "te Abraam drε wī nēn kaa dra. ⁴⁰ 'Wī tighi nēn maan 'man Bali da bε, maan ve 'cεε tō pēēnōn man. 'Pian 'bε nēn 'gūε, ka ya -a -wεεnan 'nan 'kaan -tεa. 'Wī zīε Abraam 'ka 'bε drεlε dī. ⁴¹ 'Pian 'cee vε bε, 'ka "tī "drε wī nēn kaa dra.»

En o 'nan Zozi lε 'nan: «Bōēda nēn "cεε 'kūa dī, Bali -tōwli 'bε ci 'kū "tī "a.»

⁴² En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «"Te Bali 'bε ci 'ka "tī "a bε, "te kaan ye "yī. Kōō Bali va nēn an 'si, εn an -ta. Ma'an 'talε 'an 'bō 'fli -ji dī, 'pian -yεε 'an 'pa 'sia. ⁴³ Ka 'ka "vale 'ka "trōēn -tōa 'an wei lε dī, -yee "wεan nēn ka'an wei -ci maan dī? ⁴⁴ Satan nēn e 'wī 'wlidī "paa min lō bε, -yεε ci 'ka "tī "a, εn 'ka "tī 'ci 'sō wīnūn nēn kaa dra. -A pou sianan 'li 'trilii -e 'e bō cεεgūε, min -tēzan nēn. Ya'a 'ta wōla 'wī tighi da 'mlōnmlōn dī, kōō ya'a 'tōa 'wī tighi -sru "dī. 'Wlu 'sēndī -cin nēn "ji, kōō 'wluzan nēn, εn -a va nēn 'wlu wī pēēnōn "sia. ⁴⁵ 'Mēn vε bε, an 'wī tighi ve, -yee "wεan ka'a yī 'tēala 'an da dī. ⁴⁶ Min -tō 'ka 'ka yēi -e 'e -ci -kōōn 'nan an 'wī 'wlidī drε dī. En -te 'wī tighi nēn maan ve bε, -mε "le "wεan ka'a yī 'tēala 'an da dī? ⁴⁷ Min nēn Bali ci -a "tī "a bε, 'wī nēn Bali -a ve bε 'e "trōēn -tōa -yrε. 'Pian 'cee vε bε, Bali "cεε 'ka "tī "a dī -yee "wεan ka'a "trōēn 'tōa -a wei lε dī.»

Zozi-dan "mlian Abraam da

⁴⁸ Zuif 'nōn 'tanōn "e Zozi lε 'nan: «'Kūε tin a 'nōnnōn -a vidī -a 'nan Samari min nēn yia, εn -yū -wlidī "a 'i -sru.»

⁴⁹ Zozi -a 'vī -wlε 'nan: «-Yū -wlidī 'ka 'an -sru "dī. 'An "tī "nēn maan 'tō dra -dan, εn 'cee vε bε, "kaan 'tō srēman. ⁵⁰ 'An 'bō an 'ka -a -wεεnan 'nan min 'e 'an 'tō drε -dan dī. 'Pian min -tō 'bε ci -a -wεεnan. En -a min zīε, -yεε 'cee tin "baa. ⁵¹ Maan ve 'cεε 'wī tighi 'a 'nan min nēn e 'ta 'wōla 'an wei da bε, -a san 'ka 'kaa 'mlōnmlōn dī.»

⁵² En Zuif 'nōn -a 'vī -yrε 'nan: «Kūa -tō "mēn 'nan -yū -wlidī "a 'i -sru. Abraam -ka, εn Bali 'lewei vīnōn "o "ka 'wū "nyian. -E 'i vī 'nan: «Min nēn e 'ta 'wōla 'i wei da bε, -a san 'ka 'kaa 'mlōnmlōn dī.» ⁵³ 'Kū tra Abraam -ka, εn Bali 'lewei vīnōn "o "ka 'wū "nyian. 'I -dan "mlian Abraam da? 'I 'bō 'i 'fli "siala 'kō?»

⁵⁴ En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «-Te 'an 'bō mēēn 'an 'fli 'tō dra -dan bε, 'mēn 'tō -dan zīε, e ya 'wī "tūn "a. 'An "tī 'bō 'bε 'an 'tō dra -dan. 'Ka 'bō cεε 'vī 'nan -yεε ci 'cee Bali -a, ⁵⁵ 'pian ka'a tōa dī. 'An 'bō 'bε -tōa. -Te maan 'vī 'nan ma'an tōa dīε, te an drε 'wluzan 'a "le 'cee 'wī 'zū. 'Pian maan -tōa, εn an 'ta 'wōla -a wei da. ⁵⁶ 'Tū nēn an -taa "man 'trēda bε, Bali -a 'vī 'ka tra Abraam lε. 'Wī zīε e Abraam ci -ta "tra. Abraam -a -nan 'yī, εn yaa ci nran.»

⁵⁷ En Zuif 'nōn -a vī Zozi lε 'nan: «'I lε -fuba 'soolu 'ka 'bōa dī -e 'i Abraam yī?»

⁵⁸ Zozi -a 'vī -wlε 'nan: «Maan ve 'cεε 'wī tighi 'a 'nan, tū nēn te wa'a tian Abraam -yale dīε, te an ya.» ⁵⁹ 'Wī zīε -a da nēn o -kōlε siila 'nan -e 'o Zozi 'tε -a. 'Pian Zozi yōō, εn e 'bōla Bali -pan 'kuin.

9

Zozi yīε 'wizan -tō beli

¹ Zozi a ciinan εn e min -tū nēn waa -ya 'e yīε 'a 'e 'widī bε -a 'yī. ² En Zozi -srunōn 'a laabū Zozi 'lō 'nan: «Bali -le 'wī "paazan, -mε "le "wεan nēn o min 'gūε -a -ya 'e yīε 'a 'e 'widī? -A 'bō 'le 'wī 'wlidī "man nēn, -baa -a "tī 'lee -a "bū "le 'wī 'wlidī "man nēn?»

³ En Zozi "e -wlε 'nan: «Wa'a vīlε 'nan -a 'bō 'le 'wī 'wlidī "man nēn dī, εn -te 'bε "cεε dī, -a "tī 'lee -a "bū "le 'wī 'wlidī "man nēn -a yīε 'wī dī. 'Pian -a yīε 'wī 'nan -e minnūn 'o 'wī -dan nēn Bali "ta -daa -a drεlε -yrε "bε -a -nan yī. ⁴ 'Bε nēn tū a tian 'e 'cēndī 'gūε, min nēn yaan 'pa 'sia bε, -kaa -yee 'nyranman 'pa. -Pei -taa "tanlε, te min -tū 'ka 'kōlaman -e 'e 'nyranman 'pa "nyian dī. ⁵ 'Bε nēn an ya tian 'trēda 'gūε, mēēn ci 'tε 'san nēn e 'trēdanōn 'man dra 'wein bε -a.»

⁶ Zi Zozi cēēn 'wī zīε -a vidī man bε, εn 'e 'le 'yī -sran "tra. E -feli drε 'e 'le 'yī 'bō 'a, yaa ci yīε 'wizan zīε -a yīε da, ⁷ En e 'nan -yrε 'nan: «'I 'kū 'i yra "foe 'yī nēn waa laabo Siloe bε -a va.» Siloe -ci nēn 'nan 'padī -sia. E -kū 'e yra foe, εn e 'li 'e da te e fēnan ye 'wein.

⁸ Yīε 'wizan zīε -a "srōn 'nōn 'lee minnūn nēn waa 'yī te e fε trū "baa bε, "o laabū 'nan:

«Min nen 'nen e -nyeanla 'gu te e fe tru "baa be, -nje be duv?» ⁹ Min -mienun "o 'vi 'nan: «-A 'bo nen.»

Min plöennun "o 'vi 'nan: «-A 'bo "cee di, 'pian -a siazan "nen.»

En -a 'bo "e 'nan: «'Wl 'kpa, 'e 'bo nen.»

¹⁰ -A -nan nen waa laabu -yrö 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'su?»

¹¹ En e 'nan -wle 'nan: «Min nen waa laabo Zozi be, e -feli dre, yaa ci 'an yie da, en e 'men 'nan 'an 'ku 'an yra "foe Siloe 'yi 'va. An -ku -nan nun, zi 'an yra foe be, en 'an yie 'le 'su.»

¹² En waa laabu -yrö 'nan: «Min 'bo -a nyin zia?»

E 'nan -wle 'nan: «Ma'an 'tōa di.»

Farizen 'nōn 'wi laabu min nen -a yie 'le 'su be -yrö

¹³ O -ku min nen -a yie 'le 'su be -a Farizen 'nōn 'va. ¹⁴ 'Flinla "yi da nen Zozi 'feli dre, en e min zie -a yie 'le 'su 'a. ¹⁵ Farizen 'nōn "o laabu "nyian min be -yrö 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'su?»

En e 'nan -wle 'nan: «E -feli ci 'an yie da, 'an yra foe, en an fenan 'yi.» ¹⁶ Zi e 'wi zie -a 'vi be, en Farizen 'nōn -mienun "o 'nan: «Min nen e 'wi 'labē -a dre be, ya'a 'sia Bali va di, kō e 'flinla "yi 'srōen srē.»

Te min plöennun "o 've 'nan: «'Wl 'wli di "drezan 'ka 'kolaman -e 'e 'ce -srōn "wi zie -a dre di.»

-A -nan nen o wei 'ka "nyian drele -tōwli "di. ¹⁷ Waa laabu min nen -a yie 'le 'su be -yrö 'nan: «'I 'bo "i "ve min nen yei yie 'le 'su be -a man 'nōn?»

En e 'nan -wle 'nan: «Bali 'lewei vīnan nen.»

¹⁸ Zuif 'nōn 'tanōn 'ka yi -tēa "da 'nan min zie -a yie a 'e 'widī 'e 'cēn di. En waa "ti 'lee -a "bu laabu. ¹⁹ Zi o -ta be, en waa laabu -wlo 'nan: «'Cee 'nen nen ka 'nan waa -ya 'e yie 'a 'e 'widī be -nyren 'gu? E dre "men 'kō, en -a yie 'le 'su 'sien?»

²⁰ -A "ti 'lee -a "bu "o 'nan: «Kva -tōa 'nan 'kōe 'nen nen, en kva -ya te -a yie a 'e 'widī.

²¹ 'Pian fe nen e dre 'lō en -a yie 'le 'su 'sien 'gūe, ku'a tōa di. En min 'bo nen yaa yie 'le 'su be, ku'a 'be 'tōa "nyian di. 'Ka 'wi laabu -a 'bo 'lō, e ya ceje -e 'e -ci vi 'e 'bo 'a.» ²² -A "ti 'lee -a "bu "klanman Zuif 'nōn 'tanōn 'lō -yee "wēan o 'wi zie -a 'vi. Kō Zuif 'nōn "o 'ci 'pa 'nan, min oo min nen yaa 'vi 'nan, Zozi 'be

ci min 'sizan 'wi 'ji Crizi -a be, 'o -pian 'wee cin yi 'kuin. ²³ -Yee "wēan -a "ti 'lee -a "bu -a 'vi 'nan: «E ya ceje 'ka 'wi laabu -a 'bo 'lō.»

²⁴ -A -nan nen min nen -a yie 'le 'su be, Farizen 'nōn -a 'pa "flizan laabu "nyian, en o 'nan -yre 'nan: «'I Bali 'tō dre -dan 'wi tigi vidi -a! Kva -tōa 'nan min be 'wi 'wli di "drezan nen.»

²⁵ En e 'nan -wle 'nan: «-Te e ya 'wi 'wli di "drezan -a be, ma'an tōa di. Maan -tōa 'pian 'nan, 'an yie a "nen 'e 'widī en 'be nen 'gūe, an fenan ye 'sien.»

²⁶ Waa laabu -yrö "nyian 'nan: «-Mē "nen yaa dre 'yie? Yaa dre 'kō en yei yie 'le 'su?»

²⁷ En e 'nan -wle 'nan: «Maan 'vi 'cēe 'va en ka'a "trōen "tōe -yre "di. -Mē "le "wēan ka ya "nyian -a mandī va? "Ka "ya wo "nyian "vale 'ka dra -a -srōnōn 'a?»

²⁸ -A -nan nen waa "srōndī 'sia, en o 'nan -yre 'nan: «'I 'bo 'be ci -a -srōzan 'a, "ku "ya wo Moizi -srōnōn 'a. ²⁹ Kva -tōa 'nan Bali 'wi tin 'ba Moizi le, 'pian min 'labē, ku'a 'be 'sian 'tōa di.»

³⁰ En min nen -a yie 'le 'su be, yaa 'vi -wle 'nan: «"Ka 'yio 'wi 'a be, fenan nen e 'si be, ka'a tōa di, en yaan yie 'le 'su! ³¹ -Kaa -ci -tōa 'nan Bali 'ka 'wi 'wli di "drenōn wei maan di. 'Pian -te min Bali bōa en yaa ci 'sō wīnun dra be, min zie Bali -a wei maan. ³² En ka'a tian 'li -a manle 'nan min nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widī be, min -tv -a yie 'le 'su di. ³³ "Te min 'be ya'a 'sile Bali va diē, "te ya'a -kolale -a dredi -a di.»

³⁴ En waa 'vi -yre 'nan: «'I 'bo nen wei 'ya 'wi 'wli di va "fo "be, yie 'wi "paaman 'ku 'ji?» En waa -pin 'o yei.

Minnun yie a 'e 'widī Bali -le 'wi 'ji

³⁵ Zi Zozi -a 'man 'nan waa -pin 'o yei "be, e -ku "va en yaa laabu -yrö 'nan: «'I yi -tēala Blamin -pī da?»

³⁶ En e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'san, -tīe ci "nyian 'be 'a -e 'an yi -tēa "da?»

³⁷ Zozi "e -yre 'nan: «'Yia 'yi, 'an 'bo nen an 'wi tin "baa yie 'gūe, 'an 'bo nen.»

³⁸ -A -nan nen e 'nan: «Minsan, 'an yi -tēala 'i da.» En e blula "wlu.

³⁹ -A -nan nen Zozi "e 'nan: «An -ta 'trē 'gūe -a da 'nan -e 'an minnun 'cēn 'e cin man. -Yēe ci 'nan minnun nen wa'a fenan ye diē, o fenan ye, en minnun nen "o 'fli "siala fenan yūnōn 'a be o yie -wia.»

40 Farizen 'nɔn -mienun nen -a "srɔn "bɛ, zi o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «Yie 'nan 'i ve 'nan, 'kʊ yie a 'e 'widi?»

41 Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «"Te 'ka 'kɔn yie 'winɔn 'a bɛ, "te 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "ka "fo "dɪ. 'Pian 'bɛ nen 'gʊɛ, 'ka 'nan, 'ka fɛnan ye, te ka'a 'we 'mɛn 'wɪ "paadɪ man dɪ, -yee "wɛan 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "a tian.»

10

Zozi a 'bla -sru "pinzan 'kpa -a

1 Zozi "e 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, min nen ya'a 'wɪamlan 'bla 'klɔn -ji -klɔn 'bɔ -yrɛ "nɛn "dɪɛ, 'pian yaa -tria "fɛ pee -nan bɛ, min zɪɛ crinzan nen, ɛn 'bla 'tɛzan nen. 2 'Pian min nen e -wɪamlan 'klɔn -yrɛ "nɛn "bɛ, -yɛɛ ci 'blanun 'bɔ -sru "pinzan -a. 3 Min nen 'e -nyrandɪ -klɔn 'bɔ -yrɛ "nɛn "bɛ, e -klɔn 'lɛ "so -yrɛ. ɛn 'blanun nen o ci -yee vɛ -a bɛ, 'o "trɔɛn -tɔa -a wei lɛ, e o laabo 'o 'tɔ man -e 'e bɔla waa bei. 4 -Te e cɛɛn 'blanun nen o ci -yee vɛ -a bɛ o bɔladɪ man bɛ, -e 'e -trɔa o 'lɛ, te 'blanun -kɔla -a -sru, kɔɔ waa wei -tɔa. 5 Wa'a 'sɔɔnmlan min nen e ci -pɛn -a bɛ -a -sru 'mlɔnmlɔn dɪ. O flɔn 'bliɔ 'pian -yrɔ, kɔɔ minnun nen o ci -pɛn -a bɛ wa'a o wei tɔa dɪ.» 6 Zozi -kɔnnɛn zɪɛ -a -fɔ -wlɛ, 'pian 'wɪ 'bɔ nen yaa tin 'ba -wlɛ "bɛ, wa'a -ci manlɛ dɪ.

7 ɛn Zozi -a -ci 'vɪ "nyian -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'blanun man -klɔn 'bɔ bɛ, mɛɛn ci -a -yrɛ -a. 8 Minnun pɛɛnɔn nen o -trɔa 'an 'lɛ 'e tɛdɛ bɛ, crinnɔn nen waa, ɛn 'bla 'tɛnɔn nen waa. 'Pian 'blanun 'ka 'o "trɔɛn "tɔlɛ o wei lɛ 'mlɔnmlɔn dɪ. 9 -Klɔn 'bɔ man -yrɛ bɛ, 'an bɔ nen. Min nen e ciɪla 'an 'va, ɛn e wɪla 'klɔn -ji bɛ, e "sia 'wɪ 'ji. E bɔala e "tun, ɛn e -wɪamlan 'e "tun, -a -blifɛ a -e 'e -bli. 10 Crinzan bɛ, "e "ta wo crin wɔdɪ 'lee 'bla 'tɛdɪ 'lee fɛ srɛdɪ 'tɔ 'ji. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, "an "ta 'wɔ 'nan -e 'blanun 'o 'beli, -e -wee 'belidɪ 'e 'kɔn 'e 'lɛ sɔɔdɪ.

11 Mɛɛn ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. 'Bla -sru "pinzan 'kpa bɛ, e "we "man -e 'e 'ka 'yee 'blanun -le "wɛan. 12 'Pian min nen 'bɛ 'nyranman "paa "lala -le "wɛan bɛ, te 'blanun 'bɔ 'ka -a san -le vɛ -a dɪɛ, -te e beli 'yɪ 'tanɔn bɛ, e "sia 'blanun -sru -e 'e flɔn 'bli. Beli 'bɔ o fuimlan "man -e 'e o "kuun. 13 Min nen 'bɛ 'nyranman "paa "lala -le "wɛan bɛ, 'bɛ flɔn "bliɔ, kɔɔ 'blanun -tɛdɪ bɛ, -a 'wɪ 'ka 'naan "man "dɪ.

14 Mɛɛn ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. An 'mɛn 'blanun -tɔa, ɛn waan -tɔa, 15 "le zi 'an "tɪ 'an -tɔa ɛn 'an "tɪ 'bɔ -tɔa "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. An 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'an 'ka 'mɛn 'blanun -le "wɛan. 16 'Mɛn 'bla -mienun a te o 'ka tian -klɔn 'gʊɛ -a -ji dɪ. 'Blanun zɪɛ, an o -fɔa "ji, o -taa 'an wei manlɛ -e 'o drɛ 'blanun nen o -sru "pinzan a -tɔwɪ "bɛ waa.

17 'An "tɪ 'an ye "yɪ, kɔɔ 'an 'fli -nɔn 'nan -e 'an 'ka, -e 'an 'belidɪ yɪ "nyian. 18 Min -tʊ 'ka 'mɛn 'belidɪ sia 'an 'lɔ dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'bɛ -nɔan 'an 'fli -a. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an -nɔn, ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an 'si "nyian 'e "pa 'ji. 'Wɪ nen 'an "tɪ "e 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

19 'Wɪ nen Zozi -a 'vɪ zɪɛ, -yee "wɛan Zuif 'nɔn cɛɛn "nyian 'e cin man. 20 Min "kaga "a o yei te "o "ve 'nan: «-Yʊ -wɪdɪ "a -a -sru, ɛn klin "a -a -wulo -ji. Te 'ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ.»

21 Min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Ya'a 'wɪ 've "le min nen -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. -Yʊ -wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e min nen -a yie ci 'e 'widɪ bɛ -a yie 'lɛ 'sʊ dɪ.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka 'wɪɛ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ man dɪ

22 Minnun a Bali -pan 'kɔn 'le "fɛdi drɛnan Zeruzalɛm. "Fɛdi zɪɛ, waa dra lɛ pɛɛnɔn man 'nan -e Bali -pan 'kɔn nen waa 'lɛ 'sʊ "nyian 'e 'pee bɛ, -a -cin 'e -trɔa o ji. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te trun -taa. 23 ɛn Zozi ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn, fɛnan nen waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. 24 ɛn Zuif 'nɔn 'o cin 'yɪ "man, waa laabu -yrɔ 'nan: «Tʊ "cɛn "a nɛn, i 'wɪ 'ci "sia 'kʊɛ 'wein -e 'kʊ vɪnan 'kʊ 'ci -tɔɔ "nyian dɪ? -Te min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nen 'yia bɛ, 'i -ci 'si 'kʊɛ tɪgɪ.»

25 Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. 'Wɪnun nen maan dra 'an "tɪ 'tɔ da 'gʊɛ, yaa -ci -kɔɔnman 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji nen 'maan. 26 'Pian ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ, 'mɛn 'blanun "cɛɛ 'kaa dɪ -le "wɛan. 27 'Blanun nen 'o ci 'mɛn vɛ -a bɛ, 'waan wei maan, an 'o -tɔa, ɛn 'o 'ta wɔla 'an -sru. 28 'Belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan -wlɛ, wa'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an 'lɔ dɪ. 29 'An "tɪ "nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, -a 'plɛblɛ "mlɔn fɛ pɛɛnɔn da, ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an "tɪ 'lɔ dɪ. 30 'An 'bɔ 'lee 'an "tɪ "bɛ, kʊ ya min -tʊwɪ "a.»

31 Tɔɔn ɛn Zuif 'nɔn -kɔlɛ koola 'nan -e 'o wɛɛn "nyian Zozi 'va. 32 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ

'nan: «An 'wɪ-dandan drɛ 'ka yiɛ man "kaga 'an "tɪ "le 'plɛblɛ 'a. 'Wɪ 'bɔ "cɛn "le "wɛan nɛn ka "ta -kɔlɛ wɛɛnman 'an 'va?»

³³ En Zuif 'nɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɛlɛ 'nan 'wɪ 'tɔ nɛn yia drɛ "yi "bɛ, -a 'tɔ 'ji nɛn kɔ "ta -kɔlɛ wɛɛnman 'i 'va dɪ, 'pian 'nan i Bali srɔn "le "wɛan. 'I ya min -a ɛn 'i 'fli drɛ Bali -a, -yɛɛ "wɛan kɔ "ta -kɔlɛ wɛɛnman 'i 'va.»

³⁴ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cɛɛ -pei 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan, 'ka ya balinun -a.»

³⁵ En -kaa -tɔa 'nan 'wɪ nɛn Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'wɪ 'kpa 'nɛn. Minnun nɛn Bali 'wɪ tin "baa -wlɛ "bɛ, e o laabo balinun. ³⁶ En 'an 'bɔ bɛ, Bali 'an 'si "va ɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda. -Mɛ "le "wɛan nɛn -te maan 'vɪ 'nan Bali -pɪ nɛn 'maan bɛ, ɛn kaa ve 'nan an Bali srɔn?

³⁷ -Te 'wɪ nɛn maan dra 'gʊɛ, 'an "tɪ "drɛ wɪ "cɛɛ dɪɛ, te 'ka yi -tɛra 'an da dɪ! ³⁸ 'Pian -te -a 'bɔ nɛn maan dra bɛ, 'ka yi -tɛra 'an da. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka yi -tɛra 'wɪ 'bɔ nɛn maan dra bɛ -a da. 'Ka drɛ zɪɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa tɪglɪ 'nan 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a bɛ, kɔ ya min -tɔwɪ "a.»

³⁹ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o ya "nyian "va 'nan 'o "kuan, 'pian e 'sɔ -wlɔ.

⁴⁰ Zozi 'kɔ "nyian Zudan 'yi -sru, fɛnan nɛn Zan minnun -batize drɛ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan, ɛn e -fɔ -nan nun. ⁴¹ Min "kaga "kɔla Zozi -sru. Minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «Zan 'ka -cɛ -srɔn "wɪ -tɔ drɛlɛ dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'vɪ min 'gʊɛ -a man bɛ, e ya 'wɪ 'kpa -a.»

⁴² Minnun nɛn o -kɔ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o "kaga "yi -tɛra Zozi da.

11

Laza-kanan wɪ

¹ Min -tɔ nɛn waa laabo Laza bɛ, -a man "yaaman. E -nyɛanla 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. -A "blu Mari 'lee Mat "o "nyɛnwla "nyian 'fla 'bɔ zɪɛ -a da. ² Mari zɪɛ, -yɛɛ "ta -daa -laziglɔ -sɛnɛ Minsan cɛin -da, -e 'e man bɔvɔ 'e 'wulo "jɛ "a. -A "bɔvɔ Laza man 'bɛ "yaaman. ³ -A "blunun zɪɛ, o min 'pa 'sia 'nan 'e vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'i bee bɛ -a man "yaaman.»

⁴ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan: «Laza -le -cɛ 'labɛ, -a -tɛ vɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian e -fɔ Laza man 'nan -e 'e Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn. En "nyian 'dɔ -e Bali -pɪ 'tɔ 'e drɛ -dan -cɛ 'bɔ 'le "wɛan.» ⁵ Mat 'lee Mari 'lee o "bɔvɔ Laza 'bɔ bɛ, Zozi o ye "yi.

⁶ Zɪ yaa 'man 'nan Laza man "yaaman bɛ, ɛn e yi drɛ "nyian fɛnan nɛn e cɪ bɛ -a -nan 'fili. ⁷ "Bɛ -sru, ɛn yaa 'vɪ "e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa 'li -kaa da Zude.»

⁸ En -a -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ nɛn e "sia cɪnan -kogo 'gʊɛ -a -ji "cɛɛ Zuif 'nɔn nɛn Zude bɛ, o ya -a -wɛɛnan 'nan 'wei -tɛa "kɔlɛ -a 'gʊ dɔv? Yie 'nan 'i 'ko -nan nun?»

⁹ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te tɔ cɛɛn bɛ, fɛnan a 'wein bodrun 'trilii -e funnin 'e 'pla. Min nɛn e 'ta wo te tɔ cɛɛn bɛ, -a srɔɛn 'ka 'wia dɪ, kɔɔ 'tɛ nɛn e "bia 'trɛda bɛ, -a -san man nɛn e 'ta wo. ¹⁰ 'Pian min nɛn e 'ta wo klun va bɛ, -a srɔɛn -wia, kɔɔ 'tɛ 'ka -a 'lɛ dɪ.»

¹¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa bee Laza a yi -tɛnan, 'pian 'an 'ko -a fuɔlɛ.»

¹² En -a -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan -te e ya yi -tɛnan bɛ, -a fa dra "yi -e 'e 'beli. ¹³ Laza -kadɪ 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ, 'pian e ya -a -srunɔn "le 'ji 'nan yi tɪglɪ 'bɛ 'fɔla Laza da.

¹⁴ En Zozi -a -ci 'vɪ -wlɛ "mɛn 'wein 'nan: «Laza -ka. ¹⁵ 'Cɛɛ "wɛan, ɛn 'dɔ -e 'ka yi -tɛra 'an da bɛ -yɛɛ "wɛan, 'an 'ci "nranman. Kɔɔ an 'ka 'nan nun dɪ ɛn e drɛ. 'Pian -kaa kɔ "va "nun.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Toma nɛn waa laabo "nyian 'flɛn bɛ, e 'nan Zozi -srunɔn -mienun lɛ 'nan: «-Kaa kɔla Zozi -sru -e -kaa ka 'e cin va waa.»

¹⁷ Zozi "ɛ bɔla 'nan nun bɛ, te o Laza 'wɔ -a -nan yi sinjɛn 'bɔ. ¹⁸ Betani 'lee Zeruzalɛm bɛ, o yei bɔa kilo "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo yaaga. ¹⁹ -Yɛɛ "wɛan Zuif 'nɔn "kaga "ta -nyɛnɛa Mat 'lee Mari "srɔn o "bɔvɔ nɛn e -ka bɛ -a -cɛ -da. ²⁰ Zɪ Mat -a 'man 'nan Zozi -a -tanɛn bɛ, ɛn e -kɔ -a 'silɛ -sia te Mari yra 'e -nyrandɪ "kɔnnɛn.

²¹ Mat -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, "te 'i 'kɔn 'gʊɛ, "te 'an "bɔvɔ 'ka 'kalɛ dɪ. ²² 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gʊɛ, an yi -tɛala "da 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia laabo Bali lɔ bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman 'yiɛ.»

²³ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "bɔvɔ bɛ, e wuanla -kanɔn 'va.»

²⁴ Mat "e -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, maan -tɔa 'nan tɔ -fɔla "da "ji bɛ, minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'An "bɔvɔ wuanla -kanɔn 'va "nyian.»

²⁵ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ min wuanla -kanɔn 'va, ɛn mɛɛn 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, -te e -ka oo, 'belidɪ a -yrɔ. ²⁶ Min nɛn -a yiɛ a

"man en e yi -tera 'an da be, -a san 'ka kaa 'li 'mlonmlon di. 'I yi -teala 'w1 z1e -a da?»

²⁷ En Mat "e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'san 'w1 'kpa nen. An yi -teala "da 'nan yie ci min nen Bali -a 'si "va "be -a. Bali -pi nen waa 'v1 'e 'cen 'nan e -taa 'tre da be -nyren 'yia.»

²⁸ Z1 Mat 'w1 z1e -a 'v1 be, en e 'li 'e da. E "blu Mari laabu, en yaa 'v1 -yre 'o "fli yei 'nan: «'Ku 'san be e -ta, e ya "vale yei 'man ye.» ²⁹ Z1 Mari 'w1 z1e -a man be, e wluan "kli, en e -ku fenan nen Zozi ci be -a -nan. ³⁰ Zozi 'ka tian bolea 'fla yei "di, e ya tian fenan nen Mat -ku -a 'sile -sia 'o cin yi 'a be -a -nan. ³¹ Zuif 'non nen o -ku -nyenlea Mari 'srøn "be, z1 o Mari yi e wluan "kli e bole be, en o sōnla -a -sru. Waa nrøn 'o 'ji 'nan e "ta -ko -wuole 'e "bui -yre da.

³² Z1 Mari 'bola fenan nen Zozi ci be -a -nan, en e Zozi 'bō yi be, -a -nan nen e -tria "wlu en e 'nan: «'An 'san, "te 'i 'køn 'gυe, "te 'an "bui 'ka 'kale di.»

³³ Z1 Zozi Mari 'y1 'wuōnan 'o 'vale Zuif 'non nen o -tra -a -sru "be waa be, -a -wulo -man -ta, en -a 'w1 'nan "man 'kpa ti gli. ³⁴ Yaa laabu 'nan: «Nyin zia nen kaa 'wv?»

En o 'nan -yre 'nan: «'I 'ta -e 'ku -kōn 'yie.»

³⁵ Zozi 'wuō.

³⁶ Z1 Zuif 'non -a -nan 'y1 be, en o 'nan: «'Ka 'yio, yaa ye "yi e -ciala "da.»

³⁷ -A -nan nen Zuif 'non 'bō 'va min -mienun 'o 'v1 'nan: «E min nen -a yie ci 'e 'wid1 be -a 'le 'sv, en ya'a -kolale -a dredi -a -e Laza 'e vile 'e 'ka di.»

³⁸ Zozi 'wulo -man -ta, en e -ku -yre da. -Wee min -yre be, -kole -dan tv nen -a ci a 'e budi be -nyren, en -kole nen waa -tōa "nen -a 'le wvve -a. ³⁹ Zozi "e 'nan: «-Kole 'labē 'ka 'si "nen.»

En Laza 'bō "blu Mat "e 'nan: «Minsan, -a -koei bōa, kōo waa 'wv -a -nan yi sinjen nen 'gυ.»

⁴⁰ En Zozi "e Mat le 'nan: «Maan 'nan 'yie 'nan -te i yi -tera 'an da be, i Bali -le -dan ci ye.»

⁴¹ Tōn en o -kole be -a 'si -yre "nen. Zozi 'e yra -tō lou en e 'nan: «'An "ti, mein muo -fōa 'nan yian wei 'man. ⁴² An 'bō 'le ve be, maan -tōa 'nan yian wei maan tv pēnōn man. 'Pian minnun nen 'an "srøn 'gυe, -wee "wēan maan 'v1 'dv -e 'o -tō 'nan yie 'an 'pa 'sia.»

⁴³ Z1 e 'w1 z1e -a 'v1 be, en e paan wei 'pleble 'ji. E 'nan: «Laza, 'i bōla!» ⁴⁴ En min -kad1 z1e e 'bōla te -a cēin 'lee -a -pe a 'e -yrīdi sō -a. -A yra a 'e -yrīdi "nyian.

Zozi "e 'nan -wle -nan: «'Ka sōnun "flu "man -e 'ka 'si "man!»

⁴⁵ Zuif 'non nen o -ta Mari "srøn, en o 'w1 nen Zozi -a dre be -a -nan 'y1 be, o "kaga "yi -teradi 'sia Zozi da. ⁴⁶ 'Pian o va min -mienun -ku Farizen 'non 'va, en 'w1 nen Zozi -a dre be, waa 'v1 -wle.

Zuif 'non 'tanōn Zozi 'ted1 'w1 'pla "da

⁴⁷ Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizen 'non be, o tin 'banōn cin 'y1, en waa laabu -wlv 'nan: «-Kaa dra kō? Min 'labē e ya -ce srøn "w1 "kaga "drenan. ⁴⁸ -Te e -fv 'w1 z1e -a drenan 'nan -ka'a 'w1 'sile "da "man "die, min "kaga "yi -teala "da -e Rōm 'non 'o -cee Bali -pan 'kōn 'wi, -e 'o -cee 'leglōn 'wi.»

⁴⁹ O va min -tv nen waa laabo Kaifa be, -yee ci 'le 'bō z1e -a -ji Bali -pannōn 'tazan -a. Yaa 'v1 -wle 'nan: «'W1 'tv a be, ka'a tōa di. ⁵⁰ 'Ka "nrøn 'ka 'ji 'nan, e ya 'cee 'w1 'yi "a -e min -twli 'e min pēnōn 'ji -ka wv, "tōgō -cee 'leglōn 'ji minnun pēnōn 'nan 'e 'nyan.»

⁵¹ 'W1 nen Kaifa -a 'v1 be, ya'a 'sile -a 'bō 'le ci "nrōndi va di. 'Pian le 'bō z1e -a -ji be Bali -pannōn 'tazan nen, -yee "wēan Bali ci la "va en e 'w1 z1e -a 'v1 'nan, Zozi -taa "kale Zuif 'non 'leji. ⁵² Wa'a vile 'nan e -kaa Zuif 'non 'saza 'leji di, 'pian Bali -le 'nennun pēnōn nen 'o fuiladi "man 'tre da be, o 'leji nen e -kaa, -e 'o 'te 'e cin da min 'pa 'tv -a.

⁵³ Yi 'lein nen Kaifa 'w1 z1e -a 'v1 "da "be, -a nyan nen Zuif 'non 'tō "da 'nan 'o Zozi 'te. ⁵⁴ -Yee "wēan ya'a "nyian bolea 'ji Zude 'leglōn 'ji di. 'Pian e 'si Zude, en e -ku 'tre 'tv da "bui "da zia 'fla nen waa laabo Efrai be -a da. 'O 'vale 'e -srunōn 'a o -fv 'fla z1e -a da.

⁵⁵ Zuif 'non 'le 'si nōanba -ji "fedi dredi 'bō 'kogo. En 'leglōn pēnōn 'ji minnun be, o "kaga "ku Zeruzalem. O -ku -nan nun te "fedi 'bō 'ka tian bole di, 'nan -e 'o 'fli dre 'saun Bali 'le. ⁵⁶ En o Zozi -wēdi 'sia. Z1 'o cin 'y1 Bali -pan 'kōn 'le "nen "be, en waa laabu 'o cin lō 'nan: «Zozi 'ka 'kolaman -e 'e 'ta "fedi 'gυe -a da di, "ka "nrōnman 'ka 'ji 'kō?» ⁵⁷ Fe -le "wēan nen o 'w1 z1e -a 'v1 be, Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizen 'non -a 'v1 'nan min nen e Zozi 'y1 be, -a san 'e srōen wv "man 'wle 'dv -e 'o 'kun.

12

Lumən -tv -laziglob -sen Zozi 'cein -da (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ E -fu yi 'shæɛdɔ -e Zuif 'nən 'le 'si nɔanba -ji "fedi 'e bɔ, ɛn Zozi 'ku 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. Laza nɛn e -ka ɛn yaa fuɔ bɛ -a fla nɛn. ² Zi e 'bɔla Betani nun bɛ, o fɛnun tɔɛn ɛn waa -nɔn -yrɛ. Mat 'bɛ fɛ zɪɛ -a -pliman. ɛn minnun nɛn o ci 'o -nyrandi Zozi "srɔn fɛnun -sru "bɛ, Laza a o va.

³ Tɔɔn Mari -laziglob -pɔn -tv 'si, yaa -sɛn Zozi 'cein -da, ɛn yaa man bɔv 'e 'wulo "jɛ "a. -A -koei 'kɔn 'bɔ 'ji 'si 'e pɛɛnɔn. -Laziglob zɪɛ waa drɛ fɛ -tv nɛn waa laabo Nard bɛ -a, e 'ka 'e baadi fɛ -tv -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a.

⁴ O Zozi -sruzan 'tv laabo Zudazi Karioti, -yɛɛ "ta -daa Zozi 'nɔnɛ minnun lɛ. Min zɪɛ e 'nan: ⁵ «-Mɛ "le "wɛan nɛn wa'a -laziglob 'labɛ -a -tanɛ dɪ? -Kaa taan paan, -a "lala bɔa -kpi fuba 'shæɛdɔ, -e -kaa -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

⁶ 'Yalɛ -tɛnɔn 'le 'wɪ "cɛɛ "naan "man -yɛɛ "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ dɪ. 'Pian crinzan nɛn, ɛn -wee "lala nɛn yaa "paala bɛ, yaa "sia "va te yaa -ble.

⁷ ɛn Zozi 'e 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔv flɪ, yaan 'man drɛ yi nɛn waan wo bɛ -yɛɛ "wɛan. ⁸ Tv pɛɛnɔn 'a bɛ, te 'yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, ma'an 'fo 'ka 'va tv pɛɛnɔn 'a dɪ.»

Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ

⁹ Zuif 'nɔn "kaga -a 'man 'nan Zozi a Betani, ɛn o -kɔ -nan nun. Wa'a 'kɔlɛ Zozi yɪdɪ 'saza 'le "wɛan dɪ, 'pian o -kɔ 'nan -e 'o Laza nɛn e -ka ɛn yaa fuɔ bɛ -a yɪ. ¹⁰ -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ. ¹¹ Kɔɔ Laza -le "wɛan Zuif 'nɔn "kaga "a 'sinan o -sru, te o yi -tɛala Zozi da.

Zozi 'bɔla Zeruzalem (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² -A ta tv nɛn e cɛɛn bɛ, Zuif 'nɔn "kaga "nɛn o -kɔ Zeruzalem Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fedi da bɛ, zi waa 'man 'nan Zozi -a -tanɔn Zeruzalem bɛ, ¹³ o lo 'lanun 'sia, ɛn o -kɔ Zozi 'sɪlɛ -sia te o plaman. Waa ve 'nan: «-Fɛavɛa o! -Fɛavɛa o!

Min nɛn e ci -tanɔn Minsan 'tɔ da bɛ, Bali -le -fɛa 'e 'kɔn -a san man. Izrael 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

¹⁴ Zozi -aflumun pla 'nɛn 'tv 'yɪ, ɛn e -nyran "da "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn Bali

-le 'fluba 'ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

¹⁵ «Zeruzalem minnun, te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ!

"Ka 'yɪɔ, 'cee mingɔnnɛn a -tanɔn

'e -nyrandɪ -aflumun pla 'nɛn da.»

¹⁶ Tv zɪɛ -a wlu bɛ, Zozi -srɔnɔn 'ka 'wɪ nɛn e ci 'e 'lɛ sɔɔnan zɪɛ -a -ci manɛ dɪ. 'Pian tv nɛn Zozi 'ku 'e "tɪ "le mingɔnnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da bɛ, -a -nan nɛn -a -cin -tɔ o ji 'nan 'wɪ nɛn e crɛn -tɛdɪ Zozi 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, -yɛɛ 'lɛ sɔɔ.

¹⁷ Tv nɛn te Laza -ka e ya -yrɛ -ji -e Zozi 'e fuɔ bɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, o Zozi 'le 'wɪ 'vɪ. ¹⁸ ɛn minnun "kaga "ta Zozi 'sɪlɛ -sia 'lɛbo "fɔ wɪ nɛn yaa drɛ waa 'man bɛ -yɛɛ "wɛan. ¹⁹ -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn -a vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Kaa ye, ka'a 'kɔlaman fɛ -tv drɛdɪ -a "nyian dɪ. "Ka 'yɪɔ, 'trɛda minnun pɛɛnɔn -sɛn -a -sru.»

Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o -ta Zozi 'va

²⁰ Minnun nɛn o -kɔ Bali bɔlɛ "fedi da Zeruzalem bɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o -mie a o va. ²¹ O 'nɔn zɪɛ, o pli Filipɔ man. Filipɔ bɛ, Bezaida min nɛn Galile 'lɛglɔn 'ji. ɛn o kɔala "man -a vɪdɪ -a 'nan: «'Kɔ 'san, kɔ ya "vale 'kɔ Zozi ye.» ²² Filipɔ -kɔ -a vɪɛ Andre lɛ, ɛn Andre 'lee Filipɔ -kɔ -a vɪɛ Zozi lɛ.

²³ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Tv nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an -ko 'an "tɪ "le mingɔnnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da bɛ e 'bɔ. ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te wa'a 'saa 'wɪɛ 'fɔlɛ 'trɛ 'ji -e 'e fɔlɪ "ji "dɪɛ, e -fo 'e -tɔwli, yaa 'bɔa "da "dɪ. 'Pian -te e fɔlɪ "ji "bɛ, -a -kɔn bɔa "da -e 'e 'sɛn "da "kaga. ²⁵ Min nɛn -yɛɛ 'belidɪ wɪ ci "man "bɔv "bɛ, e -taa 'yɛɛ 'belidɪ 'bɔ srɛlɛ, 'pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'trɛda wɪnɔn -sru "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. ²⁶ -Te min a "va 'nan 'an drɛ 'e 'san -a bɛ, 'e -sɔɔnla 'an -sru. -Te e sɔɔnla 'an -sru "bɛ, fɛnan nɛn an ci bɛ, 'an 'suzan zɪɛ e -kɔan "nan 'nyian. Min nɛn yaan "sua bɛ, 'an "tɪ -a 'tɔ dra -dan.

²⁷ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an 'ci baa 'ji. -Mɛ "wɪ nɛn an -taa -a vɪɛ 'an "tɪ "lɛ? Maan ve 'an "tɪ "lɛ 'nan, 'e yra yɪdɪ 'labɛ -a 'si 'an man -kɔɔbli. -Cɛjɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a ve dɪ, kɔɔ -yɛɛ "wɛan nɛn an -ta 'trɛda. ²⁸ Maan ve 'pian 'nan: «'An "tɪ, 'i drɛ -e minnun 'o -tɔ 'nan 'i 'tɔ a -dan.» »

'Nun tɔɔn, ɛn wei -tu wu laji. E 'nan: «Maan -ci kɔɔn 'nan 'an 'tɔ a -dan 'va, ɛn maan dra "nyian -dan.»²⁹ Min "kaga "nɛn fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o 'nan: «Laa -paan 'bɛ klun.» ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -a -tu 'bɛ 'wɪ tin 'ba -yrɛ.»

³⁰ ɛn Zozi 'bɔ -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Wei nɛn e wu 'gʊɛ, 'mɛn "wɛan "cɛɛ e wu dɪ, 'pian 'ka lɛ nɛn e 'wɪ tin 'ba. ³¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'trɛdanɔn 'le tin 'badɪ bɛ e 'bɔ. Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ -a -pin tu 'bɔ. ³² 'Mɛn vɛ bɛ, tu nɛn minnun 'an "paa yiba "plan da -e 'an 'si 'trɛda bɛ, -te -a tu 'bɔ bɛ, maan dra -e min pɛɛnɔn 'o yi -tɛra 'an da.» ³³ -Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, zɪ e -taa "kalɛ bɛ -a -nan wɪ nɛn yaa 'vɪ.

³⁴ ɛn minnun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kʊa 'man -pei 'fluba 'ji 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ, ya'a kaa 'li "fo "dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn yia ve 'nan: «Yi nɛn o Blamin -pɪ "paa yiba "plan da? Blamin -pɪ zɪɛ -tɪ nɛn?»

³⁵ ɛn Zozi 'e -wɪɛ 'nan: «'Tɛ 'san a tian 'ka 'va tu "wɛnnɛn 'a. 'Ka 'ta wɔ te -a 'san a tian 'ka 'va, "tɔgɔ klun 'e bɔ 'ka man kligli. Min nɛn e 'ta wo klun va bɛ, fɛnan nɛn e cɪ -kɔnan bɛ, ya'a tɔa dɪ. ³⁶ 'Ka yi -tɛra 'tɛ 'san da te e ya tian 'ka 'va, -e 'ka 'kɔn minnun nɛn o ya 'tɛ 'san da bɛ waa.»

Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, e 'si o "srɔn, ɛn e yɔɔ -wɔ.

Zuif 'nɔn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ

³⁷ Zozi 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga drɛ Zuif 'nɔn yie man, 'pian wa'a yi -tɛlɛa Zozi da dɪ. ³⁸ E drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. Yaa 'vɪ 'nan:

«Minsan, -tɛ yi -tɛra 'wɪnun nɛn kʊa 'vɪ bɛ -a da?

ɛn -tɪ lɛ nɛn Minsan 'yee -pɛ 'plɛ 'ci kɔɔn?»

³⁹ 'Wɪ nɛn -yee "wɛan wa'a 'kɔlamɛn -e 'o yi -tɛra 'wɪ da dɪɛ, Ezai -a 'vɪ "nyian. Yaa 'vɪ 'nan:

⁴⁰ «Bali o yie 'wɪ,

-e 'o vilɛ 'o fɛnan 'yɪ dɪ,

ɛn e o -pɔan "da -tɔ 'plɛblɛ,

-e 'o vilɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ.

E drɛ zɪɛ 'nan

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'e -sru,

-e 'e o 'si 'wɪ 'ji.»

⁴¹ Zozi 'le 'wɪ nɛn Ezai -a 'vɪ. E Zozi 'le -dan ci 'yɪ, -yee "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

⁴² Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ bɛ, o "kaga "yi -tɛala Zozi da. 'Pian Farizɛn 'nɔn 'le "wɛan o 'ka "vale 'o ve 'wein dɪ, "tɔgɔ 'o o -pin cin yɪ 'kuin. ⁴³ -Te minnun o 'tɔ "yi "ve bɛ, waa ye "yi e "mlian Bali -le o 'tɔ "yi "vɪdɪ da.

⁴⁴ Zozi paan 'nan: «Min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, 'an 'saza da "cɛɛ e yi -tɛala dɪ, 'pian e yi -tɛala "nyian min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da. ⁴⁵ Min nɛn yaan 'yɪ bɛ, te e min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a 'yɪ. ⁴⁶ 'Mɛn cɪ 'tɛ 'san -a, an -ta 'trɛda 'nan -e min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, -a san 'e vilɛ 'e 'fɔ klun va -trilii dɪ.

⁴⁷ -Te min 'an wei 'man, ɛn -a san 'ka 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, mɛn "cɛɛ tin -tɛa -a san da dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan an -ta 'trɛda 'nan -e 'an 'trɛdanɔn 'si 'wɪ 'ji, ma'an 'talɛ 'nan -e 'an tin -tɛ 'trɛdanɔn da dɪ. ⁴⁸ Min nɛn yaan tuv 'e 'pɛla koda, ɛn ya'a 'an wei 'silɛa 'wɪ 'a dɪɛ, -a san -le 'wɪ tin 'bazan a. 'An wei nɛn maan 'vɪ bɛ, -yɛɛ tin -tɛa -a san da yi -fɔla "da 'ji.

⁴⁹ 'Wɪ nɛn maan ve bɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ, 'pian 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -yɛɛ 'wɪ nɛn kɔ 'an vɪ bɛ -a 'pa 'an 'le. ⁵⁰ ɛn maan -tɔa 'nan 'an "tɪ "le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ. 'Wɪnun nɛn maan ve 'gʊɛ, zɪ 'an "tɪ -a 'vɪ 'mɛn bɛ -a da nɛn maan ve.»

13

Zozi 'lee 'e -srunɔn fɛ -nyranman bli 'e cin va

¹ E -fɔ yi -tu -e Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdɪ yi 'e bɔ. Zozi -a -tɔa 'nan 'yee tu 'bɔ -e 'e 'si 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e 'kʊ 'e "tɪ "srɔn. Minnun nɛn o yi -tɛra Zozi da 'trɛda bɛ, e o 'yɪ "yi, e o 'yɪ "yi "trilii, ɛn yaa 'le 'sran.

² Yi zɪɛ -a funninmlan nɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn a fɛnun -blinan 'e cin va. Tu zɪɛ -a man bɛ, te Satan cɪ "nrɔndɪ 'pla Simɔn -pɪ Zudazi Karioti man. Yaa -cin -trɔa "ji 'nan 'e Zozi 'nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ. ³ Zozi -a -tɔa 'nan 'e "sia Bali va ɛn 'e lia 'e da Bali va. Yaa -tɔa "nyian 'nan 'e "tɪ 'e 'tɔ fɛ pɛɛnɔn da. ⁴ E wluan fɛnun nɛn o cɪ -a -blinan bɛ -a -sru, e 'yee sɔ 'si 'e da, ɛn e sɔ -tu 'si yaa -trɔa 'e -tɛn "da. ⁵ E 'yi 'sɛn 'kpɔngbo 'tu -ji, ɛn 'e -srunɔn 'cɛin -man "foedɪ 'sia, te yaa man bʊɔman sɔ nɛn -a -tɛn "da bɛ -a.

⁶ Zɪ e 'bɔ Simɔn Pieri da bɛ, ɛn 'bɛ laabu -yrɔ 'nan: «Minsan, yie 'an 'cɛin -man "foeman?»

⁷ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gʊɛ yi'a -ci maan tʊ 'gʊɛ -a dɪ, 'pian yia -ci maan 'e 'fɔla "da.»

⁸ En Piɛri "e -yrɛ 'nan: «Maan 'we "man "dɪ, yi'a 'li 'an 'cɛin -man foeman "fo "dɪ.»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Te ma'an 'i 'cɛin -man "foelɛ dɪɛ, te i 'ka 'mɛn vɛ -a dɪ.»

⁹ -A -nan nɛn Simɔn Piɛri "e Zozi lɛ 'nan: «Te 'yian 'cɛin 'saza 'man "foe dɪ. Minsan, 'an 'pɛ 'lee 'an 'wulo nɛn 'gʊ, 'i o man "foe "nyian.»

¹⁰ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn 'e sru 'va bɛ, -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da a 'saun. -A cɛin -man 'saza nɛn yaa "foeman. Ka ya 'saun, 'pian 'ka pɛɛnɔn "cɛɛ dɪ.» ¹¹ Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, Zozi -a -tɔa, -yee "wɛan yaa 'vɪ 'nan, o pɛɛnɔn 'ka 'saun dɪ.

¹² Zɪ Zozi cɛɛn 'e -srunɔn 'cɛin -man "foedɪ man bɛ, ɛn e 'yee sɔ 'wʊ "nyian 'e da. E -nyran fɛnʊn -sru 'e "pa 'ji, ɛn yaa laabʊ -wɔb 'nan: «'Wɪ nɛn maan drɛ 'cɛɛ 'gʊɛ, kaa -ci 'man? ¹³ Kaan laabo Bali -le 'wɪ "paazan, ɛn kaan laabo Minsan. Kaa ve 'e 'nɔan da, kɔɔ an ya -a. ¹⁴ 'An 'bɔ 'bɛ cɪ Bali -le 'wɪ "paazan -a, ɛn mɛɛn cɪ Minsan -a, -yee "wɛan -te an 'ka 'cɛin -man foe bɛ, 'ka cin cɛin -man "foe "nyian. ¹⁵ 'Wɪ -kɔɔn "man wɪ nɛn man drɛ 'cɛɛ, 'dʊ -e 'ka drɛ "le zɪ maan drɛ 'cɛɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da dɪ. En 'pasiazan -dan 'ka 'mlian min nɛn yaa 'pa 'sia bɛ -a da dɪ. ¹⁷ 'Wɪnʊn zɪɛ kaa -tɔa 'sien. -Te ka 'ta 'wɔla "da "bɛ, Bali -le -fɛa 'ka man.

¹⁸ 'Ka pɛɛnɔn "cɛɛ maan ve dɪ. Minnʊn nɛn an o 'si "va "bɛ, an o -tɔa, 'pian 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, e ya "le 'e 'le sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min nɛn 'kʊ fɛ blɪ a 'e cin va bɛ, e drɛ 'an 'nanmanzan 'a.»

¹⁹ Maan ve 'cɛɛ 'vaa -e -a tʊ 'e bɔ. Tʊ nɛn 'wɪnʊn zɪɛ e dra "man "bɛ, -e min nɛn an cɪ -a bɛ 'ka -tɔ. ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nɛn maan 'pa 'sia bɛ, -te min nɛn yaa -pɛ 'kun bɛ, 'an 'bɔ nɛn -a san 'an 'pɛ 'kun. En min nɛn yaan 'pɛ 'kun bɛ, te min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a 'bɔ nɛn -a san -a -pɛ 'kun.»

Zozi "e 'nan Zudazi "ta 'e -nɔan 'e 'nanmannɔn lɛ
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn -a ci baa 'ji. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -wɔlɛ 'wein 'nan: «Maan ve

'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min -tʊ a 'ka yei, -yɛɛ 'an -nɔan 'an 'nanmannɔn lɛ.»

²² En Zozi -srunɔn 'o yiɛ 'tɔ 'o cin yra, kɔɔ min nɛn e cɪ -yee 'wɪ vɪnan bɛ, wa'a san tɔa dɪ. ²³ Zozi -sruzan 'tʊ nɛn Zozi -a ye "yi 'kpa tɪglɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'e -nyrandɪ Zozi 'bɔ "srɔn "kogo. ²⁴ En Simɔn Piɛri 'wɪ 'tʊ drɛ -yrɛ 'nan 'e laabʊ Zozi 'lɔ 'nan -tɪ nɛn Zozi 'bɔ -a ve.

²⁵ Zozi -sruzan zɪɛ, e tɛɛn "ji Zozi kugu da, ɛn yaa laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, -tɪ nɛn?»

²⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Min nɛn an 'kpɔun ponɛn 'fɔdɪ -nɔn -yrɛ "bɛ, te -a san nɛn.» -A -nan nɛn Zozi 'kpɔun ponɛn 'si, yaa 'fɔ, ɛn yaa -nɔn Simɔn -pɪ Zudazi Karioti lɛ. ²⁷ Zɪ Zudazi 'kpɔun ponɛn zɪɛ -a 'si bɛ, ɛn Satan -fɔ -a -sru.

Zozi "e -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn i "ta -a dra bɛ, 'i drɛ tada.» ²⁸ Minnʊn nɛn o cɪ 'o -nyrandɪ waa fɛnʊn -sru "bɛ, o -tʊ 'ka 'wɪ nɛn Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "man "bɛ -a -ci manlɛ dɪ. ²⁹ Zudazi "kuan 'wee "lala man, -yee "wɛan min -mienun -a nrɔn 'o 'ji 'nan, Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan 'e 'kʊ fɛ nɛn e klɪ 'o man "fɛdɪ fɛ -a bɛ -a 'lɔ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan 'e 'kʊ fɛ -tʊ -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. ³⁰ Zudazi 'kpɔun ponɛn zɪɛ -a 'si, nun tɔɔn ɛn e 'bɔla bei "nyianɔv klun va.

Zozi 'wɪ 'nyranman paa 'e -srunɔn 'ji

³¹ Zɪ Zudazi bɔla bɛ, ɛn Zozi "e 'nan: «'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Blamin -pɪ 'tɔ drɛ -dan "mɛn, ɛn minnʊn Bali -le -dan ci ye Blamin -pɪ -le "wɛan. ³² En -te minnʊn Bali -le -dan ci 'yɪ Blamin -pɪ -le "wɛan bɛ, -e Bali 'bɔ 'e 'pɪ 'tɔ drɛ -dan 'e 'bɔ 'a. -A -nan 'ka "nyian mɔan dɪ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

³³ 'Mɛn 'nɛnnʊn, an ya tian ka yei tʊ "wɛnnɛn 'a, 'pian ka -taa 'an -wɛɛɛ. 'Wɪ nɛn maan 'vɪ Zuif 'nɔn lɛ bɛ, an "cee "ve "nyian. Ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kʊ fɛnan nɛn an "ta -ko bɛ -a -nan dɪ.

³⁴ An -pei -trɛ -tɔa 'cɛɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yɪ "yi "le zɪ an 'ka 'yɪ "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³⁵ -Te 'ka cin ye "yi "bɛ, minnʊn pɛɛnɔn -taa -a -tɔlɛ 'nan ka ya 'an -srunɔn 'a.»

Zozi -a 'vɪ Piɛri lɛ 'nan e "sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Simɔn Piɛri -a laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, i "ta -ko nyin zia?»

En Zozi "e -yrɛ 'nan: «Fɛnan nɛn an "ta -ko tʊ 'gʊɛ -a bɛ, yi'a 'kɔlaman -e 'i -tra 'an -sru "dɪ, 'pian "bɛ -sru, i -taa -sɔnɔlɛa 'an -sru.»

³⁷ En Pieri -a laabu -yrō "nyian 'nan: «Minsan, -mε "le "wεan ma'an 'kolaman -e 'an 'kola 'i -sru tū 'gυε -a dī? 'An 'man a 'e wυdī -e 'an 'ka 'yie "wεan.»

³⁸ En Zozi "e 'nan Pieri λε 'nan: «Yia ve 'nan, 'i 'man a 'e wυdī -e 'i 'ka 'mεn "wεan? 'Pian 'an 'bō "an "ve 'yie 'wī tīglī 'a 'nan, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yī'an 'tōa dī, 'vaa -e mannεn tεδε 'e 'wī.»

14

Zozi 'tōwli 'bε cī Bali va -si -a

¹ Zozi "e 'nan 'e -srunōn λε 'nan: «Te 'ka 'ci 'e baa -ji 'mlōnmlōn dī! 'Ka yi -tεra Bali da, εn 'ka yi -tεra "nyian 'an da! ² 'An "tī "le "kōnnεn "bε, -nyrannan "kaga "a -nan. An "ta -ko 'ka -nyrannan "man drελε. "Te -nyrannan 'ka 'nan dīε, "te ma'an vīλε 'cεε dī. ³ -Yee "wεan -te an -kū εn an 'ka -nyrannan "man drε bε, an -taa 'ka 'silε -e -kaa kū -nan nun. -Kaa -nyrannan -kōan 'e cin va. ⁴ Fε nεn an "ta -ko -nan 'gυε, -kaa -nan si -tōa.»

⁵ En Toma "e -yrε 'nan: «Minsan, fε nεn i "ta -ko -nan bε, kū'a -nan si tōa dī. Kūa dra 'kō -e 'kū -nan si -tō?»

⁶ Zozi "e -yrε 'nan: «Mεεn cī -si -a, εn mεεn cī 'wī tīglī 'a, εn mεεn cī 'belidī -a. Min 'ka 'kolaman -e 'e 'kū 'an "tī 'va, te ya'a 'ciulea 'an 'va dī. ⁷ Min nεn an cī -a bε kaa -tō, -yee "wεan kaan "tī -tōa. 'Bε nεn 'gυε kaan "tī 'yī, εn zī e cī bε, kaa -tōdī 'sia.»

⁸ En Filipū "e 'si "va 'nan: «Minsan, 'i "tī 'bō bε, 'i -kōōn 'kūε, te 'kū 'ci 'sō.»

⁹ Zozi "e -yrε 'nan: «Filipū, an 'mōn 'ka yei "kaga, εn yia tian 'an 'tōλε dūv? Min nεn yaan 'yī bε, te -a san 'an "tī 'yī. -Mε "le "wεan yia ve 'nan 'an "tī -kōōn 'cεε? ¹⁰ Yī'a yī 'tεala "da 'nan 'kū 'vale 'an "tī "a kū ya min -tōwli "a dūv? 'Wīnun nεn maan ve 'cεε 'gυε, ya'a 'sia 'an 'bō 'va dī. 'An "tī 'bō nεn kū ya -a min -tōwli "bε, -yεε -ciala 'an 'va -e 'e 'yee 'wīnun 'λε sōō. ¹¹ 'Ka yi -tεra "da 'nan 'kū 'vale 'an "tī "a kū ya min -tōwli "a. En -te ka'a yī 'tεala 'an da 'an 'lewei 'le "wεan dīε, 'ka yi -tεra 'an da, wīnun nεn maan dra bε -yee "wεan. ¹² Maan ve 'cεε 'wī tīglī 'a 'nan, min nεn e yī -tεra 'an da bε, 'wīnun nεn maan dra 'gυε, -a san "e "dra "nyian. -A -san -taa 'wī -dandan drελε e "mlīan 'mεn vε da, kōō an "ta -ko 'an "tī 'va. ¹³ 'Wī pεεnōn nεn kaa laabo 'an "tī 'lō te ka ya 'mεn vε -a bε, maan dra, 'dū -e 'an

"tī 'tō 'e drε -dan 'mεn "wεan. ¹⁴ -Te ka 'wī 'tū laabu 'an 'lō te ka ya 'mεn vε -a bε, maan dra.»

Zozi "e 'nan 'e -taa Bali lei 'saun 'a 'yee minnun da

¹⁵ «-Te kaan ye "yī "bε, 'an wei da nεn 'ka 'ta wōla. ¹⁶ Tōōn 'an "tī trū "baa -e 'e 'ka 'pa "vazan 'pa 'sia 'cεε, -yεε fo 'ka 'va 'li 'trīlii. ¹⁷ 'Ka 'pa "vazan zīε Bali lei nεn 'e 'wī tīglī -kōōnman min λε bε -nyrεn. Minnun nεn 'trεda 'wīnun 'gυε -nyrεn waa ye "yī "bε, ya'a 'kolaman -e 'e drε -wee vε -a dī, kōō o yra 'ka "da 'zia dī, εn wa'a -tōλε dī. 'Pian 'cee vε bε, "ka "tō, kōō e ya 'ka 'va, εn 'ka -taa "drελε waa min -tōwli "a. ¹⁸ Ma'an 'ka 'tōε 'ka 'saza "le 'nεn nεn -a "tī 'lee -a "bū "ka 'e da bε -yee 'wī 'zū dī. An lia 'an da 'ka 'va. ¹⁹ E -fū tū "wεnnεn 'a, te 'trεda minnun 'ka "nyian 'an 'ye dī. 'Pian 'cee vε bε, ka -taa -a yīλε 'nan 'an yīε a "man "nyian 'e "pa 'ji. En "cee yīε 'fo "man "nyian. ²⁰ Tū zīε -a man nεn kaa -tōa 'nan 'an "tī 'bō bε, kū ya -a min -tōwli. En 'ka 'bō 'lee 'an 'bō bε, -kaa ya min -tōwli "a. ²¹ Min nεn 'mεn -pei -tō wīnun -cin a "ji, te e 'ta 'wōla "da "bε, -a san 'bε 'an ye "yī. Min nεn yaan ye "yī "bε, 'an "tī -taa -a san yīλε "yī, 'an 'bō an -taa -a san yīλε "yī "nyian, εn 'an 'fli -kōōnman -yrε.»

²² En -a -sruzan 'tū nεn "nyian waa laabo Zudazi, te Zudazi Karioti "cεε 'bε 'a dīε, 'bε laabu -yrō 'nan: «Minsan, -mε "le "wεan 'i 'fli -kōōnman 'kūε, εn yī'a 'i 'fli kōōnman 'trεda minnun λε dī?»

²³ En Zozi -a 'vī -yrε 'nan: «-Te min 'an ye "yī te e 'ta 'wōla 'an wei da bε, -a -nan nεn 'an "tī -taa -a san yīλε "yī. Tōōn 'kū 'vale 'an "tī "a bε, kū -taa "talε -a san va -e 'kū -nyran "va. ²⁴ 'Pian min nεn ya'an ye "yī "dīε, ya'a 'ta wōla 'an wei da dī. Wei nεn ka cī -a mannan 'gυε, ya'a 'sia 'an 'va dī, 'pian 'an "tī 'nεn yaan 'pa 'sia bε -a va nεn e "sia.

²⁵ 'Wīnun 'gυε maan tin "baa 'cεε te an ya tian 'ka yei. ²⁶ 'An "tī -taa "talε 'ka 'pa "vazan 'a 'an 'leji, Bali lei 'saun nεn. -Yεε 'wī pεεnōn nεn maan 'vī bε -a -cin -tōa 'ka 'ji, εn -yεε -cī "sia 'cεε.

²⁷ 'Ka 'fū -trōō, 'mεn -fūdī -trōō bε, maan -nōn 'cεε. Ma'an -fūdī -trōō ve 'ka 'man "le 'nan 'trεda minnun -a ve 'ka man bε -yee 'wī 'zū dī. Te nyεn 'e 'ka 'cεn dī, εn te "klan 'e 'ka 'tε dī.

²⁸Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, an "ta -ko -e 'an li 'an da 'nyian 'ka 'va. "Te kaan ye "yi "bɛ, "te 'ka 'ci "nranman, kɔɔ an "ta -ko 'an "ti 'va, ɛn 'an "ti -dan "mlian 'an da. ²⁹'Winun zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'vaa -e -a drɛ tʊ 'e bɔ. 'Dʊ -e "yɛɛ vɪnan 'e drɛ bɛ, -e 'ka yi -tɛra 'an da. ³⁰'Mɛn tʊ 'ka "nyian "kaga -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ dɪ, kɔɔ Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ, e ya -tan. -Yee 'plɛblɛ 'ka 'an da dɪ, ³¹'pian -e 'trɛda minnun 'o -tɔ 'nan, 'an "ti ye "yi "bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'mɛn bɛ an 'ta 'wɔla "da.

'Ka 'wɔlan lou, -kaa kv!»

15

Zozi-kənnən "tʊ -fɔ yiba 'lee 'e pɛ 'nɛnnun da

¹Yaa vɪdɪ 'sia -wɛɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba 'kpa -a, ɛn 'an "ti 'bɛ cɪ min nɛn e rɛzɛn 'bɔ 'ta bɛ -a. ²'An pɛ 'nɛnnun nɛn wa'a 'baa dɪɛ, 'an "ti o "cɛan, ɛn 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o baa "bɛ, 'an "ti "o man dra 'dʊ -e 'o ba 'kpa "kaga. ³Cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o -taa "bale "kaga "bɛ waa, kɔɔ 'wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'gʊɛ, e 'ka drɛ 'saun 'va. ⁴'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man te -kaa ya min -tʊwli "a. Yiba "pɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e ba 'e 'saza, te e 'ka 'e lɛadɪ yiba 'bɔ man dɪ. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, -te ka'a 'fʊlɛ 'ka lɛadɪ 'an man dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ.

⁵Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba "a, ɛn cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun -a. Min nɛn e -fʊ 'e lɛadɪ 'an man bɛ, kv 'vale -a kv dra min -tʊwli "a. -A san -kɔan "le yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Yɛɛ cɪ 'nan -te ma'an 'palɛ 'ka 'va dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ. ⁶Min nɛn ya'a -fʊlɛ 'e lɛadɪ 'an man dɪɛ, waa -tua bei. -A san a "le 'nan yiba "pɛ nɛn waa cɛɛn ɛn waa tʊw bei "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kaa, waa "siala -e 'o -fɔ 'tɛa. ⁷-Te ka -fʊ 'ka lɛadɪ 'an man, ɛn 'an wei -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, fɛ oʊ fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ, 'ka laabʊ 'an "ti 'lɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ⁸-Te ka ya "le 'nan yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'an "ti 'tɔ dra -dan. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnnman 'nan ka ya 'an -srunɔn 'a.

⁹Zɪ 'an "ti 'an ye "yi "bɛ, -a da nɛn an 'ka ye "yi. 'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man -e 'an 'ka yi "yi. ¹⁰-Te ka 'ta 'wɔla 'mɛn -pei -tɔ winun da bɛ, an 'ka ye "yi. An 'bɔ "nyian, "an 'ta 'wɔla 'an "ti "le -pei -tɔ winun da ɛn yaan 'yi "yi.

¹¹'Winun zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn an 'lɔ 'gʊɛ -e 'kɔn "nyian "cee

'lɔ. -E 'cee vɛ 'e 'ciɪla "da "fo. ¹²'Mɛn -pei -tɔ wɪ nɛn 'nan, 'ka cin yi "yi "le zɪ an 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹³Yɪdɪ "yi "nɛn e "mlian yɪdɪ "yi pɛɛnɔn da bɛ, -nyrɛn 'nan min 'e 'wɪ "man -e 'e 'ka 'e beenun "pa 'ji. ¹⁴-Te ka 'ta 'wɔla 'wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a da bɛ, te ka ya 'an beenun -a. ¹⁵Ma'an "nyian 'ka laabo 'an 'sunɔn dɪ, 'pian an 'ka laabo 'an beenun. Min 'suzan 'ka 'e 'tazan drɛ wɪ tɔa dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'man 'an "ti "da bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ, -yee "wɛan an 'ka laabo 'an beenun. ¹⁶'Ka 'bɔ "cɛɛ 'an 'si "va ɛn ka sɔɔnla 'an -sru "dɪ, 'pian mɛɛn 'ka 'si "va. An 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'nyranman 'pa, -e 'ka drɛ yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -a. 'Cee 'nyranman "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "ti 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ¹⁷'Winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gʊɛ, 'ka 'ta 'wɔla "da 'dʊ -e 'ka cin yi "yi.»

'Trɛda minnun "naan Zozi 'lee 'e -srunɔn man

¹⁸«'Trɛdanɔn "naan 'ka man, 'pian 'ka -tɔ 'nan o 'nan 'an man 'ka 'lɔ 'e 'flin. ¹⁹"Te ka ya "le 'trɛdanɔn 'zʊ bɛ, "te o 'ka ye "yi "le 'o 'va minnun zʊ. 'Pian an 'ka 'si o yei, ɛn ka 'ka 'nyian 'trɛdavɛ -a dɪ, -yee "wɛan o "naan 'ka man. ²⁰'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Maan 'vɪ 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da dɪ, -yee "wɛan -te minnun 'tɛ 'pa 'an da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'tɛ "paa "nyian "cee "da. -Te minnun 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'ta 'wɔla "nyian "cee "wei da. ²¹'Winun pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ, ka ya 'mɛn vɛ -a -le "wɛan. Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, wa'a tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn waa dra. ²²"Te ma'an 'talɛ -e 'an 'wɪ tin 'ba -wɛɛ "dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -wee 'wɪ 'pa "davɛ pee "ka "dɪ. ²³Kɔɔ min nɛn e "naan 'an man bɛ, te -a san "nan "nyian 'an "ti "man. ²⁴'Winun nɛn min -tʊ 'ka tian 'li -a drɛlɛ dɪɛ, "te ma'an drɛlɛ o yiɛ man dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, waan drɛ winun 'yi, te o "naan tian 'kv 'vale 'an "ti "a 'kv man. ²⁵'Wɪ zɪɛ e dra 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee -pei 'fluba 'ji bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun 'nan 'an man te -a -ci "ka "dɪ.»

²⁶Tʊ nɛn an -ko 'an "ti 'va bɛ, an 'ka 'pa 'vazan "paa -sia. Bali lei nɛn, e "sia 'an "ti 'va, ɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ. -Te e -ta bɛ,

-yεε 'an 'nan w₁ ve. ²⁷ 'Ka 'b₀ "nyian, cεε 'an 'nan w₁ ve minnun lε. K₀₀ -e 'e 'sia 'mεn 'nyranman pou sianan "trilii -e 'e b₀ cεεgυ yi -a bε, ka -f₀ 'an "sr₀n.

16

¹ 'W₁nun 'gυε maan 'v₁ cεε 'nan -e "wεε v₁nan 'o 'tε "paa 'ka da bε -e 'ka v₁lε 'ka 'si 'an -sru "d₁. ² Minnun -taa 'ka 'pinlε 'wee cin y₁ 'k₀nnun -ji. En t₀ -mie -taa "b₀lε bε, minnun 'ka -tεeman, te o 'ci "nr₀nman 'nan 'o ya Bali 'sunan. ³ 'W₁nun z₁ε waa dra, k₀₀ wa'an "t₁ 't₀a d₁, en wa'an 't₀a d₁.

⁴ 'W₁nun z₁ε maan 'v₁ 'cεε 'nan -te -a -t₀ 'b₀ bε, -e 'an wei -cin 'e 'tr₀a 'ka 'ji. Ma'an v₁lε 'cεε -a pou sianan "d₁, k₀₀ te an ya 'ka yei.»

Zozi "e 'nan Bali lei 'saun -taa 'w₁ t₁gl₁ 'ci 'sile

⁵ «'Bε nen 'gυε, an "ta lia 'an da min nen yaan 'pa 'sia bε -a va. 'W₁ z₁ε maan 'v₁ 'cεε, en min -t₀ 'ka y₁lε 'ka yei -e 'e laab₀ 'an 'l₀ 'nan nyin zia nen an "ta -ko d₁. ⁶ 'Pian z₁ an 'w₁ z₁ε -a 'v₁ 'cεε bε, en 'ka 'ta drε 'tr₀dr₀. ⁷ Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, e ya 'cee 'w₁ "yi "a -e 'an 'k₀. K₀₀ -te ma'an 'k₀lε d₁ε, 'ka 'pa "vazan 'ka 'taa d₁. 'Pian -te an -k₀ bε, maan "paa -sia 'cεε.

⁸ -Te e -ta bε, 'w₁ nen e c₁ 'w₁ 'w₁l₁d₁ "a bε 'lee 'w₁ nen e c₁ 'w₁ t₁gl₁ 'a bε 'lee Bali -le tin 'bad₁ bε, -yεε -ci -k₀nnman 'trεdan₀n lε. ⁹ -Wee 'w₁ 'w₁l₁d₁ "nen 'nan wa'a yi 'tεala 'an da d₁. ¹⁰ Bali -le 'w₁ t₁gl₁ drεd₁ nen 'nan an lia 'an da 'an "t₁ 'va, en ka'a "nyian 'an 'ye d₁. ¹¹ Bali -le tin 'bad₁ nen 'nan Satan nen e 'trε 'gυε -a "paala bε tin -te "da.

¹² 'W₁ "kaga "a -e 'an v₁ 'cεε, 'pian ka'a 'kolaman -e 'ka -ci man t₀ 'gυε -a d₁. ¹³ Bali lei nen e 'w₁ t₁gl₁ 'ci "sia min lε bε, -te e -ta bε, -yεε 'w₁ t₁gl₁ pεen₀n 'ci "sia 'cεε. Ya'a 'w₁ 've 'e 'b₀ 'le 'plεblε 'a d₁, 'pian 'w₁ nen yaa man bε, -nyrεn yaa ve minnun lε. 'W₁ nen e -taa "drεlε -k₀bbli bε, -nyrεn yaa -ci "sia minnun lε. ¹⁴ -Yεε 'mεn -dan ci -k₀nnman minnun lε, k₀₀ 'w₁nun nen e -taa -a v₁lε 'cεε bε, e "sia an 'va. ¹⁵ Fε pεen₀n nen e c₁ 'an "t₁ 'l₀ bε, te e ya 'mεn vε -a "nyian, -yee "wεan maan 'v₁ 'nan, 'w₁nun nen yaa ve 'cεε bε, e "sia 'an 'va.»

Zozi "e 'nan ci "nrand₁ -taa 'e -sr₀n₀n 'l₀

¹⁶ Zozi -a 'v₁ "nyian 'nan: «T₀ -f₀ "wεnn₀n -e 'ka v₁lε 'kaan y₁ "nyian d₁, en t₀ "wεnn₀n 'a "nyian -e 'kaan y₁.»

¹⁷ Z₁ Zozi 'w₁ z₁ε -a 'v₁ bε, εn -a -sr₀n₀n -mienun 'w₁ v₁d₁ 'sia o cin yei. Waa 'v₁ 'nan: «'W₁ nen yaa 'v₁ -cεε 'gυε, -a -ci nen 'n₀n? Yaa 'v₁ 'nan, t₀ -f₀ "wεnn₀n -e 'ka v₁lε 'kaan y₁ "nyian d₁, en t₀ "wεnn₀n 'a "nyian -e 'kaan y₁. En yaa 'v₁ "nyian 'nan an "ta -ko 'an "t₁ "sr₀n. ¹⁸ T₀ "wεnn₀n 'b₀ nen yaa ve 'gυε -a -ci nen 'n₀n? 'W₁ nen e c₁ "vale 'e ve bε, -ka'a -ci maan d₁.»

¹⁹ Zozi -a -t₀ 'nan o ya "vale 'o 'w₁ z₁ε -a -ci laabo 'e 'l₀, en e 'nan -w₁lε 'nan: «Maan 'v₁ 'cεε 'nan t₀ -f₀ "wεnn₀n, te ka'a "nyian 'an 'ye d₁ en t₀ "wεnn₀n 'a "nyian -e 'kaan y₁. 'W₁ z₁ε -a da nen ka 'w₁ laabo 'ka cin l₀ 'gυ? ²⁰ Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, ka -taa "wu₀lε 'kpa t₁gl₁, 'pian te 'trεdan₀n 'le 'ci "nranman. 'Ka 'ta dra -tr₀dr₀, 'pian 'cee ta drεd₁ -tr₀dr₀ z₁ε e limlan "da ci "nrand₁ -a. ²¹ 'Ka 'ci "nr₀n -p₀nzan da. -Te -yee 'nen 'ya t₀ 'b₀ bε, -a ta dra -tr₀dr₀, k₀₀ -yee y₁ra y₁d₁ 'b₀. 'Pian -te e 'nen 'b₀ 'ya bε, -e 'yee y₁ra y₁d₁ -cin 'e 'san 'ji. -A ci "nranman 'sien 'nan 'e min 'b₀la 'trεda. ²² -A -t₀w₁l₁ "nen "nyian 'cee vε -a. T₀ 'gυε -a bε 'ka 'ta a -tr₀dr₀, 'pian an 'ka y₁ pee wo -e 'ka 'ci 'e "nran. En min -t₀ 'ka 'k₀laman -e 'e ci "nrand₁ z₁ε -a 'si 'ka 'l₀ d₁. ²³ T₀ z₁ε -a man bε, ka'a "nyian 'w₁ 't₀ laabo 'an 'l₀ d₁.

Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, fε nen kaa laabo 'an "t₁ 'l₀ te ka ya 'mεn vε -a bε yaa -n₀an 'cεε. ²⁴ Ka'a tian fε -t₀ laab₀lε 'an "t₁ 'l₀ te ka ya 'mεn vε -a d₁. 'Ka laab₀ -yr₀, yaa -n₀an 'cεε -e 'cee ci "nrand₁ 'e 'cila "da "fo.»

Zozi "e 'nan 'e -sr₀n₀n 'o -p₀an 'kun

²⁵ «'W₁nun z₁ε, maan 'v₁ 'cεε -k₀nn₀n "ji. T₀ -t₀ -taa "b₀lε, te ma'an "nyian 'w₁ tin 'baa 'cεε -k₀nn₀n "ji d₁, 'pian 'an "t₁ 'le 'w₁ tin 'baa 'cεε 'wein. ²⁶ T₀ z₁ε -a man bε, 'ka fε laab₀ 'an "t₁ 'l₀ te ka ya 'mεn vε -a. 'An 'b₀ "cεε 'an "t₁ tr₀ "baa -yee fε -n₀nd₁ 'cεε -a d₁, ²⁷ k₀₀ 'an "t₁ 'b₀ 'ka ye "yi, kaan 'y₁ "yi "le "wεan. Kaan ye "yi, en ka yi -tεala "da 'nan an 'si Bali va, -yee "wεan 'an "t₁ 'b₀ 'ka ye "yi. ²⁸ An 'si 'an "t₁ 'va, en an -ta 'trε 'gυε -a da. 'Bε nen 'gυε, an "ta "sia 'trεda -e 'an li 'an da 'an "t₁ 'va.»

²⁹ En -a -sr₀n₀n 'e 'nan -yrε 'nan: «I ya 'w₁ tin 'banan "mεn 'e 'ci -a 'wein te e 'ka -k₀nn₀n "ji d₁. ³⁰ 'Bε nen 'gυε, k₀va -t₀ "mεn 'nan i 'w₁ pεen₀n -t₀a. 'W₁ nen k₀ c₁ "vale 'k₀ laabo 'i 'l₀ bε yia -t₀a, te k₀'a tian -a laab₀lε d₁. -Yee "wεan k₀ yi -tεala 'i da 'nan i 'si Bali va.»

³¹ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Ka yi -teala 'an da, 'be a zi. ³² 'Pian maan ve 'cee 'nan, tu -tu -taa "bɔle, 'ka pɛɛnɔn fuimlan "man -e min -tu 'e 'ku 'e 'le zia. -A tu 'bɔ 'bɔ 'va. Tu zɪe -a man nɛn kaan "tɔe 'an -tɔwli. 'Pian an 'ka 'an -tɔwli "di, kɔɔ 'an "ti -kɔan 'an "srɔn.

³³ An -fɔ 'e 'flin an 'winun pɛɛnɔn 'gɔe -a 'vɪ 'cee 'nan -e 'ka 'fɔ -trɔɔ, -e -kaa drɛ min -tɔwli "a -le "wɛan. Ka -taa 'ka yra yɪle 'trɛda, 'pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ, an 'trɛda 'plɛblɛ pɛɛnɔn klɪ.»

17

Zozi Bali trɔ 'ba 'e -srɔnɔn lɛ

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪe -a vidɪ man bɛ, 'e yra -tɔ laji, ɛn e 'nan:

«'An "ti, -a tu 'bɔ. 'An 'bɔ nɛn 'i 'pɪ -a bɛ, 'yian 'tɔ drɛ -dan, -e 'mɛin 'tɔ drɛ -dan "nyian. ² I 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn, ɛn yian 'pla fɛ pɛɛnɔn 'ta lou, -yee "wɛan minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪe -a -nɔan -wle. ³ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪe, -nyrɛn 'nan, min 'e 'i 'tɔ, 'nan 'i 'bɔ 'tɔwli yie cɪ Bali tɪglɪ 'a, ɛn 'an 'bɔ Zozi Crizi nɛn yian 'pa 'sia bɛ min 'e 'an 'tɔ. ⁴ Mɛin 'tɔ drɛ -dan 'trɛda, ɛn 'nyranman nɛn yia -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ, maan 'lɛ sɔɔ. ⁵ 'Bɛ nɛn 'gɔe, 'an "ti, 'yian drɛ -dan 'i "srɔn "nun. Zɪ an cɪ -dan 'i "srɔn "nun 'e 'cɛn, te 'trɛ "ka tian dɪe, 'yian drɛ -a 'e "pa 'ji.

⁶ Zɪ i cɪ bɛ, maan -ci 'si minnɔn nɛn i o 'si "va 'trɛdanɔn yei ɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ -wle. O ya 'yie vɛ -a, ɛn i o -nɔn 'mɛn. O 'ta 'wɔla 'i wei da, ⁷ ɛn waa -tɔ "mɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, e "sia 'i 'va 'kpagba. ⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan weinun nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'vɪ -wle ɛn waa 'sia "da. Waa -tɔ 'nan 'wɪ tɪglɪ an 'si 'i 'va, ɛn o yi -tera "da 'nan yie 'an 'pa 'sia.

⁹ -Wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan. An 'ka 'i trɔ 'banan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le "wɛan dɪ. 'Pian minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, -wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan, kɔɔ o ya 'yie vɛ -a. ¹⁰ Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, o ya 'yie vɛ -a. ɛn minnɔn nɛn yie vɛ -a bɛ, o ya 'mɛn vɛ -a, -wee "wɛan nɛn 'an 'tɔ drɛ -dan. ¹¹ An "ta "sia 'trɛda -e 'an 'lɔ 'i 'va nun te "o "ya wo 'trɛda 'gɔ. 'An "ti "nɛn e ya 'saun bɛ, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ -yee 'plɛblɛ 'a, 'i yie 'tɔ o va, 'dɔ -e -kaa fɔ waa -tɔwli "le zɪ 'ku cɪ 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Tu nɛn te an ya o va 'trɛda bɛ, 'an yie 'tɔ o va, 'i

'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, -yee 'plɛblɛ 'a. Min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ, -te yaa 'silɛa min -wlidɪ "a dɪe. -Yɛɛ 'san 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

¹³ 'Bɛ nɛn 'gɔe an "ta "lɔ 'i 'va, ɛn 'winun 'gɔe maan ve trɛda 'gɔ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn 'an 'lɔ bɛ, 'e 'kɔn "nyian -wee 'lɔ 'e 'ciɪladɪ "da "fo. ¹⁴ I wei bɛ, maan 'vɪ -wle, -yee "wɛan 'trɛdanɔn 'nandɪ 'sia o man. O 'nandɪ 'sia o man 'nan o 'ka "nyian 'wee vɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka -wee vɛ -a dɪe -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ An 'ka 'i trɔ 'banan 'nan 'i o 'si 'trɛdanɔn yei "dɪ. An ya 'i trɔ 'banan 'pian 'nan, 'i yie 'tɔ o va Satan nɛn e 'wɪ 'wɪlidɪ "paa 'nyranman -a bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ O 'ka 'trɛdavɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka 'trɛdavɛ -a dɪe -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ I 'wɪ tɪglɪ -kɔɔn -wle -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo. 'Wɪ tɪglɪ zɪe 'i wei nɛn. ¹⁸ Zɪ yian 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian an o 'pa 'sia 'trɛda. ¹⁹ An 'fli -nɔan -e 'an 'ka -wee "wɛan, 'dɔ -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo.

²⁰ -Wee "wɛan nɛn an ya 'i trɔ 'banan, ɛn minnɔn nɛn o yi -tera 'an da o wei -le "wɛan bɛ, an ya 'i trɔ 'banan "nyian -wee 'wɪ man. ²¹ An ya 'i trɔ 'banan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a. 'An "ti, 'o 'kɔn 'o leadi 'ku man, "le zɪ 'ku 'vale 'yia, ku ya min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'O drɛ min -tɔwli "a -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia. ²² An o drɛ -dan "le zɪ yian drɛ -dan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. An o drɛ -dan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a, "le zɪ ku cɪ 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²³ Ku ya waa min -tɔwli "a, ɛn ku ya 'yia min -tɔwli "a 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a 'kpa tɪglɪ. 'E drɛ zɪe -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan, yie 'an 'pa 'sia, ɛn i o ye "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²⁴ 'An "ti, minnɔn pɛɛnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an ya "va 'nan 'ku 'kɔn waa fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ -a -nan. An ya "va 'nan 'o 'mɛn -dan cɪ yɪ. Yian drɛ -dan, kɔɔ yian 'yɪ "yi, te yɪ'a tian 'trɛ dreɛ dɪ. ²⁵ 'An "ti, i ya tɪglɪ. 'Trɛdanɔn 'ka 'i 'tɔa dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'mɛin -tɔa. ɛn 'an -srɔnɔn "o "tɔ "nyian 'nan yie 'an 'pa 'sia. ²⁶ Zɪ i cɪ bɛ, maan kɔɔn -wle, ɛn maan -kɔɔnman tian -wle, 'nan -e 'o cin yɪ "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, te ku ya waa min -tɔwli "a.»

18

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-58; Mk 14.43-50, 53-54; Lk 22.47-54)

¹ Zi Zozi cēen Bali tru 'badı man bε, en 'o 'vale 'e -srunon 'a, o -ku 'yi nen waa laabo Cedron bε -a -sru. Fei -tu a fε zıε -a -nan, -a da nen o -ku. ² Zozi 'lee 'e -srunon 'o cin ye 'e 'cen fε zıε -a -nan, -yee "wεan Zudazi nen e 'ta -daa Zozi 'nonle 'e 'nanmannon lε bε, yaa -nan -tāa.

³ 'Sounja 'pa 'tu 'lee minnun nen Bali -pannon 'tanon 'lee Farizen 'non o 'pa 'sia bε, Zudazi -trāa o 'lε, en e -ku waa fei zıε -a da. "Wεε vınan 'o 'ku bε, srāannun a -wlō, -kannennun a -wlō, en -kuli -tan fenun a -wlō.

Zı o 'bōla bε, ⁴ en Zozi 'ku o 'lε, te e 'wı nen e 'ta -daa "bōle "man "bε -a -tāa, en yaa laabu -wlō 'nan: «-Tı nen -kaa -wεεman?»

⁵ O 'nan -yrε 'nan: «Nazaretı min Zozi nen kva -wεεman.»

En Zozi "e -wlε 'nan: «'An 'bō nen 'gυ.»

Zudazi nen e Zozi 'bō 'non 'e 'nanmannon lε bε e ya o yei. ⁶ Zi Zozi -a 'vı -wlε 'nan, 'e 'bō nen 'gυε, o -ku 'o koda en o tiila "tra.

⁷ -A -nan nen Zozi -a laabu "nyian -wlō 'nan: «-Tı nen kaa -wεεman?»

En o -yrε 'nan: «Nazaretı min Zozi nen.»

⁸ Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan 'vı 'cεε 'va 'nan 'an 'bō nen 'gυ. -Yee "wεan -te maan nen ka cı 'an -wεεnan bε, ka minnun 'gυε o 'tvi 'o 'ku.»

⁹ Zi 'wı nen Zozi -a 'vı 'e 'cen bε 'e 'lε sōo zıε. Yaa 'vı 'e 'cen 'nan: «Minnun nen i o -non 'men bε, o va min -tōwli 'ka 'sanle dı.»

¹⁰ -A -sruzan nen Simon Pieri -a bε, sen a -yrō, yaa 'sv 'e 'kōle 'ji, en e Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu -pe "yi "da "trāen cēen. Min zıε waa laabo Maku.

¹¹ En Zozi "e Pieri lε 'nan: «'I 'yie sen wv 'e 'kōle 'ji! 'Kulenēn nen yra yıdı cı -ji 'gυε, 'an 'ti -a 'pla 'men, ma'an ve "man "cεje dı.»

¹² 'Sounjanun 'lee 'o 'tazan 'lee minnun nen Zuif 'non 'tanon o 'pa 'sia bε, o Zozi 'kun, waa yrı, ¹³ en o -ku -a 'e tede min -tu nen waa laabo Ane bε -a va. Waa nan "tı laabo Kaifa, -yεε cı lε 'bō zıε -a -ji Bali -pannon 'tazan -a. ¹⁴ Kaifa zıε, -yεε 'wı tin 'ba "nen Zuif 'non 'tanon lε. Yaa 'vı -wlε 'nan, -a "yi mlin -e min -tōwli 'e min pēenon 'leji -ka wv.

Pieri yōō "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dı (Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simon Pieri 'lee Zozi -sruzan 'tu, 'bε sōonla Zozi 'bō -sru. Zozi -sruzan 'tu zıε Bali -pannon 'tazan 'bō -a -tāa. -Yee "wεan -yεε wlala 'o 'vale Zozi 'a Bali -pannon 'tazan 'bō

'le -klon -ji. ¹⁶ 'Pian Pieri "e -fvv bei -klon -yrε "nen. -A -sruzan 'tu bε, e 'li 'e da, en e 'wı tin 'ba lumon nen 'e yıε -tāa -klon 'bō -yrε "nen "bε -yrε.

Tōon, en e -si -non Pieri lε, ¹⁷ yaa laabu Pieri -lō 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tu nen "nyian "yie "a?»

En Pieri "e 'nan -yrε 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

¹⁸ Bali -pannon 'tazan 'bō 'sunon 'lee 'sounjanun nen -nan bε, o 'te 'fō "nen, en waa si -fō trun -taa "le "wεan. Pieri -tō o va, en e 'te "klandı 'sia.

Bali -pannon 'tazan Ane 'wı laabu Zozi 'lō

¹⁹ Bali -pannon 'tazan 'wı laabu Zozi 'lō. Yaa laabu -yrō -a -srunon da, en yaa laabu -yee 'wı "paadı da.

²⁰ En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «An 'wı tin 'ba min pēenon yıε man, en yi pēenon man te an 'wı "paaman minnun ji Bali tru 'ba 'kōnnun -ji 'lee Bali -pan 'kōnnun nen Zuif 'non o cin ye -ji bε -a -ji. Ma'an 'wı 'tu drele 'e yōōdı dı. ²¹ -Mε "le "wεan i 'wı laabo 'an 'lō 'wı zıε -a da? Minnun nen waan wei 'man bε, 'wı nen maan tin 'ba -wlε "bε, waa -tāa. O lō nen 'i laabu.»

²² Zi Zozi 'wı zıε -a 'vı bε, en Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu nen 'e 'tōdı Zozi "srōn "bε, e 'pa 'fō Zozi yra, en e 'nan -yrε 'nan: «-Tıε 'vı 'yie 'nan 'i 'wı tin 'ba Bali -pannon 'tazan lε zıε?»

²³ En Zozi -a 'vı -yrε 'nan: «-Te maan 'vı 'wlıdı "bε, 'wı nen maan 'vı "va "wlıdı "bε, 'i vı 'men. En -te ma'an 'wı 'wlıdı "vıle dıε, -mε "le "wεan nen i fε 'le wo 'an 'ji?»

²⁴ Ane Zozi 'tvi 'e -yrıdı, en yaa -non 'nan 'o 'ku -a Kaifa lε. -Yεε cı Bali -pannon 'tazan -a lε 'bō zıε -a -ji.

Pieri yōō "da "nyian 'nan ya'a Zozi 'tāa dı (Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Tv zıε -a wlu bε, te Simon Pieri a tian 'e 'tōdı 'te man 'te "klannan. En waa laabu -yrō 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tu nen "nyian "yie "a?»

Simon yōō "da, en e 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

²⁶ Bali -pannon 'suzan 'tu a fε 'bō zıε -a -nan. Min nen Pieri -a "trāen cēen bε, -a drı nen, e 'nan Pieri lε 'nan: «Mεin 'yı 'ka 'vale Zozi 'a fei.» ²⁷ Pieri yōō "da "nyian. 'Nun tōon, en mannen wı.

O -kv Zozi 'a Ròm min -kònmandan Pilati 'le
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Bodrun puunòn nèn Zuif 'nòn 'tanòn 'si Zozi 'a Kaifa -va, èn o -kv -a Ròm min -kònmandan -le -klòn -ji. Zuif 'nòn 'ka "o -wla "wulè Ròm min -kònmandan -le -klòn -ji dı, "təgə 'o "tri "tə Bali 'lè, -e 'o vlè 'o -kəla Zuif 'nòn 'le 'si nənba -ji "fedi da fənun -blıdı -a dı.

²⁹ -Yee "wəan -kònmandan Pilati 'bə 'bè 'bəla èn e -kv o va. Yaa laabv -wlv 'nan: «-Mè "wı nən min 'labè yaa drè, èn ka 'wı -təa "man?»

³⁰ Èn o 'nan Pilati lè 'nan: «"Te 'wı 'wlıdı "drəzan "cèè dıè, "te kva 'talè -a 'i 'va 'gv dı.»

³¹ Èn Pilati -a 'vı -wlè 'nan: «'Ka 'bə, 'ka 'kv -a -e 'ka -yee 'wı tin 'ba "le zı 'cee -pei -a 'vı bè -yee 'wı 'zv.»

Èn Zuif 'nòn "o 'nan -yrè 'nan: «'Ka -a -si -nən lè 'kvè 'nan 'kv min -tè dı.» ³² Zı 'wı nən Zozi -a 'vı 'e 'cən 'yee -kadı da bè 'e 'lè səə zıè.

³³ Təən èn Pilati 'li 'e da 'yee -klòn -ji. È Zozi laabv, èn yaa laabv -yrə 'nan: «Zuif 'nòn 'le mingənnən nən 'yia?»

³⁴ Èn Zozi -a laabv -yrə 'nan: «'I 'bə, yıè 'wı zıè -a 'vı 'i 'bə 'a, -baa minnən 'bè 'vı èn "i "man?»

³⁵ Pilati "e -yrè 'nan: «Zuif min nən maan? 'I 'bə flənən 'lee Bali -pannən 'tanən 'bè 'i 'nən 'nan 'mèin 'tè. -Mè "nən yia drè?»

³⁶ Èn Zozi "e 'nan: «'Trèda minnən "cèè 'an 'tə mingənnən -a dı. "Te -wèè 'an 'tə mingənnən -a bè, "te 'an 'sunən 'an 'ta kuli -tan, -e minnən 'o vlè 'waan 'nən Zuif 'nən 'tanən lè dı. 'Trè 'gvè -a da minnən "cèè 'an 'tə mingənnən -a dı.»

³⁷ Èn Pilati -a 'vı -yrè 'nan: «'Yıoo, mingənnən nən 'yia?»

Zozi "e 'nan: «-Inyan, -a 'bə nən i "sia -a vınan bè an ya -a. An -ta 'trèda 'nan -e 'an 'wı tıglı vı minnən lè. -Yee "wəan waan 'ya, minnən pèənən nən o 'wı tıglı -təa "bè, 'o "trəən -təa 'an wei lè.»

³⁸ Pilati -a laabv -yrə 'nan: «-Mè "nən 'wı tıglı 'a?»

Zı Pilati 'wı zıè -a laabv bè, e 'bəla, èn e -kv "nyian Zuif 'nən 'va. Èn e 'nan -wlè 'nan: «'Ma'an 'wı 'tv yıè min 'gvè -a man, -e min 'e 'ka -a 'wı 'ji dı. ³⁹ 'Pian 'wı nən -cèè dra 'e 'cən bè, 'bè cı 'nan -te Zuif 'nən 'le 'si nənba

-ji "fedi 'bə bè, an "sia -pv 'kənzən 'tv man. -Yee "wəan maan laabv 'ka 'lə 'nan, ka ya "va 'nan 'an 'si Zuif 'nən 'le mingənnən man?»

⁴⁰ Təən, èn o pèənən -paandı 'sia 'e cın va. Waa ve 'nan: «-Cèjè oo! -Cèjè oo! Te 'i 'si min 'labè 'bè man dı oo! Barabazi man nən 'i 'si o!» Barabazi 'bə zıè, min nən e min -tè bè -nyrən.

19

¹ Èn Pilati "e 'nan 'sounjanun lè 'nan 'o Zozi 'kun, -e 'o -sən -ngble -a. ² 'Sounjanun 'bə lei 'tan, èn waa 'wv -a -wulo -man "le -yee mingənnən kle 'zv. O mingənnən -tralè 'təndən 'tv 'si, èn waa 'wv "da. ³ O -pli "man -a "srən te waa ve -yrè 'nan: «Zuif 'nən 'le mingənnən, 'tu 'tə bə», -e 'o 'pa 'fə -a yra.

⁴ Pilati 'bəla "nyian, èn e 'nan Zuif 'nən lè 'nan: «An "ta -a bəala 'cèè bei -e 'ka -tə 'nan ma'an 'wı 'tv yıè "man -e 'e 'ka -a 'wı 'ji dı.»

⁵ Èn Zozi 'bəla te lei kle "a -a -wulo -man, èn mingənnən -tralè a "da. -A -nan nən, Pilati "e 'nan -wlè 'nan: «'Cèè min bè, -nyrən "bè.»

⁶ Zı Bali -pannən 'tanən 'lee o 'sunən -a 'yı bè, èn o -paandı 'sia. Waa ve 'nan: «'I -pèin yıba "plan da! 'I -pèin yıba "plan da!»

Èn Pilati "e -wlè 'nan: «'Ka 'si, -e 'ka -pèin yıba "plan da 'ka 'bə 'a! Kəə ma'an 'wı 'tv yıè "man -e 'e 'ka -a 'wı 'ji dı.»

⁷ Zuif 'nòn "o 'nan -yrè 'nan: «'Kvè -pei -tə 'wı 'tv a. 'Kvè -pei -tə wı zıè -a pè -ji nən waa -tèa, kəə e 'nan Bali -pı nən 'yaa.»

⁸ Zı Pilati 'wı zıè -a 'man bè, èn -yee "klandı 'pa "da. ⁹ Pilati wla "nyian 'yee -klòn -ji, èn yaa laabv Zozi 'lə 'nan: «'I "sia nyin?» 'Pian Zozi 'ka 'wı 'tv 'silè "da "dı. ¹⁰ Èn Pilati "e -yrè "mən 'nan: «'An 'bə 'lè nən yı'a 'wı 'tv sia "da "dvv? Yı'a təa 'nan -a -si a 'an 'lə -e 'an 'si 'i man dvv, èn -te 'bè "cèè dı -e 'mèin -pèin yıba "plan da dvv?»

¹¹ Zozi "e 'nan -yrè 'nan: «'Yı'a 'kəlamən fè -tv drèdı -a 'mən, te Bali "cèè -si -nən dı, -yee "wəan min nən yaan 'nən 'yıè bè, -yee 'wı 'wlıdı 'bè cı -dan.»

¹² Zı Pilati 'wı zıè -a 'man bè, èn yaa -wèèdı 'sia 'nan 'e "sia Zozi man. 'Pian te Zuif 'nən -paanman 'nan: «-Te i 'si "man "bè, te 'i 'ka Ròm 'nən 'le mingənnən tazan Seza bèè -a dı. Kəə min nən e 'fli drè mingənnən -a bè, te -a pei a 'e 'padı "man.»

13 Z₁ Pilati 'w₁ z_{1ε} 'bε 'man "nyian bε, εn e 'nan 'o Zozi b₀la bei. T₀on εn Pilati 'b₀ -nyran 'yee tin 'ba p₀in -da. Fε z_{1ε} -a -nan a 'e wluand₁, waa drε -k₀lε -a "le lazo n₀n waa -f₀. Waa laabo Ebre wei -ji «Gabata». 14 Te yidε 'b₀ min -win -ji 'sεzε, εn Zuif 'n₀n a 'wee 'si n₀anba -ji "f₀di man dr₀nan.

-A -nan n₀n Pilati "e 'nan Zuif 'n₀n 'tan₀n lε 'nan: «'Cee ming₀nn₀n 'b₀ n₀n bε.»

15 εn o -paand₁ 'sia 'nan: «'O -tε, 'o -tε! 'I -p₀in yiba "plan da!»

εn Pilati -a laab₀ -w₀l₀ 'nan: «'An 'cee ming₀nn₀n -p₀in yiba "plan da?»

T₀on εn Bali -pann₀n 'tan₀n -a 'v₁ -yrε 'nan: «'K₀ve ming₀nn₀n a -t₀w₀li "cε, waa laabo ming₀nn₀n Seza.»

16 'W₁ z_{1ε} -a da n₀n Pilati 'e 'pε 'si Zozi da, εn yaa -p₀ind₁ yiba "plan da -si -n₀n.

Zozi -p₀innan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'Sounjanun -k₀ Zozi 'a. 17 Zozi 'b₀ 'bε 'yee yiba "plan 'sia, εn o -k₀ -a fεnan n₀n waa laabo min -wulo klo bε -a -nan. Waa ve Ebre wei -ji «G₀lgota». 18 Fε z_{1ε} -a -nan n₀n waa p₀in yiba "plan da. O min -t₀ p₀in yiba "plan da -a -pε "yi "da, εn o min -t₀ p₀in "nyian yiba "plan da -a -pε b₀ da.

19 Pilati "e 'nan 'o yiba 'f₀un₀n da 'c₀r₀n -tε, -e 'o 'pa Zozi 'le yiba "plan ta lou. Waa 'c₀r₀n -tε "da 'nan:

«Zuif 'n₀n 'le ming₀nn₀n, Nazaret₁ min Zozi.»

20 'W₁ 'b₀ a 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ Ebre wei -ji, εn e ya 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ Laten wei -ji, εn e ya 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ "nyian Grεk wei -ji. Zuif 'n₀n "kaga 'w₁ z_{1ε} -a ta 'v₁, k₀o fεnan n₀n o Zozi p₀in yiba "plan da bε, e ya 'fla "sr₀n "kogo. 21 εn Bali -pann₀n 'tan₀n 'k₀ -a v₁lε Pilati lε 'nan: «Te 'e 'k₀n 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ Zuif 'n₀n 'le ming₀nn₀n d₁! 'Pian 'i c₀r₀n -tε 'nan, e 'nan 'e ya Zuif 'n₀n 'le ming₀nn₀n -a!»

22 Pilati -a 'v₁ -w₀lε 'nan: «'W₁ n₀n maan c₀r₀n -tε bε, ma'an "nyian -a limlan d₁.»

23 Z₁ 'sounjanun c₀εn Zozi -p₀ind₁ man yiba "plan da bε, εn o s₀nun n₀n waa 's₀ "da "bε, waa 'pla sinj₀n, εn waa 'sia 't₀d₀. -Yee s₀ -gbl₀ -t₀ n₀n wεε p₀ee 't₀w₀li "pl₀un bε, wεε 'si, 24 εn waa 'v₁ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa 'f₀ b₀ d₁, 'pian -kaa 'lein 'w₀lε t₀ula, -e min n₀n e -tria "da "bε, 'o -n₀n -yrε.»

Z₁ Bali wei n₀n 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ 'e 'c₀n bε e 'lε s₀o z_{1ε}. E ya 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ 'nan:

«'O 'm₀n s₀ pli 'o cin yei,

εn o 'm₀n s₀ -gbl₀ 'si

'lein 'w₀lε 't₀ulad₁ da.»

'W₁ z_{1ε} -a 'b₀ n₀n 'sounjanun -a drε.

25 T₀ z_{1ε} -a wlu bε, te yiba "plan n₀n o Zozi p₀in "da "bε, l₀m₀n sinj₀n a 'o 't₀d₁ "wlu. Zozi 'b₀ "b₀ 'lee Zozi "b₀ "blu 'lee Klopa nan Mari 'lee Madala l₁ Mari. 26 Z₁ Zozi 'e "b₀ 'y₁, te 'e -sr₀zan n₀n yaa ye "yi "bε -a ye 'e 't₀d₁ 'e "b₀ "sr₀n "bε, εn e 'nan 'e "b₀ "lε 'nan: «'I 'p₁ n₀n bε o.» 27 εn Zozi -a 'v₁ 'e -sr₀zan z_{1ε} -yrε 'nan: «'I "b₀ "n₀n bε o.» 'W₁ n₀n Zozi -a 'v₁ bε, -a da n₀n -a -sr₀zan -a drε, 'e y₁ε 't₀ -a "b₀ 'va.

Zozi 'kanan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

28 Zozi -a -t₀ 'nan 'e 'w₁ p₀εn₀n 'lε s₀o, εn e 'nan "m₀n 'nan: «'Y₁ dra 'an -tεa.» Z₁ 'w₁ n₀n 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ bε 'e 'lε s₀o z_{1ε}. 29 -Wεn 'w₀lε n₀n e -f₀la -trilii bε, -a -p₀ -t₀ a 'sounjanun 'b₀ 'l₀ -wee mlinvε -a. εn o s₀ -t₀ 'si, waa 'f₀ -wεn z_{1ε} -a, waa y₁ -cεan "n₀n, εn waa -t₀ -a 'lebo "n₀n. 30 Z₁ Zozi cεen -a fl₀nd₁ man "ji "bε, εn e 'nan: «'W₁ p₀εn₀n 'e 'lε s₀o "m₀n.» -A -nan n₀n 'e 'wulo -f₀ 'e 'wlu, εn 'e y₁ε 'lε 'w₀.

31 'Yaa y₁ da n₀n, εn Zuif 'n₀n 'tan₀n 'k₀ Pilati tr₀ 'bale 'nan minn₀n n₀n o o -p₀in yiba "plan da bε, o o cεin "yee -e 'o o 'si 'nan. Waa drε z_{1ε}, k₀o -te t₀ cεen bε, -wee 'flinla "y₁ n₀n, εn o 'ka "vale min -kad₁ 'e 'f₀ 'e 'pad₁ yiba "plan da d₁.

32 Pilati 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o 'k₀ -a drε. Z₁ 'o 'b₀la 'nan nun bε, εn min "fli "n₀n o o p₀in Zozi "sr₀n "bε, waa -t₀ cεin "fli yee, εn waa -t₀ cεin "fli yee. 33 O 'b₀ Zozi da, εn waa 'y₁ 'nan e ya 'e 'kad₁ -yee "wεan wa'a cεin "yeelε d₁. 34 'Pian 'sounja min -t₀ Zozi 'f₀n 'e 'sεan da 'yee -tin -a. 'Nun t₀on 'y₁ -sran, εn ny₀n -sran.

35 Min 'b₀ n₀n e 'w₁ 'g₀ε -a -nan 'y₁ bε, -a san 'bε 'v₁. Yaa 'v₁ 'nan -e 'ka 'b₀ "nyian 'ka y₁ -tεra "da. 'W₁ n₀n yaa 'v₁ 'g₀ε, 'w₁ 'kpa n₀n, εn -a 'b₀ "e -t₀a 'nan e ya 'w₁ 'kpa -a.

36 'W₁nun 'b₀ z_{1ε} e drε 'nan -e Bali wei n₀n 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ bε 'e 'lε s₀o. E ya 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ 'nan:

«-A 'w₀lε -t₀w₀li 'ka 'wia d₁.»

37 εn e ya "nyian 'e 'c₀r₀n -t₀d₁ fε p₀ee -nan 'nan:

«Min n₀n waa 'f₀n bε,

-a le nen min pëenon yie 'e 'fu.»

Zozi wvnan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Min -tu nen waa laabo Zozevu be, e "sia Arimate, Zozi -sruzan nen. 'Pian 'e "klanman Zuif 'non 'tanon 'lo 'le "wean, e ya -a -sru 'e yoddi. Zozevu -si tru 'ba Pilati -lo 'nan 'e Zozi pa -non 'yre -e 'e wv. Pilati -a -si -non -yre, en e -kv Zozi 'kadu 'bo 'silea. ³⁹ Nikodem nen yi -tu da e -kv Zozi 'va -pei -man be, "e "ta wv "nyian 'e 'lo 'le 'yile nen waa wo min pa man be -a. 'Yile zie, e ya 'e baadi mire 'lee aloe -a, en -a kilo a -fuba yaaga. ⁴⁰ 'O 'vale Zozevu -a, -wee Zozi pa yru. O 'yile -sen so ji en waa dre 'a. Zi Zuif 'non 'wee pa dra zie -e 'o wv.

⁴¹ Fenan 'bo nen o Zozi pein yiba "plan da be, fei -tu a -a "srön. Fei zie -a da be, min -yre nen waa cëen -kole -ji be -a -tu a -nan. -Yre zie wa'a tian min wole "ji "di. ⁴² -A 'bo 'ji nen o Zozi 'wv. Zuif 'non 'le 'flinla "yi a -tanan bodu -a, en -yre 'bo a "nyian -kogo -yee "wean -a ji nen o Zozi 'wv.

20

Zozi wluan -kanon 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ 'Mönnen yi da, bodrun puunon, te klunglun 'nen a tian, en Madala li Mari -kv Zozi -yre da. -Kole nen o -yre 'bo 'le 'wv 'a be, yaa 'yi 'e 'sidi "nen. ² Mari 'li 'e da flan -a, en e -kv e 'bo Siman Pieri 'lee Zozi -sruzan 'tu nen Zozi -a ye "yi "be o man, en e 'nan -wle 'nan: «O Minsan pa 'si 'yre -ji, en fenan nen o kv -a be kv 'a toa di.»

³ Pieri 'lee Zozi -sruzan zie o 'bola en o -kv -yre da. ⁴ O "flinon 'ko flan -a, 'pian min -tu be, e flan bli e mlin Siman Pieri da. -Yee 'bola -yre da 'e 'flin. ⁵ 'Pian ya'a -wlae -nan nun di, e 'kunnan en 'e yie 'to -yre 'bo 'ji. Sönnun nen waa 'pa Zozi man be yaa 'yi. ⁶ Siman Pieri 'bola -yee -sru, en "be wla 'wv 'yre 'bo 'ji nun. E sönnun nen waa 'pa Zozi man be -a 'yi 'e -srandi. ⁷ So nen waa -to Zozi 'wulo -man be, yee 'yi 'e -srandi 'e 'to, te e ya 'e plindi. ⁸ En Zozi -sruzan nen e 'bola paan 'e tedé be, "e wla 'wv "nyian -yre 'bo 'ji nun. Zi yaa -nan 'yi be, en e yi -tera "da 'nan Zozi wluan -kanon 'va. ⁹ Tu zie -a wlu be, te 'wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan: Zozi -kaa -e 'e 'wluan -kanon 'va be, -a -srunon 'ka tian

-a -ci manle di. ¹⁰ Zozi -srunon "fli "be, o 'li 'o da 'wee ve -nan.

Zozi 'e 'fli koon Madala li Mari le

(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ En Mari "e fvu 'e 'todu -yre 'bo "srön, te e -wua. E ya -wuonan en e 'kunnan 'e yie 'to -yre -ji nun. ¹² En e Bali -le 'pasianon nen laji be o "fli 'yi 'o 'ta le so 'fuvu 'a fenan nen o Zozi pa 'pla be -a -nan. -A -tu a 'e -nyrandi -a -wulo -man zia, en -a -tu a 'e -nyrandi -a cëin -man zia.

¹³ Bali -le 'pasianon -a laabu li zie -yru 'nan: «-Me "le "wean nen i ya -wuonan?»

En li be e -wle 'nan: «Minnun 'an 'san pa 'si 'yre -ji, en fenan nen waa 'pla be ma'an toa di, -yee "wean an ya -wuonan.»

¹⁴ E 'wi zie -a 'vi, "yee vnan 'e man lila, te e min -tu ye 'e 'todu. Min zie Zozi nen, 'pian ya'a -tole 'nan Zozi nen di.

¹⁵ En Zozi 'bo -a laabu -yru 'nan: «-Me "le "wean nen i ya -wuonan? -Ti nen yia -weeman?»

Mari -a nrön 'e 'ji 'nan min nen e 'nyranman "paa fei 'bo da be -nyren. En e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, -te yie 'si 'yre -ji be, fenan nen yia 'pla be, 'i vi 'men -e 'an 'kv -a 'sia.»

¹⁶ En Zozi -a laabu: «Mari!»

Mari 'e man lila, en yaa 'vi -yre Ebre wei -ji 'nan: «Rabuni!» -A -ci nen 'nan Bali -le 'wi "paazan.

¹⁷ Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i kle 'an man di! Ma'an tian 'kole 'an "ti 'va di. 'I 'kv -a vi 'an "bunun le 'nan: «An "ta -ko 'an "ti 'va, e ya 'ka "ti "a. An "ta -ko 'men Bali va, e ya 'cee Bali -a.» »

¹⁸ En Madala li Mari -kv -a vile Zozi -srunon le. Yaa 'vi -wle 'nan 'e Minsan 'yi, en e 'wi nen Zozi -a 'vi -yre "be, -a tin 'ba -wle.

Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon le

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ 'Mönnen yi 'bo 'lein zie -a funninmlan, en Zozi -srunon 'o cin 'yi 'kon 'tu -ji. 'Kon zie waa -fo -ji, o ya "klannan Zuif 'non 'tanon 'lo 'le "wean. 'Nun toon, en Zozi 'bola o va, e -to o yei, en e -wle 'nan: «Bali 'e 'fudi -tröö -non 'cee!» ²⁰ E 'wi zie -a 'vi, en 'e -pelanun koon -wle 'lee 'e 'sean da. Zi o Minsan 'yi be, o 'ci nran.

²¹ En Zozi -a 'vi "nyian -wle 'nan: «Bali 'e 'fudi -tröö -non 'cee! Zi 'an "ti 'an 'pa 'sia be, -a da nen 'an 'bo "nyian "an 'ka "paa -sia.» ²² E

cεεn 'wɪ zɪε -a vɪdɪ man, tɔɔn εn 'e 'le fulɔ fεεn o man, εn yaa 'vɪ -wlε 'nan: «Bali lei 'saun nεn bε, e ya 'cee vε -a, 'ka 'si. 23 Minnun nεn o 'wɪ 'wɪdɪ drε, εn kaa 'vɪ 'nan -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui bε, te Bali -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui. εn -te ka'a -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuilε dɪε, Bali 'ka -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fuiman dɪ.»

Zozi 'e 'fli kɔɔn Toma lε

24 Tɔ zɪε -a wɪlɔ bε, -a -sruzan 'tɔ nεn waa laabo Toma bε, te e 'ka 'nan dɪ. Waa laabo 'nyian 'flεn. 25 Zɪ e -ta bε, εn Zozi -srnun -mienun -a 'vɪ -yrε 'nan: «Kɔ Minsan 'yɪ.»

εn e 'nan -wlε 'nan: «-Te ma'an tian -a -pε nεn waa pεin bε -a "pa 'ji yɪε dɪε, ma'an yɪ 'tεala "da 'mlɔnmlɔn dɪ. 'An 'pε 'wlε -tɔala -a "pa 'ji, εn 'an 'pε "paa -a 'sεan 'ji 'vaa, εn an yɪ -tεala 'wɪ nεn kaa 'vɪ 'gɔε -a da.»

26 Yɪ 'sɔra "bε -sru, Zozi -srnun a 'o cin yɪdɪ "nyian 'kuin, te Toma a 'sɪεn o va. 'Kɔn 'bɔ -kpεinnun a 'e 'fɔdɪ -ji, 'nun tɔɔn εn Zozi bɔla o va, e -tɔ o yei εn e 'nan -wlε 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cεε.» 27 εn Zozi -a 'vɪ Toma lε 'nan: «'An -pεlanun nεn 'gɔ, 'i -pli 'i -pε 'wlε 'a 'gɔ, εn 'i 'pε 'pa "nyian 'an 'sεan 'ji. 'I yɪ -tera "da, te 'i 'ci -fɔɔ "nyian dɪ.»

28 Toma "e -yrε 'nan: «Yɪε cɪ 'an 'san -a, εn yɪε cɪ 'mεn Bali -a.»

29 εn Zozi -a 'vɪ -yrε "mεn 'nan: «Yian 'yɪ, -yee "wεan nεn i yɪ -tera 'an da. Minnun nεn o yɪ -tεala 'an da te wa'a 'an yɪε dɪε, Bali -le -fεa a o man.»

-Mε "le "wεan nεn o 'fluba 'gɔε -a cren -tε?

30 Zozi 'lεbo "fɔ wɪ "kaga drε 'e -srnun yɪε man, te 'bε 'ka 'e 'cɪεn -tɛdɪ 'fluba 'gɔε -a -ji dɪ.

31 'Pian 'wɪnun nεn 'gɔε, wεε 'cɪεn -tε 'nan -e 'ka yɪ -tera "da 'nan min nεn Bali -a 'si "va, εn e ya Bali -pɪ -a bε Zozi nεn. -Te ka yɪ -tera Zozi da bε, 'belidɪ nεn ya'a 'nyaan dɪε, e dra 'cee vε -a.

21

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srnun 'sɔravli "lε

1 "Bε -sru εn Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srnun lε "nyian 'yɪ nεn waa laabo Tiberia bε -a man. Zɪ 'e 'fli kɔɔn -wlε "bε, -a -nan wɪ nεn 'gɔ.

2 Yɪ -tɔ da te -a -srnun a 'o cin yɪdɪ. Simɔn Pɪεri, 'lee Toma nεn waa laabo "nyian "flεn bε, 'lee Natanael nεn 'e "sia 'fla nεn waa laabo Kanan bε -a da Galile 'lεglɔn 'ji bε, 'lee Zebede -pɪnun 'lee Zozi -srnun "fli "pee 'bε

cɪ. 3 εn Simɔn Pɪεri -a 'vɪ -wlε 'nan: «An "ta -ko pɔ -tεlε.» O 'nan -yrε 'nan: «'Kɔ 'bɔ "nyian, "kɔ -koo 'i -sru.» O -kɔ, εn o -fɔ -klɔ -ji. -Pei zɪε -a man bε, wa'a pɔ -tεlε 'mlɔnmlɔn dɪ.

4 Tɔ "ε vɪnan 'e 'cεn bodrun, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yɪ 'plo da. 'Pian Zozi -srnun 'ka -a -tɔlε "le Zozi nεn dɪ.

5 εn Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «-Gobonun, ka pɔ "tiennεn 'yɪ?»

O 'nan -yrε 'nan: «-Cεjε, ku'a -vε -tεlε dɪ.»

6 εn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Ka 'cee "se 'wεεn -klɔ 'bɔ -pε "yɪ "da zia, pɔ -sεan "ji.» Waa drɛla "da, εn pɔ "kaga "sεn -wee "se "ji, -yee "wεan wa'a -kɔlalε "nyian "se zɪε -a -klandɪ -a dɪ.

7 -A -nan nεn Zozi -srnun 'tɔ nεn Zozi -a ye "yɪ "bε, e 'nan Pɪεri lε 'nan: «Minsan nεn!» Zɪ Simɔn Pɪεri -a 'man 'nan Minsan nεn bε, εn e 'yee sɔ nεn yaa wo sɔ ta lou "bε -a 'sia, yaa 'wɔ 'e man, εn e -fɔ 'yɪ 'va 'nan -e 'e 'kɔ 'yɪ 'plo man. E sɔ zɪε -a 'sɔ 'e man 'nyranman 'padɪ -le "wεan.

8 Zozi -srnun -mienun bε, "o "ta 'wɔla 'klɔ -ji, te o -taa "se "nεn 'e fadɪ pɔ -a bε -a -klandɪ -a 'o -sru. Fεnan nεn o 'si bε, -a -nan bɔa -mεnliε -fuba 'soolu. 9 Zɪ o sɔɔnla 'klɔ -ji bε, εn o 'tε 'yɪ 'e 'sɔndɪ, te pɔ a "da 'e 'padɪ, εn 'kpɔun a -a "srɔn.

10 εn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Pɔ nεn kaa -tε bε, 'ka 'ta -a -mie -a.»

11 Simɔn Pɪεri -fɔ -klɔ -ji, εn e "se "nεn 'e fadɪ pɔ -dandan -a bε -a klan 'yɪ 'plo man. Pɔ a "se 'bɔ 'ji "kaga, -a -yaa tɔ -fuba 'soolu 'wlε yaaga bɔa, 'pian ya'a 'fɔɪ bɔlε dɪ.

12 εn Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «'Ka 'ta fεnun -blɪ!» -A -srnun 'bɔ 'tɔ 'ka -kɔlalε -a laabɔdɪ -a -yrɔ 'nan -tɪ nεn dɪ. Kɔɔ o pεεnɔn -a -tɔ 'nan Minsan 'bɔ nεn. 13 Zozi pli o "srɔn, e 'kpɔun 'sia, yaa pli o man, εn e pɔ 'sia, yaa pli o man.

14 Zozi 'fli -kɔɔndɪ 'e -srnun lε te 'e wluan -kanɔn 'va bε, -a 'pa yaagazan nεn zɪε.

Zozi 'wɪ tin 'ba Pɪεri lε

15 Zɪ o cεεn fεnun -blɪdɪ man bε, εn Zozi -a laabɔ Simɔn Pɪεri -lɔ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yɪ e "mlian 'i bɔεnun 'gɔε -wee 'an yɪdɪ "yɪ "da?»

Simɔn "e -yrε 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mεin ye "yɪ.»

εn Zozi "e -yrε 'nan: «'I yɪε 'tɔ 'mεn 'bla 'nennun va!»

16 Zozi -a 'pa "flizan laabu -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

Pieri "e -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mein ye "yi.»

En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I yie 'tɔ 'mɛn 'blanun va!»

17 Zozi -a 'pa yaagazan laabu "nyian -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

En Pieri ta drɛ 'trɔdrɔ, kɔɔ e 'wɪ -tɔwli laabu -yrɔ 'e cin -sru 'e 'pa -a yaaga. En Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'wɪ pɛɛnɔn tɔa. Yia -tɔa 'nan mein ye "yi.»

En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I yie 'tɔ 'mɛn 'blanun va! 18 Maan ve yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan: Tɔ nɛn te i ya "wɛnnɔn bɛ, yie 'i -tɪɛn -tɔa 'i 'bɔ 'a -e 'i 'kɔ fɛnan nɛn i cɪ "va "bɛ -a -nan. 'Pian tɔ nɛn i dra ceje bɛ, min pee 'bɛ 'i -yrɪman -e 'e 'kɔ 'yia fɛnan nɛn i 'ka "va "dɪɛ -a -nan.»

19 Zɪ Pieri -taa "kalɛ -e 'e Bali 'tɔ drɛ -dan bɛ, -a da -kɔnnɛn "nɛn Zozi -a -fɔ. E cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man, ɛn e 'nan Pieri lɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!»

20 Pieri 'e 'man 'lila, ɛn 'e yie 'tɔ 'o -sru, te e Zozi -sruzan nɛn Zozi -a ye "yi 'kpa bɛ -a ye. -A -sruzan zɪɛ, -yɛɛ tɛɛn yi -tɔ da Zozi 'pɛ -ji, te o ya fɛnun -blɪnan, ɛn yaa laabu -yrɔ 'nan: «Minsan, -tɪɛ "ta 'i -nɔan 'i 'nanmannɔn lɛ?»

21 Zɪ Pieri -a 'yɪ bɛ, ɛn yaa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, min 'labɛ "nun, -mɛ "wɪ 'bɛ bɔa -yee "man?»

22 En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ, 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

23 "Wɪ zɪɛ e fuila "man "bɔunun yei 'nan Zozi -sruzan zɪɛ, ya'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian Zozi 'ka -a vɪɛ Pieri lɛ 'nan ya'a 'kaa dɪ. Zozi "e 'vɪ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -nan -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ.»

24 Zozi -sruzan zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnun 'gɔɛ -a -nan yɪzan -a, ɛn -yɛɛ crɛn -tɛ. Kɔa -tɔa 'nan 'wɪnun nɛn yaa 'vɪ bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

25 Zozi 'wɪ "kaga "pee drɛ "nyian. -Te waa pɛɛnɔn 'crɛn -tɛ paan bɛ, 'an 'ci "nrɔnman 'nan -a 'flubanun 'bɔ 'ka 'sɔa 'trɛ 'gɔɛ -a da "fo "dɪ.

Zozi Crizi -le 'pasianɔn Drɛwɪ (Actes)

Zozi 'li 'e da Bali va

¹ 'Tɪ Teofil,

'mɛn 'fluba tɛdɛ -ji bɛ, Zozi 'le 'wɪ nɛn yaa drɛ 'lee yaa paa minnun ji bɛ, maan crɛn -tɛdɪ 'sia 'e pou sianan "trilii, ² ɛn e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si bɛ -a. Te e 'ta -ko laji bɛ, -yee 'wɪ nɛn 'kɔ 'o 'ta wɔla "da "bɛ, yaa paa 'yee 'pasianɔn nɛn, e o 'si "va "bɛ, o ji Bali lei 'saun -le 'plɛblɛ 'a. ³ Zɪ -yee yra yɪdɪ tɔ -nyan bɛ, o lɛ nɛn 'e 'fli kɔɔn 'e 'pa -a "kaga. Yaa -ci kɔɔn -wɛ 'nan, 'e yie a "man. 'E 'fli kɔɔn -wɛ yi -fuba sinjɛn wlu te e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -wɛ.

⁴ Yi -tɔ da te Zozi a o yei "bɛ, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'ka 'si Zeruzalɛm dɪ! Bali lei 'saun nɛn maan 'nan 'an -nɔan 'cɛɛ bɛ, 'kaa man -pɛn! ⁵ Zan "e "min -batize drɛ 'yi 'a, 'pian 'cee vɛ bɛ, tɔ -fɔ "wɛnnɔn -e Bali 'e "cee -batize drɛ 'yee lei 'saun 'a.»

⁶ ɛn minnun nɛn Zozi "srɔn "bɛ, waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, tɔ zɪɛ -a man nɛn Izraɛl 'nɔn dra 'yie mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a?»

⁷ Zozi "e -wɛ 'nan: «'An "tɪ 'ka 'si -nɔnlɛ 'nan -e "ka "tɔ dɪ, -a 'bɔ 'tɔwɪ 'bɛ yi 'lee tɔ nun zɪɛ -a 'pla. ⁸ ɛn Bali lei 'saun -taa 'ka da, e 'plɛblɛ -nɔan 'cɛɛ, -e 'ka drɛ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a. Ka 'mɛn 'wɪ ve Zeruzalɛm, 'lee Zude 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnɔn da.»

⁹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, ɛn e wluan laji. O yie a -a -sru ɛn "lolu -koei -a -sru 'san -wɔ.

¹⁰ O yie yra tian -a -sru laji, ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va kligli 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a, ɛn o 'nan -wɛ 'nan: ¹¹ «Galile 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ te 'ka yie a laji? Bali Zozi 'si 'ka yei, ɛn e -kɔ -a laji. E -ta pee wo "le zɪ kaa 'yɪ 'kɔnan bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi 'le 'pasianɔn Zudazi "pa 'jizan 'tɔ

¹² -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'si Olivie pɔn da, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm. Pɔn zɪɛ e 'ka Zeruzalɛm man -kɔɔbli "bɔɔ "dɪ. ¹³ Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn o -kɔ 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. 'Kɔn 'bɔ zɪɛ, -a -ji nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. Pɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee Andre

'lee Filipɔ 'lee Toma 'lee Batelemi 'lee Matie 'lee Alife -pɪ Zaji 'lee Simɔn nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 'lee Zaji -pɪ Zude, 'bɛ ci. ¹⁴ O 'ci a -tɔwɪ, ɛn o pɛɛnɔn Bali trɔ "baa 'kɔn zɪɛ -a -ji tɔ pɛɛnɔn man. -Wɛɛ ci 'o 'vale lɪmɔn -mienun 'lee Zozi "bɔ Mari 'lee Zozi "bɔnɔn -a.

¹⁵ Yi -tɔ da, minnun nɛn o yi -tɛala Zozi da bɛ, 'o cin 'yɪ. O ya min -yaa tɔ -yɔ -tɔ (120). Pɛri wluan lou, ɛn e 'nan -wɛ 'nan:

¹⁶ «"Bɔnɔn, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zudazi man bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. Bali lei 'saun Zudazi -le 'wɪ 'bɔla David 'le 'nan, Zudazi 'bɛ -si -kɔɔnmlan Zozi 'kunnɔn lɛ. ¹⁷ E ya "nɛn -kaa 'va, ɛn -cɛɛ 'nyranman -tɔwɪ 'pa waa.

¹⁸ "Lala nɛn waa -pan 'wɔ 'a, 'nan -e 'e Zozi -kɔɔn "bɛ, e fei -tɔ 'lɔ 'a. 'Pian -a fei 'bɔ da nɛn e -ka. -A -pɔn fɛa, ɛn -a -pɔan wɛɛn bei.

¹⁹ Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man, -yee "wɛan nɛn o fei zɪɛ -a 'tɔ 'pa 'o wei -ji 'nan: «Akeldama», -a -ci nɛn 'nan: «nyen fei.»

²⁰ ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«-Yee 'kuin 'e 'fɔ 'e "tun.

Te min -tɔ 'e 'nyran ji dɪ.»

ɛn e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji 'nan:

«Min pee 'e "pa 'ji nyranman 'pa.»

²¹⁻²² Zɪ Zan Zozi -batize drɛ, -trilii -e 'e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si -kaa yei "bɛ -a man bɛ, minnun nɛn o -ko -kaa 'palɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan te Minsan Zozi a -kaa 'va bɛ, -kaa o -tɔ -tɔ -a "pa 'ji. -Kaa min -tɔ 'si o yei, -e 'e 'pa -kaa 'va, -e 'e drɛ Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va -nan yɪzan -tɔ -a.»

²³ -A -nan nɛn o min "fli kɔɔn, -a -tɔ 'tɔ nɛn Matias, ɛn -a -tɔ 'tɔ nɛn Zozɛfɔ. Waa laabo "nyian Barsaba, -te bɛ "cɛɛ dɪ Zuti. ²⁴ Tɔɔn ɛn o Bali trɔ 'ba, o 'nan: «Minsan, 'i 'bɔ nɛn, i min pɛɛnɔn souba ji ye bɛ, min "fli 'gɔɛ o yei "bɛ, min nɛn yia 'si "va "bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔɛ.

²⁵ Zudazi 'si 'kɔ 'va, ɛn e -kɔ -a -nan nɛn kɔ 'e 'kɔ bɛ -a -nan. Min "fli 'gɔɛ o yei "bɛ -tɪɛ "pa 'ji nyranman "paa?» ²⁶ ɛn o 'lein 'wɛ tuɔla o 'tɔ da. Matias da nɛn e -tria, ɛn e 'pa Zozi 'le 'pasianɔn 'fuda -tɔ bɛ o va.

2

Bali lei 'saun 'ta Zozi 'le 'pasianɔn da

¹ 'Fɛdɪ -tɔ nɛn waa laabo Pantekɔt bɛ -a yi da, te minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi da bɛ, o ya 'o cin yɪdɪ 'wee Bali trɔ 'banan 'cɛn 'nan. ² 'Nun tɔɔn ɛn fɛ -tɔ -cin 'wɪdɪ 'plɛblɛ 'si

laji. 'E 'cin wu "le fulo 'pleble 'be ci "fennan.
-A -cin 'widu zie, e 'kon nen o ci o -nyrandi -
ji be -a -ci 'si. ³ Fennun o 'fli koon -wle "le 'te
nren -le 'wi 'zu, te o "siiman 'e cin man. 'Te
nren zie, e soon o -tudv pennen da. ⁴ Bali lei
'saun 'ta o pennen da 'nun, en o 'widu 'sia wei
peenun -ji. Bali lei 'be 'wi zie -a 'pa o 'le.

⁵ Yi 'bo 'lein zie -a da be, minnun nen o "sia
'trēda fe pennen 'nan te o 'ta wola Moizi -le -
pei da tigl be, o ya Zeruzalem. ⁶ Zi o fe -cin
'widu zie -a 'man be, en o -ku 'o cin yile -nan.
'Wi o 'kan 'e 'ciila "da, koo minnun zie te o
ya 'winan be, min -tu "e 'e 'bo fla wei 'man.
⁷ 'Wi o 'kan, en 'wi nen ko 'o yi 'o 'vi be, wa'a
toa di, te waa ve 'nan: «Minnun nen o "we
'labē, Galile 'non nen waa 'o pennen, ⁸ en e
dre "men 'ko 'lo, en o "we -kaa wei -ji te -kaa
maan? ⁹ -Kaa "sia Part 'trēda. En -kaa -mie
"sia Medi 'trēda 'lee Elam 'trēda. En -kaa -
mie "sia Mesopotami 'trēda 'lee Zude 'trēda
'lee Kapadōs 'trēda 'lee Pōnt 'trēda 'lee Azi
'trēda. ¹⁰ En -kaa -mie "sia Pirigi 'lee Panfili
'trēda. En -kaa -mie "sia "nyian Ezipti 'trēda.
En -kaa -mie "sia "nyian Sirene 'trēda Libi
'non 'va. En -kaa -mie "sia Rōm 'non 'va.
¹¹ -Kaa -mie a Crēt 'non 'a, en -kaa -mie a
Arabi 'non 'a. En Zuif 'non a -kaa yei, en
min -mienun nen o yi -tēala Zuif 'non 'le Bali
da be o ya -kaa yei. En -kaa -tudv pennen -
kaa fla wei maan, te minnun zie o ya 'wi -
dandan nen Bali -a dre be -a vnan.»

¹² 'Wi o pennen 'kan 'e 'ciila "da, en 'wi nen
ko 'o yi 'o 'vi be, wa'a toa di, te waa laabo 'o
cin lo 'nan: «'Wi zie 'be 'ci be ci 'non?»

¹³ 'Pian te min -mienun o see wo, -a vidu -a
'nan: «-Wen o -tēa 'e 'ciiladi "da.»

Pieri 'wi tin 'ba minnun le

¹⁴ Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianon 'fuda -tu -to
lou, en Pieri -a 'vi o yei wei 'pleble 'ji minnun
pennen le 'nan:

«Zuif 'non, 'lee 'ka pennen nen ka ci
Zeruzalem 'gu, 'wi 'gve 'ka man, en 'ka "trōen
"to 'an wei le. ¹⁵ Te 'ka vi zie di! Minnun 'gve,
-wen "cee o -tēa "di. Bodrun nen tian, wa'a
-wen mlinle di. ¹⁶ 'Pian 'wi nen Bali 'lewei
vizan Zoel -a 'vi be, -yēe ci drenan. ¹⁷ Yaa 'vi
'nan:

«Bali "e 'nan,
tu -fōla "da "ji be,
an -taa 'men lei 'saun 'a minnun da.
'Cee 'nen 'klōnmōnnun
'lee 'cee 'nen lūmōnnun Bali 'lewei ve.

Bali fēnan -kōonman
'yie -goei 'wein 'a 'cee -gobonun le.

Bali fēnan -kōonman
nyrinvla min cejenun le.

¹⁸ 'Wi 'kpa, an -taa 'men lei 'saun 'a
-klōnmōn 'lee lūmōn pennen nen waan "sua
be o da,

tu zie -a man
-e 'o Bali 'lewei vi.

¹⁹ An -ce -srōn "winun dra laji lou,

-e 'an 'lebo "fo winun dre 'trēda.

E -kōan 'te 'a, e -kōan "nyen -a,

e -kōan "lolu -koei "a.

²⁰ Klun -tōala yide yra,

mlen dra 'tēden "le nyen -zu,

'vaa -e Minsan -le yi -dan nen e "bia be, 'e bo.

²¹ Tu zie -a man be,

min nen e Minsan laabo be,

Minsan -a "sia 'wi 'ji.» »

²² En Pieri "e 'nan "nyian 'nan: «Izraēl 'non
'ka "trōen "to: Nazareti min Zozi 'ta 'trēda, -
ce -srōn "winun nen Bali ciila "va, en yaa dre
be, yaa -kōonman 'wein 'nan Bali 'be 'pa 'sia.

²³ En o min 'bo 'non 'cee 'nan 'ka -te. Bali 'bo
'be 'vi 'nan 'e dre zie, en yaa -tōa 'e 'cen 'nan e
dra. Kaa -non minnun nen wa'a Bali toa die
-wle, en waa -te -a -peindi -a yiba "plan da.

²⁴ 'Pian Bali -a wluan -kanon 'va, yaa 'si 'ka
-lo, -yēe ci 'nan ya'a 'kolaman -e 'e 'fu -ka -le
'pleble 'wlu di. ²⁵ En mingōnnen David 'wi

'gve -a 'vi 'e 'cen Zozi man. Yaa 'vi 'nan:

«Maan -tōa 'nan 'ku 'vale Minsan -a 'kve ci tu
pennen man.

E ya tu pennen man 'an "srōn

te 'e 'klan "sia 'an 'ji 'wi drenan.

²⁶ Tu pennen man

ci "nrandi a 'an 'lo,

en an Bali 'to bo "dre -fōa.

En -te an -ka oo,

Bali ci 'ka 'saan 'an man di.

²⁷ -Yēe ci 'nan

Bali 'ka 'an lei tve -ka -lo di,

en ya'a 'e 'suzan 'tve

-e 'e foli -yēe -ji di.

²⁸ -Si nen waa "siala

-e 'o 'belidi nen

ya'a 'nyaan die -a yi be,

yia kōon 'men,

en yie -kōndi 'an "srōn "le "wean

'an 'ci "nranman "fo.»

²⁹ "Bōnun, -si a 'e 'nōndi 'men -e 'an vi 'cee
'nan: -Kaa tra David -ka, waa 'wu, en a -yēe
a tian -kaa 'va 'gu. ³⁰ 'Pian, e ya Bali 'lewei
vizan -a "nen, en yaa -tōa 'e 'cen 'nan Bali -to

'e wei -da -a vidı -a 'yre 'nan: <'E kluda min -tu 'e 'leji mingönnən -ble.> ³¹ 'Wı nən Bali -a 'vı 'nan 'e dra bε, David -a -nan 'yı 'e 'cən -yee "wεan nən, e min 'sizan 'wı 'ji -le wluandı -kanən 'va wı 'vı 'vaa en e dre. E 'nan:

<Bali 'ka -a 'tvlε -ka -lō dı, en ya'a fulıε -yre -ji dı.>

³² Zozi 'bō nən an -yee 'wı ve 'gυε, Bali -a wluan -kanən 'va, en -kaa pεenən -kaa ya -a -nan yınən 'a. ³³ Bali -a -nyran 'e 'pε 'yi "da, en e lei 'saun nən e 'nan 'e -nōan "bε yaa -nən -yre. -A lei 'saun 'bō zıε en Zozi 'ta -a 'kū da. -A 'bō nən ka cı -a -nan yınan, en ka cı -a da weınun mannan 'gυ. ³⁴ -Yεε cı 'nan, David 'bō 'ka "e -kūε laji dı, 'pıan -a 'bō 'bε 'vı 'nan: <Bali -a 'vı 'an 'san lε 'nan,

'i -nyran 'an 'pε 'yi "da,

³⁵ -trilii -e 'mεın 'nanmannən dre 'i 'cεın -trōa "davε -a.>

³⁶ -Yee "wεan 'ka Izrael 'nən pεenən 'ka -cı -tō 'wein 'nan, Zozi nən kaa -tε -a -pεındı -a yıba "plan da bε, Bali -a dre Mınsan -a, en yaa dre 'tređanən pεenən 'sizan 'wı 'ji Crızı -a.>

-Leglizi tεε -trōanan

³⁷ Zı minnun nən -nan bε, o 'wınun zıε -a 'man bε, -a 'wı wla o man. En waa laabo Pıeri 'lee Zozi 'le 'pasianən -mıenun lō 'nan: <"Bıınun, "kū "dra "mεn 'kō?>

³⁸ En Pıeri 'e 'nan wlε 'nan: <'Ka 'sı 'wı 'wlıdı "dredı man, -e 'ka 'fıı -nən Bali lε, -e o 'ka -tūdυ pεenən -batize dre Zozi 'tō da, -e Bali 'e 'cee 'wı 'wlıdı fıı, -e 'e 'yee lei 'saun 'nən 'cεε. ³⁹ -Yεε cı 'nan, Bali -le 'wı nən yaa 'vı 'nan 'e dra bε, 'ka lε nən, en 'cee 'nennun lε nən, 'lee minnun pεenən nən o ya tıan -kōöbıı en Mınsan nən -cee Bali -a bε, e "ta -daa "o laabūε bε, o lε nən.>

⁴⁰ En Pıeri 'wı "kaga "pee 'vı "nyıan -wlε, -e 'o -tō 'nan 'wı 'kpa nən bε, e 'wı 'pla -wlε. Yaa 'vı -wlε 'nan: <'Ka 'fıı -nən Bali lε, -e Bali 'e 'ka 'sı yra yıdı nən e "ta -daa "bō lε 'wı 'wlıdı "drenən man bε -yrō.>

⁴¹ Minnun nən o Pıeri wei 'man "yi "bε, Zozi 'le 'pasianən o -batize dre. Yı 'bō zıε -a da, min -kpi yaaga bε 'o 'fıı -nən Bali lε.

⁴² En tυ pεenən man 'wınun nən Zozi 'le 'pasianən -a "paaman o ji bε, waa maan te o 'ta wōla "da 'o 'cı 'fııdaa 'a. O cı a -tūwlı, o "paa 'o cıın va te 'o cıın man wı dra. O pεenən fıε -tūwlı "ble 'e cıın va Mınsan -cıın -trōadı o ji -a, en o Bali trυ "baa 'e cıın va.

⁴³ Zeruzalεm 'nən nən -nan bε nyen o cεen kō Zozi 'le 'pasianən -cε -srən "wınun 'lee 'lεbo "fō wınun dra. ⁴⁴ Minnun pεenən nən o yı -tεra Zozi da bε, o ya 'e cıın va, en -wee fenun pεenən a 'e cıın va. ⁴⁵ 'O 'lō fenun pεenən 'tan, en waa man "lala plı minnun man. O min -tu "le "nən "le zı "lala 'wı cı "man "bε -yee 'wı 'zυ. ⁴⁶ Tυ -tūdυ pεenən man, te 'o cıın ye Bali -pan 'kuın, 'kōn 'tūdυ nən o -wee -blıfε -tōömlan 'ji bε, 'o cıın -plıman -e 'o 'kū -a -blı cı "nran 'lee cı 'fııdaa 'a. ⁴⁷ O Bali bōa te minnun o 'tō "yi "ve. En tυ pεenən man bε, Mınsan minnun "sia 'wı 'ji te e o -sεan "o va.

3

Pıeri min -srandı "tra "tυ belı

¹ Yı -tū da, te yıdε tεenla, en Zan 'lee Pıeri "ta -kō yıdεa Bali trυ 'balε. ² Bali -pan 'kōn 'bō man -klōn -yre nən waa laabo -kpεın fenyan bε, min -srandı "tra "tυ yra -a "nən. -A min 'bō, waa -ya zıε. Tυ pεenən man, o -taa min 'bō 'nyenlεa -kpεın 'bō "srən 'nan te e "lala trυ "baa minnun nən o -wımlan Bali -pan 'kuın bε -wı. ³ Zı e Pıeri 'lee Zan 'yı te o "ta -wımlan bε, en e fıε trυ 'ba -wı.

⁴ Tōön en Pıeri 'lee Zan 'o yıε 'sεn "da, waa -nanjεen, en Pıeri "e -yre 'nan: <'ı 'kū 'nanjεn.> ⁵ En e o -nanjεen, "yee 'ji "le o "ta fıε -tū -nōan 'yre.

⁶ En Pıeri "e -yre 'nan: <"Lala 'ka 'an 'lō dı, en -sıga 'ka 'an 'lō dı, 'pıan fıε nən 'an 'lō bε, maan -nōan 'yıε: Nazaretı min Zozi Crızı 'tō da, 'ı 'wluan lou, 'ı 'ta wō!> ⁷ -A -nan nən yaa 'kūn 'e 'pε "yi "man, en yaa wluan lou. 'Nun tōön en min -srandı "tra zıε -a cεın 'lee -a -sezenennun -tō 'e man 'plεblε. ⁸ E dre "klı, en e -tō lou, en e 'ta wōdı 'sia 'o 'vale Pıeri 'lee Zan -a. O wla Bali -pan 'kuın, te e -kō 'ta wōdı -a. E -kō 'sūdı -a lou, te e Bali 'tō bōa.

⁹ Minnun pεenən -a 'yı 'ta wōnan, te e Bali 'tō bōa. ¹⁰ Waa -tōa 'nan, min nən 'e -nyrandı -klōn -yre nən waa laabo -kpεın fenyan bε -a "nən te e fıε trυ "baa bε -nyren. En 'wı nən e dre -yre "bε -a 'wı cııla minnun pεenən da, 'wı o 'kan.

Pıeri 'wı tıın 'ba Bali -pan 'kuın

¹¹ Te ya'a tıan 'sı lε Pıeri 'lee Zan "srən "dı, en o 'bō Bali -pan 'kōn 'lε "nən "nən waa 'tō 'pa Salomən man bε -a -nan, tōön en minnun nən 'wı o 'kan 'gυε, o -kū o 'lε flān

-a. ¹² Zi Pieri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, tɔɔn ɛn e -wlɛ 'nan: «Izrael 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'ka 'kan? -Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'ku -nanjɛan? Bali -le 'plɛblɛ 'bɛ min 'gʊɛ -a beli, 'ku 'bɔ 'le 'plɛblɛ "cɛɛ dɪ. ¹³ Bali nɛn e cɪ Abraam -le Bali -a 'lee Izak -le Bali -a 'lee Zago 'le Bali -a 'lee -kaa tranun -le Bali -a bɛ, -yɛɛ e 'suzan Zozi Crizi -le 'plɛblɛ 'ci kɔɔn. -A -pɪ Zozi zɪɛ, Pilati "e 'vɪ 'nan 'o 'si "man 'pian ka'a 'wɪɛ "man "dɪ. Ka kɔɔla "man, ɛn kaa -nɔn minnun lɛ, ɛn waa -tɛ. ¹⁴ Min nɛn 'bɛ a Bali 'lɛ 'saun ɛn 'bɛ a min tɪglɪ 'a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn ɛn wɛɛ 'tɛ, ɛn ka wɪ min -tɛzan man 'bɛ "pa 'ji 'nan te 'wɛɛ 'tɛ dɪ. ¹⁵ Ka min nɛn e cɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a san -a bɛ, -a -tɛ, 'pian Bali -a wluan -kanɔn 'va, ɛn ku ya -a -nan yɪnɔn 'a. ¹⁶ Yi -tɛradɪ -a 'tɔ da -le "wɛan, -a 'tɔ 'bɔ 'le 'plɛblɛ min nɛn kaa -tɔa ɛn kaa ye 'gʊɛ e beli. Yi -tɛradɪ Zozi da 'bɛ beli "fo 'ka pɛɛnɔn yɪɛ man 'gʊ.

¹⁷ An "bɔɪnɪn, maan -tɔa 'nan 'wɪ nɛn 'ka 'bɔ 'lee 'ka 'tanɔn 'a drɛ Zozi lɛ bɛ, ka'a -ci -tɔlɛ 'vaa, ɛn kaa drɛ dɪ. ¹⁸ Pian Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e drɛ zɪ, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -A 'wɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ -yɛɛ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -le yra yɪdɪ -a. ¹⁹ -Yee "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. ²⁰ -Te kaa drɛ zɪɛ -e Minsan Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ, -e min 'sizan 'wɪ 'ji Zozi nɛn yaa 'pla 'cee vɛ -a bɛ, 'e -ta -a. ²¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zozi Crizi -fo tian laji -trilii -e tɔ nɛn Bali "e 'nan 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔan 'trɛda dɪ "le 'trɛda pou sianan 'zɔ bɛ, 'e 'bɔ. 'Wɪ zɪɛ, Bali 'lewei vɪnɔn 'saun -a 'vɪ 'e 'cɛn. ²² Moizi -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan:

«Minsan nɛn 'cee Bali -a bɛ,
e -taa Bali 'lewei vɪzan -tɔ -a 'cɛɛ "le 'mɛn 'wɪ
'zɔ.

'Ka 'va nɛn e min zɪɛ -a "sia,
'ka min zɪɛ -a wei man -e 'ka 'ta wɔla "da.

²³ Pian bii nɛn yɪ'a min zɪɛ -a wei man lɛ dɪɛ,
'i klu "so Bali -le minnun yei.»

²⁴ ɛn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Sanmian
'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn nɛn o -ta -yɛɛ
-sru "bɛ, waa 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ "mɛn "drɛnan 'gʊ.

²⁵ Bali 'lewei vɪnɔn zɪɛ ka ya o kludanɔn 'a,
ɛn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan 'e
dra bɛ, 'cɛɛ cɪ -a "nɛn "blɪnɔn 'a. Bali -a 'vɪ
Abraam lɛ 'nan:

«I kluda min -tɔ 'tɔ 'ji

an -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man,
tɔɔn ɛn Bali -ta 'e 'suzan 'a.»

²⁶ -Yee "wɛan Bali 'e 'suzan Zozi Crizi 'bɔla
'ka 'va 'e 'fli 'nan -e 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
man -e 'ka 'fli -nɔn -yɛɛ -e 'e -fɛa vɪ 'ka man.»

4

O -ku Pieri 'lee Zan -a tin 'banɔn 'cɛɪn -da

¹ Pieri 'lee Zan -fɔ tin 'banan minnun lɛ,
ɛn Bali -pannɔn 'lee min nɛn e yɪɛ -tɔa Bali
-pan 'kɔn 'va bɛ 'lee Saduze 'nɔn 'ta. ² 'Bli
'fɔ o ji 'nan, Zozi 'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o ya
'wɪ "paanan minnun ji, te waa ve -wlɛ 'nan,
Zozi wluan -kanɔn 'va, -yee "wɛan minnun
nɛn o -ka bɛ o wuanla -kanɔn 'va. ³ O Zozi
'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o 'kun, ɛn o -ku o -fɔlɛ -
pɔ 'kuin 'nan -e tɔ 'e 'cɛn o man, kɔɔ fɛnan
-ku -kɔɔbli. ⁴ Pian minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a
'man bɛ, o "kaga "fɔ Zozi 'va, ɛn Zozi -sru 'ta
wɔnɔn "nɛn 'bɔ -kpi 'soolu (5.000).

⁵ Zi tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee
min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ
Zeruzalɛm. ⁶ Bali -pannɔn 'tazan Ane a
o va, 'lee Kaifa 'lee Zan 'lee Alɛzandre
'lee Bali -pannɔn 'tazan "srɔnnɔn -mienun
"nyian. ⁷ ɛn o 'nan 'o 'ta Pieri 'lee Zan -a 'o
yei. Zi Pieri 'lee Zan -ta bɛ, ɛn waa laabu -wɔ
'nan: «'Plɛblɛ "cɛn "a nɛn ka min -srandɪ "tra
beli, ɛn -tɪ 'tɔ da nɛn ka 'winun zɪɛ -a dra?»

⁸ ɛn Pieri nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'le
'plɛblɛ 'a bɛ, e 'nan -wlɛ 'nan: «Zuif 'nɔn
'tanɔn 'lee min cejenun, ⁹ -te cɛɛgʊ o 'wɪ
laabu 'ku 'lɔ "yɪ "nɛn kɔa drɛ min -srandɪ "tra
"lɛ bɛ -a da bɛ 'lee min nɛn kɔa drɛ -a 'tɔ da bɛ
-a da bɛ, ¹⁰ kɔa ve 'cɛɛ -e 'ka -tɔ, ɛn "nyian -e
Izrael 'nɔn pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan: Nazaretɪ min
Zozi Crizi nɛn kaa -tɛ -a -pɛindɪ -a yiba "plan
da, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -a 'tɔ da
nɛn ka min 'labɛ -a ye 'e 'belidɪ. ¹¹ E ya 'e
'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'saun 'ji 'nan:

«Kɔlɛ nɛn 'ka 'kɔn 'tɔnɔn,
kaa tuɔ 'ka 'pɛla koda bɛ,
-yɛɛ drɛ 'kɔn 'tɔ -kɔlɛ tɪglɪ 'a.»

¹² -A 'saza 'va nɛn 'belidɪ cɪ, -yɛɛ cɪ 'nan lakɔlɛ
'wlu 'gʊ, Bali 'ka 'tɔ 'tɔ -nɔnlɛ minnun lɛ -e
min 'e 'cɪla "va -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ.»

¹³ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ 'wɪ o
'kan. -Yɛɛ cɪ 'nan, waa -ci -tɔ 'nan, Pieri 'lee
Zan -le 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, o yɪ -tɛra 'o 'fli da
ɛn nyɛn 'ka o ji dɪ. ɛn waa -ci -tɔ "nyian 'nan,
Zan 'lee Pieri bɛ 'flanɔn "tun "nɛn waa, ɛn
wa'a Bali -le 'fluba -tranlɛa dɪ. 'Pian waa -
tɔa 'nan, 'o 'vale Zozi nun -a o 'ta wɔla, ¹⁴ ɛn
min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ 'si "man te waa

ye 'e 'tɔdi o "srɔn "bɛ, -yee "wɛan 'wɪ 'tu 'ka o 'ji -e 'o 'vɪ dɪ. ¹⁵ Tɔɔn ɛn o 'nan -wɛ 'nan 'o 'man 'tɛn "tiɛnnɔn. -A -nan nɛn -sa -fɔla tin 'banɔn 'bɔ yei. ¹⁶ ɛn waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Kaa dra minnun 'labɛ -wɛ 'kɔ? Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn -a -ci -tɔa 'wein, 'nan -cɛ -srɔn "wɪ -dan nɛn 'labɛ -wɛɛ drɛ. ɛn -ka 'a 'kolaman -a -sa -fɔdɪ -a dɪ. ¹⁷ 'Pian -e o "fli zɪɛ, -e -wee 'wɪ 'bɔ 'e 'vɪɛ 'e 'fuila "man "minnun pɛɛnɔn 'va dɪɛ, -kaa 'wɪ 'pla -wɛ 'kɛgla 'nan, te o 'wɪ tin 'ba min -tuɛ "nyian -wee Zozi zɪɛ -a 'tɔ da dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn ɛn o Zan 'lee Piɛri laabɔ, ɛn o 'wɪ 'pla -wɛ 'kɛgla 'nan, te o 'wɪ tin 'ba "nyian minnun lɛ Zozi 'tɔ da dɪ, ɛn te 'o 'wɪ "paa "nyian minnun 'ji Zozi 'tɔ da dɪ.

¹⁹ ɛn Piɛri 'lee Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn e ci tigɪ bɛ, 'ka 'vɪ 'ka 'bɔ 'a: 'Kv 'ta wɔla 'ka wei da, -baa 'kv 'ta wɔla Bali wei da? ²⁰ 'Pian 'kɔvɛ vɛ bɛ 'wɪ nɛn kvɔ -nan 'yɪ, ɛn kvɔ 'man bɛ, kvɔ 'a 'kolaman -e 'kv 'lɛbo 'pla "da -a 'wɪ zɪɛ -a 'vɪdɪ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn 'wɪ 'pla "nyian -wɛ 'kɛgla 'kpa, ɛn o -si -nɔn -wɛ 'nan 'o 'kv. Tin 'banɔn 'bɔ 'ka -kɔlɛ -si -tu 'yɪdɪ -a -e 'o 'wɪ 'nɔn -wɛ "dɪ, kɔɔ minnun pɛɛnɔn a Bali 'tɔ bɔnan 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -yee "wɛan. ²² ɛn "nyian min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ -srɔn "wɪ zɪɛ e drɛ, ɛn -cɛ 'si "man "bɛ, min ceje nɛn -a lɛ -fuba sinjɛn -cia "bɛ -nyɛn.

Zozinɔn Bali trɔ 'ba

²³ Zɪ o 'si o man bɛ, ɛn o -kv 'o "bɔl Zozinɔn -mienun va, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ -wɛ "bɛ, o -wee 'vɪ. ²⁴ ɛn zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o pɛɛnɔn 'ci drɛ 'tɔ, ɛn o Bali trɔ 'ba 'nan: «'Kv 'san, yɪɛ 'trɛ drɛ, yɪɛ lakɔɛ 'pla, yɪɛ jemɛ 'lee 'e 'va fɛnun pɛɛnɔn drɛ. ²⁵ Yɪɛ 'pa 'kv tra David 'le 'yɪɛ lei 'saun 'a 'nan:

«-Mɛ "le "wɛan nɛn 'bli a 'e 'fɔdɪ 'lɛglɔn pɛɛnɔn da minnun 'ji zɪɛ, ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ nɛn -a -ci "ka "dɪɛ, -a -cin a minnun 'ji zɪɛ?

²⁶ 'Trɛda mingɔnnɛn nun 'o man wɔɔ 'kuli da,

ɛn 'o 'ci 'pa 'o 'vale minnun tanɔn 'a Minsan Bali 'lee -yee min nɛn yaa 'si "va ɛn yaa 'pa 'sia 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ o man.»

²⁷ 'Wɪ 'kpa nɛn, -yɛɛ ci 'nan Erodi 'lee Ponzo Pilati 'o cin 'yɪ 'fla zɪɛ -a da 'o 'vale -pɛnnɔn 'lee Izrael 'nɔn 'a, ɛn 'o 'ci 'pa 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va, ɛn yia 'pa 'sia, 'nan 'e

min 'si 'wɪ 'ji bɛ -a man. ²⁸ 'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'i 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'lee 'i 'bɔ 'ci 'sɔ 'a 'e 'cɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'le sɔɔ. ²⁹ -Yee "wɛan, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ Minsan Bali, 'i 'wɪ nɛn waa dra -wɛ "bɛ, 'i 'yɪ 'i drɛ -e 'i 'sunɔn 'o 'yɪɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ yɪ -tɛradɪ 'o 'fli da -a. ³⁰ 'I 'yɪɛ 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn 'dɔ -e 'i 'sunɔn 'o -cɛ 'si minnun man -e 'o 'lɛbo "fɔ wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɔn drɛ 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va "bɛ -a 'tɔ da.»

³¹ Zɪ o cɛɛn Bali trɔ 'badɪ man bɛ, ɛn fɛnan nɛn o ci 'o cin 'yɪdɪ bɛ -a -nan nyɔɔndɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun o pɛɛnɔn 'fa, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪdɪ 'sia minnun lɛ te "klan 'ka o 'ji "nyian dɪ.

Zozinɔn 'pa 'o cin va 'wɪnɔn drɛnan

³² Minnun pɛɛnɔn nɛn o yɪ -tɛra Zozi Crizi da bɛ, o drɛ min -tɔwɪ "a, o ci wɪ a -tɔwɪ. -Te min -tu yɪɛ a bɛ, te o pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn.

³³ 'Plɛblɛ -dan nɛn -wɔ "bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn o Minsan Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ ve minnun lɛ, ɛn "nyian bɛ, Bali -le -fɛa a o man 'kpa. ³⁴ Fɛ -tu 'ka 'kle min -tu man o va dɪ. Kɔɔ minnun nɛn -wee fei 'lee 'kɔnnun a bɛ waa -tan, ɛn o -ta -a man "lala -a, ³⁵ ɛn waa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu. Zozi 'le 'pasianɔn zɪɛ, o min -tu "le "nɔn "le zɪ "lala 'wɪ ci "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

³⁶ Levi min -tu a o va, waa -ya Sipri 'lɛglɔn 'ji, -a 'tɔ nɛn Zozɛfɔ, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'tɔ 'pa "nyian Barnaba, 'bɛ 'ci 'bɛ ci 'nan min nɛn e min "kɔe -tɔa 'e da. ³⁷ -Yee fei nɛn 'e 'lɔ bɛ yaa -tan, ɛn e -ta -a man "lala -a, yaa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu.

5

Anania 'lee Safira -le 'wɪ

¹ 'Pian min -tu a, -a 'tɔ nɛn Anania, 'o 'vale 'e nan Safira -a o 'wee -yɔ -tan. ² Yaa man "lala -mie 'si "va, ɛn yɛɛ 'pla 'yee vɛ -a, -a nan -a -tɔa zɪɛ, ɛn e -kv -a -nyranman -a Zozi 'le 'pasianɔn lɛ.

³ Tɔɔn ɛn Piɛri "e -yɛɛ 'nan: «Anania, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'fli 'tɔɪ ɛn Satan wɪ 'i 'ji, ɛn i 'wlu 'sɛn Bali lei 'saun lɛ, ɛn i 'yɪɛ -yɔ man "lala -mie 'pla 'yɪɛ vɛ -a? ⁴ 'I 'bɔ 'le -yɔ nɛn, ɛn yia -tan. ɛn zɪ yia -tan, -a man "lala bɛ, 'i 'bɔ 'le vɛ "cɛɛ dɔɔ? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ, yia nɛn 'i 'ji? Minnun lɛ "cɛɛ i 'wlu 'sɛn dɪ, 'pian Bali lɛ nɛn i 'wlu 'sɛn.»

⁵ Zi Anania 'wi zɪɛ -a 'man bɛ, e -tria, ɛn e -ka. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wi zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji. ⁶ -Gobonun nɛn -nan bɛ, o sɔ 'pa -a -kadɪ man, ɛn o -kɔ -a wɔlɛ.

⁷ -A -nan 'mɔn -trilii, "bɛ -sru ɛn -a nan -ta, te 'wi nɛn e drɛ bɛ, ya'a tian "e "manlɛ dɪ. ⁸ ɛn Pieri -a laabɔ -yrɔ 'nan: «-Yɔ nɛn kaa -tan bɛ, -a man "lala nɛn 'gɔ?»

ɛn -a nan -a wun -fɔ 'nan -a man "lala nɛn bɛ.

⁹ Tɔɔn ɛn Pieri "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci 'pa, ɛn ka Minsan lei 'man -tan? "I 'yɪɔ, minnun nɛn wei -sran 'wɔ bɛ, o nɛn 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, o "ta -ko "nyian "yie "a.»

¹⁰ Nun tɔɔn e -tria Pieri 'wlu, ɛn e -ka. -A -nan nɛn -gobonun wla o 'bɔ "man te e ya 'e 'kadɪ, ɛn waa 'sia o -kɔ -a wɔlɛ 'e -sran "srɔn.

¹¹ -Leglizi 'nɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wi zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji.

Zozi 'le 'pasianɔn minnun "kaga beli

¹² Zozi 'le 'pasianɔn 'lebo "fɔ wɪ 'lee -cɛ -srɔn "wɪ "kaga drɛ minnun yie man. Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yɪdɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn "nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. -A -nan nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. ¹³ ɛn minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o -tɔ 'ka -plilɛ o man dɪ, 'pian te o Zozinɔn 'tɔ "yi "ve. ¹⁴ Minnun "kaga "yi -tɛra Minsan da, -e 'e 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn man, te o -kɔ -sɛndɪ -a Zozinɔn 'va. ¹⁵ Minnun 'bɔla 'ji -cɛ -tɛnɔn 'a 'fla yei, te o -cɛ -tɛnɔn 'bɔ nyianla -saa 'lee nyinnan "dave -mienun da. Minnun zɪɛ, waa "nrɔnman 'o 'ji, 'nan -te Pieri "ɛ ciɪ -e -a fulɔ lei "tun 'e 'ciɪ min -tɔ da 'fɛndaa. ¹⁶ Minnun "kaga "sia 'flanun nɛn Zeruzalɛm "srɔn "bɛ -a da, te o -taa "nyian -cɛ -tɛnɔn 'lee minnun nɛn pɔn 'e 'pɛ klɛ o man bɛ waa, te o pɛɛnɔn "belia.

Minnun 'tɛ 'pa Zozi 'le 'pasianɔn da

¹⁷ Man bɔdɪ wlala Bali -pannɔn 'tazan 'lee Saduze 'nɔn 'ji Zozi 'le 'pasianɔn man. ¹⁸ -A -nan nɛn o Zozi 'le 'pasianɔn 'kun, ɛn o o -fɔ -pɔ 'kuin. ¹⁹ 'Pian zɪ -pei 'tan bɛ, ɛn Minsan -le 'pasiazan -tɔ -ta -pɔ 'kɔn 'lɛ 'sɔlɛ o da, e o 'bɔla bei, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: ²⁰ «'Ka 'kɔ Bali -pan 'kuin -e 'ka Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a -nan wɪ vɪ minnun lɛ.»

²¹ ɛn o wɪ "man. Bodrun puunɔn o -kɔ Bali -pan 'kuin, ɛn o 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji.

Tɔ 'bɔ zɪɛ -a wlu bɛ, Bali -pannɔn 'tazan 'lee 'e 'srɔnnɔn tin 'banɔn cin 'yɪ 'o 'vale Zuif min cejenun -a. ɛn o minnun 'pa 'sia -pɔ 'kuin 'nan 'o 'ta Zozi 'le 'pasianɔn 'a. ²² 'Pian, minnun nɛn o o 'pa 'sia bɛ, wa'a Zozi 'le 'pasianɔn yɪɛ -pɔ 'kuin dɪ. ɛn o 'li 'o da tin 'banɔn 'va, o 'wi zɪɛ -a 'sinan 'pa -wɪɛ. ²³ Waa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Pɔ 'kɔn a 'e 'fɔdɪ -ji "fo, ɛn 'sounjanun a -a 'lɛ "nɛn 'pian zɪ kɔ 'kɔn 'lɛ 'sɔ bɛ, kɔ'a Zozi 'le 'pasianɔn yɪɛ -ji dɪ.»

²⁴ Zi min nɛn o yie -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'wi zɪɛ -a 'man bɛ, wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ -e 'o vɪ Zozi 'le 'pasianɔn 'le 'sandɪ da dɪ, ɛn waa laabɔ 'o cin lɔ 'nan, -mɛ "wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ.

²⁵ -A -nan nɛn min -tɔ -ta -a vɪɛ -wɪɛ 'nan: «'Ka 'yɪɔ, minnun nɛn ka o -fɔ -pɔ 'kuin 'gɔɛ, o ya 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin.»

²⁶ ɛn min nɛn e yie -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ 'lee 'yee minnun -kɔ o 'kunlɛ, ɛn o -ta waa. 'Pian wa'a drɛɛ -sa -a dɪ, kɔɔ "klan a o ji 'nan minnun "ta -kɔlɛ wɛɛnman 'o 'va.

²⁷ Zi o -ta waa bɛ, ɛn o -kɔ waa tin 'banɔn 'lɛ. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tazan 'wɪ laabɔ -wɪɔ. ²⁸ E 'nan -wɪɛ 'nan: «Kɔ 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'klagla 'nan, te 'ka 'wɪ "paa "nyian minnun ji 'tɔ 'labɛ -a da dɪ. "Ka 'yɪɔ "le kaa drɛ, ɛn 'cee 'wɪ "paadɪ fuila "man Zeruzalɛm "fo, ɛn ka 'nan minnun lɛ 'nan, 'kɔvɛ min zɪɛ -a -tɛ.»

²⁹ Tɔɔn Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianɔn -mienun -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Bali wei da nɛn min 'ta 'wɔla 'e 'flin 'vaa -e 'e 'ta wɔla min wei da. ³⁰ Zozi nɛn kaa -tɛ -a -pɛindɪ -a yiba "plan da bɛ, 'kɔ tranun -le Bali -a wluan -kanɔn 'va. ³¹ Bali -a -nyran 'e 'pɛ "yi "da, ɛn yaa drɛ min 'sizan 'wɪ 'ji -a. ɛn yaa drɛ min tazan -a. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e Izrael 'nɔn o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. ³² Kɔ ya 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪnɔn 'a, ɛn lei 'saun nɛn Bali -a -nɔn minnun nɛn o 'ta 'wɔla Bali 'bɔ wei da bɛ -wɪɛ "bɛ, e ya "nyian -a -nan yɪzan -a.»

³³ Zi tin 'banɔn 'wi zɪɛ -a 'man o da bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o ji 'e 'ciɪla "da, o ya "vale o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -tɛɛman. ³⁴ 'Pian Farizen min -tɔ nɛn waa laabo Gamaliɛl, e Moizi -le -pei 'fluba "paaman, ɛn minnun pɛɛnɔn -a bɔa "bɛ, e -tɔ lou tin 'banɔn yei, ɛn e 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'man 'tɛn "tiennɔn. ³⁵ -A -nan nɛn e 'nan tin 'banɔn lɛ 'nan: «Izrael 'nɔn, 'wɪ nɛn ka "ta -a dra minnun 'labɛ -wɪɛ "bɛ, 'ka 'wulo -ji "nrɔn "da 'kpa. ³⁶ Min -tɔ nɛn waa

laabo Teida be, e 'bōla -a -nan 'ka tian 'mōnle "būu di. Zī -yee 'wī 'bōla zīe, e 'nan 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan tū -a, en min -yaa sinjen sōōnla -a -sru. 'Pian waa -te, en minnun nen o sōōnla -a -sru "be o fuila "man. Min -tū 'ka "nyian -fōle -nan di. ³⁷ "Be -sru, te min "nrōndi tū 'bō, en Galile min Zuda "e "ta wū, "be minnun "kaga "sen 'e -sru. 'Pian wee 'te "nyian, en minnun pēēnōn nen o sōōnla -a -sru "be, o fuila "man. ³⁸ 'Be nen 'gūe maan ve 'cee 'nan, te 'ka "trōen "tō "nyian minnun 'labē o va di, en 'ka 'si o man 'o 'kū. -Yee ci 'nan, -te -wee 'wī nen 'o ci "man "be 'nan min wei da nen o 'ta 'wōla be, "te 'li 'pei te -a 'wī 'nyan. ³⁹ 'Pian -te Bali wei da nen o 'ta 'wōla be, "te ka'a 'kōlaman o fuiladi -a "man "di. 'Ka dre "yi, "tōgō 'ka 'kuli -tan Bali man.»

Tōōn en tin 'banōn -a 'sia Gamaliel -le ve da. ⁴⁰ O Zozi 'le 'pasianōn laabu, en o 'nan 'sounjanun le 'nan 'o o -sōn -ngble -a, en o 'wī 'pla -wle 'nan, te 'o 'wī tin 'ba "nyian min le Zozi 'tō da di. Tōōn en o 'si o man.

⁴¹ -A -nan nen Zozi 'le 'pasianōn 'si tin 'banōn 'le. O 'si o 'le ci "nran -a, kōō 'o yra 'yī Zozi 'tō 'ji. ⁴² Yi -tūdu pēēnōn man te o ya Bali -pan 'kuin 'lee 'wee 'kōnnun -ji, wa'a 'flinle 'wī "paadi -a di, en wa'a 'flinle Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdi -a minnun le di.

6

O Etiēnen 'lee min 'shēēdv 'si "va -e 'o 'pa Zozi 'le 'pasianōn 'va

¹ Tū zīe -a man te Zozinōn a bōnan "kaga "be, en minnun nen o Grēk wei -fōa "be, o Zuif 'nōn nen o Ebre wei -fōa "be, o man wī 'pla 'nan, tū pēēnōn man, -te "wee -blifēnūn -pli "be o ci "saan 'o 'va -calenun man. ² En Zozi 'le 'pasianōn 'fuda "fli Zozinōn pēēnōn cin 'yī, en o 'nan -wle 'nan: «E 'ka "yi, -e -kaa Bali -le 'wī 'tūi -e -kaa "trōen "tō -blife -le 'wī "ji di. ³ -Yee "wean "būnūn, 'ka min -wee 'ka 'va 'sōravli -e -kaa o 'pla 'nyranman zīe -a da. O 'nōn zīe, 'o 'tō "yi 'e 'kōn minnun 'le, 'o 'kōn minnun nen o 'ta wōla Bali lei 'saun 'le 'wī da be waa, en 'o 'kōn 'wī 'tōnōn 'a. ⁴ -Cee ve be, -e -kaa yī 'trōa Bali -le 'wī da te -kaa Bali trū "baa.»

⁵ 'Wī zīe, e Zozinōn pēēnōn 'ci 'sō, en o Etiēnen -tō. Etiēnen zīe, e yī -teala Bali da 'kpa, en e 'ta 'wōla Bali lei 'saun 'le 'wī da. En o Filipū 'lee Prokōr 'lee Nikanor 'lee Timōn 'lee Parmena 'lee Antiōs min Nikola nen e

dre Zuif min -a be, o 'yi. ⁶ Zozinōn o kōōn Zozi 'le 'pasianōn le, tōōn en 'o 'pē 'pla o da, en o Bali trū 'ba -wle.

⁷ Bali -le 'wī 'nōnnōn 'ko fuiladi -a "man, te Zozinōn 'ko bōdi -a "kaga Zeruzalem, en te Bali -pannōn "kaga 'ta wōla "nyian Zozi 'le 'wī da.

Minnun Etiēnen 'kun

⁸ Bali 'yee 'plēble 'lee 'yee yīdi "yi 'nōn Etiēnen le, -a 'bō 'a nen e -ce -srōn "wīnūn 'lee 'lēbo "fō wīnūn dra minnun yīe man. ⁹ 'Pian minnun nen o -ko Bali trū 'balē nōannun nen o 'si o man be, -wee cin yī 'kuin be, o -sa -fōdi 'sia 'o 'vale Etiēnen -a. Minnun zīe Zuif 'nōn nen waa, o "sia Sirene, en o -mie "sia Alezandri, en o -mie "sia Silisi 'lee Azi 'lēglōn 'ji. ¹⁰ 'Pian Etiēnen o "kle "sa -fōdi -a. -Yee ci 'nan 'wī 'tōdi nen Bali lei 'saun -a -nōan -yre "be -a 'bō 'a nen 'e "we.

¹¹ En o -kū -fōle minnun -sru "lala -a 'nan 'o vī Etiēnen man 'nan, 'o 'bō "man te e ya Moizi 'lee Bali 'tō srēnan. ¹² 'Wī zīe, e 'bli 'fō min cejenun 'lee 'fluba 'ci vūnōn 'ji, en o -kū -a 'kunle -sa -a, en o -kū -a tin 'banōn 'cein -da. ¹³ O -fō "nyian minnun pēēnūn -sru, en 'o 'ta 'wlu 'senle "man "nyian. Waa 'vī 'nan: «Min 'gūe, e wū 'wli di Bali -pan 'kōn nen Bali -le ve -a be -a man, en e wū "nyian -wli di Moizi -le -peinun man. ¹⁴ Kūa 'man "da 'nan: Nazareti min Zozi 'kōn zīe -a -wia, en Moizi -le -peinun nen yaa -tō -kaa tranun le be, Zozi -a limlan -e -ka'a vīe -kaa 'ta wōla "da "di.»

¹⁵ -A -nan nen minnun pēēnōn nen tin 'banan be, 'o yīe 'sen Etiēnen da, en waa yra 'yī "le Bali -le 'pasianōn nen laji be -a -tū -zū.

7

Etiēnen 'wī tin 'ba tin 'banōn le

¹ Tōōn en Bali -pannōn 'tazan -a laabu Etiēnen -lō 'nan: «'Wī 'kpa nen?»

² En Etiēnen "e 'nan: «'An "būnūn, 'an "tūnūn, 'ka "trōen "tō 'an wei le. 'Li 'kpa te Abraam -nyēanla Mesopotami be, en -cee Bali nen -a -kōōn "manve "ka "diē, 'e 'fli kōōn -yre 'vaa, en e -kū -nyēlēa Aran. ³ E 'nan Abraam le 'nan:

«'I 'si 'yīe 'lēglōn 'ji,

'i si 'i 'mangulinun va,

-e 'i 'kū 'trē nen

an "ta -daa -a -kōōnle 'yīe 'gūe -a da.»

4 En Abraam 'si Kalde 'leglōn 'ji, en e -ku -nyenlea Aran. E -fu -nan nun. Z1 -a "ti "ka be, en Bali -ta -a 'leglōn nen ka ci -ji cεεgv 'gve -a -ji. 5 Bali 'ka -yee -yō -nōnlε 'leglōn z1ε -a -ji d1. Bali 'ka -yee "blinan "wennēn 'nōnlε d1. 'Pian e -tō 'e wei da 'nan 'e 'leglōn z1ε -a -nōan -yε -yee vε -a, en -yee -sru 'e -nōan -a klu ε. Bali 'w1 z1ε -a 'v1, te Abraam -le 'nen "ka "d1. 'Pian Bali -a 'v1 'nan:

6 <'Leglōn nen -pen da be,

-a 'ji nen 'i kludanōn -nyeanla.

O -kōan "minnun -le nōannun -a -nan nun. Minnun 'te "paa o da ε -yaa sinjen wlu.

7 'Pian 'leglōn nen o dre -wee nōannun -a be, an 'w1 "nen -kōanman -wle.

'An 'bō Bali 'be 'v1.

"Be -sru 'i kludanōn lia 'o da

-e 'o 'ta 'an trv 'ba Kanan 'leglōn 'bō 'gve -a -ji.>

8 Bali -tō 'e wei da Abraam ε 'nan e 'leglōn z1ε -a -nōan -yε. -A -nōan -kōan "vε nen 'e 'fōd1 -klōnmōn -va -a. -Yee "wean Abraam Izak -ya, en yaa -fō -klōnmōn -va -a -ya yi 'sōravli "da. -A -tōwli "nen Izak "e dre Zago ε, en Zago "e dre "nyian 'yee 'nennun -fuda "fli "nen -kaa tra "le "tranun -a be -wle.

9 Zozevō "bōinun man bō Zozevō -va, en waa -tan "le nōan -zō Ezipti. 'Pian Bali 'pa "va, 10 en yaa 'si 'w1 'pleble pēēnōn 'ji. Bali 'w1 'tōd1 -nōn -yε, en Ezipti mingōnnēn -a 'y1 'yi. Mingōnnēn z1ε e Zozevō -tō 'e 'wluzan -dan tō -a Ezipti 'leglōn da 'lee 'e yifenun da.

11 Tōn en dra -dan tō -ta Ezipti 'leglōn 'lee Kanan 'leglōn 'ji. Dra z1ε -a cibēn a "bōv "le "wean, -kaa tranun 'ka 'blife ye -e 'o -bl1 d1. 12 -A -nan nen Zago -a man 'nan -blife a Ezipti, en e Zozevō "bōinun nen -kaa tranun -a be, o 'pa 'sia 'e tēde. 13 -A "flizan da be, en Zozevō 'e 'fli -kōan 'e "bōinun ε. -A -nan nen Ezipti mingōnnēn Zozevō 'sinan 'tō. 14 Zozevō "e 'nan 'e "bōinun ε 'nan, 'o 'ku 'e "ti Zago 'si 'o -taa. -A "ti Zago 'lee 'e 'mangulinun a min -fuba 'sōravli 'wle 'soolu. 15 Zago 'ku Ezipti, en e -ka -nan nun 'o 'vale 'yee 'nennun nen -kaa tranun -a be waa. 16 O -ta o pēēnōn wule Sizem 'fla Kanan 'leglōn 'ji. Minnun o 'wō min wōnan nen Abraam -a 'lō "lala -a Emor -pinun lō be -a -nan.

17 Z1 tō nen Bali 'e wei -nōn Abraam ε 'nan e 'w1 'tō dra -yε "be, e ya bōnan -kogo be, en Abraam kludanōn fad1 'sia "da, en

o bōd1 'sia "kaga Ezipti 'leglōn 'ji. 18 -A -nan nen mingōnnēn -tre -tō mingōnnēn -bl1d1 "sia Ezipti 'leglōn da. Mingōnnēn z1ε, ya'a Zozevō -tōle d1. 19 -A mingōnnēn z1ε, e -cee minnun see paa, en e 'te 'pa -kaa tranun da, e -tō -kaa tranun man -sa -a, 'nan 'o 'si 'nen 'linēnnun -sru, -e 'o kaa.

20 -A tō z1ε -a man nen o Moizi -ya. Moizi 'sō Bali ε tgl1, en e -fu 'e "ti "le "kōnnēn mlēn yaaga te e 'nyōn -mlīan. 21 En z1 o 'si -a -sru "be, -a -nan nen Ezipti mingōnnēn 'lu -a 'sia, en yaa 'lēbō "le 'yee 'nen 'zō. 22 O Moizi 'lēbō Ezipti 'nōn 'le 'w1 'tōd1 -a, en Moizi 'lewei 'lee -a dre w1nun -a kōan 'nan e ya min 'pleble 'a.

23 Z1 Moizi ε 'bō -fuba sinjen be, -a -nan nen -a -cin -trōa "ji 'nan 'e 'ku 'e "bōv Izrael 'nōn 'nanjen. 24 En e Ezipti min -tō 'y1, te e ya 'te 'panan Izrael min -tō da, te -a -ci "ka "d1, en e 'pad1 'sia Izrael min z1ε -a va, en Ezipti min -ka -yε. 25 Moizi 'e 'ci nrōn 'nan 'e "bōv Izrael 'nōn -a -ci -tōa paan 'nan Bali 'e 'si "va 'nan -e 'e 'o 'si nōanba -ji. 'Pian wa'a -ci manle d1. 26 "Be -sru, tō cēēn te Moizi Izrael 'nōn "fli "ye te o ya 'w1 'blinan, en e ya "vale e o yei "paamlan. E 'nan -wle 'nan: <An beenun, ka ya "bōinun -a. -Mε "le "wean nen ka 'te "paa 'ka cin da te -a -ci "ka "d1?>

27 'Pian min nen e ci 'te 'panan 'e bōēzan -tō da be, e 'nan Moizi ε 'nan: <-T1ε i -tō 'ku 'tazan -a? -T1ε i -tō 'kōe tin 'bazan 'a? 28 I ya "vale 'yian -tēa "le z1 i Ezipti min -tē 's1 be -yee 'w1 'zō?> 29 Z1 Moizi 'w1 z1ε -a 'man be, en e -tē -ji, e -ku yōle Mandian 'leglōn 'ji. E 'nen 'ya -nan nun "fli.

30 Le -fuba sinjen "be -sru, en Bali -le 'pasi -azan -tō 'e 'fli kōan -yε "bui "da Sinai pōn "srōn. 'E 'fli kōan -yε 'te nrēn yei yibanēn 'tō -va. 31 Z1 Moizi 'w1 z1ε -a -nan 'y1 be, 'w1 -a 'kan, 'pian z1 e ya -plinan "man 'nan -e 'e -nan 'y1 be, en e Minsan wei 'man 'nan: 32 <An ya 'i tranun -le Bali -a. An ya 'i tranun Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'le Bali -a.> En Moizi nyōnd1 'sia, ya'a -kōlale Bali -nanjēnd1 -a d1.

33 -A -nan nen Minsan "e -yε 'nan: <I 'yie -manwua 'sō 'i 'cēin -man, kōō fēnan nen i ci 'i 'tōd1 be, e yra kōnglōn 'mēn vε -a. 34 An 'mēn minnun nen Ezipti be, -wee yra 'y1d1 'y1, an -wee -paand1 'man, en an sōōnla 'nan -e 'an

o 'si nɔanba -ji. -Yee "wɛan, mɛin "paa -sia Ezipti 'lɛglɔn 'ji.>

³⁵ Moizi -tɔwli "nɛn, "nɛn minnun zɪɛ wa'a yɪɛ "yi "dɪ, waa 'vɪ "man 'nan: <-Tɪɛ i -tɔ 'kɔ 'tazan -a? -Tɪɛ i -tɔ 'kɔɛ tin 'bazan 'a?> bɛ, -a 'lein nɛn Bali -a 'pa 'sia 'nan 'e 'tɔ o tazan 'lee o 'sizan nɔanba -ji -a. Bali -le 'pasiazan -tɔ 'bɛ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ yibanɛn 'va, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -yrɛ. ³⁶ Moizi 'bɛ o 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji -cɛ -srɔn "wɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnɔn drɛdɪ -a. -Cɛ -srɔn "wɪnɔn zɪɛ yaa drɛ Ezipti 'lɛglɔn 'ji, ɛn yaa drɛ jemie 'tɛndɛn man, ɛn yaa drɛ "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wlu.

³⁷ Moizi 'bɔ zɪɛ, -yɛɛ 'vɪ Izrael 'nɔn lɛ 'nan: <Bali -taa "talɛ Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'cɛɛ. -A Bali 'lewei vɪzan zɪɛ, 'ka 'bɔ 'va nɛn e bɔala.> ³⁸ Tɔ nɛn Izrael 'nɔn 'o cin 'yi "bui "da bɛ, Moizi 'bɔ 'bɛ 'tɔ Bali 'lee Izrael 'nɔn yei, e -tɔ 'ka tranun 'lee Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yrɛ Sinai pɔn da bɛ o yei. Moizi lɛ nɛn Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, Bali 'bɔ -a -nɔn 'nan 'e vɪ 'cɛɛ.

³⁹ ɛn -kaa tranun 'ka -a wei 'silɛa 'wɪ 'kpa -a dɪ, o 'ci 'pa "man. ɛn waa nrɔn 'o 'ji 'nan 'o lia 'o da Ezipti 'lɛglɔn 'ji. ⁴⁰ Waa 'vɪ Arɔn lɛ 'nan: <'I -cɛɛ balinun drɛ -e 'o 'si -kɔɔn -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan Moizi 'bɔ nɛn e -kaa 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ "man "nun bɛ, -ka'a tɔa dɪ.> ⁴¹ -A -nan nɛn o fɛ -tɔ drɛ "le tri -zɔ 'nan -e 'o -pan, ɛn o tri zɪɛ -a -pan. ɛn o ci "nrandɪ 'sia 'o 'bɔ 'pɛ drɛvɛ lɛ. ⁴² Tɔɔn ɛn Bali 'e koda -tɔ o va, e o 'tɔvɪ 'nan 'o laji fɛnɔn -pan "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Izrael 'nɔn, lɛ -fuba sinjɛn wlu
te ka ya "bui "da bɛ, ka -wɪ -tɛ 'mɛn?
ɛn ka 'sraga drɛ 'mɛn?

⁴³ -Cɛjɛ!

'Pian 'cee bali nɛn waa laabo Molok bɛ
-yee -tandan nɛn 'ka 'lɔ,
'lee 'cee bali Rɔnfa -le mlɛn crɛn nɛn
kaa drɛ bɛ, -nyrɛn 'ka 'lɔ.
Fɛnɔn nɛn kaa drɛ 'nan
-e 'ka -pan bɛ -nyrɛn 'ka 'lɔ.
-Yee "wɛan nɛn an 'ka "tua,
an -ko 'ka 'a Babilɔn 'lɛglɔn -sru,
ka dra -wee nɔannun -a.>

⁴⁴ Te -kaa tranun a "bui "da bɛ, -tandan nɛn Bali -taa "ji bɛ, e ya -wɔ. Moizi -tandan zɪɛ -a -tɔ "le zɪ Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ -yee 'wɪ

'zɔ, ɛn -a 'lein nɛn yaa 'yi bɛ, -nyrɛn yaa -tɔ. ⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn -tandan 'lein zɪɛ, e -fɔ -kaa tranun -le 'nɛnnun lɔ. Zozue -trɔa o 'lɛ, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'lɛglɔn nɛn Bali -a -ji 'nɔn 'pin o 'lɛ bɛ -a -ji. O -kɔ -tandan zɪɛ -a 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji, -tandan 'bɔ 'fɔ -nan nun -trilii, ɛn e 'bɔ David da. ⁴⁶ David zɪɛ e 'sɔ Bali lɛ, ɛn yaa laabo Bali lɔ 'nan 'e 'si -nɔn 'yrɛ -e 'e 'kɔn 'tɔ -yrɛ, 'dɔ -e Bali nɛn Zago kludanɔn 'le Bali -a bɛ 'e -nyran ji, ⁴⁷ 'pian Salomɔn 'bɛ 'kɔn zɪɛ -a -tɔ Bali lɛ.

⁴⁸ Te e ya 'e vɪdɪ 'nan Bali nɛn min ta lou "bɛ ya'a 'nyɛanla min -tɔ 'kɔn -ji dɪ. Bali 'lewei vɪzan 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan: ⁴⁹ <'An Minsan, 'mɛn mingɔnnɛn pɛin a labli 'ji,

ɛn 'trɛ a 'an 'cɛin -trɔa "dave -a.
'Kɔn "cɛn "nɛn ka -kɔlaman -a -tɔdɪ -a 'mɛn?
ɛn nyin zia 'bɛ -kɔan 'an 'flinla "nan "a?

⁵⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'bɔ 'pɛ drɛvɛ fɛnɔn pɛɛnɔn zɪɛ -a.> »

⁵¹ ɛn Etiɛnɛn "e 'nan tin 'banɔn lɛ 'nan: «Ka ya minnun nɛn 'wɪ 'ka 'ko o -wulo -ji dɪɛ, waa. Ka ya "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Ka "trɔɛn "a "yuyɪ, ɛn 'ka 'ci 'pa Bali lei 'saun 'le 'wɪ man "le 'ka tranun 'zɔ. ⁵² Bali 'lewei vɪzan "cɛn "da nɛn 'ka tranun 'ka 'tɛ 'palɛ dɪ? Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa 'vɪ 'nan Bali -le min tɪglɪ -taa "talɛ bɛ, 'ka tranun o tɛɛ, ɛn 'cɛɛ min tɪglɪ zɪɛ 'bɛ 'nɔn "nyian minnun lɛ, ɛn waa -tɛ. ⁵³ Zɪ Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn cɪ bɛ, Bali -le 'pasianɔn -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn ka'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.»

Minnun Etiɛnɛn -tɛ, ɛn Saul 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da

⁵⁴ Zɪ tin 'banɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o ji Etiɛnɛn man, ɛn 'o 'shɛ da -blɪdɪ 'sia. ⁵⁵ 'Pian Etiɛnɛn nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a bɛ, 'e yɪɛ 'tɔ laji, ɛn e Bali -le 'tɛ 'san 'yi, te e Zozi ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yi "da. ⁵⁶ ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, an labli ye 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn an Blamin -pɪ ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yi "da.»

⁵⁷ Minnun -paandɪ 'sia 'plɛblɛ, te 'o 'pɛ 'wɛ wo 'o "trɔɛn 'ji. ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ Etiɛnɛn -va, waa 'kun. ⁵⁸ Waa plila, o -kɔ -a 'fla lunɛn, ɛn waa -sɔn -kɔlɛ -a. Minnun nɛn waa drɛ bɛ, o 'wee sɔnɔn -sran -gobo "tɔ nɛn waa laabo Saul bɛ -a "srɔn.

⁵⁹ Minnun Etiɛnɛn -sɔan "kɔlɛ -a, 'pian te Etiɛnɛn "e Bali trɔv "baa 'nan: «Minsan Zozi, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e 'pa 'ji.» ⁶⁰ -A -nan nɛn 'e "po sɔɔn, ɛn e paan 'plɛblɛ 'kpa. E 'nan:

«Minsan, i 'wɪ 'wɪdɪ 'gʊɛ -a 'cɛ -wɛ.» Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wʊ.

8

¹ Saul "le 'ci 'sɔ nɛn 'nan minnun Etiɛnɛn -tɛ.

Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn minnun 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn nɛn Zeruzalɛm bɛ o da. Zozinɔn pɛɛnɔn fuɪla "man Zude 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn "o -fʊv Zeruzalɛm. ² ɛn minnun nɛn o 'ta wʊla Bali wei tɪglɪ da bɛ, o Etiɛnɛn -wʊɔ, ɛn o -kʊ -a wʊlɛ. ³ 'Pian Saul -le vɛ bɛ, e 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da. E -cia 'kɔnnun 'lɛ "nɛn 'nan -e 'e Zozinɔn "kuun. E 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn man, e o 'kun, ɛn e -kʊ o -fɔlɛ -pʊ 'kuin.

Filipɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Samari 'nɔn lɛ

⁴ Zozinɔn nɛn o fuɪla "man "bɛ, o ciɪ Zeruzalɛm fɛnan pɛɛnɔn 'nan Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun lɛ. ⁵ Filipɔ -kʊ Samari 'lɛglɔn 'ji, ɛn e min 'sizan 'wɪ 'ji -le 'wɪ 'vɪ. ⁶ Samari 'nɔn 'ta "kaga, o pɛɛnɔn o "trɔɛn "tɔ Filipɔ wei lɛ 'kpa tɪglɪ, te o -cɛ -srɔn "wɪnun nɛn yaa dra bɛ -a -nan ye, 'lee 'wɪnun nɛn yaa ve bɛ, -a maan. ⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, -yʊ -wɪdɪnɪn nɛn o ya minnun -sru "bɛ o 'si o -sru -paandɪ -a, ɛn minnun nɛn o "tun "bɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o -srandɪ "tra "bɛ, -cɛ 'si o man. ⁸ -A -nan nɛn ci "nran -dan drɛ 'fla zɪɛ -a da.

⁹ Min -tʊ a 'fla 'bɔ zɪɛ -a da 'e 'cɛn waa laabo Simɔn. E fɛnun dra 'bui da. -Yee 'bui wɪnun drɛdɪ Samari 'nɔn 'plo 'fɔ, ɛn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan a. ¹⁰ -E 'e 'sia 'nɛn "wɛnnɛn 'lee min ceje man, o pɛɛnɔn 'wɪnun nɛn Simɔn -a dra bɛ e o 'sianan, te waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Bali nɛn, 'pleblɛ -dan bɛ -nyrɛn.» ¹¹ -Yɛɛ cɪ 'nan, o pɛɛnɔn -a wei "siala 'wɪ 'a, kɔɔ e o 'plo 'fɔ 'yee 'bui wɪnun drɛdɪ -a, -a -nan 'mɔn. ¹² 'Pian zɪ Filipɔ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'vɪ, te e Zozi Crizi -le 'wɪ ve -wɛ "bɛ, ɛn o yi -tɛra "da. Tɔɔn lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn pɛɛnɔn 'o -batize drɛ. ¹³ Simɔn 'bɔ "nyian "e "yi -tɛra "da, ɛn waa -batize drɛ. Zɪ waa -batize drɛ bɛ, ya'a 'silɛ "nyian Filipɔ "srɔn "dɪ. -Cɛ -srɔn "wɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnun nɛn Simɔn -a -nan ye Filipɔ -lɔ bɛ, yaa 'plo 'fɔ.

¹⁴ Zɪ Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -fʊ Zeruzalɛm bɛ, waa 'man 'nan Samari 'nɔn yi -tɛra Bali wei da bɛ, ɛn o Piɛri 'lee Zan 'pa 'sia o va.

¹⁵ Zɪ Piɛri 'lee Zan 'bɔla o va nun bɛ, ɛn o Bali

trʊ 'ba -wɛ 'nan -e 'o Bali lei 'saun yɪ. ¹⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan, min -tʊ 'ka tian Bali lei 'saun yɪɛ o va dɪ, o 'o -batize drɛ 'e tɛdɛ Minsan Zozi 'tɔ da 'e "tun. ¹⁷ -A -nan nɛn Piɛri 'lee Zan 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o Bali lei 'saun 'yɪ.

¹⁸ Simɔn -a 'yɪ 'nan, Zozi 'le 'pasianɔn 'o 'pɛ 'pla minnun da ɛn o Bali lei 'saun 'yɪ, -a -nan nɛn Simɔn "lala 'si, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: ¹⁹ «'Ka "mɛɛn 'pleblɛ 'nɔn "nyian, -e -te 'an 'pɛ 'pla min da bɛ, -a san 'e Bali lei 'saun yɪ.»

²⁰ 'Pian Piɛri "e -yrɛ 'nan: «'Yie "lala 'e 'kʊ 'yia 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪɛ -a va. Kɔɔ "yie 'ji "le o Bali -le 'pleblɛ zɪɛ -a "lɔa "lala -a. ²¹ 'Yie 'wɪ 'tʊ 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ, ɛn 'i 'blɪnan 'ka 'nan dɪ, kɔɔ 'i 'wulo -ji wɪ 'ka tɪglɪ Bali 'lɛ dɪ. ²² -Yee "wɛan 'i 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i 'fli -nɔn Bali lɛ. 'I Minsan trʊ 'ba, 'dʊ -e 'e -kɔla 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn 'i 'wulo -ji bɛ -a fuidɪ -a. ²³ -Yɛɛ cɪ 'nan maan -tɔa 'nan i ya 'i fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnnɔn -a, ɛn i ya 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔn -a.»

²⁴ -A -nan nɛn Simɔn "e 'nan Piɛri 'lee Zan lɛ 'nan: «'Ka 'bɔ 'ka Minsan trʊ 'ba 'mɛn 'wɪ man -e 'wɪ nɛn kaa 'vɪ bɛ 'e vɪɛ 'e bɔ 'an man dɪ.»

²⁵ 'Wɪnun nɛn Minsan Zozi -a 'vɪ 'lee 'wɪnun nɛn yaa drɛ Zan 'lee Piɛri yɪɛ man bɛ, o Samari 'nɔn "le 'vɪ. Zɪ o cɛɛn -a vɪdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm. "Wɛɛ -ta -sia bɛ, o -tɔ Samari 'fla -mie da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ.

Filipɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Etiopi min -tʊ lɛ

²⁶ Minsan -le 'pasiazan -tʊ 'wɪ tin 'ba Filipɔ lɛ 'nan: «'I -kʊ 'trɛda "tre 'zia, -e 'i -si nɛn e "sia Zeruzalɛm -e 'e 'kʊ 'fla nɛn waa laabo Gaza bɛ -a 'sia. -A da 'bɛ cɪ flu.» ²⁷ Filipɔ wɪuan, ɛn e -kʊ. "Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn e min -tʊ 'yɪ 'e 'lɛ. Min zɪɛ, Etiopi min nɛn, ɛn e ya 'e 'sadɪ. Etiopi lɪ Kandas nɛn mingɔnnɛn -a bɛ, -a yɪɛ va nɛn 'e yɪɛ -tɔa. E -ta Bali trʊ 'balɛ Zeruzalɛm, ²⁸ ɛn e "ta lia 'e da 'e fla. E ya 'e -nyrandɪ odro nɛn -sʊ -a -kɪlanman bɛ -a -ji, te e Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ta ve.

²⁹ Bali lei "e Filipɔ lɛ 'nan: «'I -pli odro 'labɛ -a man.»

³⁰ ɛn Filipɔ sɔɔnla odro zɪɛ -a -sru, te e Etiopi min -le 'fluba ta vɪdɪ maan. E ya -a ta vɪnan Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji, ɛn Filipɔ "e -yrɛ 'nan: «'Fluba nɛn yia ta ve bɛ yia -ci maan?»

³¹ Etiopi min "e -yre 'nan: «Te min 'ka 'a -kəɔnle 'men diɛ, maan dra kə -e 'an -ci man?» En e Filipu laabu 'nan 'e -nyran 'e "srən odro -ji.

³² 'Wɪ nɛn e ci -a ta vɪnan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ -nyrɛn 'gʊ:

«O -kʊ -a -tɛɛ "le 'bla 'zʊ, en o -kʊ -a "le 'bla 'nɛn nɛn o ci -a "cɛ "bʊnan ya'a 'we diɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

Ya'a 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "dɪ.

³³ Wa'a 'silɛa fɛ -tʊ -a dɪ,

en min -tʊ 'ka 'tɔɛ -a -sru "dɪ.

-Tɪɛ -kɔlaman -a kludanɔn 'le 'wɪ vɪdɪ -a?

Kəɔ minnun 'bɛ -yee 'belidɪ 'le 'tɔ 'trɛda.»

³⁴ En Etiopi min -a laabu Filipu -lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a ve 'gʊ? -A 'bɔ 'fli nɛn yaa ve, -baa min pee nɛn yaa ve?» ³⁵ -A -nan nɛn Filipu Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -yre, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪɛ -a da.

³⁶ O ya -kʊnan 'o 'lɛ, en o 'bɔ 'yi ba man, en Etiopi min 'e 'nan -yre 'nan: «'Yɪ nɛn 'gʊ, -mɛ -maan yi'an -batize dra dɪ?» ³⁷ [-A -nan nɛn Filipu 'e -yre 'nan: «-Te i yi -tɛala "da 'i 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, -e 'wei -batize drɛ.» En Etiopi min 'e 'nan: «Maan -tɔa 'nan Zozi Crizi a Bali -pɪ -a.»] ³⁸ En Etiopi min 'e 'nan 'o odro -tɔ. -A -nan nɛn o "flinɔn sɔɔn 'yia, en Filipu -a -batize drɛ. ³⁹ Zɪ o 'si 'yia bɛ, en Minsan lei Filipu 'sia, -a -nan nɛn Etiopi min 'ka "nyian -a yɪɛ dɪ. -A ci -fʊ 'e "nrandɪ, en e -kʊ.

⁴⁰ 'Pian Filipu "e 'fli 'yɪ 'fla nɛn waa laabo Azo bɛ -a da, en e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia 'fla pɛɛnɔn nɛn e 'bɔ "man, en e 'bɔla Sezare bɛ -a da.

9

Fɛ nɛn e drɛ 'lɔɔ, en Saul sɔɔnla Zozi -sru "bɛ

¹ Tʊ zɪɛ -a man te Saul -ko tian 'tɛ 'padɪ -a Minsan -srunɔn da, te e -ko o -tɛɛdɪ -a. En Saul -kʊ Bali -pannɔn 'tazan va, ² 'nan 'e 'fluba nɛn e -si -nɔan 'yre -e 'e -wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn nɛn Damas bɛ -a -ji bɛ -a -nɔn 'yre. Saul "ta -ko 'nan -e 'e 'sia lɔmɔn 'lee 'klɔnmɔn nɛn o 'ta wɔla Minsan -sru "bɛ, -e 'e o "kuun -e 'e 'ta waa Zeruzalɛm.

³ E Damas si 'sia e ya -kʊnan, e "ta bɔa 'fla 'bɔ "srɔn "kogo 'nun tɔɔn 'tɛ 'san -tʊ bii laji, en e -sɛn "da. ⁴ Saul -tria "tra, en e wei -tʊ 'man, te 'bɛ ve -yre 'nan: «Saul, Saul, -mɛ "le "wɛan i 'tɛ "paa 'an da?»

⁵ En Saul "e -yre 'nan: «'An 'san, -tɪ nɛn 'yia?»

En Minsan wɪ "man 'nan: «'An 'bɔ Zozi nɛn i 'tɛ "paa 'an da bɛ, maan nɛn. ⁶ 'I 'wluan lou, 'i 'kʊ 'fla. -Te i 'bɔla 'nan nun bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'i drɛ bɛ, waa ve 'yɪɛ.»

⁷ Minnun nɛn o ci -kʊnan 'o 'vale Saul nun -a bɛ, 'wɪ ciila o da, wa'a -kɔlale 'wɪdɪ -a dɪ, "o wei 'bɔ maan, 'pian wa'a min -tʊ ye dɪ.

⁸ Saul wluan, -a yɪɛ a 'e 'lɛ 'sʊdɪ, 'pian te ya'a fɛnan ye dɪ. Waa 'kun 'e 'pɛ -man, en o -kʊ -a Damas. ⁹ E yi drɛ yaaga te ya'a fɛnan ye dɪ, ya'a 'yi mlɪan dɪ, en ya'a fɛ ble dɪ.

¹⁰ Te Zozi -sruzan -tʊ a Damas, waa laabo Anania, Minsan 'wɪ tin 'ba -yre "le nyirinvla -zʊ. Yaa laabu Anania, en Anania "e -yre 'nan: «Minsan, maan nɛn 'gʊ.»

¹¹ En Minsan "e -yre 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kʊ 'fla yei "si nɛn 'e 'sʊdɪ "ji tɪglɪ 'labɛ -a da, 'i 'kʊ Zudazi -le "kɔnnɛn. Min -tʊ nɛn waa laabo Saul bɛ e ya Bali tru 'banan 'nan nun. Saul zɪɛ, e "sia 'fla nɛn waa laabo Tars bɛ -a da. ¹² Te Saul 'bɔ "e min -tʊ nɛn waa laabo Anania bɛ -a ye "nyian "le nyirinvla zʊ e wla, en 'e 'pɛ 'pla "da 'nan -e -a yɪɛ 'e 'lɛ 'sʊ.»

¹³ En Anania "e 'nan: «Minsan, 'tɛ nɛn yaa 'pa 'i -srunɔn da Zeruzalɛm bɛ, maan 'man min "kaga "da. ¹⁴ En Bali -pannɔn 'tanɔn 'si -nɔn -yre 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn o Bali tru "baa 'i 'tɔ da bɛ, 'e o "kuun.»

¹⁵ -A -nan nɛn Minsan "e Anania lɛ 'nan: «'I 'kʊ! -Yɛɛ ci 'nan, 'an 'bɔ mɛɛn min 'labɛ -a 'si "va 'nan -e 'e 'mɛn 'nyranman 'pa, 'dʊ -e 'an 'tɔ 'e bɔla 'ji 'lɛglɔn nun 'lɛ, 'lee mingɔnnɛn nun 'lɛ 'lee Izrael 'nɔn 'lɛ. ¹⁶ Zɪ e -taa 'e yra yɪɛ -e 'an 'tɔ 'e fuila "man "bɛ, 'an 'bɔ 'bɛ -kɔnnɔn -yre.»

¹⁷ Tɔɔn en Anania -kʊ. Zɪ e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, 'e 'pɛ 'pla Saul da, en e 'nan: «'An "bʊ Saul, te i ya -tanan -sia, Minsan Zozi nɛn 'e 'fli kɔɔn 'yɪɛ bɛ, yaan 'pa 'sia 'nan -e 'i yɪɛ 'e 'lɛ 'sʊ, 'nan -e 'i 'kɔn 'i fadɪ Bali lei 'saun 'a.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn, fɛ -tʊ 'si Saul yɪɛ da "le pɔnɛn fɛɛ 'zʊ, e -fɔla, en -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ. Saul wluan lou, en waa -batize drɛ. ¹⁹ Zɪ e -nyan bɛ, e fɛnun bli, en -a "koe "tɔ 'e da.

Saul Bali -le 'wɪ 'vɪ Damas

E yi "fli yaa drɛ Zozi -srunɔn nɛn Damas bɛ o va. ²⁰ Tɔɔn en e Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin 'nan Zozi bɛ, Bali -pɪ nɛn. ²¹ Minnun pɛɛnɔn nɛn waa ye -a vɪnan bɛ 'wɪ o "kaan, te waa ve 'nan: «Min 'labɛ, -yɛɛ minnun nɛn o Bali tru "baa Zozi 'tɔ da Zeruzalɛm bɛ, o tɛɛ te e 'tɛ

"paa o da 'gu, en e -ta "nyian Zozinon "ku-unle 'gu, en e -ku waa Bali-pannon 'tanon le. E dre 'ko, en -yee 'wi zie -a ve?» ²² Pian te Saul -ko Zozi 'le 'wi 'nonnon vidi -a minnun le 'kpa tigli. 'Wi nen Saul -a ve zie, Zuif 'non nen Damas be e o kl 'a, en wa'a -kolale -a -zi -fodi -a di. Yaa -ci -koonman -wle 'wein 'nan Zozi 'be ci min 'sizan 'wi 'ji -a.

²³ Zi -a -nan 'mon 'trilii be, en Zuif 'non 'o cin wei -ci 'man 'nan 'o -te. ²⁴ Pian -wee 'wi nen waa 'pla "da "be, Saul -a 'man. O Saul man -pennan bodrun funnin -klon -yre "nen 'nan -e 'o -te. ²⁵ -Yee "wean -pei -tu man, Saul -srunon Saul 'si, en waa soonla 'fla man -klon -sru saannen 'ji.

Saul 'li 'e da Zeruzalem

²⁶ Zi Saul 'bola Zeruzalem be, en e ya "vale 'e -foa Zozi -srunon 'va. 'Pian o pemon "klanman -yrd, ko wa'a yi 'tala "da 'nan Zozi -sruzan nen di. ²⁷ -A -nan nen Barnaba -a 'kun, en e -ku -a Zozi 'le 'pasianon 'va, en zi Minsan 'e 'fli -koon Saul le -sia be, 'lee 'wi nen yaa 'vi -yre "be, Barnaba -a 'vi -wle. En zi Saul Zozi 'le 'wi 'nonnon 'vi 'wein Damas be, Barnaba -a 'vi "nyian -wle. ²⁸ -A -nan nen Saul -fo o va, o ci waa Zeruzalem fe pemon 'nan, te e 'wi 'nonnon ve minnun le 'wein Minsan 'to da. ²⁹ Saul 'wi 'vi Zuif 'non nen o Grek wei -foa "be -wle, en o -sa -fo waa. 'Pian minnun zie waa -wee "man 'nan 'o -tea. ³⁰ -A "bvi Zozinon 'wi zie -a 'man, en o -ku Saul -a Sezare 'fla, en o -yre 'nan 'e 'ku Tars.

Pieri min -srandi beli

³¹ -A -nan nen -leglizinun nen Zude 'lee Galile 'lee Samari 'leglon 'ji be, o man flin, en o -to 'pleble. O 'yra -tea Minsan 'man, en o 'ta wola -a -sru tigli. Bali lei 'saun 'pa o va, en -leglizi -ji 'non dre "kaga.

³² Pieri a ciinan 'fla pemon zie -a da. Yi -tu da, en e 'bola minnun nen Zozi 'le ve -a Lida 'fla be o va. ³³ En e 'bo min -srandi "tra "tu nen waa laabo Ene be -a man 'e nyinnandi -saa da. E yra "tra -a -nan le 'sora nen 'gu. ³⁴ En Pieri 'e -yre 'nan: «Zozi Crizi 'i beli, 'i 'wluan lou 'i 'bo 'a -e 'i 'yie nyinnan "dave plin.» 'Nun ton en e wluan lou. ³⁵ Lida 'non pemon 'lee minnun pemon nen o -nyeanla Saron fenan peble da be, zi o min zie -a 'yi te e 'ta wo be, en 'o 'fli -non Minsan le.

Darka -ka, en Pieri -a fvu

³⁶ Lumon -tu a Zozi 'va, e ya 'fla nen waa laabo Zope be -a da. Li zie -a 'to nen Tabita, en -te 'be "cee di Darka. 'To zie -a -ci nen Grek wei -ji «sru». Li zie, e "yi "dra min pemon le, te e "paa 'yale -tenon 'va. ³⁷ Tu nen te Pieri a Lida be -a man, li zie e -tria -ce -a, e -ka. Zi o cee -a -sru di man be, en o -ku -a 'palea 'kon "bu "tu -ji 'kon 'ta lou. ³⁸ Lida 'fla a Zope 'fla "sron "kogo, en Zozi -srunon -a 'man 'e 'cen, 'nan Pieri a Lida. -A -nan nen o min 'fli 'pa 'sia 'nan 'o 'ku -a tru 'ba, 'nan 'o vi -yre 'nan 'e 'ta 'o 'va 'trele.

³⁹ Zi o 'bo Pieri man be, waa 'vi -yre, 'nun ton en 'o 'vale waa o -ku. Zi o 'bola 'nan nun be, en o -ku Pieri -a 'kon "bu "ji lou. Lumonun pemon nen o -sran -ka 'o da be, o pli Pieri man te o -wua, en o Tabita -le -trale 'lee -yee soonun nen yaa dre te o ya waa be, -a koon -yre.

⁴⁰ En Pieri min pemon 'sen bei, 'e "po soonla, en e Bali tru 'ba. Ton 'e yra -to min pa zie -a da, en e -yre 'nan: «Tabita, 'i 'wluan lou.» En 'e yie 'le 'su. Zi e Pieri 'yi be, en e -nyran lou. ⁴¹ Pieri 'e 'pe -non -yre, en yaa wluan lou, en e -calenun 'lee Zozinon -mienun laabu. -A -nan nen e li zie -a koon -wle 'e 'belidi. ⁴² Zi Zope 'non "kaga 'wi zie -a 'man be, en o -mienun yi -teradi 'sia Minsan da. ⁴³ Pieri -fo Zope 'fla tu "wennen 'a. E -fo min -tu nen waa laabo Simon be -a va. Simon zie e -jeliba 'kole dra.

10

Pieri 'lee Korneli

¹ Min -tu a waa laabo Korneli, e ya 'fla nen waa laabo Sezare be -a da. Itali 'sounjanun tazan nen. ² Korneli zie, e Bali ye "yi, en e 'yra -tea "man. O 'vale 'e 'mangulinun pemon 'a o Bali tru "baa, e "yi "dra Zuif 'non nen 'yale o -te be -wle, en e Bali tru "baa tu pemon man. ³ Yi -tu da te yide teenla be, e dre -yre "le nyrinvla zu, en e Bali -le 'pasiazan -tu 'yi -goezee, 'be wlala "va, en 'be laabu: «Korneli!»

⁴ E Bali -le 'pasiazan zie -a -nanjeen "klan da, en e 'nan -yre 'nan: «Minsan, -me "nen -nan?»

En Bali -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «I Bali tru "baa, en i "yi dra 'yale -tenon le Bali -a -nan 'yi, en -a ci 'ka 'sanle 'i man di. ⁵ 'Be nen 'gve, 'i minnun 'pa 'sia Zope -e 'o 'ku Simon nen waa laabo "nyian Pieri be -a

laabu. ⁶ Simōn zīe, e -nyēanla Simōn nēn e -jeliba 'kōlē dra bē -a va. -Yee 'kōn a jemie "srōn.»

⁷ Zī Bali -le 'pasiazan nēn e 'wī tin 'ba -yrē "bē, e 'si -a "srōn "bē, tōn en Kōrneli 'yee 'nyranman 'pazan "fli laabu, en e 'yee 'sounjanun va 'sounja -tū nēn e Bali ye "yi, en e 'yra -tēa "man "bē -a laabu. ⁸ 'Wī pēēnōn nēn e drē bē, e -wee 'vī, en e o 'pa 'sia Zope.

⁹ -A ta tū cēēn "wēē -kōn -kōnan, o pli 'fla 'bō "srōn "kogo, te Piēri -kū 'kōn 'ta lou Bali trū 'balē, te yidē 'bō min -win -ji 'sēzē. ¹⁰ Dra Piēri zīe -a -tēa, en e ya "vale 'e fē -ble. Te o ya -yee fē -tōēnnan, en e drē -yrē "le nyrinvla zū, ¹¹ e labli 'yī 'e 'lē 'sūdi, te e fē -tū ye "le sōla -dan nēn o ya 'o 'kundī -a "nēn "sinjēn man bē -yee 'wī 'zū. E -tadi 'sia "tra, te e -pliman 'trē man. ¹² -Wi 'tō 'tūdū pēēnōn nēn o 'ta wō 'o 'pē "fli 'lee 'o 'cēin "fli "da bē, 'lee -winun nēn o -plimlan 'o 'kōlēnēn "bē 'lee "loman 'tō 'tūdū pēēnōn a sō zīe -a -ji. ¹³ En wei -tū "e -yrē 'nan: «Piēri 'i 'wluan lou, 'i -tē -e 'i -bli.»

¹⁴ 'Pian Piēri "e 'nan -yrē 'nan: «Minsan, te 'i vī 'mlōnmlōn dī. Ma'an tian 'li fēnūn nēn e cī min 'srōēn 'a 'lee fēnūn nēn e min "tri -tōa Bali 'lē bē, -a -blīē dī.»

¹⁵ En wei zīe 'e 'nan -yrē -a "flīzan da 'nan: «Fēnūn nēn Bali -a vī 'nan e ya -blīvē -a bē, te 'i drē 'i 'srōēn 'a dī.»

¹⁶ E 'vī zīe 'e 'pa -a yaaga, 'nūn tōn "bē -sru, en fē zīe e -kū laji.

¹⁷ Te Piēri 'ka 'wī nēn yaa -nan 'yī bē -a -cī maan dī, -a tū 'bō zīe -a wlu bē, te minnūn nēn Kōrneli o 'pa 'sia bē, o Simōn -le 'kōn 'yī, en o 'bōla "nēn 'sēzē. ¹⁸ O min -tū laabu, en o 'wī laabu -yrō 'nan: «Simōn nēn waa laabo Piēri bē, e ya -nan?»

¹⁹ Piēri -fū 'e cī "nrōnnan 'wī nēn yaa -nan 'yī bē -a da, tōn en Bali lei 'saun "e -yrē 'nan: «"I 'yīō, min yaaga a 'i -wēēnan. ²⁰ 'I 'wluan lou, 'i sōnla, te 'i 'cī -fōō "dī, -e 'ka 'kū waa. -Yēē cī 'nan 'an 'bō 'bē o 'pa 'sia.»

²¹ Piēri sōnla, en e 'nan minnūn zīe -wle 'nan: «'An 'bō nēn ka cī 'an -wēēnan bē, 'an 'bō nēn 'gū. -Mē "wī man nēn ka -ta 'gū.»

²² En o 'nan -yrē 'nan: «'Sounjanun tazan Kōrneli 'bē 'kū 'pa 'sia. E ya min tūglī 'a Bali 'lē, e 'yra -tēa Bali man, en Zuif 'nōn pēēnōn -a 'tō 'yī "ve. Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrē 'nan, 'o 'lū 'yīa 'yee vēnan -e 'yēi wei man.»

²³ Tōn en Piēri o wla 'yee 'kuin, en o 'nyin

'nan nūn. Zī tū cēēn bē, en 'o 'vale Zope Zozinōn -mienun -a, o -si 'sia.

Piēri -kū Kōrneli -va

²⁴ 'Bē 'ta tū cēēn, en o 'bōla Sezare. Kōrneli 'e 'mangulinun 'lee 'e bee tūglī tūglī laabu 'e 'va te o ya o -pēnnan. ²⁵ Zī Piēri 'bōla bē, tōn en Kōrneli -kū -a 'lē, en 'e "po sōn "wlu, en 'e 'wulo -fō 'e 'wlu. ²⁶ 'Pian Piēri -a wluan lou te yaa ve -yrē 'nan: «'An 'bō 'gū, min nēn maan "nyian, -yee "wēan 'i 'wluan.»

²⁷ O -kū -sēē "wūdī -a, o wlala 'kuin, en Piēri min "kaga 'yī 'o cīn yidī. ²⁸ -A -nan nēn e 'nan -wle 'nan: «Kaa -tōa 'nan Zuif 'nōn 'le -pēi "e 'nan: «Te Zuif min 'lee -pēn min 'e 'kōn 'e cīn va dī, en te Zuif min 'e -wla -pēn min -le 'kuin dī.» 'Pian Bali -a kōōn 'mēn 'nan, te min 'e vī min -tū man 'nan e ya 'e "tri -tōdī Bali 'lē, en te 'o -pli -a san man dī. ²⁹ -Yee "wēan, zī ka min 'pa 'sia 'an 'va bē, ma'an 'wī 'tū vīē dī, en an -ta. Maan laabo "mēn 'ka 'lō 'nan, -mē "wī man nēn ka 'nan, 'an 'ta.»

³⁰ En Kōrneli "e 'nan: «An ya Bali trū 'banan 'mēn 'kuin -a -nan yī yaaga nēn 'gū, te yidē tēēnla. -A -nan nēn min -tū 'bōla 'an 'lē. Min zīe sō 'fuvu 'yryryrī nēn "da, ³¹ en e 'nan 'mēn 'nan: «Kōrneli, Bali 'i wei 'man, en 'yie "yī "nēn yīa dra bē -a -cīn -trōa "ji. ³² -Yee "wēan 'i min 'pa 'sia Zope Simōn nēn waa laabo Piēri bē -a va. E -nyēanla jemie man, Simōn nēn e -jeliba 'kōlē dra bē -a va.» ³³ 'Nūn tōn en an min 'pa 'sia 'i -sru, en i 'bō "nyian, "i drē "yī, en i -ta. 'Bē nēn "mēn 'gūē, -kaa pēēnōn -kaa ya Bali 'lē, -e 'wī nēn Minsan -a 'vī "yie "lē bē -e -kaa man.»

³⁴ -A -nan nēn Piēri -a 'bōla 'e 'le 'nan: «'Wī 'kpa nēn, maan -tō "mēn 'nan, Bali 'ka min bō "va "dī. ³⁵ 'Pian 'trē pēēnōn da, min nēn e 'yra -tēa "man, en e 'ta wōla 'wī nēn yaa 'vī bē -a da bē, te yaa san ye "yī. ³⁶ Bali -ta 'e wei -a Izrael 'nōn lē, en e 'wī 'nōnnōn 'gūē -a 'vī -wle, e 'nan min -fōdī -trōō ye Zozi Crizi 'tō 'ji. -Yēē cī min pēēnōn 'san -a. ³⁷ Zī Zan Bali -le 'wī 'vī, en e min -batize drē bē, 'wī nēn e drē Galile 'lee Zude 'lēglōn pēēnōn 'ji bē, kaa -tōa. ³⁸ En zī Bali Nazaretī min Zozi Crizi 'si "va, en -yee lei 'saun 'ta "da "bē, kaa -tōa. Zozi cī 'flanun da, te e "yī "dra minnūn lē, te minnūn nēn o cī Satan -le 'plēblē 'wlu bē, e -cē "sia o man, kōō Bali a 'e 'padī "va.

³⁹ 'Wī pēēnōn nēn yaa drē Zuif 'nōn flā 'lee Zeruzalem bē, -kaa ya -a -nan yūnōn 'a. En

waa -te -a -peindi -a yiba "plan da. ⁴⁰ -A yi yaagazan da, Bali -a wluan -kanon 'va, Bali -a dre, en 'e 'fli koon. ⁴¹ 'Pian min peenon le "cee di, -kaa nen Bali -kaa 'si "va 'e 'cen 'yee 'wi 'nan yunon 'a be, -kaa le nen. Zi e wluan -kanon 'va be, -kaa nen -kaa fenun 'lee 'yi mlin waa 'e cin va be, ⁴² -kaa le nen yaa 'vi 'nan, -kaa 'yee 'wi 'nannon vi Izrael 'non le. En 'nan -kaa vi minnun le 'nan Bali 'be 'si "va, en yaa -to minnun nen o yi ci "man 'lee minnun nen o -ka be -wee tin 'bazan 'a. ⁴³ Bali 'lewei vunon peenon Zozi 'le 'wi 'vi 'nan min nen e yi -tera "da "be, Bali -a san -le 'wi 'wli di "fuiman.»

⁴⁴ Piere -fu 'wi zie -a vnan, en Bali lei 'saun 'ta min peenon nen o ci -a wei mannan be, o da. ⁴⁵ Zuif 'non nen o ci Zozi 'va, en o -ta Piere 'pale be, zi Bali lei 'saun 'ta minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o da be, en 'wi o 'kan. ⁴⁶ -Yee ci 'nan minnun nen o "we wei peenun -ji, te o Bali 'to baa "be, "o maan.

En Piere -a 'vi "nyian 'nan: ⁴⁷ «Min 'ka 'kolaman -e 'e vi 'nan ya'a minnun 'labε o -batize dra di, koo o Bali lei 'saun 'yi "le -cee 'wi 'zv.» ⁴⁸ En yaa 'vi minnun le 'nan 'o o -batize dre Zozi Crizi 'to da. -A -nan nen minnun zie, waa 'vi Piere nun le 'nan, 'o yi "fli "dre 'o 'va.

11

Piere 'li 'e da Zeruzalem

¹ Zozi 'le 'pasianon 'lee o "bui Zozinon nen Zude be, waa man 'nan minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o wui Bali -le 'wi man. ² Zi Piere 'li 'e da Zeruzalem be, en Zuif 'non nen Zozi 'va be, o 'wi 'to "man -a vidi -a 'nan: ³ «I wla minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wee 'kuin, en ka fenun bli waa 'e cin va.»

⁴ -A -nan nen 'wi nen e dre be, Piere -a -ci 'vi -wle 'e "nen 'e "nen. E 'nan -wle 'nan: ⁵ «An ya Bali tru 'banan Zope 'fla. -A -nan nen e dre 'men "le nyrinvla zv, an fe -to 'yi, te e -taa "tra 'an 'va. E ya "le sola -dan nen o ya 'o 'kundi -a "nen "sinjen man be -yee 'wi 'zv, te e ya 'sinan laji, en e -ta 'an "srōn "kogo. ⁶ 'An yi 'to -ji tein, en an trōvenun, 'lee luji winun, 'lee -winun nen o -plimlan o 'kolenen "be, 'lee "lomannun 'yi. ⁷ En an wei -to 'man "nyian te 'be ve 'men 'nan: «Piere 'i 'wluan, 'i -te, -e 'i -bli.»

⁸ 'Pian maan 'vi 'nan: «Minsan, te 'i vi 'mlōnmlōn di. Ma'an tian 'li fenun nen o ci

min 'srōen 'a, 'lee fenun nen o min "tri -tōa Bali 'le be -a -bli di.»

⁹ Wei zie, en yaa 'vi "nyian laji 'e 'pee 'nan: «Fenun nen Bali -a 'vi 'nan e ya -blive -a be, te 'i dre 'i 'srōen 'a di.» ¹⁰ 'Wi zie, e dre 'e 'pa -a yaaga, en fenun 'bō 'sinan 'e -ku laji.

¹¹ Tu 'bō 'lein zie -a wlu be, te min yaaga bōala 'kōn nen an ci -ji be -a 'le "nen. O o 'pa 'sia 'an 'va, o 'si Sezare. ¹² En Bali lei 'saun "e 'men 'nan, te 'an 'ci -fōō "di! 'Ku 'ku waa. "Būnūn 'shēdu nen 'gūe, -wēe ku 'an 'pale, en ku wla Kōrneli -le 'kuin. ¹³ 'Wi nen Kōrneli -a 'vi 'kūe be -nyren 'gū. E 'nan Bali -le 'pasiazan -to 'bōala 'ji 'e 'le 'yee 'kuin, en "be 'yre 'nan: «I minnun 'pa 'sia Zope -e 'o 'ku Simōn nen waa laabo Piere be -a laabu. ¹⁴ 'Wi nen e -taa 'i 'sile 'wi 'ji 'ka 'vale 'i 'mangulinun -a be, yaa ve 'yie.»

¹⁵ An 'wi tin 'badī 'sia, tōon en Bali lei 'saun 'ta o da "le zi e -ta -kaa da 'e tēde be -yee 'wi 'zv. ¹⁶ -A -nan nen Minsan -le 'wi nen yaa 'vi be, -a -cin -trōa an 'ji. Yaa 'vi 'nan: «Zan min -batize dre 'yi 'a 'pian 'cee ve be, 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.» ¹⁷ Bali 'yee lei 'saun 'non minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle "le zi yaa -non -cee te -kaa wu Minsan Zozi Crizi -le 'wi man be -yee 'wi 'zv. -Ti nen maan -e 'an vi Bali le 'nan, te 'e 'wi zie -a dre di?»

¹⁸ Zi o 'wi zie -a 'man be, en o ci -ta "tra, en o Bali 'to bōdi 'sia -a vidi -a 'nan: «"Ka 'yio, Bali -a dre en minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o 'si 'o dre wi -wli di "man, en o 'belidi tigli 'yi!»

Antios 'non wu Zozi 'le 'wi man

¹⁹ Zi Etiēnen -ka be, en o 'te 'padī 'sia Zozinon da. 'Te 'padī o da zie, -yee "wēan Zozinon fuila "man. O va min -mienun -ku Fenizi 'lee Sipri 'lee Antios. 'Pian Zuif 'non 'saza le nen o Bali -le 'wi 'vi. ²⁰ En o va min -mienun nen Sipri 'non 'a be, 'lee Sirene 'non 'a be, "o -kūu Antios, en "o Minsan Zozi 'le 'wi 'nōnōn 'vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle. ²¹ Minsan 'pa o va, en min "kaga "yi -tera Zozi da, en o sōōnla Minsan -sru.

²² Zi Zeruzalem -leglizi 'non 'wi zie -a 'man be, -a -nan nen o Barnaba 'pa 'sia Antios 'nan 'e 'ku -a -nan yi. ²³ Zi e 'bōla 'nan nun be, Bali -le "yi "nen yaa dre -wle "be yaa -nan 'yi, en yaa ci nran. -A -nan nen Barnaba o "koe "to 'o da 'nan, te 'o 'si Minsan -sru "fo "di. ²⁴ -Yee ci 'nan Barnaba ci a 'yi, e ya 'e fadi Bali

lei 'saun 'a, en e yi -tɛala Bali da. -A -nan nen min "kaga 'kpa sɔnla Minsan -sru.

²⁵ En Barnaba -ku Tars Saul -wɛɛɛ. ²⁶ Zi yaa 'yi bɛ, en o -ta 'o 'vale -a Antiɔs. Waa dre le -tu Antiɔs -leglizi -ji. O 'pa o va, en o Bali -le 'wɪ paa minnun "kaga 'ji. Antiɔs nen o minnun nen o 'ta 'wɔla Zozi 'le 'wɪ da bɛ o 'tɔ 'pa 'e tɛdɛ Crizi -le minnun.

²⁷ Tu zɪɛ -a man nen Bali 'lewei vunɔn 'si Zeruzalem, en o -ku Antiɔs. ²⁸ Waa -tu laabo Agabo, -a 'le nen Bali lei 'saun -a 'pa 'nan: «Dra -dan -taa "talɛ 'trɛ pɛɛnɔn da.» Dra zɪɛ e -ta, te Klodu 'bɛ ci mingɔnnɛnnun tazan -a Rɔm. ²⁹ En Zozinɔn -a 'pla "da 'nan, min -tu 'e fɛ nen e -kɔlaman -a yidi -a -e 'e 'pa "buɪ Zozinɔn nen Zude bɛ o va bɛ, -a -nɔn. ³⁰ Zi waa dre zɪɛ, en -wee "yi "nen waa 'yi bɛ, waa -nɔn Barnaba 'lee Saul lɛ, en o -ku -a Zude -leglizi min cejenun lɛ.

12

Minnun Zaji -tɛ, en o Pieri -fɔ -pɔ 'kuin

¹ Tu zɪɛ -a man nen mingɔnnɛn Erodi 'tɛ 'padɪ 'sia -leglizi 'nɔn da. ² -Yee 'sounjanun Zan "buɪ Zaji -tɛ -kuli -tan sɛn -a. ³ Zi yaa 'yi 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya Zuif 'nɔn 'ci 'sɔ 'a bɛ, en e 'nan 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Pieri 'kun. "Fɛdi nen o 'kpɔun nen 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ -a dɛnɛn nen. ⁴ Zi o Pieri 'kun, en waa -fɔ -pɔ 'kuin bɛ, -a -nan nen Erodi min -fuda 'shɛɛdɔ 'pla 'nan 'o yie 'tɔ "va. E bɔa "o da min sienziɛn. E ya Erodi 'ji 'nan, -te 'si nɔanba -ji "fɛdi ci bɛ, -e 'o -yee tin 'ba min pɛɛnɔn yie man.

⁵ Pieri a -pɔ 'kuin, 'pian te Zozinɔn -yee Bali tru "baa 'kpa tɪglɪ.

⁶ Bɛ ta tu nen e "cɛan bɛ, -a 'bɔ 'a nen Erodi Pieri -le tin "baa min pɛɛnɔn yie man. -Pei zɪɛ -a man, te Pieri a 'e nyinnandi 'sounja "fli yei, te e ya yi -tɛnan. E ya 'e -yridɪ -bulalɛ baa "fli "a, en minnun nen o yie ci "va "bɛ o yra 'o 'pa 'ji -pɔ 'kɔn 'lɛ "nen. ⁷ 'Nun tɔn Minsan -le 'pasianɔn nen laji bɛ -a -tu -ta, en 'tɛ 'san -tu bii 'kɔn "bu 'bɔ 'ji. 'Pasiazan zɪɛ, 'e 'pɛ -tɛ Pieri man, yaa fɔv, en e -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou "nyiandɔ.» -A -nan nen -bulalɛ baa 'si -a -pɛ -man.

⁸ En Minsan -le 'pasiazan "e -yrɛ 'nan: «'I 'yie sɔnun -yri 'i man tɪglɪ -e 'i 'yie -manwua "wɔ.» Yaa dre zi. E 'nan "nyian -yrɛ 'nan: «'I 'yie sɔ -gblɔ -fɔ 'i da -e 'i sɔnla 'an -sru.»

⁹ Pieri 'bɔla, en e sɔnla -a -sru. "Yee 'ji "le 'nan nyrinvla nen, "tɔgɔ te Bali -le 'pasiazan -ta 'palɛ 'va 'yie -goei 'wein 'a. ¹⁰ O ci 'sounja tɛdɛ da, en o ci -a "flizan da, tɔn en o 'bɔ -bulalɛ -kpɛin "nen, e 'lɛ "so -e 'o bɔla 'ji 'fla bɛ -a man. -Kpɛin zɪɛ 'e 'lɛ 'sɔ 'e 'bɔ 'a 'o 'lɛ. O 'bɔla, en o sɔnla 'fla yei "si -tu da, 'nun tɔn en Bali -le 'pasiazan 'si -a 'srɔn.

¹¹ Zi Pieri yie da 'si tɪglɪ bɛ, en e 'nan: «'Bɛ 'gɔvɛ maan -tɔ "mɛn 'nan 'wɪ 'kpa nen, Minsan 'bɛ 'yee 'pasiazan -tu 'pa 'sia, en yaan 'si Erodi 'lee 'wɪ pɛɛnɔn nen Zuif 'nɔn ci -a -pennan bɛ -yrɔ.»

¹² Zi 'wɪ zɪɛ -a -cin -trɔa Pieri ji bɛ, en e -ku Zan nen waa laabo Mark bɛ -a "bu Mari -le "kɔnnɛn. Min -mienun a 'o cin yidi -nan nun Bali tru 'banan. ¹³ Zi Pieri 'kɔn 'tɛ bɛ, en lɔmɔn -tu nen e 'nyranman "paa 'kɔn zɪɛ -a -ji, waa laabo Rode bɛ, e pli "man 'nan -e 'e 'lɛ 'sɔ, ¹⁴ en e Pieri wei -kɔnnɛn 'yi. Tɔn -a ci "nrandɪ 'sia, en -a ci 'san 'kɔn 'lɛ 'sɔdɪ man, en e -ku 'pian flan -a 'kuin zia nun -a vɪɛ 'nan: «Pieri a bei.»

¹⁵ En waa laabo -yrɔ 'nan: «'I 'ta 'ka 'e yidi dɔv?»

'Pian te li zɪɛ yaa ve 'nan: «'Wɪ 'kpa nen.»

-A -nan nen o 'nan -yrɛ 'nan: «Pieri lei nen.»

¹⁶ Te Pieri 'ka 'flian 'kɔn 'tɛdɪ -a dɪ. Zi o 'kɔn 'lɛ 'sɔ bɛ, o Pieri 'yi, en 'wɪ o 'kan "fo. ¹⁷ En Pieri 'e 'pɛ dre -wɛ 'nan 'o 'lɛbo 'pla "da. -A -nan nen zi Minsan -a 'bɔla 'pɔ 'kuin bɛ, yaa pɛɛnɔn 'sinan 'pa -wɛ. En e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'wɪ zɪɛ -a vɪ Zaji 'lee -kaa "buɪ Zozinɔn -mienun lɛ.» Tɔn en e 'bɔla e -ku fɛ pɛe -nan.

¹⁸ Zi tu cɛɛn bɛ, 'wɪ -dan fɔla 'sounjanun yei, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Pieri wla nyin?» ¹⁹ Erodi "e 'nan 'sounjanun 'o -wɛɛ, waa wɛɛ, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. Erodi 'wɪ laabo 'sounjanun nen o yie 'tɔ "va "bɛ -wɛ, en e 'nan 'o 'sounjanun zɪɛ 'o -tɛɛ. -A -nan nen Erodi 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, en e -ku Sezare 'fla, e 'mɔn 'nan nun.

Mingɔnnɛn Erodi -ka

²⁰ Bli a 'e 'fɔdɪ Erodi 'ji Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn man. 'Pian minnun zɪɛ o ci dre 'tu, en o -fɔ min -tu nen waa laabo Blasitu bɛ -a -sru, 'nan -e 'e 'o yei "paala 'o 'vale Erodi nun -a. Blasitu zɪɛ, -yɛɛ Erodi 'bɔ 'le 'kɔn 'ta -nanjɛan. -Yɛɛ ci 'nan -wee -blɪfɛ pɛɛnɔn "sia 'trɛ nen Erodi -a "paala bɛ -a da.

21 Yi 'bɔ nɛn o -sɛan 'e cin va "da "bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, Erodi 'yee mingɔnnɛn sɔ 'wɔ, ɛn e -nyran 'yee mingɔnnɛn pɛin -da, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wɛ min pɛɛnɔn yiɛ man. 22 Minnun pla "man -a vɪdɪ -a 'nan: «Blamin "cɛɛ "we "bɛ dɪ, Bali 'bɛ cɪ 'wɪnan.» 23 'Nun tɔɔn tɔ 'bɔ zɪɛ -a wlu bɛ, ɛn Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ 'wɪ "nɛn kɔɔn Erodi lɛ, kɔɔ 'e 'fli 'sia "le Bali -le 'wɪ 'zɔ. -Cɛ -tɔ -sɛn "man, 'e sri 'si, ɛn e -ka.

24 -A -nan nɛn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'kɔ fuiladɪ -a "man te minnun yi -tɛala "da 'kpa tɪglɪ.

Pɔl cɛin tɛdɛ nɛn te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ

25 Zɪ Barnaba 'lee Saul cɛɛn 'wɪ nɛn o -kɔ "man Zeruzalɛm bɛ -a drɛdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Antɪɔs. -Wɛɛ ta 'o 'vale Zan nɛn waa laabo Mark bɛ waa.

13

1 Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Bali -le 'fluba "paanɔn a -leglɪzi nɛn Antɪɔs bɛ -a -ji. O 'tɔ nɛn Barnaba 'lee Simeɔn nɛn waa laabo min tiidii "bɛ 'lee Sirene min Lusiyu 'lee Manaɛl nɛn o 'vale Galile 'lɛglɔn plazan Erodi -a o o 'lɛbɔ 'e cin va bɛ 'lee Saul. 2 Yi -tɔ da, te o Minsan trɔ 'ba, te o ya fɛ 'sɔnnan, -a -nan nɛn Bali lei 'saun "e -wɛ 'nan: «'Ka Barnaba 'lee Saul 'si "va -e o 'nyranman nɛn an o laabɔ 'nan 'o 'pa bɛ -a 'pa.» 3 -A -nan nɛn zɪ o cɛɛn Bali trɔ 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man bɛ, ɛn o 'pɛ 'pla o da, ɛn o 'si o man, o -kɔ.

Barnaba 'lee Saul -kɔ Sipri

4 Barnaba 'lee Saul nɛn Bali lei 'saun o 'pa 'sia bɛ, o -kɔ Selusi 'fla jemie man, ɛn o -fɔ -klɔ -dan ji, ɛn o -kɔ Sipri 'trɛda 'yi yei. 5 Zɪ o 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Salami bɛ -a da bɛ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kuin. Zan nɛn waa laabo "nyian Mark bɛ, e ya o va, te e "paa o va.

6 O cɛɛn 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a 'cɛndɪ man -ji, tɔɔn ɛn o 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Pafɔ bɛ -a da, ɛn o -dravia drɛzan -tɔ 'yi. Waa laabo Barzɔzi, Zuif min nɛn, 'e 'fli "siala Bali 'lewei vɪzan -a, te e 'ka 'a dɪ. 7 E ya -kɔnmandan Sɛrji Polo bee -a. -Kɔnmandan zɪɛ, e 'wɪ -tɔa 'kpa tɪglɪ. -A -nan nɛn e Barnaba 'lee Saul laabɔ 'e 'va, kɔɔ e ya "vale 'e Bali wei maan. 8 'Pian te -dravia drɛzan -tɔwli "nɛn waa laabo "nyian Elima Grɛk wei -ji bɛ e 'ka "vale 'o 'ta dɪ, te yaa -wɛɛ "man 'nan, te -kɔnmandan 'e yi -tɛra Barnaba 'lee Saul da dɪ.

9 -A -nan nɛn Saul nɛn waa laabo "nyian Pɔl bɛ, e ya 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e -dravia drɛzan zɪɛ -a -nanjɛɛn tɛin, 10 ɛn e 'nan: «Bii 'gɔɛ, i ya 'i fadɪ -dawli wɪnɔn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'a. I ya Bali 'nanmanzan 'le 'nɛn 'a, 'wɪ "yi pɛɛnɔn 'nanmanzan nɛn 'yia. 'I 'flin Minsan -le -si tɪglɪ ta srɛdɪ -a. 11 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, "i 'yɪɔ, Minsan "ta 'wɪ "nɛn -kɔɔnman 'yiɛ -e 'i 'flin yidɛ 'san yɪdɪ -a fɔɔnɔn.»

'Nun tɔɔn ɛn Elima yiɛ 'wi, e -fɔ klun va, te 'e 'man limlan -pɛ pɛɛnɔn da min -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e 'kun 'e 'pɛ -man. 12 Zɪ -kɔnmandan 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e -fɔ Zozi 'va. Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'man, ɛn yaa -nan 'yɪ bɛ, yaa 'kan 'e 'cɪla "da.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji

13 Pɔl 'lee 'e beenun -fɔ -klɔ -ji Pafɔ, ɛn o -kɔ Pergɪ 'fla Panfɪli 'lɛglɔn 'ji. Zan nɛn waa laabo Mark bɛ, e 'si o -sru, ɛn e 'li 'e da Zeruzalɛm. 14 O 'si Pergɪ, ɛn o -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji. 'Flinla "yi da, o wla Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kuin, ɛn o -nyran. 15 Zɪ o cɛɛn Bali -le 'wɪ mandɪ man -pei 'fluba 'ji 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔn 'tazan min 'pa 'sia Pɔl 'lee Barnaba -va 'nan 'o laabɔ -wɔ 'nan: «"Bɔɪnɔn, -te 'wɪ -mie a 'ka 'ji -e 'ka 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da bɛ, 'ka vɪ "mɛn!»

16 ɛn Pɔl wluan 'e 'pɛ nyɔɔn 'nan, te 'o sɔɔ -tɔ "nyian dɪ, ɛn e 'nan: «'Ka Izraɛl 'nɔn, 'lee kaa nɛn ka Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn. 17 Izraɛl 'nɔn 'le Bali -kaa tranun 'si "va, ɛn o 'pa Izraɛl 'nɔn 'va, ɛn o 'bɔ "kaga te o ya Ezipti 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru, ɛn Bali o 'si Ezipti 'yee 'plɛblɛ 'a. 18 Bali 'e yiɛ 'tɔ 'yee 'nɛnnun va "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wlu. 19 Bali 'lɛglɔn 'sɔravli srɛ Kanan 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -wee 'trɛ 'nɔn 'yee minnun lɛ. 20 -A pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ lɛ yaa sinjɛn -fuba 'soolu 'wlu.

"Bɛ -sru, ɛn e -kaa tranun -le tin 'banɔn 'nɔn 'trɪlii, ɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Sanmian da. 21 -A -nan nɛn -kaa tranun -a laabɔ 'nan Sanmian 'e mingɔnnɛn -tɔ 'o da. ɛn Bali Kis -pɪ Saul -tɔ o da, Benzamɛn -le 'lɛglɔn 'ji min nɛn. Zɪ e mingɔnnɛn blɪ o da lɛ -fuba sinjɛn wlu bɛ, 22 "bɛ -sru Bali -a -nyran, ɛn yaa ta fɔɔ David -a. David zɪɛ Bali 'bɔ -a 'vɪ "man 'nan: <An Jese -pɪ David 'yi,

'an 'ci 'sə 'ji 'min nən,
e -taa 'an 'ci 'sə wɪ pɛɛnən dreɛ bɛ -a.›

²³ David zɪɛ, -a kluda nən, Bali 'bɔ Zozi 'bɔla min 'sizan 'wɪ 'ji -a, "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁴ Te Zozi 'ka tian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'silɛa dɪɛ, Zan -a 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e 'o 'ta 'o -batize drɛ. ²⁵ Te Zan -le 'nyranman 'padɪ "ta -nyan "bɛ, yaa 'vɪ 'nan: <Min nən 'ka 'ci "nrɔnman "da "bɛ, ma'an "cɛɛ dɪ, 'pian e -taa "mɛn -sru. 'An 'bɔ an 'ka -a cɛɪn -man -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.›

²⁶ "Bɔɪnɪn, kaa nən ka cɪ Abraam kludanən 'a bɛ, 'lee minnɪn nən 'ka yei te o 'yra -tɛa Bali man bɛ, -kaa lɛ nən Bali cɪ 'yee 'wɪ nən e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a vɪnan. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, Zeruzalɛm minnɪn tanən 'lee Zeruzalɛm 'nɔn 'ka -a -tɔlɛ 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a dɪ, ɛn wa'a Bali 'lewei vɪnɔn wei nən waa ta 'vɪ -wɪɛ 'flinla "yi -tɔdɔ pɛɛnən da bɛ -a -ci manlɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nən Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, waa 'lɛ sɔɔ Zozi 'tɛdɪ -a. ²⁸ Wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ Zozi man -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian waa 'vɪ Pilati lɛ 'nan, 'e -nɔn minnɪn lɛ -e 'o -tɛ. ²⁹ 'Wɪ pɛɛnən nən e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Zozi 'le 'wɪ 'a bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ bɛ, waa 'si yiba "plan da, ɛn o -kɔ -a wɔlɛ. ³⁰ 'Pian Bali -a wɪuan -kanən 'va, ³¹ ɛn 'e 'fli kɔɔn yi "kaga 'wɪ minnɪn nən o 'si waa Galile, ɛn o -kɔ Zeruzalɛm bɛ -wɪɛ. ɛn 'bɛ 'gɔvɛ -wɛɛ drɛ -yee 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a, te o -yee 'wɪ ve Izraɛl 'nɔn lɛ.

³² ɛn 'kɔ 'bɔ 'gɔ, kɔ -ta 'wɪ 'nɔnnɔn nən Bali -tɔ 'e wei da -kaa tranun lɛ 'nan 'e dra bɛ -a vɪɛ 'cɛɛ. ³³ 'Wɪ zɪɛ, yaa 'lɛ sɔɔ -kaa nən -kaa cɪ o kluda 'nɔn 'a bɛ -cɛɛ: E Zozi wɪuan -kanən 'va. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "dre 'fluba 'la "fli "ji 'e 'cɛn 'nan:

<Yɪɛ cɪ 'mɛn 'nɛn 'a,
-e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ,
an drɛ 'i "tɪ "a.›

³⁴ 'Wɪ nən Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan, 'e Zozi wuanla -kanən 'va, 'dɔ -e 'e vɪɛ 'e 'fɔ -a -nan nən min fɔlman bɛ -a -nan dɪɛ -nyrɛn 'gɔ:

<-Fɛa tɪglɪ nən
an -tɔ 'an wei da 'nan
'an ve David man bɛ,
ya'a 'nyaan dɪ,
ɛn e ya tian 'cee vɛ -a.›

³⁵ -Yee "wɛan nən Bali -a 'vɪ David -le "dre 'fluba pee ji 'nan:

<Yɪ'a 'yɪɛ 'nɛn 'saun 'tɔɛ

-e 'e fɔlɪ -yrɛ -ji dɪ.›

³⁶ David -le vɛ bɛ, "e Bali 'su "le zɪ Bali -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn -a -kadɪ 'bɔ, waa 'wɔ 'e tranun "srɔn, ɛn e fɔlɪ 'yrɛ -ji. ³⁷ 'Pian Zozi 'ka fɔlɪɛ -yrɛ -ji dɪ, Bali -a wɪuan -kanən 'va.

³⁸ -Yee "wɛan, "bɔɪnɪn, 'ka -tɔ 'nan Zozi 'tɔ 'ji nən waa ve 'cɛɛ cɛɛgɔ 'nan, Bali 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui. 'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da 'ka -kɔlale 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a dɪ. ³⁹ 'Pian minnɪn pɛɛnən nən o yɪ -tɛra Zozi da bɛ, Bali o "siala min tɪglɪ 'a.

⁴⁰ -Yee "wɛan, 'wɪ nən 'e vɪdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, 'ka drɛ "yi, te 'e bɔ 'ka man dɪ. ⁴¹ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Min sɛɛ wɔnɔn "ka 'yɪɔ,
'wɪ 'e 'ka 'kan -e 'ka 'san "fo.
-Yɛɛ cɪ 'nan 'ka yɪɛ -kɔan "man
-e 'an 'wɪ 'tɔ nən
e -ciala min da bɛ -a drɛ.
-Te waa -nan -sɛɛ "wɔ 'cɛɛ
-e 'ka vɪɛ 'ka yɪ -tɛra "da "dɪ.› »

⁴² Zɪ Pɔl 'lee Barnaba "ta bɔala -wee cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn o 'nan -wɪɛ 'nan, 'o 'ta 'flinla "yi pee -a -e 'o 'wɪ 'lein zɪɛ -a vɪ "nyian. ⁴³ Zɪ cin yɪdɪ -nyan bɛ, o "ta fuimlan "man, ɛn Zuif 'nɔn "kaga 'lee minnɪn nən o Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, o sɔɔnla Pɔl 'lee Barnaba -sru. Pɔl 'lee Barnaba 'bɔ 'bɛ 'wɪ tin 'ba -wɪɛ, ɛn o o "koe "tɔ 'o da 'nan 'o 'fɔ Bali -le "yi 'wɪu 'li 'trɪlii.

⁴⁴ 'Flinla "yi pee nən e 'bɔ bɛ, 'fla 'bɔ da 'nɔn pɛɛnən 'bɛ cin 'yɪ 'nan -e 'o Bali wei man. ⁴⁵ Zɪ Zuif 'nɔn min "kaga zɪɛ o 'yɪ bɛ, ɛn man bɔdɪ wɪa o ji, te 'wɪ nən Pɔl -a ve bɛ, waa fuimlan 'nan 'wɪ 'pee -a, te waa "srɔn man.

⁴⁶ -A -nan nən Pɔl 'lee Barnaba -a -ci 'vɪ -wɪɛ 'wein 'nan: «'Ka Zuif 'nɔn, 'ka lɛ nən paan 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'e 'flin, 'pian kaa -tua 'ka 'pɛla koda. "Cɛɛ drɛ zɪɛ, kaa -kɔɔnman 'nan, ka'a 'ka 'fli ye 'belidɪ nən ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪnɔn 'a dɪ. -Yee "wɛan kɔ -ko 'sɪɛn minnɪn nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va. ⁴⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nən Minsan "e 'nan 'kɔ drɛ bɛ -nyrɛn 'nan:

<Mɛɪn drɛ 'tɛ 'san nən
e 'lɛglɔn pɛɛnən 'ji dra 'wein bɛ -a.
'I vɪ minnɪn lɛ 'trɛ pɛɛnən da 'nan
Bali 'o "sia 'wɪ 'ji.› »

⁴⁸ Zɪ minnɪn nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o cɪ nran, ɛn o 'nan, Minsan wei a 'nɔnnɔn. -A -nan nən minnɪn pɛɛnən nən Bali o 'si "va 'nan -e 'o 'kɔn 'belidɪ nən

ya'a 'nyaan die -a yunon 'a be, o yi -teradi 'sia Zozi da.

⁴⁹ Toon en Minsan -le 'wi 'nannon 'ku fuiladi -a 'man 'leglon zie -a da 'fo. ⁵⁰ 'Pian Antios 'fla 'bo da be lumannun nen o Izrael 'non 'le Bali bo, te o mangulinun a fenon 'a be, o ya -nan. Zuif 'non o 'pa 'o 'va 'lee 'fla 'bo da min cejenun, en o 'te 'padi 'sia Pol 'lee Barnaba da, en o Pol 'lee Barnaba -pin 'o fla.

⁵¹ Toon 'o 'cein -man fun -koei plu o da, -a -koondu -a -wle 'nan 'o 'pe 'si -wee 'wi 'ji, en o -ku 'fla nen waa laabo Ikomien be -a da.

⁵² 'Pian Zozinon nen Antios be o -fu ci "nran -a, en o -fu 'o fadi Bali lei 'saun 'a.

14

Pol 'lee Barnaba 'bola Ikomien

¹ Zi Pol 'lee Barnaba 'bola Ikomien be, en o wla 'nyian Zuif 'non 'le cin yi 'kuin. O Bali -le 'wi 'nannon 'vi -wle, -a -nan nen Zuif 'non "kaga 'lee minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o -fo Zozi 'va. ² 'Pian Zuif 'non nen o 'ka "vale o yi -teala 'wi zie -a da die, o 'wi wuuman minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die 'o 'ji, te 'o 'wulo -ji "nrnman -wli di "bu Zozinon man. ³ Pol 'lee Barnaba 'mon 'kpa tigl Ikomien. O yi -tera Minsan da, en o -yee 'wi 'nannon nen e min "sia 'wi 'ji be -a 'vi 'kpa tigl. Bali 'pa o va, -a -nan nen o -ce -srn "winun 'lee 'lebo 'fo winun dre.

⁴ Min "kaga ceen 'e cin man 'fla 'bo da, min -mienun a Zuif 'non -sru, en min -mienun a Zozi 'le 'pasianon -sru. ⁵ Zi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, 'lee Zuif 'non, 'lee 'o 'tanon a 'o man wuunan 'nan -e 'o 'te 'pa Pol 'lee Barnaba da, -e 'o -kole ween o va be, ⁶ en Pol 'lee Barnaba a -konnem 'yi, -a -nan nen o flan bli, o -ku Lisiani 'leglon 'ji 'flanun nen o o laabo Lisitri 'lee Derbu be -a da, 'lee o "srn 'flanun da. ⁷ En o Bali -le 'wi 'nannon 'vi 'nan nun.

Pol 'lee Barnaba 'bola Lisitri

⁸ Min -tu a Lisitri 'fla, e ya 'e -srandi "tra. Waa -ya 'e 'lo le -a, ya'a tian 'li 'ta wule di. ⁹ 'Wi nen Pol ci -a vnan be, -a "trn "a -yre, -a -nan nen Pol -a -nanjen tein, en Pol -a -to 'nan min zie e yi -teala 'yee 'belidi da, ¹⁰ en Pol "e -yre wei 'pleble 'ji 'nan: «'i 'wluan lou 'i 'cein -da tigl.» 'Nun toon e dre "kli, en e wluan, en e 'ta wodi 'sia.

¹¹ 'Wi nen Pol -a dre be, zi minnun -a -nan 'yi be, en o -paandi 'sia -a vidi -a Lisiani wei

-ji 'nan: «Bali lila "da "minnun -a, en o 'bola -kaa 'va.» ¹² Te o Barnaba laabo «Zeus», en o Pol "le laabo «Ermes», koo -yee 'wi tin 'ba 'le "wean. ¹³ "Wee bola -wee fla 'bo da be, -wee bali Zeus 'bo 'pan 'kon a 'e 'todi -nan. -A -nan nen -wee Zeus -panzan -ta trinun -a 'fla 'bo man -klon -yre "nen te lu -fui "a 'e 'fodi o -blo -man. Zeus -panzan 'bo 'lee minnun "kaga "a "vale 'nan 'o Zozi 'le 'pasianon 'bo -paan.

¹⁴ 'Pian zi Zozi 'le 'pasianon Barnaba 'lee Pol 'wi zie -a 'man be, o ta kli, -a 'wi 'nan o man, en o 'wee sonun 'fu buu 'o da, en o -ku minnun yei "nun, te o -paan "man -wle 'nan: ¹⁵ «-Me "wean nen kaa dra zie, minnun "tun "nen 'ku 'a "le 'cee 'wi 'zu. Ku -ta Bali -le 'wi 'nannon vle 'cee, 'nan -e 'ka 'si 'cee 'wi "tun "nun 'labe -a dredi man, -e 'ka -soonla Bali nen -a yie ci "man "be -a -sru. -Yee 'tre dre, en -yee la dre, en -yee jemie dre 'lee 'e 'va fenun peenon. ¹⁶ 'Li 'e tede be, e minnun 'tu, en o soonla 'o 'bo 'ci 'so winun -sru. ¹⁷ 'Pian ya'a 'flinle 'yee "yi "ci -koondu -a di. -Yee ci 'nan e laa "sia laji te yaa -fean 'cee, e 'cee fe 'wlenun dra 'e tu -man, e ci "nrandi 'lee -blife -non 'cee "kaga.» ¹⁸ Pol 'lee Barnaba "koe "nyan -a vidi -a -wle 'nan, te 'o 'o 'pan di, 'vaa en waa 'man.

¹⁹ -A -nan nen Zuif 'non 'si Antios 'lee Ikomien, en o -sen minnun zie o va, en o Pol -son -kole -a. Waa plila, o -ku -a lunen 'o 'ci nrn 'nan e -ka. ²⁰ 'Pian zi Zozinon -a si -fo be, en Pol wluan lou, e -ta 'fla.

Pol 'lee Barnaba -ku Derbu en o 'li 'o da Antios

-A ta tu ceen en Pol 'lee Barnaba -ku Derbu. ²¹ O Bali -le 'wi 'nannon 'vi 'fla zie -a da, en min "kaga "fo Zozi 'va. -A -nan nen o 'li 'o da Lisitri 'lee Ikomien 'lee Antios Pisidi. ²² O -ta Zozinon "koe "todi -a 'o da, te o 'wi "paala -wle 'nan, 'o yi -tera Bali da 'li 'trilii, te waa ve -wle 'nan: «-Kaa yra ye "kaga 'vaa, -e -kaa ku Bali -le mingonnen treda.» ²³ -Te o 'bola -leglizi -tu -nan -e 'o -wee min cejenun -too, en -te o ceen Bali tru 'badi 'lee fe 'sondi man, -e 'o o -peba wu Minsan nen o yi -tera "da "be -yru.

²⁴ Zi Pol 'lee Barnaba Pisidi 'leglon ceen be, en o 'bola Panfli 'leglon 'ji. ²⁵ O Bali -le 'wi 'nannon 'vi Perg, en o soon "ji Atali.

²⁶ 'Fla zie -a da nen o -fo -klu -ji, en o 'li 'o da Antios. Antios 'bo 'nan nen o o -peba 'wu

Bali lɔ 'nan 'e "yi drɛ -wɛ, -e 'nyranman nɛn o "sia -a 'panan zɪɛ bɛ o 'pa.

²⁷ Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o -leglizi 'nɔn cin 'yɪ, ɛn 'winun nɛn Bali ciɫa o va yaa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa. Waa -ci 'vɪ "nyian -wɛ 'nan, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali -si 'lɛ 'sɔ -wɛ 'nan 'o yi -tɛra 'e da. ²⁸ "Bɛ -sru Pɔl 'lee Barnaba -fɔ o va tɔ "kaga 'kpa -a.

15

Zozinɔn wei drɛ 'tɔ Moizi -le -pei da Zeruzalɛm

¹ Min -mienun 'si Zude 'lɛglɔn 'ji. Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o 'wɪ "paadɪ 'sia "bɔl Zozinɔn 'ji, waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te min 'ka 'fɔlɛ -klɔnmɔn -va "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yɛe 'wɪ 'zɔ dɪɛ, Bali 'ka -a san sia 'wɪ 'ji dɪ.» ² Pɔl 'lee Barnaba 'ka 'wɪ zɪɛ -a manlɛ "yi "fɔ "dɪ, ɛn -sa 'plɛblɛ 'fɔla o yei 'wɪ zɪɛ -a da.

-A -nan nɛn minnun -a 'pla "da 'nan, Pɔl 'lee Barnaba 'lee Zozinɔn -mienun 'o 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba Zeruzalɛm 'o 'vale Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -a -nan -leglizi min cejenun -a. ³ ɛn Antɪɔs -leglizi 'pa o va -wee -kɔdɪ -ji. "Wɛɛ -kɔ, o ciɫa Fenizi 'lee Samari, te 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o sɔɔnla Bali -sru "bɛ, te o -ko -a -nan wɪ vɪdɪ -a Zozinɔn lɛ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ ci "nran -dan nɔn "bɔl Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ.

⁴ Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, -leglizi 'nɔn 'lee Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun o 'sia 'kpa tɪglɪ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali ciɫa o va yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛ.

⁵ -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn 'va min -mienun nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ, o wluan lou, ɛn o 'nan: «Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o o -fɔa paan 'klɔnmɔn -va -e 'o vɪ -wɛ 'nan 'o 'ta wɔla Moizi -le -peinun da.»

⁶ Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun 'o cin 'yɪ, 'nan -e 'o 'wɪ zɪɛ -a 'pla "da.

⁷ Zɪ o cɛɛn -sa 'plɛblɛ 'fɔdɪ man 'o cin yei "bɛ, Pɪɛri wluan lou, ɛn e -wɛ 'nan: «'An "bɔlunun, kaa -tɔa 'nan 'cee Bali an 'si "va -e 'an 'yɛe 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛ, 'dɔ -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ.

⁸ ɛn Bali 'bɔ nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ, yaa -ci kɔɔn 'yɛe lei 'saun 'nɔndɪ -a -wɛ 'nan o ya 'yɛe vɛ -a "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ bɛ -yɛe 'wɪ 'zɔ. ⁹ Bali 'ka -kaa 'cɛnlɛ 'e cin man -kaa 'vale waa dɪ. E -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui 'nan o yi -tɛra 'e da -le "wɛan.

¹⁰ ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka Bali man -wɛɛman? -Yɛɛ ci 'nan -trɔ cibɛn nɛn -kaa tranun 'ka -kɔlɔlɛ -a siadɪ -a dɪ, ɛn -kaa 'bɔ 'ka 'kɔlaman -a siadɪ -a dɪɛ, ka ya "vale 'ka -tɔa "mɛn Zozinɔn 'win -ji. ¹¹ 'Pian -kaa yi -tɛala "da 'nan, Minsan Zozi 'bɔ 'le "yi "le "wɛan nɛn -kaa 'si 'wɪ 'ji "le -wee 'wɪ 'zɔ.»

¹² 'Nun tɔɔn minnun nɛn 'o cin yɪdɪ bɛ, 'o 'ta -sɛn, ɛn o Barnaba 'lee Pɔl wei mandɪ 'sia, ɛn 'lɛbo "fɔ wɪ nɛn Bali ciɫa o va yaa drɛ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o yei "bɛ, waa 'vɪ -wɛ.

¹³ Zɪ o cɛɛn -a vɪdɪ man bɛ, ɛn Zaji -a vɪdɪ 'sia 'nan: «"Bɔlunun, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn.

¹⁴ Simɔn 'sia 'wɪ 'tɔ vɪnan -cɛɛ. E 'nan: Bali 'bɔ minnun 'sidɪ 'sia 'yɛe vɛ -a, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o yei, 'nan -e 'wee 'tɔ bɔ.

¹⁵ ɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'wɪ nɛn waa cɛn -tɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ yaa 'lɛ sɔɔ. -Yɛɛ ci 'nan, e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan: ¹⁶ Bali "e 'nan:

<"Bɛ -sru an lia 'an da -e 'an David -le 'kɔn nɛn e -wɪ bɛ, -a pee -tɔ.

-A "pa 'ji nɛn e -fɔ -nan bɛ,

maan -tɔɔman 'e cin da

-e 'an 'wluan lou,

¹⁷ 'dɔ -e min -mienun nɛn

o -fɔ bɛ, 'o Minsan -wɛɛ

'o 'vale 'lɛglɔn -mienun nɛn

'an 'tɔ yra o man bɛ waa.

¹⁸ 'An 'bɔ Minsan,

'wɪ nɛn maan 'vɪ 'e 'cɛn

-a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪɛ,

maan 'lɛ sɔɔman.» »

¹⁹ ɛn Zaji -a 'le 'sran 'nan: «-Yɛe "wɛan, e ya 'an 'ji 'nan, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, ɛn o sɔɔnla Bali -sru "bɛ, e ya "yi -e min 'e vɪlɛ 'e 'tɔ o -sru 'nan 'o 'ta wɔla Moizi -le -pei da dɪ. ²⁰ 'Pian -kaa 'fluba 'cɛn -tɛ -wɛ

'nan, te 'o 'wɪ nɛn waa -tɛ -yɔ lɛ bɛ -a -blɪ dɪ, ɛn te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wɛɛ "dɪ, ɛn te min 'e "blu -wɛɛ "dɪ. ɛn te 'o 'wɪ nɛn min

'ka -a -blɔ 'cɛnlɛ -e -a nyɛn 'e -sran dɪɛ -a -blɪ dɪ, ɛn te 'o 'wɪ nyɛn -blɪ dɪ. ²¹ -Yɛɛ ci 'nan, 'li 'e 'cɛn bɛ Moizi -le -pei -tɔ winun zɪɛ 'flanɔn pɛɛnɔn -a -tɔa, kɔɔ waa ta ve minnun lɛ Zuif

'nɔn 'le cin yɪ 'kuin tɔ pɛɛnɔn man 'flinla "yi da.»

Zozi 'le 'pasianɔn 'fluba 'pa 'sia minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛ

²² -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn, 'lee min cejenun, 'lee -leglizi 'nɔn pɛɛnɔn wei drɛ 'tɔ, ɛn o min -mienun 'si o yei, ɛn o o 'pa 'sia

Antios 'o 'vale Pól 'lee Barnaba -a. Zudazi nen waa laabo "nyian Barsaba be 'lee Sila nen Zozinon 'yra -tea "o man be, o nen o 'si o yei. ²³ Fluba nen waa -non -wle "be -nyren 'gu:

«'Ku Zozinon 'le 'pasianon 'lee min cejenun 'be 'fluba 'cren -te 'ka Zozinon nen ka ci Antios 'lee Siri 'le glon 'ji 'lee Silisi 'le glon 'ji, te o 'ka Zuif 'non 'a die, 'cee.

Ku ya 'ka "bunun -a, ku "we 'ka 'va.

²⁴ Kua 'man 'nan, 'ku 'va min -mienun nen ku 'a 'si -nonle 'wle "die, o 'lu 'ka 'ci baale -ji 'wee 'wi "paadi -a, en o 'ka "koe 'si 'ka da. ²⁵ -Yee "wean, zi 'ku cin wei -ci 'man be, en kua 'yi 'nan, e ya "yi -e 'ku min -mienun 'si "va -e 'ku o 'pa 'sia 'cee 'o 'vale 'ku "bui Barnaba 'lee Pól nen ku o ye "yi "be waa. ²⁶ Min "fli zie, e -fu "wennon -e 'o 'ka -kaa san Zozinon Crizi 'to 'ji. ²⁷ En ku Zudazi 'lee Sila 'pa 'sia 'nan 'o 'wi 'bo 'lein 'gve -a vi 'cee 'o 'bo 'a. ²⁸ -Yee ci 'nan Bali lei 'saun 'lee 'ku 'bo, 'wi nen 'ko 'ka 'ta wula "da "be, kve 'vi 'cee, ku 'a 'wi 'pee 'pale "va "di. ²⁹ 'Be 'wi zie, 'be ci 'nan: Te 'ka 'wi nen waa -te -yu le be -a -bli di, en te 'ka 'wi nyen -bli di, en te 'ka 'wi nen min 'ka -a -blo 'cenle -e -a nyen 'e -sran die -a -bli di, en te 'ka cin nan 'lee 'ka cin -sran -wee "di, en te min 'e "blu -wee "di. 'Winun zie, 'ka 'ta wula "da.

Ku 'ka 'to bo.»

³⁰ -A -nan nen o 'pa 'sia, en o -ku Antios. Zi o 'bola 'nan nun be, en o Zozinon cin 'yi, en o 'fluba zie -a -non -wle. ³¹ Waa ta 'vi, en o pemon 'ci nran, e o "koe "to 'o da -le "wean.

³² Zudazi 'lee Sila nen Bali 'lewei vinon 'a be, o 'wi "kaga tin 'ba -wle, o man -to 'pleble, en o "koe "to 'o da. ³³ O -fu Antios 'fla tu "wennen 'a 'vaa, en Zozinon 'ku o 'pale -sia -trou 'nan -e 'o li 'o da Zeruzalem. ³⁴ ['Pian Sila "e 'vi 'nan "e -foo Antios 'fla.] ³⁵ Pól 'lee Barnaba "o -fuu Antios, en 'o 'vale min "kaga "a o 'wi paa minnun ji, en o Minsan -le 'wi 'nonnon 'vi -wle.

Pól cin "flizan nen te e -ko Bali -le 'wi 'nonnon vile

Pól 'lee Barnaba cee 'e cin man

³⁶ Yi "fli yaa "be -sru, en Pól "e 'nan Barnaba le 'nan: «'Fla pemon nen ku ci "da Minsan -le 'wi 'nonnon vidu -a be, 'ku 'ci "nyian "da -e 'ku "bui Zozinon nen -nan nun be o yi.» ³⁷ Barnaba a "vale 'nan Zan nen waa laabo Mark be 'e 'kula 'o -sru. ³⁸ 'Pian

Pól 'ka 'wle "man -e 'o 'ku waa di, koo Mark 'nyranman 'tu o man Panfili 'le glon 'ji, en e 'si o -sru. ³⁹ Pól 'lee Barnaba wei 'ka drele -tuwli "fo "di, -a -nan nen o cee 'e cin man. Barnaba Mark -fo 'e -sru, en o -fo -klv -dan ji, o -ku Sipri 'trada. ⁴⁰ Pól "e Sila -fo 'e -sru, en Zozinon o -peba 'wu Bali lo, en o -ku. ⁴¹ O ciila Siri 'le glon 'lee Silisi 'le glon 'ji, te o -ko Zozinon "koe "tadi -a 'o da.

16

Pól 'lee Sila -ku Derbu 'lee Lisitri 'lee Ikomien

¹ -A -nan nen Pól ciila Derbu, en e 'bola Lisitri. 'Fla zie -a da be, Zozinon -sruzan 'tu a -nan, waa laabo Timote. -A "ti "a Grek min -a, limon -tu nen e ya Zozinon 'va be -yee 'nen nen, Zuif li nen. ² -A "to "yi "a Zozinon nen Lisitri 'lee Ikomien be o 'le. ³ Pól a "vale 'e 'ku 'o 'vale 'waa, en e -ku -a -fole -klonmōn -va, Zuif 'non nen fe zie -a -nan be -wee "wean. Koo o pemon -a -toa 'nan Timote "ti "a Grek min -a. ⁴ Flannun nen o ciila "da "be, 'wi nen Zozinon 'le 'pasianon 'lee Zeruzalem min cejenun -a 'vi be, waa 'vi 'fla zie -a da 'non le, 'nan 'o 'ta wula "da. ⁵ -A -nan nen Zozinon 'le yi -teradu Bali da 'pa "da, te Zozinon 'ko badi -a "kaga yi -tudu pemon man.

Pól -ku Maseda

⁶ Pól a "vale 'o 'ku Bali -le 'wi 'nonnon vi Azi 'le glon 'ji, 'pian Bali lei 'saun 'ka 'wle "man "di. -Yee "wean o ciila Pirigi 'lee Galati 'le glon 'ji. ⁷ Zi o 'bola Misi 'le glon 'ji be, en waa man wee 'nan 'o 'ko Bitini 'le glon 'ji, 'pian Zozinon lei 'saun 'ka 'wle "man "di. ⁸ -A -nan nen o ciila Misi, en o 'bola Troas 'fla. ⁹ -Pei -man, e dre Pól le "le nyrinvla -zu, e dre -yre "le Maseda min -tu a 'e 'tadi lou, te yaa tru "baa -a vidu -a 'nan: «'I ciila Maseda 'le glon 'ji, 'i 'ta 'pa 'ku 'va!» ¹⁰ Zi Pól 'wi zie -a -nan 'yi "le nyrinvla -zu be, en kua man wee 'nan 'ku 'ku Maseda 'le glon 'ji, koo kua -toa 'nan Bali 'ku laabo 'nan -e 'ku 'yee 'wi 'nonnon vi -nan nun.

Pól 'bola Filipu 'fla

¹¹ Zi ku -fo -klv -dan ji Troas be, en ku -ku Samotras. 'Be 'ta tu cee en ku -ku Neapoli. ¹² Ku 'si 'be 'nan, en ku -ku Filipu 'fla. Filipu 'fla zie, -yee ci Maseda 'le glon 'ji 'fla tede -a, en Rom 'non 'be 'fla 'bo 'to. Ku -fu 'fla zie -a da tu "wennen 'a.

13 'Flinla "yi da, ku 'si 'fla zɪɛ -a da, ɛn ku-ku lu "nɛn 'yi 'tu "srɔn. -A -cin a 'ku 'ji 'nan Zuif 'nɔn 'le Bali tru 'banan-kɔan fɛ zɪɛ -a -nan. Zi ku cɛɛn -nyrandi man bɛ, ɛn lɪmɔnnun nɛn 'o cin yidi fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ku 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɛ. 14 Lɪmɔn -tu a fɛ zɪɛ -a -nan te e 'yra -tɛa Bali man, -a 'tɔ nɛn Lidi, e "sia Tiatire. Min -dandan nun ta sɔ nɛn yaa -taan. E ya 'wɪ zɪɛ -a mannan, ɛn Minsan -a "trɔɛn 'lɛ 'sɔ, ɛn 'wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, yaa -ci 'man 'kpa tɪglɪ. 15 -A -nan nɛn waa -batize drɛ 'o 'vale 'e 'mangulinun -a, ɛn e 'ku tru 'ba -a vidi -a 'nan: «-Te kaa "nrɔnman 'ka 'ji 'nan, an wɪ Minsan man 'an 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, 'ka 'fɔ 'an 'va tu "wɛnnɛn 'a.» E kɔala 'wɪ zɪɛ -a man, ɛn ku wɪ "man.

Minnun Pɔl 'lee Sila -fɔ -pu 'kuin

16 Te ku "ta -ko fɛnan nɛn o Bali tru "baa bɛ -a -nan, ɛn nɔan lɪmɔn -tu -ta 'ku 'lɛ. Li zɪɛ -mlɛngan a -a -sru, e -pɛ -tɔala, -yee "wɛan minnun nɛn waa "paala bɛ o "lala ye "man "kaga. 17 E sɔɔnla 'ku 'vale Pɔl -a 'ku -sru, te e -paan "man 'nan: «Minnun 'labɛ, Bali nɛn min ta lou "bɛ, -yee 'nyranman 'panɔn nɛn waa. O ya Bali -le 'wɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a vɪnan 'cɛɛ.» 18 Yaa 'vɪ zɪɛ yi "kaga 'wlu, tɔɔn Pɔl 'ka 'vale e 'wɪ zɪɛ -a maan "nyian dɪ, ɛn e 'man lila "da, e 'nan -yɔ nɛn -a -sru "bɛ -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ "e 'yie 'nan Zozi Crizi 'tɔ da, 'i 'si li 'gɔɛ -a -sru.» ɛn -yɔ zɪɛ e 'si -a -sru 'nun.

19 Nɔan lɪmɔn zɪɛ minnun nɛn waa "paala bɛ, zi waa 'yɪ 'nan wa'a "nyian "lala ye li zɪɛ -a man dɪɛ, ɛn o Pɔl 'lee Sila 'kun, o -ku waa 'fla 'tanɔn 'lɛ fɛnan nɛn o tin "baa bɛ -a -nan. 20 Zi o -ku waa tin 'banɔn 'lɛ bɛ, ɛn o 'nan: «-Vɛ -mienun 'gɔɛ, o -tein -tria 'ku flannɔn yei, Zuif 'nɔn nɛn waa. 21 O ya "vale o 'wɪ -tre "paaman 'ku 'ji, ku'a 'we "man "dɪ, ɛn ku'a 'kolaman -e 'ku 'ta wɔla "da "dɪ, ku ya Rɔm 'nɔn 'a -le "wɛan.»

22 -A -nan nɛn 'bli 'fɔ min "kaga 'ji o man, ɛn tin 'banɔn "e 'nan minnun lɛ 'nan, 'o -wee sɔnɔn "koo 'o man, ɛn 'o o -sɔn sɔnba "a. 23 Zi o cɛɛn o -sɔndɪ man bɛ, ɛn o o -fɔ -pu 'kuin. Waa 'vɪ min nɛn 'e yie -tɔa "o va bɛ -yrɛ 'nan, 'e yie 'tɔ o va 'kpa. 24 Zi min zɪɛ e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e o -fɔ -pu 'kɔn kplo -ji, ɛn e 'ploblo 'fɔ o cɛin -man.

25 -Pei -man te bada -tɔ, ɛn Pɔl 'lee Sila Bali tru 'badɪ 'sia, te o Bali 'tɔ bɔ "dre -fɔa, te minnun nɛn -pu 'kuin bɛ, o o wei maan.

26 'Nun tɔɔn ɛn 'tre nyɔɔn, e nyɔɔn 'plɛblɛ "bɔɔ "le "wɛan -pu 'kɔn nyɔɔn 'e 'klu -ji. Tu 'bɔ zɪɛ -a wlu, ɛn -pu 'kɔn -kpɛin pɛɛnɔn 'lɛ 'sɔ, ɛn fɛnɔn nɛn 'e 'fɔdɪ -pu 'kɔnnɔn 'cɛin -man bɛ, -a pɛɛnɔn 'lɛ 'sɔ.

27 Zi min nɛn 'e yie -tɔa "o va bɛ e fuɔ bɛ, e -kpɛinnun 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn e 'yee srɛn 'sɔ 'ji 'nan -e 'e 'fli -tɛ, kɔɔ yaa nrɔn 'e 'ji 'nan -pu 'kɔnnɔn pɛɛnɔn 'tɛ -ji. 28 'Pian Pɔl paan -yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'i 'fli lɛ dɪ, ku ya 'gɔ 'ku pɛɛnɔn.»

29 Tɔɔn ɛn min zɪɛ e 'nan 'o 'tɛ 'bi, ɛn e wla "nyianɔv -pu 'kɔnnɔn 'va, ɛn e blula Pɔl 'lee Sila wlu, te e nyɔɔnman. 30 "Bɛ -sru e o 'bɔla bei, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «'An "tɪnun, maan dra 'kɔ -e 'an 'si 'wɪ 'ji?»

31 ɛn o -yrɛ 'nan: «'I yi -tera Minsan Zozi da -e 'ka 'vale 'yie "kɔnnɛn 'nɔn 'a 'ka 'si 'wɪ 'ji.» 32 -A -nan nɛn o Minsan -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yrɛ 'o 'vale 'yee "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'a. 33 -Pei 'bɔ 'lein zɪɛ -a man bɛ, min nɛn 'e yie -tɔa -pu 'kɔnnɔn 'va bɛ, e -ku Pɔl 'lee Sila mlɔn 'ji "foelɛ. 'Nun tɔɔn ɛn waa -batize drɛ 'o 'vale 'yee "kɔnnɛn 'nɔn 'a. 34 E -ku waa 'yee 'kuin, ɛn e fɛnɔn -nɔn -wɛ, waa bli. -A -nan nɛn -a ci "nrandɪ 'sia 'o 'vale 'yee "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'a, e yi -tera Bali da -le "wɛan.

35 Zi tu cɛɛn bɛ, ɛn tin 'banɔn minnun 'pa 'sia, 'nan 'o vɪ min nɛn e yie -tɔa -pu 'kɔnnɔn 'va bɛ -yrɛ 'nan, 'e 'si o man. 36 ɛn min nɛn 'e yie -tɔa -pu 'kɔnnɔn 'va bɛ, e 'wɪ 'gɔɛ -a 'vɪ Pɔl lɛ. E 'nan: «Tin 'banɔn min 'pa 'sia 'nan, 'an 'si 'ka man. -Yee "wɛan 'ka bɔla, 'ka 'ku, 'ka 'fɔ -trɔɔ.»

37 'Pian Pɔl -a 'vɪ 'pasianɔn lɛ 'nan: «O 'ku 'sɔn minnun yie man, ɛn o 'ku 'fɔ -pu 'kuin, wa'a 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪlɛ dɪ, -e te ku ya Rɔm 'nɔn 'a, ɛn o ya "vale 'o 'sia 'ku man 'e yɔɔdɪ. -Yee "wɛan ku'a 'we "man "dɪ. 'O 'ta 'ku bɔla 'o 'bɔ 'a.»

38 ɛn 'pasianɔn 'ku 'wɪ zɪɛ -a vɪlɛ tin 'banɔn lɛ. Zi tin 'banɔn -a 'man 'nan, Rɔm 'nɔn nɛn waa bɛ, nyɛn o cɛɛn. 39 Tin 'banɔn 'ta toba -fɔlɛ -wɛ, ɛn o o 'bɔla -pu 'kuin, ɛn waa 'vɪ -wɛ 'nan, 'o yra 'si, 'o 'si 'fla 'bɔ da. 40 Zi o 'bɔla -pu 'kuin bɛ, ɛn o -ku Lidi -va, 'o cin 'yɪ 'o 'vale 'o "bɔi Zozinɔn 'a. O o "koe "tɔ o da 'vaa, ɛn o 'si 'fla 'bɔ da.

17

Pɔl 'lee Sila -ku Tesalonik 'nɔn fla

1 O ciila Anfipoli 'fla 'lee Apoloni 'fla, en o 'bōla Tesalonik. Zuif 'nōn 'le cin yi 'kōn a fε z1ε -a -nan. 2 Pōl wla cin yi 'kōn z1ε -a -ji "le yaa dra 'e 'cēn bε -yee 'w1 'zū. 'Flinla "yi yaaga 'a 'e cin -sru, te Pōl 'w1 nēn 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'ji bε -a ve -w1ε. 3 Pōl -a ta ve -w1ε, te yaa -ci ve -w1ε 'nan, e ya 'e vidī 'nan min 'sizan 'w1 'ji 'e yra yi, -e 'e 'ka, -e 'e 'wluan -kanōn 'va. En e 'nan: «Zōzi nēn an -yee 'w1 ve 'cēε 'gūε, -yεε cī min 'sizan 'w1 'ji -a.»

4 Min plōennun 'w1 z1ε -a 'man 'w1 'kpa -a, en o -fō Pōl 'lee Sila -sru, 'lee Grēk 'nōn "kaga "nēn o 'yra -tēa Bali man bε, 'lee lūmōn -mienun nēn o 'yra -tēa "o man 'fla bε. 5 'Pian man bōdi wla Zuif 'nōn 'ji, en o yiε 'plēnōn kuun 'fla yei, o o -sēn 'o 'va, en o 'w1 'fōla 'fla. O -kū 'w1 'tōlε min -tū nēn waa laabo Zasōn bε -a man 'yee "kōnnēn 'nan, 'e Pōl 'lee Sila -nōn 'w1ε -e 'o 'kū waa 'flanōn 'lε. 6 Wa'a Pōl 'lee Sila y1ε dī, en o Zasōn 'lee "būi Zozinōn -mienun 'kun, en o -kū waa 'fla 'tanōn 'lε, te o -paanman -a vidī -a 'nan: «Minnun nēn o 'trēda baa 'ji bε, o -ta 'gū, en Zasōn o 'sia. 7 Mingōnnēnnun tazān nēn Rōm bε, -yee -pei -tō w1nūn bε, o ya -a srēnan. Waa 'vī 'nan, mingōnnēn -tū a "nyian, wεε laabo Zōzi.» 8 'W1 z1ε e 'nan 'fla 'tanōn 'lee minnūn man. 9 Zasōn 'lee "būi Zozinōn -mienun -a man pan 'wū -w1ε 'vaa, en o 'si o man.

Pōl -kū Bere 'fla

10 Z1 -pei 'tan bε, en Zozinōn 'kū Pōl 'lee Sila 'palε -sia, en o -kū Bere 'fla. Z1 o 'bōla 'nan nūn bε, en o wla Zuif 'nōn 'le cin yi 'kuin. 11 'Fla z1ε -a da 'nōn bε -wee 'w1 a "yi, en o 'w1 maan e "mlian Tesalonik 'nōn da. Waa -wεēman 'nan 'o Bali wei maan. Bali wei nēn 'e 'crēn -tēdi bε, waa ta ve tū pēēnōn man, -e 'w1 nēn Pōl a ve -w1ε "bε, 'o -tō 'nan 'w1 'kpa nēn. 12 O va Zuif 'nōn "kaga "yi -tēra Zōzi da, 'lee Grēk lūmōn -mienun nēn o 'yra -tēa "o man bε, 'lee -klōnmōn "kaga 'kpa.

13 'Pian z1 Tesalonik Zuif 'nōn -a 'man 'nan, Pōl a Bali -le 'w1 'nōnnōn vīnan Bere bε, en o -ta 'w1 'fōlεa 'fla z1ε -a da 'nōn yei. 14 -A -nan nēn Zozinōn 'kū Pōl 'palε -sia jemie man. 'Pian Sila 'lee Timote "o fūv 'fla 'bō da. 15 Minnūn nēn o -kū Pōl 'palε -sia bε o 'bō 'a Atēn 'fla, en o 'li 'o da. Pōl o kalī 'nan 'o vī Timote 'lee Sila lε 'nan 'o 'lū tada.

Pōl 'bōla Atēn 'fla

16 Te Pōl a Sila 'lee Timote -pēnnan Atēn 'fla bε, en e 'fla z1ε -a da 'y1 'e fadi -yū nēn waa -paan "bε -a. 'W1 z1ε e 'nan "man. 17 -Yee "wεan Pōl 'w1 tin 'ba Zuif 'nōn 'lee minnūn nēn o 'yra -tēa Bali man bε -w1ε cin yi 'kuin, en minnūn nēn e bōa "o man -guada tū pēēnōn man bε, e 'w1 tin 'ba "nyian -w1ε.

18 'Fluba 'tōnōn nēn o cī Epikuri -sru "bε, 'lee o nēn Sitoiki -sru "bε, o -sa -fōdī 'sia 'o 'vale Pōl -a. O -mienun -a laabū 'nan: «-Mε "w1 nēn sōō -tōzan 'labε yaa ve?» O -mienun "o "ve 'nan: «Maan ye "le 'nan 'lεglōn pee -le Bali -le 'w1 nēn yaa ve.» -Yεε cī 'nan Pōl a Zōzi 'le 'w1 'nōnnōn vīnan, te e minnūn nēn o -ka bε -wee wluandī -kanōn 'va 'w1 ve, -yee "wεan o 'w1 z1ε -a 'vī. 19 -A -nan nēn o Pōl 'kun, en o -kū -a tin 'banōn 'lε fēnan nēn waa laabo Aeropaz bε -a -nan. Waa laabū -yrō 'nan: «'W1 -trε nēn i cī -a "paanan 'gūε, kū ya "vale "kū maan. 20 -Yεε cī 'nan 'w1 nēn e -ciala 'kū da bε, -nyrēn yia ve 'kūε. -Yee "wεan kū ya "vale 'kū 'w1 z1ε -a -ci maan.» 21 Atēn 'nōn 'lee -pēn 'nōn nēn Atēn 'fla bε, -sεε "wūdi 'lee 'sinan -trēnūn nēn waa mandī ye "yi.

22 En Pōl wluan lou tin 'ba 'nōn yei, en e 'nan: «Atēn 'flanōn, maan -tōa 'nan 'cee balinūn a 'ka 'yra -tēa "o man 'kpa. 23 -Yεε cī 'nan "mēēn vīnan 'an 'cīi 'ka flā yei "bε, an 'cee balinūn -pannan 'yi. An Bali -pan "dave -tū 'y1 te waa crēn -tē "man 'nan:

«E ya Bali nēn kū'a tōa d1ε -yee vε -a.»

Bali 'bō nēn kaa -paan te ka'a tōa d1ε, an -ta 'nan -e 'an -yee 'w1 vī 'cεε.

24 Bali nēn e 'trε 'lee 'e ta fēnūn pēēnōn drε bε, -yεε cī Minsan nēn e 'trε 'lee la "paala bε -a, en ya'a 'nyēanla min -pε drε fēnūn jī dī. 25 En ya'a wεēman 'nan min 'e 'pε "nēn "fε 'si -e 'e -nōn 'yrε dī. -Yεε cī 'nan Bali 'bō 'bε min cī fulō 'lee 'belidī 'lee fε pēēnōn -nōan "min lε. 26 Bali 'bō -a drε, en 'lεglōn pēēnōn "tī "a -tōwli, en e -wee 'trε 'leda drε, en e -wee lε "nēn 'pla.

27 Yaa drε z1ε, 'nan -e minnūn 'o 'e -wεε 'o 'pε "paadi -a fε pēēnōn 'nan, 'nan -e 'wee y1. 'Pian -e te Bali 'bō 'ka -kaa man -kōōbli dī. 28 -Yεε drε en -kaa ya 'trēda, en -yεε -maan -kaa kla -kaa man, en -yεε 'belidī -nōn -cεε. 'Ka 'bō 'va 'fluba 'tōnōn 'w1 z1ε -a crēn -tē 'va, waa crēn -tē 'nan: «'W1 'kpa, -kaa ya -yee 'nēnnūn

-a. > 29 En -te -kaa ya -yee 'nennun -a be, -ka'a 'kalamana paan -e -kaa ci "nrən 'nan, -kaa Bali -kənnan -siga minnun 'lee "lala minnun 'lee -kəle minnun nən minnun o nyaan 'o 'pe -a 'lee 'o 'wulo -ji winun da be -a man di.

30 En tu nən te min 'ka Bali təa di, Bali 'ka -a paa be man di, 'pian 'be nən 'gυe, e 'leglən pəenən 'ji 'nən laabu 'nan 'o 'si 'o dre wı -wlıdı "man -e 'o 'fli 'nən 'yre. 31 Kə Bali yi -tu 'pla 'nan -e 'e 'trəda 'nən pəenən 'le 'wı tin 'ba 'e 'nən da. Bali min -tu 'si "va, yaa -tə 'wı zıe -a -ji tin 'bazan 'a, en yaa -ci kənn -wle -a wluandı -a -kanən 'va.»

32 Zi o -kanən wluandı da wı 'man be, en o pləennun -a sēe wōdı 'sia, en o -mienun "o 'vı 'nan: «Yi pee nyan, -e 'kui wei man "nyian.»

33 -A -nan nən Pəl 'bəla o yei. 34 'Pian min -mienun -fə -a -sru, en o yi -təra Zozi da. Dioni 'bə nən tin 'bazan 'tu -a be e ya o va, 'lee lımən -tu nən waa laabo Damari be, 'lee min -mienun "nyian.

18

Pəl 'bəla Korənti 'fla

1 "Be -sru en Pəl 'si Atən 'fla, e -kə Korənti. 2 E Zuif min -tu nən waa laabo Akila be -a 'yı 'nan nun. Waa -ya Pənt 'leglən 'ji. 'O 'vale 'e nan Priskil -a, o "sia 'sinan Itali 'leglən 'ji 'e -trə. Kə mingənnennun tazan Klodu nən Rəm be, e 'nan, Zuif 'nən pəenən 'o 'si Rəm 'leglən 'ji. En Pəl -kə Akila 'lee Priskil -va. 3 O 'pa nyranman a -təwli "le "wəan Pəl -fə o va, en o 'nyranman 'pa 'e cin va. -Wee 'nyranman nən 'nan 'o -tandannun dre.

4 'Flinla "yi -tədu pəenən da be, te Pəl 'wı "paaman Zuif 'nən 'le cin yı 'kuin, yaa -wəeman 'nan Zuif 'nən 'lee Grək 'nən 'o -sənlə 'e -sru. 5 'Pian zı Sila 'lee Timote 'si Masedəa 'leglən 'ji o -ta be, en Pəl Bali -le 'wı 'nənnən 'saza "paadı "sia. Yaa ve Zuif 'nən le 'nan, Zozi 'be ci min 'sizan 'wı 'ji -a. 6 Zuif 'nən 'ka 'o "trəen "təle -a wei le di. En zı waa wei fuimlan 'nan te waa "srənman be, en Pəl 'yee sə ci plu -a -ci -kəndı -a 'nan, 'e 'pe 'si -wee 'wı 'ji. E 'nan -wle 'nan: «'Wı nən e -taa "bəle 'ka man be 'ka 'bə 'lə wı nən. Te 'ka 'an 'tə vı di. 'Be nən 'siən 'gυe minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a di, o va nən an -ko.»

7 Pəl 'bəla cin yı 'kuin, en e -kə min -tu nən e 'yra -təa Bali man be -yee 'kuin. Min zıe waa laabo Titu Zuti -yee 'kən a Zuif 'nən 'le

cin yı 'kən 'bə "srən. 8 'Pian Cripu 'bə nən cin yı 'kən 'tazan -a be, e yi -təra Minsan da 'o 'vale 'yee "kənnən 'nən 'a. En Korənti 'nən "kaga "nən o ci Pəl wei mannan be, o yi -təra Minsan da "nyian, en o o -batize dre.

9 -A -nan nən Minsan 'wı tin 'ba Pəl le -pei -man "le nyrinvla -zə. Yaa 'vı 'nan: «Te "klan 'e 'kən 'i 'ji di. 'I 'wı vı minnun le, te 'i 'flin 'wıdı -a di. 10 -Yēe ci 'nan, an ya 'i "srən, en min -tu 'ka 'kalamana 'i 'kundı -a -e 'e 'wı 'wlıdı "dre 'yie di, kə 'mən minnun a "kaga 'fla 'gυe -a da.» 11 Pəl -fə 'fla zıe -a da le -tu mlən 'shēdə te e Bali -le 'wı "paaman minnun ji.

12 Tu nən Rəm 'nən 'le -kənnandan Galıən -tə Akai 'leglən da be, en Zuif 'nən 'o 'ci 'pa Pəl man, waa 'kun, en o -kə -a -a cēin -da. 13 Waa 'vı -kənnandan zıe -yre 'nan: «-Vē -mie 'gυe, e 'wı "paaman minnun ji 'nan, minnun 'o Bali 'tə bə 'e 'pee, -pei -tə winun man.»

14 Pəl "ta 'wı "sia "va, 'nun tən en Galıən "e Zuif 'nən le 'nan: «"Te min 'gυe, 'wı 'wlıdı -dan tu nən yaa dre be, "te maan 'sinan "va 'yı 'ka Zuif 'nən le. 15 'Pian en ka ya 'wı 'blınan 'wı "paadı 'lee 'wı "paanən da be, 'lee 'ka 'bə 'le -pei -tə winun da be, 'ka 'bə 'lə wı 'be. Ma'an 'we 'man -e 'an dre 'be tin 'bazan 'a di.» 16 En Galıən "e 'nan -wle 'nan, 'o bəla tin 'ba 'kuin. 17 -A -nan nən minnun pəenən Sostən nən cin yı 'kən 'tazan -a be -a 'kun, en waa -səndı 'sia tin 'ba 'kən 'bə 'le "nən. 'Pian Galıən 'ka 'wı 'tə 'silē "da "di.

Pəl 'li 'e da Antıəs

18 Zi 'wı zıe e dre be, Pəl tu "kaga dre Korənti, en e 'si "būi Zozinən nən -nan nun be o va 'o 'vale Priskil 'lee Akila -a, o -kə Cēncre 'nan -e 'o 'fə -klə -dan nən e -ko Siri be -a -ji. Pəl -tə 'e wei -da Bali le, -yee "wəan 'e 'wulo "je 'bū "kləglə 'vaa en e 'si Cēncre. 19 O 'bəla Efēz, en Akila 'lee Priskil -fə 'fla zıe -a da, en Pəl -kə cin yı 'kuin, e 'wı tin 'ba Zuif 'nən le. 20 -A -nan nən Zuif 'nən "e -yre 'nan 'e yi -mie dre 'o 'va. 21 'Pian Pəl 'ka 'wıle "man "di, en e -si trə 'ba -wı. E -wle 'nan: «-Te Bali wı "man "be, an -taa "nyian 'ka 'va 'gυ.»

Pəl 'si Efēz, en e -fə -klə -dan nən e -ko Sezare be -a -ji. 22 Zi e 'bəla Sezare be, en e -kə 'e cēin -ji Zeruzalēm Zozinən 'tə bəle. "Be -sru en e Antıəs si 'sia.

**Pəl cēin yaagazan nən te e -ko
Bali -le 'wı 'nənnən vıle**

²³ Pəl 'mən "wənnən Antioṣ, ən e -kə 'e 'lɛ. E ciḷa Galati, "bɛ -sru Pirigi te e -ko -a -nan Zozinən pɛɛnən "koe "tədi -a 'o da.

Apolo 'wɪ paa Efɛz 'lee Korɛnti

²⁴ Zuif min -tə nən waa laabo Apolo, ən waa -ya Alɛzandri bɛ, e 'bɔla Efɛz. Apolo zɪɛ, e "we 'wɪ 'tə wei -ji, ən e Bali -le 'fluba 'wɛ 'kaga -tɔa. ²⁵ Zɪ kə min 'e 'ta wɔla Minsan -sru "bɛ, -nyrən waa paa "ji. Apolo 'e 'fli -nən Bali -le 'nyranman 'padɪ -ji, ən e Zozi 'le 'wɪ 'nənnən ve minnən lɛ "le zɪ Zozi -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ 'sɛzɛ, 'pian 'wɪ nən Zan min -batize drɛ "man "bɛ -nyrən yaa -tɔa "cɛ. ²⁶ Apolo yi -tɛra 'e 'fli da, ən e Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia Zuif 'nən 'le cin yi 'kuin. Zɪ Priskil 'lee Akila -a wei 'man bɛ, ən waa laabʊ 'o 'va, ən zɪ kə min 'e 'ta wɔla Bali -sru "bɛ, waa paa "ji 'kpa tɪgl.

²⁷ Zɪ Apolo a "vale 'e 'ko Akai 'lɛglən 'ji bɛ, ən Zozinən -a "koe "tə 'e da -kʊdɪ -a. -A -nan nən o 'fluba 'crɛn -tɛ, waa -nən -yrɛ. Waa crɛn -tɛ -ji 'nan, Zozinən nən -nan nun bɛ 'o Apolo 'sia tɪgl. Zɪ e 'bɔla Korɛnti bɛ, minnən nən Bali -le "yi "le "wɛən o yi -tɛra Zozi da bɛ, e 'pa o va -dan. ²⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nən Zuif 'nən -a dra te e 'ka "yi "diɛ, yaa -tɛala o yra minnən yiɛ man 'e klɔ ji. 'Wɪ zɪɛ yaa -ci kəən -wɛ Bali wei nən 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ -a 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

19

Pəl 'li 'e da Efɛz

¹ Te Apolo a Korɛnti, ən Pəl ciḷa Azi pənnun yei 'zia, -a -nan nən e 'bɔla Efɛz. 'O 'vale Zozinən -mienun -a 'o cin 'yi, ² ən yaa laabʊ -wɔ 'nan: «Zɪ ka yi -tɛra Zozi da bɛ, ka Bali lei 'saun 'yi?»

Ən o 'nan -yrɛ 'nan: «Kʊ'a 'bɔ manlɛ 'nan Bali lei 'saun a dɪ.»

³ Ən Pəl -a laabʊ -wɔ 'nan: «O 'ka -batize drɛ 'wɪ "cɛn "man?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «O 'kʊ -batize drɛ "le zɪ Zan -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.»

⁴ -A -nan nən Pəl "e 'nan: «Zan minnən nən o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, ən 'o 'fli -nən Bali lɛ bɛ o -batize drɛ. Zan 'bɔ -a 'vɪ minnən lɛ 'nan, min nən e -taa "talɛ 'an -sru "bɛ, 'ka yi -tɛra -a san da. -Yɛɛ cɪ Zozi 'a.»

⁵ Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ən o o -batize drɛ Minsan Zozi 'tɔ da. ⁶ Pəl 'e 'pɛ 'pla o da ən Bali lei 'saun 'ta o da. -A -nan nən o 'wɪdɪ

'sia wei peenun -ji, ən o Bali 'lewei vɪdɪ 'sia. ⁷ Minnən zɪɛ o pɛɛnən "nən bɔa -fuda "fli.

⁸ Ən Pəl wɪa Zuif 'nən 'le cin yi 'kuin. E yi -tɛala 'e 'fli da, ən -a mlɛn yaaga 'bɔ te e 'wɪ "paaman minnən ji. Bali -le mingənnən -blɪdɪ -le 'wɪ nən yaa ve minnən lɛ, te yaa -wɛɛman 'nan minnən 'o man "yi, -e 'o -səənla Bali -sru. ⁹ 'Pian zɪ min -mienun 'ka 'wɪ zɪɛ -a siala 'wɪ 'a dɪ, ən wa'a 'we 'man -e 'o yi -tɛra "da "diɛ, te o "we 'wɪ "paadɪ zɪɛ -a man -wɪdɪ min pɛɛnən yiɛ man bɛ, -a -nan nən Pəl 'si o va. Yi -tʊdʊ pɛɛnən man e 'wɪ "paaman 'siɛn Zozinən 'ji, min -tə nən waa laabo Tirani bɛ -yee -lugɔlu 'kuin. ¹⁰ Pəl -a drɛ zɪɛ -trilii lɛ 'fiili, ən minnən pɛɛnən nən o -nyɛanla Azi 'lɛglən 'ji, te o ya Zuif 'nən 'a o, te o 'ka Zuif 'nən 'a dɪ o, o Minsan 'le 'wɪ 'nənnən 'man.

Keva -le 'nənnun -a "vale 'o 'yʊ -wɪdɪ -pian minnən -sru

¹¹ Bali -ciala Pəl -va te Pəl 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan dra. ¹² -Yee "wɛən sənun 'lee sɔ plɪnən nən o klɛ Pəl 'kɔlɛ man bɛ, waa "sia te waa "paaman man "yaa 'nən man te e -cɛ "sia o man te e -yʊ -wɪdɪ "sia o -sru.

¹³ Ən Zuif 'nən -mienun nən o -cia "wʊdɪ -a 'fla 'tʊdʊ pɛɛnən da bɛ, o -yʊ -wɪdɪ -pian "minnən -sru Minsan Zozi 'tɔ da. Waa ve -yʊ -wɪdɪnən lɛ 'nan: «Zozi nən Pəl -yee 'wɪ ve bɛ, -a 'tɔ da maan vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si min 'gʊɛ -a -sru.» ¹⁴ Minnən nən o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, min -tə nən waa laabo Seva bɛ -yee 'nənnun nən waa, o ya 'səravli. Seva zɪɛ, Zuif min nən, ən e ya Bali -pannən 'tazan -tʊ -a. ¹⁵ Ən -yʊ -wɪdɪ -a 'vɪ -wɛ 'nan: «An Zozi -tɔa. Ən min nən 'bɛ cɪ Pəl -a bɛ mɛɛn -tɔa. -Tɪ nun nən "cee "a?» ¹⁶ -A -nan nən min nən -yʊ -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ, e 'wʊ o da, -a -pɛ 'bɔ o pɛɛnən man -le "wɛən o 'bɔla 'kən zɪɛ -a -ji flən -a 'o plɔdɪ te nyɛn a o da.

¹⁷ 'Wɪ zɪɛ, Zuif 'nən pɛɛnən 'lee Grɛk 'nən pɛɛnən nən Efɛz bɛ waa 'man, ən o klan Bali lɔ. -A -nan nən e drɛ Minsan Zozi 'tɔ bɔ wɪ -a. ¹⁸ Minnən nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o "kaga "ta 'wee 'wɪ 'wɪdɪ "vɪlɛ minnən yiɛ man 'wein. ¹⁹ Ən minnən nən o 'bui -fɔa "bɛ, o "kaga "ta 'wee 'bui 'flubanun -a, 'lee 'wee fɛnən -a, ən waa 'tɛ 'blɪ minnən yiɛ man. 'Flubanun zɪɛ, -te waa man "lala nrən bɛ, e bɔa yi -kpi fuba 'soolu da nyranman "lala -a (50.000). ²⁰ Bali -le 'pleblɛ 'le "wɛən zɪ Minsan -le 'wɪ 'nənnən fuila "man zɪɛ.

Efēz 'nōn wluan Zozinōn man

²¹ Zī 'wī zīe e drē bē, "bē -sru ēn Pōl "e 'nan, 'e "ta -ko Zeruzalēm. 'Pian e 'nan, 'e 'ko Masedōa 'lee Akai 'vaa -e 'e 'kū. E 'nan, -te 'e 'kū bē, 'e bōala Rōm. ²² -A -nan nēn e Timote 'lee Eras nēn o "paa "va "bē o 'pa 'sia Masedōa, ēn -a 'bō "e fūv tv "wēnnēn 'a Azi 'lēglōn 'ji.

²³ Tv zīe -a man nēn -tein -tria Minsan -le 'wī 'nōnnōn da Efēz 'fla. ²⁴ Min -tv nēn waa laabo Demetri bē, e ya fē zīe -a -nan. E -siga man nyranman "paa, ēn e -siga 'kōn "wēnwēnnēn nun dra -wee Bali -tv nēn waa laabo Artemi bē -yee vē -a. -Yee minnun nēn waa dra waa bē, e "lala "kaga "ye o da.

²⁵ Minnun nēn o 'nyranman -tōwli 'bō zīe -a "paa bē e 'o cin 'yī, ēn e -wle 'nan: «'Ka pēēnōn kaa -tōa 'nan, -cee 'nyranman 'gūe -yēē -maan, ēn -kaa cī. ²⁶ En kaa 'man 'nan, Pōl a -a vīnan minnun lē 'nan balinun nēn min o drē 'o 'pē -a bē, o 'ka bali tīglī 'a dī. 'Wī zīe, ya 'a vīe Efēz 'saza "cē "dī, 'pian yaa 'vī Azi 'lēglōn pēēnōn 'ji. En zī yaa 'vī bē, min "kaga "yī -tēra "da, ēn o 'si -cee bali Artemi -sru. ²⁷ 'Wī zīe e -taa -cee 'nyranman klu -sēnlēa 'ji, ēn -cee bali Artemi bē, -yee 'kōn klu -taa "sēnlēa 'ji, ēn "yēē 'le 'sran bē, Artemi 'bō 'tō 'ka "nyian taa -kōnlē min 'le dī. Te Artemi 'bō nēn minnun pēēnōn -a ye "yī Azi 'lēglōn 'ji 'lee 'trē pēēnōn da.»

²⁸ Zī minnun 'wī zīe -a 'man bē, 'bli 'fō 'o 'ji, ēn o -paandī 'sia te waa vē 'nan: «Efēz 'nōn 'le bali Artemi a -dan.» ²⁹ 'Wī zīe e 'fla nyōōn, ēn 'flanōn 'cī drē 'tv. -A -nan nēn o Gai 'lee Ariza 'kun 'sa -a, ēn o -kū waa fēnan nēn 'flanōn 'o cin ye bē -a -nan. Gai 'lee Ariza zīe Masedōa 'nōn nēn waa, -wēē Bali -le 'nyranman 'pa 'o 'vale Pōl nun -a 'e cin va. ³⁰ Zī Pōl a "vale 'e bōala 'ji minnun zīe o 'lē bē, Zozinōn 'ka 'wīle "man "dī. ³¹ En Pōl bēē -mienun nēn o 'fla "paala bē o min 'pa 'sia -yrē 'nan, te 'e bōla 'ji minnun 'lē dī.

³² Tv zīe -a wlu bē, te minnun nēn 'o cin 'yī bē, wa 'a tian 'o cin wei -ci manlē dī. Min -mienun -paanman, "o 'wī 'pee vē -e min -mienun "o -paan "wv 'wī 'pee -a. En min "kaga "a o yei, te 'wī 'bō nēn 'o cin 'yī "man "bē, wa 'a tian "o -ci manlē dī. ³³ Min -tv nēn waa laabo Alēzandre bē, Zuif 'nōn a 'ta 'tōnan "man, 'nan -e 'e bōla 'ji minnun 'lē, ēn min -mienun 'wī zīe -a -ci 'vī -yrē. -A -nan nēn 'e 'pē wluan minnun lē 'nan, 'o sōō 'pla,

-e 'e 'wī tin 'ba -wle. ³⁴ 'Pian zī minnun -a -tō 'nan Zuif min nēn bē, ēn o pēēnōn -paandī 'sia 'e cin va 'wī -tōwli "vīdī -a 'nan: «Efēz 'nōn 'le bali Artemi a -dan.» O 'mōn -paandī zīe -a da.

³⁵ E drē zīe fōōnōn, ēn min nēn e -tōa 'flanōn 'lee 'fla 'tanōn yei "bē, 'e -kōla 'e 'pē -tōdī -a o da, ēn e 'nan -wle 'nan: «Efēz 'nōn, min pēēnōn -a -tōa 'nan Efēz 'bē yīe -tōa -cee bali Artemi -le 'kōn 'va. En Artemi 'bō -a yība "min nēn e 'si laji e -tria bē -cēē yīe -tōa "va. ³⁶ Min -tv 'ka 'kōlaman -e 'e -sa -fō dī. -Yee "wēan 'ka 'lēbō 'pla "da -e 'ka 'wulo -ji "nrōn 'vaa, -e 'ka 'ta wī drē. ³⁷ -Yēē cī 'nan, minnun nēn ka -ta waa 'gūe, wa 'a -cee bali -le fē -tv crin wōlē dī, ēn waa -cee bali "srōnlē dī. ³⁸ -Yee "wēan -te Demetri 'lee 'yee 'nyranman 'panōn a "vale o 'wī -tōa "min man bē, yīnūn nēn o tin 'ba "da "bē o ya, ēn minnun nēn o tin 'ba o va bē o ya. O va nēn 'o 'kū o -sanman drē. ³⁹ En -te 'wī 'pee a "nyian 'ka 'ji -e 'ka vī bē, yī nēn minnun 'o cin ye -e 'o 'wī tin 'ba bē -e 'ka 'wī 'bō zīe -a bōla -wle. ⁴⁰ 'Wī nēn e drē cēēgūe -yee "wēan bē, o -kōlaman -e 'o 'wī 'tō -kaa man 'nan, -kaa wluan minnun man. -Cee cin yīdī 'gūe -a -ci "ka "dī, ēn -ka 'a 'kōlaman -e -kaa -ci tīglī yī -e -kaa vī minnun lē dī.»

⁴¹ Zī e cēēn 'wī zīe -a vīdī man bē, ēn e 'nan minnun lē 'nan, 'o 'kū 'wee vē -nan.

20*Pōl -kū Masedōa 'vaa, ēn e -kū Grēk 'trēda*

¹ Zī 'wī nēn e 'fla nyōōn bē e -ta "tra "bē, ēn Pōl Zozinōn cin 'yī, e o "kōe "tō 'o da, ēn e -wle 'nan, 'e "ta -ko Masedōa. ² Pōl 'bōla Masedōa, ēn e Zozinōn "kōe "tō 'o da wei "kaga "a. "Bē -sru, ēn e -kū Grēk. ³ E mlēn drē 'nan nun yaaga. Te Pōl 'e 'man wv 'nan -e 'e -klb -dan nēn e "ta -ko Siri bē -a 'sia bē, ēn yaa 'man 'nan, Zuif 'nōn 'o 'cī 'pa 'e man, -a -nan nēn e 'nan, 'e lia 'e da -e 'e cīla Masedōa "nyian.

⁴ Min 'sōravli "nēn o -kū Pōl 'palē bē, o 'tō nēn 'gū: Min -tv 'si Bere 'fla, Pirus -pī Sopatēr nēn. Min "fli 'si Tesalonik 'fla, Ariza 'lee Sekundus 'bē 'waa. Min -tv 'si Dērbv 'fla, Gai 'bē. Min yaaga 'si Azi 'lēglōn 'ji, Timote 'lee Tisik 'lee Trofi 'bē 'waa. ⁵ O zīe o -trōa 'kū 'lē, ēn o -kū 'kū 'pēnlē Troas. ⁶ 'Kūē vē bē, "kū "fō 'wv -klb -dan 'ji Filipv 'fla, te "fēdī nēn o 'kpōun nēn 'mannyan 'ka "va "dīe -a -ble "da

"be e -nyan. Yi 'soolu "be -sru, en ku 'bo o man Troas, ku yi dre Troas 'saravli.

Pəl 'bala Troas

⁷ Mōnneŋ yi -tu da, 'ku cin 'yi 'nan -e fe nen Minsan "e 'nan 'ku -bli 'e cin va be 'ku -bli. -A -nan nen Pəl 'wɪ tin 'badi 'sia Zozinōn lɛ, koo -te tu cɛen bɛ, e -ko -le "wɛan. E 'wɪ tin 'ba -wɛ "trilii, en bada -tɔ. ⁸ Ku ya 'ku cin yidi 'kōn "bu "nen 'kōn 'ta lou "be -a -ji. 'Kōn "bu zɪe -a -ji bɛ, -kannɛn "kaga "a 'e 'fɔdi "nen. ⁹ -Gobo 'nen 'tu nen waa laabo Etiko bɛ, e ya 'e -nyrandi -fenɛdi 'plo da. Pəl a 'wɪ tin 'banan "kaga, en yi 'nen zɪe -a -tɛdi 'sia. Yi -wɫamlan "buu "le "wɛan e 'si -fenɛdi da 'kōn 'ta lou 'kōn yaagazan 'win -ji, en e -ta -tilɛa "tra. Minnun -ta, en waa wluan lou, 'pian te e -ka 'va.

¹⁰ Pəl sōnla e 'kunnan 'nen zɪe -a da, en yaa 'si 'e 'pɛ -ji, e 'nan: «Te nyen 'e 'ka 'cɛndi, e beli 'va.» ¹¹ "Be -sru, en Pəl -ku 'e "pa 'ji 'kōn 'ta lou. E 'kpoun "nen jɛen, waa bli 'e cin va, en e 'wɪ tin 'ba 'trilii tu cɛen "man, -a -nan nen e -ku. ¹² O -ku -gobo 'nen zɪe -a 'yee "kōnneŋ te e ya 'e 'belidi, -a -nan nen e dre ci "nran -dan tu -a.

Pəl 'si Troas, en e -ku Mile

¹³ Kue -trɔa 'e tɛdɛ Pəl lɛ -klv -dan ji, en ku -ku 'fla nen waa laabo Azɔ bɛ -a da. 'Fla zɪe -a da nen ku Pəl -fɔa 'ku 'va, -yɛɛ ci 'nan Pəl 'e 'nan 'e -ciala 'e 'cɛin -ji zia. ¹⁴ Pəl 'bo 'ku man Azɔ, en e -fɔ 'ku 'va -klv -dan ji, -a -nan nen ku -ku 'fla nen waa laabo Mitilɛn bɛ -a da. ¹⁵ Ku 'si 'be 'nan, en ku -kula "nyian -klv -dan ji. 'Be 'ta tu cɛen, ku 'bɔla 'yi yei 'trɛ 'tu nen waa laabo Kio bɛ -a "srōn. "Be -sru 'yi -a, en ku 'bɔla 'yi yei 'trɛ nen waa laabo Samos bɛ -a da. 'Be 'ta tu cɛen "nyian, en ku 'bɔla 'fla nen waa laabo Mile bɛ -a da. ¹⁶ -Yɛɛ ci 'nan Pəl 'ka "vale 'e -tɔa Efɛz di, koo e 'ka "vale 'e "mōan Azi 'lɛglōn 'ji di, en yaa -wɛɛ "man 'nan 'e bɔala Zeruzalɛm Pantekɔt "fedi yi da.

Pəl 'wɪ tin 'ba Efɛz -leglizi min cejenun lɛ

¹⁷ Pian zɪ Pəl 'bala Mile bɛ, en e min 'pa 'sia 'nan 'o 'ku Efɛz -leglizi min cejenun laabu. ¹⁸ Zɪ min cejenun zɪe o -ta bɛ, en e 'nan -wɫɛ 'nan: «Te an 'bɔla 'e tɛdɛ 'ka 'va, 'nyranman nen maan 'pa Azi 'lɛglōn 'ji -trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgυɛ, kaa -tɔa. ¹⁹ Ma'an 'fli drele -dandan Minsan -le 'nyranman 'panan di. An yra 'yi Zuif 'nōn 'lɔ, en an 'nyranman 'pa

'an 'ta le 'an yie 'yi 'a. -Yɛɛ ci 'nan Zuif 'nōn a "vale 'o 'wɪ 'wɫidi "dra 'mɛn. ²⁰ Ma'an 'wɪ 'tu yɔɔɛ 'ka man di, an Bali -le 'wɪ 'vɪ cɛɛ, en an -yee 'wɪ nen e ka dra tɪglɪ bɛ -a paa 'ka 'ji min pɛɛnōn yie man 'kōnneŋ -ji. ²¹ Maan 'vɪ Zuif 'nōn 'lee minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diɛ -wɫɛ, 'nan 'o 'si 'wɪ 'wɫidi "drɛdi man -e 'o -sōnla Bali -sru -e 'o yi -tɛra -cee Minsan Zozi Crizi da.

²² En 'be nen 'gυɛ, an "ta -ko Zeruzalɛm "le zɪ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'mɛn 'nan 'an dre bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian 'wɪ nen e bɔa 'an man -nan nun bɛ, ma'an tɔa di. ²³ Maan -tɔa 'pian 'nan 'fla 'tɔdɔ pɛɛnōn da bɛ, Bali lei 'saun -a ve 'mɛn 'nan minnun 'tɛ "paa 'an da -e 'waan 'fɔ -pυ 'kuin. ²⁴ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, 'mɛn 'belidi -cin 'ka 'an 'ji "le 'nyranman nen Minsan Zozi -a -nōn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zɔ di. 'Wɪ nen Minsan "e 'nan 'mɛn 'an dre bɛ, -nyren 'nan, 'an Bali -le 'wɪ 'nōnneŋ vɪ minnun lɛ 'nan Bali "yi dre -wɫɛ.

²⁵ An ci 'ka pɛɛnōn 'va te an Bali -le mingōnneŋ -blidi 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Pian 'be nen 'gυɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'va min -tu 'ka "nyian 'an ye di. ²⁶ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ cɛɛgυ 'nan: Zɪ kɔ "an "dre bɛ, maan dre 'ka pɛɛnōn lɛ. -Te 'li 'pei ka'a yi -tɛɛa 'mɛn 'wɪ "paadi da diɛ, mɛɛn "cɛɛ dre di. ²⁷ -Yɛɛ ci 'nan 'wɪ nen Bali -a dre 'nan -e min 'e pli 'e man bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e pɛɛnōn. Ma'an 'wɪ 'tu yɔɔɛ 'ka man di. ²⁸ -Yee "wɛan 'ka dre "yi 'ka 'fli -va 'lee minnun nen Bali lei 'saun o -nōn 'cɛɛ 'nan 'ka yie 'tɔ o va bɛ o va. 'Ka yie 'tɔ Bali -le -leglizi bɛ -a va, Minsan Bali -a 'lɔ 'e 'pɪ nyen -a. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an -ku bɛ, minnun nen o ya "le plɔ wi -zɔ bɛ, o -taa -wɫalɛa 'ka yei, -e 'o 'wɪ 'wɫidi "dre minnun nen 'ka yie -tɔa "o va bɛ -wɫɛ. ³⁰ En "nyian 'ka yei min -mienun -taa 'wunɛa, o 'wlu winun ve Zozinōn lɛ -e 'o 'sɛn o -sru. ³¹ -Yee "wɛan 'ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va, en -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji 'nan lɛ yaaga 'wlu bodrun funnin te an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'an 'ta le 'an yie 'yi 'a.

³² En 'be 'gυɛ, an "ta "mɛn 'ka -pɛba wo Bali 'lee Bali -le 'wɪ nen e "yi "dra min lɛ bɛ -wɫɔ. -Yee 'wɪ zɪɛ, 'plɛblɛ a -yrɔ -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da, "be -sru -e 'e "yi "nen yaa 'pla 'nan e dra minnun nen o ci -yee vɛ -a bɛ -wɫɛ "bɛ, 'e dre 'cɛɛ. ³³ En ma'an -wɛɛɛ 'nan min e 'yee "lala 'lee 'yee -siga 'lee 'yee sōnun -nōn 'mɛn di. ³⁴ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan an 'nyranman 'pa

'an 'pe -a, en maan "nen "fe bli, en minnun nen o -ku 'an 'pale be, en waa "nen "fe bli. ³⁵ Zi ko min e 'nyranman 'pa -e 'e 'pa 'yale -tenon 'va be, maan -nan konn 'cee. En 'wi nen Minsan Zozi -a 'vi be, -a -cin 'e 'fola 'ka ji. Yaa 'vi 'nan: «Min nen e fe -nan "min le be, -fea a -a san man e "mlian min nen e fe "sia min lo be -a san da.» »

³⁶ Zi Pol cee 'wi zie -a vidi man be, en e "po soonla o 'vale waa, en e Bali tru 'ba. ³⁷ -A -nan nen o pegenon -sran wu -a, te o -tea Pol -pe -ji, te waa lea man 'o man. ³⁸ 'Wi nen e o ta dre 'tradro be, -nyren 'nan Pol "e 'nan min -tu 'ka "nyian 'e 'ye di. Ton en o -ku Pol 'pale -a -nan nen e -foa -klv -dan ji be -a -nan.

21

Pal-ku Zeruzalem

¹ Zi ku 'si o "srøn "be, en ku -fo -klv -dan nen e -ko Kos tigli be -a -ji. 'Be 'ta tu cee, en ku -ku Rodes, ku 'si 'be 'nan, en ku -ku Patara. ² -A -nan nen ku -klv -dan tu nen e "ta -ko Fenizi be -a 'yi, en ku -fo -ji. ³ Ku 'bola 'yi yei 'tre nen waa laabo Sipri be -a "srøn. Ku ya -klv -ji, te ku Sipri 'tre 'bo ye. Sipri -fu 'ku 'pe bu da zia, en ku -ku Siri 'leglon 'ji zia, 'nan -e 'ku 'to 'fla nen waa laabo Tir be -a da. 'Fla zie -a da nen -klv 'bo -toa -e 'o -ci fenun pegenon -soonla.

⁴ Zi ku -a -nan Zozinon 'yi be, en ku -fu o va yi 'saravli. Zozinon nen Bali lei 'saun 'ta 'to o man be, waa 'vi Pol le 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ⁵ Pian zi yi 'saravli zie e -nyan be, en limon 'lee -klonmon 'lee 'nen "wennen, o pegenon 'ta 'ku 'pale -sia fenan nen o -klv -dan "siala be -a -nan. En 'ku pegenon 'ku "po soonla jemie man, en ku Bali tru 'ba. ⁶ Zi ku 'si 'ku cin "srøn "be, "ku "fo "wu -klv -dan ji, en "o kuv 'wee ve -nan.

⁷ Zi ku 'si Tir be, en ku 'bola Potelemai, -a -nan nen 'kve -fodi -klv -dan ji -nyan. Zozinon nen fe zie -a -nan be, ku o 'to bu, en ku yi -tu dre o va. ⁸ 'Be 'ta tu cee, en ku -ku, ku 'bola Sezare. Ku -ku Filipu nen waa laabo Bali -le 'wi 'nannon vizan be -yee "konnenn, en ku -nyran "va. Filipu zie, e ya min 'saravli "nen o o 'si "va Zeruzalem be o va. ⁹ Filipu -le 'nen limonnan a sinjen, wa'a 'konnenn toa di. O ya Bali 'lewei vizon 'a.

¹⁰ En zi ku ya 'mannon fe zie -a -nan be, en Bali 'lewei vizon -tu nen waa laabo Agabo be e 'si Zude, e -ta 'ku 'va. ¹¹ -A -nan nen e Pol -le -tien 'kole 'si, en 'e 'cein 'lee 'e 'pe yr

'a, en e 'nan: «'Wi nen Bali lei 'saun -a 'vi be -nyren 'gu, e 'nan: «Min nen -tien 'kole 'gve e ci -yee ve -a be, zi Zuif 'non -a -yruman -gu Zeruzalem -e 'o -non minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle.» »

¹² 'Ku 'vale Zozinon nen Sezare be waa, zi ku 'wi zie -a 'man be, en ku Pol tru 'ba 'kpa tigli 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ¹³ En Pol "e 'nan 'kve 'nan: «-Me "wean nen ka -wua -e te kaan 'ta dra -tradro? -Yee ci 'nan, 'an 'man a 'e wudu, 'an 'man 'ka 'e wudu 'nan -e 'waan -yri 'saza "ce "di, 'pian 'an 'man a 'e wudu 'nan -e 'an 'ka Zeruzalem 'bo 'nan nun Minsan Zozi 'to 'ji.» ¹⁴ Zi Pol 'ka 'winan "man -e 'wi nen kva ve be 'e 'sia "da "die, ku'a "nyian kolea "man "di, en ku -yre 'nan: «Minsan ci 'so winun 'e dre!»

¹⁵ Zi ku yi -mie dre fe zie -a -nan be, en ku 'kve fenun wula "da, en ku -ku Zeruzalem. ¹⁶ -A -nan nen Sezare Zozinon 'ku 'ku 'pale -sia, en o -ku 'ku 'a Sipri min Nason -le "konnenn 'nan -e 'ku nyin -nan nun. Nason zie e ya Zozi 'va -a -nan 'mon.

Pal-ku Zaji -le "konnenn

¹⁷ Zi ku 'bola Zeruzalem be, -a -nan Zozinon 'ku 'sia ci "nran -a. ¹⁸ 'Be 'ta tu cee en 'ku 'vale Pol nun -a, ku -ku Zaji -va. -A -nan nen -leglizi min cejenun pegenon 'o cin 'yi. ¹⁹ Zi Pol o 'to 'bu be, 'wi nen Bali ciula "va yaa dre minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o yei "be, en yaa 'vi -wle 'e klo ji.

²⁰ Zi min cejenun 'wi zie -a 'man be, en o Bali 'to bo "dre "fo. -A -nan nen o 'nan Pol le 'nan: «"Bui, "i 'yio, Zuif 'non "kaga dre Zozinon 'a, en o pegenon a 'o koleadi -pei -to wi man 'kpa tigli. ²¹ Waa 'vi 'wle 'nan, yie 'nan Zuif 'non pegenon nen o ci -pennon yei "be, 'nan te 'o 'ta wula Moizi -le -pei da di, en te 'o 'wee 'nen 'fo -klonmon -va di, en te 'o 'ta wula Zuif 'non 'le -pei da di. ²² Waa dra "men 'ko? -Yee ci 'nan o -taa -a manle 'nan i ya 'gu. ²³ -Yee "wean, 'wi nen ku "ta -a ve yie 'gve, 'i 'ta wula "da! Min sinjen a 'ku yei 'gu, o -to 'o wei da. ²⁴ 'I 'ku waa, -e 'ka 'fli dre 'saun Bali 'le "le zi Moizi -le -pei -a 'vi be -yee 'wi 'zv. 'I "lala nen waa -nan -e 'o 'wulo "je "bu be -a -nan o 'leji -e 'o -kole 'o 'wulo "je "budu -a. -Te e dre zie, -e min pegenon o -to 'nan, 'wi nen waa ve 'i man be, wlu nen, -e 'o -to 'nan, 'i 'bo "nyian, 'i 'ta wula Moizi -le -pei da. ²⁵ Minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, en o yi -tera Zozi da be, 'wi nen kva 'pla "da 'e

'cɛn bɛ, -nyrɛn kɔa 'vɪ -wɫɛ. Kɔa 'vɪ 'nan: Te 'o 'wi nɛn waa -tɛ -yɔ ɛ bɛ -a -bɫɪ dɪ, ɛn te 'o 'wi nyɛn -bɫɪ dɪ, ɛn te 'o 'wi nɛn min 'ka -a -bɫɔ 'cɛnɛ -e -a nyɛn 'e -sran dɪɛ -a -bɫɪ dɪ, ɛn te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wɛɛ "dɪ, ɛn te min 'e "blu -wɛɛ "dɪ.»

²⁶ 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn, ɛn Pɔl min sinjɛn zɪɛ o 'sia, fɛ nɛn min -a dra 'lɔɔ -e min 'e drɛ 'saun Bali 'lɛ bɛ, waa drɛ. "Bɛ -sru, ɛn Pɔl -kɔ Bali -pan 'kuin, ɛn yi nɛn 'wɪnɛn zɪɛ -a drɛdɪ -nyaan "da "bɛ yaa 'vɪ -wɫɛ, -e o -tɔdɔ pɛɛnɔn 'o Bali -panvɛ -nɔn Bali ɛ yi zɪɛ -a da.

Minnun Pɔl 'kun Bali -pan 'kuin

²⁷ Te yi 'sɔravɫɪ zɪɛ -a -nyandɪ 'bɔ, -a -nan nɛn Azi Zuif 'nɔn nɛn o Pɔl 'yɪ Bali -pan 'kuin bɛ, o minnɛn "kaga wɫuan "man, ɛn waa 'kun. ²⁸ Minnɛn zɪɛ o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan: «Izraɛl 'nɔn 'ka 'ta 'pa 'kɔ 'va. "Ka 'yɪɔ, min nɛn e 'wɪ "paaman minnɛn ji fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ -nyrɛn 'gɔ. Yaa "paaman 'nan, Moizi -le -peinun 'lee -cee Bali -pan 'kɔn 'lee -kaa 'bɔ Izraɛl 'nɔn bɛ, 'nan -kaa 'ka -si tɪgɫɪ da dɪ. ɛn e wɫa Grɛk 'nɔn 'a -cee Bali -pan 'kuin. 'Wɪ nɛn wa'a dra dɪɛ, yaa drɛ -cee fɛnan nɛn e cɪ 'saun Bali 'lɛ bɛ -a -nan.» ²⁹ Waa 'vɪ zɪɛ, kɔɔ o Pɔl 'lee Efɛz min Trofi 'yɪ 'fla yei, ɛn 'o ci nɔn 'nan, -wɛɛ wɫa 'o 'vale -a Bali -pan 'kuin.

³⁰ 'Wɪ zɪɛ, e min pɛɛnɔn nyɔɔn 'fla, ɛn o 'si flan -a fɛ pɛɛnɔn 'nan, o -kɔ 'o cin yɪɛ -nan. O Pɔl 'kun, waa klan, ɛn waa 'bɔla Bali -pan 'kuin -sa -a, ɛn o 'kɔn 'bɔ 'lɛ 'wɔ 'nun. ³¹ O ya Pɔl -sɔnɛn 'nan -e 'e 'ka 'o 'pɛ "nɛn.

-A -nan nɛn minnɛn -kɔ -a vɪɛ Rɔm 'nɔn 'le 'sounjanun tazan -dan ɛ 'nan, Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn "ta wuanla 'o cin man. ³² 'Nun tɔɔn ɛn 'sounjanun tazan -dan zɪɛ e 'yee 'sounjanun 'lee 'sounjanun tanɔn wɫuan, ɛn o -kɔ minnɛn "kaga zɪɛ o va. Zɪ minnɛn zɪɛ o 'sounjanun tazan -dan 'yɪ 'o 'vale 'yee 'sounjanun -a bɛ, ɛn o Pɔl -sɔndɪ 'le 'tɔ.

³³ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -dan pli Pɔl man, ɛn e 'nan 'yee 'sounjanun ɛ 'nan, 'o 'kun -e 'o -yrɪ -bulalɛ baa "fli "a. Tɔɔn ɛn yaa laabɔ minnɛn lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn -a 'bɔ 'a, ɛn -mɛ "nɛn yaa drɛ?» ³⁴ Minnɛn pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va, min -mie "e -paan "wɔ 'wɪ 'pee vɪdɪ -a, -e min -mie "e -paan "wɔ 'wɪ 'pee vɪdɪ -a. -Yee "wɛan 'sounjanun tazan

-dan 'ka -kɔlalɛ 'wɪ 'tɔ -ci mandɪ -a sɔɔ zɪɛ -a yei "dɪ, ɛn e 'nan, 'o 'kɔ Pɔl -a 'sounjanun -le 'kuin. ³⁵ Zɪ Pɔl 'lee 'sounjanun "ta bɔa fɛnan nɛn waa -tria 'vaa, -e 'o -wɫa 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ -a -nan bɛ, ɛn 'sounjanun Pɔl 'si lou, kɔɔ minnɛn "ta -gla -fɔa 'nan, te 'sounjanun 'o 'kɔ -a dɪ. ³⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan, minnɛn pɛɛnɔn yra -a -sru te o -paanman 'nan: «'Ka -tɛ, 'ka -tɛ.»

Pɔl 'e 'ci wɪ 'vɪ

³⁷ Te o "ta Pɔl -wɫamlan 'sounjanun -le 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, ɛn yaa laabɔ 'sounjanun tazan -dan lɔ 'nan: «I -kɔlaman i -si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ 'tɔ vɪ yei?»

ɛn 'sounjanun tazan "e 'nan: «Yɪoo, Grɛk min nɛn 'yia, ³⁸ Ezipti min nɛn e minnɛn wɫuan 'o cin man -a yi "fli 'ka tian bɔɛ 'gɔ dɪɛ, -njɛɛ 'yia dɔɔ? Min zɪɛ, e -kɔ o -kpi sinjɛn (20.000) -a "bui "da te -kuli -tan fɛnɛn 'lee sɛnnun a -wɫɔ.»

³⁹ ɛn Pɔl "e 'nan: «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia Tars, an ya 'fla nɛn -a 'tɔ "we "bɛ -a da 'trɛ 'wɫɛ 'a. Mɛin trɔ "baa, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ tin 'ba minnɛn ɛ.»

⁴⁰ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -si -nɔn -yrɛ. ɛn Pɔl -tɔ fɛnan nɛn waa -tria 'vaa -e 'o -wɫa 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ -a -nan, ɛn 'e 'pɛ wɫuan minnɛn ɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla. Zɪ minnɛn pɛɛnɔn 'ta -tɔ bɛ, ɛn Pɔl 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɫɛ Ebre wei -ji.

22

¹ E 'nan: «'An "bɔɪnɛn 'lee 'an "tɪnɛn, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei ɛ -e 'wɪ nɛn kɔ 'an vɪ 'cɛɛ 'lɔɔ, -e 'ka 'si 'an man bɛ 'ka man.»

² Zɪ waa wei 'man te e "we -wɫɛ Ebre wei -ji bɛ, ɛn 'o 'lɛbɔ 'pla "da "fo. -A -nan nɛn Pɔl "e -wɫɛ 'nan:

³ «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia Tars, 'pian waan 'lɛbɔ Zeruzalɛm 'gɔ. Min nɛn e 'wɪ paa 'an 'ji bɛ, waa laabɔ Gamaliɛl, -yɛɛ -kaa tranun drɛ wɪ paa 'an 'ji 'kpa tɪgɫɪ. 'An bɔ 'gɔ an ya "nɛn Bali nɛn ka cɪ cɛɛgɔ -a -sru 'labɛ, -a -sru 'kpa tɪgɫɪ. ⁴ Minnɛn nɛn o 'ta 'wɫa "nɛn 'wɪ "paadɪ -trɛ nɛn 'gɔɛ -a -sru "bɛ, an 'tɛ 'pa o da -trilii, min -mie -ka -a 'wɪ 'ji. An -klɔnmɔn 'lee limɔn nun 'kun, an o -fɔ -pɔ 'kuin -a 'wɪ man. ⁵ Bali -pannɔn 'tazan 'lee min cejenun -kɔlaman waa ve 'nan, 'wɪ tɪgɫɪ nɛn maan ve. -Yɛɛ cɪ 'nan, o 'bɔ -wɛɛ 'fluba nɛn e -si -nɔn 'mɛn -e 'an -wɫa Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn nɛn Damas bɛ -a -ji bɛ -a -nɔn 'mɛn. An -kɔ 'nan -e 'an Zozinɔn nɛn -nan

nun bε o "kuun -e 'an 'ta waa Zeruzalem -e 'o 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wɛ.

6 An sɔɔnla 'sia, "mɛɛn vɪnan 'an -pliman Damas "srɔn te yidε "ta bɔa min -win -ji 'sɛzε bε, -a -nan nɛn 'tɛ 'san -dan bii laji, e -sɛn 'an da. 7 'An -tria "tra, ɛn an wei -tu 'man, te yaa ve 'mɛn 'nan: <Saul, Saul -mɛ "le "wɛan nɛn i 'tɛ "paa 'an da?>

8 ɛn maan laabv 'nan: <An 'san, -ti nɛn 'yia?>

E 'mɛn 'nan: <Nazaretɪ min Zozi nɛn i 'tɛ "paa "da "bɛ -nyrɛn 'maan.> 9 Minnun nɛn kv ci waa bε, "o 'tɛ 'san 'bɔ 'yɪ, 'pian min 'bɔ nɛn kv wɪ 'a bε, wa'a wei manɛ di.

10 Maan laabv 'nan: <Minsan 'an drɛ "mɛn 'kɔ?>

ɛn Minsan "e "mɛn 'nan: <'I 'wɪuan lou -e 'i 'kv Damas -a -nan nun nɛn 'wɪ nɛn Bali "e 'nan 'yie 'i drɛ bε, waa ve 'yie.>

11 'Tɛ 'san 'pleblɛ zɪɛ, yaan yie 'wi, -yee "wɛan minnun nɛn kv ci waa bε, waan 'kun 'an 'pɛ -man, ɛn o -kv maan Damas.

12 Min -tu a 'fla zɪɛ -a da bε, waa laabo Anania e Bali bɔa 'kpa tɪglɪ ɛn e 'ta 'wɪla -cee -peinun da, ɛn Damas 'bɔ 'nan bε Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a 'tɔ "yi "ve. 13 Min zɪɛ, e -ta 'an 'va, e -tɔ 'an "srɔn, ɛn e 'mɛn 'nan: <An "bɪ Saul 'i yie 'e 'lɛ 'sɔ!>

'Nun tɔɔn ɛn 'an yie 'lɛ 'sɔ, ɛn maan 'bɔ 'yɪ.

14 -A -nan nɛn yaa 'vɪ 'nan: <-Kaa tranun -le Bali 'i 'pla 'e 'cɛn 'nan -e 'yie 'ci 'sɔ wɪnun -tɔ, -e min nɛn e ci tɪglɪ 'e -tɔwli "bɛ 'i -tɔ, -e wei nɛn e 'sia -a 'le bε 'i man.> 15 -Yɛɛ ci 'nan e 'nan: <'I -kɔɔn 'yee 'wɪ -nan yizan -a, -e 'wɪ nɛn yia -nan 'yɪ, ɛn yia 'man bε, 'i vɪ min pɛɛnɔn lɛ! 16 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, -mɛ "nɛn i ci -a man -pɛnnan? 'I 'wɪuan lou. 'Wei -batize drɛ, 'i vɪ Zozi lɛ 'nan, -yɛɛ ci 'i 'san -a, -e Zozi 'e 'yie 'wɪ 'wɪdi fui.>

17 An 'li 'an da Zeruzalem, an ya Bali trɔv 'banan Bali -pan 'kuin, ɛn e drɛ 'mɛn "le nyrinvla zɔ. 18 An Minsan 'yɪ, ɛn e 'mɛn 'nan: <'I klɛ 'i man! 'I 'si "nyiaandv Zeruzalem! -Yɛɛ ci 'nan -a -nan 'nɔn 'ka 'taa 'wɪlɛ 'mɛn 'wɪ nɛn i -taa -a vɪlɛ bε -a man di.>

19 ɛn maan 'nan -yrɛ 'nan: <Minsan, waa -tɔa 'nan "nɛn an -cia cin yɪ 'kɔnnun -ji, te an minnun nɛn o yi -tɛala i da bε o "kuunman, te an o -fɔa "pɔv 'kuin, te an o -sɔan. 20 "Wɛɛ vɪ 'nan o Etienɛn nɛn 'yie 'wɪ 'nan yizan -a bε -a -tɛ te an ya -nan, ɛn 'an 'bɔ 'bɛ 'kun -wee sɔnɔn man.>

21 ɛn Minsan "e 'mɛn "mɛn 'nan: <'I 'kv! An -taa 'i 'palɛ -sia -kɔɔbli minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ o va.> »

22 Minnun "trɔɛn "fɔ 'e 'tɔdi Pɔl weilɛ -trilii 'pian zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bε, tɔɔn ɛn o -paandi 'sia -a vɪdi -a 'nan: <'O min 'labɛ -a -tɛ, 'e 'sinan "fo, e 'ka "le -a yie 'e 'fɔ "man "di.>

23 O -paandi 'sia te o 'wee sɔnɔn wɛɛnman, te o fuɔn wɛɛnman lou 'bli 'fɔ o ji -le "wɛan.

24 ɛn 'sounjanun tazan "e 'nan 'o Pɔl -wɪla 'sounjanun -le 'kɔn 'bɔ 'ji, -e 'o 'wɪ laabv -yrɔ sɔnba "a. 'Sounjanun tazan a "vale 'wɪ nɛn yaa -maan 'lɔɔ, minnun paan Pɔl da bε 'e -ci maan. 25 Zɪ o ya Pɔl -yrɪnan 'nan -e 'o -sɔn bε, ɛn 'sounjanun tazan nɛn 'e 'tɔdi -nan bε, Pɔl -a laabv -yrɔ 'nan: <-A -si a 'e 'nɔndɪ 'cɛɛ 'nan, Rɔm min tɪglɪ nɛn wa'a tian -yee tin 'balɛ -e tin 'e 'tɛ "da "diɛ, 'ka -sɔn?>

26 Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪ zɪɛ -a 'man bε, ɛn e -kv -a vɪlɛ 'sounjanun tazan -dan lɛ 'nan: <Min 'labɛ, Rɔm min tɪglɪ nɛn. I "ta -a dra -yrɛ 'kɔ?>

27 -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -dan -ta, ɛn yaa laabv Pɔl -lɔ 'nan: <Rɔm min nɛn 'yia?>

ɛn Pɔl "e -yrɛ 'nan, Rɔm min nɛn 'yaa.

28 ɛn 'sounjanun tazan -dan "e Pɔl lɛ "nyian 'nan: <'Mɛn vɛ bε, "lala "kaga "a nɛn an drɛ Rɔm min tɪglɪ 'a.>

ɛn Pɔl "e 'nan: <'O "mɛɛn "ya 'wɔ Rɔm min tɪglɪ 'a.>

29 'Nun tɔɔn minnun nɛn o "ta paan 'wɪ laabv Pɔl -lɔ sɔnba "a bε, o pli 'o -sru, ɛn o 'si Pɔl "srɔn. Zɪ 'sounjanun tazan -dan a 'man 'nan, Pɔl nɛn 'e 'nɔn minnun lɛ waa yrɪ bε, 'nan Rɔm min tɪglɪ nɛn bε, -a -nan nɛn nyɛn -a cɛɛn.

O -kv Pɔl a tin 'banɔn 'lɛ

30 'Sounjanun tazan -dan a "vale 'nan 'wɪ nɛn 'e drɛ 'lɔɔ, ɛn Zuif 'nɔn 'wɪ 'tɔ Pɔl man bε "e -tɔa. -Yee "wɛan zɪ tv cɛɛn bodrun bε, ɛn e 'nan Bali -pannɔn 'lee tin 'banɔn pɛɛnɔn lɛ 'nan, 'o cin yɪ. E 'nan 'o baa 'si Pɔl man, -a -nan nɛn o 'ta Pɔl -a tin 'banɔn 'lɛ, ɛn waa -tɔ o yei.

23

1 Pɔl tin 'banɔn pɛɛnɔn 'nanjɛn tɛin, ɛn e 'nan: <'An "bɔɪnɔn, Bali -le 'nyranman nɛn maan 'pa 'trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bε, maan

-tōa 'an 'fli -lō 'nan, -a -tōwli 'ka "va te e ya -wliđi "fo "đi.»

² En Bali -pannōn 'tazan Anania "e 'nan minnun nēn 'o 'tōđi Pōl "srōn "bē -wlē 'nan, 'o Pōl 'lēbo "wi "da. ³ En Pōl "e -yrē 'nan: «Bali 'bē -taa "yie "sōn wōlē, i ya "le 'kōnba ceje nēn waa man 'wō 'fuvu bē -yee 'wī 'zō. I ya 'i -nyrandi 'mēn 'wī -sru 'nan -e 'i 'mēn 'wī tin 'ba "le zī -pei -a 'vī bē -yee 'wī 'zō, en i -pei -tō wī 'bō srēman -a vīđi -a minnun lē 'nan, 'waan 'sōn.»

⁴ Minnun nēn Pōl "srōn "kogo bē, en o 'nan Pōl lē 'nan: «I ya Bali -pannōn 'tazan -dan bē -a "srōnnan?»

⁵ En Pōl "e -wlē 'nan: «"Bōinun, ma'an -ci -tōlē 'nan Bali -pannōn 'tazan nēn đi. 'Pian maan -tōa 'nan Bali wei a 'e 'crēn 'tēđi 'nan: <Te 'i 'wī 'wliđi "vī 'yie minnun tazan lē đi.»

⁶ Zī Pōl -a -ci -tō "le 'nan minnun nēn 'o cin 'yī bē o -mienun a Saduze 'nōn 'a, en o plōennun a Farizen 'nōn 'a bē, -a -nan nēn yaa 'vī 'plēblē tin 'banōn yei 'nan: «'An "bōinun, Farizen min nēn maan, en Farizen min 'bē 'an 'ya. Cēgō -te o -ta maan tin 'banōn 'lē bē, -yēē cī 'nan 'an yī -tēra "da 'nan, minnun nēn o kaa bē o wuanla -kanōn 'va.»

⁷ Zī Pōl 'wī zīē -a 'vī bē, en -sa -fōla Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn yei, -a -nan nēn o "kaga cēēn 'e cin man. ⁸ -Yēē cī 'nan, Saduze 'nōn "o 'vī 'nan, minnun nēn o -kaa "bē, wa'a 'fua đi, en Bali -le 'pasianōn "ka "đi, en Bali lei 'saun "ka "đi, te Farizen 'nōn "o "ve 'nan, 'wī 'kpa nēn 'wī zīē -a.

⁹ Minnun -le -paandı a cilanan "da, -a -nan nēn Farizen 'nōn va 'fluba 'ci vīnōn wluan lou, en o -sa -fōđi 'sia 'plēblē, te waa ve 'nan: «Kō'a 'wī 'wliđi -tōwli 'ye min 'gōē -a man đi. -Te Bali lei 'bē 'wī "paaman "ji? En -te 'bē "cēē đi Bali -le 'pasiazan 'bē 'wī "paaman "ji? -Ka'a tōa đi.»

¹⁰ -Sa -fōđi 'bō 'fōla "va 'plēblē "bō "le "wēan, nyēn 'sounjanun tazan cēēn 'nan, te 'o Pōl srē -ji đi. En e 'nan 'yee minnun lē 'nan, 'o -sōnla -e 'o Pōl 'kun o yei, -e 'o -kō -a 'sounjanun -le 'kuin.

¹¹ -Pei -man bē, Minsan pli Pōl man, en e 'nan -yrē 'nan: «'I -pōan 'kun! -Yēē cī 'nan, zī i -tō 'an -sru 'mēn 'wī vīđi -a Zeruzalēm bē, -a -tōwli "nēn "nyian 'i drē Rōm!»

Zuif'nōn 'o 'ci 'pa Pōl man

¹² Zī tō cēēn bē, en Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa, en o -tō 'o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēlē đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yī 'mlian đi.

¹³ Minnun nēn o 'wī zīē -a 'pla "da "bē, o -fuba sinjēn -cia. ¹⁴ Minnun zīē, o -kō Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun va, en o 'nan -wlē 'nan: «Kō'a 'pla "da, en kō -tō 'kō wei -da 'nan, -te kō'a tian Pōl -tēlē đē, -blifē -tōwli 'ka 'kō 'kō 'le đi. ¹⁵ -Yēē "wēan, 'ka vī 'sounjanun tazan -dan lē 'nan, 'e 'ta Pōl -a 'cēē, -e 'wī nēn kō ka drē -yrē "bē 'ka vī. -Te "yēē vī 'nan 'e -pli 'ka man bē, te "kōē man a 'e wōđđi -e 'kō -tē.»

¹⁶ -Wee san nēn waa nren bē, Pōl "blu -le 'nēn -a 'wī vīđi 'man, en e -kō 'sounjanun -le 'kuin -a -nan sēē wōlē Pōl lē.

¹⁷ -A -nan nēn Pōl 'sounjanun tazan -tō laabō, en e -yrē 'nan: «'I 'kō 'nēn 'gōē -a 'sounjanun tazan -dan 'va. 'Wī 'tō a "ji -e 'e tin 'ba -yrē.»

¹⁸ 'Sounjanun tazan -trōa 'nēn zīē -a 'lē, en o -kō 'sounjanun tazan -dan 'va, en e -yrē 'nan: «Pōl nēn -pō 'kuin bē, yaan laabō, en e 'mēn 'nan, 'an 'ta 'nēn 'gōē -a 'yīē 'nan, 'wī 'tō a "ji -e 'e vī 'yīē.»

¹⁹ 'Sounjanun tazan -dan a 'kun 'e 'pē -man, en 'o 'man tēēn -a -nan nēn yaa laabō -yrō 'nan: «-Mē "wī nēn yīē 'nan 'i ve 'mēn?»

²⁰ 'Nēn zīē e -yrē 'nan: «Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa 'nan -e 'o vī 'yīē 'nan "trē "bē, 'i 'kō Pōl -a tin 'banōn 'lē "le "mēn o "ta -kō 'wī nēn kō 'o drē -yrē "bē -a vīē -yrē. ²¹ Te 'i 'wī zīē -a 'sia 'wī 'kpa -a đi. -Yēē cī 'nan, minnun nēn o san nren -yrē "bē o -fuba sinjēn -cia. Waa 'pla "da, en o -tō o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēlē đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yī 'mlian đi. O man a 'e wōđđi 'va, en o ya -a man -pēnnan 'nan 'i 'wī tīgh 'si "va 'wlē.»

²² 'Sounjanun tazan -dan "e 'nan 'nēn zīē -yrē 'nan: «Te 'i 'wī zīē -a vī "nyian min pee lē đi.» -A -nan nēn e 'si 'man, en e -kō.

'Sounjanun -kō Pōl -a Sezare

²³ "Bē -sru, en e 'sounjanun tanōn "fli laabō, e -wlē 'nan: «'Ka 'sounja -yaa "fli 'pla 'ka 'pē -a, 'lee 'sounjanun nēn -sō da bē o -fuba 'sōravli, 'lee 'sounjanun nēn -tin a -wō "bē o -yaa "fli, -e 'ka 'kō Sezare, te minnun nyinla. ²⁴ 'Ka 'sō -mie 'sia Pōl -fō "davē -a, -e 'ka 'kō -a -kōnmandan Felizi lē. 'Ka bōla 'a -nan nun "cē, te 'wī 'tō 'e drē -yrē "đi.»

²⁵ -A -nan nen e 'fluba 'gυe -a cren -te, yaa 'pa "va. Yaa cren -te 'nan:

²⁶ «'An 'bɔ Klodu Lisias 'be 'fluba 'gυe -a cren -te -kɔnmandan Felizi le. 'An "we 'i 'va!

²⁷ Min nen maan 'pa 'sia 'yie be, Zuif 'nɔn -a 'kun 'nan -e 'o -te. En zi maan 'man 'nan, Rɔm min nen be, -a -nan nen maan 'vi 'men minnun le, en waa 'si -wɔɔ.

²⁸ Fe nen e dre 'lɔɔ, en o 'wi 'tɔ "man "be, an ya "vale "an -tɔa, en an -ku -a -wee tin 'banɔn 'le. ²⁹ En maan 'yi 'nan, o 'wi 'tɔ Pɔl man 'nan, e ya 'wee -pei -tɔ winun srenan. 'Pian 'wi 'wɔɔɔ "tɔ nen -e min 'e 'ka 'be man, en -te 'be "ceɛ dɔ -e 'o min -fɔ -pɔ 'kuin 'be man be, ya'a 'be drele dɔ. ³⁰ O 'ci 'pa min zɛ -a man, en maan 'wi 'man, -yee "wean maan 'pa 'sia 'yie "nyiandɔ, en maan 'vi minnun nen o 'wi 'tɔ "man "be -wɛ 'nan 'o 'lɔ 'wi 'tɔ "man 'i 'va nun.»

³¹ 'Wi nen waa 'vi 'sounjanun le be, o 'ta 'wɔɔa "da. O Pɔl 'sia -pei 'bɔ 'lein zɛ -a man, en o -ku -a Antipatri. ³² "Be -sru "tɔ nen e ceɛn be, 'sounjanun nen o 'cein -ji be, o 'li 'o da 'sounjanun -le 'kuin, o 'si -sɔ da 'nɔn -sru. En -sɔ da 'nɔn 'lee Pɔl nun -ku. ³³ Zi o 'bɔla Sezare be, en -sɔ da 'sounjanun Pɔl -nɔn -kɔnmandan le, en o 'fluba be -a 'pa "va. ³⁴ -Kɔnmandan 'fluba zɛ -a ta 'vi, en yaa laabɔ Pɔl -lɔ 'nan, e "sia 'leɣlɔn "cen "ji. Zi yaa 'man 'nan, Pɔl "sia Silisi be, en e 'nan: ³⁵ «"Men 'i wei man be, te minnun nen o 'wi 'tɔ 'i man be, o 'bɔla 'gu.» -A -nan nen e -si -nɔn 'nan 'o 'ku Pɔl 'pa -e 'o yie 'tɔ "va Erodi -le mingɔnɔn 'kuin.

24

¹ Yi 'soolu "be -sru, en Bali -pannɔn 'tazan Anania 'bɔla Sezare 'o 'vale min ceje -mienun 'lee min nen o -fɔa -a -sru -e 'e min 'leji wɔ -blɔ be -a -tɔ -a. Min zɛ waa laabɔ Tertulu. O Pɔl -sanman dre -kɔnmandan -va. ² O Pɔl laabɔ, en Tertulu 'wi 'gυe -a 'padɔ "da 'sia, e 'nan:

«Min -dan Felizi, 'yie "wean nen 'ku man yra -trɔɔ, en 'ku 'ci "nranman. 'I 'ku man 'wi dra tɣɣ. -Yee "wean nen 'kve minnun 'gυe, i ya -wee 'treɔa drenan tɣɣ. ³ Min -dan Felizi, 'wi peɛnɔn nen yia dra 'kve tɔ peɛnɔn man be, -a -cin 'ka 'saan 'ku 'ji dɔ. ⁴ An 'ka "vale 'an see "paa 'i man 'wi peɛnɔn vidɔ -a dɔ, -yee "wean mein tru "baa 'nan 'i "trɔɛn "tɔ 'ku wei le "wennɔn.

⁵ Kɔa 'yi 'nan, min 'gυe -yee minnun yei "sreman, e 'winun ve te -sa -dan -fɔala Zuif 'nɔn yei fe peɛnɔn 'nan. -Yee ci minnun nen o ci Nazareti min Zozi -sru "be o tazan -a. ⁶ Yaa man wee 'nan, 'e -cee Bali -pan 'kɔn "tri -tɔa Bali 'le, en kɔa 'kun. [Ku ya "vale 'ku -yee 'wi tin "baa "le zi 'kve -pei -a 'vi be -yee wɔ 'zɔ. ⁷ 'Pian en 'sounjanun tazan Lisias -ta 'pale "va, en yaa 'si 'ku 'lɔ 'sa -a. ⁸ Yaa 'vi minnun nen o 'wi 'tɔ "man "be -wɛ 'nan 'o 'ta 'wi 'tɔ "man 'i 'va 'gu.] I 'wi laabɔ -yrɔ 'i 'bɔ 'a, -e 'wi nen e dre 'lɔɔ ku 'wi 'tɔ "man "be, "i "man.»

⁹ En Zuif 'nɔn 'tɔ 'wi zɛ -a -sru te waa ve 'nan e ya 'wi 'kpa -a.

Pɔl 'wi 'ci 'vi -kɔnmandan Felizi 'le

¹⁰ -Kɔnmandan Felizi -si -nɔn Pɔl le 'nan, 'e 'wi. -A -nan nen Pɔl "e 'nan:

«Maan -tɔa 'nan, i ya 'leɣlɔn 'gυe -a da tin 'bazan 'a -a -nan le "kaga 'bɔ. -Yee "wean an yi -teala 'an 'fli da, en an ya tin 'banan 'i 'le 'gu. ¹¹ An -ku Bali tru 'balɛ Zeruzalem, -a -nan yi -fuda "fli 'ka tian 'ciɛ dɔ. -Te yia laabɔ minnun lɔ, o -taa -a vɛɛ yei zi. ¹² -Te e ya Bali -pan 'kuin -a oo, -te e ya cin yi 'kɔnnun -a oo, -te e ya 'fla yei "a oo, min -tɔ 'ka 'an yɛɛ, te an ya -sa -fɔnan dɔ. En min 'ka 'an yɛɛ, te an ya 'wi vɛnan minnun le -e 'o 'wɔɔan 'o cin man dɔ. ¹³ Minnun 'labɛ, 'wi 'bɔ nen waa -tɔa 'an man 'gυe, wa'a 'kɔlaman -e 'o -ci -kɔɔn 'wein dɔ. ¹⁴ Maan ve 'i yie man 'wein 'nan, 'an tranun -le Bali nen an ci -a tru 'banan, "le zi Minsan -a 'vi be -yee 'wi 'zɔ. 'Pian -wee ve be, an ya 'ta wɔɔanan 'wi 'pee -sru. En 'men ve be, "an "yi -teala 'wi peɛnɔn nen 'e 'cren -teɔɔ Moizi -le -pei 'fluba 'ji 'lee 'wi peɛnɔn nen 'e 'cren -teɔɔ Bali 'lewei vɛnɔn 'le 'fluba 'ji be -a da. ¹⁵ Bali "e 'nan, minnun nen o 'wi tɣɣɣ dra en o kaa be, 'lee minnun nen o 'wi 'wɔɔɔ "dra en o -ka be, o wuanla -kanɔn 'va. An yi -teala 'wi zɛ -a da, en o 'bɔ "o "yi -teala "da "nyian. ¹⁶ -Yee "wean, maan -weeman tɔ peɛnɔn man 'nan, 'men 'wi peɛnɔn 'e 'kɔn 'e 'sɔɔɔ 'ji Bali 'le 'lee minnun 'le.

¹⁷ Zi an 'si Zeruzalem -a -nan le "kaga 'bɔ be, en an 'li 'an da -nan nun, 'nan -e 'an "yi "dre 'men minnun le "lala -a, -e fe nen e -fɔ 'an 'lɔ be 'an -nɔn Bali le -a. ¹⁸ 'Wi zɛ -a drenan nen an ci, en o 'bɔ 'an man Bali -pan 'kuin. "Wee bɔ 'an man be, te an ya fe nen waa dra 'lɔɔ -e min 'e dre 'saun Bali 'le be -a drenan. Minnun 'ka 'nan "kaga "dɔ, en

minnun 'ka 'sa -fɔnan 'o cin yei "di. ¹⁹ 'Pian Azi 'leɣlɔn 'ji Zuif 'nɔn -mienun 'bɛ ci -nan, -wɛɛ -kɔlaman paan -e 'o 'ta 'i 'va -te 'wɪ a o 'ji -e 'o -tɔ 'an man. ²⁰ ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, minnun 'gʊɛ zɪ o -kʊ maan tin 'banɔn 'lɛ bɛ, 'wɪ "cɛn "nɛn waa 'yɪ, ɛn e 'pa 'an man. ²¹ -Te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn maan 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji o pɛɛnɔn yei "bɛ -a dɪɛ. Maan 'vɪ 'nan: 'An "bʊnɔn, an yi -tɛala "da 'nan minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. -Yee "wɛan nɛn o -ta maan tin 'banɔn 'lɛ cɛɛgʊ.»

²² Zɪ kɔ min 'e 'ta wʊla Minsan -le 'wɪ da bɛ, Felizi -a tɔa. -A -nan nɛn e tin 'banɔn wɪuan lou, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Te yi nɛn 'sounjanun tazan Lisias -ta bɛ -e 'an 'cee 'wɪ 'gʊɛ -a fa 'si.» ²³ ɛn Felizi "e 'nan 'sounjanun tazan lɛ 'nan, 'e yɪɛ 'tɔ Pɔl -va. 'Pian te 'e 'kɔn "le -pʊ 'kuinzan 'zʊ dɪ, -te -a beenun "ta "yi "dra -yrɛ "bɛ, te 'o 'si -tɔ -wɛɛ "dɪ.

Pɔl 'wɪ tin 'ba Felizi 'lee 'e nan lɛ

²⁴ Yi "fli yaa "bɛ -sru, ɛn Felizi 'lee 'e nan -ta. -A nan zɪɛ Zuif lɪ nɛn, waa laabo Drusil. -A -nan nɛn e min 'pa 'sia 'nan, 'o 'kʊ Pɔl laabʊ -e 'e yi -tɛradɪ Zozi Crizi da 'wɪ vɪ 'wɛɛ. ²⁵ Zɪ Pɔl -ta bɛ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪdɪ 'sia, zɪ kɔ min 'e 'ta wʊ -e 'e 'sɔ Bali lɛ bɛ, yaa 'vɪ, ɛn zɪ kɔ min 'e 'fli 'kun 'wɪ man bɛ, yaa 'vɪ, ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan Bali -taa minnun pɛɛnɔn 'le tin 'balɛ. -A -nan nɛn nyɛn Felizi cɛɛn, ɛn e Pɔl lɛ 'nan: «Cɛɛgʊ vɛ 'bɔ "yi, -te 'an 'wulo da 'yɪ -e 'mɛin laabʊ.» ²⁶ Felizi -a "nrɔnman 'e 'ji 'nan, Pɔl "ta "lala -nɔan 'yrɛ, -yee "wɛan e Pɔl laabʊ 'e 'va 'e 'pa -a "kaga, te o -sɛɛ "wɔ -a.

²⁷ Zɪ -a -nan lɛ "fli ciɪ bɛ, ɛn o Felizi "pa 'jizan 'tɔ. Wɛɛ laabo Porci Fetus. Felizi a "vale Zuif 'nɔn 'o 'yee 'wɪ yɪ "yi "le "wɛan, e Pɔl 'tʊɪ -pʊ 'kuin.

25

Pɔl 'wɪ tin 'ba Fetus 'lɛ

¹ Zɪ Fetus 'bɔla 'leɣlɔn zɪɛ -a -ji bɛ, yi yaaga "bɛ -sru ɛn e 'si Sezare, e -kʊ Zeruzalɛm. ² Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif 'nɔn 'va min cejenun -kʊ Fetus -va, ɛn o 'wɪ 'tɔ Pɔl man. ³ O toba -fɔ Fetus lɛ 'nan 'e 'pa 'o 'va -e 'e dre -e Pɔl 'e 'ta Zeruzalɛm. O "ta san nrenman Pɔl lɛ 'nan "yɛɛ -ta -sia -e 'o -tɛ. ⁴ ɛn Fetus -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Pɔl a -pʊ 'kuin Sezare, ɛn an 'bɔ -taa "kʊlɛ -nan nun -naagʊ. ⁵ -Yee "wɛan, 'ka 'va min cejenun nɛn o -kɔlaman bɛ 'o 'pa

'an 'va, -e 'kʊ 'kʊ waa, -e 'wɪ nɛn min zɪɛ yaa dre 'wɪdɪ "bɛ 'o -tɔ "man.»

⁶ Fetus yi dre Zeruzalɛm 'sɔra, -a -fuzan da, ɛn e 'li 'e da Sezare. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, ɛn e -nyran fɛnan nɛn o tin "baa bɛ -a -nan, ɛn e 'nan 'o 'ta Pɔl -a 'yrɛ. ⁷ Zɪ Pɔl -ta bɛ, ɛn Zuif 'nɔn nɛn o 'si Zeruzalɛm bɛ, 'o cin yɪ "man. -A -nan nɛn o 'wɪ "kaga "nɛn e ci -wɪdɪ "bɛ -a 'pa "da, 'pian te wa'a 'kɔlaman -a -ci -kɔɔndɪ -a dɪ.

⁸ Pɔl -tɔ 'e 'fli -sru -a vɪdɪ -a 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Zuif 'nɔn -le -pei man dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Bali -pan 'kɔn man dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ -yrɛ "dɪ.»

⁹ Fetus a "vale Zuif 'nɔn 'o 'yee 'wɪ yɪ "yi, -yee "wɛan yaa laabʊ Pɔl -lɔ 'nan: «I ya "vale 'i 'ko Zeruzalɛm -e 'ka tin 'ba 'wɪ zɪɛ -a da 'an yɪɛ man?»

¹⁰ ɛn Pɔl "e 'nan: «An ya mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ -yee tin 'banɔn 'lɛ. -Wɛɛ 'mɛn 'wɪ tin "baa. Yɪa -tɔa 'i 'bɔ 'a 'nan ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Zuif 'nɔn lɛ dɪ. ¹¹ "Te an 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ dre 'nan -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji bɛ, "te an "we "man -e 'an 'ka. ɛn -te -wee 'wɪ 'bɔ nɛn waa -tɔ 'an man bɛ -a -ci "ka "dɪɛ, min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'yaan 'nɔn -wɛɛ -e 'waan 'tɛ dɪ. An ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba.»

¹² Fetus 'lee 'yee minnun 'o cin wei -ci man, ɛn e 'nan Pɔl lɛ 'nan: «I ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'yɪɛ 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan o -ko 'yɪɛ 'wɪ tin 'balɛ "va "nun.»

Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ Agripa lɛ

¹³ Yi "fli yaa "bɛ -sru, mingɔnnɛn Agripa 'lee 'e "blu Bereni -ta Fetus 'tɔ bʊɛ Sezare. ¹⁴ Zɪ o "ta yi "kaga "dra Sezare bɛ, ɛn Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ mingɔnnɛn Agripa lɛ. E 'nan: «Min -tʊ a 'gʊɛ, Felizi -a 'tʊɪ -pʊ 'kuin. ¹⁵ Zɪ an -kʊ Zeruzalɛm bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif min cejenun 'wɪ 'tɔ "man, 'nan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'an tin -tɛ "da.

¹⁶ ɛn maan 'vɪ -wɛɛ 'nan, Rɔm 'nɔn 'ka tin tɛa min da zɪɛ dɪ. Min nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'o 'vale minnun nɛn o 'wɪ 'bɔ 'tɔ "man "bɛ waa, 'o cin ye, -e min zɪɛ 'wɪ nɛn e dre 'lɔɔ, o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'e 'si "va. ¹⁷ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn zɪɛ, kʊ -ta waa 'gʊ. Ma'an yi 'palɛa dɪ, -a ta tʊ cɛɛn, ɛn an -nyran 'mɛn tin 'banan, ɛn maan 'vɪ 'nan, 'o 'ta min zɪɛ -a

'men. ¹⁸ Minnun nen o 'wɪ 'tɔ 'man 'bɛ o -ta, ɛn ma'an nrɔn 'an 'ji 'nan, o 'ta 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ ve -e 'e drɛ paan -a drɛ wɪ -a. ¹⁹ Pian o 'wɪ 'vɪ 'o 'bɔ 'le -pei -tɔ winun da 'lee min -tɔ nen waa laabo Zozi bɛ -a da. Min zɪɛ e -ka, ɛn Pɔl 'e vɪ 'nan, -a yɪɛ a 'man. ²⁰ Zɪ ma'an 'wɪ zɪɛ -a 'kun 'man 'klɔ yɪɛ dɪɛ, ɛn maan laabɔ Pɔl 'bɔ 'lɔ 'nan, -te e ya 'vale 'e 'ko Zeruzalɛm -e 'o 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba 'nan nun. ²¹ Pian Pɔl 'e 'nan, 'e ya 'vale 'nan mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm bɛ, -a 'bɔ nen 'e 'yee 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'o yɪɛ 'tɔ tian "va -pɔ 'kuin, -e tɔ nen maan -nɔan 'sounjanun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ "bɛ 'e bɔ.»

²² ɛn Agripa "e Fɛtus lɛ 'nan: «"An "ya wo "vale "an "min 'bɔ wei maan "nyian.»

-A -nan nen Fɛtus "e 'nan: «"Trɛ -e 'i wei man.»

²³ -A ta tɔ nen e cɛɛn bɛ, Agripa 'lee Bereni -ta. -Wɛɛ ta 'o 'vale min "kaga "nen o -kɔ o 'silɛ -sia bɛ waa. 'O 'vale 'sounjanun tanɔn 'lee 'flanɔn cejenun -a -wɛɛ wla tin 'banan. ɛn Fɛtus "e 'nan, 'o -ta Pɔl -a. Zɪ o -ta -a bɛ, ²⁴ ɛn Fɛtus "e 'nan:

«Mingɔnnɛn Agripa 'lee 'ka pɛɛnɔn nen fɛ 'gɔɛ -a -nan bɛ, "ka 'yɪɔ, cɛɛ min nen Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nen o ya Zeruzalɛm 'lee Sezare bɛ, o -paanman -a vidɪ -a 'nan, e 'ka "le -e -a yɪɛ 'e 'fɔ "man "dɪɛ, -nyrɛn 'gɔ. ²⁵ Pian "mɛɛn 'va zia bɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, ɛn -a 'bɔ "e 'vɪ 'nan mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm bɛ, -yɛɛ 'yee tin "baa. -Yee "wɛan an wɪ "man 'nan 'an -nɔan "minnun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ. ²⁶ ɛn 'wɪ nen 'kɔ 'an 'crɛn -tɛ 'an 'san lɛ 'nan, yaa drɛ -e 'an 'pa "va "bɛ, -a -cin 'ka 'an 'ji dɪ. -Yee "wɛan an -ta -a 'ka pɛɛnɔn 'lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'bɔ 'lɛ "bɔɔ mingɔnnɛn Agripa, 'i 'wɪ laabɔ -yrɔ, -te e -nyan -e 'an 'wɪ 'tɔ yɪ 'an crɛn -tɛ 'nan yaa drɛ. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan -e min 'e 'kɔ min -a min lɛ 'nan, 'e -fɔ -pɔ 'kuin te 'wɪ nen yaa drɛ bɛ e 'ka "va "dɪɛ, -a -ci "ka "mɛɛn 'va dɪ.»

26

Pɔl 'wɪ tin 'ba Agripa 'lɛ

¹ -A -nan nen Agripa "e Pɔl lɛ 'nan: «-Si a 'yɪɛ -e 'i 'wɪ nen e drɛ bɛ -a 'vɪ.»

ɛn Pɔl 'e 'pɛ nyɔɔn minnun lɛ 'nan -e 'e 'wɪ tin 'ba. E 'nan: ² «Mingɔnnɛn Agripa, 'wɪ pɛɛnɔn nen Zuif 'nɔn -a 'pa 'an da bɛ, 'an 'ci a 'e 'sɔdɪ cɛɛgɔ -e 'an 'nan wɪ vɪ 'i 'lɛ. ³ -Yɛɛ cɪ

'nan Zuif 'nɔn 'le -pei -tɔ winun pɛɛnɔn bɛ yia -tɔa, ɛn 'wɪ nen Zuif 'nɔn 'bɔ o -sa -fɔa "da "bɛ yia -tɔa. -Yee "wɛan maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i man -sran -e 'i "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nen maan drɛdɪ 'sia 'an "wɛnnɛn da, 'an 'ya trɛda 'lee Zeruzalɛm bɛ, Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a -tɔa. ⁵ Farizen 'nɔn 'bɛ 'ta 'wɔla -pei -tɔ winun da "kaga, ɛn -a min -tɔ nen "nen 'maan. -Te o ya "vale 'o 'nan wɪ ve bɛ, o -kɔlaman waa ve 'o 'bɔ 'a, kɔɔ waan -tɔa -a -nan 'mɔn.

⁶ Bɛ nen 'gɔɛ, 'wɪ nen -yee "wɛan o -ta maan tin 'banɔn 'lɛ bɛ -nyrɛn 'nan: Bali -tɔ e wei -da -kaa tranun lɛ, 'nan 'e 'wɪ 'tɔ dra -wɛɛ, ɛn an ya 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man -pɛnnan.

⁷ 'Kɔɛ 'lɛglɔn 'fuda "fli 'bɔ 'ji bɛ, minnun -a "nrɔnman 'o 'ji 'nan Bali 'wɪ zɪɛ -a 'lɛ sɔɔman, te waa "sua bodrun funnin, wa'a 'flian dɪ.

Mingɔnnɛn Agripa, 'wɪ 'lein zɪɛ "an "nrɔnman "nyian 'an 'ji, -yee "wɛan Zuif 'nɔn 'wɪ 'tɔ 'an man. ⁸ -Mɛ "le "wɛan ka'a yi -tɛra "da 'nan, min nen e -ka bɛ Bali -kɔlaman -a wluandɪ -a -kanɔn 'va dɪ?

⁹ 'An 'bɔ 'gɔ zɪ -a -cin cɪ 'e tɛdɛ 'an 'ji zɪɛ, 'an pei 'pa Nazaretɪ min Zozi man 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji. ¹⁰ -A 'bɔ nen maan drɛ Zeruzalɛm, ɛn an Zozinɔn "kaga "fɔ -pɔ 'kuin, Bali -pannɔn 'tanɔn 'bɛ -si -nɔn 'mɛn. -Te waa 'vɪ 'nan 'o o -tɛɛ "bɛ 'kɔ pei a waa -tɔwɪ. ¹¹ An cɪ cin yɪ 'kɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, te an Zozinɔn -sɔan. An -tɔa "o -sru "sa -a, te o "we "wɪdɪ Zozi man. 'An 'ci a 'e srɛdɪ o man "bɔɔ -le "wɛan, an 'tɛ 'pa o da, ɛn an -kɔ 'tɛ 'palɛ o da 'flanun nen -pɛn da bɛ -a da.

¹² 'Wɪ zɪɛ -a -ji nen yɪ -tɔ da an "ta -ko Damas, Bali -pannɔn 'tanɔn 'bɛ 'fluba 'nɔn 'mɛn 'nan, 'an 'kɔ Zozinɔn nen -nan nun bɛ o "kuun.

¹³ Mingɔnnɛn Agripa, te an ya -sia yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, -a -nan nen an 'tɛ 'san -tɔ 'yɪ, te e "sia laji, ɛn e 'kɔ 'si -fɔ 'kɔ 'vale minnun nen o -kɔ 'an 'palɛ bɛ waa. 'Tɛ zɪɛ, -a 'bidɪ "mlian yidɛ da. ¹⁴ 'Kɔ pɛɛnɔn kɔ -tria "tra, ɛn an wei -tɔ 'man, te yaa ve 'mɛn Ebre wei -ji 'nan: «Saul, Saul, -mɛ "le "wɛan i 'tɛ "paa 'an da? -Yɛɛ cɪ 'nan, i ya "le 'nan -wi nen -a -sru "pinzan yiba "nenbɔdɪ -sɔɔnman "man, te ya'a 'ko 'e 'lɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ.»

¹⁵ Maan laabɔ -yrɔ 'nan: «'An 'san, -tɪ nen 'yia?»

En Minsan "e 'nan: <Zosi nen maan, 'an 'bɔ da nen i 'te "paa 'gɔ. 16 'Pian 'i 'wluan, 'i 'tɔ 'i 'cɛin -da lou. -Yɛɛ ci 'nan 'wɪ nen 'an 'fli kɔɔn 'yie "man "bɛ, -nyren 'gɔ: Mein 'pla 'nan -e 'i dre 'an 'suzan 'a, -e 'i 'wɪ nen yia -nan 'yɪ bɛ -a vɪ minnun lɛ, -e 'an 'fli -kɔɔn "nyian 'yie 'wɪ peenun -ji. 17 An "ta 'i "sia 'wɪ 'ji, Zuif 'nɔn 'lee minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o yei. En mein "paa -sia o va, 18 -e 'i o yie 'lɛ 'sɔ, 'dɔ -e 'o 'si klun va, -e 'o 'ta 'tɛ 'san da, -e 'o 'si Satan -le 'plɛblɛ 'wlu, -e 'o 'ta Bali va. -Te o yi -tɛra 'an da -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wliɔ 'fui, -e 'o -nyrannan "yɪ minnun nen o ci Bali -le vɛ -a bɛ o va.>

19 Mingɔnnɛn Agripa, zɪ e dre zɪɛ, 'wɪ nen maan -nan 'yɪ, en e "sia Bali va bɛ, ma'an tuɔlɛ 'an 'pɛla koda dɪ. 20 'Pian 'wɪ nen maan 'vɪ Damas 'nɔn lɛ, 'lee Zeruzalem 'nɔn lɛ, 'lee Zude 'lɛglɔn 'ji 'nɔn lɛ, 'lee 'lɛglɔn pee da 'nɔn lɛ bɛ, -nyren 'gɔ: 'Ka 'si 'wɪ 'wliɔ 'drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ. 'Ka 'wɪ "yi "drɛ, -e 'e -kɔɔn 'nan 'ka 'si 'wɪ 'wliɔ 'drɛdɪ man. 21 'Wɪ nen -yee "wɛan Zuif 'nɔn 'an 'kun Bali -pan 'kuin, en o 'nan, waan -tɛa "bɛ -nyren zɪɛ.

22 'Pian Bali -le 'padɪ 'an 'va 'le "wɛan bɛ yaa dre 'trilii, en yi 'gɔɛ e 'bɔ 'an man, en an ya -yee 'wɪ 'nan yɪzan -a min pɛɛnɔn yie man. An ya -yee 'wɪ 'nan yɪzan -a min -dandannun 'lee min "tunnun yie man, te ma'an 'wɪ pee 'palɛ 'wɪ nen Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Moizi -a 'vɪ 'nan, e -taa "drɛlɛ bɛ -a da dɪ. 23 Waa 'vɪ 'nan: Min 'sizan 'wɪ 'ji e yra ye, en -yɛɛ wuanla 'e flin -kanɔn 'va, en -yɛɛ -taa "drɛlɛ 'tɛ 'san -a Zuif 'nɔn yei 'lee 'lɛglɔn pee -ji 'nɔn yei.>

24 Pɔl a 'wɪ nen e dre bɛ -a tin 'banan, en Fetus paan wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Pɔl, klin "a 'i 'wulo -ji? 'Yie 'wɪ 'tɔdɪ "bɔɔ 'bɔ "ta klin -fɔa 'i 'wulo -ji "bɛ -sru?»

25 En Pɔl "e -yrɛ 'nan: «Min -dan Fetus, klin 'ka 'an 'wulo -ji dɪ, 'pian 'wɪ 'tɔ wei nen maan -fɔa, en 'wɪ tɪgli nen maan ve. 26 -A -cin a mingɔnnɛn Agripa ji 'e pɛɛnɔn, -yee "wɛan an yi -tɛala 'an 'fli da, en maan ve -a 'lɛ. An yi -tɛala "da 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ yaa -tɔa, -yɛɛ ci 'nan 'wɪ zɪɛ ya'a dre lɛ 'e yɔɔdɪ dɪ.» 27 En Pɔl a laabu Agripa lɔ 'nan: «Mingɔnnɛn i yi -tɛala Bali 'lewei vɪnɔn wei da? Maan -tɔa 'nan, i yi -tɛala "da.»

28 -A -nan nen Agripa "e Pɔl lɛ 'nan: «E -fu "wɛnnɔn -e 'yia dre Zozizan 'a.»

29 En Pɔl -a 'vɪ 'nan: «-Te e -fu "wɛnnɔn oo, en -te e ya tian "kaga oo, 'e dre Bali ci 'sɔ wɪ -a, 'nan te 'i 'saza nen 'i 'fɔ "va "dɪ. 'Pian minnun pɛɛnɔn nen o ci 'an wei mannan cɛɛgɔɛ, 'o dre "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ. 'Pian te o 'ka min lɔ -pɔ 'kuin dɪ.»

30 En mingɔnnɛn Agripa 'lee -kɔnmandan 'lee Bereni 'lee o pɛɛnɔn nen o ci o -nyrandɪ waa bɛ, o wluan lou, 31 o 'bɔla bei, te waa ve 'o cin yei 'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'wliɔ "tɔ dre lɛ -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, en -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'o min -fɔ "man -pɔ 'kuin dɪ.»

32 -A -nan nen Agripa "e Fetus lɛ 'nan: «Kɔ -kɔlaman paan 'ku "sia "man, 'pian -a 'bɔ 'bɛ ci "va 'nan mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm bɛ, -a 'bɔ nen 'e 'yee 'wɪ tin 'ba.»

27

O -ku Pɔl -a Rɔm

1 Zɪ waa 'pla "da 'nan 'ku 'ku Itali -klɔ -dan ji bɛ, en o Pɔl 'lee -pɔ 'kɔnnɔn -mie -nɔn 'sounjanun tazan -tɔ lɛ. Waa laabo Zulis, e ya Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn -le 'sounjanun 'va. 2 Kɔ -fɔ -klɔ -dan tɔ nen e 'si 'fla nen waa laabo Adramit bɛ -a da bɛ -a -ji. -Klɔ zɪɛ e -ciala Azi fɛnannun nen -klɔ -tɔa "bɛ -a -nan. En kɔ -kɔdɪ 'sia. 'Kɔ 'vale min -tɔ nen waa laabo Ariza bɛ waa kɔɛ ci, Masedɔa min nen, e "sia Tesalonik.

3 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn, en kɔ 'bɔla 'fla nen waa laabo Sidɔn bɛ -a da. Zulis ci "yi dre Pɔl lɛ, e -si -nɔn -yrɛ 'nan, 'e 'ku 'e beenun va -e fɛ nen -a 'wɪ ci "man "bɛ, 'o -nɔn -yrɛ. 4 Kɔ 'si 'bɛ 'nan, en kɔ ci 'yi yei 'trɛ nen waa laabo Sipri bɛ -a "srɔn. Kɔɔ fulɔ yra a 'ku da zia -le "wɛan. 5 Kɔ jemie nen Silisi 'lee Panfili 'lɛglɔn "srɔn "bɛ -a cɛɛn, en kɔ 'bɔla 'fla nen waa laabo Mir bɛ -a da, Lisi 'lɛglɔn 'ji. 6 'Fla zɪɛ -a da nen 'sounjanun tazan -klɔ -dan tɔ 'yɪ, te e "sia Alɛzandri e "ta -ko Itali, en e 'ku 'fɔ -ji.

7 Kɔ yi dre "kaga te kɔ -kɔla yɔɔ. 'Kɔ "koe "nyan -sia "kaga 'vaa, en kɔ 'bɔla 'fla nen waa laabo Nide bɛ -a "srɔn. 'Pian fulɔ -le "wɛan kɔ'a 'kɔlaman -e 'ku 'ku 'lɛ zia dɪ. -Yee "wɛan kɔ ci la Salome zia, en kɔ -kɔla 'yi yei 'trɛ nen waa laabo Crɛt bɛ -a "srɔn. 8 'Kɔ "koe "nyan -sia "kaga, en kɔ ci 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a "srɔn, kɔ 'bɔla fɛ -tɔ -nan. Fɛ zɪɛ waa -nan laabo -klɔ -dandan -tɔnan 'kpa. E ya 'fla nen waa laabo Lase bɛ -a "srɔn.

⁹ Ku tu "kaga 'kpa dre-sia, en -kudi 'ku 'le 'to 'nyian 'pleble 'kpa tigli. -Yee ci 'nan tu nen o fe "soan "man "be e ci, en tu -wli di "ta baa. ¹⁰ -Yee "wean Pol 'wi 'gve -a 'pla -wle, e 'nan: «'An beenun, maan ye "le 'nan, -cee -kudi -kaa 'le dra 'pleble 'kpa tigli. -Klv -dan 'lee 'e 'ci fenun pēnōn srēman, en -kaa 'bō 'nyian -te kaa drele "yi "die, -kaa wulo -ko -ji.»

¹¹ 'Pian 'sounjanun tazan yi -tera -klv -dan fōzan 'lee min 'bō nen -yee -klv ci -a be -a da e mlin Pōl wei da. ¹² En "nyian -a -nan nen -klv -dannun 'bō -tōa "be, -a -nan "ka "yi 'kpa "le -e 'o tu -wli di zie -a dre -nan di, -yee "wean -klv -dan 'bō 'ji minnun pēnōn wei dre 'tu 'nan, 'o 'si fe zie -a -nan. O ya "vale 'o dra -kpō 'nan, -e 'o 'bō -klv -dandannun -tōnan nen waa laabo Fenis be -a -nan. -A -nan a Crēt 'tre 'bō da "nyian, en 'fla zie -a da be -wee fulō 'sia yide 'fō -nan "va 'zia 'pe "yi "da, -te 'be "cee di -e 'e 'si -a -pe bu da. -Yee "wean fenan zie e ya "yi -e 'o 'fō -nan tu -wli di "man.

Fulō 'pleble "fēendi 'sia jemie da

¹³ Fulō nen e "sia 'trēda "tre 'zia be, e "fēendi 'sia fōvō. En minnun nen -klv -dan ji be, "wee 'ji "le 'wee 'wi nen 'o 'pla "da "be e "ta -daa "drele "yi. -Bulale nen o -klv baa -tō -a be, waa 'si 'yia, en o 'wee -klv da sōnun wluan lou, 'nan -e 'o -pli 'o 'le Crēt 'bō "srōn. ¹⁴ 'Pian fōnōn, en fulō 'pleble 'tu 'si 'yi yei 'tre 'bō da, e "fēendi 'sia 'pleble. Fulō zie e 'si fenan nen yide wuanla be -a -pe bu da zia. ¹⁵ -Klv -dan 'ka -kōlale -tōdi -a fulō zie -a yra di, en 'ku 'fli 'tōi e -ku 'ku 'a. ¹⁶ "Kve vīnan 'ku 'ci 'yi yei 'tre 'tu nen waa laabo Kloda be, -a wlu "tre, en ku kōla 'kve -klv "wēnnen -trōadi -a -si yra. Kva 'sia, ¹⁷ en kva -fō -klv -dan 'bō 'ji. -A -nan nen minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bō da be, o baa -fō 'kve -klv 'bō man, 'nan -e 'e 'kōn 'cinjin. En "nyian "klan a o ji 'nan, 'o "ta -daa kōale nyren nen Libi 'leglōn "srōn "be -a va, -yee "wean o 'kve -klv da sōnun -ta "tra. Zi kva dre zie, en fulō -ku 'ku 'a 'ku 'le.

¹⁸ Tu cēen te fulō 'kve -klv -dan 'bō 'nyōn man tian 'pleble, -yee "wean fenun nen -klv -dan 'bō 'ji be, kva wēendi 'sia 'yia. ¹⁹ -A yi yaagazan da be, minnun nen o 'nyranman "paa -klv -dan 'bō 'ji be, -wēe -klv 'bō da fenun "sōvdi 'sia te waa wēenman 'yia. ²⁰ Yi "kaga 'kpa -a, te wa'a yide 'lee mlen cren -tōwli 'ye

di. Fulō a tian 'e "pa 'ji 'pleble "bōv "le "wēan kva -tōa 'nan 'ku 'wulo 'ka bōala "va "di.

²¹ Ku yi "kaga dre, te ku'a fe ble di, en Pōl -tō lou minnun yei, -a -nan nen e 'nan -wle 'nan: «Kaan wei maan paan -e 'ka vūle 'ka 'si Crēt 'trēda di. "Te kaan wei man paan be, "te 'wi 'pleble 'ka bōle -kaa man di, en "te fenun 'ka srēle di. ²² 'Pian 'be nen 'gve, an 'wi "paala "nyian 'cēe 'nan, 'ka -pōan 'kun, -yee ci 'nan 'ka 'va min -tōwli 'ka 'kaa -a 'wi 'ji di. 'Pian -klv be, ka'a 'be 'ye "nyian di. ²³ Paan 'pei -man be, Bali nen an ci -yee ve -a en maan "sua 'gve, -yee 'pasiazan -tu -ta 'an 'va, en e 'nan 'mēn 'nan: ²⁴ «Pōl, te nyen 'e 'i 'cēn di. I -tōa mingōnnennun tazan nen Rōm be -a 'le, en Bali -a dra 'yie "yi, -e minnun nen ka ci waa -klv -ji be, o pēnōn 'wulo 'e bōla "va.» ²⁵ -Yee "wean 'ka -pōan 'kun, kōō an yi -tēala Bali da 'nan, 'wi nen yaa 'vī 'mēn be, yaa drala "da. ²⁶ 'Pian fulō -taa -kaa 'wēenle 'yi yei 'tre 'tu da.»

-Wee -klv -dan wi

²⁷ -A -nan 'fle "fli nen 'gu, te fulō 'be 'ta -tōa 'ku man 'yi 'bō nen waa laabo Atria be -a yie da. -Pei -tu man te bada -tu, en minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bō 'ji be, 'o 'ci nrōn 'nan ku "ta -pliman 'tre man. ²⁸ -A -nan nen o baa -tu nen -bulale ci 'e 'fōdi -a "nen "be -a -fō 'yia, en waa 'yi 'nan 'yi 'bō -klu bōa "nan -menlie -yō -tu. Zi o -ku "nyian 'o 'le -voo be, en waa -fō "nyian 'yia, en waa 'yi 'nan 'yi 'bō -klu bōa "nan -menlie -fuda 'soolu. ²⁹ "Klan a o ji 'nan, te fulō 'e 'kve -klv kōa -kōle da di, -yee "wean o -bulale -dandan sinjen nen 'e 'fōdi 'kve -klv man be o -fō 'yia -klv -sru, 'nan 'e 'kve -klv 'e vūle 'e 'ku 'e 'le di. En o tu 'cēndi man -pēn.

³⁰ Minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bō 'ji be, o ya "vale o -tēa "ji, en o -klv "wēnnen be -a -fō 'yia -a vidi -a 'nan 'o "ta -klv baa -tōa -bulale -a 'e 'le zia. ³¹ -A -nan nen Pōl -a 'vī 'sounjanun tazan 'lee 'sounjanun le 'nan: «-Te minnun 'labē, wa'a 'fulē -klv -ji die, 'ka 'wulo 'ka bōala "va "di.» ³² En 'sounjanun -klv "wēnnen 'bō man baa cēen, en 'yi 'ku -a.

³³ Te o ya tu 'cēndi man -pēnann be, en Pōl minnun pēnōn cin 'yi 'nan 'o fenun -bli, te yaa ve -wle 'nan: «'Ka yi -fuda sinjen nen 'gu te ka ya -a -man -pēnann 'nan, fulō 'e 'cēn, en 'yi 'ka 'ka 'ji di. ³⁴ -Yee "wean an 'ka trōv "baa 'nan, 'ka fenun -bli. -Yee -maan 'lōō, -e 'ka

'wulo 'e vɪɛ 'e 'kʊ -ji dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'va min -tʊwli "srɔɛn 'ka 'sɔanla dɪ.»

³⁵ Zɪ Pɔl cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, e 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ min pɛɛnɔn yɪɛ man, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -blɪdɪ 'sia. ³⁶ Min pɛɛnɔn 'o -pɔan 'kun, ɛn o fɛnɪn bli. ³⁷ Kʊ pɛɛnɔn nɛn -klɔ -dan zɪɛ -a -ji bɛ, 'kʊ "nɛn bɔa min -yaa "fli -fuba 'sɔravli 'wɪɛ 'shɛɛdʊ. ³⁸ Zɪ o cɛɛn fɛnɪn -blɪdɪ man o 'kan bɛ, -wee -blɪfɛnɪn -mie nɛn e -fʊ -klɔ -dan 'bɔ ji bɛ, ɛn waa -sɛn 'yia, 'nan -e -klɔ 'e drɛ 'fogo 'fogo.

³⁹ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, 'trɛ nɛn o cɪ da "bɛ, wa'a -kɔnnɛn "yɪɛ dɪ. 'Pian o kɔmɪda 'yɪ, te nyɛn a -nan. -A -nan nɛn waa 'pla "da 'nan, o dra -e 'wee -klɔ -dan 'e bɔ -nan nun -kpɔ. ⁴⁰ ɛn o -bulalɛnɪn nɛn o -klɔ baa -tɔ -a paan bɛ o flu, ɛn o -kʊ 'yɪ 'wlu. ɛn o -klɔ yɪ -trɔa "vɛ -si yɪ bɛ -a man baa flu, ɛn e -fʊ 'yia. -A -nan nɛn o sɔ -tʊ nɛn -klɔ -dan 'bɔ lɛ bɛ -a wluan lou 'nan -e fulɔ 'e 'tɔ -ji -e 'e 'kʊ waa -a -nan nɛn nyɛn 'bɔla bɛ -a -nan. ⁴¹ 'Pian 'wee -klɔ -dan 'bɔ wla nyɛn va 'yia, ɛn e kɔa. -Klɔ -dan 'bɔ 'lɛ zia wla nyɛn va, ɛn ya'a "nyian -kɔlaman bɔladɪ -a dɪ. -A -nan nɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ -klɔ -dan 'bɔ koda zia -wi.

⁴² 'Sounjanun a "vale 'o -pʊ 'kɔnnɔn -tɛɛman, 'dʊ -e o -tʊ 'e vɪɛ 'e 'yɪ 'wɛ -e 'e -tɛ -ji dɪ. ⁴³ 'Pian 'sounjanun tazan nɛn e 'ka "vale o Pɔl -tɛ dɪɛ, ya'a o tʊɪɛ -e o 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ. Yaa 'vɪ 'e 'flin minnɪn nɛn o 'yɪ "wɛa sɪdɔ bɛ -wɪɛ 'nan, 'o 'tɛ 'yia -e 'o bɔla kɔmɪda. ⁴⁴ ɛn yaa 'vɪ -a -mienun lɛ 'nan, "o "drɛ yɪba 'fʊnɪn da, ɛn -tɛ bɛ "cɛɛ dɪ, o -kʊla -klɔ -dan nɛn fulɔ cɪ -a -winan bɛ -a fɛnɪn plɪ -mie da. Zɪ waa drɛ zɪɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'wulo 'bɔla "va.

28

Pɔl 'bɔla Malt

¹ Zɪ kʊ 'bɔla 'ji 'kloun 'gloun bɛ, -a -nan nɛn kʊa 'man 'nan, o 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a laabo Malt. ² -A -nan 'nɔn 'kʊ 'sia 'kpa tɪglɪ. Zɪ laa a -fɛnnan, te trun -taa "wlu "bɛ, o 'tɛ -dan fɔ "nɛn, ɛn o 'kʊ laabʊ 'nan 'kʊ "klan. ³ Pɔl lu koola 'nan, -e 'e -sɛn 'tɛ zɪɛ -a da, 'pian 'tɛ flu -le "wɛan bulɪ 'tʊ 'bɔla lu zɪɛ -a yei, ɛn e 'shɛ 'wʊ Pɔl -pɛ -man. ⁴ Zɪ 'fla zɪɛ -a da 'nɔn -mlɛn 'yɪ 'e 'tɪndɪ Pɔl -pɛ -man bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -tɛzan nɛn, -yɛɛ "wɛan e "sia 'sɔnan 'yɪ 'lɔ, ɛn 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ, -a yɪ "nɛn "wɪ bɔ "man.»

⁵ 'Pian Pɔl -mlɛn zɪɛ -a plu 'e 'pɛ -man 'tɛ 'va, ɛn 'wɪ 'tʊ 'ka drɛɛ Pɔl lɛ dɪ. ⁶ Minnɪn zɪɛ, o ya -a man -pɛnnan 'nan, Pɔl 'e -sɪi, ɛn -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɪ, e -trɪa -e 'e 'ka. 'Pian zɪ waa man -pɛn -trɪlii, ɛn waa 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tʊ 'ka drɛnan -yɪɛ "fo "dɪɛ, ɛn o cɪ lɪla te waa ve 'sɪɛn 'nan: «Min 'labɛ Bali nɛn.»

⁷ Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, 'yɪ yei 'trɛ 'bɔ 'tazan nɛn waa laabo Publi bɛ, -yɛɛ vɛ -nan a -nan -kogo. -A va nɛn kʊ 'nyɪn yɪ yaaga, ɛn e 'kʊ 'sia 'kpa tɪglɪ. ⁸ Publi zɪɛ -a "tɪ "a 'e nyɪnnandɪ, te -a 'kɔlɛ a 'e -wɔandɪ, ɛn -a cɪ -sɛanla 'kpa tɪglɪ. Pɔl -kʊ -a -nanjɛnɛ, e Bali trʊ 'ba -yɪɛ, te -a -pɛ yɪ "da, ɛn -cɛ 'si "man. ⁹ "Bɛ -sru man "yaa 'nɔn -mienun nɛn 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a da bɛ "o "ta 'wʊ "nyian, ɛn -cɛ 'si o man. ¹⁰ O 'kʊ 'tɔ drɛ -dan, ɛn zɪ 'kʊ 'kʊdɪ 'bɔ bɛ, fɛnɪn nɛn -a 'wɪ cɪ 'kʊ man bɛ, waa -nɔn 'kʊɛ.

Pɔl 'bɔla Rɔm

¹¹ Kʊ mlɛn drɛ yaaga 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a da, ɛn kʊ -fɔ Alɛzandri -klɔ -dan tʊ -ji. -Klɔ zɪɛ, waa laabo «"flɛn bali». E -fʊ 'yɪ yei 'trɛ 'bɔ da tʊ -wɪdɪ "a. ¹² Kʊ 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Sirakuze bɛ -a da, ɛn kʊ yɪ drɛ 'nan yaaga. ¹³ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ -kʊ Reshio. 'Bɛ 'ta tʊ nɛn e cɛɛn bɛ, ɛn fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "trɛ 'zia bɛ, e "fɛɛndɪ 'sia. Kʊ yɪ drɛ "fli, ɛn kʊ 'bɔla Puteoli. ¹⁴ 'Fla 'bɔ zɪɛ -a da bɛ, kʊ 'bɔ "bʊɪ Zozinɔn -mienun man, ɛn waa laabʊ 'kʊ 'lɔ 'nan 'kʊ 'flɛ 'tʊ drɛ 'o 'va. Zɪ kʊɛ drɛ bɛ, ɛn kʊ Rɔm sɪ 'sia.

¹⁵ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn nɛn Rɔm bɛ, zɪ o 'kʊ 'tadɪ 'wɪ 'man bɛ, ɛn o -ta 'kʊ 'lɛ 'flanun nɛn waa laabo Forɔm Api 'lee Troa Taverne bɛ -a da. Zɪ Pɔl o 'yɪ bɛ, e Bali muo "fɔ, ɛn -a "koe "tɔ 'e da.

¹⁶ "Bɛ -sru kʊ 'bɔla Rɔm, ɛn o -sɪ -nɔn Pɔl lɛ 'nan 'e nyɪn 'kɔn 'tʊ -ji -e 'sounja -tʊ 'e yɪɛ 'tɔ "va.

¹⁷ Yɪ yaaga "bɛ -sru, ɛn Pɔl Zuif 'nɔn 'tanɔn nɛn Rɔm bɛ o laabʊ 'e 'va. Zɪ 'o cin 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «"Bʊɪnɪn, ma'an 'wɪ 'tʊ drɛɛ -cɛɛ minnɪn lɛ dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'tʊ drɛɛ -kaa tranun -le -pei -tɔ wɪ man dɪ, 'pian waan 'kun Zeruzalɛm, ɛn waan 'nɔn Rɔm 'nɔn lɛ. ¹⁸ Rɔm 'nɔn zɪɛ, o 'wɪ laabʊ 'an 'lɔ, ɛn o ya "vale 'o 'sia 'an man, kɔɔ wa'a 'wɪ 'tʊ yɪɛ 'an man -e 'an 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. ¹⁹ 'Pian Zuif 'nɔn 'ka 'wɪɛ "man "dɪ, -yɛɛ "wɛan maan laabʊ 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba. E 'ka 'an 'ji 'nan

'an 'wɪ -tɔa 'pian 'mɛn 'lɛglɔn man dɪ. ²⁰-Yee "wɛan maan man wɛɛ 'nan, 'an 'ka man ye -e 'an 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan waan 'fɔ -pɔ 'kuin 'wɪ nɛn -a -cin a Izraɛl 'nɔn 'ji bɛ -yee "wɛan.»

²¹ ɛn o 'nan Pɔl lɛ 'nan: «'Fluba 'ka 'silɛ Zude 'lɛglɔn 'ji -e 'e 'ta 'gɔ te 'i 'man wɪ -a -ji dɪ, ɛn 'kɔ "bɔɪ -tɔ 'ka 'silɛ -nan nun -e 'e ta 'i man 'vɪ 'kɔɛ dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'e 'yie 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ 'kɔɛ dɪ. ²²'Pian kɔ ya "vale 'wɪ nɛn e dre bɛ 'i -ci vɪ 'kɔɛ 'i 'bɔ 'a, kɔɔ kɔa -tɔa 'nan, -si nɛn i cɪ "da "bɛ, fɛ pɛɛnɔn 'nan minnun "we "man "wɪdɪ.»

²³ O yi -tɔ kɔɔn Pɔl lɛ, ɛn yi zɪɛ -a da bɛ 'o cin 'yɪ fɛnan nɛn Pɔl nyin "bɛ -a -nan "kaga 'kpa. -E 'e 'sia bodrun -trilii -e -pei 'e tan bɛ te Pɔl 'wɪ 'ci ve -wɛɛ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'lee Zozi 'le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -wɛɛ. Yaa man wɛɛ 'nan 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, te yaa -kɔɔnman Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji. ²⁴'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, min -mienun yi -tɛra "da, 'pian o -mienun 'ka 'wɪɛ "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪ.

²⁵ Zɪ o ya bɔɔlanan te o wei 'ka tian dreɛ -tɔ dɪɛ, ɛn Pɔl 'wɪ 'gɔɛ -a 'vɪ -wɛɛ: «Bali lei 'saun 'le tin a 'nɔnnɔn tɔ nɛn e cɪla Ezai -va, ɛn e 'wɪ tin 'ba 'ka tranun lɛ bɛ -a man. ²⁶Yaa 'vɪ tɔ zɪɛ -a man 'nan:

<'I kɔ minnun 'labɛ o va
-e 'i vɪ -wɛɛ 'nan:
'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lɛ 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a -ci maan dɪ.
Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a fɛ -tɔ ye dɪ.

²⁷-Yɛɛ cɪ 'nan minnun 'labɛ
o 'bli da -tɔ 'pleble,
'o 'fli "trɔɛn dre "yuyu,
ɛn 'o yie 'lɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.
Waa dre zɪɛ 'nan,
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa dre 'nan,
"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru
-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.>

²⁸ -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, Bali wei nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ, Bali -ta -a "mɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. -Wee vɛ bɛ "o "trɔɛn -tɔa -yɛɛ.»

²⁹ [Zɪ Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn Zuif 'nɔn bɔɔla te o -ko -sa 'pleble 'fɔdɪ -a 'o cin yei.] ³⁰'Kɔn nɛn Pɔl 'nyin 'ji te yaa -pan wo bɛ, e lɛ dre 'ji

"fli. Minnun pɛɛnɔn nɛn o -taa -a -nanjɛnɛ bɛ, e o "siala. ³¹E Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -wɛɛ, te e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "paaman o ji. Ya'a paaman o ji 'e yɔɔdɪ dɪ, ɛn min -tɔ 'ka 'wɪ -tɔɛ "man "dɪ.

'Fluba nen Pōl -a cren -te Rōm 'nōn lē Rōmen

¹ 'An 'bō Pōl bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Bali 'an laabu 'nan 'an dre Zozi 'le 'pasiazan -a. En yaan 'si "va 'nan 'an 'yee 'wī 'nōnnōn vī minnun lē. ² 'Wī 'nōnnōn 'bō zīe Bali ciula 'e 'lewei vūnōn 'va, en waa 'vī -a -nan 'mōn. E ya 'e 'cren -tēdī Bali -le 'fluba 'ji. ³ 'Wī 'nōnnōn zīe -a -pī -le 'wī nen. Waa -ya blamin -a, mingōnnen David nen 'li bē -a kluda. ⁴ 'Pian Bali lei 'saun 'le 'plēblē -a -ci kōōn minnun lē 'nan Bali -pī nen. Yaa -ci kōōn -a wluandī -a -kanōn 'va. -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi -a.

⁵ Bali ciula "va en e "yi dre 'mēn. Yaan dre Zozi 'le 'pasiazan -tū -a, 'nan -e 'an -yee 'wī 'nōnnōn vī minnun pēēnōn nen o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe -wīē. Yaa dre zīe 'nan -e 'o yi -tēra Zozi da, te o 'ta wōla -a wei da. ⁶ Ka dre minnun zīe o 'va 'nōn 'a, kōō Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kōōn Zozi Crizi -le vē -a.

⁷ Ka pēēnōn 'bō nen ka cī Rōm en Bali 'ka ye "yi "bē, e 'ka laabu 'nan 'ka 'kōōn 'yee vē -a. 'Ka lē nen an cī 'fluba 'gūē -a cren -tēnan.

-Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pōl a "vale 'e 'ko Zozinōn nen Rōm bē o yīlē

⁸ Maan pou "siala 'mēn Bali muo "fōdī -a. An ciula Zozi Crizi -va -e 'an muo "fō 'cēē "wēan, kōō minnun 'cēē yi -tēradī Zozi da -sī -fōa fē pēēnōn 'nan. ⁹ An Bali "sua 'mēn cī "nrōndī pēēnōn 'a -a -pī -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnun lē. Bali zīe yaa -tōa 'nan, 'wī nen an "ta -a ve 'gūē 'wī 'kpa nen. -Nyren 'nan, 'ka 'cin a 'an 'ji tū pēēnōn man, ¹⁰ te an ya -a trū 'banan. En maan laabo -yrō 'nan -te e ya -a cī 'sō 'a bē, 'an 'wulo -da yī -e 'an 'lū 'ka 'va nun.

¹¹ 'Ka dra 'an -tēa 'kpa tīglī "le 'an 'ka yī. "Yī "nen Bali lei 'saun -a -nōn 'mēn bē, an ya "vale 'an "paa -a 'ka 'va 'nan -e 'ka 'man 'e 'tō 'plēblē Bali -le 'wī 'ji. ¹² Maan ve 'pian 'nan, -e -kaa pēēnōn 'man 'e 'tō 'plēblē -cēē yi -tēradī Zozi da nen e ya -tōwli "bē -yee "wēan.

¹³ 'An "bōi Zozinōn, 'ka -tō 'nan, maan man wēē 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an "lō 'ka 'va. 'Pian -e 'e bō cēēgū yī -a bē, -sī 'ka tian 'lē 'sōlē 'mēn dī. An ya "vale 'an "lō 'nan -e 'an minnun

dre Zozi 'le vē -a, "le zī maan dre 'lēglōn 'peēnūn -jī bē -yee 'wī 'zū.

¹⁴ E ya 'an da fiēn -a 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vī min -tōdū pēēnōn lē. -Te o ya Grēk 'nōn 'a oō, en -te o "sia 'lēglōn 'pēē -jī oō, en -te o ya 'fluba 'tōnōn 'a oō, en -te o 'ka 'fluba 'tōnōn 'a dī oō, e ya 'an da fiēn -a 'nan 'an vī -wīē. ¹⁵ -Yee "wēan -a -cin a 'an 'bō "le 'jī 'kpa tīglī 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn ve kaa nen ka cī Rōm bē 'cēē.

Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn bē Bali -le 'plēblē nēn

¹⁶ Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdī bē, -a 'yra 'ka 'an 'tēa dī. Kōō -yēē cī Bali -le 'plēblē 'a, en min oō min nen e yi -tēra "da "bē, Bali -a "sia 'wī 'ji. Zuif 'nōn 'va nen e 'bōla 'e tēdē, en "bē -sru e dre minnun pēēnōn 'le vē -a. ¹⁷ Zī Bali minnun "siala 'e 'lē min tīglī 'a bē, Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'bō 'bē -cī "sia min lē. Kōō -yēē vī 'nan yi -tēradī Zozi da -tōwli "man nen Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē. E pou "siala yi -tēradī Zozi da -a, en e 'le -sēanla yi -tēradī Zozi da -a. 'Wī zīe e ya 'e 'cren -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'cren -tēdī 'nan: «Min nen -yee yi -tēradī Bali da man nen Bali -a 'sia min tīglī 'a 'e 'lē bē, -a san 'belidī nen ya 'an 'nyaan dīe -a ye.»

Bali -le tin a 'e 'tēdī 'trēda blamin da

¹⁸ -A -cī a 'e 'sidī 'wein 'nan, Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī blamin man. Wa'a Bali bōa dī, en o 'wī 'wīdī 'tō 'tōdū pēēnōn dra. 'Wī 'wīdī "drēdī -a nen o -sī -tōa Bali -le 'wī tīglī 'lō. ¹⁹ -A -nōan da nen en Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī o man. Kōō 'wī nen blamin -kōlaman -a -tōdī -a Bali da bē, e ya 'wein -wee vē -a. Bali 'bō 'bē dre zī. ²⁰ Fē nen maan ve zīe -yēē cī 'nan, min 'ka 'kōlaman Bali 'bō yīdī -a dī, 'pian 'e 'fīi kōōn minnun lē 'e 'pē dre fēnūn -a. E 'trē dre, en e la dre. 'Wī zīe -a drēdī -a -kōōnman blamin lē 'nan, Bali -le 'plēblē 'leda "ka "dī, en -yēē cī Bali -a fē pēēnōn da. -Yee "wēan blamin 'ka 'kōlaman 'yee tin 'nōnnōn -wēēdī -a Bali 'lē dī.

²¹ Minnun -a -tōa 'nan Bali a, 'pian wa'a 'wīlē "man -e 'o 'tō -dan -nōn -yrē "le zī e cī "le blamin 'e dre Bali lē bē -yee 'wī 'zū dī. En wa'a 'wīlē "man -e 'o muo "fō dī. 'Pian -wee cī "nrōndī pēēnōn a fēnūn nen -a -cī "ka "dīe -a da. En 'wī nen Bali cī "vale 'o dre bē, wa'a -kōlālē -a -tōdī -a dī, te o -ko -wīladī -a klūn va. ²² 'O 'fīi "siala 'wī 'tōnōn 'a, 'pian te -blū nen

waa "taan. ²³ Bali nēn e ya -nan 'li 'trilii, ēn e ya "le blamin 'e bō bē, wa'a 'bē bōlē dī. 'Pian blamin nēn 'bē -kaa "bē, 'bē min yibanun bē wēē bōa. En "nyian bē o "lomannun 'lee -wi 'tō 'tūdū pēēnōn yiba drē 'wee Bali -a, te waa bōa.

²⁴ 'Wīnun zīē -a drēdī -le "wēan, Bali 'e 'pē 'si o -sru 'nan -e 'o 'wī nēn e min "tri -tōa Bali 'lē bē -a drē. 'O 'bō 'ci 'sō wīnun -wīdī "nēn. -Yēē -maan 'wī nēn e 'ka "le blamin 'e drē dīē waa dra 'o cin va. ²⁵ En "nyian bē o Bali -pē drē fēnun bōa ēn o o "sua, 'pian Bali nēn e fēnun pēēnōn drē bē, wēē dra 'o 'pēla koda. 'Wī zīē -yēē -kōōnman 'nan, o Bali -le 'wī tīglī 'ta fōō 'o 'bō 'le 'wlu wīnun drēdī -a. 'Pian -a -cin 'e 'kōn 'ka 'jī 'nan, Bali nēn e fēnun pēēnōn drē bē, 'tō -dan a -yēē vē -a 'li 'trilii. Amen!

²⁶ Minnun a 'wīnun zīē -a drēnan -le "wēan bē, Bali o -nōn 'o 'bō 'ci 'sō wīnun -wīdī "drēdī lē. -A -mie nēn "le līmōn 'lee līmōn -le nyinnandī lī 'lee -kōōnēn -a -le 'wī 'zū. ²⁷ -A -tūwī "nēn "nyian -klōnmōnnun -a dra. Līmōn 'lee -klōnmōn nēn o nyianla lī 'lee -kōōnēn -a bē wēē 'tū. En -klōnmōn 'lee -klōnmōn 'o cin -wēēdī 'yī "yī, te o nyianla. 'Wī nēn e 'ka "le blamin 'e drē dīē, -klōnmōn 'lee -klōnmōn -a dra 'o cin va. 'O 'bō 'ci 'sō wīnun -wīdī "nēn, o 'ta 'wōla -a -sru "bē, -a "nēn "wī 'bē bōa o man zīē.

²⁸ Wa'a 'wīlē "man -e Bali nēn 'e drē o tazan -a dī. -Yēē "wēan Bali o -nōn 'wee klin "wī drēdī lē. En 'wī nēn e 'ka "le blamin 'e drē dīē waa dra 'o cin va. ²⁹ O 'wī 'wīdī 'tō 'tūdū pēēnōn dra. O ya min -wīdīnun -a. O ya "vale fē pēēnōn 'e 'kōn 'wee vē -a. O ci a nyrannyrandī. O 'bli bō min lō fē man. O min -tēa. O 'wī 'blīdī ye "yī. O -dawī drēdī ye "yī. Waa -wēēman 'nan 'wī 'e bō 'o bōēzan -tū man. O 'wī "paa min da. ³⁰ O "we "min man -wīdī. O "naan Bali man. O 'wī dra min va -blū pē -jī. 'O 'fī "siala -dandan. 'O 'fī 'tō vīdī ye "yī. O 'wī 'wīdī -wēēman te waa dra. O yīē 'ka "naan 'o 'mangulinun man dī. ³¹ 'O 'bō 'wūlo -jī wī da nēn o 'ta wō. 'Wī nēn waa ve min lē 'nan 'o dra bē, wa'a 'ta 'wōla "da "dī. Wa'a min ye "yī "dī. En min nyrinda 'ka 'sēan o da dī. ³² Bali -a 'vī 'nan, minnun nēn o 'wīnun zīē -a dra bē, -a 'le 'srannan "nēn -kadī -a. 'Wī nēn Bali -a 'vī bē, minnun zīē waa -tōa, 'pian te waa dra. En "nyian bē, minnun nēn o 'wī dra "le -wee 'wī 'zū bē, o o 'tō "yī "ve.

2

Bali minnun pēēnōn 'le 'wī tin "baa

¹ 'Wī 'wīdī "drēnōn 'ka 'kōlaman 'wee tin 'nōōnōn -wēēdī -a Bali 'lē dī. En 'i 'bō "nyian, min nēn i cī -a, ēn i tin -tēa "o da bē, yī'a 'kōlaman 'yīē tin 'nōōnōn -wēēdī -a Bali 'lē dī. -A -cin 'e 'kōn 'i 'jī 'nan, -te i ya tin -tēnan minnun da bē, te i ya tin -tēnan 'i 'bō 'fī da. Kōō i ya 'wī 'wīdī "drēzan -a "le -wee 'wī 'zū.

² Minnun pēēnōn nēn o 'wī 'wīdīnun zīē -a dra bē, Bali tin -tēa "o da 'e 'nōān da. -Kaa -tōa zī. ³ I tin -tēa "minnun zīē o da, te i ya 'wī 'wīdī "drēzan "le -wee 'wī 'zū. -Te -a -cin a 'i 'jī 'nan Bali 'ka tin tēa 'i da dīē, te i ya 'i 'fī see "paanan. ⁴ Bali ci a "yī, ēn e 'wī man -pēan "sīdō, ēn e -sēanla min man -trōō. -Kaa -tōa zī. 'Pian -te 'wīnun zīē -a -cin nēn 'i 'jī, -yēē "wēan nēn i 'wī 'wīdī "dra bē, te i ya 'i 'fī see "paanan, ēn i ya Bali -le "yī -fōlanan 'i "trōēn -sru. E ya "le 'i -tō 'nan, Bali a "va 'nan 'i 'si 'wī 'wīdī "drēdī man -e 'i -sōōnla 'e -sru, -yēē "wēan nēn 'e 'man -sēanla 'i 'va!

⁵ 'Pian i ya "trōēn "yuyu 'tannan, ēn i 'ka "vale 'i "sia 'wī 'wīdī "drēdī man dī. 'Wī nēn i cī "man zīē, Bali -le nyran -blīdī -dan nēn i cī -a planan 'i 'fī man. E bōa 'i man yī nēn Bali 'yēē nyran -blīdī ci -kōōnman 'e 'nōān da bē -a da.

⁶ Yī zīē -a da nēn 'wī nēn min -tū -a drē bē Bali -a man -pan wō -a san lē. ⁷ 'Belīdī nēn ya'a 'nyāan dīē, yāa -nōān "minnun nēn o "kōē 'ka 'nyānlē Bali ci 'sō wī drēdī -a dīē -wlē. Kōō tū pēēnōn man bē, waa -wēēman 'nan Bali 'e 'tō -dan 'nōn 'wlē, ēn waa -wēēman 'nan 'belīdī nēn ya'a 'nyāan dīē 'e drē 'wee vē -a. ⁸ 'Pian Bali -le nyran -blīdī -dan bē, e ya minnun nēn 'o 'bō 'ci 'sō wīnun -wīdī 'yī "yī "bē -wee vē -a. Kōō tū pēēnōn man bē, o 'wī 'wīdī "drēdī 'yī "yī, te o Bali -le 'wī tīglī -fōala 'o "trōēn -sru. ⁹ Maan ve 'cēē 'nan, min -tūdū pēēnōn nēn o 'wī 'wīdī drē bē, yra yīdī bōa "o man, ēn "klan -dan o -tēa. Zuif 'nōn da nēn 'e pou "siala, "bē -sru -e 'e 'bō minnun pēēnōn da. ¹⁰ 'Pian min oō min nēn e 'wī "yī drē bē, Bali 'tō -dan -nōān -yrē, ēn e -fōdī -trōō -nōān -yrē. Zuif 'nōn da nēn 'e pou "siala, "bē -sru -e 'e 'bō minnun pēēnōn da. ¹¹ Kōō Bali 'ka min bō "va "dī.

¹² Maan ve 'cēē 'nan, minnun pēēnōn nēn o 'wī 'wīdī drē bē, Bali tin -tēa "o da. Min -mienun 'ka -a tōa 'nan Bali -le -pei -tō wī a

dı, te o 'wı 'wlıdı "dra. Bali tin -tēa "o da, en o -nan -nyaan. 'Pian Zuif 'nōn Bali -le -pei -tō wınun -tōa. -Yee "wēan -te o 'wı 'wlıdı dre bē, Bali -le -pei 'bō 'bē tin -tēa "o da. ¹³ Kōō Bali 'ka min siala min tıgı 'a 'nan 'e "trōen -tōa 'yee -pei -tō wınun lē -le "wēan dı. 'Pian min nēn e 'ta wōla Bali -le -pei -tō wınun da bē, Bali -a "siala min tıgı 'a.

¹⁴ Minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dıe, wa'a tōa 'nan Bali -le -pei -tō wı a dı. 'Pian -te o -mie 'wı dra "le zı Bali -le -pei -a 'vı bē -yee 'wı 'zı bē, yaa -kōōnman 'nan -pei -tō wı a -wıb. ¹⁵ En 'wı zıe -a drēdı bē, yaa -kōōnman 'nan, Bali -le -pei -tō wınun a 'o 'crēn -tēdı o jı. -Wee -wulo -jı "nrōndı 'bē -kōōnman zıe, kōō -yēe tin -tēa "o da, en -yēe -tōa "o -sru. ¹⁶ Yı -tō bōa "bē, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'wı pēenōn nēn 'e yōdı min -jı bē, -yee tin 'ba. Zozi Crizi -le 'wı 'nōnnōn nēn maan ve minnun lē bē, -yēe 'vı zı.

Zuif min man "cēe min -le tin dra 'nōnnōn Bali 'lē dı

¹⁷ Ka -dandan "taan 'nan Zuif 'nōn nēn kaa, en Bali -le -pei -tō wınun a 'ka 'lō. Ka 'nan 'cēe Bali -tōa, ¹⁸ en kaa ci 'sō wınun -tōa. En zı kō min 'e 'ta wōla Bali -le -pei -tō wınun da bē, ka 'nan kaa -tōa, kōō kaa tranla. ¹⁹ Ka 'nan 'cēe cı minnun nēn o -si -kōōnman yıe 'wınōn lē bē waa. En 'cēe cı minnun nēn klun va bē -wee 'tē 'san -a. ²⁰ 'Ka 'fli "siala 'nan, 'cēe 'wı "paala -blōnōn lē, en 'cēe 'wı "paaman nannannun jı. Kōō ka 'nan 'wı 'tōdı 'lee 'wı tıgı pēenōn bē, e ya 'ka 'lō Bali -le -pei 'fluba 'jı.

²¹ Ka ya 'ka 'fli see "paanan. E ya "le 'ka 'wı "paa 'ka 'fli jı 'vaa -e 'ka 'wı "paa min peenun jı. Kaa ve minnun lē 'nan, te 'o crin wı dı, 'pian te 'ka 'bō ka crin wo. ²² Kaa ve minnun lē 'nan, te 'o min 'nan -wēe "dı, 'pian te 'ka 'bō ka min nan -wēeman. Kaa ve minnun lē 'nan, yıba "minnun nēn min o -paan "bē o 'ka "yı "dı, 'pian te kaa -nan fēnun crin wo. ²³ Ka -dandan "taan 'nan Bali -le -pei -tō wınun a 'ka 'lō, 'pian te ka'a 'ta 'wōla "da "dı. 'Wı zıe e ya Bali 'tō srēdı -a. ²⁴ En e ya 'e 'crēn -tēdı Bali -le 'fluba 'jı 'e 'cēn. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdı 'nan:

«'Ka 'bō Zuif 'nōn 'le "wēan nēn Bali 'tō a 'e srēdı minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dıe o yei.»

-Fōdı -klōnmōn -va man "cēe Zuif 'nōn 'le tin dra 'nōnnōn Bali 'lē dı

²⁵ 'Wı 'kpa, 'ka Zuif 'nōn bē, -te ka ya 'ta wōlanan Bali -le -pei -tō wınun da bē, 'cēe -fōdı -klōnmōn -va bē -a -ci a. 'Pian -te ka'a 'ta 'wōla Bali -le -pei -tō wınun da dıe, 'cēe -fōdı -klōnmōn -va bē, e ya 'wı "tun "a Bali 'lē. ²⁶ Min nēn e 'ka 'e 'fōdı -klōnmōn -va dı, en e 'ta wōla Bali -le -pei -tō wınun da bē, Bali -a "siala "le min nēn e ya 'e 'fōdı -klōnmōn -va bē -yee 'wı 'zı. ²⁷ -Yee "wēan min nēn e 'ka 'e 'fōdı -klōnmōn -va dıe, 'pian te e 'ta wōla Bali -le -pei -tō wınun da bē, -yēe tin -tēa 'i 'bō nēn i cı Zuif min -a bē 'i da. Kōō i ya 'i 'fōdı -klōnmōn -va en Bali -le -pei -tō wınun a 'i 'lō, 'pian yı'a 'ta 'wōla "da "dı.

²⁸ Zuif min tıgı nēn e ya Bali -le minnun va min -a bē, e 'ka min nēn e ya Zuif min -a 'e 'kōlē man bē -a dı. En e 'ka min nēn o plō 'pla "man -a -fōdı -a -klōnmōn -va bē -a dı. ²⁹ 'Pian Zuif min tıgı bē e ya Zuif min -a 'e 'jı. En e ya min nēn Bali lei 'saun -a -fō -klōnmōn -va bē -a. Ya'a 'sia plō nēn blamin -a "paala min man Bali -le -pei -tō wı da bē -a va "fo "dı. -Te Zuif min a zıe Bali 'bō 'bē 'tō -dan -nōan -yrē, -yee 'tō -dan 'ka 'sia blaminun va dı.

3

Bali wei 'bōla Zuif 'nōn 'va man "cēe 'wee tin dra 'nōnnōn Bali 'lē dı

¹ Min nēn e 'ka Zuif min -a dıe, -te Bali -a "siala 'yee minnun va min -a bē, 'wı "yı "cēn 'bē cı Zuif 'nōn 'le vē -a Bali 'lē "mēn? En 'wı "yı "cēn "nēn Zuif min a ye Bali 'lē -fōdı -klōnmōn -va man? ² Maan ve 'cēe 'nan, 'wı nēn e cı -wee vē -a "yı Bali 'lē bē e ya "kaga. -Wee 'wı "yı "tēde nēn e "mlian minnun pēenōn 'le vē da bē, -nyrēn 'nan, Bali wei bē o va nēn e 'bōla.

³ 'Bē nēn 'gōe, Zuif 'nōn -mienun -a -kōōnman 'nan, wa'a yı tēala Bali wei zıe -a da dı. 'Wı zıe -yee "wēan bē, 'wı nēn Bali -a 'vı 'nan 'e dra bē -e 'e vıle 'e dre dıvı? ⁴ E 'ka zı "fo "dı. 'Pian minnun pēenōn 'o -tō 'nan Bali 'ta wōla 'e wei da, en o 'bō 'bē cı 'wlunōn 'a. 'Wı zıe e ya 'e 'crēn -tēdı Bali -le 'fluba 'jı. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdı 'nan:

«E ya zıe 'nan -e minnun 'o -tō 'nan, 'i wei a tin 'nōnnōn 'a. En 'nan -te min a 'wı 'tōnan 'i man bē, 'yie tin 'e 'kōn 'e 'tēdı -a san da.»

⁵ 'Wīnun nēn blamin -a ve bē, -a da nēn 'an 'ci nrōn ēn an "ta 'wī 'gūe -a ve. Min -mienun -a ve 'nan: «'wī 'wīdī "drēdī bē, e ya 'wī "yi "a. Kōō "te -kaa 'wī 'wīdī "dra dī, "te -kaa Bali -le tīglī 'ci ye dī. -Yee "wēan Bali -le nyran -blīdī min va bē, e 'ka 'e 'nōan da dī.» Minnun nēn o 'wī zīe -a ve bē -wee tin a 'nōnnōn? ⁶ -Cējē, -wee tin 'ka 'nōnnōn "fo "dī. -Kaa -tōa 'nan, Bali 'wī dra 'e 'nōan da, kōō -yēē -taa "tin -tēē 'trēdanōn pēēnōn da.

⁷ En "nyian bē min -mienun -a ve 'nan: «E ya 'wī "yi "a -e min 'e vīnan 'e ya Bali -sru, te ya'a 'ta 'wōla -a wei da dī. Kōō -te min a 'wī zīe -a drēnan bē, Bali 'ta wōla 'e wei da tian "va. 'Wī nēn Bali -a dra zīe, e ya 'wī "yi -dan a, ēn e Bali 'tō wuanla. -Mē "le "wēan nēn Bali tin -tēa "min da "mēn?» ⁸ -Yee "wēan minnun zīe waa 'vī 'nan: «-Kaa 'wī 'wīdī "drē, -e -a "nēn 'e bōla 'wī "yi "a!» 'Wī "paadī -wīdī zīe, -a 'bō nēn waa "paa 'kū da 'nan -nyrēn kūa "paaman minnun jī. -A -nōan da nēn Bali -taa "tin -tēē minnun zīe o da.

Blamin -tudv pēēnōn a 'wī 'wīdī "drēnōn 'a Bali 'le

⁹ Maan 'le -sēanla 'nan, -kaa Zuif 'nōn bē, -kaa 'kpa 'ka 'mlīan 'lēglōn 'pēē -jī 'nōn da dī. Kōō maan 'vī paan 'va 'nan, -te min a Zuif min -a oō, ēn -te min a 'lēglōn 'pēē -jī min -a oō, o pēēnōn a 'wī 'wīdī "le 'plēblē 'wlu. ¹⁰ 'Wī zīe e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min -tv 'ka min tīglī 'a dī, ēn -a min -tūwli "ka "fo "dī.

¹¹ Min -tv 'ka 'wī 'tōzan -a -e 'e Bali -wēē "dī.

¹² 'Pian min -tudv pēēnōn 'si Bali man - kōōbli,

ēn o pēēnōn 'wī 'wīdī "dra.

Min -tv 'ka 'wī 'yi 'dra dī,

ēn -a min -tūwli "ka "fo "dī.

¹³ Weinun nēn o bōala o 'le bē, e 'ka "yi "fo "dī.

'Wlu wīnun nēn.

E ya 'wīdī

"le -mlēn 'shē 'jī yi nēn

e min -tēa "bē -yēē 'wī 'zū.

¹⁴ -Yū -sāandī 'lee wei -wīdīnun 'bē bōala o 'le.

¹⁵ O cēin a o man "fēavēa min -tēnan.

¹⁶ Fēnan nēn o -ko bē,

fē srēdī 'lee min -tēdī nēn -nan.

¹⁷ -Si nēn e -fūdī -trōō -nōan "min lē bē,

o 'ka "vale 'o -tōa "dī.

¹⁸ O yīē 'ka 'naan Bali man dī.»

¹⁹ -Kaa -tōa 'nan, 'wī pēēnōn zīe e ya 'e 'crēn -tēdī Zuif 'nōn 'le vē -a. En -yēē -kōōnman 'nan -kaa 'bō Zuif 'nōn bē, -cēē 'tō "da 'cēin "ka "nyian Bali 'lē dī. Blamin -tv 'ka 'kōlaman 'yēē tin 'nōnnōn -wēēdī -a Bali 'lē dī. E ya zīe 'nan -e Bali -le tin 'e 'kōn 'e 'tēdī 'trēdanōn pēēnōn da. ²⁰ -Yee "wēan 'ta wōladī Bali -le -pei -tō wīnun da min 'bō 'le 'plēblē 'a bē, -a man "cēē Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē dī. 'Pian Bali -le -pei -tō wīnun 'bē -maan ēn min -a -tōa 'nan e ya 'wī 'wīdī "drēzan.

Bali min "siala 'e 'lē min tīglī 'a yi -tēradī Zozi man

²¹ 'Bē nēn 'gūē, 'wī nēn yaa -maan 'lōō Bali min "siala 'e 'lē min tīglī 'a bē, Bali -a ta bōla min lē. 'Wī zīe e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'jī. 'Pian 'ta wōladī Bali -le -pei -tō wī da min 'bō 'le 'plēblē 'a bē -a man "cēē Bali min "siala 'e 'lē min tīglī 'a dī. ²² Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē yi -tēradī Zozi Crizi da man. Bali -a dra min -tudv pēēnōn nēn o yi -tēra Zozi Crizi da bē -wlē. Kōō Bali 'lē bē, Zuif min 'ka 'e 'tō, ēn 'lēglōn 'pēē -jī min 'ka 'e 'tō dī. ²³ O pēēnōn a 'wī 'wīdī "drēnōn 'a Bali 'lē, ēn Bali 'yēē 'tē 'san 'si -wlb. ²⁴ Fē nēn blamin 'ka 'kōlaman -a yūdī -a 'e 'bō 'le 'plēblē 'a dī, Bali -le "yi "le "wēan yaa -nōn 'e "tun. -Nyrēn 'nan e min "siala min tīglī 'a 'e 'lē. En min nēn Zozi Crizi -a 'si 'wī 'wīdī "le 'plēblē 'wlu bē, -a san nēn Bali -a "siala min tīglī 'a 'e 'lē.

²⁵ Zozi Crizi 'bō zīe, -a 'bō nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka yiba "plan da 'sraga bū vē -a 'trēdanōn man. -Yēē -kadī zīe -yēē -maan -e Bali 'e minnun nēn o yi -tēra "da "bē -wee 'wī 'wīdī 'fui. Bali 'wī zīe -a drē -a -kōōndī -a 'nan 'e ya tīglī. Kōō 'li bē, Bali 'ka 'wī "nēn -kōōnlē tīglī blamin lē 'wī 'wīdī "drēdī man dī. ²⁶ Tū zīe -a man bē, e 'man -sran blamin va. 'Pian 'bē nēn 'gūē, Bali -a -kōōn 'nan e ya tīglī, kōō 'wī 'wīdī pēēnōn nēn blamin -a drē bē, ya'a 'tūlē 'e "tun "dī. E -ta Zozi Crizi -a ēn 'wī 'wīdī pēēnōn zīe -a "nēn "wī 'bō "man. Bali -a drē zīe 'nan -e min -tudv pēēnōn 'o -tō 'nan Bali 'bō a tīglī. En "nyian 'nan -e 'e min -tudv pēēnōn nēn o yi -tēra Zozi da bē, o 'sia min tīglī 'a 'e 'lē.

²⁷ 'W₁ nēn Bali -a drē z₁ε -yee "wēan bε, -si -t₀ 'ka blamin l₀ -e 'e -dandan 'tan Bali 'lε d₁. K₀₀ Bali min "siala min t₁gl₁ 'a 'e 'lε yi -terad₁ Zozi da man. 'Pian ya'a siala min t₁gl₁ 'a 'ta w₀lad₁ -pei -t₀ w₁nun da min 'b₀ 'le 'plεblε 'a bε -a man d₁. ²⁸ -Yee "wēan -a -cin 'e 'k₀n -kaa 'ji 'nan yi -terad₁ Zozi da man nēn Bali min "siala min t₁gl₁ 'a. 'Pian ya'a 'sia 'ta w₀lad₁ -pei -t₀ w₁nun da min 'b₀ 'le 'plεblε 'a bε -a va d₁.

²⁹ 'W₁ z₁ε e ya Zuif 'n₀n 'saza -le vε -a? -Cεjε, k₀₀ Bali 'ka Zuif 'n₀n 'saza 'le Bali -a d₁, 'pian e ya 'lεgl₀n p₀εn₀n 'jin₀n 'le Bali -a. ³⁰ Fε -le "wēan nēn maan 'v₁ z₁ε, -yεε c₁ 'nan, Bali a -t₀wli "cε. En Zuif min nēn 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va 'lee 'lεgl₀n 'pee -ji min nēn e 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁ε, Bali o "siala 'e 'lε min t₁gl₁ 'a yi -terad₁ Zozi da man. ³¹ 'W₁ nēn maan 'v₁ z₁ε, -a -ci nēn 'nan, an Bali -le -pei klu -sran ji yi -terad₁ Zozi da -a? -Cεjε, 'bε "cεε d₁. 'Pian 'w₁ 'b₀ nēn Bali -le -pei -a 'v₁ t₁gl₁ bε, -a -ci nēn maan "sia.

4

Abraam 'e drē -cee 'w₁ -k₀₀n "manvε -a

¹ -Kaa ci "nr₀n -kaa tra Abraam -le 'w₁ da. -Mε "w₁ nēn -yee 'w₁ -a "paaman -kaa 'ji? ² Abraam drē w₁ man "cεε Bali -a 'sia 'e 'lε min t₁gl₁ 'a d₁. K₀₀ "te 'e 'k₀n 'nan -a drē w₁ man nēn bε, "te -a -si a Abraam -l₀ -e 'e -dandan 'tan. 'Pian Bali 'lε bε -a -si 'ka -yr₀ "fo "d₁. ³ K₀₀ e ya 'e 'crēn -tēd₁ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tēra Bali da, -yee "wēan nēn Bali -a 'sia 'e 'lε min t₁gl₁ 'a.»

⁴ Blaminun yei "bε, -te min 'nyranman -t₀ 'pa bε, waa -pan wo. -Pan z₁ε "yi "cεε waa drē -yrε "d₁. 'Pian 'nyranman nēn yaa 'pa bε -a manvε nēn. ⁵ Bali 'lε bε, e 'ka z₁ d₁. Min 'ka 'k₀laman 'nyranman -t₀ 'pad₁ -a Bali lε, 'nan -e Bali -le "yi 'e drē 'yee vε -a d₁. 'Pian min nēn e yi -tēra "da 'nan, Bali -k₀laman 'yee 'w₁ 'w₁l₁d₁ "fuid₁ -a bε, Bali -a "siala 'e 'lε min t₁gl₁ 'a.

⁶ 'W₁ z₁ε -a 'b₀ nēn ming₀n₀n David nēn 'li bε yaa 'v₁ 'sεzε. K₀₀ yaa 'v₁ 'nan min nēn Bali -a "siala 'e 'lε min t₁gl₁ 'a, te 'nyranman -t₀ "cεε yaa 'pa en Bali 'w₁ z₁ε -a drē -yrε "d₁ε, ci "nrand₁ -dan 'e 'k₀n -a san l₀. 'W₁ z₁ε yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'ji. Yaa crēn -tē 'nan:

⁷ «Minnun nēn o Bali -le -pei -t₀ w₁nun srε

en Bali -a 'cε -w₁lε "bε, ci "nrand₁ -dan 'e 'k₀n -w₁l₀. K₀₀ Bali -wee 'w₁ 'w₁l₁d₁ 'fui. ⁸ En 'w₁ 'w₁l₁d₁ "drēzan nēn Minsan Bali 'ka -a siala "nyian 'w₁ 'w₁l₁d₁ "drēzan -a d₁ε, ci "nrand₁ -dan 'e 'k₀n -a san l₀.»

Bali Abraam 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε te e 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁

⁹ Ci "nrand₁ z₁ε Zuif 'n₀n nēn 'o 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va bε, o 'saza 'le vε "cεε d₁. E ya 'lεgl₀n 'pee -ji minnun nēn o 'ka 'o 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁ε -wee vε -a "nyian. -Kaa ci "nr₀n Abraam -le 'w₁ da "nyian! -Kaa -t₀a 'nan, Abraam yi -tēra Bali da, en -yee yi -terad₁ Bali da man nēn Bali -a 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε. ¹⁰ 'Pian t₀ nēn Bali Abraam "siala min t₁gl₁ 'a 'e 'lε bε, -kaa ci "nr₀n "da. Te e ya 'k₀? Te Abraam a 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va, -baa te e 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁? Maan ve 'cεε 'nan, t₀ z₁ε -a man bε te Abraam 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁. 'Pian te e ya "le 'lεgl₀n 'pee -ji min nēn e 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁ε -yee 'w₁ 'z₀. ¹¹ Bali Abraam 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε 'vaa en e -f₀ -kl₀n₀m₀n -va "bε -sru. Pl₀ z₁ε waa pla Abraam man -a -k₀₀n "vε -a 'nan Bali -a 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε 'yee yi -terad₁ 'e da man. Z₁ e -tra z₁ε en min -t₀d₀ p₀εn₀n nēn o yi -tēala Bali da bε Abraam drē "le o tra -le 'w₁ 'z₀. -Te o 'ka 'o 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁ o₀, Bali o "siala min t₁gl₁ 'a 'e 'lε 'wee yi -terad₁ 'e da man "le z₁ yaa drē Abraam lε bε -yee 'w₁ 'z₀. ¹² En "nyian bε, Abraam a Zuif 'n₀n nēn 'o 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va bε, o tra -a. 'Pian 'vaa -e Abraam 'b₀ 'e 'k₀n o tra -a Bali 'lε bε, te o yi -tēra Bali da "le z₁ Abraam 'b₀ "e drē te e 'ka 'e 'f₀d₁ -kl₀n₀m₀n -va d₁ε -yee 'w₁ 'z₀.

'Ta w₀lad₁ -pei -t₀ w₁nun da man "cεε Bali Abraam 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε d₁

¹³ Bali -t₀ "da Abraam lε 'nan, e 'trēda -n₀n -yrε. 'W₁ 't₀wli z₁ε yaa 'v₁ Abraam ci 'nennun lε. Wa'a v₁lε 'nan Abraam 'ta 'w₀la Bali -le -pei -t₀ w₁nun da, -yee "wēan Bali 'w₁ z₁ε -a 'v₁ -yrε "d₁. 'Pian Bali Abraam 'sia min t₁gl₁ 'a 'e 'lε -yee yi -terad₁ 'e da man, -yee "wēan nēn e -t₀ 'w₁ z₁ε -a da -yrε. ¹⁴ "Te 'e 'k₀n 'nan 'ta w₀lad₁ Bali -le -pei -t₀ w₁nun da min 'b₀ 'le 'plεblε 'a bε, -a man nēn min dra 'w₁ z₁ε -a "nēn "blizan -a bε, "te maan ve 'nan yi -terad₁ Bali da a 'w₁ "tun "a. En "nyian bε "te 'w₁ 'b₀ nēn Bali -t₀ "da Abraam lε z₁ε -a -ci "ka "d₁.

15 Bali -le -pei -tō winun 'bē min "paala Bali -le nyran -blīdī wlu. Kōō blamin -pē 'ka 'sōa -a drēdī -a dī. "Te Bali -le -pei -tō wī "ka "dīe, "te -a srē wī "ka "dī.

16 -Yee "wēan fē nēn Bali -tō "da Abraam lē bē, e ya minnun pēēnōn nēn o yi -tēala Bali da bē -wee vē -a. "Yi "tun "nēn Bali -a drē -wlē. Yaa drē zīe 'nan -e Abraam kludanōn pēēnōn 'o -kōla -a "nēn "blīdī -a. Zuif 'nōn nēn Bali -le -pei a -wlob "bē, -te o yi -tēra Bali da "le Abraam -le 'wī 'zū bē, o -kōlaman -a "nēn "blīdī -a. En 'lēglōn 'pēē -jinōn bē, -te o yi -tēra Bali da "le Abraam -le 'wī 'zū bē, o -kōlaman "nyian -a "nēn "blīdī -a. -Yee "wēan min -tōdū pēēnōn nēn o yi -tēala Bali da bē, Abraam drē "le o tra -le 'wī 'zū. 17 En 'wī zīe e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan, Bali -a 'vī Abraam lē 'nan:

«'Lēglōn "kaga "ji minnun pēēnōn bē,

mēin -tōa "o tra -a.»

Bali 'lē bē Abraam drē "le -kaa tra -le 'wī 'zū. Bali nēn e 'belidī -nōan "minnun nēn o kaa bē -wlē "bē, -a da nēn Abraam yi -tēra. En Bali 'bō zīe, fē nēn min 'ka tian -a yūe 'e yīe -a dīe, yaa dra -e 'e 'kōn.

18 Bali -a 'vī Abraam lē 'nan, -a kludanōn -taa "kōnlē "kaga, en e -taa "drēlē "le 'lēglōn "kaga "jinōn tra -le 'wī 'zū. 'Wī zīe -a -cin 'ka blamin ji 'nan e -kōlaman 'lē sōōdī -a dī. 'Pian Abraam yi -tēra "da 'nan 'e dra. 19 Tū zīe -a man bē, te Abraam lē -kōlaman 'e bōa -yaa tū. En Abraam -a -tōa 'nan 'e cī 'nēn 'yadī lō, en yaa -tōa "nyian 'nan 'e nan Sara cī 'nēn 'yadī lō, 'pian 'winun zīe ya'a Abraam "koe 'silē 'e da yi -tēradī -a Bali da dī. 20 En 'wī 'bō nēn Bali -tō "da 'nan 'e dra -yrē "bē, ya'a 'e 'cī -fōōlē "da "dī. 'Pian -yee yi -tēradī Bali da 'pa "da, en e Bali 'tō "yi 'vī. 21 E yi -tēra "da 'kpa 'nan, 'wī nēn Bali -a 'vī 'nan 'e dra bē -a -pē "sōa -a drēdī -a. 22 'Wī zīe -yēē -maan Bali Abraam 'sia 'e 'lē min tīglī 'a.

23 'Wī nēn e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan Bali Abraam 'sia 'e 'lē min tīglī 'a bē, e 'ka Abraam 'saza 'le vē -a dī. 24 'Pian e ya -kaa 'bō 'le vē -a "nyian. Bali nēn e -kaa san Zozi Crizi wlūan -kanōn 'va bē, e -kaa "siala min tīglī 'a 'e 'lē -cee yi -tēradī 'e da man. 25 Zozi Crizi zīe -a 'bō nēn Bali -a -nōn 'sraga bōvē -a -kaa man -cee 'wī 'wlidī "le "wēan. En Bali -a wlūan -kanōn 'va 'nan -e -kaa kōn min tīglī 'a 'e 'lē.

5

Yi -tēradī Zozi da man nēn Bali 'lē blamin yei -sēan 'e cin va

1 Bali -kaa 'sia min tīglī 'a 'e 'lē -cee yi -tēradī Zozi da man. -Yee "wēan 'bē nēn 'gūē, 'wī nēn -kaa san Zozi Crizi -a drē bē, -yēē -maan -fōdī -trōō a -kaa yei -kaa 'vale Bali -a. -Kaa man -wēē 'nan 'e 'fū "da zīe! 2 -Kaa san Zozi Crizi 'bō 'bē 'si 'lē 'sū -cēē 'nan, -e Bali -le "yi 'e drē -cee vē -a. -Cee yi -tēradī Zozi da man nēn -kaa sōōnla 'si zīe -a da, en Bali -le "yi drē -cee vē -a. -Yee "wēan -kaa cī 'e 'nran, kōō -a -cin a -kaa 'ji 'nan Bali -le 'tē 'san -taa "drēlē -cee vē -a. 3 En -te 'wī 'tōndōn bōa -kaa man oō, -kaa cī 'e 'nran "nyian. Kōō -kaa -tōa 'nan, -te -kaa ya -kaa yra yīnan bē, e -pōan 'sōdī -nōan -cēē. 4 En -te -kaa -pōan 'sō bē, -cee yi -tēradī Bali da "paa "da 'kpa 'pleblē. En -te -cee yi -tēradī Bali da a 'pleblē bē, te -kaa yīe yra Bali lē. 5 En -cee yīe 'fōdī Bali lē zīe -a "nēn 'ka 'fo 'e "tun "dī. Kōō -kaa -tōa 'nan Bali -kaa ye "yi. Bali lei 'saun nēn yaa -nyran -kaa 'ji bē, -yēē 'wī zīe -a -cin -tōa -kaa 'ji.

6 Bali -kaa ye "yi, kōō tū nēn -kaa ya 'wī 'wlidī "le 'pleblē 'wlu bē, en Crizi -ka -kaa 'wī 'wlidī "drēnōn 'gūē -cee "wēan. 'Wī zīe e drē tū nēn Bali -a 'plā 'e 'bō 'a bē -a man. 7 Min -le 'wīdī "man -e 'e 'ka min tīglī 'lēji bē e ya 'pleblē. 'Pian -te min nēn e cī -yee min "yi "a bē, -nyrēn "bē e "we "man, -te e ya -kadī -a oō -e 'e 'fī -nōn -yee 'wī 'ji. 8 'Wī nēn Bali -a drē bē, yaa -cī -kōōnman 'wein 'nan Bali -kaa ye "yi 'kpa tīglī. Kōō Crizi -kaa 'lēji -ka 'wū, te -kaa ya tian 'wī 'wlidī "drēnōn 'a Bali 'lē.

9 En Zozi Crizi -le -ka nēn yaa 'wū bē -yee "wēan nēn 'bē nēn 'gūē Bali -kaa 'sia min tīglī 'a 'e 'lē. -Te Zozi Crizi 'wī zīe -a drē, te -kaa ya tian 'wī 'wlidī "drēnōn 'a bē, 'bē nēn Bali -kaa 'sia 'e 'lē min tīglī 'a 'gūē, -mē "wī nēn e -taa -a drēlē -cēē? Maan ve 'cēē 'nan, yi nēn Bali tin -tēa 'trēdanōn da bē, Zozi -kaa "sia Bali -le nyran -blīdī wlu -kpō. 10 En "nyian bē, te -kaa ya tian Bali 'nanmannōn 'a bē, en Bali -kaa yei "sēn 'e cin va -kaa 'vale 'waa 'e 'pī -le -kadī -a. -Te e 'wī zīe -a drē te -kaa ya tian -a 'nanmannōn 'a bē, 'bē nēn -kaa drē -a beenun -a 'gūē, -mē "wī nēn e -taa -a drēlē -cēē? Maan ve 'cēē 'nan, -a -pī Zozi Crizi -le

wluandi-kanon 'va be, -yee "wean nen Bali-taa-kaa 'sile 'wɪ 'ji, -e 'belidi nen ya'a 'nyaan di'e 'e dre-cee ve-a. ¹¹ 'Pian -a pɛɛnɔn "cɛɛ di. 'Be 'bɔ nen 'gʊe, -kaa san Zozi Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a. 'Wɪ zɪe -yee "wean ci "nrandi -dan a -kaa 'lɔ Bali va zia.

Zozi Crizi 'be min "sia-kadi lɔ en e 'belidi-nɔn-yrɛ

¹² Min -tɔwli "le 'wɪ 'wɪdi "nen yaa dre be, -yɛɛ -maan 'wɪ 'wɪdi "drɛdi wla 'trɛda. En 'wɪ 'wɪdi "drɛdi zɪe, e -ta -kadi -a. Min 'bɔ 'tɔ nen Adan. 'Wɪ nen yaa dre be, -yɛɛ -maan min -tɔv pɛɛnɔn 'wɪ 'wɪdi dre, en -kadi 'pla o man. ¹³ 'Wɪ zɪe -yɛɛ -kɔnman 'nan, tɔ nen Bali 'ka tian -yee -pei -tɔ wɪ -nɔnlɛ Moizi le di'e, te blamin 'wɪ 'wɪdi "dra 'trɛda. 'Pian tɔ zɪe -a man be, 'wɪ 'wɪdi "drɛdi 'ka Bali -le -pei sɛdi -a di, kɔɔ te Bali 'ka tian -a -nɔnlɛ Moizi le di. ¹⁴ 'Be a zɪ, 'pian -e 'e 'sia Adan tɔ va -trilii -e 'e bɔ Moizi tɔ va be, te minnun -kaaman. Minnun 'bɔ nen wa'a Bali wei -fɔlɛa 'o "trɔɛn -sru "le Adan -a dre be -yee 'wɪ 'zɔ di'e, te o -kaaman.

E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan 'wɪ -mie -ji zia be, Adan 'lee Crizi 'o cin 'sia. ¹⁵ 'Pian Adan -le 'wɪ 'wɪdi "nen yaa dre be, -a "nen "wɪ 'ka "le Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trɛda be -a "nen "wɪ -le 'wɪ 'zɔ di. Fɛ nen maan ve zɪe -yɛɛ ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan, minnun pɛɛnɔn -kaaman Adan -le 'wɪ 'wɪdi "drɛdi -le "wean. 'Pian 'be nen 'gʊe, Bali -le "yi dre minnun pɛɛnɔn 'le ve -a min -tɔwli "le "wean. Min zɪe Zozi Crizi nen. -A va nen Bali ciila en e 'yee "yi "nɔn -cɛɛ 'e 'ciiladi "da. ¹⁶ -Yee "wean Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trɛda be, -a "nen "wɪ 'ka "le Adan -le 'wɪ 'wɪdi "nen yaa dre be -a "nen "wɪ -le 'wɪ 'zɔ di. Kɔɔ Adan 'wɪ 'wɪdi "tɔ dre en Bali tin -tɛ "da. 'Be nen 'gʊe blamin -le 'wɪ 'wɪdi "a "kaga, 'pian "yi "nen Bali -a dre blamin le 'e "tun "be, -yɛɛ -maan Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'le.

¹⁷ Maan ve "nyian 'nan, min -tɔwli "le 'wɪ 'wɪdi "nen yaa dre be, -yɛɛ -maan -kadi 'pla blamin man. -Te 'be a zɪe, 'be nen Bali "yi dre -cɛɛ 'e 'ciila "da en e -kaa 'sia 'e 'le min tɪglɪ 'a 'gʊe, -mɛ "wɪ nen e -taa -a drele -cɛɛ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nen Zozi Crizi -a dre be, -yɛɛ -maan 'belidi nen ya'a 'nyaan di'e e ya -cee ve -a.

¹⁸ 'Wɪ 'kpa nen! 'Wɪ 'wɪdi "tɔwli "nen min -tɔ -a dre be, -yɛɛ -maan en min -tɔv pɛɛnɔn a Bali -le tin -tɛdi min da wlu. En "nyian be,

'wɪ tɪglɪ 'tɔwli "nen min -tɔ -a dre be, -yɛɛ -maan Bali minnun pɛɛnɔn 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'le en e 'belidi -nɔn -wɪe. Crizi -le -kadi yiba "plan da be -nyren. ¹⁹ Min -tɔwli "le Bali wei nen yaa -fɔla 'e "trɔɛn -sru "be, -yɛɛ -maan en min "kaga dre 'wɪ 'wɪdi "drɛnɔn 'a. -A -tɔwli "nen "nyian, min -tɔwli "le 'ta wɔladi Bali wei da be, -yɛɛ -maan min "kaga -kɔlaman drɛdi -a min tɪglɪ 'a Bali 'le.

²⁰ En -mɛ "le "wean nen Bali -ta -pei -tɔ wɪnɔn -a "mɛn? E -ta -a 'nan -e blamin 'e -tɔ 'nan 'e ya -pei -tɔ wɪ "kaga "srɛzan -a. 'Pian fɛnan nen Bali -le -pei -tɔ wɪ ci 'e sɛdi "kaga "be, -a fɛ 'bɔ 'nan nen Bali -le "yi -ciala "da "nyian. ²¹ Kɔɔ 'wɪ 'wɪdi "drɛdi 'be -maan -kadi 'pla blamin man. En Bali -le "yi 'be -maan Bali min "siala 'e 'le min tɪglɪ 'a -e 'e 'belidi nen ya'a 'nyaan di'e -a -nɔn -yrɛ. 'Wɪ nen -kaa san Zozi Crizi -a dre be, -yɛɛ -maan 'belidi zɪe e dra -cee ve -a.

6

'Wɪ 'wɪdi "drɛdi 'ka Zozizan 'sɔle di

¹ 'Wɪ nen an 'sia -a vɪnan zɪe -a -ci nen 'nɔn? -A -ci nen 'nan Zozizan 'fo 'wɪ 'wɪdi "drɛdi man, 'dɔ -e Bali 'e 'yee "yi "nɔn -yrɛ 'e 'ciiladi "da? ² -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "di. -Ka'a 'kɔlaman -e -kaa dre zɪ di, kɔɔ -kaa ya "le minnun nen o kaa 'wɪ 'wɪdi "drɛdi va zia be -wee 'wɪ 'zɔ.

³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -kaa pɛɛnɔn nen o -kaa -batize dre be, -kaa dre Zozi Crizi nun -a -tɔwli, en -kaa ka waa 'e cin va. ⁴ -Yee "wean -kaa -batize drɛdi be, e ya "le -cɛɛ ka -kaa 'vale Zozi Crizi nun -a en o -kaa 'wɔ 'e cin va. E dre zɪe 'nan -e -cee ta wɔ -pɛ 'e 'kɔn 'e -trɛ, "le zɪ -kaa "tɪ Bali -le 'plɛblɛ Zozi Crizi wluan -kanon 'va en -yee ta wɔ -pɛ dre 'e -trɛ be -yee 'wɪ 'zɔ.

⁵ 'Wɪ 'kpa nen! -Kaa -batize drɛdi be, e ya "le -kaa dre Crizi nun -a min -tɔwli "a -yee -kadi -ji. -Yee "wean Crizi -le wluandi -kanon 'va be, -kaa ya "nyian "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -kaa 'vale waa. ⁶ -Kaa -tɔ 'nan, min nen -kaa ci -a "nen 'e tɛdɛ be, -yɛɛ ka 'o 'vale Crizi -a! -Yee "wean -cee 'wɪ 'wɪdi "dre 'kɔle nen -kaa da 'gʊe -a -nan a 'e 'nyandi. E dre zɪe 'nan -e 'wɪ 'wɪdi "le 'plɛblɛ 'e vɪlɛ 'e 'kɔn "nyian -kaa da di. ⁷ Kɔɔ min nen e -ka be, te 'wɪ 'wɪdi "le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da "di.

⁸ 'Be nen 'gʊe, -kaa ka -kaa 'vale Crizi -a. -Yee "wean -kaa yi -tɛra "da tɪglɪ 'nan, Crizi

-le 'belidı bε, -kaa -taa "kənle "nyian -a "nən "blınən 'a -kaa 'vale waa. ⁹ Koo -kaa -təa 'nan, Crizi nən e wluan -kanən 'va bε, ya'a "nyian kaa dı. En -ka -le 'plεble 'ka "nyian "da "dı. ¹⁰ Crizi -ka 'e 'pa -a -təwli en yaa drε 'li "fo "le vε -a. 'Wı 'wlıdı "le 'plεble 'le 'ka "va 'zia. 'Pian 'bε nən 'gυε -a yie a "man, en Bali nən yaa "sua.

¹¹ -A -təwli "nən 'e 'kən 'cee vε -a "nyian. 'Ka -tə 'nan, ka ya "le minnun nən o kaa, en 'wı 'wlıdı "le 'plεble 'le 'ka o va zia bε -wee 'wı 'zυ. 'Pian 'bε nən 'gυε, ka drε min -təwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wean 'ka yie a "man Bali -le vε -a, en kaa "sua.

¹² -Yee "wean te 'ka 'wı "man -e 'wı 'wlıdı "nən 'e 'ka 'pla dı! -Yεε cı "le 'ta wıladı 'ka 'bə 'ci 'sə wınun -wlıdı "da -le 'wı 'zυ. ¹³ En "nyian bε, te 'ka 'man mēnnun -nən 'wı 'wlıdı "drədı le -e 'o drε 'wı 'wlıdı "le 'nyranman 'pa vε -a dı. 'Pian 'ka 'fli 'nən Bali le "le minnun nən o wluan -kanən 'va en o yie a "man "bε -wee 'wı 'zυ. En 'ka 'man mēnnun -nən Bali le, Bali -le 'wı 'yi "drε vε -a. ¹⁴ Maan ve 'cεε 'nan, 'wı 'wlıdı "le 'plεble 'ka "nyian kəan 'ka da dı. Koo Bali -le "yi drε 'cee vε -a, -pei -le 'plεble 'ka "nyian 'ka da dı.

'Wı 'yi "drədı Zozizan 'sə

¹⁵ -Te maan 'vı 'nan, Zozinən a Bali -le "yi 'wlu -le "wean -pei -le 'plεble 'ka "nyian o da dıε, -a -ci nən 'nan, -si a 'e 'nəndı -wle -e 'o 'fo 'wı 'wlıdı "drədı man? -Cεjε, e 'ka zı "fo "dı. ¹⁶ Kaa -təa 'ka 'bə -a 'nan, -te min wı "man 'nan 'e dra min -tə 'suzan 'a bε, e 'nyranman "paa 'e 'tazan zıε -yrε en e 'ta wola -a wei da. Te e drε 'sıen "le 'e 'tazan -le nən -le 'wı 'zυ. -A -təwli "nən "nyian 'cee vε -a. -Te ka wı "man en 'wı 'wlıdı 'ka 'pla bε, te ka drε "le 'wı 'wlıdı "le nən -le 'wı 'zυ. 'Wı nən e -taa "bəle 'ka man -a 'le 'srannan "bε, -nyrən -kadı -a. En -te ka wı "man 'nan ka 'ta wola Bali wei da bε, te ka drε "le Bali -le nən -le 'wı 'zυ. 'Wı nən e -taa "drεle 'cee vε -a -a 'le 'srannan "bε, -nyrən 'nan Bali 'ka "siala min tıglı 'a 'e 'le.

¹⁷ -Kaa Bali muo "fə! Koo 'li 'e tεdε bε, ka ya "le 'wı 'wlıdı "le nən -le 'wı 'zυ. 'Pian 'bε nən 'gυε, Bali -le 'wı 'nənnən nən waa paa 'ka 'ji bε, ka wı "man 'ka 'ci 'fıdaa 'a, en ka ya 'ta wolanen "da. ¹⁸ 'Wı 'wlıdı "le 'plεble 'ka "nyian 'ka da dı. Ka drε "le Bali -le nən -le 'wı 'zυ 'nan -e 'ka 'wı "yi "drε.

¹⁹ Ka ya blaminun -a, -yee "wean 'wınun nən blamin -a ve bε, -a da nən 'an 'ci nrən en an cı 'wınun 'gυε -a vınan. 'Li 'e tεdε bε, 'ka 'man mēnnun -nən 'wı 'wlıdı "nən e 'ka "le blamin 'e drε dıε -a drədı le, en ka Bali -le -pei -tə wınun srε -pε "kaga "ji. 'Pian 'bε nən 'gυε, 'ka 'man mēnnun bε, 'ka -nən Bali le 'wı "yi "drε vε -a. 'Wı zıε -a drədı 'bε -maan 'cee 'ta wı -pε -taa 'səle Bali le.

²⁰ Fε -le "wean nən an 'wı zıε -a 'vı bε, -yεε cı 'nan, tı nən ka ya 'wı 'wlıdı "drədı lə "le nən -le 'wı 'zυ bε, te 'wı "yi "drədı "cεε -kaa "paala dı. ²¹ En tı zıε -a man bε -mε "nən kaa 'yi 'wı zıε -a drədı -ji? Maan ve 'cεε 'nan, 'bε nən 'gυε, -te ka ya 'ka 'ci "nrənnan 'wı zıε -a da bε, -a 'yra 'ka -tεa 'sıen. Koo kaa -təa 'nan -a 'le 'srannan "nən -kadı -a.

²² 'Pian 'bε nən 'gυε, ka 'ka "nyian 'wı 'wlıdı "drədı lə "le nən -le 'wı 'zυ dı. Ka ya Bali 'sunan "le -yee nən -le 'wı 'zυ. 'Wı zıε -a drədı 'bε -maan 'cee 'ta wı -pε -taa 'səle Bali le, en -a 'le 'srannan "bε Bali 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε -a -nən 'cεε. ²³ 'Wı 'wlıdı "drədı man -pan nən -kadı -a. 'Pian Bali -le "yi "nən yaa -nən -cεε 'e "tun "bε, -nyrən 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε -a. Ka drε min -təwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wean 'belidı zıε e drε -cee vε -a.

7

-Pei -le 'plεble 'ka "nyian Zozinən da dı

¹ 'An "bı Zozinən, ka -peinun -təa. En kaa -təa 'nan, -te min -ka bε, te -pei -le 'plεble 'ka "nyian "da "dı. ² An -kəlamen maan -kənnən lı 'padı 'lee -kənnən 'padı man. -Pei "e 'nan, lımən nən e -kənnən 'pa bε, -te -a -sran yie a tian "man "bε, ya'a 'sia 'e 'sran zıε -a wlu 'li "fo "dı. 'Pian -pei -a -si -nən -yrε 'nan, -te -a -sran -ka bε, e -kəlamen -e 'e -kənnən pee 'pa. ³ -Te -a -sran yie a tian "man, en e -ku -klənmən pee -va bε, te e 'wı 'wlıdı drε -kənnən -wεdı -a. 'Pian -pei -a -si -nən -yrε 'nan, -te -a -sran -ka bε, e -kəlamen -kudı -a -klənmən pee -va, 'nan -e 'o cin 'pa. 'Wı zıε e 'ka -kənnən -wεdı -a "fo "dı.

⁴ 'An "bı Zozinən, 'wı 'təwli zıε an -kəlamen maan -kənnən 'ka man. Zozi Crizi -ka yiba "plan da, en ka drε min -təwli "a 'ka 'vale waa. E ya "le 'cee -kadı -le 'wı 'zυ -pei -va zia. 'Bε nən 'gυε, ka drε 'sıen min nən e wluan -kanən 'va bε -yee vε -a. E drε

zı 'nan -e -kaa Zozinon be, -kaa Bali 'su 'wı 'yi "drɛdɪ -a.

⁵ 'Li 'e tɛdɛ te -ka'a tian drɛɛ Zozi 'le vɛ -a dɪɛ, te -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wlıdɪ "da. En -pei 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ 'wɪnun zɪɛ -a da ta wɔdɪ -a. -Yee "wɛan 'wɪnun nɛn -a 'le 'srannan "a -kadɪ -a bɛ, -kaa drɛ. ⁶ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian -kaa da dɪ. -Kaa ya "le min -kadɪ -le 'wı 'zʊ -pei -va zia. -Yee "wɛan -kaa ya Bali 'sunan -pɛ -trɛ -ji 'ta wɔladɪ -a 'wı nɛn Bali lei 'saun -a 'vɛ bɛ -a da. -Ka'a 'ta 'wɔla "nyian -pei -tɔ wɪnun da -e -kaa Bali 'su "le zı waa dra 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wı 'zʊ dɪ.

-Pei 'bɛ -maan blamin -a -tɔa 'nan e ya 'wı 'wlıdɪ "drɛzan -a

⁷ -Te maan 'vɪ 'nan, -pei 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man ɛn -kaa 'wı 'wlıdɪ "dra bɛ, -a -ci nɛn 'nan -pei a 'wı 'wlıdɪ "a? -Cɛjɛ, e 'ka zı "fo "dɪ. 'Pian -kaa -tɔa 'nan, "te -pei "ka "dɪɛ, "te fɛ nɛn e cɪ 'wı 'wlıdɪ "a bɛ blamin 'ka -a tɔa dɪ. Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, blamin cɪ 'sɔ wɪnun a -wlıdɪ, -kaa -tɔa zı, kɔɔ -pei -a 'vɪ 'nan: «Te blamin 'bli 'e bʊ fɛ nɛn e 'ka -yee vɛ -a dɪɛ -a man dɪ.» ⁸ 'Wı nɛn -pei -a 'vɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'wı 'wlıdɪ "a 'si, ɛn e 'plɛblɛ 'sia 'an da -a. -A -nan nɛn an 'wı 'wlıdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛdɪ 'sia. Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tʊ nɛn -pei "ka "dɪɛ, 'wı 'wlıdɪ 'ka 'plɛblɛ 'silɛa 'an da dɪ. ⁹ Kɔɔ 'e tɛdɛ bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka 'an da dɪ. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te 'an 'man yra flu. 'Pian tʊ nɛn -pei 'plɛblɛ "siala 'an da bɛ, zı e 'bɔ bɛ, -a -nan nɛn 'wı 'wlıdɪ 'plɛblɛ 'sia 'an da, ¹⁰ ɛn an drɛ min -kadɪ -a Bali 'lɛ. 'Wı 'kpa nɛn, Bali 'yee -pei -tɔ wɪnun -nɔn min lɛ 'nan -e 'e 'belidɪ yɪ. 'Pian -pei zɪɛ yaan 'nɔn -ka lɛ. ¹¹ Fɛ nɛn maan 'vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tʊ nɛn -pei 'plɛblɛ 'sia 'an da bɛ, -a -nan nɛn 'wı 'wlıdɪ 'plɛblɛ 'sia 'an da "nyian. Yaan see paa, 'nan 'an -pei -tɔ wɪnun srɛ ɛn yaan -nɔn -ka lɛ. ¹² 'Pian -pei 'bɔ "fo "bɛ e ya Bali -le vɛ -a. En -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn bɛ, e ya 'saun Bali 'lɛ, e ya tɪglɪ, ɛn e ya 'kpa.

¹³ Fɛ nɛn e cɪ 'kpa bɛ, e -kɔlamɛn e min -nɔan "ka lɛ? -Cɛjɛ, -pei "cɛɛ min -nɔn -ka lɛ dɪ. 'Wı 'wlıdɪ 'bɛ drɛ. -Pei nɛn e cɪ 'kpa bɛ, yaa 'si ɛn 'yaan see paa 'a, 'nan -e 'yaan 'nɔn -ka lɛ. 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan minnɔn pɛɛnɔn -yee -wlıdɪ "ci 'yɪ.

¹⁴ -Kaa -tɔa 'nan, -pei -tɔ wɪnun 'si Bali va. 'Pian 'an 'bɔ 'gʊɛ, blamin nɛn 'maan, ɛn an

ya 'wı 'wlıdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wı 'zʊ. ¹⁵ 'An drɛ wɪnun 'ka 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. Kɔɔ 'wı nɛn an cɪ "vale 'an dra bɛ, ma'an 'bɛ dra dɪ. 'Pian 'wı nɛn -a drɛdɪ 'wı "naan 'an man bɛ, -a 'bɔ nɛn maan dra. ¹⁶ 'Wı zɪɛ -yɛɛ -kɔnman 'nan, an Bali -le -pei -tɔ wɪnun "siala 'wı 'yi "a. Kɔɔ an 'ka "vale 'an 'wı 'wlıdɪ "nɛn maan dra zɪɛ -a dra dɪ. ¹⁷ 'Mɛn "cɛɛ 'wı 'wlıdɪ 'bɔ zɪɛ -a dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wı 'wlıdɪ 'bɔ nɛn an drɛ -yrɔ "le nɔan -le 'wı 'zʊ bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, ɛn maan dra.

¹⁸ Maan -tɔa 'nan, 'an 'bɔ blamin 'gʊɛ, 'wı "yi "drɛdɪ 'ka 'an nyɛn va dɪ. Kɔɔ an ya "vale 'an 'wı "yi "dra, 'pian 'an 'pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ¹⁹ 'Wı "yi "nɛn -a -cin cɪ 'an 'ji "le 'an drɛ bɛ, ma'an 'bɛ 'dra dɪ, 'pian 'wı 'wlıdɪ "nɛn an 'ka "vale 'an dra dɪ -a 'bɔ nɛn maan dra. ²⁰ En -te an 'wı zɪɛ -a dra bɛ, yaa -kɔnman 'nan, 'mɛn "cɛɛ dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wı 'wlıdɪ 'bɔ nɛn an drɛ -yrɔ "le nɔan -le 'wı 'zʊ bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, ɛn maan dra.

²¹ 'Wɪnun 'bɔ nɛn maan dra zɪɛ, -yɛɛ -maan maan -tɔa 'nan, 'wı "yi "cin a 'an 'ji 'nan 'an drɛ, 'pian mɛɛn "tʊɛ -e 'an 'wı 'wlıdɪ "drɛ. ²² 'Mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an Bali -le -pei -tɔ wɪnun "siala 'wı tɪglɪ 'a "le 'an 'ta wɔla "da. ²³ 'Pian 'an drɛ wɪnun -ko -si pee da zia. -Si pee zɪɛ e ya -si nɛn e 'ka "vale Bali -le -pei 'e 'kɔn dɪɛ -a. 'Ta wɔladɪ -si zɪɛ -a da bɛ, -yɛɛ 'an drɛ 'wı 'wlıdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wı 'zʊ. En an 'wı 'wlıdɪ "dra.

²⁴ 'Wı -dan 'bɛ 'bɔ 'an man. -Tɪ nɛn maan ye -e 'yaan 'sʊ 'wı zɪɛ -yrɔ? En -tɪɛ 'an "sia -ka -lɔ? ²⁵ An -ciala Zozi Crizi -va -e 'an -kaa "tɪ Bali muo "fɔ, kɔɔ -yɛɛ 'wı zɪɛ -a drɛ.

Maan 'le -sɛanla -a vıdɪ -a 'nan, 'mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an drɛ Bali -le -pei -lɔ "le -yee nɔan -le 'wı 'zʊ. 'Pian 'an drɛ wɪnun va bɛ, an ya 'wı 'wlıdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wı 'zʊ.

8

Bali lei 'saun 'bɛ Zozizan "paala

¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, minnɔn nɛn o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, Bali -le tin -tɛdɪ o da 'si o man. ² Kɔɔ Bali lei 'saun 'bɛ o "paala. -Yee "wɛan 'belidɪ 'kpa drɛ -wee vɛ -a, ɛn o drɛ min -tʊwli "a o 'vale Zozi Crizi -a. 'Wı zɪɛ -yee "wɛan o 'sʊ 'wı 'wlıdɪ "le 'plɛblɛ 'lɔ, ɛn -ka -le 'plɛblɛ 'ka "nyian o da dɪ.

³ -Kaa ya blaminɔn -a -le "wɛan bɛ, Bali -le -pei 'ka -kɔlɛ 'wı 'wlıdɪ "le 'plɛblɛ 'sidɪ -a -kaa da dɪ. 'Pian Bali -a drɛ. 'E 'pɪ 'pa 'sia

'trɛda "le blamin -le 'wɪ 'zʊ. ɛn e tin -tɛ "da blaminun -le 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. E -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji. ⁴ Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'wɪ nɛn -pei -a 'vɪ bɛ 'e drɛ -cee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -kaa -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. E ya -kaa nɛn -ka'a 'ta 'wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ winun da dɪ, 'pian -kaa 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ -cee vɛ -a.

⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ winun nɛn waa -wɛɛman. 'Pian minnun nɛn Bali lei 'saun 'bɛ o "paala bɛ, 'wɪ nɛn e "sia Bali lei 'saun 'va bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -wɛɛman 'nan 'o dra. ⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ta wɔladɪ min 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian min nɛn yaa -wɛɛman 'nan, 'e 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. ɛn -fɔdɪ -trɔɔ a -yee vɛ -a. ⁷ Min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, e ya Bali 'nanmanzan 'a. Kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla Bali -le -peinun da dɪ. ɛn 'wɪ 'kpa, -a san 'ka 'kɔlaman -a drɛdɪ -a "fo "dɪ. ⁸ -Yee "wɛan minnun nɛn o 'bɔ 'ci 'sɔ winun 'bɛ o "paala bɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o 'sɔ Bali lɛ "fo "dɪ.

⁹ 'Cee vɛ bɛ, 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ winun "cɛɛ 'ka "paala "nyian dɪ, 'pian Bali lei 'saun nɛn. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, -a -nan nɛn e 'ka "paala. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn Crizi lei 'saun 'ka -yrɔ "dɪɛ, te -a san 'ka Crizi -le vɛ -a dɪ. ¹⁰ 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'ka 'vale Crizi -a ka drɛ "le min -tɔwɪ "le 'wɪ 'zʊ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka po -le -kɔndɪ 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a, ka 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'le "wɛan. 'Pian Bali 'ka drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ, -yee "wɛan Bali lei 'saun 'belidɪ -nɔn 'cɛɛ. ¹¹ Bali 'bɛ Zozi Crizi wɪuan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan kaa nɛn Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, Bali 'bɔ 'belidɪ -nɔan 'ka po nɛn e -taa "kalɛ bɛ -yrɛ. Kɔɔ ka drɛ "le min -tɔwɪ "le 'wɪ 'zʊ 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a.

¹² 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve -cɛɛ bɛ, -a da nɛn -kaa 'ta wɔla. -Yɛɛ ci -kaa da "le fiɛn -le 'wɪ 'zʊ. 'Pian wa'a vɪlɛ 'nan -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ winun da dɪ. ¹³ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, -te ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian -te ka Bali lei 'saun 'tʊɪ n e 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ winun yi -ka bɛ, 'belidɪ dra 'cee vɛ -a.

¹⁴ Minnun pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ, o ya Bali -le 'nɛnnun -a. ¹⁵ Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a -ci "cɛɛ 'nan, ka ya

Bali -le nɔannun nɛn o "klanman Bali lɔ bɛ waa dɪ. 'Pian -a -ci nɛn 'nan, ka drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan nɛn -kaa -kɔlaman Bali laabʊdɪ -a -kaa "tɪ -baba. ¹⁶ Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -cin -tɔa -kaa 'ji 'nan, 'wɪ 'kpa, -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a. ¹⁷ -Yee "wɛan -te -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, "yinun nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra 'yee minnun lɛ bɛ, -kaa blɪnan a "va. -Kaa blɪnan a "va -kaa 'vale Crizi -a. Kɔɔ 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te -kaa ya -kaa yra yɪnan Crizi -le "wɛan bɛ, e dra 'wɪ 'kpa -a -e Bali 'e 'tɔ -dan -nɔn -cɛɛ -kaa 'vale Crizi -a tʊ -fɔla "da "ji.

Zozinɔn -taa "drɛɛ Bali -le -dan "nɛn "blɪnɔn 'a

¹⁸ Maan -tɔa 'nan, Bali -le -dan nɛn -kaa -taa "drɛɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a bɛ, e "mlian yra yɪdɪ nun pɛɛnɔn nɛn -kaa man tʊ 'gʊɛ -a -ji bɛ -a da. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa, Bali -le -dan zɪɛ e -taa "drɛɛ Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a tʊ -fɔla "da "ji. -Yee "wɛan Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnɔn 'ci 'kla "tra yi zɪɛ -a -pɛndɪ -a dɪ. ²⁰ Kɔɔ Bali -pɛ drɛ fɛnun zɪɛ o ya -nan 'e "tun, ɛn yi -tʊ bɔa "bɛ -e o -nan 'e 'nyan. Bali -pɛ drɛ fɛnun 'bɔ "cɛɛ wɛɛ 'nan 'e drɛ zɪ dɪ, Bali 'bɔ 'bɛ 'vɪ 'nan 'e drɛ zɪ. 'Pian Bali 'tɔ "da 'nan, ²¹ yi -tʊ bɔa "bɛ, -ka -le 'plɛblɛ zɪɛ e "sia o da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ 'belidɪ nɛn Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ, e -kɔan -wee vɛ -a "nyian.

²² -Kaa -tɔa 'nan, Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnɔn bɛ, o "koe "a -nyannan, ɛn o ya -trunnan "le lɪmɔn nɛn e -fɔ -srunan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

²³ 'Pian Bali -pɛ drɛ fɛnun 'bɔ 'saza "cɛɛ dɪ, -kaa 'bɔ "nyian -kaa nɛn Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ fɛ 'tɛdɛ -a bɛ, -kaa ya -trunnan -kaa 'ji. -Kaa ya yi nɛn Bali -kaa dra 'yee 'nɛnnun -a 'e 'va nun bɛ -a -pɛnnan. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, -ka -le 'plɛblɛ 'ka 'kɔan "nyian -kaa da dɪ.

²⁴ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ -kaa 'bli a "da 'nan, -kaa ya -kaa 'sidɪ 'wɪ 'ji, 'pian -a -ci 'ka tian 'e bɔladɪ 'wein dɪ. Kɔɔ -te fɛ nɛn min 'bli -a -yrɛ 'nan yaa 'yɪ bɛ, wa'a "nyian -a ve 'nan -a 'bli -a -yrɛ "dɪ. Fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ 'a bɛ ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan 'e 'bli a -yrɛ "dɪ. ²⁵ 'Pian -cee vɛ bɛ, fɛ nɛn -ka'a ye tian -kaa yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn -kaa 'bli a, ɛn -kaa 'man a 'e -srandɪ -a man -pɛndɪ -a.

²⁶ Bali lei 'saun 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. -Kaa "koe 'ka -kaa da dɪ, ɛn zɪ kɔ -kaa 'wɪ tin 'ba Bali lɛ bɛ, -ka'a tɔa dɪ. -Yee "wɛan nɛn Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ -e 'wɪ nɛn blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪɛ

'e vɪ Bali lɛ. ²⁷ ɛn Bali 'bɔ nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun ci "vale 'e ve bɛ, yaa -ci maan. Kɔɔ minnun nɛn o ci Bali -le vɛ -a bɛ, o lɛ nɛn Bali lei 'saun Bali trɔ "baa "le zɪ Bali ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²⁸ -Kaa -tɔa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa Zozinɔn man bɛ, Bali -a dra -e 'e 'kɔn -wee 'wɪ "yi "a. Kɔɔ o Bali ye "yi, ɛn e o laabɔ "le zɪ e ci -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁹ Minnun nɛn Bali o 'si "va 'e 'cɛn bɛ, e o 'pla 'e 'cɛn 'nan, o -taa "drɛlɛ "le 'e 'pɪ -le 'wɪ 'zɔ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -a 'pɪ 'e 'kɔn "bɔɪnɔn "kaga zɪɛ o yei 'nɛn flin -a. ³⁰ Minnun nɛn Bali o 'pla 'e 'cɛn bɛ, e o laabɔ. ɛn o 'bɔ nɛn e o laabɔ bɛ, e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ɛn o 'bɔ nɛn e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, e 'tɔ -dan nɔn -wlɛ.

Bali-le blamin yɪdɪ "yi "bɛ -a -kɔɔn "manve "ka "dɪ

³¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'e -kaa "koe "tɔ -kaa da. Kɔɔ -te Bali a -kaa va zia bɛ, min 'e 'ci "paa -kaa man, 'pian ya'a -kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a -cɛɛ "fo "dɪ. ³² Bali 'ka 'e 'pɪ 'tɔlɛ 'e "tun "dɪ, yaa -nɔn 'sraga bɔvɛ -a -kaa pɛɛnɔn man. -Yee "wɛan e 'wɪ "yi pɛɛnɔn dra -cɛɛ -kaa 'vale -a -pɪ -a. ³³ Minnun nɛn Bali o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔdɪ -a o man dɪ. Kɔɔ Bali o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ³⁴ 'Wɪ 'kpa nɛn, min -tɔ 'ka 'kɔlaman tin -tɛdɪ -a o da dɪ. Kɔɔ Zozi Crizi -ka -wee "wɛan. ɛn "nyian bɛ, e wluan -kanɔn 'va, ɛn e ya Bali -pɛ "yi "da 'nan te e Bali trɔ "baa -kaa Zozinɔn 'le 'wɪ man.

³⁵ Crizi -le -kaa yɪdɪ "yi zɪɛ, -mɛ 'bɛ -kɔlaman -kaa 'sidɪ -a -a -sru? -Te e ya yɪa yɪdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya "klandɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'tɛ 'padɪ min da -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'yalɛ -tɛdɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'wɪ bɔdɪ min man -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, ya'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ³⁶ 'Wɪnɔn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kɔ drɛ 'yie vɛ -a -le "wɛan

tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ,

'kɔ 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ.

ɛn minnun 'kɔ "siala 'blanun nɛn o ya -tɛvɛ -a bɛ waa.»

³⁷ 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, -kaa wulo bɔala "va. Bali nɛn e -kaa 'yɪ "yi "bɛ, -yɛɛ dra -e -kaa wulo 'e bɔla "va. ³⁸ Maan -tɔa 'kpa tɪglɪ 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -yee yɪdɪ "yi -sru "dɪ. -Te e ya -kadɪ -a oo, ɛn -te e ya 'belidɪ -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa oo, ɛn -te e ya lei -wɪdɪnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya tɔ 'gɔvɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, ɛn te e ya tɔ nɛn e -taa "bɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya fɛnɔn nɛn o min "paala bɛ waa oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. ³⁹ 'O 'kɔn laji oo, ɛn 'o 'kɔn 'trɛda oo, wa'a 'kɔlaman -e 'o -kaa 'si -a -sru "dɪ. 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pɛ drɛ fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si Bali -le blamin yɪdɪ "yi -sru "dɪ. Yɪdɪ "yi zɪɛ Bali cɪla -kaa san Zozi Crizi -va ɛn yaa -ci kɔɔn -cɛɛ.

9

Izrael 'nɔn -mienun Bali -le "yi "fɔla 'o "trɔɛn -sru

¹ 'Wɪ nɛn an "ta -a ve 'gɔvɛ, Crizi -a -tɔa 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn. 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali lei 'saun -a -tɔa "nyian 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn 'mɛn 'ci "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da "fo "dɪ. ² -Te 'an 'ci nrɔn 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn da bɛ, an 'ta dra -trɔdrɔ, ɛn 'wɪ "naan 'an man. ³ -Yee "wɛan "te 'mɛn 'sidɪ Crizi man -kɔlaman paan -a drɛdɪ -a -e 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn 'o 'si 'wɪ 'ji bɛ, "te maan wɛɛ 'nan Bali 'e 'an 'si Crizi man -kɔɔbli.

⁴ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a drɛ Izrael 'nɔn lɛ bɛ -a da! Bali o drɛ 'yee 'nɛnnun -a. ɛn e 'tɔ -dan nɔn -wlɛ. ɛn e -tɔ 'e wei da -wlɛ 'nan, -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -wlɛ -e 'o -pli 'e man. ɛn e 'yee -pei -tɔ wɪnɔn -nɔn -wlɛ. ɛn zɪ kɔ 'wee 'pan bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ɛn e -tɔ 'e wei da -wlɛ 'nan, 'e o "sia 'wɪ 'ji. ⁵ ɛn o tranun nɛn 'li bɛ, -wɛɛ ci Bali -le min -dandannun -a. ɛn "nyian bɛ Crizi nɛn min 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, o va nɛn waa -ya blamin -a. Bali nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn da bɛ, 'tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -a man 'li 'trilii. Amen!

-Tɪnɔn 'bɛ ci Bali -le minnun tɪglɪ 'a?

⁶ 'Wɪ nɛn Bali -tɔ "da Izrael 'nɔn lɛ zɪɛ -a "nɛn "fɔ 'e "tun? -Cɛjɛ -a "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Izrael 'nɔn pɛɛnɔn "cɛɛ ci Bali -le minnun -a dɪ. ⁷ O

ya Abraam kludanōn 'a. 'Bē a zī, 'pian o pēēnōn "cēē cī Abraam -le 'nennun nēn Bali -a 'vī bē waa dī. Kōō Bali -a 'vī Abraam lē 'nan: «'I 'pī Izak 'bē -taa 'i kludanōn 'yalē.»
 8 'Wī zīē yaa -kōōnman -cēē 'nan, 'nennun nēn Abraam o -ya 'e 'pōn -jī bē, o pēēnōn "cēē cī Bali -le 'nennun -a dī. 'Pian 'nennun nēn e o -ya 'wī nēn Bali -a 'vī bē -a da bē, -wēē cī 'o 'nrōndī "le Abraam kludanōn 'le 'wī 'zū.
 9 Kōō 'wī nēn Bali -a 'vī Abraam lē bē, -nyrēn 'gū. E 'nan: «Lē pee, tū 'bō 'lein 'gūē -a man bē, "mēn vīnan 'an 'ta bē, te 'i nan Sara 'nēn 'klōnmōn -ya.»

10 En "nyian bē, 'wī nēn e drē Rebeka -le vē -a bē, 'ka 'cī "nrōn "da. 'O 'vale 'kū tra Izak -a 'o 'pōn 'sī. 11-12 Tū nēn te wa'a tian 'nennun 'bō yra yīē dīē, ēn Bali -a 'vī Rebeka lē 'nan: «'Nēn ceje 'bē -taa "drēlē 'e -suannēn 'suzan 'a.» Tū nēn Bali 'wī zīē -a vē Rebeka lē bē, te 'nennun 'bō 'ka tian 'wī 'wlīdī "tōwli "drēlē dī, ēn wa'a tian 'wī 'yī "tōwli "drēlē dī. 'Wī zīē yaa -kōōnman -cēē 'nan, Bali 'ka min sia "va 'yee vē -a 'e drē wīnun man dī. 'Pian Bali min "sia "va "le zī e cī "va "bē -yee 'wī 'zū.
 13 'Wī 'kpa nēn, 'wī zīē -yēē dra. Kōō e ya 'crēn -tēdī 'nan: «An Zago 'yī 'yī, ēn an 'nan Ezo man.»

14 'Wī nēn an "sia -a vīnan zīē, -a -cī nēn 'nan Bali 'ka 'wī 'dra 'e 'nōan da dūv? -Cējē, -njēē dī. 15 'Pian 'wī nēn Bali -a 'vī Moizi lē bē, 'ka 'cī "nrōn "da "tū. Yaa 'vī -yrē 'nan: «Min nēn an cī "vale 'an nyrinda "sia bē, -a san nēn maan nyrinda "sia. En min nēn an cī "vale 'an "paa "va "bē, -a san va nēn an "paa.»

16 -Yee "wēan Bali -le min nyrinda 'sidī 'lee -yee 'padī min va bē, ya'a 'sia min 'bō 'va dī. En e 'ka 'nan min -a -wēēman 'e 'bō 'le 'plēblē 'a dī. 'Pian e "sia Bali 'bō nēn min nyrinda -sēan "da "bē -a va.

17 En "nyian bē, 'ka 'cī "nrōn 'wī nēn Bali -a 'vī Ezipti mingōnnēn nēn waa laabo Faraōn bē -yrē "bē -a da. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan: «Mēin drē mingōnnēn -a, 'nan 'yie "wēan -e minnun 'o 'mēn 'plēblē 'cī yī, -e 'waan 'tō fuilaman 'trēda 'lēglōn pēēnōn 'jī.»

18 'Wīnun zīē -wēē -kōōnman 'nan, min nēn Bali -a "vale 'e nyrinda "sia bē, -a san nēn yaa nyrinda "sia. En min nēn Bali -a "vale

'e 'bli da -tōa 'plēblē -e 'e vīē 'e 'wī 'cī man dīē, -a san lē nēn yaa dra.

19 -A -mienan blamin -kōlaman -a laabūdī -a 'nan: «-Te 'bē -a zīē, -mē "le "wēan nēn Bali 'wī "nēn -kōōnman min lē "mēn? Kōō min -tū 'ka 'kōlaman -sa -fōdī -a Bali 'nēan dī.» 20 E ya "le 'an laabū 'nan: «-Tī nēn blamin -a, ēn e -sa -fōa Bali 'nēan?» Kōō blamin a Bali -pē drē fē "tūn "a. En -pē drē fē 'ka 'kōlaman -e 'e 'wī 'tō 'e drēzan man dī. 21 -Kaa -tōa 'wein 'nan, -pō nēn -pō -tōzan cī "vale 'e -tōa "bē, -a 'bō nēn yaa -tōa. Yaa -mie -tōa "bē, wēē bōala 'jī min "fī yaa cīn yīnan, ēn yaa -mie -tōa "bē, 'o ya fēnun trē -jī vē -a. Zī blamin cī Bali lō zīē.

22 -Yee "wēan, -te Bali a "va 'nan 'e 'yee nyran -blīdī -cī -kōōnman -e minnun 'o 'yee 'plēblē 'cī yī bē, -a -nōan da nēn. 'Pian minnun 'bō nēn o cī paan "le 'nan Bali 'e nyran -blī o va -e 'e o -nan -nyan zīē, Bali 'e 'man -sran o va. 23 Bali 'wī zīē -a drē min peenun nēn e ya "vale 'e o nyrinda "sia bē -wēē "wēan. Minnun zīē e 'o 'sī "va 'e 'cēn 'nan -e 'o 'yee -dan cī yī.

24 -Kaa 'bō Zozinōn nēn, ēn -kaa ya 'lēglōn 'tūdū -jī 'nōn 'a. Bali 'ka min laabūlē Zuif 'nōn 'saza 'va dī. 25 'Wī zīē Bali 'lewei vīzan -tū a 'lī waa laabo Oze, yaa 'vī -a -nan 'mōn. Kōō yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'jī 'nan:

«Minnun nēn o 'ka 'e 'cēn 'mēn minnun -a dīē, an -taa "o laabūlē 'mēn minnun.

En 'lēglōn nēn ma'an yīē "yī 'e 'cēn dīē, an -taa -a laabūlē 'an 'cī 'sō 'lēglōn.

26 En "nyian bē, minnun nēn maan 'vī -wlē 'nan, ka 'ka 'mēn minnun -a dīē, 'o 'tō -taa "kōnlē Bali nēn -a yīē -a "man "bē, -yee 'nennun.»

27 'Pian Izraēl 'nōn 'bō 'le vē -a bē, Bali 'lewei vīzan -tū nēn 'lī waa laabo Ezai bē e 'wī 'tū 'vī -a -nan 'mōn. Kōō yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'jī 'nan:

«-Te Izraēl 'nōn a "kaga "le 'nan jemie man nyrēn -le 'wī 'zū oō, o va min "nēn "wēnnēn "cē "nēn Bali -a "sia 'wī 'jī.

28 'Wī nēn Minsan -a 'vī 'nan 'e dra 'trēda bē, yaa 'lē sōōman "fo, ēn yaa dra tada.»

29 En Ezai -a 'vɪ "nyian 'e 'cɛn 'nan:
 «"Te 'e 'kɔn 'nan
 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali 'ka -kaa klu "wɛnnɛn
 'tʊɪɛ 'trɛda dɪɛ,
 "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nɛn
 waa laabo Sodɔm bɛ -yee 'wɪ 'zʊ,
 ɛn "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nɛn
 waa laabo Gomɔr bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.»

*Yi -teradɪ Zozi Crizi da man nɛn Bali min
 'siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a*

30 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a 'le 'sran-
 nan "nɛn 'nɔn? -Nyɛn 'nan, minnɛn nɛn o
 'ka Izraɛl 'nɔn 'a dɪ, ɛn o 'ka -a -wɛɛnan 'nan,
 'o -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ dɪɛ, Bali o "siala
 min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -wee yi -teradɪ 'e da man.

31 'Pian Izraɛl 'nɔn 'bɔ nɛn waa wɛɛ 'kpa tɪglɪ
 'nan, 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da 'o 'bɔ 'le
 'plɛblɛ 'a nɛn 'o -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ bɛ,
 wa'a bɔɪɛ -ji dɪ. 32 -Mɛ "le "wɛan nɛn Izraɛl
 'nɔn 'ka bɔɪɛ -ji dɪ? Fɛ -le "wɛan nɛn wa'a
 bɔɪɛ -ji dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, -wee -kɔndɪ "min tɪglɪ
 'a Bali 'lɛ bɛ, wa'a -wɛɛɪɛ 'nan 'e 'si 'wee yi -
 teradɪ Bali da va dɪ. 'Pian waa wɛɛ 'nan, 'o
 -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ 'ta wɔladɪ -pei -tɔ
 wɪnun da 'o 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. -Yee "wɛan o
 srɔɛn -wi -kɔɪɛ nɛn e min -tiala bɛ -a man. -
 Kɔɪɛ zɪɛ Crizi nɛn. 33 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
 Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
 'nan:

«Bali "e 'nan,
 an -kɔɪɛ -tʊ 'pla Zeruzalɛm.
 -Kɔɪɛ zɪɛ minnɛn srɔɛn -wia "man,
 ɛn e minnɛn -tiala.
 Min oo min nɛn
 e yi -tɛra -kɔɪɛ zɪɛ -a da bɛ,
 -a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dɪ.»

10

1 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'an 'nanman wɪ a -
 tɔwli, ɛn 'wɪ nɛn maan laabo Bali lɔ Zuif
 'nɔn 'le vɛ -a bɛ e ya -tɔwli. 'Wɪ zɪɛ -nyɛn
 'nan Bali 'e Zuif 'nɔn 'si 'wɪ 'ji. 2 'Wɪ 'kpa,
 maan ve o man 'nan, o ya 'o kɔaladɪ Bali
 man 'kpa tɪglɪ. 'Pian wa'a 'wɪ 'tɔdɪ paa "va
 "dɪ. 3 Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ 'nan -e 'e blamin
 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, wɛɛ -fɔla 'o "trɔɛn -
 sru. 'Wɪ zɪɛ wa'a -ci maan "fo "dɪ, ɛn waa
 -wɛɛman tian 'nan 'o dra 'o 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a
 -e 'o -kɔn min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. 4 'Pian -kaa -tɔa
 'nan, 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da -e Bali 'e
 min 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, Crizi -a yi -ka. E
 Bali -le -pei -tɔ wɪnun 'lɛ sɔɔ, -yee "wɛan 'bɛ

nɛn 'gʊɛ, yi -teradɪ Crizi 'bɔ da man nɛn Bali
 min 'siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a.

5 'Wɪ nɛn Moizi -a 'vɪ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da
 "tʊ! 'Ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da -e Bali 'e
 min 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, Moizi -a 'wɪ crɛn
 -tɛ. Yaa crɛn -tɛ 'nan:
 «Min nɛn e 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun da,
 ɛn ya'a -a -tɔwli "cɛ "srɛɪɛ dɪɛ,
 e 'belidɪ ye.»

6 En min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Bali o 'sia 'e 'lɛ
 min tɪglɪ 'a 'wee yi -teradɪ 'e da man bɛ, -wee
 vɛ a "yi. Kɔɔ Moizi -a crɛn -tɛ "nyian 'nan:

«Te 'i 'ci "nrɔn 'nan,
 -tɪɛ -taa "kʊɪɛ laji
 -e 'e 'ta min 'sizan 'wɪ 'ji -a dɪ?»

7 «En te 'i 'ci "nrɔn "nyian 'nan,
 -tɪɛ -taa "kʊɪɛ -yremo fla
 -e 'e min 'sizan 'wɪ 'ji wluan -kanɔn 'va dɪ?»

8 'Pian -wee vɛ nɛn 'gʊ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
 'nan:

«Bali wei a 'e -plidɪ 'ka man -kogo.
 E ya 'ka 'bɔ 'le,
 ɛn e ya 'ka souba ji.»

'Wɪ zɪɛ e ya yi -teradɪ Bali da 'wɪ nɛn kʊa
 ve 'cɛɛ bɛ -a. 9 -Nyɛn 'nan, min oo min nɛn
 yaa ve 'e 'le 'nan, Zozi a Minsan -a, ɛn e yi
 -tɛala "da 'nan, Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ,
 min zɪɛ Bali -taa -a 'silɛ 'wɪ 'ji. 10 Kɔɔ -te min
 yi -tɛala Crizi da 'e 'bli pɛɛnɔn 'a, ɛn yaa ve
 'e 'le 'nan, -yɛɛ cɪ Minsan -a bɛ, min zɪɛ Bali
 -taa -a 'silɛa min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ, ɛn yaa "sia 'wɪ
 'ji. 11 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba
 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min oo min nɛn
 e yi -tɛra Minsan da bɛ,
 -a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dɪ.»

12 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪɛ e ya blamin -
 tʊdʊ pɛɛnɔn 'le vɛ -a. -Te min a Zuif min -a
 oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn 'pee -ji min -a oo, o
 san a -tɔwli. En e "yi "dra min -tʊdʊ pɛɛnɔn
 nɛn waa trʊ "baa bɛ -wɪɛ. 13 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn
 -tɛdɪ 'nan:

«Min oo min nɛn
 e Minsan trʊ "baa bɛ,
 Bali -taa -a 'silɛ 'wɪ 'ji.»

Izraɛl 'nɔn 'le toba wei "ka "dɪ

14 -Kaa -tɔa 'nan, -te minnɛn 'ka yi tɛala
 Minsan da dɪɛ, wa'a -kɔɪɛman -e 'o trʊ 'ba
 dɪ. En -te minnɛn 'ka Minsan -le 'wɪ manɪɛ
 dɪɛ, wa'a -kɔɪɛman -e 'o yi -tɛra "da "dɪ. En

-kaa -tōa "nyian 'nan, -te min 'ka Minsan -le 'w₁ v₁ε minnun ε d₁ε, wa'a -kōlaman -e 'o man d₁. ¹⁵ En min -t₁ "ka -e 'e Minsan -le 'w₁ v₁ minnun ε, te Minsan 'ka -a 'palε -sia d₁. 'Pian 'w₁ z₁ε Bali -a drε Izraēl 'nōn "le "lε. 'W₁ nēn 'e 'c₁εn -t₁εd₁ Bali -le 'fluba 'j₁ 'e 'c₁εn bε, -a da w₁ 'bε drε -wee vε -a. Kōō e ya 'e 'c₁εn -t₁εd₁ 'nan:

«E drε 'w₁ "y₁ "a,

εn minnun nēn

o 'w₁ 'nōnōn ve bε o -ta.»

¹⁶ 'Pian Izraēl 'nōn "kaga 'ka 'ta w₁lεa 'w₁ 'nōnōn z₁ε -a da d₁. 'W₁ 'bō nēn waa drε z₁ε Bali 'lewei v₁zan Ezai nēn 'li bε yaa 'v₁ -a -nan 'mōn. Kōō yaa c₁εn -tε Bali -le 'fluba 'j₁ 'nan:

«Minsan, min "kaga 'ka y₁ -tεlεa 'y₁ε 'w₁ nēn k₁va 'v₁ bε -a da d₁.»

¹⁷ Maan ve 'c₁εε 'nan, y₁ -tεrad₁ Bali da bε -a pou 'sia 'w₁ nēn min -a maan "bε -a va. En 'w₁ z₁ε 'w₁ 'pee "c₁εε d₁, Crizi -le 'w₁ nēn.

¹⁸ -Yee "wεan maan laabo "mēn 'nan, 'w₁ z₁ε -a 'bō nēn Izraēl 'nōn 'ka "o "manlε d₁ub? -Cεjε, -njεε d₁. Waa 'man -goezee. Kōō e ya 'e 'c₁εn -t₁εd₁ Bali -le 'fluba 'j₁ 'nan:

«Minsan -le 'pasianōn 'k₁v

'trεda fε pεenōn 'nan,

εn o wei fuilaman 'trεda "fo.»

¹⁹ -Te 'bε "c₁εε d₁ε, 'w₁ nēn waa 'man bε -a 'bō nēn wa'a -ci manlε d₁ub? -Cεjε, -njεε d₁. Waa -ci 'man -goezee. Moizi -wee 'w₁ 'v₁ 'e 'c₁εn. Kōō yaa c₁εn -tε o man 'nan:

«Bali "e 'nan,

an -taa -a drεlε

-e 'ka man b₁ minnun nēn

wa'a 'kōan paan 'mēn minnun -a d₁ε o va.

En an -taa 'bli 'fōlε 'ka 'j₁ minnun nēn

wa'a paan 'an 'tōa d₁ε o man.»

²⁰ En Ezai "e 'w₁ z₁ε -a 'v₁ "nyian. Kōō yaa c₁εn -tε 'nan:

«Bali "e 'nan,

minnun nēn o 'ka paan 'an -wεenan d₁ε waan 'y₁.

En minnun nēn

wa'a -wεεlε paan 'nan

'waan -tōa "d₁ε,

'an 'fli kōōn -wlε.»

²¹ 'Pian Ezai -a 'v₁ Izraēl 'nōn 'le vε -a 'nan:

«Bali "e 'nan,

'an 'pε -f₁v 'e 's₁ud₁ "j₁ minnun nēn

o "trōen "yuyu "taan,

te waan wei fuimlan 'nan bε -wlε.»

11

Bali 'ka 'e y₁ε 'silε 'yee minnun Izraēl 'nōn 'va d₁

¹ -Yee "wεan maan laabo "mēn 'nan, Bali 'e 'pε 'si Izraēl 'nōn -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a d₁ub? -Cεjε, e 'ka z₁ "fo "d₁. Kōō 'an 'bō 'g₁vε, Izraēl min nēn 'maan, εn Abraam 'bε c₁ 'an tra -a. Waan 'ya Benzamen kluda. ² Bali 'ka 'e 'pε 'silε Izraēl 'nōn nēn e o 'si "va 'e 'c₁εn bε o -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee minnun -a d₁. 'W₁ nēn 'e 'c₁εn -t₁εd₁ Bali -le 'fluba 'j₁ 'nan, Eli Izraēl 'nōn man w₁ 'pla Bali lε bε, 'ka 'ci "nrōn "da. ³ 'W₁ nēn Eli -a 'v₁ bε -nyrēn 'nan:

«Minsan,

Izraēl 'nōn 'i 'lewei v₁nōn tεε,

εn fεnan pεenōn nēn minnun 'sraga 'b₁ 'y₁ε bε,

waa -nan wii.

'An 't₁w₁l₁ 'mēn 'f₁v 'i 'lewei v₁zan -a

εn o ya -a -wεenan 'nan 'waan -tεa.»

⁴ -Mε "w₁ nēn Bali -a 'v₁ Eli lε? Yaa 'v₁ -yrε 'nan:

«An minnun 'si "va -k₁p₁ 's₁ōrav₁l₁ (7.000) 'mēn vε -a.

Minnun z₁ε wa'a 'o "p₁o -sōn₁lεa yiba "min nēn

waa laabo Baal bε -a w₁l₁ -e 'o bō d₁.»

⁵ -A -t₁w₁l₁ "nēn "nyian tian cεεg₁ y₁ -a. Bali "y₁ drε Izraēl 'nōn lε, εn e min "nēn "wεenen "cε 'si "va 'yee vε -a. ⁶ E 'ka 'nan o drε w₁nun man nēn Bali "y₁ z₁ε -a drε d₁. -Te 'e 'kōn 'nan o drε w₁nun man nēn bε, "te maan ve 'nan Bali -le "y₁ z₁ε "y₁ "cεε d₁.

⁷ 'W₁ nēn an "sia -a v₁nan z₁ε, -a 'le 'sran-nan "nēn 'nan, fε nēn Izraēl 'nōn c₁ -a -wεenan bε, o pεenōn 'ka -a y₁lε d₁. Minnun nēn Bali o 'si "va o y₁ε "bε -wεε 'y₁, 'pian min -mienun -le vε bε Bali o 'bli 'ta -tō 'plεblε -e 'o v₁lε 'o 'w₁ 'w₁ man d₁. ⁸ 'W₁ z₁ε e ya 'e 'c₁εn -t₁εd₁ Bali -le 'fluba 'j₁. Kōō e ya 'e 'c₁εn -t₁εd₁ 'nan:

«Bali y₁ -fōl₁ o da 'nan

-e 'o v₁lε 'o 'w₁ 'tō d₁,

εn -e 'o v₁lε 'o fεnan y₁ d₁,

εn -e 'o v₁lε 'o 'w₁ man d₁.

E ya z₁ε -trilii cεεg₁ y₁ -a.»

⁹ 'W₁ 't₁w₁l₁ z₁ε mingōnnen David nēn 'li bε, "e 'v₁ 'nan, e bōa "o man "nyian. Kōō yaa c₁εn -tε 'nan:

«-Wee "fēdi drēd₁ bε,

'e drε "le 'nan san nēn

waa nyrēn 'o 'bō 'fli lε -e 'e o 'kun.

En 'e drε "le 'nan "se "nen
 waa -tin 'o 'bɔ 'fli lε -e 'e 'o 'kun.
 En "nyian bε 'e 'o 'si Bali man -kɔɔbli,
 -e Bali 'e 'wɪ "nen -kɔɔn -wle.
 10 Bali 'e 'o yiε 'wi
 -e 'o vɪε 'o fεnan yɪ dɪ.
 En 'o 'fɔ nɔan -a 'li 'trilii.»

*Zozinɔn nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, Paul 'wɪ
 'pla -wle*

11 Maan laabo "mɛn 'nan, 'wɪnɔn nen an
 "sia -a vɪnan zɪε, -a -ci nen 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si
 Izrael 'nɔn -sru 'li "fo "le vε -a? -Cεjε, -njεε "fo
 "dɪ. 'Pian -wee "trɔɛn "yuyy 'tandɪ -le "wεan
 nen Bali 'leɣlɔn 'pɛe -ji minnɔn 'si 'wɪ 'ji. Yaa
 drε zɪε 'nan -e Izrael 'nɔn 'o man -wεε man
 bɔdɪ -a 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪɣlɪ 'a 'e 'lε.
 12 -Kaa ye 'nan, Izrael 'nɔn 'le "trɔɛn "yuyy
 nen waa 'tan bε, -yεε "yi -dan drε 'trɛda 'nɔn
 pɛɛnɔn lε. En -wee 'sidɪ Bali man 'bɔ zɪε, e "yi
 -dan drε minnɔn nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε
 -wle. -Yee "wεan tɔ nen Izrael 'nɔn pɛɛnɔn -
 fɔa Zozi 'va bε, "yi zɪε e -ciala "da min -tɔdɔ
 pɛɛnɔn 'le vε -a.

13 'Ka pɛɛnɔn nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε,
 maan ve 'cεε 'nan, Zozi 'an drε 'yee 'pa
 'siazan -a 'ka 'va zia. 'Wɪ zɪε yaan 'ci "nran-
 man 'kpa tɪɣlɪ. 14 Kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan,
 'cee drɛdɪ min tɪɣlɪ 'a Bali 'lε 'le "wεan bε,
 man bɔdɪ -wlamlan 'an "bɔɪ Zuif 'nɔn 'ji, -e
 'o man -wεεdɪ 'sia 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪɣlɪ
 'a 'e 'lε. 'Wɪ zɪε -yεε -maan 'lɔɔ -e 'an -kɔla o
 "fli yaa 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. 15 -Kaa -tɔa 'nan, tɔ nen
 Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru "bε, -a -nan nen
 e -si 'lε 'sɔ en 'o 'vale 'trɛda min -tɔdɔ pɛɛnɔn
 'a o yei "sɛn 'e cin va. -Yee "wεan tɔ nen Bali
 o -sɛan "nyian 'e 'va bε, 'wɪ nen e -ciala "da
 "bε e dra. 'Wɪ 'kpa, yi zɪε -a da bε minnɔn
 nen o kaa bε o wuanla -kanɔn 'va.

16 E ya "le 'an 'wɪ -kɔɔn "man wɪ -tɔ vɪ 'cεε.
 -Te fε -tɔ a en waa tɛdɛ -nɔn Bali lε bε, fε zɪε
 -a pɛɛnɔn dra 'saun Bali 'lε. -A -tɔwli "nen
 "nyian 'gɔ. Yiba "nen -a pou a Bali -le vε -a
 bε, te -a pɛɛnɔn drε Bali -le vε -a.

17 Izrael 'nɔn a "le yiba nen waa pɛ -mie
 cɛɛn "da "bε -yee 'wɪ 'zɔ. En 'ka 'bɔ nen ka
 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, 'cεε cɪ "le 'nan plɔ -ji yiba
 "pɛnɔn nen waa -tɔɔ yiba "pɛnɔn zɪε o "pa 'ji
 bε -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bε nen 'gɔε 'cee 'plɛblɛ "sia
 yiba 'bɔ pou ji.

18 -Yee "wεan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi
 "mlian yiba "pɛnɔn nen ka ya o "pa 'ji bε o

da dɪ! -Te 'wɪ zɪε -a -cin nen 'ka 'ji bε, e ya "le
 'an vɪ 'cεε 'nan, cεε "cεε cɪ 'ka 'tɔdɪ yiba "pou
 wlu dɪ, 'pian -yεε cɪ 'e 'tɔdɪ 'ka 'wlu. 19 En -
 a -mie dra bε, kaa ve 'nan: «'Wɪ zɪε e ya 'wɪ
 'kpa -a. 'Pian Bali yiba "pɛnɔn zɪ o cɛɛn "da
 'nan -e 'kɔ drε o "pa 'ji 'nɔn 'a.» 20 Maan ve
 'cεε 'nan, 'wɪ 'kpa nen kaa 'vɪ. 'Pian -a -cin 'e
 'kɔn 'ka 'ji 'nan, wa'a yi -tɛlɛa Bali da dɪ, -yee
 "wεan nen e o 'si 'nan. En 'cee yi -tɛradɪ Bali
 man nen ka drε o "pa 'ji 'nɔn 'a. -Yee "wεan
 te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian o da dɪ, 'pian
 'ka "klan Bali lɔ! 21 Kɔɔ Zuif 'nɔn 'bɔ nen o cɪ
 Bali -le minnɔn wle tɪɣlɪ 'a bε, Bali 'ka o 'tɔvɛ
 'e "tun "dɪ. -Yee "wεan -te kaa drε "le -wee
 'wɪ 'zɔ bε, ya'a 'ka 'tɔvɛ 'e "tun "fo "dɪ.

22 'Wɪ nen an "sia -a vɪnan 'gɔε -a da bε,
 'ka Bali -le "yi "nanjɛn -tɔ! En 'ka -yee 'wɪ
 'tɔndɔn -nanjɛn -tɔ! Bali -a kɔɔn minnɔn
 nen o 'si -a -sru "bε -wle 'nan 'yee 'wɪ a
 'tɔndɔn, en e "yi drε 'cεε. 'Ka 'fɔ -yee "yi zɪε
 -a -sru, -te bε "cεε dɪε, 'ka 'bɔ "nyian Bali "cee
 'si wo -nan "le zɪ yaa drε yiba "pɛ tɛdɛnɔn lε
 bε -yee 'wɪ 'zɔ. 23 En Izrael 'nɔn 'bɔ 'le vε bε,
 -te -wee "trɔɛn "yuyy zɪε o 'si -a 'tandɪ man
 en o yi -tɛradɪ 'sia Zozi da bε, Bali o -tɔa 'o
 "pa 'ji "nyian. Kɔɔ Bali a 'plɛblɛ -e 'e 'wɪ zɪε
 -a drε. 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, ka ya "le
 'nan plɔ -ji yiba "pɛnɔn nen Bali o cɛɛn en e
 o tɔɔ 'yee yiba 'kpa da bε -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian
 -kaa -tɔa 'wein 'nan 'wɪ zɪε -njεε wa'a dra dɪ.
 En Izrael 'nɔn 'bɔ nen -yee yiba 'kpa pɛnɔn
 -a bε, -te Bali o tɔɔ 'o "pa 'ji yiba 'kpa da bε,
 -a -nɔan da nen.

*Bali a 'va 'nan 'yee 'yi 'e drε 'trɛda min-
 nɔn pɛɛnɔn 'le vε -a*

25 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ nen -a -ci a 'e yɔɔdɪ
 minnɔn man bε, an ya "vale "ka -ci man.
 Kɔɔ an 'ka "vale 'ka 'fli see "paa -e 'wɪ 'pɛe
 -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'wɪ zɪε -a da dɪ. 'Wɪ zɪε
 -nyɛn 'nan, Izrael 'nɔn -mienun a "trɔɛn
 "yuyy 'tannan, 'nan 'o 'ka "vale 'o yi -tɛala
 Zozi da dɪ. E -fo zɪε -trilii -e tɔ nen 'leɣlɔn
 'pɛe -ji minnɔn pɛɛnɔn nen Bali o laabɔ bε
 e o "sia 'wɪ 'ji bε 'e bɔ. 26 "Bε -sru -e 'e Izrael
 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji "mɛn. 'Wɪ zɪε e ya 'e
 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya
 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Zeruzalɛm nen,
 min 'sizan 'wɪ 'ji -taa 'silɛ.

En -yεε -taa "trɔɛn "yuyy 'tandɪ 'silɛ Izrael
 'nɔn 'lɔ

-e 'o yi -tara -a 'bō da.

²⁷ Bali "e 'nan,

an -taa 'kō yei "senle 'e cin va.

An -taa -wee 'wī 'wliđi "fuile.»

²⁸ Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nēn waa -fōla 'o "trōen -sru "bē, -yee "wēan nēn o drē Bali 'nanmannōn 'a. En e drē zīe 'nan -e 'ka "nēn "bli. 'Pian Bali -tō 'e wei da o tranun lē -le "wēan bē, o -fo 'lēglōn nēn Bali -a 'si "va "bē -a, en Bali o ye "yi. ²⁹ Kōō -te Bali 'yee "yi "nōn min lē bē, ya'a "nyian -a sia "fō "dī. En -te e min laabv bē, ya'a "nyian 'e 'pē sia -a -sru "dī.

³⁰ 'Ka 'bō 'labē, ka 'ka Zuif 'nōn 'a dī, en 'e tēdē bē, te ka Bali wei -fōala 'ka "trōen -sru. 'Pian 'bē nēn 'gūē, Bali "yi drē 'cēē Zuif 'nōn 'bō nēn o cī Bali -le minnun -a bē -wee Bali wei -fōladī 'o "trōen -sru "le "wēan. ³¹ An -kōlaman maan ve "nyian 'nan, Bali -le "yi "nēn e drē 'cēē vē -a bē -a man nēn Zuif 'nōn Bali wei -fōla 'o "trōen -sru. E drē zīe 'nan -e Zuif 'nōn 'o -tō 'nan Bali -le "yi "bē "wee 'si wo "nyian 'wī 'jī. ³² Bali 'bō 'bē 'trēda blamin -tūdv pēēnōn 'nōn "trōen "yuyu 'tandī lē. Yaa drē zīe 'nan -e 'o pēēnōn 'o -tō 'nan Bali -le "yi 'saza 'bē -kōlaman 'o 'sidī -a 'wī 'jī.

Pōl Bali muo 'fō 'wī nēn Bali -a drē bē -a man

³³ 'An 'ci "nranman.

Bali -le -dan nēn e cī -a bē

-a -kōōn "manvē "ka "dī.

En Bali -le 'wī -tōdī

'lee -yee cī "nrōndī bē

-a 'leda "ka "dī.

Min -tv 'ka 'kōlaman

-e 'e 'wī nēn -a -cin cī Bali jī bē -a -ci vī dī.

En min -tv 'ka 'kōlaman

-e 'e -yee 'wī drēdī -ci man dī.

³⁴ 'Wī zīe e ya 'e 'crēn -tēdī

Bali -le 'fluba 'jī 'e 'cēn.

Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min -tv 'ka Minsan cī "nrōndī tōa dī.

En min -tv 'ka 'kōlaman

-e 'e 'wī 'pa "va -yrē "dī.

³⁵ En min -tv 'ka 'kōlaman

fē -tv -nōndī -a Bali lē

'vaa -e Bali 'e man -pan wv -yrē "dī.»

³⁶ Kōō fē pēēnōn "sia "va,

en -yēē -maan fē pēēnōn a -nan,

en -yēē cī fē pēēnōn pou -a.

'Tō -dan 'e 'kōn Bali zīe

-yee vē -a 'lī 'trilīi.

Amen!

12

Zozinōn 'le 'ta wv -pē -kōōn 'kō?

¹ 'An "bōi Zozinōn, kaa 'yī 'nan Bali -le min nyrinda nēn yaa "sia bē e ya -dan, -yee "wēan an 'ka trv "baa 'nan, 'ka 'fli -nōn Bali lē "le 'sraga nēn kaa 'bv -yrē. 'Pian 'ka yīe 'e 'fō "man, en 'ka 'kōn Bali -le vē -a "fō, en 'cēē 'ta wv -pē pēēnōn 'e 'sō -yrē. Bali bōdī tīglī nēn e cī "le min 'e drē Bali lē bē, -nyrēn zīe.

² 'Wīnun nēn minnun -a dra 'trē 'gūē -a da bē, te 'ka o si drē dī! 'Pian 'ka Bali 'tvī -e 'e 'cēē 'wī 'tōdī pēēnōn līla 'e -trē! -Te kaa drē zīe, -a -nan nēn 'wī nēn Bali cī "va "bē, kaa -cī maan, -e 'ka 'wī nēn e cī "yī "bē -a -tō, -e 'ka 'wī nēn e 'sō Bali lē bē -a -tō, -e 'ka 'wī nēn e cī tīglī bē -a -tō.

³ Bali -le "yī "nēn yaa drē 'mēn bē, yaa -si -nōan 'mēn -e 'an vī 'ka -tūdv pēēnōn lē 'nan, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man 'nan cēē cī dī! 'Pian Bali -le "yīnun nēn yaa drē 'cēē -tūdv 'cēē yī -tēradī Zozi da man bē, -a -cin nēn 'e 'kōn 'ka 'jī -e 'ka 'cī "nrōn min nēn ka drē -a bē -a da.

⁴ -Kaa po 'e drē -cēē 'wī -kōōn "manvē -a. -Kaa -tōa 'nan -a man mēnnun a "kaga, 'pian man mēn -tv 'lee 'yee 'nyranman. ⁵ -A -tūwli "nēn "nyian -cēē vē -a. -Kaa ya "kaga, 'pian -cēē -tēdī 'e cin da 'bē cī Crizi po -a. En -kaa -tōa -kaa cin wlu -tūdv. ⁶ Bali "yī drē -kaa -tūdv lē en min -tv 'lee 'yee vē. -Te min -tv -le vē a Bali 'lewei vīdī -a bē, 'e vī "le zī 'yee yī -tēradī Bali da -a -cin -tōa "jī "bē -yee 'wī 'zv.

⁷ En -te min -tv -le vē a "nyian 'nyranman -tv 'padī -a -lēglīzī bē, 'e drē. En -te min -tv -le vē a "nyian Bali -le 'wī 'paadī -a bē, 'e 'paa.

⁸ En -te min -tv -le vē a "nyian Zozinōn "kōē "tōdī -a o da bē, 'e drē. En -te min -tv -le vē a "nyian fē -tv -nōndī -a minnun lē bē, 'e drē 'e 'cī 'fīdaa 'a. En -te min -tv -le vē a yīe -tōdī -a -lēglīzī 'nōn 'va bē, 'e drē 'e 'ta 'le "kōē "a. En -te min -tv -le vē a "nyian min nyrinda 'sidī -a bē, 'e drē 'cī "nrōndī -a.

Bali lei 'saun nēn 'e 'ka 'pla!

⁹ 'Ka min yī "yī 'ka 'cī 'fīdaa 'a! -Yee "wēan 'wī nēn e cī "yī "bē, ka yī "yī, en 'wī nēn e cī -wliđi "bē, te 'cēē yī "yī "dī. ¹⁰ 'Ka cin yīdī "yī 'ka Zozinōn yei "bē, 'ka drē "le min 'lee 'e "bōi -le vē zv! En 'ka yīe 'e 'nan 'ka cin man 'kpa tīglī! ¹¹ 'Ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'ta le "kōē "a! Te 'ka kōōn wv "fō "dī! ¹² Fē

nɛn 'ka 'bli cɪ -yrɛ "bɛ -yee "wɛan 'ka 'ci 'e 'fɔ
'e "nrandɪ! ɛn 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn nɛn e bɔa
'ka man bɛ, 'ka 'pɛ -tɔ 'ka -pɔan "da! ɛn te 'ka
'koe 'e 'nyan Bali trɔv 'badɪ -a dɪ! ¹³ 'Ka "bɔvɪ
Zozinɔn nɛn fɛ -tɔ 'wɪ -a o man bɛ, 'ka 'pa o
va! ɛn minnun nɛn o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o
'kun 'ka 'pɛ "fli "a!

¹⁴ Minnun nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka 'fɛa
vɪ o man! Te 'ka wei 'pla o man dɪ, 'pian 'ka
'fɛa vɪ o man! ¹⁵ -Te minnun cɪ a "nrannan
bɛ, 'ka 'ci 'e "nran waa 'e cin va! ɛn -te
minnun a -wuɔnan bɛ, 'ka 'wuɔ waa 'e cin
va! ¹⁶ 'Ka 'ci -pɔan 'e 'kɔn -tɔwli! Te 'ka -wɛɛ
'nan 'ka -dandan "taan 'ka cin man dɪ! 'Pian
minnun nɛn blamin yɛ 'ka 'naan o man dɪɛ,
'o 'kɔn 'ka beenun -a! Te 'ka 'fli 'sia 'ka cin
man 'wɪ 'tɔnɔn 'a dɪ!

¹⁷ Te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ 'lɛji -tɔ min lɛ 'wɪ 'wɪdɪ
'a dɪ! 'Wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ
'nan 'ka dra min -tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ! ¹⁸ 'Ka man
-wɛɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ
'e cin va 'ka 'vale min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a! ¹⁹ 'An
beenun, te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka 'fli 'ta 'kuli -taan
'ka 'bɔ 'a dɪ. 'Pian 'ka Bali -le nyran -blɪdɪ 'tɔvɪ
-e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan, mɛɛn 'ka 'ta 'kuli -taan,
ɛn mɛɛn 'wɪ 'lɛji -tɔa "min lɛ,
'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ -a man.»

-Yee "wɛan te 'ka 'fli 'ta 'kuli -tan 'ka 'bɔ 'a dɪ.
²⁰ 'Pian 'ka drɛ "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le
'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
'nan:

«-Te dra 'i 'nanmanzan -tɛa "bɛ,
'i fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ!
ɛn -te 'yi dra -a -tɛa "bɛ,
'i 'yi 'nɔn -yrɛ 'e mlin!
-Te i ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -yrɛ "bɛ,
'yra -a -tɛa 'e -ciala "da.»

²¹ Maan ve 'yɛ 'nan, te 'i 'fli 'tɔvɪ -e 'wɪ
'wɪdɪ 'e 'i 'klɪ dɪ, 'pian 'i 'wɪ 'wɪdɪ 'klɪ 'wɪ 'yi
"drɛdɪ -a.

13

Zozinɔn yɛ "naan minnun tanɔn man

¹ Min -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, 'o 'ta
wɔla 'wɪ nɛn minnun tanɔn 'a ve bɛ -a da!
Kɔɔ minnun tanɔn pɛɛnɔn bɛ, Bali 'bɛ o -tɔ.
² -Yee "wɛan min nɛn e o wei fuila 'nan bɛ, te
Bali va nɛn e cɪ yɛ 'plɛ 'tannan. Minnun nɛn
o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -
wɛɛ.

³ -Te min 'wɪ "yi "dra bɛ, "klan 'ka 'kɔan
"ji minnun tanɔn 'va zɪa dɪ. 'Pian -te e 'wɪ
'wɪdɪ "dra bɛ, -a -nɔan da nɛn -e 'e 'klan -
wɔ. -Yee "wɛan -te ka ya "va 'nan 'ka yei
'e 'fɔ -trɔɔ 'ka 'vale minnun tanɔn 'a bɛ, 'ka
'wɪ "yi "drɛ! -Te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ,
o 'ka 'tɔ "yi "ve. ⁴ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ
cɪ 'nan, minnun tanɔn bɛ, Bali o 'pla 'nan -e
'o 'ka "koe "tɔ 'ka da 'nan -e 'ka 'wɪ "yi "drɛ.
'Pian -te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'ka "klan -wɔ!
Kɔɔ -wɛɛ 'wɪ "nɛn -kɔɔnman min lɛ. 'Wɪ 'kpa,
Bali -a -si -nɔn -wɛɛ 'nan 'o 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'wɪ
'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ. ⁵ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ
'nan -a -nɔan da nɛn -e min 'e 'ta wɔla o wei
da. E 'ka 'nan 'cee "klandɪ Bali -le nyran -
blɪdɪ lɔ 'saza man nɛn 'ka drɛ dɪ. 'Pian 'ka
drɛ "tɔgɔ 'ka 'wɔlo -ji "nrɔndɪ 'e tin -tɛ 'ka da.

⁶ 'Wɪ zɪɛ -a bɔdɪ 'ka man -le "wɛan bɛ, 'ka
'sukɔlɛ -pan wɔ -wɛɛ! Kɔɔ -te minnun tanɔn
a -a -wɛɛnan 'nan, 'fla 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, Bali -le
'nyranman nɛn waa "paa. ⁷ Fɛ pɛɛnɔn nɛn
'ka da fiɛn -a bɛ, 'ka 'nɔn minnun lɛ. -A -mie
nɛn "le 'sukɔlɛ -pan wɔdɪ -zɔ, 'ka 'pan wɔ. ɛn
-a -mie nɛn "le 'cee fɛnun man -pan wɔdɪ -
zɔ, 'ka -pan wɔ. ɛn -a -mie nɛn "le yɛ 'nandɪ
min man -zɔ, 'ka yɛ 'e 'nan min man. ɛn -a
-mie nɛn "le min bɔdɪ -zɔ, 'ka min bɔ.

'Ka bɔɛzan yɛ "yi!

⁸ Te min -tɔ -le fiɛn 'e 'kɔn 'ka da "fo "dɪ!
'Pian fɛ nɛn 'e 'kɔn 'ka da "le fiɛn -le 'wɪ 'zɔ
bɛ, -yɛɛ cɪ 'ka cin yɪdɪ "yi "a. Kɔɔ min nɛn 'e
bɔɛzan ye "yi "bɛ, te 'wɪ nɛn Bali -le -pei -a 'vɪ
bɛ, -a da nɛn e cɪ 'ta wɔlanan. ⁹ Bali -le -pei
-a 'vɪ 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wɛɛdɪ,
ɛn te 'e min -sran -wɛɛdɪ!
ɛn te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!
ɛn te blamin 'e crin wɔ dɪ!
ɛn te blamin 'bli 'e bɔ fɛ nɛn
'e 'ka -yee vɛ -a dɪɛ -a man dɪ!»

'Pian -pei -tɔ wɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn zɪɛ -a -wɔlo a
-tɔwli. -Nyɛn 'nan:

«Blamin 'e bɔɛzan -tɔ yɪ "yi
"le 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'zɔ!»

¹⁰ Kɔɔ -te min 'e bɔɛzan ye "yi "bɛ, ya 'a 'wɪ
'wɪdɪ 'dra -yrɛ "dɪ. -Yee "wɛan min nɛn 'e
bɔɛzan ye "yi "bɛ, te 'wɪ nɛn Bali -le -pei -a
'vɪ bɛ, -a da nɛn e cɪ 'ta wɔlanan.

¹¹ 'Ka drɛ zɪɛ kɔɔ tɔ nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔɛ kaa
-tɔa. Tɔ 'bɔ -e 'ka 'wɔluan yɪ fla. Tɔ nɛn ka
yɪ -tɛra Crizi da 'e tɛdɛ bɛ, te 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji
'a tian 'kɔɔbli. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ 'e 'bɔ 'kogo.

12 -Pei 'tandı -sru trv, en tv a -tanan 'cendı -a. -Yee "wεan -kaa 'pε 'e 'si 'wı 'wlıdı 'tō 'tudu pεenōn -sru. Klun -le 'wınun 'bε. 'Pian -cee vε bε, -kuli -tan fεnun nεn 'tε 'san -le vε -a bε, -nyren 'e 'kōn -kaa 'lō. 13 -Cee 'ta wv -pε 'e 'kōn tıglı, en 'e 'kōn 'wein minnun pεenōn 'le vε -a, -e o yıε 'e 'nan -kaa man. Te -kaa fε -blı 'e 'ciıla "da "dı! En te -kaa wεn mlin 'e 'ciıla "da "dı! Te -kaa nyin lı -sru te -kaa nan "cεε dı! En te -kaa nyin -kōnne -sru te -kaa sran "cεε dı! Te 'ka drε lı -wεenōn 'a dı, en te 'ka drε -kōnne -wεenōn 'a dı! Te -kaa 'wı 'blı dı, en te -kaa man bv dı! 14 "Ta wv -pε -trε nεn Minsan Zozi Crizi -a -nōn 'cεε bε, -a 'bō nεn 'ka 'sia! Te 'ka 'fli 'tvı "nyian -e 'ka 'ta wōla 'ka 'bō 'ci 'sō wınun -wlıdı -sru "dı!

14

Te 'ka tin -tε 'ka "bvı Zozizan 'tv da -blıfε man dı!

1 'Ka "bvı Zozinōn nεn o fε -mie -blıdı ye 'wı 'wlıdı "drεdı -a bε, te 'ka o drε 'ka 'pela koda dı! En 'wı nεn -a -cin cı 'ka -mie ji 'lee 'wı nεn -a -cin -wee 'ji bε, te 'e drε 'wı 'blı wı -a dı. 2 -A -cin a min -mie ji 'nan, Bali -a -si -nōn -e min 'e fε pεenōn 'blı. 'Pian min -mie -wi -blıdı ye 'wı 'wlıdı "drεdı -a. 3 Min nεn e fε pεenōn 'ble bε, te 'e min nεn e fε -mie -blıdı ye 'wı 'wlıdı "drεdı -a bε -a drε 'e 'pela koda "fo "dı! En "nyian bε, min nεn e fε -mie -blıdı ye 'wı 'wlıdı "drεdı -a bε, te 'e tin -tε min nεn e fε pεenōn 'ble bε -a da "fo "dı! Kōō Bali -a drε 'yee min -a. 4 -Tı nεn 'i 'bō "le "a, en 'i tin -tεa "min pee 'suzan da? -A 'wı a -a 'bō 'lee 'e 'tazan yei. -Yεε ve 'nan, e ya -si tıglı da, -tε 'bε "cεε dı e 'si -si tıglı da. Maan ve 'yıε 'nan 'pleblε a Minsan Bali lō -e min zıε 'e vıε 'e 'si -si tıglı da dı.

5 Zozinōn -mienun -a ve 'nan, yi -wlıdı 'bε cı 'gv, en yi "yi 'bε cı 'gv. En o -mienun -a ve 'nan, yi pεenōn a -tōwlı. Maan ve 'ka 'tudu pεenōn lε 'nan, zı min -tv -wulo -ji "nrōndı tin -tεa "da, -te 'bε "cεε dı ya 'a tin tεa "da "dıε, -a da wı nεn 'e drε. 6 -Te min a yi -mie 'sinan "va "bε, Minsan 'tō drεdı -dan -le "wεan nεn yaa dra. En -te min -mie fε pεenōn 'ble bε, Minsan 'tō drεdı -dan -le "wεan nεn yaa dra. Kōō e Bali muo -fōa fε pεenōn nεn yaa -ble bε -a da. En "nyian bε, min nεn e fε -mie -blıdı

ye 'wı 'wlıdı "drεdı -a bε, Minsan 'tō drεdı -dan -le "wεan nεn yaa dra. En -a 'bō "nyian "e Bali muo -fōa fε nεn yaa -ble bε -a da.

7 Min -tv 'ka 'trεda te -a tazan "ka "dı. En min -tv 'ka 'kaa te -a tazan "ka "dı. 8 Kōō -kaa Zozinōn bε, -kaa ya 'trεda Minsan -le vε -a. En -te -kaa "ta -kaa "bε, -kaa -kaa Minsan -le vε -a. -Te -kaa yıε a "man oo, en -te -kaa ka oo, -kaa ya Minsan -le vε -a. 9 'Wı zıε -yee "wεan nεn Crizi -ka en e wluan -kanōn 'va, 'nan -e 'e drε minnun pεenōn 'san -a. -Te min yıε a "man oo, -yεε cı -a san -a, en -te min -ka oo, -yεε cı -a san -a.

10 -Yee "wεan -a -si 'ka min -tv -lō -e 'e tin -tε 'e "bvı Zozizan da dı. En -a -si 'ka min -tv -lō -e 'e 'e "bvı Zozizan drε 'e 'pela koda dı. Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'bε -taa -kaa -tudu pεenōn 'le tin 'balε. 11 Kōō e ya 'e 'cren -tεdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan "e 'nan,

an ya 'an 'tōdı "da 'nan,

'trεda blamin -tudu pεenōn -taa 'o "po -sōnlea 'an 'wlu.

En o -tudu pεenōn -taa

-a vıε 'nan

'tō -dan a 'an 'bō Bali -le vε -a.»

12 'Wı zıε -yεε -kōōnman 'nan, -kaa -tudu pεenōn -taa 'wınun nεn -kaa drε bε, -a -sru "vıε Bali lε.

Te -kaa drε -e -kaa "bvı Zozizan 'e 'si -si tıglı da dı!

13 'Wı pεenōn zıε -yee "wεan bε, tin -tεdı -kaa cin da bε, -cεε 'le 'tō! 'Pian 'ka -wεε 'nan, te 'ka 'wı 'tv drε -e 'e 'ka "bvı Zozizan 'tv 'si -si tıglı da dı! 14 An yi -tεala "da 'kpa tıglı 'nan, fε -tv 'ka min "tri 'tōa Bali 'lε dı. Minsan Zozi -a 'si -nōn 'mεn -e 'an 'wı zıε -a vı. 'Pian -te -a -cin a min -tv ji 'nan, fε -tv 'e "tri -tōa Bali 'lε bε, 'wı 'kpa fε zıε yaa "tri -tōa Bali 'lε.

15 -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te fε nεn yia -ble bε, yei "bvı Zozizan 'tv ci baaman -ji bε, te i 'ka 'ta wōlanan yıdı "yi "da dı. 'I drε "yi -e fε nεn yia -ble bε 'e vıε 'yei "bvı Zozizan 'tv 'si -si tıglı da dı. Kōō Zozi Crizi -ka 'nan -e Bali 'e -yee 'si wv "nyian 'wı 'ji. 16 'Ka drε "yi, -blıfεnun nεn Bali -a -si -nōn 'cεε 'nan 'ka -blı bε, te 'ka drε -e minnun 'o 'wı 'ka man -wlıdı "dı! 17 Fε nεn maan ve zıε -yεε cı 'nan, -te Bali a mingōnne -blınan min da bε, fεnun nεn min -a -ble bε, 'lee fεnun nεn min -a -mlıan "bε, o ya 'wı 'tun "a. 'Pian fε nεn e cı 'wı -dan a bε, -nyren 'nan, Bali 'e

min 'sia 'e 'le min tıglı 'a. En Bali lei 'saun 'e 'fudı -trɔɔ -nɔn min le, en 'e ci "nrandı -nɔn min le. ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen yaa -wɛɛman 'nan, 'e Crizi "sua -pɛ zıɛ -a man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali le, en min zıɛ -a 'tɔ "yi -kɔan "minnun 'le.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wı nen e -kaa yei -sɛan 'e cin va bɛ, -a 'bɔ nen -kaa -wɛɛ! En 'wı nen e -kaa "bɔı Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'ta wɔdı -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nen -kaa -wɛɛ! ²⁰ -Blıfɛ -le "wɛan bɛ, 'nyranman nen Bali -a 'pa bɛ, te 'ka srɛ dı! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a tıglı da bɛ, fɛ -tu 'ka min "tri 'tɔa Bali 'le "fo "dı. 'Pian -blıfɛ nen min -a -ble -e -yee "wɛan -a "bɔı Zozizan 'tu 'e 'si Zozi -sru "bɛ e 'ka 'wı "yi "a dı. ²¹ 'Wı nen e ci "yi "bɛ, -nyren 'nan, te min 'e 'wi -bli, en te min 'e 'wɛn mlin -e 'e -maan -a "bɔı Zozizan 'tu 'e 'si Zozi -sru "dı! En te min 'e 'wı 'tu drɛ -e 'e -maan -a "bɔı Zozizan 'tu 'e 'si Zozi -sru "dı!

²² 'Wı nen -a -cin ci 'i 'ji 'winun zıɛ -a da bɛ, i 'tuı 'i 'saza 'le vɛ -a Bali 'le. Te 'i -wɛɛ 'nan 'i "bɔı Zozizan 'tu 'e drɛ "le 'yie 'wı 'zɔ dı! Min nen ya'a 'wı 'tu drɛɛ -e -yee -wulo -ji "nrɔndı 'e tin -tɛ -a 'bɔ 'fli da dıɛ, Bali -le -fɛa -a -a san man. ²³ 'Pian min nen e -blıfɛ -tu -ble te 'e 'ci -fɔɔman "da bɛ, Bali tin -tɛa -a san da. Kɔɔ ya'a 'ta wɔlɛa 'wı nen -yee yi -tɛradı Zozi da -a -si -nɔan -yrɛ "bɛ -a da dı. 'Wı oo 'wı nen min -a dra te ya'a 'sia min -le yi -tɛradı Zozi da va dıɛ, e ya 'wı 'wlıdı "drɛdı -a.

15

-Kaa -wɛɛ 'nan -kaa drɛ Zozi si drɛnɔn 'a

¹ -Kaa nen -kaa -tɔa 'nan, fɛ -tu 'ka min "tri 'tɔa Bali 'le "fo "dıɛ, -kaa "bɔı Zozinɔn nen wa'a 'wı zıɛ -a tɔa "le -cee 'wı 'zɔ dıɛ, o -nan wı 'e 'kɔn -kaa man. Te -kaa -wɛɛ 'nan 'wı nen e 'sɔ -cɛɛ bɛ -a da nen -kaa 'ta wɔla dı! ² 'Pian 'wı nen e "sɔa -kaa "bɔı Zozizan le, en yaa "koe -tɔa 'e da 'ta wɔdı -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nen -kaa -wɛɛ!

³ Fɛ -le "wɛan nen an 'wı zıɛ -a 'vı bɛ, -yɛɛ ci 'nan Crizi 'ka -a -wɛɛɛ 'nan 'wı nen e 'sɔ 'e 'bɔ le bɛ, -nyren 'e dra dı. 'Pian 'wı nen 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a ta wı 'bɛ 'bɔ "man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdı 'nan:

«"Srɔn pɛɛnɔn nen minnun -a wo 'i 'bɔ Bali le bɛ, 'an le nen waa 'wɔ.»

⁴ 'Wı pɛɛnɔn nen 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji bɛ, minnun -a crɛn -tɛ 'nan -e 'e 'wı "paa -kaa 'ji. Bali wei zıɛ e -pɔan 'sɔdı "paaman

-kaa 'ji, en e -kaa "koe -tɔa -kaa da, 'nan -e -kaa 'bli 'e 'fɔ Bali le.

⁵ Bali nen e -pɔan 'sɔdı -nɔan "min le bɛ, en e min "koe -tɔa 'e da bɛ, maan trɔ "baa 'nan, 'e -pɔan -tɔwli "nɔn 'cɛɛ. 'E drɛ zıɛ -e 'ka drɛ Zozi Crizi si drɛnɔn 'a. ⁶ -A -nan nen -pɔan -tɔwli "a 'lee wei -tɔwli "a bɛ, ka -taa Bali nen -kaa san Zozi Crizi "tı "a bɛ, -a 'tɔ drɛɛ -dan.

⁷ -Yee "wɛan te 'ka cin drɛ 'ka 'pɛla koda dı! 'Pian 'ka cin 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, "le Crizi 'ka 'kun bɛ -yee 'wı 'zɔ. -Te ka ya 'wı zıɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'tɔ dra -dan. ⁸ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, Crizi -ta 'trɛda, en e Izrael 'nɔn 'su. Yaa drɛ zıɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan, -te Bali 'wı 'tu 'vı bɛ e 'ta wɔla "da. 'Winun nen Bali 'bɔ 'tɔ "da 'ku tranun le bɛ, Crizi -ta -a 'le sɔɔɛ. ⁹ En e -ta 'nan, -e minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıɛ, 'o Bali 'tɔ -dan vı -yee o nyrinta 'sidı man. 'Wı 'bɔ zıɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdı 'e 'cɛn Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdı 'nan:

«'Wı nen yia drɛ bɛ

-yee "wɛan mein 'tɔ ve

'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji,

en mein 'tɔ -fɔa "dre "a.»

¹⁰ En e ya 'e 'crɛn -tɛdı "nyian 'nan:

«Kaa nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıɛ,

'ka 'ci 'e "nran

'ka 'vale Bali -le minnun -a.»

¹¹ En e ya 'e 'crɛn -tɛdı "nyian 'nan:

«Kaa nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıɛ,

'ka pɛɛnɔn 'ka Bali 'tɔ drɛ -dan.

En 'ka Bali 'tɔ bɔ "dre "a!»

¹² En Bali 'lewei vızan Ezai nen 'li bɛ, "e 'vı "nyian 'nan:

«Jese kluda min -tu -taa "talɛ.

-Yɛɛ -taa "mingɔnnɛn -blıɛ minnun nen

o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıɛ o da.

En o 'bli -taa "fɔɛ -yrɛ.»

¹³ Bali nen 'ka 'bli a -yrɛ 'nan e -kaa "sia 'wı 'ji bɛ, maan trɔ "baa 'nan, 'e ci "nrandı 'lee -fudı -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ 'cee yi -tɛradı Zozi da -ji. Bali 'e 'wı zıɛ -a drɛ, -e -yee lei 'saun 'le 'pleble 'e 'ka 'bli 'fɔ -yrɛ 'kpa tıglı.

Pɔl 'yee 'ta wɔdı 'winun 'vı

¹⁴ 'An "bɔı Zozinɔn, maan -tɔa 'nan, ka 'wı "yi "dra 'ka cin le "fo. En 'wı nen e ci "le 'ka -tɔ bɛ, kaa -tɔa 'e 'ciıla "da. En "nyian bɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'pɛ "sɔa 'wı 'padı -a "va 'ka cin le. ¹⁵ 'Pian 'winun nen kaa -tɔa 'va bɛ -a -cin -tɔdı 'ka 'ji 'le "wɛan nen an 'fluba 'gɔɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Ma'an 'wı 'tu yɔɔɛ 'ka man

"fo "dī. Kōō Bali -a -pēba 'wū 'an 'lō, ¹⁶ 'nan 'an drē Zozi Crizi -le 'pasiāzan -a minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe o va. An ya "le Bali -panzan -le 'wū 'zū Bali -le 'wū 'nōnnōn vīdī -a minnun zīe -wlē. Maan dra zīe 'nan -e minnun 'bō nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe, 'o 'kōn "le 'nan 'sraga bōvē nēn e "sōa Bali lē bē -yēe 'wū 'zū. O "sōa Bali lē, kōō Bali lei 'saun 'bō 'bē o dra Bali -le vē -a "fō.

¹⁷ 'Wū pēēnōn nēn Zozi Crizi cīla 'an 'va ēn yaa drē zīe, -yēē cī 'mēn cī "nran wū -dan a Bali 'lē. ¹⁸ Kōō an 'ka "vale 'an 'wū 'tū vē, -te e 'ka 'wū nēn Zozi Crizi cīla 'an 'va ēn yaa drē bē -a dī. E cīla 'an 'va, ēn minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe, o -sōnladī 'sia Bali -sru. E cīla 'an 'lewei 'va, ēn yaa drē. E cīla 'an drē wūnūn va, ēn yaa drē. ¹⁹ Yaa drē 'lēbo "fō wūnūn drēdī -a, ēn yaa drē Bali lei 'saun 'le 'plēblē 'a. -Yēē "wēan an kōla Zozi Crizi -le 'wū 'nōnnōn fuiladī -a "man 'lēglōn "kaga "ji. Maan 'sia Zeruzalēm, -trīlī ēn e 'bō 'lēglōn nēn waa laabo Iliri bē -a -ji. ²⁰ 'Pian maan wēē 'nan, 'an Zozi Crizi -le 'wū 'nōnnōn vē fēnan nēn wa'a Zozi 'le 'wū manlē tian "fō "dīe, -a -nan. Maan drē zīe 'nan -e 'an vīlē 'an drē 'kōn 'tōzan -a 'kōn 'pū nēn min pēē -a -fō 'trē 'ji 'va bē -a da dī. ²¹ 'Wū nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cēn bē, -a da wū nēn maan drē. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Minnun nēn
wa'a -yēē 'wū vīlē -wlē "dīe,
o -taa -a -tōlē.
'Wū 'kpa minnun nēn
wa'a tian -yēē 'wū manlē dīe,
o -taa -a manlē.»

²² 'Wū zīe -a drēdī -le "wēan nēn ma'an tian 'an 'wulo da yīlē -e 'an 'lō 'ka 'va dī. ²³ 'Pian 'bē nēn 'gūē, 'mēn 'nyranman -nyan 'lēglōnnūn zīe -a -ji. -Yēē "wēan an -kōlaman 'lūdī -a "mēn 'ka 'va, kōō -a -nan lē "kaga 'bō te -a -cīn a 'an 'ji 'nan 'an 'lō 'ka 'va. ²⁴ An ya "vale 'an dra tū nēn an -ko Espanyēn bē -a man. -A -cīn a 'an 'ji 'nan "mēēn vīnan 'an 'kō bē, 'an 'cīla 'ka 'va. An ya "vale -kaa tū -mie drē 'e cīn va -e 'an 'cī 'e "nran. "Bē -sru "mēēn vīnan 'an 'kō bē, cēē -tōa 'an 'wlu 'mēn -kūdī -ji.

²⁵ 'Pian 'bē 'bō nēn 'gūē, an "ta -ko "yī "drēlē Bali -le minnun nēn Zeruzalēm bē -wlē. ²⁶ Fē -le "wēan an "ta -ko -nan nūn bē, Zozinōn nēn Masedōa 'lēglōn 'ji bē 'lēē Akai 'lēglōn 'ji bē, o "lala 'bō 'e cīn man 'nan -e 'o "yī "drē 'yalē -tēnōn nēn Zeruzalēm -lēglīzi -ji bē

-wlē. ²⁷ O 'wū zīe -a drē 'o 'bō 'cī 'sō 'a. 'Pian -a tūglī da bē, fīēn nēn o cī -a bōlanān. Fē -le "wēan nēn an 'wū zīe -a 'vī bē, -yēē cī 'nan, Zozinōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe, -a -nōan da nēn -e 'o 'pa Zuif 'nōn nēn o drē Zozinōn 'a bē o va. Kōō Bali -le "yī "nēn yaa drē Zuif 'nōn zīe -wlē "bē, wa'a 'tūvīlē 'o 'saza -le vē -a dī, 'pian o minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe -wēē "nōn. ²⁸ -Te an cēēn 'wū zīe -a drēdī man, ēn fēnūn nēn kō 'an -nōn -wlē "bē, maan -nōn bē, te an "ta -ko Espanyēn. An -cīala 'ka 'va -e 'an 'kū. ²⁹ Maan -tōa 'nan, -te an 'bōla 'ka 'va nūn bē, Zozi Crizi -fēa vē -kaa man 'e -cīala "da.

³⁰ 'An "būlī Zozinōn, Zozi Crizi 'bē cī -kaa san -a -le "wēan, ēn Bali lei 'saun -kaa yē "yī "le "wēan bē, an toba -fōa 'cēē 'nan, 'ka 'pa 'an 'va Bali trū 'badī -a 'mēn 'wū man.

³¹ 'Ka Bali trū 'ba 'nan, Zuif 'nōn nēn Zude 'lēglōn 'ji ēn wa'a yī tēala Zozi Crizi da dīe, te 'waan 'man yī dī. E n 'ka Bali trū 'ba "nyian 'nan, "yī "nēn waa -nōn 'mēn 'nan 'an 'kū -a Zeruzalēm Zozinōn lē bē, 'o 'kūn 'o 'pē "flī "a.

³² 'Ka drē zīe 'nan, -te an cēēn 'wū pēēnōn zīe -a drēdī man, ēn e ya Bali 'bō cī 'sō 'a bē, -e 'an -kōla 'lūdī -a 'ka 'va cī "nrandī -a. -A -nan nēn -kaa "flīan 'e cīn da fōōnōn.

³³ Bali nēn e -fūdī -trōō -nōan "min lē bē, 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va. Amēn!

16

Pōl Zozinōn 'tō 'bū

¹ An ya "vale 'ka -tō 'nan, -kaa "blū Zozizan Foebe bē, e ya līmōn 'kpa -tū -a. E n e 'nyranman -tū "paa -lēglīzi nēn Cēncre bē -a -ji. ² Maan vē 'cēē 'nan, 'ka 'kūn 'ka 'pē "flī "a 'cēē -lēglīzi -ji "le zī e cī "le Bali -le minnun 'o drē bē -yēē 'wū 'zū. Fē oō fē nēn -a 'wū cī "man "bē, 'ka 'pa "va "a. Kōō 'wū zīe "e drē min "kaga "lē, ēn yaa drē "nyian 'an 'bō "lē.

³ Priskil 'lēē 'e 'sran Akila nēn kū Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bē, an 'o 'tō bō.

⁴ Tū nēn o ya 'an 'wulo kōōnan bē, e -fū "wēnnōn 'e 'o 'bō 'wulo nēn 'e 'kū -ji. An o muo -fōa 'wū nēn waa drē zīe -a man. 'Pian e 'ka "le 'an 'saza nēn 'an o muo "fō "dī. Zozinōn pēēnōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīe, 'o 'o muo "fō 'wū zīe -a man "nyian.

- 5 Zozinōn nēn 'o cin ye -wee 'kuin bē, an o 'tō bo.
 'An bee Epanēt bē, maan 'tō bo. -Yēē ci min tēdē nēn e -fō Zozi 'va Azi 'lēglōn 'ji bē -a.
- 6 Mari nēn -a "koe "nyan 'ka man "kaga "bē, maan 'tō bo.
- 7 'An "bui Zuif 'nōn nēn Andrōniku 'lee Yunia -a bē, an o 'tō bo. 'Kōē yra 'yi waa -pū 'kuin. -Wēē -fō Zozi 'va 'an 'lō 'e 'flin, ēn Zozi 'le 'pasianōn yei "bē o 'tō "yi "a minnun 'le.
- 8 Apliatu nēn e drē 'an bee -a -kaa san Zozi 'le "wēan bē, maan 'tō bo.
- 9 Urban nēn kō Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bē, maan 'tō bo o "vale 'an bee Staki -a.
- 10 Apelēs nēn e 'yee yi -tēradī Zozi Crizi da -ci kōōn bē, maan 'tō bo.
 En "nyian bē, an Aristobul -le "kōnnēn 'nōn pēēnōn 'tō bo.
- 11 'An "bui Zuif min nēn Erodion -a bē, maan 'tō bo.
 En Narsis -le "kōnnēn 'nōn nēn o ya Zozi 'va bē, an o 'tō bo.
- 12 En an Trifin 'lee Trifos 'tō bo. Līmōn "fli zīē o 'nyranman "paa 'kpa tīglī Minsan -le vē -a.
 En "nyian bē, 'an bee līmōn nēn Perfi -a bē, maan 'tō bo. -A 'bō "nyian "e 'nyranman 'pa 'kpa tīglī Minsan -le vē -a.
- 13 En an Rufus 'tō bo. Minsan -a 'si "va 'yee 'nyranman 'pazan 'tū -a. En -a "bū "nēn yaan "siala 'e 'pī -a bē, maan 'tō bo "nyian.
- 14 Asenkri 'lee Flegōn 'lee Ermēs 'lee Patroba 'lee Ermas 'lee Zozinōn nēn o va bē, an o pēēnōn 'tō bo.
- 15 En Filogus 'lee Yuli 'lee Nere 'lee 'e "blu bē an o 'tō bo. An o 'tō bo 'o 'vale Olimpa 'lee Bali -le minnun pēēnōn nēn o va bē waa.
- 16 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bō -atu -tēdī o man. Zozinōn pēēnōn nēn 'an 'va 'gūē o 'ka 'tō bo.

Pōl 'wī 'nyranman 'pla Rōm 'nōn lē

- 17 'An "bui Zozinōn, an toba -fōa 'cēē 'nan, 'ka drē "yi minnun nēn o Zozinōn "cēan 'e cin man 'wee 'wī "paadī -wliđī "a bē o va. -Wee 'wī "paadī a 'e 'pēē 'wī nēn kaa 'man 'va bē -a man. Te 'ka 'sia -wee vē da dī! 18 Kōō

minnun zīē Crizi nēn -kaa san -a bē, -a 'bō "cēē wa'a "sua dī. 'Pian 'o 'bō 'ci 'sō wūnūn nēn waa -wēēman. O wei a 'o 'le 'nōnnōn, ēn Zozinōn nēn o 'ka 'o nyinnandī "da 'nan min -kōlaman 'o 'sidī -a -si tīglī da dīē, o o see "paaman 'o wei -a.

19 'Cee vē bē, min -tōdū pēēnōn 'a 'man 'nan, ka 'ta wōla Bali wei da 'e tīglī da. -Yēē "wēan 'cee 'wī 'an 'ci "nranman. An ya "vale 'wī nēn e ci "yi "bē, 'ka -tō, te kaa dra. En 'wī nēn e ci -wliđī "bē, 'ka "paala "man -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lē.

20 Maan ve 'cēē 'nan, -a -nan 'ka "nyian mōan dī, -e Bali nēn e -fōdī -trōō -nōan "min lē bē, 'e drē -e 'ka Satan 'klī 'lī "fo "le vē -a.

-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va!

Minnun nēn o 'nyranman "paa Pōl -a bē o Zozinōn 'tō 'bū

21 Timote nēn kō 'nyranman "paa -a bē, e 'nan 'e 'ka 'tō bo. En 'an "bui Zuif 'nōn nēn Lusiyu 'lee Zasōn 'lee Sosipate -a bē o 'nan 'o 'ka 'tō bo.

22 En 'an 'bō Tertu nēn Pōl 'fluba 'nōn 'mēn en an ya -a crēn -tēnan bē, an ya Minsan -le vē -a "le 'cee 'wī 'zū, -yēē "wēan an 'ka 'tō bo.

23 Gai "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -Yēē "kōnnēn "nēn an -nyēanla, ēn -yēē vē -nan nēn Zozinōn 'o cin ye.

Eras "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -A va nēn "lala 'wī pēēnōn -ciala 'fla 'bō 'gūē -a da. En "nyian bē -kaa "bui Zozizan Kartus "e 'nan 'e 'ka 'tō bo.

[24 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va! Amēn!]

'Tō -dan 'e 'kōn Bali -le vē -a

25 -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē 'ka 'man -tōa 'plēblē 'cee yi -tēradī Zozi da -a. Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nēn maan ve minnun lē bē, -a 'bō 'a nēn e 'ka 'man -tōa 'plēblē. 'Wī 'nōnnōn zīē -yēē Bali -le 'wī yōōdī nēn e -fō 'e yōōdī minnun man -a -nan lē 'ka lē va dīē, -a 'ta bōala minnun lē. 26 -Yēē "wēan 'bē nēn 'gūē min -tōdū pēēnōn -kōlaman -a -ci mandī -a. 'Wī zīē Bali 'lewei vīnōn -a crēn -tē 'lī 'e 'cēn. En Bali 'bō nēn e ya -nan 'lī 'e 'cēn bē, yaa 'vī 'nan, minnun 'o 'wī zīē -a 'sinan 'pa 'trēda minnun pēēnōn lē, 'nan -e 'o yi -tēra 'e da -e 'o 'ta wōla 'e 'wei da. 27 Bali nēn 'wī 'tōdī pēēnōn a -yēē vē -a bē, e cila Zozi Crizi -va en 'e 'flī kōōn minnun lē. 'Tō -dan 'e 'kōn Bali zīē -yēē vē -a 'lī 'trilīi. Amēn!

'Fluba tædε nen Pøl -a cren -tε Korēnti 'nōn lε

¹ An 'bō Pøl bε, Bali 'bō 'ci 'sō 'a nen yaan laabu 'nan 'an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mεεn 'fluba 'gυε -a cren -tε 'kū 'vale -kaa "būi Zozizan Sostēn -a. ² Kūa cren -tε Bali -le -leglizi nen Korēnti fla bε -a -ji 'nōn lε. Bali ciula Zozi Crizi -va, εn e 'ka drε 'saun 'e 'lε 'nan -e 'ka 'kōn 'yee minnun -a. Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kōn 'yee minnun -a 'ka 'vale minnun nen o ya fε -tūdū pεεnōn 'nan te o -kaa san Zozi Crizi trū "baa bε waa.

³ -Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fūdī -trōō -nōn 'cεε.

Pøl Bali muo "fō 'wī nen Bali -a drε Korēnti 'nōn lε bε -a man

⁴ An Bali muo -fōa "tū pεεnōn man "yi "nen Bali ciula Zozi Crizi -va yaa drε 'cεε bε -a man. ⁵ 'Wī 'kpa nen, Bali ciula Zozi Crizi -va εn e "yi 'tō 'tūdū pεεnōn drε 'cεε. -Yee "wεan nen minnun a 'ka yei εn o Bali -le 'wī "paaman 'ka 'ji. En Bali -le 'wī tighi bε waa -ci maan 'kpa tighi. ⁶ 'Ka "trōēn "tō 'wī nen Crizi -a drε εn waa 'vī 'cεε bε -yre, εn ka ya 'ka 'tōdī "da 'plēble. ⁷ -Yee "wεan 'bε nen 'gυε, Bali -le "yi "tū 'ka 'e 'klīdī 'ka man dī. En ka ya -a man -pennan 'nan -kaa san Zozi Crizi 'e 'ta pee wū. ⁸ Bali -tōa 'ka 'wlu, 'dū -e 'ka 'pε 'e 'vīlε 'e 'plū dī -trilīi -e tū zīε 'e bō. Bali -a dra zīε 'nan -e tū nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bε 'tō 'tū 'e 'vīlε 'e 'kōn 'e 'padī 'ka man dī. ⁹ Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'vale -a -pī Zozi Crizi nen -kaa san -a bε waa, 'ka yei 'e 'kōn 'e 'sendī 'e cin va. Bali zīε -te e 'wī 'vī bε, yaa dra.

Pøl 'wī pla Korēnti Zozinōn lε o cεen 'e cin man -le "wεan

¹⁰ An "būi Zozinōn, -kaa san Zozi Crizi 'tō da an 'ka trū "baa 'nan, 'ka yei 'e 'kōn 'e 'sendī 'e cin va. Te 'cendī 'e cin man 'e 'kōn 'ka yei "fo "dī! 'Pian 'ka 'ci wī 'e 'kōn -tūwli, εn 'ka 'wulo -ji "nrōn 'wī 'tūwli "da. ¹¹ An "būi Zozinōn, fε -le "wεan nen an 'wī zīε -a 'vī bε, Kloe mangulinun -a 'sinan 'pa 'mēn 'nan 'wī 'fōla 'ka yei. ¹² 'Wī nen maan 'nan 'an ve bε -nyrēn 'gυ, maan 'man 'nan 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pøl -srunōn 'a, εn

min -mienun -a ve 'nan 'o ya Apolo -srunōn 'a, εn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pīeri -srunōn 'a, εn min -mienun -a ve 'nan 'wεε cī Crizi -srunōn 'a.

¹³ E ya "le 'an 'wī 'tū laabu 'ka 'lō. -Tīε 'vī 'cεε 'nan, Crizi a 'e 'cendī 'e cin man? En maan laabo "nyian 'ka 'lō 'nan: «'An 'bō Pøl nen, minnun -a pēin yiba "plan da 'cee 'wī 'wli dī "le "wεan?» -Cεjε. En "nyian bε: «'An 'tō da nen o 'ka -batize drε?» -Cεjε. ¹⁴ An Bali muo -fōa 'nan, ma'an min -tū -batize drεlε 'ka 'va dī, -te yaa 'silēa Cripū 'lee Gai -a dīε. ¹⁵ E drε "yi εn 'wī zīε e drε. 'Bε 'le vε bε ka'a 'kōlaman -e 'ka vī 'nan 'an 'tō da nen o 'ka -batize drε dī. ¹⁶ -A -cin -trōa 'an 'ji "nyian 'nan, an Sefana -batize drε 'o 'vale 'e 'mangulinun -a. -Te an min pee -batize drε "nyian bε, -a -cin 'ka 'an 'ji "fo "dī. ¹⁷ Kōō Crizi 'ka 'an 'palē -sia 'nan 'an 'ta minnun -batize drε dī. 'Pian yaan 'pa 'sia 'nan 'an 'ta 'yee 'wī 'nōnnōn vī minnun lε. En 'wī zīε blamin -le 'wī 'tōdī -dandan "cεε maan "sia -e 'an vī minnun lε dī. Maan dra zīε 'nan -e Crizi -le -ka nen yaa 'wū yiba "plan da bε, -yee 'plēble 'lε 'e 'fō "man.

Bali -le 'wī 'tōdī -dan "mlian blamin -le 'wī 'tōdī da

¹⁸ Crizi -le -ka nen yaa 'wū yiba "plan da bε, minnun nen o ya 'o 'sidī Bali man -kōōbli bε, waa -nan wī maan klin "tε wī -a. 'Pian -kaa nen Bali -taa -kaa 'silē 'wī 'ji bε, -kaa -ci maan 'nan Bali -le 'plēble nen. ¹⁹ 'Wī 'kpa nen, kōō 'wī nen 'e 'cren -tēdī Bali -le 'fluba 'ji bε -nyrēn 'gυ. E ya 'e 'cren -tēdī 'nan:

«An -taa "blamin -le 'wī 'tōdī klu 'sūlε.
En an -taa -yee cī "nrōndī -nan -nyanlε.»

²⁰ -Mε "wī nen 'wī 'tōzan -kōlaman -a vidī -a "nyian? En -mε "wī nen 'fluba 'ci vīzan -kōlaman -a vidī -a "nyian? Min nen e 'wī man -wεēman bε, -mε "wī nen e -kōlaman -a vidī -a "nyian? Wa'a 'kōlaman 'wī 'tū vidī -a "fo "dī. Kōō Bali blamin -le 'wī 'tōdī ta 'bōla 'nan -yεε cī klin "tε wī -a. ²¹ Fε -le "wεan nen an 'wī zīε -a 'vī bε, -yεε cī 'nan blamin 'ka 'kōlaman -e 'e Bali -tō 'yee 'wī 'tōdī -a dī. Bali 'bō 'bε 'wī zīε -a drε 'yee 'wī 'tōdī -a. Yaa 'yī "yi 'nan, min nen e yi -tēra 'wī nen kūa ve 'cεε bε -a da bε 'e "sia 'wī 'ji. 'Wī zīε te kū ya -a vīnan 'cεε bε, minnun -a maan "le klin "tε wī -zū.

²² Zuif 'nōn a "va 'nan -cē 'srōn wūnun nen "o -nan ye. En Grēk 'nōn a 'wī 'tō wūnun -wεēnan. ²³ 'Pian -cee vε bε, Crizi nen waa

-te yiba "plan da be, -yee 'wɪ nɛn -kaa ve minnun lɛ. 'Wɪ zɪɛ e "naan Zuif 'nɔn man, ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, "o maan "le klin "tɛ wɪ -le 'wɪ 'zʊ. ²⁴ 'Pian minnun nɛn Bali o laabʊ 'nan -e 'e o 'si 'wɪ 'ji be, -te o ya Zuif 'nɔn 'a oo, ɛn -te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ oo, waa -tɔa 'nan Crizi a Bali -le 'pleblɛ 'a, ɛn e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -a. ²⁵ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ zɪɛ minnun -a "siala "le klin "tɛ wɪ -le 'wɪ 'zʊ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ "mlian blamin -le vɛ da -kɔɔbli. ɛn "nyian be, 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ be, blamin -a "siala 'nan Bali 'ka 'pleblɛ dɪ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'pleblɛ "mlian blamin -le vɛ da -kɔɔbli.

²⁶ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn maan 'nan 'an ve be, e ya "le 'ka 'fli -nanjɛn -e 'ka -tɔ 'ka 'bɔ 'a. Kaa nɛn Bali 'ka laabʊ 'labɛ, minnun nɛn blamin o "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a be, o 'ka 'ka yei "bʊɪ "dɪ. ɛn min tanɔn 'ka 'ka yei "bʊɪ "dɪ. ɛn min -dandan nun 'ka 'ka yei "bʊɪ "dɪ.

²⁷ 'Pian minnun nɛn blamin o "siala -blɔnɔn 'a be, o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun nɛn 'wɪ 'tɔnɔn 'a be, 'yra 'e o -tɛ. ɛn "nyian be, minnun nɛn blamin 'ka o "siala fɛ -tʊ -a dɪɛ, o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun nɛn min tanɔn 'a be, 'yra 'e o -tɛ. ²⁸ ɛn "nyian be, minnun nɛn o 'ka min -dandannun -a dɪɛ, ɛn blamin yɪɛ 'ka 'naan o man dɪɛ, o 'bɔ nɛn Bali o 'si "va. Minnun nɛn o 'ka fɛ -tʊ -a dɪɛ o nɛn. Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e minnun nɛn blamin o "siala fɛ -tʊ -a be, o -nan wɪ 'e vɪɛ 'e 'kɔn dɪ. ²⁹ E ya zɪɛ 'nan -e 'trɛda blamin -tʊ 'e vɪɛ 'e -dandan 'tan Bali 'lɛ dɪ.

³⁰ -A -tʊwli "nɛn 'cee vɛ -a. Bali 'bɔ 'be 'ka drɛ Zozɪ Crizɪ -le vɛ -a. Zozɪ Crizɪ zɪɛ, 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e 'si Bali va be -nyrɛn, ɛn -yɛɛ drɛ -cee vɛ -a. Kɔɔ Crizɪ 'bɔ 'le "wɛan nɛn Bali -kaa 'sia min tɪglɪ 'a, ɛn e -kaa 'si "va 'yee vɛ -a "fo, ɛn e -kaa 'si 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔanba -ji. ³¹ Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be, -kaa ta wɪ drɛ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min a "va 'nan 'e -dandan "taan Bali 'lɛ be, 'wɪ nɛn Minsan -a drɛ -yrɔ "be -a 'bɔ 'e vɪ!»

2

Pɔl Zozɪ Crizɪ -le 'wɪ 'vɪ Korɛntɪ 'nɔn lɛ 'kɔ?

¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'an 'bɔ 'gʊɛ, zɪ an 'lʊ 'ka 'va be, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sidɔ -a "cɛɛ an 'wɪ nɛn Bali -a drɛ be -a 'vɪ 'cɛɛ dɪ. ² Kɔɔ maan 'yɪ 'yɪ 'nan Zozɪ Crizɪ -tʊwli

"le 'wɪ nɛn 'an ve 'cɛɛ. Zozɪ Crizɪ nɛn waa -te yiba "plan da be -a 'bɔ nɛn maan ve. ³ Tʊ nɛn an 'lʊ 'ka 'va be, te an "koe 'ka 'an da 'kpa dɪ. ɛn "nyian be te "klan a 'an 'ji. ⁴ Bali -le 'wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ be, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sidɔ -a "cɛɛ maan 'vɪ 'cɛɛ ɛn kaa 'man "yɪ "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'be 'nyranman 'pa 'pleblɛ ɛn ka 'wɪ zɪɛ -a 'man "yɪ. ⁵ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e Bali -le 'pleblɛ 'le "wɛan be 'ka yɪ -tɛra Zozɪ da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan man nɛn 'ka yɪ -tɛra "da "dɪ.

Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ

⁶ Zozinɔn nɛn o drɛ Bali -le 'wɪ 'ji ceje be, waa -tɔa 'nan 'wɪ 'tɔdɪ nɛn kʊa 'vɪ. 'Pian 'wɪ 'tɔdɪ zɪɛ ya'a 'silɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da dɪ, ɛn ya'a 'silɛ minnun tanɔn 'va dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan minnun tanɔn zɪɛ yɪ -tʊ bɔa "be o -nan -nyaan. ⁷ 'Wɪ 'tɔdɪ nɛn kʊa "paaman minnun ji be, Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ nɛn -a -ci mandɪ a 'pleblɛ be -nyrɛn. Te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, ɛn yaa man drɛ 'e 'cɛn 'nan 'yee 'tɔ -dan be 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a. 'Wɪ 'tɔdɪ zɪɛ e ya 'e yɔɔdɪ minnun man. ⁸ Minnun tanɔn nɛn 'trɛ 'gʊɛ -a da be, wa'a Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. "Te waa -ci 'man be, "te Minsan nɛn 'tɔ -dan a -yrɔ "be wa'a -pɛɪnɪɛ yiba "plan da dɪ. ⁹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be, -yɛɛ 'lɛ sɔɔ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a -nan yɪɛ dɪɛ, ɛn 'wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a manlɛ dɪɛ, ɛn 'wɪ nɛn -a -cin 'ka blamin ji 'nan e dra dɪɛ, -a 'bɔ nɛn Bali -a man drɛ minnun nɛn o Bali 'bɔ ye "yɪ "be -wee vɛ -a.»

¹⁰ 'Pian -cee vɛ be Bali 'be 'wɪ zɪɛ -a -ci 'si -cɛɛ 'yee lei 'saun 'a. Kɔɔ Bali lei 'saun 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. Yaa -tɔa "trɪliɪ e Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn -tɔa. ¹¹ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ, blamin 'bɔ 'be 'e 'fli man wɪ -tɔa 'e -tʊwli "cɛ. -Njɛɛ dʊʊ? -A -tʊwli "nɛn "nyian Bali lei 'saun 'le vɛ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali da be, Bali lei 'saun 'be -tɔa 'e -tʊwli. ¹² Lei nɛn Bali -a -nɔn -cɛɛ be, ya'a 'sia 'trɛda 'gʊ dɪ, 'pian e "sia Bali 'bɔ 'va. -Yee "wɛan Bali -le "yinun nɛn yaa dra -cɛɛ be, -kaa -tɔa.

¹³ ɛn "yinun zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan -a "cɛɛ -kaa -nan wɪ ve minnun lɛ dɪ. 'Pian 'wɪnun nɛn Bali lei 'saun -a "paa -kaa 'le be, -a 'bɔ nɛn -kaa ve minnun lɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪnun nɛn e cɪ Bali -le 'wɪ 'a be, -kaa -ci "sia minnun nɛn Bali lei 'saun o "paala be

-wle. ¹⁴ Pian min nen e 'ta wola 'e 'bɔ 'wulo -ji winun da be, winun nen e 'si Bali lei va be, ya'a 'we 'man 'nan 'wɪ 'kpa nen di. -A san 'e 'winun zɪe -a 'siala klin 'tɛ winun -a en ya'a 'kɔlaman -e 'e -ci man di. Fɛ nen maan ve zɪe, -yɛɛ ci 'nan 'winun nen e 'si Bali va be Bali lei 'saun 'bɛ -ci 'sia min lɛ. ¹⁵ Min nen Bali lei 'saun -a 'paala bɛ, e -kɔlaman 'wɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'fa 'sidɪ -a, 'pian min nen Bali lei 'saun 'cɛɛ 'paala dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e min zɪe -yee 'winun drɛdɪ -ci man di. ¹⁶ Kɔɔ 'wɪ zɪe Bali -le 'fluba -a 'vɪ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Tɪɛ Minsan -le ci "nrɔndɪ -tɔa?
En -tɪɛ -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a "ji?»
-A san "ka "fo "dɪ, 'pian -cee vɛ bɛ, Crizi lei 'bɛ -kaa "paala. -Yee "wɛan -kaa -yee ci "nrɔndɪ -tɔa.

3

-Mɛ "wɪ nen Bali 'sunɔn -a dra?

¹ An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ tɪgɪ 'ji bɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'le minnun nen Bali lei 'saun o 'paala bɛ -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Pian an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'le minnun nen o 'ta wola 'o 'bɔ 'wulo -ji winun da be -wee 'wɪ 'zɔ. Kɔɔ ka ya "le minnun nen o ya Crizi -le 'wɪ 'ji 'nen 'linɛn nun -a bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. ² -Yee "wɛan 'winun nen an "sia -a tin 'banan 'cɛɛ 'gɔvɛ, e 'ka 'plɛblɛ dɪ. 'Nɔnnɔn nen waa -nɔan 'nen 'linɛn lɛ bɛ, e ya "le -a 'bɔ nen maan -nɔn 'cɛɛ. Kɔɔ ka'a 'kɔlaman -e 'ka fɛ 'plɛblɛ 'blɪ dɪ. En 'bɛ nen 'gɔvɛ, 'nɔnnɔn nen min -a -nɔan tian 'cɛɛ. ³ Kɔɔ ka 'ta wola 'ka 'bɔ 'wulo -ji winun da. Fɛ -le "wɛan an 'wɪ zɪe -a 'vɪ bɛ, man bɔdɪ a 'ka yei, en 'wɪ a 'e -fɔladɪ 'ka yei. 'Wɪ zɪe yaa -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun 'cɛɛ 'ka "paala dɪ en 'cee 'ta wɔ -pɛ a "le minnun nen wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ zɔ. ⁴ Kɔɔ min -mienun a 'ka yei "o "ve 'nan: «"Kɔ "ya wɔ Pɔl -srɛnɔn 'a», en min -mienun "o "ve 'nan, Apolo -srɛnɔn nen "wee "a. 'Wɪ zɪe -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun 'cɛɛ 'ka "paala dɪ.

⁵ 'Pian e ya "le 'an 'wɪ 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ. -Tɪ nen Apolo -a? En -tɪ nen 'an 'bɔ Pɔl -a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'sunɔn "tun "nen 'kɔa. 'Kɔ 'va nen Bali ciɪa en ka yi -tɛra Zozɪ da. 'Wɪ nen Minsan -a -pɛba 'wɔ 'kɔ 'lɔ bɛ, -a 'bɔ nen kɔa drɛ. ⁶ E ya "le 'nan fɛ 'wle nen maan -fɔ 'trɛ 'ji, en Apolo 'yi 'sɛn "da. 'Pian Bali 'bɛ fɛ 'wle zɪe -a 'bɔ en -yɛɛ ci -a trɔnan. ⁷ Maan

'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, min nen e fɛ 'wle 'fɔ 'trɛ 'ji bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, en min nen e 'yi 'sɛn "da "bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, 'pian Bali nen yaa 'bɔ en e ci -a trɔnan bɛ, -a 'tɔ nen waa ve. ⁸ Min nen e fɛ 'wle -fɔa 'trɛ 'ji 'lee min nen e 'yi -sɛan "da "bɛ, wa'a 'mlian 'o cin da dɪ. 'Pian 'nyranman nen min -tɔ -a 'pa bɛ, -a man -kɔpa nen Bali -a -nɔan -a san lɛ. ⁹ Kɔɔ kɔ ya Bali lɔ "le -yee 'nyranman 'panɔn 'zɔ, en cɛɛ ci Bali -le fei 'bɔ 'a. En "nyian bɛ, ka ya "le -yee 'kɔn 'le 'wɪ 'zɔ.

¹⁰ Bali -le 'yi 'nen yaa drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a Zozɪ 'le 'pasiazan -a bɛ, -yɛɛ -maan an drɛ "le 'kɔn 'tɔzan -dan -le 'wɪ 'zɔ. An 'kɔn 'pɔ -fɔ 'trɛ 'ji, en min peenun a -a -tɔnan "da. 'Pian 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn nen ka ci -a -tɔnan "da "bɛ, 'ka yei 'tɔ 'ka 'fli -va. ¹¹ Fɛ nen maan ve zɪe, -yɛɛ ci 'nan 'kɔn 'pɔ nen maan -fɔ 'trɛ 'ji 'va bɛ, Zozɪ Crizi nen. En min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔn 'pɔ pee -fɔ "nyian 'trɛ 'ji "fo "dɪ.

¹² Minnun a 'kɔn zɪe -a -tɔnan "da -siga -a, en min -mienun a 'kɔn zɪe -a -tɔnan "da -kɔlɛnɔn nen o 'flɛ ci bɛ waa, en min -mienun a "nyian -a -tɔnan "da yiba "a, en min -mienun a "nyian -a -tɔnan "da "lɔ "a. ¹³ 'Pian 'nyranman nen min -tɔ -a 'pa bɛ, -a ta -taa "bɔlɛa yi nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ -a da. Yi zɪe -a da bɛ, 'tɛ 'a nen Bali min -tɔ -le 'nyranman -nanjɛan. ¹⁴ Min nen e 'kɔn zɪe -a -tɔ "da en 'tɛ 'ka -kɔlɛlɛ -yee vɛ srɛdɪ -a dɪɛ, -a san 'yee -kɔpa ye. ¹⁵ 'Pian -te 'nyranman nen yaa 'pa bɛ 'tɛ -a srɛ bɛ, ya'a 'yee -kɔpa 'ye "fo "dɪ. 'Pian min 'bɔ zɪe e "sia 'wɪ 'ji. E -kɔan "le min nen e 'sɔ 'tɛ 'lɔ fɛ -a blu bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁶ 'Ka Zozinɔn bɛ cɛɛ ci Bali -le 'kɔn 'a, en Bali lei 'saun -nyɛanla 'ka 'ji. Ka'a tɔa zɪ dɔvɔ?

¹⁷ Min nen e Bali -le 'kɔn -wi bɛ, Bali min zɪe -a -nan -nyaan. Kɔɔ Bali -le 'kɔn a 'saun en 'ka Zozinɔn 'bɛ ci Bali -le 'kɔn 'bɔ zɪe -a.

¹⁸ Te min -tɔ 'e 'fli see "paadɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te -a -cin a min -tɔ ji 'ka yei 'nan 'yɛɛ ci 'wɪ 'tɔzan -a bɛ, min zɪe 'e 'fli drɛ 'blɔzan -a 'trɛdanɔn 'lɛ. E drɛ zɪe, 'dɔ -e Bali 'e 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ. ¹⁹ Kɔɔ 'wɪ 'tɔdɪ nen 'trɛdanɔn -a 'siala 'nan -yɛɛ ci 'wɪ 'tɔdɪ 'kpa -a bɛ, e ya Bali 'lɛ klin "tɛ wɪ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'wɪ 'tɔnɔn "kuan 'o 'bɔ 'le -dawli winun drɛdɪ man.»

²⁰ En e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

«'Wɪnun nɛn 'wɪ t'ɔnɔn -a 'nrɔnman 'o 'ji bɛ, Minsan -a -tɔa, ɛn yaa -tɔa 'nan -a -ci "ka "dɪ.»

²¹ E ya zɪɛ 'nan -e min -tɔ 'e vɪɛ 'e 'fli drɛ -dandan 'trɛda blamin -le "wɛan dɪ. Kɔɔ Bali fɛ pɛɛnɔn 'nɔn 'cɛɛ. ²² Maan ve 'cɛɛ 'nan -te e ya 'an 'bɔ Pɔl -a oo, ɛn -te e ya Apolo -a oo, ɛn -te e ya Pɪɛri -a oo, ɛn -te e ya 'trɛ 'bɔ 'gʊɛ -a da -a oo, ɛn -te e ya 'belidɪ -a oo, ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, ɛn -te e ya 'trɛda fɛnun nɛn -nan 'gʊɛ -a oo, ɛn -te e ya fɛnun nɛn o -taa "bɛ -a oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ, Bali -a -nɔn 'cɛɛ. ²³ 'Pian 'ka 'bɔ bɛ, ka ya Crizi -le vɛ -a, ɛn Crizi a Bali -le vɛ -a.

4

Minsan 'bɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'le tin "baa

¹ 'Wɪ nɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'kʊ 'va zia bɛ -nyrɛn 'gʊ, kʊ ya Crizi 'sunɔn 'a, ɛn e 'kʊ 'pla 'nan 'kʊ Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ "paa 'ka 'ji. ² 'Pian 'wɪ -dan nɛn "va "bɛ, -nyrɛn 'nan 'nyranman nɛn yaa -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ bɛ 'kʊ yɪɛ -trɔa "da. ³ -Yee "wɛan 'an 'bɔ 'le vɛ bɛ, -te ka 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, tin 'banɔn 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, ma'an siala 'wɪ 'a dɪ. ɛn "nyian bɛ 'an 'bɔ mɛɛn "cɛɛ 'an 'fli -le 'wɪ tin "baa dɪ. ⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'an 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da dɪ oo, wa'a vɪɛ 'nan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan 'mɛn tin a 'nɔnnɔn dɪ. 'Pian Minsan -tɔwli 'bɛ ci 'mɛn tin 'bazan 'a. ⁵ -Yee "wɛan te 'ka tin -tɛ min da, te -a tɔ 'ka tian bɔɛ dɪ. 'Pian 'ka Minsan -tadɪ man -pɛn! Tɔ zɪɛ -a man nɛn, e 'wɪnun nɛn 'e yɔɔdɪ klun va bɛ -a ta bɔala. ɛn "nyian bɛ, 'wɪnun nɛn min ji 'e yɔɔdɪ bɛ, yaa ta bɔala. Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi zɪɛ -a da bɛ Bali min 'tɔ "yi "ve 'nyranman nɛn min 'bɔ -a 'pa bɛ -a man.

Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a

⁶ 'An "bʊl Zoziɔn, 'cee "wɛan nɛn an "sia 'wɪnun 'gʊɛ -a vɪnan 'kʊ 'vale Apolo -a 'kʊ man. Waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, te min 'e 'ciɪla "da "dɪ!» An ya "vale 'nan 'wɪ zɪɛ 'ka -tɔ 'nan, -a -tɔwli "nɛn "nyian 'kʊɛ vɛ -a. -Yee "wɛan te 'ka 'tʊ 'e -dandan 'tan 'kʊ "fli 'gʊɛ 'kʊ yɛi "min -tɔ -le "wɛan dɪ. ⁷ -Tɪɛ 'vɪ 'yɪɛ 'nan i ya -dan 'i bɔɛzan -tɔ man? Fɛ -tɔ nɛn 'i 'lɔ, te Bali "cɛɛ 'nɔn 'yɪɛ dɪɛ, e 'ka "fo "dɪ! -Yee "wɛan nɛn 'i -dandan 'tandɪ 'le 'tɔ!

⁸ -A -cin a 'ka 'ji 'nan fɛ -tɔ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man dɪ, 'nan ka drɛ fɛnɔn 'a. ɛn ka mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'va, 'pian kʊ 'ka wo "va

dɪ. An ya "va 'nan 'wɪ zɪɛ 'e drɛ 'wɪ 'kpa -a, 'dʊ -e "kʊ "kɔn wʊ "va. ⁹ -A -cin a 'an 'ji 'nan, kʊɔ nɛn kʊ ci Zozi 'le 'pasianɔn 'a bɛ, Bali 'kʊ drɛ minnun nɛn o 'ka min va minnun -a dɪɛ waa. Kʊ drɛ "le minnun nɛn o ya 'o 'pladɪ 'nan 'o -ka bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. -Te e ya Bali -le 'pasianɔn 'a oo, ɛn -te e ya blamin -a oo, o pɛɛnɔn -a -nan ye. ¹⁰ Minnun 'kʊ "siala klɪnnɔn 'a Crizi -le "wɛan. 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'ka 'fli "siala 'wɪ t'ɔnɔn 'a Zoziɔn yei. Ka ya min 'plɛblɛ nun -a, 'pian 'kʊɛ vɛ bɛ e 'ka zɪ dɪ. Minnun 'ka 'tɔ "yi "ve, 'pian 'kʊɛ vɛ bɛ o "naan "kʊɛ "man.

¹¹ 'Bɛ nɛn cɛɛgʊ yi -a 'gʊɛ, dra 'kʊ -tɛa tian, ɛn 'yi dra 'kʊ -tɛa tian. 'Kʊ man sɔnun "ka "dɪ. Minnun 'kʊ -sɔan, ɛn "nyian bɛ 'kʊ -nyran pei "ka "dɪ. ¹² 'Kʊ "kʊɛ -nyaan 'nyranman 'padɪ -a -e 'kʊ "nɛn "fɛ -blɪ. Minnun 'kʊ "srɔnman 'pian -fɛa nɛn kʊa ve o man. Minnun 'tɛ "paa 'kʊ da, 'pian 'kʊ 'wulo -tɔa "wlu. ¹³ Minnun "we 'kʊ man -wliɪdɪ, 'pian kʊa "sia "da -wɪɛ wei 'nɔnnɔn 'a. Kʊ drɛ 'trɛdanɔn 'lɔ "le bli -le 'wɪ 'zʊ, ɛn kʊ da nɛn o 'wee "tri pɛɛnɔn 'wɛɛnman tian cɛɛgʊ yi -a.

¹⁴ -Te an 'wɪnun zɪɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, wa'a vɪɛ 'nan -e 'yra 'e 'ka -tɛ dɪ. 'Pian an ya "vale 'nan ka -sɔnla -si tɪgɪ da, kɔɔ ka drɛ 'mɛn 'nɛnnun nɛn an o ye "yi "bɛ waa. ¹⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan -te min -kpi fu (10.000) 'bɛ Crizi -le 'wɪ "paaman 'ka 'ji oo, 'pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'ka "tɪ 'ka "kaga "dɪ. 'An 'bɔ 'bɛ drɛ 'ka "tɪ "a, kɔɔ mɛɛn Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ ɛn ka drɛ -yee vɛ -a. ¹⁶ -Yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka drɛ 'an 'si drɛnɔn 'a. ¹⁷ ɛn 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, an Timote "paa -sia 'cɛɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ -yrɛ ɛn e wɪ "man. Zoziɔn yei "bɛ, e drɛ "le 'an 'pɔn -ji 'nɛn nɛn maan ye "yi ɛn an yi -tɛala "da "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Zɪ 'mɛn 'ta wʊ -pɛ ci Crizi -sru "bɛ, e "ta "lo -a -cin -tɔɛ 'ka 'ji. ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a 'bɔ nɛn maan "paaman minnun ji -leglizi -tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji.

¹⁸ Min -mienun a 'ka yei "bɛ waa nrɔn 'o 'ji 'nan ma'an "nyian lia 'an da 'ka 'va "fo "dɪ, ɛn o -dandan 'tandɪ 'sia. ¹⁹ 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan -te Minsan wɪ "man "bɛ, -a -nan 'ka "nyian mɔan dɪ -e 'an 'lʊ 'ka 'va. -Te an 'lʊ bɛ, minnun 'bɔ nɛn 'o 'fli dra -dandan 'labɛ, wa'a vɪɛ 'nan o wei lɛ nɛn 'an 'trɔɛn -tɔa "dɪ, 'pian 'plɛblɛ nɛn Bali -a -nɔn -wɪɛ "bɛ -a 'bɔ nɛn maan -nanjɛan. ²⁰ Kɔɔ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, wa'a vɪɛ 'nan

'wɪ 'saza nɛn min -a tin "baa 'e 'le dɪ, 'pian Bali 'yee 'plɛblɛ 'ci -kɔɔnman. ²¹ 'An sɔnba 'sia -e 'an 'lɔ 'ka 'va, 'bɛ a -tɔ. ɛn 'an 'lɔdɪ 'ka 'va 'ka yɪdɪ 'yi 'lee -pɔan "trɔɔ -a bɛ, 'bɛ a -tɔ. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cɛn 'va nɛn ka cɪ?

5

'Wɪ 'wɪdɪ -dan wla Korinti Zozinɔn yei

¹ Maan 'man 'e 'pa -a "fli yaa 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ nɛn minnɔn 'bɔ nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o drɛ dɪɛ, min -tɔ -a drɛnan 'ka yei. Kɔɔ min zɪɛ 'o 'vale 'e "tɪ "nan -a, -wɛɛ cɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a. ² 'Wɪ zɪɛ min -tɔ a -a drɛnan 'ka yei, te ka -dandan "taan. 'Pian e ya "le 'ka 'ta 'e drɛ paan -trɔdrɔ -e min nɛn 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'ka -pin 'ka yei. ³ 'An 'bɔ Pɔl -le vɛ bɛ, an 'ka 'ka yei "nun dɪ, 'pian 'mɛn ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a 'ka 'va nun. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, "te 'an 'kɔn 'ka 'va nun bɛ, "te an tin -tɛ "da -a -nan 'mɔn. ⁴ 'Wɪ nɛn kɔ 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ, 'ka cin yɪ -yee 'wɪ man Minsan Zozi Crizi 'tɔ da. 'Mɛn ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a 'ka 'va nun "le -cɛɛ cɪ. -Kaa san Zozi Crizi -le 'plɛblɛ 'a, ⁵ 'ka min zɪɛ -a -pin 'ka yei -e 'e drɛ Satan -le vɛ -a 'e "pa 'ji. 'Ka drɛ 'nan -e Satan 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -yrɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan 'lɔɔ 'e lia 'e da -e 'e -kɔla 'sidɪ -a 'wɪ 'ji yɪ nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ, -a da.

⁶ E 'ka 'wɪ "yi "a "fo -e 'ka -dandan 'tan 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ. Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan: «Sɪ 'wɪɛ -tɔwɪ min 'shɛ pɛɛnɔn "tranman!» ⁷ -Yee "wɛan 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn e -kɔlaman -e 'ka pɛɛnɔn "saa bɛ, 'ka 'si 'ka yei. 'Ka drɛ zɪɛ, 'dɔ -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ! Kɔɔ 'ka 'pa nyranman "cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn Izraɛl 'nɔn -a dra te o "ta 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdɪ -ble bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! O 'mannyan pɛɛnɔn 'wɛɛnman bei 'vaa -e 'o 'kpɔun -pɔ nɛn 'mannyan 'ka 'kɔan "va "dɪɛ -a drɛ. "Bɛ -sru -e 'o 'wee 'bla 'blɪ. Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, Crizi drɛ "le -cee 'bla 'zɔ. E -ka 'nan -e 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui, -e -kaa 'kɔn 'saun Bali 'lɛ. ⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, te -kaa -cee "fɛdɪ -blɪ te 'mannyan ceje a -kaa 'va dɪ! -Yɛɛ cɪ "le 'wɪ 'wɪdɪnɔn nɛn -cɛɛ drɛ 'e tɛdɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Te -cɛɛ drɛ "nyian "fo "dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn e cɪ 'saun Bali 'lɛ bɛ, -nyrɛn -kaa drɛ! ɛn 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ, -nyrɛn -kaa drɛ!

⁹ Fluba ceje nɛn an 'lɔ 'a 'cɛɛ bɛ, maan crɛn -tɛ -ji 'nan, -kɔnnɛn -wɛɛnɔn 'lee lɪ -wɛɛnɔn bɛ te 'ka -blɪ waa "fo "dɪ. ¹⁰ -Te an ya 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, minnɔn nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ, 'wee 'wɪ "cɛɛ ma'an ve dɪ. ɛn wa'a vɪɛ 'nan minnɔn nɛn 'trɛ 'gɔvɛ -a da te o ya "lala yɪ "yi 'nɔn 'a, ɛn o ya crinnɔn 'a, ɛn o ya -yɔ -pannɔn 'a bɛ, -wee 'wɪ nɛn maan ve dɪ. "Te e ya paan 'bɛ 'a bɛ, "te ka "sia 'trɛ 'bɔ da "fo.

¹¹ 'Pian fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ: Minnɔn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan o ya -kaa "bɔɪ Zozinɔn 'a te o ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a bɛ, te 'ka -blɪ waa "fo "dɪ! -Nyrɛn "le 'nan -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan lɪ -wɛɛdɪ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan "lala yɪdɪ "yi "le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan -yɔ -pandɪ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan 'wɪ 'wɪdɪ "vɪdɪ Bali man -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan -wɛn mlindɪ -trɔadɪ 'o 'win -ji -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -nyrɛn "le 'nan fɛ 'sidɪ min lɔ -gla -a -le 'wɪ 'zɔ. Minnɔn zɪɛ, te 'ka -blɪ waa "fo "dɪ, ɛn te 'ka fɛ -blɪ waa 'e cin va "fo "dɪ!

¹² Minnɔn nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ, mɛɛn "cɛɛ tin -tɛa "o da dɪ. 'Pian minnɔn nɛn Zozi 'va bɛ, -cɛɛ tin -tɛa "o da. ¹³ ɛn minnɔn nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ, Bali 'bɛ tin -tɛa "o da. -Yee "wɛan nɛn 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'ka -pin 'ka yei!»

6

-Te 'wɪ 'fɔla Zozinɔn yei "bɛ, -tɛ "paamlan?

¹ 'Wɪ -fɔla Zozizan 'tɔ 'lee 'e "bɔɪ Zozizan 'tɔ yei, 'pian kaa "siala -e 'ka -kɔ -a minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o cɛin -da. 'Wɪ nɛn ka dra zɪɛ e 'ka "yi "fo "dɪ. Kaa tin "baa paan 'ka "bɔɪ Zozinɔn 'cɛin -da. ² -Kaa 'bɔ nɛn -kaa ya Bali -le minnɔn -a bɛ, -cɛɛ -taa 'trɛdanɔn 'le tin 'balɛ. Ka'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa dɔvɔ? -Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'wɪ 'sɛzɛnɛn zɪɛ -a tin 'ba 'ka 'bɔ 'a dɪ? ³ ɛn "nyian bɛ, -cɛɛ -taa Bali -le 'pasianɔn 'le tin 'balɛ. Ka'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa dɔvɔ? -Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'trɛda wɪ 'sɛzɛnɛn 'gɔvɛ -a tin 'ba 'ka 'bɔ 'a dɪ? ⁴ 'Pian -te 'wɪ 'fɔla 'ka yei "bɛ, ka -ko 'wɪ zɪɛ -a tin 'banɔn nɛn o 'ka Zozinɔn 'a dɪɛ, o cɛin -da.

⁵ An ya "vale 'wɪ nɛn kaa dra bɛ, -a 'yra 'e 'ka 'tɛ, -yee "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a ve. 'Wɪ 'tɔzan 'bɔ 'tɔ 'ka "cee yei, -te 'wɪ 'fɔla Zozinɔn

"fli yei "bε -e 'e -kɔla o yei "paaladı -a 'mlɔnmlɔn dʊv? ⁶'Cee 'wɪ drɛdɪ -a -kɔnman 'nan 'wɪ 'tɔzan 'ka 'ka yei "fo "dɪ. Kɔɔ -te 'wɪ 'fɔla Zozizan 'tʊ 'lee 'e "bʊɪ Zozizan 'tʊ yei "bε, kaa "sia -e 'ka -kʊ -a minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪe o cɛɪn -da.

⁷-A mandɪ 'nan 'wɪ 'fɔla Zozinɔn "fli yei ɛn o ya tin 'banan bε, yaa -kɔnman 'nan 'cee 'ta wʊ -pɛ 'ka "le Zozinɔn 'zʊ dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'we "man -e min 'e 'wɪ drɛ 'ka 'va -wɪdɪ "dɪ? ɛn "nyian bε, -mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'we "man -e min 'e 'ka 'ta -blɪ dɪ? ⁸'Pian 'cee vɛ bε, 'ka 'bɔ cɛɛ 'wɪ dra min va -wɪdɪ, ɛn cɛɛ minnun ta -ble. Min pee "tun "cɛɛ dɪ, 'ka 'bɔ "bʊɪ Zozinɔn lɛ nɛn ka 'wɪnun zɪe -a dra.

⁹'Wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e -trɔa 'ka 'ji. -Nyɛn 'nan minnun nɛn o 'wɪ dra -wɪdɪ "min va bε, wa'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda "fo "dɪ. ɛn "nyian bε, te 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a 'sia 'wɪ wɪ -a "fo "dɪ! Minnun nɛn o ya -kɔnnɛn -wɛɛnɔn 'a bε, 'lee minnun nɛn o ya lɪ -wɛɛnɔn 'a bε, 'lee minnun nɛn o ya -yʊ -pannɔn 'a bε, 'lee minnun nɛn o min -sran -wɛɛman bε, 'lee minnun nɛn o min nan -wɛɛman bε, 'lee -klɔnmɔn 'lee -klɔnmɔn nɛn o nyianla "le lɪ 'lee -kɔnnɛn -le 'wɪ 'zʊ bε, ¹⁰'lee minnun nɛn o ya crinnɔn 'a bε, 'lee minnun nɛn o ya "lala yɪ "yɪ 'nɔn 'a bε, 'lee minnun nɛn o -wɛn mlɪndɪ -tɔala 'o 'win -ji bε, 'lee minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "ve Bali man bε, 'lee minnun nɛn o fɛ "sia min lɔ -gla -a bε, o pɛɛnɔn zɪe, wa'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda "fo "dɪ. ¹¹Min -mienun a 'ka yei 'e tɛdɛ bε, te o 'wɪnun zɪe -a -mie dra. 'Pian 'bε nɛn 'gʊɛ, Minsan Zozi Crizi 'lee -kaa "tɪ Bali lei 'saun bε, -wɛɛ 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui 'ka man, ɛn o 'ka 'si "va Bali -le vɛ -a "fo, ɛn o 'ka drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ.

'Wɪ nɛn e Bali 'tɔ dra -dan bε -nyɛn 'ka drɛ!

¹²Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn drɛdɪ -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ min lɛ.» 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan fɛ pɛɛnɔn 'ka 'wɪ "yɪ 'dra min lɛ dɪ. An -kɔlaman maan ve 'nan, fɛ pɛɛnɔn drɛdɪ -si a 'e 'nɔndɪ 'mɛn, 'pian ma'an 'fli tʊɛ -e 'an drɛ fɛ -tʊ -le nɔan -a dɪ. ¹³Kaa ve "nyian 'nan: «Bali -blɪ fɛ -nɔn min lɛ 'nan -e 'e 'kʊ min -pɔn -ji. ɛn Bali min -pɔn drɛ 'nan -e -blɪ fɛ 'e 'kʊ 'ji. ɛn tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bε, Bali 'o "fli zɪe o -nan -nyaan.» 'Wɪ zɪe e ya 'wɪ 'kpa -a. 'Pian Bali 'ka -kaa drɛlɛ 'nan -e -kaa 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ lɛ dɪ. Kɔɔ Minsan a "va 'nan -kaa 'kɔlɛ 'e 'kɔn 'e 'bɔ 'le

vɛ -a. ɛn 'e 'bɔ 'yɛɛ yɪɛ -tɔa -kaa 'kɔlɛ 'va. ¹⁴Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪe -a 'vɪ bε, zɪ Zozi Crizi -ka bε, Bali -a 'kɔlɛ wɪuan -kanɔn 'va. -A -tʊwɪ "nɛn "nyian Bali -a dra -cɛɛ. -Te -kaa -ka bε, Bali -kaa 'kɔlɛ 'gʊɛ -a wuanla -kanɔn 'va 'yee 'plɛblɛ 'a.

¹⁵Crizi man mɛnnun nɛn 'kaa. Ka'a 'wɪ zɪe -a tɔa dʊv? Min -kɔlaman -e 'e Crizi man mɛn -tʊ 'si -e 'e drɛ -kɔnnɛn -wɛɛzan man mɛn -a? -Cɛjɛ! ¹⁶Kaa -tɔa 'nan, -te min 'nyin -kɔnnɛn -wɛɛzan -sru "bε, te o "flinɔn drɛ min -tʊwɪ "a. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min "fli zɪe o dra min -tʊwɪ "a.»

¹⁷'Pian min nɛn 'bε lɛa Minsan man bε, o dra -tʊwɪ Bali lei 'saun 'le "wɛan.

¹⁸-Yee "wɛan te 'ka 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ lɛ "fo "dɪ. Kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn blamin -a dra, te e 'ka -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ da dɪe, ya'a fɛ -tʊ dra min 'kɔlɛ lɛ dɪ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ da bε, -te min -a drɛ bε, te -a san 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e 'bɔ 'kɔlɛ lɛ.

¹⁹-A -cin 'e 'trɔa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'kɔlɛ bε, e ya Bali lei 'saun 'le 'kɔn 'a. ɛn Bali 'yee lei 'saun zɪe -a -nɔn 'cɛɛ, e ya 'ka 'lɔ. Ka 'ka "nyian 'ka 'fli -ji dɪ. ²⁰Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka 'ta pan 'wʊ 'flɛ 'plɛblɛ 'a. -Yee "wɛan 'ka Bali 'tɔ drɛ -dan 'ka 'kɔlɛ nɛn e cɪ -yee vɛ -a bε -a.

7

Pɔl 'wɪ tin 'ba lɪ 'padɪ 'lee -kɔnnɛn 'padɪ da

¹Fluba nɛn ka -ta -a 'mɛn bε, 'wɪ nɛn kaa laabʊ 'an 'lɔ 'ji bε, an "ta -a "sia "va 'cɛɛ. -Te kaa 'vɪ 'nan, te -klɔnmɔn 'e -wla 'e nan -sru "dɪe, 'wɪ 'tʊ nɛn kaa 'vɪ. ²'Pian 'an 'bɔ Pɔl, maan ve 'cɛɛ 'nan, e ya 'wɪ "yɪ "a -e -klɔnmɔn nan 'e 'kɔn. ɛn e ya "nyian 'wɪ "yɪ 'a -e lɪmɔn -sran 'e 'kɔn. "Tɔgɔ lɪmɔn 'e drɛ -kɔnnɛn -wɛɛzan 'a, ɛn -klɔnmɔn 'e drɛ lɪ -wɛɛzan 'a. ³-Klɔnmɔn 'e -wla 'e nan -sru! -Yɛɛ cɪ "le 'e drɛ 'e nan lɛ. ɛn lɪmɔn 'e wɪ "man -e -a -sran 'e -wla -a -sru! -Yɛɛ cɪ "le 'e drɛ 'e -sran lɛ. ⁴Lɪmɔn 'kɔlɛ bε, e 'ka lɪmɔn 'bɔ 'saza 'le vɛ -a dɪ. 'Pian e ya -a -sran -le vɛ -a. -A -tʊwɪ "nɛn "nyian -klɔnmɔn -le vɛ -a. -Klɔnmɔn 'kɔlɛ bε, e 'ka -klɔnmɔn 'bɔ 'saza 'le vɛ -a dɪ. 'Pian e ya -a nan -le vɛ -a. ⁵-Yee "wɛan te 'ka vɪ 'ka cin lɛ -cɛjɛ "fo "dɪ. 'Pian -te 'ka "flinɔn wei drɛ -tʊwɪ, 'nan -e 'ka 'flin tʊ "wɛnnɛn 'a Bali trʊ 'badɪ -le "wɛan bε, 'ka drɛ. "Bɛ -sru -e 'ka 'kʊ 'ka cin va, "tɔgɔ 'ka vɪlɛ 'ka 'kɔla 'ka 'fli 'kʊndɪ -a dɪ, -e Satan 'e 'ka 'man yɪ.

⁶ 'W₁ z₁ε -a da bε, -a -cin 'e 'k_{on} 'ka 'ji 'nan, -si -t_v n_{en} maan k_{on} 'cεε, 'pian -pei "cεε maan -t_o 'cεε d_i. ⁷ E ya 'an 'ji 'nan minn_{un} p_{ee}n_{on} 'o 'f_v paan "k_{on}n_{en} -g_{on}n_{en} -a "le 'm_{en} 'w₁ 'z_v. 'Pian Bali "yi drε min lε -t_vd_v. Yaa drε min -mien_{un} lε 'e 'to, εn yaa drε min -mien_{un} lε 'e 'to.

⁸ -Kl_{on}m_{on}n_{un} n_{en} o nan "ka "d_{ie}, 'lee l_{im}on_{nun} n_{en} o -sran "ka "d_{ie}, 'lee -calen_{un} bε, maan ve -w_lε 'nan, e ya 'w₁ "yi "a -e 'o 'f_v "le 'm_{en} 'w₁ 'z_v. ⁹ 'Pian -te wa'a 'kolaman 'o 'fli 'kund_i -a d_{ie}, 'o l_i 'pa, εn -te 'bε "cεε d_{ie}, 'o -k_{on}n_{en} 'pa! L_i 'pad_i 'lee -k_{on}n_{en} 'pad_i bε, -a "yi "ml_{ian} yra y_{id}i -k_{on}n_{en} dra l_o, -te 'bε "cεε d_i l_i dra l_o bε -a da.

P_{ol} 'w₁ tin 'ba li b_{ol}adi da

¹⁰ -Kl_{on}m_{on}n_{un} n_{en} o l_i 'pa bε, 'lee l_{im}on_{nun} n_{en} o -k_{on}n_{en} 'pa bε, 'w₁ n_{en} maan laabo -w_lε "bε, -nyr_{en} 'g_v. 'W₁ z₁ε Minsan 'bε v_i 'nan, 'o 'ta w_{ola} "da. -Nyr_{en} 'nan, te l_{im}on 'e 'c_{en} 'e -sran man 'li "fo "d_i. ¹¹ 'Pian -te l_{im}on c_{ee}n 'e -sran man bε, 'e 'f_v 'e "tun, te 'e -k_{on}n_{en} pee 'pa "fo "d_i. -Te 'bε "cεε d_{ie}, 'e 'o yei "s_{en} 'e cin va 'o 'vale 'e -sran -a. -A -t_vw_li "n_{en} "nyian -kl_{on}m_{on} -le v_e -a. Te -kl_{on}m_{on} 'e nan b_{ola} 'li "fo "d_i.

¹² Zozizan n_{en} -a nan a te e 'ka Zozi 'va d_{ie}, 'lee Zozizan n_{en} -a -sran a te e 'ka Zozi 'va d_{ie}, -wee v_e n_{en} 'g_v. 'W₁ z₁ε -a da bε, Minsan 'ka 'w₁ 't_v v_lε d_i, 'pian an -k_{ol}aman an 'w₁ -mie ve 'cεε "da. Zozizan n_{en} -a nan a te e 'ka Zozi 'va d_{ie}, -te -a nan a "va 'nan 'o 'k_{on} -a bε, te 'e l_i z₁ε -a b_{ola} "fo "d_i. ¹³ εn Zozizan n_{en} -a -sran a te e 'ka Zozi 'va d_{ie}, -te -a -sran a "va 'nan 'o 'k_{on} -a bε, te 'e 'si 'e 'sran z₁ε -a w_{lu} "fo "d_i. ¹⁴ L_{im}on z₁ε e 'ka 'e "tri "t_{od}i Bali 'l_e d_i, 'pian l_i 'b_o 'le "w_{ean} bε -a -sran dra 'saun Bali 'l_e. -A -t_vw_li "n_{en} "nyian -kl_{on}m_{on} -le v_e -a, -kl_{on}m_{on} 'ka 'e "tri "t_{od}i Bali 'l_e d_i, 'pian -kl_{on}m_{on} 'b_o 'le "w_{ean} bε -a nan dra 'saun Bali 'l_e. -Te e 'ka z₁ d_{ie}, "te 'o cin 'n_{enn}un -k_{on}an 'o "tri "t_{od}i Bali 'l_e. 'Pian e 'ka z₁ "fo "d_i, o ya 'saun Bali 'l_e.

¹⁵ 'Pian -te -kl_{on}m_{on} 'b_o n_{en} e 'ka Zozi 'va d_{ie} -y_{ee} 'v_i 'nan 'e "c_{ean} 'e nan man bε, 'e drε. εn -te l_{im}on 'b_o n_{en} e 'ka Zozi 'va d_{ie} -y_{ee} 'v_i 'nan 'e "c_{ean} 'e 'sran man bε, 'e drε. K_{oo} l_{im}on n_{en} Zozi 'va bε, 'lee -kl_{on}m_{on} n_{en} Zozi 'va bε, o 'ka 'o -m_{ean} dr_{ed}i 'w₁ z₁ε -a -ji "fo "d_i.

'Pian -a -cin 'e 'k_{on} 'ka 'ji 'nan, Bali -kaa laab_v 'nan -e -kaa yei 'e 'k_{on} -tr_{oo} -kaa 'vale min p_{ee}n_{on} 'a. -Yee "w_{ean} te 'cee 'c_{end}i 'e 'si

'ka Zozin_{on} 'va zia d_i. ¹⁶ K_{oo} 'i 'b_o l_{im}on n_{en} Zozi 'va bε, -te 'yie "w_{ean} n_{en} 'i 'sran "sia 'w₁ 'ji oo, yi'a t_{oa} d_i. εn 'i 'b_o 'kl_{on}m_{on} n_{en} Zozi 'va bε, -te 'yie "w_{ean} n_{en} 'i nan "sia 'w₁ 'ji oo, yi'a t_{oa} d_i.

-Pε n_{en} i c_i "man 'l_{oo} εn Minsan 'i laab_v bε, -a man n_{en} 'i 'f_v!

¹⁷ 'W₁ n_{en} e c_i 'w₁ -dan a bε, -nyr_{en} 'nan, z₁ Minsan 'i 'pa 'tr_{eda} bε -a da n_{en} 'i 'f_v! εn -p_e n_{en} i c_i "man 'l_{oo} εn Minsan 'i laab_v bε, -a man n_{en} 'i 'f_v! 'W₁ n_{en} maan "paaman -leglizi -t_{od}v p_{ee}n_{on} 'ji bε, -nyr_{en} z₁ε. ¹⁸ Maan 'nan an 've 'nan, -te Bali 'i laab_v te i ya 'i -f_{od}i -kl_{on}m_{on} -va bε, e ya 'kpa. εn -te Bali 'i laab_v te i 'ka 'i -f_{od}i -kl_{on}m_{on} -va d_{ie}, te 'i -w_{ee} 'nan i -f_{oa} "kl_{on}m_{on} -va -e 'i 'k_{on} 'saun Bali 'l_e d_i. ¹⁹ -Te min a 'e -f_{od}i -kl_{on}m_{on} -va bε, e ya 'w₁ "tun "a. εn -te min 'ka 'e -f_{od}i -kl_{on}m_{on} -va d_{ie}, e ya "nyian 'w₁ "tun "a. 'Pian 'w₁ n_{en} e c_i 'w₁ -dan a bε, -nyr_{en} 'nan, min 'e 'ta w_{ola} 'w₁ n_{en} Bali -a 'v_i bε -a da.

²⁰ Maan ve "nyian 'nan, -p_e n_{en} min c_i "man 'l_{oo} εn Bali -a laab_v bε, -a -ji n_{en} min 'e 'f_v. ²¹ -Te Bali 'i laab_v te i ya n_{on}an -a bε, te 'yie -k_{ond}i n_{on}an -a 'w₁ 'e 'nan 'i man "fo "d_i. 'Pian -te -a -si 'l_e 's_v 'yie 'nan -e 'i v_lε 'i 'k_{on} "nyian n_{on}an -a d_{ie}, 'i 'w₁ "man. ²² Maan 'v_i 'nan, te -k_{ond}i n_{on}an -a 'w₁ 'e 'nan min man d_i, k_{oo} -te min a n_{on}an -a εn Bali -a laab_v bε, te e drε n_{on}an n_{en} Minsan -a ta pan 'w_v 'e 'tazan l_e bε -a. εn "nyian bε, -te min 'ka n_{on}an -a d_i, 'nan Bali -a laab_v bε, min z₁ε e ya Crizi -le n_{on}an -a. ²³ Crizi 'ka p_{ee}n_{on} 'ta pan 'w_v 'fl_e 'pl_ebl_e 'a. Te 'ka 'fli 't_vi -e 'ka drε blamin -le n_{on}an -a 'ta w_{ol}ad_i -a -yee 'w₁ "paad_i da d_i! ²⁴ 'An "b_oi Zozin_{on}, -p_e n_{en} ka c_i "man 'l_{oo} εn Bali 'ka laab_v bε, -a man n_{en} 'ka 'f_v!

Minnun n_{en} wa'a tian l_i 'lee -k_{on}n_{en} 'pal_e d_{ie} 'wee 'w₁ n_{en} 'g_v

²⁵ -Kl_{on}m_{on}n_{un} n_{en} wa'a tian l_i 'pal_e d_{ie}, 'lee l_{im}on_{nun} n_{en} wa'a tian -k_{on}n_{en} 'pal_e d_{ie}, ka -wee 'w₁ laab_v 'an 'l_o. 'W₁ z₁ε -a da bε, Minsan 'ka 'w₁ 't_v v_lε d_i, 'pian an -k_{ol}aman an 'w₁ -mie ve 'cεε "da. -A -cin -a 'an 'ji 'nan, min -k_{ol}aman 'e yi -t_eala 'an da "fo, k_{oo} Minsan "yi drε 'm_{en} 'an dr_{ed}i -a 'yee 'pasiazan -a. 'W₁ n_{en} maan "sia "va 'cεε bε, -nyr_{en} 'g_v: ²⁶ -Te 'an 'ci n_{on}an yra y_{id}i nun n_{en} o c_i 'o pou sianan 'g_ve -a da bε, maan ye 'w₁ "yi "a, -e -kl_{on}m_{on} 'e v_lε 'e l_i 'pa d_i, εn "nyian -e l_{im}on 'e v_lε 'e -k_{on}n_{en} 'pa d_i. ²⁷ 'Pian -te 'i

nan a 'va bε, te 'i -wεε 'nan 'i "cεan "man "di, εn -te 'i nan "ka "diε, te 'i -wεε 'nan 'i li "paa di. ²⁸ En -te -klōnmōn li 'pa bε, 'wι 'wli di "cεε yaa drε di. -A -tōwli "nēn "nyian līmōn -le vε -a. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -klōnmōn nēn e li 'pa bε, 'lee līmōn nēn e -kōnnēn 'pa bε, o -taa 'o yra yιε. An 'ka "vale 'nan yra yidi nun zιε 'o bō 'ka man di, -yee "wεan nēn an 'wι 'pla 'cεε.

²⁹ An "bōi Zozinōn, 'wι nēn -yee "wεan an 'wι zιε -a 'vι bε, -nyrēn 'gυ. Tυ 'ka -kaa 'lō "kaga -e -kaa Minsan -le 'nyranman 'pa di. -Yee "wεan, -klōnmōn nēn -a nan a bε, 'e yie -trōa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a nan "ka "di. En līmōn nēn -a -sran a bε, 'e yie -trōa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a -sran "ka "di. ³⁰ -Te e ya 'wι 'nanmandi -a oo, εn -te e ya ci "nrāndi -a oo, te -a -tōwli 'e 'si -tō min lō -e 'e vιε 'e yie -trōa Minsan -le 'nyranman da di. Minnun nēn o fε "lōa bε, -a -cin 'e 'kōn o ji 'nan fε 'bō zιε 'e 'ka 'o 'lō di. ³¹ En minnun nēn 'wee 'wιnun drēdi ci 'trēda bε, te 'o drε 'wιnun 'bō 'le nōan -a di. Fε -le "wεan nēn an 'wι zιε -a 'vι bε, 'trε 'lee 'e 'ta fēnun -nan -taa -nyanlε.

³² An ya "vale 'nan te ci "nrāndi 'trēda 'wιnun da 'e 'kōn 'ka man di. Min nēn li 'ka -yrō "diε, 'e yie -tōala Minsan -le 'nyranman da, εn yaa -wεεman 'nan 'e "sōa Minsan lε. ³³ 'Pian min nēn li a "wlu "bε, 'wιnun nēn 'trēda wιnun -a bε, -a da nēn 'e 'ci "nrōnman. Yaa -wεεman 'nan 'e "sōa 'e nan lε. ³⁴ 'Wι zιε -a drēdi bε, e min 'bō dra min nēn -a yie a 'tre "fli "ji bε -a. -A -tōwli "nēn "nyian līmōn -le vε -a. Līmōn nēn -a -sran "ka "diε, 'e yie -tōala Minsan -le 'nyranman da, εn yaa -wεεman 'nan 'e -kōan Minsan -le vε -a "fo. 'Pian līmōn nēn e -kōnnēn 'pa bε, 'wιnun nēn 'trēda wιnun -a bε, -a da nēn 'e 'ci "nrōnman. Yaa -wεεman 'nan 'e "sōa 'e -sran lε.

³⁵ E ya 'ka 'bō 'le 'wι 'yi "a, -yee "wεan nēn an 'wι zιε -a 'vι 'cεε. Ma'an wεεman 'nan an 'tε "paa 'ka da di. 'Pian e ya 'an 'ji 'nan, 'ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'bli pēēnōn 'a "le zι e 'sō -yrε "bε -yee 'wι 'zυ.

³⁶ -Te -a -cin a -klōnmōn -ji 'nan 'o 'vale 'e bōε -a 'wee cin 'padι a 'mōnnan, te 'e yra ye li dra lō bε, 'e li 'bō zιε -a 'pa. E 'ka 'wι 'wli di "drēdi -a di. ³⁷ 'Pian -klōnmōn nēn e -kōlaman 'e 'fli 'kundι -a -e li dra 'e vιε 'e 'tε diε, -te e -tō "da 'nan ya'a 'e bōε paa diε,

'wι 'yi "nēn yaa drε. ³⁸ Maan ve 'cεε 'nan, -klōnmōn nēn 'e bōε 'pa bε, 'wι 'yi "nēn yaa drε. 'Pian -klōnmōn nēn ya'a 'e bōε 'palε diε, 'wι 'yi "nēn yaa drε bε e "mlianla "da.

³⁹ En "nyian bε, līmōn nēn e -kōnnēn 'pa bε, -te -a -sran 'ka tian 'kalε diε, te e ya 'e -sran -le vε -a 'li 'trilii. 'Pian -te -a -sran -ka bε, -si a 'e 'lε 'sūdi -yrε, -e 'e -kōnnēn nēn e ci "va "bε -a 'pa. En Zozizan nēn yaa "paa -kpō. ⁴⁰ An 'bō Pōl, e ya "mēn 'ji 'nan, -te ya'a -kōnnēn pee 'palε diε, ci "nrāndi -kōan -yrō 'e "mlianla "da. "Mēn 'ji 'wι nēn zιε 'pian maan -tōa 'nan 'an 'bō "nyian Bali lei 'saun a 'an 'lō.

8

Zozizan -kōlaman e -yυ -pan wi -ble?

¹ 'Wι tiglι nēn, 'wι nēn -yυ -pan wi da bε, -kaa pēēnōn -kaa -tōa. 'Pian e ya "le 'an 'wι 'tυ vι 'cεε. -Te min -a 'vι 'nan 'e 'wι 'tυ -tōa "bε, e ya 'fli drēdi -dandan "tun "a. 'Wι nēn e ci "yi "bε, -nyrēn 'nan 'i bōēzan -tυ yι "yi. Kōō -yεε "paa "va -e -yee yi -teradi Bali da 'e 'pa "da. ² En "nyian bε, -te -a -cin a min ji 'nan 'e 'wι 'tυ -tōa "bε, yaa -kōōnman 'nan min zιε, 'wι nēn e ci "le 'e -tō bε, ya'a 'tōa di. ³ 'Pian min nēn e Bali ye "yi "bε, min zιε, -nyrēn Bali -a -tōa.

⁴ -Yυ -pan wi -blidi bε, -kaa -tōa 'nan, -yōnūn 'bō "ka "di. Bali a -tōwli, εn fε pee "ka -e 'wεε 'sia "nyian bali -a "fo "di. ⁵ 'Pian minnun nēn 'trε 'gυε -a da bε, o laji fēnun -mie drε 'wee bali -a. En o 'trēda fēnun -mie drε 'wee bali -a. Fēnun nēn minnun o "siala bali -a bε, o ya "kaga. En fēnun nēn 'pleble a -wlo "bε, o ya "nyian "kaga. ⁶ -Cee vε bε, Bali a -tōwli "cε. Bali zιε, -yεε ci -kaa "tι "a, εn -yεε fε pēēnōn drε, -kaa ya 'trēda -yee vε -a. En min nēn e ci Minsan -a bε e ya -tōwli "cε, Zozi Crizi nēn. Bali ciila "va εn e fε pēēnōn drε, εn Bali ciila "va εn e 'belidi -nōn -cεε.

⁷ 'Pian Zozinōn -mienun 'ka 'wι zιε -a tōa di. -Yυ -le 'wιnun a tian o -wulo -ji, -yee "wεan nēn -te o ya -wi zιε -a -blinan bε, -a -cin a o ji 'nan waa -tε -yυ lε. Tōōn -e -wee ci "nrāndi 'e tin -tε o da, te waa ye 'nan -wi zιε e 'o "tri "tō Bali 'lε. ⁸ 'Pian -bli fēnun "cεε -maan -e Bali ci 'e 'kōnnan "tra "min va di. Maan ve 'cεε 'nan, -te -ka'a -blilε diε, ya'a fε -tυ 'sia "da -cεε di, εn -te -kaa bli bε, ya'a fε -tυ paa "da -cεε di.

9 -Yee "wεan 'ka drε "yi! Kaa ve 'nan 'wι -mie drεdι -si a 'ka 'lɔ -e 'ka drε. 'Wι 'kpa nεn. 'Pian te -a drεdι 'e 'ka "bυι Zozinɔn nεn wa'a 'tɔa "le 'cee 'wι 'zυ dιε, o drε 'wι 'wλidι "drεnɔn 'a dι!

10 'Ka 'ci "nrɔn 'wι 'gυε -a da -tυ! 'I 'bɔ nεn yia ve 'nan i -tɔa "bε, i ya 'i -nyrandι -yυ -pan 'kuin te i -yυ -pan wi -ble. 'I "bυι Zozizan nεn ya'a 'wι zιε -a tɔa "le 'yie 'wι 'zυ dιε, yei 'yι -a -blinɔn. "Bε -sru -e 'e 'tε 'wιnun zιε -a drεdι va, te -yee ci "nrɔndι tin -tεa "da. 11 'Yie 'wι 'tɔdι bε, yaa drε εn 'i "bυι Zozizan nεn ya'a 'wι zιε -a tɔa "le 'yie 'wι 'zυ dιε, -a -nan -nyan. 'Wι 'wλidι "nεn yia drε, kɔɔ 'i "bυι Zozizan nεn, εn Crizi -ka 'nan -e 'e 'belidι -nɔn -yrε. 12 'Wι 'wλidι zιε -a drεdι 'o "bυι Zozinɔn lε te -wee ci "nrɔndι tin -tεa "o da bε, e ya 'wι 'wλidι "drεdι Crizi man. 13 -Yee "wεan -te -blifε "tun "le "wεan 'an "bυι Zozizan dra 'wι 'wλidι "drεzan -a bε, "te ma'an -wi ble 'li "fo "dι. Maan dra zιε, "tɔgɔ 'an "bυι Zozizan 'e drε 'wι 'wλidι "drεzan -a.

9

-Kaa drε Pɔl si drεnɔn 'a!

1 'An 'bɔ "nyian, -si a 'e 'lε 'sυdι 'mεn -e 'an 'wι nεn an cι "va "bε -a drε. Zozi Crizi -le 'pasiazan nεn 'maan. En an -kaa san Zozi Crizi 'yι 'an yie 'a. En Minsan -le 'nyranman nεn maan 'pa 'ka 'va bε, -yee "wεan nεn ka drε Zozinɔn 'a. 2 -Te -a -cin a min -mienun ji 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dι oo, 'cee vε bε, kaa -tɔa 'nan Zozi 'le 'pasiazan nεn 'maan. Fε nεn yaa -kɔɔnman 'nan Zozi 'le 'pasiazan nεn maan bε, 'ka 'bɔ nεn, kɔɔ ka drε Zozinɔn 'a.

3 Minnun nεn waan 'tɔ -tεa 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dιε, e ya "le 'an 'wι 'gυε -a laabu -wλɔ. 4 Minsan -le 'nyranman nεn maan "paa bε -a man, -te Zozinɔn "yi drε 'mεn bε, -a -nɔan da "cεε dυυ? 5 Zozi 'le 'pasianɔn -mienun bε, 'lee Minsan "bυinun bε, 'lee Pιeri bε, -wεε ko 'ta wɔnan 'o 'vale 'o nannun -a Bali -le 'wι vɔnan. 'Wι zιε -te "an drε bε, -a -nɔan da "cεε dυυ? 6 'Ku 'vale Barnaba -a Minsan -le 'nyranman nεn kua "paa. -A -si a 'e 'nɔndι 'kυε, -e 'kυ vιε 'ku 'nyranman 'pa 'ku 'bɔ 'a 'vaa -e 'ku "nεn "fε -blι dι. -A -nɔan da "cεε dυυ?

7 'Wι nεn an "sia -a vɔnan 'gυε, -a -kɔɔn "man winun nεn 'gυ. 'Ka 'ci "nrɔn "da! Maan ve 'cεε 'nan, 'sounja -tυ 'ka -kɔan 'sounja -ji -e -a 'bɔ nεn 'e 'fli -pan wυ dι. E 'ka

zι dυυ? En "nyian bε, fε nεn min -a fei 'pa bε, -a 'wλε nεn yaa -ble. E 'ka zι dυυ? En "nyian bε, min nεn e trɔvεnun -sru -pian "bε, e o 'nyɔɔn 'yi -mlian. E 'ka zι dυυ?

8 'Wιnun nεn blamin -a dra bε, -a man "cεε man -kɔɔnman 'saza "cε "dι. E ya "nyian 'e 'crεn -tεdι -pei -tɔ winun nεn Bali -a -nɔn Moizi lε bε -a va. 9 Kɔɔ e ya 'e 'crεn -tεdι Moizi -le -pei 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nεn e ya 'nyranman 'panan

fei fε 'wλε 'sɔndι -a bε,

te 'i 'si -tɔ -yrɔ -e 'e -blι dι!»

-Te Bali 'wι zιε -a 'vι bε, trinun 'saza -le 'wι "cεε yaa 'vι dι. 10 'Pian e ya "nyian 'kυε vε -a. 'Wι 'kpa nεn, 'winun zιε e ya 'e 'crεn -tεdι 'kυε vε -a. Kɔɔ -te min -tυ a fei 'panan, εn -te 'bε "cεε dι e ya 'saa 'sɔnnan bε, -a -nɔan da nεn -e -a -cin 'e 'kɔn 'ji 'nan 'e "nεn "fε -ble.

11 An Bali -le 'wι 'vι 'cεε, e ya "le fε 'wλε nεn maan -fɔ. -Yee "wεan nεn -a -nɔan da nεn -e -a -cin 'e 'kɔn paan 'an 'ji 'nan 'an 'ka 'pε "nεn "fε -ble. 12 Min peenun "o 'wι zιε -a dra. Maan ve 'cεε 'nan -a -si a paan 'an 'lɔ -e 'an 'wι zιε -a drε 'e 'ciɔla "da. 'Pian ma'an -wεεlε 'nan 'an dra "fo "dι. Maan dra zιε 'nan -e 'wι 'tυ 'e vιε 'e 'si -tɔ Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn 'lɔ dι.

13 'Wι nεn an "sia -a vɔnan 'gυε, -a -kɔɔn "man winun nεn "nyian 'gυ. Maan ve 'cεε 'nan, minnun nεn o 'nyranman "paa Bali -le 'kuin, 'lee minnun nεn o Bali -pan 'nyranman "paa bε, 'nyranman 'bɔ nεn waa "paa bε -a "nεn "fε nεn waa -ble. E 'ka zι dυυ? 14 'Wι 'tυwλi zιε Minsan -a -tɔ -pei -a. Yaa 'vι 'nan, minnun nεn o wυ Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn man bε, -wεε yie -tɔa min nεn e 'wι 'nɔnnɔn 'bɔ vε bε -a va.

15 'Pian 'an 'bɔ 'le vε bε, ma'an -wεεlε 'nan min 'e 'wι zιε -a drε 'mεn "fo "dι. En an 'ka 'wι 'bɔ zιε -a crεn -tεnan 'nan -e minnun 'o drεdι 'sia 'mεn dι. 'An 'ka dra lɔ, 'bε "yi mlin. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan min 'e vι 'an man 'nan, an Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn ve minnun lε o lɔ fεnun yidι -le "wεan dι. 16 Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn vιdι minnun lε bε, ma'an 'kɔlaman -e 'an -dandan 'tan 'a dι. Kɔɔ Minsan 'bε 'tɔ 'an man 'nan 'an drε. -Yee "wεan -te ma'an Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn vιε minnun lε dιε, 'wι 'e 'bɔ 'an man! 17 "Te 'e 'kɔn 'nan 'an 'bɔ mεεn 'ku 'nyranman zιε -a -wεεlε εn an ya -a 'panan bε, "te maan ve minnun lε 'nan 'waan 'pan wυ. 'Pian Minsan 'bε 'tɔ 'an man 'nan 'an drε, εn an ya -a drεnan. -Yee "wεan -a drεnan 'ka 'an 'lɔ "fo "dι. 18 'An 'pan nεn

"mən -mε "a? -Nyren 'nan, 'an Crizi -le 'wɪ 'nənnən vɪ minnun lε 'e "tun. En fε nən -a -si a 'e 'nəndɪ 'mən 'nan 'an 'si -wɪbɔ "bε, ma'an sia "fo "dɪ.

Pɔla "vale 'nan 'e 'yee-kopaye 'o 'vale min pɛɛnən 'a

¹⁹ 'Wɪ zɪε -yεε -kəɔnman 'nan min -tɔ -le 'wɪ 'ka 'an man "fo "dɪ. 'Pian 'an 'fli drε minnun pɛɛnən 'le nɔan -a. Maan drε zɪε 'nan -e 'an min "kaga "yɪ Crizi -le vε -a. ²⁰ -Te an ya Zuif 'nən yei "bε, an 'wɪ dra "le Zuif min -le 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an Zuif 'nən drε Crizi -le vε -a. Maan -tɔa 'nan -pei -tɔ wɪnun -le 'plɛblɛ 'ka 'an da "nyian dɪ. 'Pian -te an ya minnun nən o ya 'o lɛadɪ -pei -tɔ wɪnun man bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. ²¹ En "nyian bε, -te an ya minnun nən o 'ka o lɛadɪ -pei -tɔ wɪnun man dɪε o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. -Te an ya 'wɪnun zɪε -a drɛnan bε, wa'a vɪlɛ 'nan an Bali -le -pei -tɔ wɪnun -fɔala 'an "trɔɛn -sru "dɪ, 'pian Crizi -le -pei -tɔ wɪ da nən an cɪ 'ta wɔnan. ²² En "nyian bε, -te an ya minnun nən -wee cɪ "nrɔndɪ tin -tɛa "o da tada bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. 'An 'fli drε "le min 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnən 'zɔ. Maan drε zɪε 'nan -e 'an -kɔla o -mie 'sɪdɪ -a 'wɪ 'jɪ. ²³ An 'wɪ pɛɛnən zɪε -a dra 'nan -e Zozɪ Crizi -le 'wɪ 'nənnən 'e fuɪla "man minnun pɛɛnən 'va. En "yɪ "nən -a -sru "bε -e "an "yɪ.

²⁴ Fε -le "wɛan nən an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε -nyren 'gɔ. -Te minnun -sɛn tɛrɛn da 'nan 'o flan 'bli -e 'o man -kopa yɪ bε, min -tɔwɪ 'bε -kɔan "o -wulo -a. Ka'a tɔa zɪ dɔv? -Yee "wɛan nən 'ka flan 'bli -e -kopa zɪε 'e drε 'cee vε -a! ²⁵ Min oo min nən e "ta fε -tɔ -sa kɔɔman bε, 'e 'fli "kuan ɛn 'e 'kɔlɛ 'man wɔɔman. Yaa dra zɪε 'nan -e 'e -kopa nən ya'a 'mɔan dɪε -a yɪ. 'Pian -kaa Zozɪnən 'le vε bε, fε nən e cɪ -kaa man -pɛnnan bε, -kopa nən e "mɔan 'li 'trɪlɪ bε -nyren. ²⁶ -Yee "wɛan 'an 'bɔ Pɔl -le vε bε, an ya flan 'blinan. 'Pian an 'ka -a 'blinan "bajɪ dɪ, maan "blɪa 'nan -e 'an man -kopa yɪ. En "nyian bε, e ya "le -kɪlɪ -tannan nən an cɪ. Ma'an 'fɔlɛ tua "bajɪ dɪ, maan -tua 'nan -e 'e 'tɔ fε man. ²⁷ An 'tɛ "paa 'an 'fli 'kɔlɛ da 'plɛblɛ, 'nan -e 'an -kɔla -a pladɪ -a "fo. Maan dra zɪε 'nan "tɔgɔ 'an 'bɔ nən an Bali -le 'wɪ 'vɪ minnun lε bε, 'an 'fɔ -si -sru.

10

Izraɛl 'nən 'le 'wɪnɛn waa drε bε, 'e 'wɪ "paa -kaa 'jɪ!

¹ An "bɔɪ Zozɪnən, 'ka 'cɪ "nrɔn Izraɛl 'nən 'le 'wɪ da! Te -a -cɪn 'e 'san 'ka 'jɪ "fo "dɪ! 'Kɔ tranun nən 'li bε, Bali a "lolu -koei 'va o 'lɛ, te e -si -kɔɔnman -wɪlɛ. En o pɛɛnən 'bε cɪla jemɪe yei. ² O pɛɛnən 'bε -kɔla "lolu -koei -sru ɛn o cɪla jemɪe yei. -Yεε cɪ o -batize drɛdɪ -a 'nan -e 'o 'fɔ 'o lɛadɪ Moɪzɪ man. ³ -Blɪfɛ nən Bali -a -nən bε, o pɛɛnən 'bε blɪ. ⁴ En 'yɪ nən Bali -a -nən bε, o pɛɛnən 'bε mɪn. Fε nən maan vε zɪε -yεε cɪ 'nan, 'yɪ nən o pɛɛnən -a mɪn bε, e 'si -kɔlɛ nən Bali -a -nən bε -a -jɪ. -Kɔlɛ zɪε e yra o -sru, Crizi nən. ⁵ 'Pian Bali cɪ 'ka 'sɔlɛ o "kaga 'kpa -va dɪ. Kɔɔ o kaa "bui "da.

⁶ 'Wɪ pɛɛnən nən e 'bɔ 'kɔ tranun man zɪε, e ya -cee 'wɪ -kɔɔn "man wɪnun -a. E drε zɪε 'nan -e -kaa vɪlɛ -kaa 'wɪ 'wɪdɪ yɪ "yɪ "le 'kɔ tranun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. ⁷ -Yee "wɛan te 'ka drε -yɔ -pannən 'a "le o va min -mɪenun -a drε bε, -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee 'wɪ 'a 'nan:

«O -nyran,

ɛn o 'sraga fɛnun blɪ,

ɛn o -wɛn mɪn.

"Bε -sru ɛn o cɪ nran -sɪga trɪ nən

waa drε bε -yrɛ.»

⁸ Te 'ka drε lɪ -wɛɛnən 'lee -kənnɛn -wɛɛnən 'a "le o va min -mɪenun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, yɪdɛ 'wɪlɛ 'tɔwɪ 'wɪlɛ bε min -ka o va -kɪpɪ yɔ -tɔ 'wɪlɛ yaaga (23.000). ⁹ Te 'ka Mɪnsan man -tan "le o va min -mɪenun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, ɛn -mlɛnnun o -nan -nyan. ¹⁰ Te 'ka 'cɪ 'e 'tɔ lou Bali man "le o va min -mɪenun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, ɛn Bali -le 'pasianən nən lajɪ bε -a -tɔ o -nan -nyan.

¹¹ 'Wɪnun zɪε o 'bɔ 'kɔ tranun man 'nan -e 'o drε -cee 'wɪ -kɔɔn "man wɪ -a. En "nyian bε waa crɛn -tɛ 'nan te e 'wɪ "paala -kaa nən -kaa 'lɛ 'fɔ -kogo -e 'trɛda 'e 'nyan bε -cɛɛ. ¹² -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ. Min nən yaa vε 'nan, 'wɪ zɪε ya'a 'kɔlaman -e 'e bɔ 'e man dɪε, 'e drε "yɪ, "tɔgɔ 'e bɔ "man! ¹³ Maan vε 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -cɪn nən e -tɔ 'ka 'jɪ, ɛn ka'a drɛlɛ dɪε, zɪ e dra blamin -tɔdɔ pɛɛnən lε zɪε. E ya "le 'an -cɪn -tɔ 'ka 'jɪ 'nan, Bali cɪ 'ka 'e 'sandɪ 'ka man dɪ. Ya'a -si nɔan -e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ nən ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'sɔ -yrɔ

"diε 'e bɔ 'ka man "fo "di. 'Pian -te 'wɪ 'wɪdi
"drɛdi "ta bɔa 'ka man bε, -si nɛn 'kɔ 'ka 'ciɫa
"da -e 'ka 'sɔ -yrɔ "bε yaa -kɔɔnman 'cεε, 'dɔ
-e 'wɪ 'wɪdi zɪε 'e vɪε 'e 'ka 'man yɪ di.

Zozizan 'ka 'yɔ paan di!

14 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn, an "sia -a vɪnan zɪε, -yee
"wɛan, 'an "bɔɪ Zozinɔn, maan ve 'cεε 'nan:
Te 'ka 'yɔ -pan "fo "di! 15 Ka ya 'wɪ 'tɔnɔn 'a.
-Njεε dɔv? -Yee "wɛan nɛn 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ
nɛn maan ve bε, -a da. 16 -Kaa Zozinɔn -kaa
cin ye 'nan -e 'wɪ nɛn Zozi -a drε bε -a -cin 'e
'trɔa -kaa 'ji. Min -tɔ 'kulɛnɛn "sia te rɛzɛn
-wɛn a -ji, e Bali muo -fɔa -e -kaa pɛɛnɔn 'e
mlin. 'Wɪ zɪε -a drɛdi -a bε, -kaa -kɔɔnman
'nan -ka nɛn Zozi -a 'wɔ bε -kaa ya -a "nɛn
'blɪnɔn 'a. -Njεε dɔv? -A -tɔwɪ "nɛn "nyian
'kpɔun nɛn waa -pliman bε, -yee vε -a. 'Wɪ
zɪε -a drɛdi -a bε, -kaa -kɔɔnman 'nan -kaa ya
-kaa lɛadi Crizi man -tɔwɪ. -Njεε dɔv? 17 -A -
cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan 'kpɔun a -tɔwɪ, -a 'bɔ nɛn
-kaa pɛɛnɔn -a -ble. -Yee "wɛan -kaa pɛɛnɔn
a "nyian "le min -tɔwɪ "le 'wɪ 'zɔ.

18 'Wɪ nɛn Zuif 'nɔn 'a dra Bali -pan 'kuin
bε, 'ka -kɔɔn "man! 'Sraganun nɛn waa bɔ
Bali lε bε, waa wi -ble. 'Wɪ zɪε -a drɛdi -a bε,
waa -kɔɔnman 'nan o 'wee 'sraga 'bɔ "nɛn
"ble. -Njεε dɔv?

19 -Mε "wɪ nɛn maan 'nan 'an ve 'wɪ zɪε
-a da? 'Nan -yɔ -pan wi 'bε ci -wi nɛn -a
'wɪ ci bε -a? -Cεjε, -njεε "fo "di. En 'nan fε
nɛn waa -paan "bε te Bali nɛn? -Cεjε, -njεε
"fo "di. 20 Maan ve 'cεε 'nan fε nɛn waa -
tε -yɔ lε bε, te Bali lε "cεε waa -nɔn "fo "di.
'Pian waa -nɔn Satan lε 'o 'vale 'yee minnɔn
-a. -Yee "wɛan te "ka "drε di! Kɔɔ an 'ka
"vale 'ka lɛa Satan 'lee 'yee minnɔn man
di. 21 Ka 'a 'kɔlaman -e 'ka 'yi 'mlin Minsan
-le 'kulɛnɛn "nɛn, "bε -sru -e 'ka 'kɔ 'yi 'mlin
Satan 'lee 'yee minnɔn -le 'kulɛnɛn "nɛn "di.
En "nyian bε, ka 'a 'kɔlaman -e 'ka 'nyran
Minsan -le -blifɛnɔn -sru -e 'ka -blɪ, "bε -sru
-e 'ka 'kɔ -nyran Satan 'lee 'yee minnɔn -le
-blifɛnɔn -sru -e 'ka -blɪ di. 22 Te 'ka Minsan
'le -wɛɛla 'wɪ zɪε -a drɛdi -a di! En te -a -cin 'e
'kɔn 'ka 'ji 'nan 'ka 'plɛblɛ "mlin "da "di.

*'Ka 'ci "nrɔn 'ka bɔɛzan -tɔ da 'vaa -e 'ka
'wɪ drε!*

23 Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fε
pɛɛnɔn drɛdi -si a 'e 'lε 'sɔdi min lε.» 'Pian
maan ve 'cεε 'nan, fε pɛɛnɔn 'ka 'wɪ 'yi 'dra
min lε di. Fε pɛɛnɔn drɛdi -si a 'e 'lε 'sɔdi min

lε, 'pian fε pɛɛnɔn 'ka 'paa 'i bɔɛzan -tɔ -va -
e -yee yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da "di. 24 Te
'ka 'va min -tɔ 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛ "di,
'pian min pɛɛnɔn -le 'wɪ "yi "nɛn 'e -wɛɛ.

25 -Wɪ pɛɛnɔn nɛn waa -taan 'flɛji bε, 'ka
'lɔ -e 'ka -blɪ 'e "tun. Te 'cee 'ci "nrɔndɪ 'e 'wɪ
'tɔ 'ka man -e 'ka laabɔ 'nan waa -tε -yɔ lε di!

26 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:
«'Trε 'lee 'e 'ta fɛnɔn pɛɛnɔn a Minsan -le vε
-a.»

27 En "nyian bε, min nɛn e 'ka Zozi 'va di,
-te e 'ka laabɔ fε man ɛn ka -kɔ bε, fε pɛɛnɔn
nɛn waa -nɔn 'cεε bε, 'ka -blɪ 'e "tun. Te 'cee
'ci "nrɔndɪ 'e 'wɪ 'tɔ 'ka man -e 'ka laabɔ 'nan
waa -tε -yɔ lε di! 28 'Pian -te min -tɔ -a 'vɪ
'cεε 'nan, -wi zɪε waa -tε -yɔ lε bε, te 'ka -blɪ
"fo "di! 'Ka drε zɪε min 'bɔ 'le "wɛan 'lee ci
"nrɔndɪ -le "wɛan. 29 'Ka 'bɔ 'le 'ci "nrɔndɪ -le
"wɛan "cεε maan 'vɪ 'nan, te 'ka -blɪ di. 'Pian
min zɪε -yee ci "nrɔndɪ -le "wɛan nɛn maan
'vɪ zɪ.

Fε nɛn -a -si a 'e 'nɔndɪ 'mɛn 'nan 'an drε
bε, e 'ka "le min pee nɛn 'e tin -tε 'an da -
a drɛdi man di. 30 Fε nɛn an "ta -a -ble bε,
an Bali muo -fɔa ɛn maan -ble. Min -tɔ 'ka
'kɔlaman -e 'yaan 'tɔ 'wɪdi 'vɪ fε nɛn an Bali
muo "fɔ 'vaa ɛn maan blɪ bε -a man di.

31 Maan ve 'cεε 'nan, -te e ya fε nɛn ka "ta
-a -ble bε -a oo, ɛn -te e ya fε nɛn 'ka "ta -a
-mlɪan "bε -a oo, 'wɪ oo 'wɪ nɛn ka "ta -a dra
bε, 'ka -wɛɛ 'nan Bali 'tɔ 'e drε -dan. 32 Te
'cee 'wɪ drɛdi -tɔwɪ 'e 'nan Zuif 'nɔn man di!
En te 'e 'nan minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a
diε, o man di! En te 'e 'nan 'ka "bɔɪ Zozinɔn
man di! 33 'Ka drε "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ! 'An 'bɔ
"nyian maan -wɛɛman 'nan 'an 'sɔ min -tɔdɔ
pɛɛnɔn lε 'mɛn 'wɪ pɛɛnɔn drɛdi -ji. 'An 'bɔ 'fli
-le 'wɪ "yi "cεε maan -wɛɛman di. 'Pian min
"kaga "le 'wɪ "yi "nɛn maan -wɛɛman. Maan
dra zɪε 'nan -e 'o -kɔla 'sɪdi -a 'wɪ 'ji.

11

1 'Ka drε 'an si drɛnɔn 'a "le zɪ 'an 'bɔ "an
Crizi si dra bε -yee 'wɪ 'zɔ.

*-Klɔnmɔn -kɔan 'kɔ -leglizi, ɛn lɪmɔn -kɔan
'kɔ -leglizi?*

2 An 'ka muo -fɔa, 'nan 'an 'cin yra tian 'ka
pɛɛnɔn 'ji. En an 'ka muo -fɔa "nyian 'nan
'wɪnɔn nɛn maan paa 'ka 'ji bε, ka 'ta wɔla
"da.

3 'Pian an ya "vale 'wɪ 'gɔvε -a -cin 'e 'fɔla 'ka
'ji. 'Wɪ zɪε -nyrɛn 'nan: Crizi 'bε ci -klɔnmɔn
tazan -a, ɛn -klɔnmɔn 'bε ci lɪmɔn tazan -a,

en Bali 'be ci Crizi tazan -a. ⁴ Yee "wεan nen -klonmōn nen e ya Bali tru 'banan, -te 'be "cεε di, e ya Bali 'lewei vīnan te fε -tv a 'e 'tōdi -a -wulo -man bε, te e ya 'e 'tazan nen Crizi -a bε -a -tēnan 'yra -a. ⁵ 'Pian limōn nen e ya Bali tru 'banan -te 'be "cεε di e ya Bali 'lewei vīnan te fε -tv 'ka 'e 'tōdi -a -wulo -man diε, te -a -sran nen -a tazan -a bε e ya -a -tēnan 'yra -a. E ya "le 'nan min nan nen 'e 'wulo "je "bō "klōglō bε -yee 'wī 'zv. ⁶ -Te limōn 'ka "vale 'nan e fε -tōa 'e 'wulo -man diε, 'e 'wulo "je "bō bō "klōglō "fo. Maan ve 'cεε 'nan, 'wī 'fli zīε -a drēdi bε, e ya limōn lō 'yra -te wī -a. -Yee "wεan te limōn 'e 'wulo "je "bō "klōglō di, en te 'e -te "da "di! 'Pian 'e fε -tō 'e 'wulo -man!

⁷ -Klonmōn -le vε bε, te 'e fε -tv -tō 'e 'wulo -man "fo "di! Kōō -klonmōn 'bε ci Bali -kōōn 'manvε -a, en -yεε -maan 'tō -dan a Bali lō. 'Pian limōn 'bε 'tō -dan -nōan 'e -sran lε. ⁸ Fε -le "wεan nen an 'wī zīε -a 'vī bε, limōn man mēn -tv "cεε Bali -a 'si en e -klonmōn drē 'a di, 'pian -klonmōn man mēn -tv nen Bali -a 'si en e limōn drē 'a. ⁹ En "nyian bε, Bali 'ka -klonmōn drē lε limōn -le "wεan di. 'Pian e limōn drē -klonmōn -le "wεan. ¹⁰ 'Wī pēēnōn zīε -yee "wεan, en Bali -le 'pasianōn 'le "wεan bε, limōn 'e fε -tv -tō 'e 'wulo -man -a -kōōndi nen 'nan -si -a 'e 'lε 'sōdi 'yrε.

¹¹ Maan ve 'cεε 'nan, -te min drē Minsan -le vε -a bε, limōn 'ka fε -tv -a 'e 'saza 'ji di, en -klonmōn 'ka fε -tv -a 'e 'saza 'ji di. ¹² Fε -le "wεan nen maan ve zīε, -yεε ci 'nan -klonmōn man mēn -tv -a nen Bali limōn drē. 'Bε a zī, 'pian limōn 'bε 'klonmōn -yaa. En Bali 'bε 'wī 'bō pēēnōn zīε -a drē.

¹³ 'Ka 'wī 'gōε -a 'si "va 'ka 'bō 'a! Maan laabo 'ka 'lō 'nan, e ya 'wī "yi "a -e limōn 'e Bali tru 'ba te fε -tv 'ka 'e 'tōdi -a -wulo -man dōv? -Cεjε! ¹⁴ En "nyian bε, kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan 'trēda bε, e ya 'yra -te wī -a -e -klonmōn 'e 'wulo "je 'tōi 'e trōdi. ¹⁵ 'Pian limōn -le vε bε e ya 'wī "yi "a, -e -a -wulo "je 'e 'kōn 'e trōdi. Kōō Bali -wulo "je 'trōdi -nōn limōn lε 'nan, -e 'e 'kōn -a -wulo -man "le sō -le 'wī 'zv. ¹⁶ 'Pian -te 'ka 'va min -tv -a "vale 'e 'sa -fōa 'wī zīε -a da bε, maan ve -a san lε 'nan, -e limōn 'e Bali tru 'ba te fε -tv 'ka 'e 'tōdi -a -wulo -man diε, ma'an tian "an "yīε di. En Bali -le -leglizi -ji bε, e 'ka zī di.

'Wī nen e 'ka 'yi "diε, te 'ka drē Minsan -le -blifε -sru "di!

¹⁷ 'Wī nen an "ta 'bε ve 'cεε 'gōε, ma'an 'kōlaman -e 'an 'ka 'tō "yi "vī 'bε 'nan "fo "di. 'Wī zīε -nyrēn 'nan -te 'ka cin 'yī 'wī nen kaa dra bε, ya'a 'kōlaman -e 'e 'ka 'tō 'plēblē "fo "di, 'pian e -leglizi 'bō -wia. ¹⁸ -A tēdε nen 'nan, -te 'ka cin 'yī bε, 'cēndi 'e cin man a 'ka yei. 'Wī zīε maan 'man, en an yi -tēala "da 'sεzēnōn. ¹⁹ Kōō maan -tōa 'nan, -te 'cēndi 'e cin man a 'ka yei "bε, e -kōlaman -e dra. E ya zīε 'nan -e minnūn nen o yi -tēala Minsan da 'kpa bε 'o o -kōnnēn "yī.

²⁰ 'Wī nen kaa dra, te 'ka cin 'yī Minsan -le -blifε man bε, ya'a kōōnman 'nan Minsan -le -blifε -sru "nen ka ci di. ²¹ Fε nen maan ve zīε, -yεε ci 'nan, -te 'ka cin 'yī -blifε -sru "bε, min -mienun 'o 'bō 'fli -le fε "siala -e 'o -bli. 'Wī zīε -yεε -maan min -mienun -fo dra -a, te min -mienun "o 'kan wō en -wēn "wee "tē wō. ²² -Mε "le "wεan ka 'wī zīε -a dra? 'Cee "kōnnēn "ka -e 'ka fε -bli -nan nun, en -e 'ka -wēn mlin -nan nun dōv? Bali -le -leglizi nen ka ya "vale 'ka dra "sōzō? -Te 'bε "cεε di, 'ka "bōi Zozinōn nen -wee -vεε "ka "diε, o nen ka ya "vale 'ka o -tēa 'yra -a? -Mε "wī nen 'an vī 'cεε 'wī zīε -a da? 'An 'ka 'tō "yi "vī? -Cεjε, ma'an 'kōlaman -e 'an 'ka 'tō "yi "vī "fo "di!

²³ Kōō 'wī nen Minsan -a 'vī 'mēn 'wī zīε -a da bε, maan paa 'ka 'ji 'va en ka 'ka 'bε drēnan di. 'Wī zīε -nyrēn 'nan, -pei 'bō 'lein nen o -taa -kaa san Zozi 'nōnlε minnūn lε bε -a man, e 'kpōun 'si, ²⁴ e Bali muo "fō, en yaa "nen jēēn. -A -nan nen e 'nan: «-Nyrēn 'gōε, 'an 'kōlε nen. -Yεε -taa "drē lε 'sraga bōvε -a Bali lε 'ka 'lεji. 'Wī nen an ci -a drēnan 'gōε 'ka drē! -Yεε ci 'an 'cin -trōa "vε -a 'ka 'ji.» ²⁵ -A -tōwli "nen "nyian, zī o cēēn fēnūn -blidi man bε, e 'kulenēn 'si, en e 'nan: «'Kulenēn 'gōε, 'an nyēn nen -ji. -Yεε "ta -sēanla -e 'e drē 'ka -pli "vε -a "nyian Bali man 'e 'pee. Tv -tōdō pēēnōn nen ka -wēn -mlīan 'kulenēn 'gōε -a -ji bε, 'wī nen an ci -a drēnan 'gōε, 'ka drē! -Yεε ci 'an 'cin -trōa "vε -a 'ka 'ji.» ²⁶ 'Wī 'kpa! Tv pēēnōn man -te ka ya 'wī zīε -a drēnan 'kpōun -blidi -a 'lee -wēn mlīndi -a bε, Minsan -le -ka nen yaa 'wō bε kaa -nan wī ve. Ka dra zīε -trilīi -e -a -tadi 'e bō.

²⁷ 'Wī zīε -yee "wεan bε, min oō min nen e 'kpōun bli en e -wēn zīε -a mlin 'wī 'wlidi "pε -ji bε, te 'wī nen Minsan 'kōlε 'lee Minsan nyēn -a drē bε -a san -a srē. 'Wī 'wlidi "nen yaa drē. ²⁸ "Tōgō 'ka 'va min -tv 'e 'wī 'wlidi "drē bε, -yee "wεan min -tv 'e 'fli -nanjēn 'e

'bō 'a. "Bē -sru 'vaa -e 'e 'kpōun -bli en -e 'e -wēn mlin. ²⁹ Kōō min nēn e 'kpōun bli en e -wēn mlin te 'wī nēn Minsan -a drē 'e 'kōlē 'a bē -a -cin "cēē -a san jī dīē, te Bali -le nyran -blīdī nēn yaa 'pla 'e 'fli man. ³⁰ 'Wī zīē -a 'bō nēn kaa dra, -yēē "wēan nēn min "kaga 'man "yaaman 'ka yēi, en -yēē "wēan nēn -cē -tēnōn "kaga "a 'ka yēi, en -yēē "wēan nēn minnun -kaa 'ka yēi "kaga. ³¹ -Te -kaa fli -nanjēēn -kaa 'bō 'a 'vaa en -kaa 'kpōun zīē -a bli, en -kaa -wēn zīē -a mlin bē, Bali -le nyran -blīdī zīē ya'a 'bōa -kaa man dī. ³² 'Pian -a -cin 'e 'kōn 'ka 'jī 'nan, -te Bali 'wī "nēn -kōōnman -cēē 'wī zīē -a man bē, 'wī nēn yaa "paala -cēē 'nan, "tōgō yī nēn 'e tin -tēa 'trēdanōn da bē, -kaa kōn o va.

³³ -Yēē "wēan 'an 'bōi Zozinōn, -te 'ka cin 'yī 'nan -e 'ka Minsan -le fē -bli 'e cin va bē, 'ka cin -pēn. ³⁴ Min nēn dra -a -tēa "bē, -a san 'e fē -bli 'yēē "kōōnēn 'vaa -e 'e 'ta. 'Ka drē zī "tōgō 'ka cin yī -e 'ka Bali -le nyran -blīdī 'pla 'ka man.

'Wī -mie nēn tian 'an 'jī bē, -te an 'lō 'vaa -e 'mēn "paala.

12

Bali "yī 'tō 'tōdō pēēnōn dra Zozinōn lē

¹ 'An "bōi Zozinōn, 'wīnun nēn Bali lei 'saun -a dra Zozinōn lē bē, an 'ka "vale 'e 'fō 'e yōōdī 'ka man dī. ² 'Tō nēn -te ka'a tian Bali tōa dīē, yiba "minnun nēn o 'ka fē -tō -a dīē, zī o 'nyranman "paa te min 'ka "nyian 'e 'fli -jī dīē, kaa -tōa. ³ -Yēē "wēan nēn maan -cin -tōa 'ka 'jī 'nan: -Te Bali lei 'saun -sēn min da en e ya 'wīnun vīnan bē, ya'a 'kōlaman -e 'e wei 'pla Zozi man dī. En "nyian bē, min 'ka 'kōlaman -e 'e vī 'nan, Zozi a Minsan -a, te Bali lei 'saun "cēē 'pa -a 'le dī.

⁴ "Yīnun nēn Bali lei 'saun -a -nōan Zozinōn lē bē -a 'pa a -jī "kaga. 'Pian Bali lei 'saun -tōwli 'bō 'bē "yīnun zīē -a -nōan Zozinōn lē. ⁵ En "nyian bē, 'nyranman 'padī 'pa a -jī "kaga, 'pian Minsan -tōwli 'bō 'bē -pēba 'wō Zozinōn 'lō. ⁶ En "nyian bē, 'nyranman a "kaga -e Zozinōn 'o 'pa, 'pian Bali -tōwli 'bō 'bē minnun pēēnōn "kōē -tōa 'o da 'nyranman pēēnōn zīē -a 'panan.

⁷ Bali lei 'saun "yī -nōan Zozizan 'tō lē 'nan -e Zozinōn pēēnōn 'o "nēn "bli. ⁸ Fē nēn maan 'vī zīē -yēē cī 'nan, Bali lei 'saun "yī "dra Zozizan 'tō lē 'nan -e 'e Bali -le 'wī 'tōdī vī

minnun lē. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e 'wī nēn e Bali -le 'wī 'cī "sia minnun lē bē -a vī. ⁹ En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e yī -tēra Bali da 'kpa tīglī. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e -cē 'si minnun man. ¹⁰ En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e 'cē -srōn "wīnun drē. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e Bali 'lēwei vī. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e 'wī nēn e 'si Bali lei 'saun 'va bē, 'lēē 'wī nēn e 'si Satan -va bē, -a 'cēnnan yī 'e cin man. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e 'wī weinun nēn blamin 'ka -a -cī maan dīē -a -jī. En "nyian bē, Bali lei 'saun -tōwli zīē e "yī "dra Zozizan 'pēē lē 'nan -e 'e -kōla weinun zīē -a -cī vīdī -a. ¹¹ 'Pian Bali lei 'saun -tōwli 'bō 'bē Zozinōn "kōē -tōa 'o da 'wīnun pēēnōn zīē -a drēnan. E 'yēē "yīnun -nōan Zozizan 'tō lē "lē zī e cī "va "bē -yēē 'wī 'zō.

Zozinōn pēēnōn a "lē min -tōwli 'zō

¹² Fē "lē "wēan nēn an 'wī pēēnōn zīē -a 'vī bē, -yēē cī 'nan, blamin a -tōwli, 'pian -a man mēn a "kaga. -A man mēn 'bō a "kaga zī, 'pian -a pēēnōn 'bē -tēa 'e cin da 'vaa en waa laabo blamin. 'Wī 'tōwli zīē -nyrēn minnun nēn o drē Crizi -le vē -a bē -wēē vē -a. ¹³ Kōō -kaa Zozinōn pēēnōn bē, -te Zuif min nēn oō, -te Zuif min "cēē dī oō, -te nōan nēn oō, -te nōan "cēē dī oō, Bali lei 'saun -tōwli 'bō 'bē -kaa -batize drē 'nan -e -kaa drē "lē min -tōwli "lē 'wī 'zō. En Bali 'yēē lei 'saun 'nōn -kaa -tōdō pēēnōn lē.

¹⁴ En "nyian bē, -a -cin 'e 'tō 'ka 'jī 'nan, blamin man mēn 'ka 'tōwli "dī, 'pian e ya "kaga. ¹⁵ Min cēin 'ka 'kōlaman -e 'e vī 'nan, 'e 'ka min -pē -a dī -le "wēan, 'e 'ka min man mēn -tō -a dī. Kōō e ya min man mēnnun va. ¹⁶ En "nyian bē, min "trōēn 'ka 'kōlaman -e 'e vī 'nan, 'e 'ka min yīē 'a dī -le "wēan, 'e 'ka min man mēn -tō -a dī. Kōō e ya min man mēnnun va. ¹⁷ E ya "lē 'an 'wī 'gōē -a laabō 'ka 'lō. -Te yīē 'saza nēn paan blamin man bē, yaa dra 'kō -e 'e 'wī man? En -te "trōēn 'saza nēn paan blamin man bē, yaa dra 'kō -e 'e fē "kui 'si? ¹⁸ Maan vē 'cēē 'nan, min man mēn -tō 'lēē 'e 'pa 'nyranman, -a da nēn Bali

min man men -todv pεenon dre "le zi e ci "va "be -yee 'wι 'zv. ¹⁹ "Te blamin a paan man men -twli "ce "a be, "te wa'a laabo blamin "fo "di. ²⁰ 'Pian -a man mennun a "kaga, -wee -tea 'e cin da 'vaa -e 'o laabv blamin.

²¹ -Yee "wean min yie 'ka 'kolaman -e 'e vι min -pe le 'nan: «An 'ka 'i 'va dι.» En min -wulo 'ka 'kolaman -e 'e vι min ceinnun le 'nan: «An 'ka 'ka 'va dι.» ²² Koo min man men nen min 'ka -a siala fe -tv -a die, -a 'pa 'nyranman a. ²³ En min man men nen min yie 'ka 'naan "man 'kpa die, -a 'bo nen min -a man dra. En "nyian be, min man men nen -a yidi min -tea 'yra -a be, -a 'bo nen min -a nyeenman. ²⁴ 'Pian min man mennun nen o yidi 'ka min tea 'yra -a die, blamin 'ka o man dra 'bov "di. Bali blamin dre 'nan -e -a man men nen -a 'bo 'ka -a siala fe -tv -a die, 'e nyee 'kpa tigl. ²⁵ Bali -a dre zie 'nan -e 'cendi 'e cin man 'e vile 'e 'kon blamin man mennun yei "di. 'Pian 'nan -e 'o 'to 'o cin wlu. ²⁶ -Yee "wean -te min man men -tv "yaaman be, e -wlamlan min man men pεenon 'ji. En -te o 'to -dan non min man men -tv le be, min man men pεenon 'ci "nranman.

²⁷ 'Ka pεenon 'cee ci Crizi po -a, en Zozizan 'tv a -a man men -tv -a. ²⁸ Bali 'nyranman -peba 'wv Zozinon 'todv pεenon 'lo -leglizi -ji. -A tede nen Zozi 'le 'pasianon 'a, en -a "flizan nen Bali 'lewei vinon 'a, en -a yaagazan nen Bali -le 'wι "paanon 'a. -Wee -sru "be, Zozinon nen o -ce -srōn "winun dra be o nen. -Wee -sru "be, Zozinon nen o -ce "sia minnun man be o nen. -Wee -sru "be, Zozinon nen o "paa minnun va be o nen. -Wee -sru "be, Zozinon nen o -toa -si 'le be o nen. -Wee -sru "be, Zozinon nen o "we weinun nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji be o nen. ²⁹ Maan ve 'cee 'nan, o pεenon 'ka drele Zozi 'le 'pasianon 'a di. En o pεenon 'ka drele Bali 'lewei vinon 'a di. En o pεenon 'ka drele Bali -le 'wι "paanon 'a di. En o pεenon 'ka -ce -srōn "winun drele di. ³⁰ En o pεenon 'ka -ce 'sile minnun man di. En o pεenon 'ka 'wile weinun nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji di. En o pεenon 'ka -kolale weinun zie -a -ci vidi -a di. ³¹ Kaa -toa 'nan "yi 'pa a -ji "kaga, 'pian "yinun nen maan nrōn 'e tede be, -a 'bo nen 'ka -wee!

En 'wι nen e ci "le 'ka dre te -a "yi "mlian 'wι pεenon nen an "sia -a vīnan 'gve -a da be, an "ta -a ve 'cee.

13

Min yidi "yi "mlian 'wι pεenon dredi da

¹ -Te an weinun pεenon nen 'trēda 'gve o -foa "sidv, en -te 'be "cee di 'nan an Bali -le 'pasianon nen laji be o wei -foa "sidv, 'pian -te ma'an min ye "yi "die, 'wι pεenon zie -a dredi be, e ya 'wι "tun "a. Te an ya "le 'nan 'kogoba nen e min man dra -wluwlu 'e "tun "be -yee 'wι 'zv, -te 'be "cee di "le 'nan -pv nen e min man dra -wluwlu 'e "tun "be -yee 'wι 'zv. ² En "nyian be -te an Bali 'lewei ve, en -te 'be "cee di -te an Bali -le 'wι yōvdi pεenon 'ci maan, en -te 'be "cee di -te an Bali -le 'wι pεenon -toa, en -te 'be "cee di 'men yi -teradi Bali da -kolaman e pōn "suala 'e 'klu -ji, 'pian -te ma'an min ye "yi "die, 'wι pεenon zie -a dredi be, e ya 'wι "tun "a. ³ En "nyian be -te an yife pεenon -noan 'yale -tenon le, en -te 'be "cee di -te an "we "man 'nan minnun 'an 'te 'bli an 'ka "vale 'an "sia Bali -sru "di -le "wean be, 'pian -te ma'an min ye "yi "die, 'wι pεenon zie -a dredi be, e ya 'wι "tun "a.

⁴ Maan ve 'cee 'nan, min nen e min ye "yi "be, -a -pōan "soa 'wι 'ji. En min nen e min ye "yi "be, -a ci a "yi. En min nen e min ye "yi "be, ya'a man bo di. En min nen e min ye "yi "be, ya'a 'e 'fli kōnman 'e 'lo fenun -a di. En min nen e min ye "yi "be, ya'a -dandan taan di. ⁵ En min nen e min ye "yi "be, ya'a 'wι nen e 'to "paa min man be -a dra di. En min nen e min ye "yi "be, ya'a 'e 'fli -le 'wι "yi 'weeman di. En min nen e min ye "yi "be, 'bli 'ka 'foa -a san ji tada di. En min nen e min ye "yi "be, ya'a min man wι paa di. ⁶ En min nen e min ye "yi "be, -a ci "nranman te -a bōezan -tv 'wι "yi dre. 'Pian -te 'wι 'wli di "nen yaa dre be, -a ci 'ka 'nranman di. ⁷ En min nen e min ye "yi "be, tv pεenon man e min man wι "cea. En min nen e min ye "yi "be, -yee yi -teradi Bali da 'ka 'le 'toa di. En min nen e min ye "yi "be, -a 'bli 'fo Bali da. En min nen e min ye "yi "be, ya'a 'sia min -sru "di.

⁸ Yi -tv bōa "be, te Bali 'lewei vidi 'wι 'nyan. En te weinun nen blamin 'ka -a ci maan die -a -fōdi 'wι 'nyan. En te Bali -le 'wι yōvdi -tōdi be -a 'wι 'nyan. 'Pian fe -twli "ce 'be 'fo -nan, -yee ci min yidi "yi "a. ⁹ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, -ka'a 'wι pεenon 'toa Bali da di. En -cee Bali 'lewei vidi be, -a pεenon "cee di. ¹⁰ 'Pian yi nen fe nen e ci tigl be e -taa "be, te

'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e -nyan. ¹¹-Kaa -kɔɔn 'wɪ 'gʊɛ -a man -tu: Tʊ nɛn -te min a 'nɛn "wɛnnɛn 'a bɛ, min 'wɪ tin "baa 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn -yɛɛ ci "nrɔndɪ a 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn e 'wɪ "sia "va 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji. 'Pian -te min drɛ cejɛ bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji bɛ e "sia -a drɛdɪ man "fo. ¹²'Bɛ nɛn 'gʊɛ, e ya "le -niannun 'ji nɛn -kaa cɪ fɛ -nanjennan, ɛn fɛ 'bɔ a "muizaan. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali ye -goezee. ɛn "nyian bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ -ka'a tian Bali tɔa 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali -tɔa 'e tɪglɪ da, "le zɪ e -kaa -tɔa 'va bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ.

¹³Tʊ nɛn -kaa cɪ -ji 'gʊɛ, 'wɪ nɛn e -fʊ min man 'nan 'e drɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: Min -le yi -tɛradɪ Bali da a -tʊ, ɛn min 'bli 'fɔdɪ Bali lɛ a -tʊ, ɛn min -le min yɪdɪ "yi "a -tʊ. 'Pian o yaaga zɪɛ -a -dan nɛn "va "bɛ, -nyrɛn min yɪdɪ "yi "a.

14

"Yi 'tɔ 'tɔdʊ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ bɛ, 'ka "yi "drɛ -a 'ka cin lɛ!

¹Min yɪdɪ "yi "nɛn 'ka -trɔa -si 'lɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛnan! ɛn "nyian bɛ 'ka "yi 'tɔ 'tɔdʊ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn lɛ bɛ -a -wɛɛ! 'Pian -a tɛdɛ nɛn 'ka -wɛɛ "bɛ, -nyrɛn Bali 'lewei vidɪ -a. ²Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, min nɛn e "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, Bali lɛ nɛn e 'wɪ tin "baa, minnun lɛ "cɛɛ dɪ. Blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e -ci man dɪ, kɔɔ 'wɪnun nɛn Bali lei 'saun a "paa -a 'le te yaa ve bɛ, -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man. ³'Pian min nɛn e Bali 'lewei ve bɛ, blamin nɛn lɛ nɛn e 'wɪ tin "baa. E 'wɪ tin "baa -wɛɛ, te -wee yi -tɛradɪ Bali da "paa "da, te e 'wɪ "paala -wɛɛ, ɛn te e 'o "koe -tɔa 'o da. ⁴Kɔɔ -te min "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, -a 'bɔ 'fli -le yi -tɛradɪ Bali da 'bɛ "paa "da. 'Pian min nɛn e Bali 'lewei ve bɛ, Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da nɛn yaa "paa "da.

⁵An ya "vale 'ka pɛɛnɔn 'ka 'wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ, -a -ji. 'Pian 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ "yi "a "fo "bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka Bali 'lewei vɪ Zozinɔn lɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei vidɪ -dan "mlian weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -fɔdɪ da. 'Pian -te min -tʊ weinun zɪɛ -a -ci ve bɛ, e Zozinɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da "paa "da "nyian.

⁶'An "bʊɪ Zozinɔn, -te an 'lʊ 'ka 'va, ɛn an wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, te 'wɪ "yi "cɛn "nɛn maan drɛ 'cɛɛ? E "ka "fo "dɪ. 'Pian -te 'wɪnun nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te 'wɪnun nɛn maan -tɔa Bali -le 'wɪ 'a bɛ, -a 'bɔ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, an Bali 'lewei 'vɪ 'cɛɛ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, an Bali -le 'wɪ paa 'ka 'ji bɛ, te 'wɪ "yi -dan nɛn maan drɛ 'cɛɛ. -Njɛɛ dʊʊ? ⁷An "ta -a -kɔɔn "man wɪ -tʊ ve 'cɛɛ. -Te min -tʊ a -gɔɛdɪ -tɛnan, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya -guedɛ -tɛnan, ɛn -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪɛ, wa'a 'kɔlaman -a -ci mandɪ -a "fo "dɪ. ⁸ɛn -a -kɔɔn "man wɪ -tʊ nɛn "nyian 'gʊ. 'Bei nɛn o -ko -a -kuli man bɛ, -te e ya 'wɪnan ɛn -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪɛ, 'sounjanun 'ka o man wʊʊ man -kuli -tandɪ da "fo "dɪ.

⁹-A -tʊwɪ "nɛn blamin -le vɛ -a. -Te ka ya 'wɪnan weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, 'wɪ nɛn ka cɪ -a vɪnan bɛ, min -a dra 'kɔ -e 'e -ci man? Te e ya "le ka ya 'ka 'fli "koe -nyannan 'e "tun. ¹⁰Wei a 'trɛda "kaga, ɛn wei -tʊ 'lee 'e 'fɔnɔn. ¹¹-Te min a wei -tʊ -fɔnan, ɛn ma'an -ci maan dɪɛ, te min zɪɛ e ya -pɛn min -a "mɛn 'va, ɛn an ya -pɛn min -a -yɛɛ 'va. ¹²Zɪ 'cɛɛ vɛ cɪ "nyian zɪɛ. -Yɛɛ "wɛan -te ka ya "vale 'nan Bali lei 'saun 'e "yi "tʊ -nɔn 'cɛɛ bɛ, "yi "nɛn e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da "paa "da "bɛ, -nyrɛn 'ka -wɛɛ!

¹³-Yɛɛ "wɛan min nɛn e "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, 'e Bali trʊ 'ba -a -ci vidɪ man! ¹⁴Kɔɔ -te min a Bali trʊ 'banan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, te Bali lei 'saun 'bɛ cɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, 'pian -a 'bɔ 'le 'ci "nrɔndɪ "cɛɛ dɪ, ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn yaa ve bɛ, -a 'bɔ 'ka 'e -ci maan dɪ. ¹⁵-Kaa dra "mɛn 'kɔ? An Bali trʊ "baa wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve 'mɛn bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. 'Pian e ya "le 'an Bali trʊ 'ba "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bɛ -a -ji. An "dre -fɔa wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve 'mɛn bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. 'Pian e ya "le 'an "dre "fɔ "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bɛ -a -ji. ¹⁶'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da. Min a Bali muo "fɔnan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve -yrɛ "bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. -Te min a 'e -nyrandɪ -a "srɔn "bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ "man Amɛn? Kɔɔ Bali muo "nɛn yaa -fɔ bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, min zɪɛ ya'a manlɛ dɪ. ¹⁷'Wɪ 'kpa, Bali muo "fɔdɪ zɪɛ 'wɪ "yi "tʊ nɛn, 'pian ya'a i

bɔɛzan -tʉ Zozizan 'le yi -tɛradɪ Bali da paa "da "dɪ.

18 An Bali muo -fɔa 'nan, an "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji an "mlian 'ka pɛɛnɔn da. 19 'Pian -te Zozinɔn 'o cin 'yɪ bɛ, maan -wɛɛman 'nan, 'an 'wɪ 'soolu vɪ wei nɛn blamin -a -ci maan bɛ -a -ji, -e -wee yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da. 'Bɛ "yi "mlian 'wɪ -kpi fu (10.000) nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a vɪdɪ da.

20 'An "bʉvɪ Zozinɔn, te 'ka 'ci "nrɔn 'le nannannun -le 'wɪ 'zʉ dɪ! 'Cee 'wɪ 'fa 'sidɪ 'e 'kɔn min ceje pɛ -ji! 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ va bɛ, 'ka 'kɔn 'le 'nɛn 'linɛnnun nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ o man dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʉ! 21 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minsan -a 'vɪ 'nan:

Minnun 'labɛ,

an -ciala -pɛnnɔn 'va

-e 'an 'wɪ tin 'ba -wɪɛ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji.

An 'wɪ zɪɛ -a drɛ,

'pian wa'a 'o "trɔɛn "tɔɛ 'an wei ɛ "fo "dɪ.»

22 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪdɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, Bali 'bɛ 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -tʉ drɛ minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tɛala Bali wei da dɪɛ -wee vɛ -a. 'Pian Bali 'ka -a drɛɛ minnun nɛn o yi -tɛala 'e da bɛ, -wee vɛ -a dɪ. En Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -tʉ nɛn Bali -a drɛ minnun nɛn o yi -tɛala 'e da bɛ -wee vɛ -a, 'pian minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tɛala Bali wei da dɪɛ, "o "ye 'wɪ "tun "a.

23 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʉɛ -a da -tʉ. -Te Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin 'yɪdɪ -leglizi drɛnan, te o pɛɛnɔn "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, ɛn Zozinɔn nɛn wa'a tian 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪɛ dɪɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, minnun nɛn wa'a yi tɛala Bali da dɪɛ, o wɪa Zozinɔn zɪɛ o va. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'o 'ci "nrɔndɪ "siala 'nan, klin "nɛn o man. -Njɛɛ dʉʉ? 24 'Pian -te Zozinɔn pɛɛnɔn zɪɛ o ya Bali 'lewei vɪnan, ɛn min nɛn ya'a yi tɛala Bali da dɪɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, Zozizan nɛn ya'a tian 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪɛ dɪɛ, 'e -wɪa o va bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn o cɪ -a vɪnan bɛ, -yee "wɛan e 'yee 'wɪ 'wɪdɪ -tɔa 'e 'bɔ 'a, -e -a -wulo -ji "nrɔndɪ 'e tin -tɛ "da. 25 'Wɪnun nɛn "ji 'e 'yɔɔdɪ bɛ, -a ta bɔala. Tɔɔn 'e "po -sɔɔnman -e 'e 'yra "blula, te e "ta Bali bɔdɪ "siala -a vɪdɪ -a 'nan: «'Wɪ 'kpa, Bali a 'ka yei.»

Pɔl 'wɪ 'pla Korēnti 'nɔn ɛ -leglizi drɛdɪ da

26 'An "bʉvɪ Zozinɔn, o -leglizi dra 'kɔ? -Te Zozinɔn a 'o cin 'yɪdɪ -leglizi drɛnan bɛ, min -tʉdʉ pɛɛnɔn -pɛ 'e 'kɔn 'va. Min -mie 'e "dre "fɔ. En min -mie 'e 'wɪ "paa minnun ji. En min -mie 'e 'wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn -yrɛ "bɛ -a vɪ. En min -mie 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji. En min -mie 'e 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa dra bɛ, ka -wɛɛ 'nan 'e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da 'pa "da. 27 -Te min "ta "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, 'e drɛ min -tʉ, min "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, min yaaga. 'Pian -te min -tʉ cɛɛn "man "bɛ 'vaa -e min -tʉ 'e 'yee vɛ vɪdɪ 'sia. En "nyian bɛ -a -ci vɪzan 'e 'kɔn. 28 -Te -a -ci vɪzan "ka "dɪɛ, te min 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji Zozinɔn yei "dɪ! 'Pian 'e 'wɪ Bali ɛ te e ya 'yee "kɔnnɛn!

29 En "nyian bɛ, Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, 'e drɛ min -tʉ, min "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, min yaaga. En min -mienun 'o 'wɪ zɪɛ -a fa 'si! 30 'Pian -te tʉ 'bɔ zɪɛ -a wɪu, Bali 'wɪ 'nan kɔɔn min pee ɛ 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, min nɛn e cɪ paan Bali 'lewei vɪnan bɛ, 'e -tɔa. 31 -Te min -tʉ cɛɛn "man "bɛ 'vaa -e min pee 'e 'yee vɛ vɪdɪ 'sia. Te 'ka pɛɛnɔn 'e Bali 'lewei vɪ 'e cin -a dɪ! -Te kaa 'vɪ -tʉdʉ bɛ, e 'wɪ "paa "va 'ka pɛɛnɔn ɛ, ɛn e 'ka pɛɛnɔn "koe -tɔa. 32 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min a Bali 'lewei vɪnan bɛ, e -kɔlamam 'e 'fli 'kundɪ -a -e 'e 'le 'tɔ. 33 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Bali 'wɪ dra 'e "nɛn 'e "nɛn ɛn yaa dra -trɔɔ, 'pian ya'a 'wɪ dra 'e baadɪ -ji dɪ.

Zɪ e dra Bali -le -leglizi -tʉdʉ pɛɛnɔn 'ji zɪɛ.

34 -Te Zozinɔn a 'o cin 'yɪdɪ ɛn o ya -leglizi drɛnan bɛ, ɪmɔnnun 'o 'lɛbo 'pla "da. Kɔɔ -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ -wɪɛ -e 'o 'wɪ 'si "va "fo "dɪ. 'Pian 'o 'ta wɪla 'wɪ nɛn -klɔnmɔn -a ve bɛ -a da! Zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le -pei 'fluba 'ji zɪɛ. 35 -Te ɪmɔnnun a "vale 'nan 'o 'wɪ 'ci laabo 'wɪ -mie da bɛ, 'o laabʉ 'o -sran -lɔ te o ya "kɔnnɛn. Kɔɔ e 'ka 'wɪ "yi "a -e ɪmɔn 'e 'wɪ 'si "va te Zozinɔn 'a -leglizi drɛnan dɪ.

36 E ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'bɔla 'e tɛdɛ? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. En e ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'saza 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'bɔla? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. 37 -Te -a -cin a min -tʉ -ji 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪzan -a, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'nan Bali lei 'saun 'bɛ 'e 'paala "fo "bɛ, -a san 'e -tɔ 'nan, 'wɪ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'gʉɛ, e "sia Minsan va. 38 En min nɛn e 'ka "vale 'e

'ta wola 'wunun zɪɛ -a da dɪɛ, Bali 'ka -a san siala 'yee min -a "fo "dɪ.

³⁹ -Yee "wɛan, 'an "bʊɪ Zozinɔn, 'ka -wɛɛ 'nan 'ka Bali 'lewei ve. ɛn -te min a 'wɪnan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, 'ka 'tʊɪ 'e vɪ. ⁴⁰ 'Pian 'ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ -trɔɔ, ɛn 'ka drɛ 'e "nɛn 'e "nɛn.

15

Pɔl 'wɪ tin 'ba Korēnti 'nɔn lɛ Crizi -le wlu-andɪ -kanɔn 'va da

¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, Zozi Crizi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn maan -cin -tɔa 'ka 'ji. Ka wɪ "man, ɛn ka ya 'ka lɛadɪ "man tian cɛɛgʊ yi -a. ² -Te ka 'ta 'wɔla "da "le zɪ maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, e 'ka "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te ka 'a 'bɛ drɛlɛ dɪɛ, 'cee yi -teradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a.

³ 'Wɪ nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ bɛ, maan paa 'ka 'ji. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ -dan tʊ -a. -Nyɛn 'nan: Crizi -ka -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, ɛn e drɛ. ⁴ Zɪ e -ka bɛ, ɛn waa 'wɔ. -A yi yaagazan da bɛ ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, ɛn e drɛ. ⁵ Zɪ e wluan -kanɔn 'va bɛ, 'e 'fli kɔɔn Pɪɛri lɛ, ɛn "bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ lɛ. ⁶ "Bɛ -sru ɛn 'e 'fli kɔɔn -kaa "bʊɪ Zozinɔn lɛ 'e cin -a. O ya min -yaa 'soolu. O "kaga yiɛ a tian "man, ɛn o -mie kaa. ⁷ "Bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn Zaji lɛ, ɛn 'e 'fli kɔɔn 'yee 'pasianɔn lɛ. ⁸ O pɛɛnɔn zɪɛ 'wee -sru "bɛ, ɛn 'e 'fli kɔɔn 'mɛn. An ya 'nɛn nɛn Bali -a -ya te -a mlɛn 'ka bɔlɛ dɪɛ -a.

⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, an 'ka fɛ -tʊ -a Zozi 'le 'pasianɔn yei "dɪ. ɛn e 'ka "le -e 'an drɛ paan Zozi 'le 'pasiazan -a dɪ, kɔɔ an 'tɛ 'pa Bali -le -leglizi da. ¹⁰ 'Pian Bali "yi drɛ 'mɛn, ɛn yaan drɛ Zozi 'le 'pasiazan 'a. "Yi "nɛn Bali -a drɛ 'mɛn zɪɛ, -a "nɛn 'bɔla -dan. Kɔɔ an 'nyranman 'pa an cɪ Zozi 'le 'pasianɔn pɛɛnɔn da. 'Wɪ tɪglɪ 'ji bɛ, mɛɛn "cɛɛ 'nyranman 'pa 'an 'bɔ 'a dɪ, 'pian Bali 'bɔ 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'yee "yi "a. ¹¹ -Yee "wɛan -te e ya 'an 'bɔ 'a oo, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya Zozi 'le 'pasianɔn -mienun -a oo, Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kʊa ve 'cɛɛ bɛ, -nyɛn zɪɛ. ɛn -a 'bɔ da nɛn ka yi -tera bɛ.

Bali Zozinɔn pɛɛnɔn wuanla -kanɔn 'va

¹² -Kaa "paaman minnun ji 'nan, Bali Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le

"wɛan nɛn min -mienun a 'ka yei, te waa ve 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ, wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. ¹³ -Te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁴ ɛn -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'wɪnun nɛn -kaa ve minnun lɛ bɛ -a -ci "ka "dɪ. ɛn "nyian "te 'wɪnun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ¹⁵ ɛn -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te -kaa 'wɪ wɪ 'vɪ Bali man, kɔɔ -kaa 'vɪ 'nan e Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan minnun nɛn o kaa bɛ Bali 'ka o 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Bali 'ka Crizi 'wunlɛa -kanɔn 'va "fo "dɪ. ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁷ ɛn -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'wɪnun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. ɛn "te ka ya tian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ¹⁸ ɛn "nyian "te minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a ɛn o kaa bɛ, o -nan -nyan. ¹⁹ -Te -fʊdɪ 'trɛ 'gʊɛ -a da 'saza "cɛ "le "wɛan nɛn -kaa yi -tera Zozi da bɛ, "te maan ve 'cɛɛ 'nan -kaa "yago "mlian minnun pɛɛnɔn 'le vɛ da.

²⁰ 'Pian 'wɪ tɪglɪ 'ji bɛ, Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e wluan -kanɔn 'va bɛ -a. ²¹ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, min -tʊwɪ "le "wɛan nɛn -kadɪ 'pla blamin man. -A -tʊwɪ "nɛn "nyian minnun wuanla -kanɔn 'va min -tʊwɪ "le "wɛan. ²² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan blamin pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, Adan kludanɔn nɛn waa, -yee "wɛan -kadɪ 'pla blamin man. 'Pian minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ, o wuanla -kanɔn 'va.

²³ ɛn wluandɪ -kanɔn 'va zɪɛ e dra 'e "nɛn 'e "nɛn. -A tɛdɛ drɛ Crizi -le vɛ -a. ɛn tʊ nɛn Crizi -ta pee wo bɛ, te e 'bɔ minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ o da. ²⁴ "Bɛ -sru te 'trɛda -nyan tʊ nɛn. Tʊ zɪɛ -a man nɛn lei -wɪdɪnun 'lee fɛnun pɛɛnɔn nɛn o min "paala bɛ, 'lee fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ "bɛ Crizi o -nan -nyaan, -e 'e mingɔnnɛn trɛ -pɛba wɔ Bali lɔ. -Yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "a. ²⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi mingɔnnɛn -ble -trilii, -e Bali 'e 'cɛn -a 'nanmannɔn 'klɪdɪ man. ²⁶ 'Nanmanzan nyranman nɛn -a -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa laabo -ka.

²⁷ -A -nɔan da nɛn -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da.»

'Pian -te waa 'vɪ 'nan, Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a -ci a 'wein 'nan Bali 'bɔ 'ka "va "dɪ. ²⁸ ɛn tʊ nɛn Bali "cɛan Crizi -tɔdɪ man

fē pēēnōn da bē, -te e 'bō bē, -e Crizi 'bō nēn Bali -pī a bē 'e 'fli -pēba wv Bali nēn yaa -tō fē pēēnōn 'bō da bē -yrō. Yaa dra zīē 'nan -e Bali nēn 'e 'kōn mingōnnēn -a fē pēēnōn da.

Pōl 'wī 'pla 'klagla Korēnti 'nōn lē

²⁹ 'Ka 'ci 'nrōn 'wī 'gūē -a da! 'Ka 'va min -mienun o -batize dra minnun nēn o kaa bē o 'lēji. -Mē "lē "wēan nēn o 'wī zīē -a dra? Kōō kaa ve 'nan, minnun nēn o kaa bē wa'a 'wuanla -kanōn 'va dī. ³⁰ En -a -tū nēn "nyian 'gū. -Te minnun 'ka 'wuanla -kanōn 'va dīē, -mē "lē "wēan nēn bodrun funnin en -kaa fli ta "flumlan 'wī 'plēblē pēēnōn nēn e bōa "min man bē -yrē? ³¹ Maan ve 'cēē 'nan, tū -tōdū pēēnōn nēn e "cēan bē, te 'an 'fli ta "flumlan -ka lē. 'Wī tīglī nēn maan ve, 'ka yī -tēra 'an da! Kōō cēē cī minnun nēn waan 'blō -tōa "da -kaa san Zozi Crizi 'lē bē waa. ³² En kaa -tōa 'nan, 'an 'fli ta flula -ka lē Efēz 'nōn flā. An yī -tēala "da 'nan minnun nēn o kaa bē, o wuanla -kanōn 'va, -yēē "wēan nēn an 'wī zīē -a dra. -Te e 'ka zī dīē, «"Te maan dra "lē minnun nēn waa ve 'nan -kaa fē -blī -e -kaa -wēn mlin, kōō "trē kaa -kaaman bē -wee 'wī 'zū.»

³³ 'Ka drē 'yī, 'wī zīē te 'ka 'fli 'tōī -e 'e 'ka 'man yīdī. Kōō bee -wldī "blīdī bē, -yēē -maan min 'wī 'wldī "dra. ³⁴ 'Cēē 'ci 'nrōndī 'e 'trōa -si yra! Te 'ka 'wī 'wldī "drē "nyian dī! Maan ve 'cēē 'nan, min -mienun -a 'ka yēī, wa'a Bali tōa dī. -Te an 'wī zīē -a 'vī bē, 'e 'ka 'tē 'yra -a.

-Te minnun wluan -kanōn 'va bē o -kōan 'kō?

³⁵ -A -mie dra bē, min -a laabo 'nan: «Min wuanla -kanōn 'va 'kō? En -te min wluan -kanōn 'va bē, -a 'kōlē -kōan 'e da 'kō?» ³⁶ Maan ve -a san lē -blōzan. Fei fē 'wlenun nēn waa -fōa 'trē 'jī bē, 'i 'ci "nrōn 'wī nēn e dra bē -a da! -Te ya'a fūlīē dīē, -a -kōn 'ka bōa "da "dī. ³⁷ Fē 'wlē nēn min -a -fōa 'trē 'jī bē, -tō -pē nēn e dra -a bē, -njēē wa'a 'fō dī. -A 'wlē "tun "nēn waa -fōa 'trē 'jī. -Te e ya 'saa 'wlē -a oō, en -te e ya fē 'wlē 'pēē -a oō, -a 'wlē "tun "nēn waa -fōa. ³⁸ "Bē -sru -e Bali 'e fē 'wlē zīē -a bō, -e -pē nēn 'e trōman "man "bē, 'e -nōn -yrē. Fē 'wlē 'tū 'lēē 'e trō -pē, -a 'bō nēn Bali -a dra.

³⁹ 'Wī -tōwli zīē -yēē dra "nyian fē -tōdū pēēnōn nēn o "flian bē -wee vē -a. Blamin -tō -pē a, en -winun -tō -pē a, en "lomannun -tō -pē a, en pōnūn -tō -pē a. ⁴⁰ En "nyian bē, laji fēnūn a, en 'trēda fēnūn a. 'Pian laji fēnūn 'lēē 'wee fēnyian, en 'trēda fēnūn 'lēē 'wee fēnyian. ⁴¹ Yīdē 'lē fēnyian a 'e 'tō, en mlēn -lē fēnyian a 'e 'tō, en mlēn crēnnun -lē fēnyian a 'e 'tō. Mlēn crēnnun pēēnōn 'bō zīē, -wee fēnyian 'ka bōa 'e cin man dī.

⁴² -Te ka "ta 'ka 'ci "nrōnman -kanōn wluandī da bē, 'winun zīē -a da nēn 'ka 'ci "nrōn! Fē 'wlē nēn waa -fōa "bē e fūlman, -a -tōwli "nēn "nyian -kaa 'kōlē -lē vē -a. 'Pian -te -kaa wluan -kanōn 'va bē te -kaa 'ka "nyian fē nēn e fūlman bē -a dī. ⁴³ Min 'kōlē nēn waa -fōa 'trē 'jī bē, e ya srē vē -a, en -a "kōē 'ka 'e da dī. 'Pian -te e wluan -kanōn 'va bē, e "bia fēnyian, en -a "kōē -kōan 'e da. ⁴⁴ Blamin 'kōlē 'gūē -a 'bō nēn waa -fōa 'trē 'jī. 'Pian tū nēn e wuanla -kanōn 'va bē, e -kōan laji 'kōlē nēn Bali -lē 'belidī a -yrō "bē -a.

Fē nēn maan ve zīē -yēē cī 'nan, -te blamin 'kōlē a bē, te laji 'kōlē nēn Bali -lē 'belidī a -yrō "bē, e ya "nyian. ⁴⁵ 'Wī 'bō zīē e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -lē 'fluba 'jī. E ya 'e 'crēn -tēdī 'nan: «Adan nēn blamin tēdē -a bē, 'trēda blamin -lē 'belidī nēn -yrō.»

'Pian Crizi nēn e cī "lē Adan -fōla "dazan 'zū bē, Bali -a wluan -kanōn 'va, e drē lēī -a, en e 'belidī -nōan "min lē. ⁴⁶ Laji 'kōlē nēn Bali -lē 'belidī a -yrō "bē, -yēē "cēē -trōa -si 'lē dī. 'Pian blamin 'kōlē 'bē -trōa -si 'lē, "bē -sru en e drē laji 'kōlē nēn Bali -lē 'belidī a -yrō "bē -a. ⁴⁷ Adan nēn blamin tēdē -a bē, 'trē nēn Bali -a 'si en yaa drē. 'Pian Crizi bē, e 'si laji. ⁴⁸ Adan kludanōn pēēnōn a "lē Adan 'bō 'lē 'wī 'zū. 'Pian minnun nēn laji vē -a bē, o ya "lē Crizi nēn e 'si laji bē -yēē 'wī 'zū. ⁴⁹ 'Bē nēn 'gūē, -kaa ya "lē Adan nēn Bali 'trē 'si en yaa drē bē, -yēē 'wī 'zū. 'Pian tū -tū -taa "bōlē bē, -e -kaa drē "lē Crizi nēn e 'si laji bē -yēē 'wī 'zū.

-Mē "wī 'bē dra tū 'lē 'srannan?

⁵⁰ 'An "bōī Zoziōn, 'wī nēn an 'wī zīē -a 'vī "man "bē, -nyrēn 'gū. -Te min a "lē blamin nēn -kaa cī -a 'gūē -yēē 'wī 'zū, -a nēn a "man, en -a nyēn a "jī "bē, ya'a 'kō Bali -lē mingōnnēn trēda dī. En "nyian bē 'kōlē nēn -kaa da fūlī vē -a 'gūē, 'belidī nēn ya'a 'nyaan dīē, ya'a 'kōlaman -e 'e drē -yēē vē

-a di. ⁵¹ 'Wl 'tv nen e ya 'e yoodi blamin man be, an 'ta -a -ci ve 'cee. -Kaa pweenon 'ka 'cean -kaadi man di, 'pian Bali -kaa pweenon 'kolle limlan. ⁵² 'Wl zie e dra tada en e dra tv "wennen 'wlu. Tv -fola "da 'ji, -te Bali -le 'bei 'nyranman wu be, minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va te wa'a "nyian kaa di. En -kaa nen -kaa yie -koon "man "be, Bali -kaa 'kolle limlan. ⁵³ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, blamin 'kolle nen 'e da fuli ve -a, en -kadu a 'e 'pladi "man 'gve, e ya 'le 'e lila laji 'kolle nen e 'belidi 'yi be -a, te 'kadu 'ka "nyian -yee ve -a "fo "di. ⁵⁴ -Te 'wl zie e ceen dredi man be, toun -e 'wl nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, 'e 'le soo. Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Fe nen waa laabo -ka be -a -nan -nyan.

Bali -a kl 'fo.

⁵⁵ -Ka -le 'pleble 'ka "nyian blamin da di.

Ya'a "nyian kolaman min -tedi -a di.»

⁵⁶ Fe nen yaa maan 'looo -ka min -tea "be, 'wl 'wli di "dredi man nen. En "nyian be, 'wl 'wli di "le 'pleble "sia -pei -to winun va. ⁵⁷ -Kaa Bali muo "fo! E ciila -kaa san Zozi Crizi -va, en e 'pleble 'non -cee 'nan -e -kaa -ka 'kl.

⁵⁸ -Yee "wean 'an "bui Zozinon, an 'ka ye "yi 'kpa, te 'ka 'pe 'e plv di! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka 'fli -non Minsan -le 'nyranman 'padi -ji. En -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, 'cee 'nyranman nen kaa "paa Minsan le be, -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "di.

16

Zozinon "lala-non Zeruzalem -le ve -a

¹ "Lala nen 'ko 'ka -non Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'wl nen maan 'vi Galati -leglizinun le be, -a da nen "ka "dre "nyian! ² -Yee "wean 'mannon yi -tudu pweenon nen e baa "be, min -tv 'e "lala 'pla 'e 'pe -a! Zi min -a 'yi be, -a da fe nen 'e 'pla 'e 'pe -a! -Te kaa dre zie, yi nen an 'lv 'ka 'va be, "lala 'bodi wl 'ka 'koon 'ka man di. ³ En yi nen an 'lv be, minnun nen ka o 'si "va "be, -wee ko 'cee "lala zie -a Zeruzalem. 'Pian an 'fluba dra, maan "paa "va, en o -ko -a. ⁴ En -te e ya 'nan kv -kv waa be -e 'kv 'kv.

Pal yee 'ta wodi 'wl 'vi

⁵ "Men 'vi 'nan an "lo 'ka 'va be, an -ciala Masedaa. 'Pian ma'an 'mooan -nan nun di. ⁶ -A -cin a 'an 'ji 'nan 'an tv -mie dre 'ka 'va. -Te ya'a drele "yi "di, tv -wli di "nen min 'ka

'kolaman -e 'e 'kv 'ta wunan die, e -cia "fo 'vaa en an "sia 'ka 'va. 'Pian 'men -kudi a 'ka 'lo -e 'an bala fenan nen an "ta -ko be -a -nan. ⁷ -Te an 'lv be, ma'an 'ciala "da "di, -te Minsan wu "man "be, an "mooan 'ka 'va foonon. ⁸ 'Pian an -fo Efesz 'gv, Pantekot baa 'an man 'vaa en an "lo. ⁹ Koo Minsan -si 'le 'sv 'men 'fla 'bo da, 'nan -e 'an Zozi 'le 'wl 'nonnon vi minnun "kaga "le. 'Pian minnun nen o "naan 'an man be, o ya -nan "kaga.

¹⁰ -Te Timote 'bo 'ka man nun be, 'ka dre "yi, "tago -a -pe -sru 'e tao 'ka 'va. En -a -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan e Minsan -le 'nyranman "paa "le 'men 'wl 'zv. ¹¹ Te 'ka 'va min -tv 'e Timote va wl dre 'e 'pela koda "fo "di! 'Pian 'ka 'pa "va -yee lidi 'e da -ji, en e 'bo 'an man 'gv te -a -ci yra "tra. Kv ya -a -pennan 'kv 'vale -kaa "bui Zozinon 'a.

¹² -Kaa "bui Zozizan Apolo -le ve be, maan trv 'ba 'tandan 'nan 'e 'lv 'ka 'nanjen o 'vale -kaa "bui Zozinon -mienun -a. 'Pian ya'a 'wile "man 'nan 'e "lo 'nun -naagv di. E 'nan, -te 'e 'wulo -da 'yi be, te 'e "ta "lo.

Pal 'wl 'nyranman tin 'ba Korinti 'non le en yaa 'le 'sran o 'to budi -a

¹³ 'Ka yie 'to 'ka 'fli -va! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka "koe 'e 'kon 'ka da! Te 'ka 'pe 'e plv di! ¹⁴ Yidi "yi "nen e -traa 'cee 'wl pweenon dredi -si 'le!

¹⁵ 'Wl 'tv nen e ya "le 'an vi 'cee be, -nyren 'gv. Ka Sefana 'lee 'e 'mangulinun -taa. -Wee dre Akai 'leglon 'ji minnun tede nen o -fo Zozi 'va be waa. O Zozinon pweenon 'su. -Yee "wean 'an "bui Zozinon, an 'ka trv "baa 'nan, ¹⁶ 'ka 'ta wola o wei da! En minnun pweenon nen o "paa o va Minsan -le 'nyranman 'panan be, 'ka 'ta wola o wei da "nyian. ¹⁷ Sefana 'lee Fornatu 'lee Akaiku -le -ta nen waa 'wv 'an 'nanjenle be, yaan 'ci nran 'kpa tigli. Koo zi an o 'yi be, e dre 'men "le 'nan an 'ka pweenon 'yi. ¹⁸ Waan "koe "to 'an da "le zi waa dra 'ka 'va nun tv pweenon man be -yee 'wl 'zv. -Yee "wean minnun nen "le -wee 'wl 'zv be, 'ka o 'sia min -a.

¹⁹ Zozinon nen Azi 'leglon 'ji be, o 'nan, o 'ka 'to bo. Akila 'lee 'e nan Priskil 'lee Zozinon nen o cin ye -wee 'kuin be, o 'nan, o 'ka 'to bo 'tandan Minsan -le "wean. ²⁰ En Zozinon pweenon "o 'nan, o 'ka 'to bo. 'Ka Zozinon pweenon 'to bv -atu -tedi -a o man.

²¹ 'Ka 'to budi nen 'gve, meen 'be 'cren -te 'an 'pe -a.

²² Min nēn ya'a Minsan ye "yi "dε, Bali 'e
'wι "nēn -kōn -a san ε. Maranata! Minsan
'e 'ta!

²³ Minsan Zozi 'le "yi 'e 'kōn 'ka pεεnōn
'va!

²⁴ -Kaa drε "le min -tōwli 'zō Zozi Crizi -le
"wεan, -yee "wεan an 'ka pεεnōn ye "yi.

'Fluba "flizan nēn Pōl -a crēn -tē Korēnti 'nōn lē

¹ An 'bō Pōl bē, Bali 'bō 'ci 'sō 'a nēn an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'kū 'vāle -kaa "būi Zozizan Timote -a. Kūa crēn -tē Bali -le -leglizi nēn Korēnti flā bē -a -ji 'nōn lē. En e ya "nyian Bali -le minnūn pēēnōn nēn Akai 'lēglōn 'ji bē -wee vē -a.

² -Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pōl Bali muo 'fō 'wī nēn Bali -a drē Zozinōn lē bē -a man

³ -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi "tī "a. En -yēē cī "tī "nēn min nyrinda -sēan "da "bē -a. E ya Bali nēn e -kaa "kōē -tōa -kaa da bē -a. ⁴ Yra yīdī pēēnōn nēn e bōa -kaa man bē e -kaa "kōē -tōa -kaa da. Yaa dra zīē 'nan -e -kaa 'bō "nyian, -kaa -kōla "wū minnūn nēn yra yīdī 'tō 'tūdū pēēnōn bōa "o man bē, o "kōē "tōdī -a 'o da. Zī Bali 'bō -kaa "kōē "tō -kaa da bē -a -tūwli "nēn "nyian -kaa dra -wee "lē. ⁵ E ya 'wī 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vē -a -le "wēan. En e ya "nyian 'wī 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "kōē -tōa -kaa da 'kpa tīglī.

⁶ -Yee "wēan -te kū ya 'kū yra yīnan bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a. Kōō kū yra ye 'nan -e 'ka "kōē 'e 'kōn 'ka da, -e 'ka 'si 'wī 'ji. En -te Crizi 'kū "kōē -tōa 'kū da bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a "nyian. Kōō 'wī zīē e 'ka "kōē -tōa 'ka da, en e 'ka 'man -tōa 'plēblē yra yīdī -tūwli "nēn e bōa -kaa pēēnōn man bē -a -ji. ⁷ 'Wī zīē -yēē "wēan bē, nyēn 'ka 'kū 'ji 'cēē "wēan dī. Kōō kūa -tōa 'nan, -te ka ya 'ka yra yīnan "le 'kūē 'wī 'zū bē, Crizi -taa 'ka "kōē "tōlē 'ka da "le 'kūē 'wī 'zū "nyian.

⁸ 'Kū "būi Zozinōn, kū ya "vāle 'ka -tō 'nan yra yīdī -dan tū 'bō 'kū man Azi 'lēglōn 'ji. Yra yīdī zīē e 'nan 'kū da 'e 'cīla "da. 'Kū "kōē 'si 'kū da "fō, en 'kū 'ci nrōn 'nan 'kū 'wūlo 'ka 'bōala "va "dī. ⁹ 'Wī 'kpa, -a -cin -tō 'kū 'ji 'nan minnūn "ta 'kū -tēēman. Bali -si -nōn 'nan 'wī zīē 'e bō 'kū man -e 'kū vīlē 'kū yī -tēra 'kū 'bō 'fī da dī. 'Pian -e 'kū yī -tēra Bali 'bō nēn e minnūn wuanla -kanōn 'va bē -a da. ¹⁰ Bali 'bō zīē -yēē 'kū 'sū -kadī nēn e "ta paan bōa 'kū

man bē -yrō. En yaa dra tian cēēgū yī -a zī. En "nyian bē, 'kū 'bli a -yrē 'nan, yaa dra tian 'trīlīi. ¹¹ 'Pian 'ka 'bō cēē -tōa 'kū 'wūlo Bali trū 'badī -a 'kūē. -Te min "kaga -a drē zīē, -a -nan nēn Bali -taa "yi "drēlē 'kūē, -e "yi "nēn Bali -a drē 'kūē zīē -yēē "wēan bē, min "kaga 'o Bali muo "fō.

Pōl -a 'vī 'nan 'e -cīala Korēnti, 'pian ya'a 'nyian -kūlē dī. -Mē "le "wēan?

¹² 'Wī nēn 'kū 'ci "nranman bē -nyrēn 'nan, 'kū 'wūlo -ji "nrōndī 'ka tin tēa 'kū da dī. Kōō kū ta 'wū min -tūdū pēēnōn 'va 'kū 'ci 'fīdaa 'a "le zī Bali -a dra bē -yēē 'wī 'zū. En 'ka 'va nēn kūa drē "bū. 'Pian blamin -le 'wī 'tōdī "cēē -maan kū 'wī zīē -a drē dī, Bali -le "yi "nēn.

¹³ En "nyian bē, kū 'ka "vāle 'nan 'kū 'wī nēn e "mlīanla 'ka da bē 'kū crēn -tēa 'cēē 'fluba 'ji dī. -Te kaa ta 'vī bē, 'wī nēn kaa 'man bē, te -a 'bō nēn, 'wī 'pēē -cin 'ka 'kū 'ji -a -sru "dī. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wī 'gūē -a -ci manlē 'kpa tīglī. ¹⁴ 'Wī 'bō zīē kaa -ci mandī 'sia 'sēzēnōn 'va. -Nyrēn 'nan yī nēn Minsan Zozi -taa "man "bē, 'ka 'ci -taa "nranlē 'kūē "wēan en 'kū 'ci -taa "nranlē 'cēē "wēan.

¹⁵ 'Wī zīē an yī -tēra "da 'kpa tīglī, -a -nan nēn maan 'plā 'nan 'an 'lū "flizan wō 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "yī "nyian. ¹⁶ Maan 'plā 'nan 'an 'cīla 'ka 'va -e 'an 'kū Masedōa 'lēglōn 'ji. "Bē -sru "mēēn vīnan 'an "sia Masedōa 'lēglōn 'ji bē, -e 'an 'cīla "nyian 'ka 'va. Maan dra zīē 'nan "mēēn vīnan 'an 'kū Zude 'lēglōn 'ji bē, -e 'kaan 'nōn -si lē. ¹⁷ 'Wī zīē -a -cin nēn paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drēlē dī. Te 'ka 'ci "nrōn 'nan 'an wēi a "flīvli "dī! En te 'ka 'ci "nrōn 'nan an 'wī dra "le min -mīēnūn -le 'wī 'zū dī! Kōō waa ve 'wī man -īnyan, te e ya -cējē -a.

¹⁸ Bali a 'kūē 'wī 'nan yīzan -a. 'Wī nēn 'kū 'ji bē, -a 'bō nēn kūa 'vī 'cēē. 'Wī 'pēē -cin 'ka 'kū 'ji -a -sru "dī. ¹⁹ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, Bali -pī Zozi Crizi wēi 'ka "flīvli "dī. 'Wī nēn yaa 'vī bē yaa dra. 'An 'bō 'lee Sila 'lee Timote 'bē -yēē 'wī 'vī 'cēē. ²⁰ 'Wī 'kpa, 'wī "yi pēēnōn nēn Bali "e 'nan 'e 'cēn 'e dra minnūn lē bē, Zozi Crizi 'bē drē -a 'lē sōōzan -a. -Yēē "wēan -kaa -cīala Zozi Crizi -va, -e -kaa vī 'nan 'e drē zī 'nan -e Bali 'tō 'e drē -dan. ²¹ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bō bē -kaa man -tōa 'plēblē Crizi -le 'wī 'ji. -Yēē -kaa 'si "va 'yēē 'nyranman 'panōn 'a, ²² en e -kaa -kōnnēn 'plā 'yēē vē -a. Yaa drē 'yēē lei

'saun 'nəndi -a -cɛɛ. -Yɛɛ ci 'le 'yi 'nɛn e -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zʊ.

²³ Bali 'bɛ ci 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a, -te an 'wlu 'sɛn bɛ, 'e 'wɪ 'nɛn -kɔɔn 'mɛn. Fɛ -le 'wɛan nɛn ma'an 'nyian 'lɔlɛ 'ka 'va dɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka 'vale 'an 'wɪ 'paala 'cɛɛ 'kɪglɛ -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. ²⁴ En kʊ 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kʊv nɛn kʊ -kɔɔn "tin 'banɔn 'a 'cee yi -tɛradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian kʊ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ "paa 'ka 'va -e ci 'nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kʊa -tɔa 'nan 'ka man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -ji.

2

¹ An 'ka 'vale 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. -Yɛɛ 'wɛan maan 'yi 'yi -e 'an vɪlɛ 'an 'lɔ 'pee wʊ 'ka 'va dɪ. ² Cɛɛ 'an 'ci 'nranman paan, ɛn -te an 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -tɪnʊn 'bɛ 'an 'ci 'nranman 'nyian? E 'ka 'fo 'dɪ. ³ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ 'wɛan nɛn an 'fluba 'tʊ crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'mɛɛn vɪnan 'an 'lɔ 'bɛ, te ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka 'vale 'nan 'ka 'bɔ nɛn ka ci 'nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. An yi -tɛra "da 'nan -te ci 'nrandɪ a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa 'nyian 'cee 'ci 'nranlɛ. ⁴ 'Fluba zɪɛ, tʊ nɛn an ya -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn te 'wɪ 'naan 'an man. Maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'an yra le yɪɛ 'yi 'a. Ma'an crɛn -tɛlɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye 'yi 'kpa tɪglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵ 'Ka 'va min -tʊ -le 'wɪ 'wɪdɪ 'nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza 'cɛɛ 'yaan 'ta drɛ 'trɔdrɔ dɪ, e 'ka pɛɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka 'le 'an -blɔlɔo -sɛn "va "dɪ, e min "kaga 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'ka yei. ⁶ Min zɪɛ, 'wɪ nɛn 'ka 'va min "kaga 'ci drɛ 'tʊwɪ ɛn waa "nɛn kɔɔn -yrɛ "bɛ, e 'bɔ 'yi. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka man wɪ 'cɛ, -e 'ka "koe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo. ⁸ -Yɛɛ 'wɛan an 'ka trʊ "baa, 'ka -kɔɔn -yrɛ 'nan kaa ye 'yi. ⁹ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, kaa ta wɪ drɛ. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wɛan nɛn maan drɛ zɪ ɛn kaan wei 'man "yi. ¹⁰ Min nɛn kaa man wɪ 'cɛ bɛ, 'an 'bɔ 'nyian "an man wɪ 'cɛa. ɛn -te e ya paan "mɛn 'saza 'a bɛ, maan man wɪ 'cɛ 'cee "wɛan, Crizi a 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji. ¹¹ Maan drɛ zɪɛ

'nan -e Satan 'e vɪlɛ 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nɛn e drɛ Troas bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹² An 'bɔla Troas fla, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn lɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sʊ 'mɛn 'kpa tɪglɪ. ¹³ 'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bʊɪ Zozizan Tit yɪlɛ dɪ. -Yɛɛ "wɛan nɛn an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'lɛglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drɛ ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -guliga -va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -cee "wɛan min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "le 'nan -lazigɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ ci fuilanan "man. ¹⁵ 'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnʊn pɛɛnɔn lɛ. Bali "le 'va bɛ, -yɛɛ ci "le -lazigɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. -Kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnʊn nɛn o ya -si nɛn e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ɛn -kaa ve minnʊn nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ¹⁶ Minnʊn zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Pian minnʊn nɛn "o "kui maan "yi "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vɪdɪ -a?

¹⁷ 'Kʊv vɛ bɛ, kʊ 'ka minnʊn nɛn o Bali wei baaman -e 'o fɛ -wɛɛ "a bɛ waa dɪ. 'Kʊ 'ci 'fidaa 'a nɛn kʊ Crizi -le 'wɪ ve minnʊn lɛ. Kʊ ya Crizi 'sunɔn 'a. Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ, ɛn -a lɛ nɛn kʊa -sru "ve.

3

-Tɪɛ -maan ɛn Zozi 'le 'pasiazan 'tɔ 'yi bɔala?

¹ -Te kʊ ya 'wɪnʊn zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a -ci nɛn 'nan kʊ ya 'kʊ 'fli 'tɔ "yi -wɛɛnan? -Te 'bɛ "cɛɛ dɛ, kʊ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ 'wɪ dra "le min -mienʊn -le 'wɪ 'zʊ? Kɔɔ 'nyranman nɛn waa "paa bɛ, waa 'fluba -kɔɔnman 'cɛɛ, ɛn 'nyranman nɛn waa 'pa 'ka 'va bɛ waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lɔ. -Cɛjɛ, 'kʊv vɛ 'ka zɪ dɪ. ² 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ ci "le 'kʊv 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wɪ 'zʊ. ɛn 'fluba zɪɛ -yɛɛ ci 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kʊ soubɔ ji. Min -tʊdʊ pɛɛnɔn 'a ye, ɛn o -kɔlaman -a ta vɪdɪ -a. ³ -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nɛn Crizi -a crɛn -tɛ bɛ -a. 'Nyranman nɛn kʊa 'pa bɛ -a va nɛn e cɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Ya'a crɛn -tɛlɛ -gla 'yi 'a dɪ, ɛn ya'a crɛn -tɛlɛ -kɔlɛ 'fʊɪ da dɪ. 'Pian Bali

nen -a yie a "man "be -a lei va nen e cila en yaa cren -te. Yaa cren -te 'ka souba ji, en 'ka souba zie e ya nen -a.

⁴ Fe -le "wean nen 'ku "koe "a 'ku da 'w1 zie -a vnan be, -yee ci 'nan Bali nen e cila Crizi -va en e 'ku 'pa 'sia be, ku yi -teala "da. ⁵ Koo -a -cin 'ka 'ku 'ji 'nan, 'ku 'pe "saa 'w1 zie -a dredi -a 'ku 'bo 'a di. 'Pian Bali 'pleble -nōan 'kue, -a -nan nen ku -kolaman 'w1 zie -a dredi -a. ⁶ 'W1 'kpa, -yee -maan ku -kolaman Crizi -le 'w1 'nōnnōn vidi -a minnun le. 'W1 'nōnnōn zie -yee -kolaman min -plidi -a Bali man "nyian 'e 'pee. E 'ka "le -pei -tō winun nen 'e 'cren -tedi -e min 'e 'ta wola "da "be -yee 'w1 'zv di. 'Pian Bali lei 'saun 'bo 'be dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tōa 'nan 'ta wōladi -pei -tō winun da min 'bo 'le 'pleble 'a be e min -nōan "ka le, 'pian 'belidi nen ya 'a 'nyaan die Bali lei 'saun 'be -nōan "min le.

⁷ 'W1 nen e dre Moizi tv va 'li be, -kaa ci "nrōn "da! -Pei -tō winun 'bo 'a 'e 'cren -tedi -kōle 'fōnun da, en Moizi -ta 'e 'lō le -a Izrael 'nōn 'va. Moizi yra "bia "buv -yee "wean Izrael 'nōn 'ka -kōlale -a yra -nanjendi -a di. 'Pian te 'be 'ka 'mōnle di. -Pei -tō w1 nen 'be min -nōan "ka le be, -a 'sudi -maan nen Bali -le -dan Moizi yra bii "buv zie. ⁸ -Yee "wean -kaa -tō 'nan, min nen e Bali lei 'saun "sua be, e Bali -le -dan bōala e -ciala "da.

⁹ -Kaa 'y1 'nan min nen e -pei -tō winun 'v1 minnun le be, e Bali -le -dan kōon, 'pian te -pei zie e min -nōan "ka le. -Yee "wean -kaa -tō 'nan min nen e 'w1 'nōnnōn ve minnun le be, e Bali -le -dan -kōonman e -ciala "da. Koo minnun zie Bali o "siala min tigl 'a 'e 'le. ¹⁰ -Te waa "fli zie -a kōon 'e cin man be, Bali -le -dan tede be e 'ka fe -tv -a -yee -dan "flizan man di. ¹¹ -Kaa 'y1 'nan -pei -tō winun nen wa 'a 'fule -trilii die, o Bali -le -dan kōon min le. -Yee "wean -kaa -tō 'nan 'w1 'nōnnōn nen e ya -nan 'li 'trilii be, e Bali -le -dan -kōonman e -ciala "da.

¹² 'W1 zie -a le nen 'ku 'bli ci, -yee "wean ku 'w1 ve 'ku 'ta le 'ku "koe "a. ¹³ 'Kue ve be, ku 'a 'yra tea "le Moizi -le 'w1 'zv di. Koo e sō 'pa 'e yra 'nan -e Izrael 'nōn 'o vile 'o -tō 'nan -a yra nen e "bia be e dra tv "wēnnen 'wlu di. ¹⁴ En Izrael 'nōn 'bo 'o 'fli "trōen dre "yuyu. -Yee "wean -e 'e bō cēegv yi -a be, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vnan be, e ya "le sō a tian 'e 'padī "da, en wa 'a 'ci maan di. 'Pian min nen 'o 'vale Crizi -a o dre min -tōwli "a be, -a san le nen sō zie e -kōan 'e 'sidi "da.

¹⁵ 'W1 'kpa, cēegv yi -a tian be, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vnan be, e ya "le sō a 'e 'padī -wee 'w1 'ci mandī da. ¹⁶ 'Pian -te Izrael 'nōn 'bo 'si 'w1 'wli di "dredi man, en 'o 'fli -nōn Minsan le be, sō zie e "sia -wee 'w1 'ci mandī da. ¹⁷ Minsan nen maan 'v1 'nan 'o 'fli -nōn -yre 'gve, Bali lei nen maan ve. Koo min nen Bali lei 'saun -a "paala be, -pei -le 'pleble 'ka "da "di. ¹⁸ -Kaa 'bo 'gve, sō 'ka "nyian 'e 'padī -kaa yra di. -Yee "wean -kaa Minsan -le -dan ye tigl. -Te -kaa ya -yee -dan 'bo 'nanjennan be, e -ko -kaa liladi -a, te e -ko 'padī -a "da, -e -kaa dre "le -yee 'w1 'zv. Minsan 'be 'w1 zie -a dra 'yee lei 'saun 'a.

4

Pōl -le 'nyranman

¹ Bali 'ku nyrinda 'si, en e 'yee 'w1 'nōnnōn vidi -peba 'wv 'ku 'lō. -Yee "wean 'ku "koe 'ka 'sia 'ku da 'nyranman zie -a 'panan di.

² En 'winun nen min -a dra 'e yōōdi te o min -tea 'yra -a be, ku 'ka "vale 'ku dra di. En ku 'a minnun see "paaman 'ku wei -a 'nan -e 'o yi -tera Zozi da di. En "nyian ku 'a Bali wei baaman di. 'W1 'kpa, 'w1 pēēnōn zie ku 'a dra di. 'Pian 'kue ve be, 'ku 'ci 'fidaa 'a nen ku Bali -le 'w1 tigl ve minnun le 'wein. 'W1 nen kva dra -e minnun pēēnōn 'o -tō 'nan, 'nyranman 'gve -a 'pazan nen kva be, -nyren zie. Bali 'be ci 'kue 'w1 'nan yizan -a.

³ 'Be a z1, 'pian -te Zozi 'le 'w1 'nōnnōn nen kva ve minnun le be, -a -ci a tian 'e yōōdi min -mienun man be, 'w1 zie yaa -kōonman 'nan, minnun zie o ya -si nen e o "sia Bali man -kōōbli be -a da. ⁴ Wa 'a yi teala Zozi da di, koo Satan nen e ci minnun zie -wee bali -a be, e -wee 'w1 'ci mandī 'le 'wv. Yaa dre zie 'nan -e 'o vile 'o Zozi 'le 'w1 'nōnnōn 'ci man di. -Yee "wean Zozi Crizi nen e Bali -kōōnman minnun le be wa 'a -yee 'te 'san ye di.

⁵ 'Ku 'bo 'fli -le 'w1 "cēē kva ve minnun le di, 'pian Zozi Crizi -le 'w1 'nōnnōn nen kva ve minnun le. Kva ve 'nan -yee ci Minsan -a, en ku 'ka "sua 'w1 zie -a Zozi 'bo 'le "wean. ⁶ 'Li be, Bali -a 'v1 'nan:

«'Te 'san 'e 'sen klun va!»

En 'be nen 'gve Bali 'yee 'te 'san zie -a -sen 'ku souba 'ji. Yaa dre zie -e minnun 'o -yee -dan ci yi. -Yee -dan zie -a 'bo nen Zozi Crizi -a -kōōnman minnun le.

⁷ 'Pian Bali -le 'te 'san nen e -sen 'ku souba 'ji zie, e ya 'e 'padī 'ku 'ji "le 'nan 'ku yife

-dan le 'wɪ 'zʊ. Bali -a 'pa 'kʊ 'bɔ nɛn kʊ cɪ -pɔ "tun "a 'gʊɛ 'kʊ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan -yee 'plɛblɛ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -yɛɛ -maan 'kʊ -yee 'nyranman "paa, 'pian 'kʊ 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a "cɛɛ dɪ. ⁸ 'Kʊ yra ye minnun lɔ -pɛ pɛɛnɔn 'ji, 'pian kʊ'a 'klanman 'bɛ 'lɔ dɪ. Tʊ -mie bɔa "bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'kʊ drɛ bɛ kʊ'a tɔa dɪ, 'pian 'kʊ 'pɛ -sru 'ka 'tɔaman dɪ. ⁹ ɛn tʊ -mie bɔa "bɛ minnun 'tɛ "paa 'kʊ da, 'pian Bali 'ka 'e yɪɛ 'sia 'kʊ 'va dɪ. ɛn tʊ -mie bɔa "bɛ, minnun 'kʊ -tiala "tra, 'pian 'kʊ 'wulo bɔala "va.

¹⁰ Yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'kʊ 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ "le zɪ e drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E dra zɪɛ 'nan -e minnun 'o cɪ yɪ 'nan Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'kʊ 'lɔ. ¹¹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tʊ nɛn kʊ ya tian 'trɛ da 'gʊɛ, Zozi 'le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan nɛn 'kʊ 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. 'Pian e ya zɪɛ 'nan -e minnun 'o cɪ yɪ 'nan, 'kʊ 'bɔ nɛn -kadɪ a 'kʊɛ vɛ -a bɛ, Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'kʊ 'lɔ. ¹² Zozi 'le 'nyranman nɛn kʊa "paa zɪɛ, e 'kʊ 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan 'cɛɛ.

¹³ E 'kʊ 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian te kʊa dra 'kʊɛ yɪ -tɛradɪ Bali da -le "wɛan. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An yɪ -tɛala Bali da,

-yee "wɛan an -yee 'wɪ tin "baa.»

'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -nyrɛn 'kʊɛ vɛ -a. 'Kʊ 'bɔ "nyian "kʊ yɪ -tɛala Bali da, -yee "wɛan kʊ -yee 'wɪ 'nɔnnɔn tin "baa. ¹⁴ ɛn "nyian bɛ kʊa -tɔa 'nan, Bali nɛn e Minsan Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, e 'kʊ wuanla -kanɔn 'va "le zɪ yaa drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Yaa dra zɪɛ -e 'e 'kʊ -kaa pɛɛnɔn 'a 'e 'srɔn. ¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ 'cɛɛ "wɛan nɛn kʊa dra. Kʊa dra zɪɛ 'nan -e Bali -le "yɪ 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'tɔ -dan nɔn Bali lɛ te waa muo -fɔa.

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn 'kʊ "koe 'ka 'sia 'kʊ da dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'kʊ 'kɔlɛ "koe "a -nyannan, te e -ko srɛdɪ -a 'sɛzɛnɔn. 'Pian 'belidɪ nɛn Bali -a -nɔn 'kʊɛ bɛ, Bali "koe -nɔan -yrɛ 'e -trɛ yɪ -tʊdʊ pɛɛnɔn man. ¹⁷ Yra yɪdɪnɔn nɛn o bɔa 'kʊ man 'gʊɛ, o ya 'sɛzɛnɔn, ɛn o ya tʊ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian e ya 'kʊɛ 'wɪ "yɪ "a, kɔɔ o ya 'kʊ 'man wɔɔnan -e Bali 'e -kɔla 'tɔ -dan nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ -a -nɔndɪ -a 'kʊɛ 'li "fo "le vɛ -a. ¹⁸ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -a lɛ "cɛɛ 'kʊ 'bli cɪ dɪ. 'Pian fɛ nɛn

min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn 'kʊ 'bli cɪ. Kɔɔ fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -yee 'mɔndɪ a tʊ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, e "mɔan 'li 'trilii.

5

Fɛ nɛn Pɔl 'bli a -yrɛ "bɛ yaa 'vɪ

¹ Kʊa -tɔa 'nan 'kɔlɛ nɛn kʊ cɪ -ji 'trɛda 'gʊɛ, e ya "le segle pannɛn 'wlu nɛn kʊ cɪ 'tʊ "wɛnnɛn 'le vɛ -a. -Te e srɛ bɛ, 'kɔlɛ nɛn Bali -a drɛ 'e 'pɛ -a bɛ, e -taa -a -nɔnlɛ 'kʊɛ. -Yɛɛ -kɔan "le 'kʊɛ 'kɔn tɪglɪ 'le 'wɪ 'zʊ. Blamin "cɛɛ -tɔ 'e 'pɛ -a dɪ. E ya laji, ɛn ya'a 'srɛman 'li "fo "dɪ. ² 'Wɪ 'kpa, 'bɛ nɛn kʊ ya tian 'trɛda 'gʊɛ, 'kʊ "koe "a -nyannan. ɛn kʊ ya "vale 'nan 'kɔlɛ nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ 'kʊɛ bɛ 'e 'kɔn 'kʊ da 'va. ³ Kɔɔ -te 'kɔlɛ zɪɛ -nyrɛn 'kʊ da ɛn kʊ -ka bɛ, kʊ'a 'kɔan 'kʊ plʊdɪ dɪ. ⁴ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te kʊ ya tian segle pannɛn 'gʊɛ -a 'wlu bɛ, 'kʊ "koe -nyaan ɛn kʊ -trunman. 'Pian e 'ka 'nan kʊ ya -kadɪ -wɛɛnan -e 'kʊ 'si segle pannɛn 'gʊɛ -a wlu dɪ. E 'ka zɪ dɪ, 'pian kʊ ya "vale 'kʊ 'kɔlɛ 'trɛ bɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'kʊ da, 'nan -e 'kʊ 'kɔlɛ nɛn -kadɪ a 'e pladɪ "man 'gʊɛ 'e lila 'kɔlɛ nɛn 'belidɪ a -yrɔ "bɛ -a. ⁵ ɛn Bali -kaa 'man wɔɔ 'wɪ zɪɛ -yee vɛ -a. Kɔɔ e 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ "yɪnɔn nɛn yaa 'pla -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -a.

⁶ -Yee "wɛan tʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'kʊ "koe "a 'kʊ da. Kʊa -tɔa 'nan, -te 'kɔlɛ 'gʊɛ e ya tian 'kʊ da bɛ, te kʊ ya 'kʊ 'sidɪ Minsan man -kɔɔbli. 'Pian 'kʊ "koe 'ka 'e 'sidɪ 'kʊ da dɪ. ⁷ Kʊ'a Minsan ye 'kʊ yɪɛ -a dɪ, 'pian kʊ yɪ -tɛala "da ɛn kʊ ya -a -sru. ⁸ 'Kʊ "koe "a 'kʊ da tʊ pɛɛnɔn man. ɛn kʊ ya "vale 'kʊ "sia 'kɔlɛ 'gʊɛ -a -sru -e 'kʊ 'kʊ Minsan 'srɔn. ⁹ 'Wɪ nɛn e cɪ 'kʊ man 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan 'kʊ 'sɔ Minsan lɛ. -Te kʊ ya tian 'kɔlɛ nɛn 'kʊ da 'gʊɛ -a -ji ɔɔ, 'kʊ 'sɔ -yrɛ. ɛn -te kʊ 'si 'kɔlɛ 'bɔ -sru ɔɔ, 'kʊ 'sɔ -yrɛ. ¹⁰ Kɔɔ yɪ -tʊ bɔa "bɛ, -kaa tʊdʊ pɛɛnɔn bɔala 'ji Crizi cɛin -da. Yi zɪɛ -a da nɛn 'nyranman nɛn min -tʊ -a 'pa bɛ, yaa -sru "ve. Tʊ nɛn e ya 'trɛda 'gʊɛ, -te 'wɪ "yɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, yaa man -kopa ye, ɛn -te 'wɪ 'wlidɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yɛi "sɛn 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kʊɛ 'wɪ tin 'balɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "klan "paa 'kʊ 'ji. -Yee "wɛan nɛn kʊa -wɛɛman 'nan, 'wɪ nɛn kʊa ve minnun lɛ bɛ 'o man "yɪ -e 'o -sɔɔnla Zozi -sru. Bali a -tɔa

'nan 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'kʊ man, ɛn -a -cin a 'an 'ji
 "le 'nan 'wɪ zɪɛ kaa -tɔa 'nan -yɛɛ cɪ 'kʊ man.
 12 Kʊ 'ka 'kʊ 'fli 'tɔ -wɛɛnan 'wɪnʊn zɪɛ -a vɪdɪ
 -a dɪ. 'Pian 'wɪnʊn zɪɛ kʊa 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e 'ka
 -kɔla 'kʊ 'sɪ -fɔdɪ -a. -E 'ka -kɔla 'wɪ 'ci vɪdɪ
 -a min -mienun lɛ. Kɔɔ minnʊn zɪɛ 'o 'fli -
 kɔɔnman fɛnʊn nɛn min -a ye 'e yɪɛ 'a bɛ -a,
 'pian 'wɪ nɛn o ji bɛ, e 'ka 'wɪ "yi "a dɪ. 13 -
 Te kaa ye 'nan, kʊ 'wɪ dra "le minnʊn nɛn 'o
 'wulo 'ka o da dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʊ bɛ, Bali 'tɔ nɛn
 kʊa -wɛɛman 'nan 'e drɛ -dan. ɛn -te kaa ye
 'nan, kʊ 'wɪ dra "le minnʊn nɛn 'o 'wulo a
 o da bɛ, -wee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'cee "wɛan nɛn kʊa
 dra.

14 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kʊa dra bɛ, Crizi -le 'kʊ
 yɪdɪ "yi "le "wɛan nɛn kʊa dra. Kʊa -tɔa 'nan
 -yɛɛ min pɛɛnɔn 'lɛji -ka 'wʊ. E ya "mɛn "le
 'nan min pɛɛnɔn 'bɛ kaa. 15 E min pɛɛnɔn
 'lɛji -ka 'wʊ 'nan -e minnʊn nɛn o yɪɛ cɪ "man
 "bɛ, 'o vɪɛ 'o 'kɔn 'trɛda 'o 'bɔ 'fli -ji dɪ. 'Pian
 -e 'o 'kɔn 'trɛda Crizi nɛn e min pɛɛnɔn 'lɛji
 -ka 'wʊ, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ -yɛɛ
 vɛ -a.

16 -Yɛɛ "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -ka'a "nyian
 min -nanjɛan 'e 'kɔlɛ man -e -kaa -yɛɛ 'wɪ vɪ
 dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ -a 'bɔ -kaa drɛ Crizi lɛ 'e tɛdɛ
 oʊ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -ka'a "nyian Crizi tɔa -pɛ zɪɛ
 'bɛ 'ji dɪ. 17 Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan,
 -te min drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ, e ya "le Bali a
 drɛ min -trɛ -a. Min nɛn e cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ
 yɪ -ka. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ -yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e -trɛ.
 18 ɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e "sia Bali va. E cɪla
 Crizi -va, ɛn e -kaa yei "sɛn 'e cin va -kaa
 'vale 'e 'bɔ 'a. Bali 'bɔ 'bɛ -a 'nyranman -pɛba
 'wʊ 'kʊ 'lɔ 'nan 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪ minnʊn lɛ.
 19 'Wɪ 'kpa, Bali cɪla Crizi -va, ɛn e minnʊn
 pɛɛnɔn yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. 'Wɪ
 'wɪdɪ "nɛn blamin -a drɛ 'e 'cɛn bɛ, ya'a 'palɛ
 'bɛ man dɪ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. E 'kʊ 'pa 'sia
 'nan 'kʊ -nan 'sinan 'pa minnʊn lɛ.

20 -Yɛɛ "wɛan kʊ drɛ Crizi -le 'pasianɔn 'a.
 'Kʊ 'va nɛn Bali -ciala -e 'e 'wɪ 'pla minnʊn
 lɛ. 'Wɪ nɛn kʊa ve bɛ, -nyrɛn 'nan: «'Ka yra
 'si! 'Ka 'wɪ "man -e 'ka yei 'e 'sɛn 'e cin va
 'ka 'vale Bali -a.» 21 Crizi 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ
 "drɛɛ dɪ, 'pian Bali -cee 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn "wɪ
 'bɔ "man. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -kaa drɛ min
 tɪglɪ 'a 'e lɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ Crizi man zɪɛ -yɛɛ
 "wɛan.

6

*Pɔl minnʊn trɔ "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le "yi
 "man*

1 'Kʊ pɛɛnɔn nɛn kʊ 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a
 "paa bɛ, kʊ 'ka trɔ "baa 'nan Bali -le "yi "nɛn
 yaa drɛ 'cɛɛ bɛ, te 'ka 'tʊɪ -e -a "nɛn 'e 'fʊ 'e
 "tʊn "dɪ! 2 Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tʊ "yi "man "bɛ,
 an -taa 'wɪɛ 'ka man.
 ɛn yi nɛn
 an minnʊn "sia 'wɪ 'ji bɛ,
 an "paa 'ka 'va.»

Kʊa ve 'cɛɛ 'nan, tʊ "yi "nɛn Bali -a 'vɪ
 bɛ -yɛɛ 'bɔ 'gʊ. ɛn yi nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e
 minnʊn "sia 'wɪ 'ji bɛ, -yɛɛ 'bɔ 'gʊ.

3 Kʊ 'ka "vale 'nan minnʊn 'o 'wɪ 'wɪdɪ
 'kʊɛ 'nyranman man dɪ. -Yɛɛ "wɛan kʊa -
 wɛɛman 'nan, te 'kʊɛ 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min
 -tʊ man dɪ. 4 'Pian 'kʊɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -
 ji bɛ, 'kʊ 'fli -kɔɔnman 'nan kʊ ya Bali -le
 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Te 'kʊ yra 'yɪ
 minnʊn lɔ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'kʊ man, ɛn o 'tɛ 'pa
 'kʊ da bɛ, kʊa kɔɔn 'kʊ -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan kʊ
 ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. 5 'Wɪ
 'kpa, minnʊn 'kʊ 'sɔn, ɛn o 'kʊ 'fɔ -pʊ 'kuin.
 ɛn o minnʊn wluan 'kʊ man. 'Pian 'wɪ
 pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, 'kʊ -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian
 bɛ, kʊ 'nyranman "paa 'e -ciala 'kʊ da. Kʊ
 yɪ "sɔan, ɛn kʊ fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -
 le "wɛan. 6 'Kʊɛ 'ta wʊ -pɛ a 'saun, ɛn kʊ
 Bali -le 'wɪ -tɔa. Kʊ man -sɛanla minnʊn
 va, ɛn 'kʊ cɪ "yi "taan -wɪɛ. Bali lei 'saun
 "yi drɛ 'kʊɛ, ɛn kʊ min -tʊdʊ pɛɛnɔn ye "yi
 'kʊ 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, kʊa
 kɔɔn 'nan kʊ ya Bali -le 'nyranman 'panɔn
 'kpa -a. 7 ɛn "nyian bɛ, kʊ Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ
 minnʊn lɛ, ɛn Bali cɪla 'kʊ va e 'yɛɛ 'plɛblɛ
 cɪ kɔɔn minnʊn lɛ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn kʊa dra, -
 yɛɛ cɪ 'kʊɛ 'kʊlɪ 'tan vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'wɪ "sia 'kʊ
 man. 8 Minnʊn 'tɔ -dan -nɔan 'kʊɛ bee, ɛn o
 'kʊ "srɔnman bee, ɛn o "we 'kʊ man -wɪdɪ
 "bee, ɛn o 'kʊɛ 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ
 tɪglɪ nɛn kʊa dra. ɛn "nyian bɛ, o 'kʊ 'sia
 'wɪnɔn 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kʊa ve. 9 ɛn o
 'kʊ 'sia minnʊn nɛn wa'a o tɔa dɪɛ waa, 'pian
 minnʊn 'kʊ -tɔa. ɛn kʊ ya "le minnʊn nɛn o
 "ta -kaaman bɛ -wee 'wɪ 'zʊ, 'pian te 'kʊ yɪɛ a
 "man. ɛn minnʊn 'wɪ "nɛn kɔɔn 'kʊɛ, 'pian
 kʊ'a 'kalɛ -a 'wɪ 'ji dɪ. 10 Minnʊn 'kʊ 'ta drɛ
 'trɔdrɔ, 'pian te 'kʊ 'ci "nranman. ɛn kʊ ya
 'yalɛ -tɛnɔn 'a, 'pian te kʊ minnʊn "kaga dra
 fɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ɛn fɛ -tʊ 'ka 'kʊ 'lɔ dɪ, 'pian
 Bali "le 'va bɛ te fɛ pɛɛnɔn a 'kʊ 'lɔ.

11 Korēnti 'nōn, ku 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛɛ 'wein. 'Wɪ pɛɛnōn nɛn 'ku 'ji bɛ, kuə 'vɪ 'cɛɛ. 12 'Ka 'nan wɪ a 'ku man 'kpa, 'pian 'ku 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ. 13 E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ "le 'an 'pōn -ji nennun -le 'wɪ 'zʊ. Zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'ku man bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian 'ka -kōn 'kuɛ 'nan 'ku 'nan wɪ a 'ka man.

Bali-tɔwli "le nɛn 'ka 'fli 'nōn!

14 Minnun nɛn wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, te 'ka 'fɔ o -sru "dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglɪ 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. En "nyian bɛ, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlaman -e 'o 'kōn fɛ -tɔwli "nan dɪ. 15 En "nyian bɛ, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. En "nyian bɛ, min nɛn e yi -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yi tɛala Crizi "da "dɪɛ, -wee ci "nrōndɪ 'ka 'tɔwli "dɪ. 16 En "nyian bɛ, Bali -pan 'kōn bɛ, -yʊ -pan 'kōn "cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yiɛ cɪ "man "bɛ -yee 'kōn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn. Kōɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyɛanla o va.

An -kōan -wee Bali -a,

ɛn o -kōan 'mɛn minnun -a.»

17 -Yee "wɛan nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:

«'Ka 'si minnun yei,

'ka 'cɛn o man!

Fɛ nɛn e 'ka 'tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ,

'ka -wɛɛ 'nan 'ka "sia -a drɛdɪ man!

-Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ,

an 'ka "kuan 'an 'pɛ "fli "a.

18 An -kōan 'ka "tɪ "a.

En ka -kōan 'an 'pinun 'lee 'an 'lunun -a.

'An 'bɔ 'plɛblɛ pɛɛnōn 'san Bali,

mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7

1 'An beenun, 'wɪnun zɪɛ Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -cɛɛ, -yee "wɛan e ya "le -kaa 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ 'sidɪ -a 'wɪ 'wɪdɪnun nɛn o -kaa "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -e -kaa drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn -kaa drɛ "klandɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korēnti 'nōn trɔ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kōn o man

2 'Ku 'nan wɪ 'e 'kōn 'ka man. Ku'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tʊ lɛ dɪ. En ku'a drɛlɛ -e 'ka 'va min -tʊ 'e 'si -si tɪglɪ da dɪ. En ku'a 'ka 'va min -tʊ ta -blɪlɛ dɪ. 3 'Wɪ "cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'ku man 'kpa tɪglɪ. -Te e ya 'belidɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'ku man. En -te e

ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'ku man. 4 An -kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a. En an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnōn nɛn e bɔa 'ku man bɛ, ya'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pian 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korēnti 'nōn 'ta wɪ mandɪ ci "nran -nōn Pɔl lɛ

5 Zɪ ku 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'ku 'ci 'ka 'kōnlɛa "tra "dɪ. 'Wɪ a 'ku man -pɛ pɛɛnōn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'ku da -pɛ -tʊ -a. En "nyian bɛ, 'ku 'ci a 'e 'tɔdɪ lou. 6 'Pian Bali nɛn e minnun nɛn o -pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'ku "koe "tɔ 'ku da Tit -le -tadɪ -a. 7 E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'ku "koe "tɔ 'ku da dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'ku "koe "tɔ 'ku da. Yaa 'sinan 'pa 'kuɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. En 'wɪ nɛn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. En "nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

8 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanlɛ 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. 9 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ ɛn 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yee "wɛan nɛn 'fluba 'bɔ nɛn kuə crɛn -tɛ zɪɛ ya'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tʊ lɛ dɪ. 10 Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ -le "wɛan ɛn e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanlɛ "man "dɪ, kōɔ Bali -a "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ -le "wɛan ɛn ya'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

11 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kōɔ 'wɪ nɛn e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, ɛn kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, ɛn e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yee "wɛan ka 'wɪ "nɛn kōn -yɛɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kōn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

12 'Fluba 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ

-yee "wεan dɪ. En "nyian bε, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ drɛ -yrɛ "bɛ -yee "wεan dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'ku -sru "fo. ¹³ 'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'ku "koe "tɔ 'ku da.

-A da "cɛɛ e -fɔ 'saza dɪ. 'Pian zɪ ku Tit 'yɪ bɛ, 'ku 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. Kɔɔ 'wɪ nɛn kaa "koe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yrɛ. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɪɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, ɛn ka'an 'tɛlɛ 'yra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yɪ "nɛn kɔva 'vɪ bɛ, e drela "da, "le zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔva 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tɔ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ Tit -le 'ka yɪdɪ "yɪ "bɛ 'e 'ciɪla "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lɔ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'ku wei da. En yaa 'yɪ "nyian 'nan 'ka yɪɛ 'nan 'e man ɛn cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹⁶ Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlamam 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'jɪ. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

8

Yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizi -ji bɛ Zozinɔn 'yɪ drɛ -wlɛ

¹ 'Ku "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali -le "yɪ -a drɛ -leglizinun nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'jɪ bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "le 'ku 'sinan 'pa 'cɛɛ. ² Yra yɪdɪ "kaga 'bɔ o man -wee yɪ -tɛradɪ Bali da -nanjɛn vɛ -a. En 'yalɛ o -tɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci "nrandɪ -dan a -wɔ, ɛn o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le vɛ -a. ³ 'Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zɪ e ci -wɔ "bɛ waa -nɔn, ɛn "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tɔ 'ka 'tɔlɛ o man -a -nɔndɪ -a dɪ. ⁴ -Wɛɛ kɔala 'ku man 'ku trɔ 'badɪ -a 'nan 'ku 'sɪ -nɔn 'wɛ -e "yɪ "nɛn Zozinɔn 'ta -a dra Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wlɛ "bɛ, 'o 'wee vɛ 'pa "va. ⁵ 'Wɪ nɛn -a -cin 'ka 'ku 'jɪ dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn Minsan -le 'nyranman -ji, ɛn "bɛ -sru 'o 'fli -nɔn "nyian 'ku 'bɔ lɛ 'padɪ -a 'ku 'va. Waa drɛ "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wεan nɛn ku Tit trɔ 'ba 'nan, 'e 'lɔ 'ka 'va. "Yɪ "nɛn yaa pei -trɔa 'nan 'ka drɛ Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'e 'lɔ -a 'le 'sran.

⁷ 'Cɛɛ yɪ -tɛradɪ Zozi da a -dan. En ka Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ. En kaa -ci maan 'kpa tɪglɪ. En 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'jɪ. En 'ka cin ye "yɪ 'kpa "le zɪ kɔva -nan kɔɔn 'cɛɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ cɛɛ dra 'e -ciala "da. -Yee "wεan maan laabo 'ka lɔ 'nan

"yɪ "nɛn ka "ta -a dra Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ 'e -ciala "da "nyian!

⁸ -Tɔ "cɛɛ maan wo 'ka man 'nan -e 'ka drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Zozinɔn -mienun -a drɛ bɛ, maan 'sinan 'pa 'cɛɛ 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da 'cɛɛ vɛ drɛnan. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nɛn 'ka "bɔɪ Zozinɔn yɪdɪ "yɪ "ci -kɔɔnman. ⁹ "Yɪ "nɛn -kaa san Zozi Crizi -a drɛ bɛ kaa -tɔa. Kaa -tɔa 'nan e ya fɛzan -a Bali 'lɛ, ɛn 'e 'fli drɛ 'yalɛ -tɛzan 'cɛɛ "wεan. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -yee 'yalɛ -tɛdɪ 'e 'ka drɛ fɛnɔn 'a Bali 'lɛ.

¹⁰ 'An 'ci wɪ nɛn e ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya 'cɛɛ 'wɪ "yɪ "a -e "yɪ "nɛn Zozinɔn "ta -a dra Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'cɛɛ vɛ 'pa "va. 'Wɪ 'kpa, cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a pei 'trɔa "nɛn "lɛ pee man, ɛn cɛɛ 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan, kaa dra. ¹¹ -Yee "wεan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka yɪɛ -trɔa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava -a drɛnan "le zɪ 'ka 'ta drɛ "fava -a vɪnan 'nan kɔva dra bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. "Lala nɛn 'ka 'pɛ "sɔa -a -nɔndɪ -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -nɔn! ¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min fɛ -nɔn 'e 'ci 'fɪdaa 'a, "le zɪ -a -pɛ "sɔa -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Pian 'bɛ nɛn min -pɛ 'ka 'sɔa 'bɛ 'nɔndɪ -a dɪɛ, Bali 'ka tin tɛa min da 'bɛ man dɪ.

¹³ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, e 'ka 'nan 'ka "drɛ wɔ 'yalɛ -tɛnɔn 'a fɛ -nɔndɪ min pee lɛ -le "wεan dɪ. 'Wɪ nɛn e cɪ "yɪ "bɛ -nyrɛn 'nan, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁴ Bɛ nɛn 'gɔvɛ fɛ a "cɛɛ 'lɔ "kaga, 'pian -a 'wɪ a -wee "man. -Yee "wεan 'ka 'pa o va! 'Li 'pei -te -a 'wɪ a "cɛɛ "man bɛ, -wɛɛ "paa 'ka 'va. E ya "le Zozinɔn 'o 'wɪ zɪɛ -a drɛ te fɛ a o pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁵ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'nan:

«-Te min -tɔ -a koola "kaga 'kɔ oɔ,

-yee vɛ 'lee min nɛn

yaa koola "wɛnnɔn bɛ e 'bɔ 'e cin man.

En -te min -tɔ -a koola "wɛnnɔn 'kɔ oɔ,

-yee vɛ 'lee min nɛn

yaa koola "kaga "bɛ e 'bɔ 'e cin man.»

Pɔl minnun 'pa 'sia Korēnti 'nɔn lɛ

¹⁶ Ku Bali muo -fɔa 'nan, yaa drɛ ɛn 'ka 'nan wɪ a Tit man, "le zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'ku man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ Kɔɔ 'wɪ nɛn kɔva laabɔ Tit -lɔ bɛ, e wɪ "man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -yɛɛ 'vɪ 'e 'bɔ -a 'nan 'e "lɔ 'ka 'va.

¹⁸ -Kaa "bɔɪ Zozizan nɛn -a 'tɔ "yɪ "a -leglizi -tɔdɔ pɛɛnɔn 'jɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn

vıdı man bε, kva "paa "va -wεε "lo "a. 19 - Leglizinun 'bɔ 'bε 'si "va 'nan 'e 'kɔ 'kɔ 'pa "yi "nen kɔ "ta -ko -a -nɔnlε Zeruzalem bε -a -nan. "Yi zıε kɔ "ta -ko -a 'nan -e Minsan 'bɔ 'tɔ 'e drε -dan, εn -a -kɔɔndı nen "nyian 'nan kɔ ya "vale 'nan 'kɔ "paa o va. 20 En "nyian bε, kɔ 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wı 'kɔ man -wlıdı "lala "kaga zıε -yee "wεan dı. 21 Kɔɔ kva -wεεman 'nan 'wı nen kva dra bε 'e 'kɔn 'e 'sɔdı "ji Minsan 'lε, εn kva -wεεman 'nan 'e 'kɔn 'e 'sɔdı "ji minnun 'lε.

22 Min "fli zıε, -wεε "ta "lo. En kɔ -kaa "bɔvı Zozizan 'tɔ 'pa "nyian o va. -Kaa "bɔvı zıε, kva 'yı -pε "kaga "ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'padı -ji. 'Bε nen 'gυε, -a "koe "a 'e da 'e 'ciladı "da, kɔɔ e yı -tεala 'ka da "fo.

23 Tit -le vε bε, kve 'ta wɔla 'bε 'a, εn kve 'nyranman "paa 'bε 'a 'cee vε -a. 'Pian Zozinɔn nen o 'lɔ -a 'palε bε, -wee vε bε, -leglizinun 'bε o 'pa 'sia. Minnun Crizi 'tɔ dra -dan -wee "wεan. 24 -Yee "wεan 'ka o 'kun 'ka 'pε "fli "a, -e -leglizinun 'o 'tɔ 'nan, ka min ye "yi. En -e 'o 'tɔ "nyian 'nan, 'ka 'sı nen kva -fɔ bε, e 'ka 'wı "tun "a dı.

9

Fε -le "wεan nen Pɔl Zozinɔn -mienun -trɔa 'e 'lε bε yaa -ci 'vı

1 Maan 'yı 'nan, e 'ka paan "le 'an 'fluba cren -tε 'cεε, "yi "nen Zozinɔn "ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem bε -włε "bε, -a da dı. 2 Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'ka 'ta a "fava 'wı zıε -a drεnan. En an 'ka 'sı -fɔ Masedɔa 'nɔn 'lε 'wı 'bɔ zıε -a man. Maan 'vı -włε 'nan, kaa nen Akai 'leɣlɔn 'ji bε, -e 'e "sia "nen "lε pee man bε, te 'ka 'man a 'e wɔvıdı 'wı zıε -a drεdı -a. En 'ka "koe "nen 'ka da -a drεnan bε, e Zozinɔn "kaga "koe "tɔ 'o da.

3 An -kaa "bɔvı Zozinɔn 'labε o -trɔa 'an 'lε 'nan -e 'ka 'sı nen kva -fɔ bε, -a "nen 'e vıle 'e 'fɔ 'e "tun "dı. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvıdı 'wı nen maan 'vı minnun lε bε -a da. 4 Fε nen maan vε zıε -yεε ci 'nan, -te 'kɔ 'vale Masedɔa Zozinɔn -mienun -a kɔ 'lɔ te 'ka 'man 'ka 'e wɔvıdı dıε, e 'ka "yi "dı. Kɔɔ 'kɔ 'bɔ nen kɔ 'ka 'sı -fɔ bε, 'yra -taa 'kɔ 'tεle, εn 'ka 'bɔ "nyian 'yra -taa "cee "tε wɔle. 5 -Yee "wεan nen maan 'yı "yi -e 'an -kaa "bɔvı Zozinɔn zıε o trɔv 'ba 'nan 'o 'trɔa 'an 'lε. O "ta "lo 'nan -e "yi "nen kaa 'vı 'ka 'bɔ 'a 'nan 'ka dra bε 'o -tε 'e cin da. 'Ka -nɔn -włε, kɔɔ an ya "vale -a man 'e 'kɔn 'e wɔvıdı 'vaa -e 'kɔ

'lɔ. 'Wı zıε -yεε -kɔɔnman 'nan kaa -nɔn 'ka 'ci 'fıdaa 'a, εn min -tɔ 'ka 'tɔle 'ka -sru "dı.

Fε -nɔndı ci 'fıdaa 'a bε -yεε 'sɔ Bali lε

6 E ya "le 'an 'wı 'tɔ -cin -tɔ 'ka 'ji. -Nyren 'nan, zı min fei 'pa bε -a ta fε 'włε nen yaa -tεa. 7 'Wı zıε -a da nen 'ka 'ci "nrɔn, -e min -tɔ 'e 'nɔn "le zı e 'si -a souba man bε -yee 'wı 'zɔ. Te 'e -nɔn 'e 'ci "pou "a dı, εn te 'e -nɔn "le 'nan fε nen min a 'e 'tɔdı -a -sru "bε -yee 'wı 'zɔ dı. Kɔɔ min nen e fε -nɔan ci "nrandı -a bε -a san nen Bali -a ye "yi. 8 En "nyian bε, 'pleble a Bali lɔ 'nan -e 'e "yi 'tɔ 'tɔvɔ pεεnɔn drε 'cεε. Yaa -nɔan 'cεε 'e 'ciladı "da, 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka -kɔla "yi 'tɔ 'tɔvɔ pεεnɔn drεdı -a min pεεnɔn lε.

9 'Ka drε zıε, kɔɔ e ya 'e 'cren -tεdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'yee "yi fuila "man, yaa -nɔn 'yalε -tenɔn lε bε, -a 'tɔ "yi "fo 'li 'trilii.»

10 En "nyian bε, Bali nen e fε 'włε -nɔan fei 'pazan lε, εn e -blıfε -nɔan -yrε "bε, e -taa fε 'włε 'nɔnlε 'cεε 'e 'ciladı "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kɔla 'cee "yi fuiladı -a "man.

11 'Wı 'kpa, Bali -taa 'ka drεle fεnɔn 'a -pε "kaga "ji, -e 'ka -kɔla "fε -nɔndı -a minnun lε 'kpa tıɣlı. Tɔɔn 'cee "yi "nen kaa "paa 'kɔ 'lɔ -e 'kɔ 'kɔ -a bε, -yee "wεan minnun -taa Bali muo "fɔle.

12 'Cee "yi "nen ka -taa -a drεle bε, e "paa Zozinɔn nen 'yalε o -tε Zeruzalem bε o va. En "nyian bε, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fɔ. 13 'Cee "yi "drεdı zıε, -te waa -nan 'yı bε, o Bali 'tɔ dra -dan. Kɔɔ ka ya 'ta wɔlanan Zozi Crizi -le 'wı 'nɔnnɔn da, εn ka fε -nɔan -włε 'ka 'ci 'fıdaa 'a, εn kaa dra zıε min pεεnɔn lε. 14 'Wı -dan nen Bali -le "yi -a drε 'cεε bε, -yee "wεan, o -taa Bali trɔv 'balε 'cεε 'ka yıdı "yi "a. 15 En -kaa pεεnɔn -kaa Bali 'tɔ drε -dan! Kɔɔ "yi "nen min 'ka 'kɔlaman -e 'e vı 'e 'le dıε, yaa drε -cεε.

10

'Tɔ nen minnun -a 'pa Pɔl man bε, yaa -ci 'sı

1 'An 'bɔ Pɔl, e ya "le 'an 'wı 'tɔ -ci 'sı 'cεε. Minnun 'wı "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yra 'yı bε, an 'ka 'va wı ve -trɔɔ. 'Pian -te an 'ka 'ka 'srɔn "kogo dıε, an 'ka 'va wı tin "baa 'e 'pleble da. Kaa -tɔa 'nan Crizi a -trɔɔ, εn e ya

min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zʊ. -Yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'kpa tɪglɪ 'nan, ² te 'ka 'wɪ drɛ -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, -e 'an 'ka 'va wɪ drɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ! 'Pian minnun nɛn o 'tɔ "paa 'kʊ man 'nan blamin -ci 'sɔ wɪ -sru "nɛn kʊ cɪ bɛ, -te an 'bɔla 'ka 'va bɛ, an tin "baa -wɛ 'e 'plɛblɛ da.

³ Kʊ ya blaminun -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian -kuli nɛn kʊ cɪ "man 'gʊɛ, e 'ka blamin -le -kuli -tandɪ pɛ -ji dɪ. ⁴ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'kʊɛ -kuli -tan fɛnʊn nɛn kʊ -kuli -taan "a bɛ, o 'ka fɛnʊn nɛn blamin -a "sia -e 'e 'kʊ -kuli man bɛ -a dɪ. 'Pian 'kʊɛ -kuli -tan fɛnʊn bɛ, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ -e 'kʊ Bali 'nanmannɔn 'le 'plɛblɛ 'klɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn e ya -wɪdɪ "bɛ, kʊa yi -kaa. ⁵ ɛn -yee -dandan 'tandɪ nɛn yaa maan ya'a 'we "man -e 'e Bali -tɔ dɪɛ, kʊa yi -kaa. Kʊa dra 'nan -e blamin -le ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'e lila Bali da te e 'ta wɔla Crizi wei da. ⁶ ɛn minnun nɛn 'o 'wɪ "paa 'kʊ da 'labɛ, kʊ -taa 'wɪ "nɛn -kɔnɛ -wɛ. 'Pian kʊ ya -a man -pennan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta wɔladɪ 'sia 'kʊ wei da tɪglɪ 'vaa -e 'kʊ drɛ.

⁷ 'Ka 'wɪ 'gʊɛ -a -nanjɛn 'ka 'bɔ 'a -tʊ. Min nɛn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ "ji 'nan, 'kʊ 'bɔ "nyian "kʊ "ya wo Crizi -le vɛ -a "le -yee 'wɪ 'zʊ! ⁸ ɛn "nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vɪɛ 'nan kʊ 'ka 'ci baa -ji dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ an 'kʊ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciɪla "da "bʊʊ "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa "fo "dɪ.

⁹ Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tɛa "klan -a 'mɛn 'flubanun nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ bɛ -a -ji dɪ! ¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun -a ve 'an man 'nan: «Pɔl -le 'flubanun nɛn yaa crɛn -tɛa "bɛ, e 'wɪ tin "baa min lɛ -ji 'e 'plɛblɛ da, ɛn e 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bɔ po a -nan bɛ, min yiɛ 'ka "naan "man "dɪ, ɛn e 'ka "le min 'e "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ dɪ.» ¹¹ Min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a ve 'an man bɛ, e ya "le 'an vɪ -a san lɛ 'nan, zɪ 'kʊ wei cɪ 'kʊɛ 'flubanun -ji bɛ, -a -tʊwɪ "nɛn "nyian, -te kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, zɪ 'kʊ drɛ wɪnʊn -kɔan.

¹² -A -cin 'ka 'kʊ 'ji 'nan 'kʊ -kɔan minnun zɪɛ o va dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'kʊ 'cɛɪn -tɔala 'kʊ cin yra 'kʊ 'vale waa dɪ. O 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man, ɛn o ya 'o 'fli -kɔannan 'o cin man. -Blʊ 'tandɪ 'bɛ cɪ zɪɛ. ¹³ 'Kʊɛ vɛ bɛ, kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ.

'Wɪ nɛn 'kʊ 'fli -kɔanman -a bɛ, Bali -a -nɔn 'kʊɛ. -Nyɛn 'nan: Kʊɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va. ¹⁴ -Yee "wɛan -a -ci a 'wein 'nan, kʊ 'ka 'wɪ -dandan vɪnan 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ. "Te 'e 'kɔn 'nan kʊɛ "cɛɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va 'e tɛdɛ dɪɛ, "te maan ve 'nan 'wɪnʊn nɛn kʊa ve 'kʊ 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁵ Kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ, ɛn e 'ka min pee -le 'nyranman da dɪ. 'Pian -a -cin a 'kʊ 'ji 'nan, -te 'cee yi -teradɪ Zozi da 'pa "da "bɛ, 'kʊ 'tɔ 'e drɛ "nyian -dan 'ka 'va. ɛn e drɛ -dan 'nyranman nɛn kʊa "paa bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ 'E drɛ zɪɛ -e 'kʊ -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a 'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'kʊ 'ji. 'Pian kʊ 'ka "vale 'kʊ 'fli dra -dandan 'nyranman nɛn min pee -a 'pa bɛ, -a da dɪ. ¹⁷ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ,

'e -dandan 'tan 'nyranman nɛn

Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nɛn Minsan -a 'tɔ "yi "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

11

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korɛnti 'nɔn lɛ 'e 'nanmannɔn da

¹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka "nyian 'an da dɪ! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'fli -sɪ -fɔ! ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan lɪmɔn nɛn ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɪɛ Crizi nɛn. -Yee "wɛan an ya 'ka 'ta man bʊnan "le zɪ Bali man bo 'yee minnun da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ 'Wɪ nɛn -mlɛn -a drɛ 'li ɛv lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! E ɛv man 'yɪ 'yee see "paa weinun -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dɪ! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwɪ -sru, ɛn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fɪdaa 'a.

⁴ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wɪ 'pee vɪ 'cɛɛ Zozi da. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndɪ 'cɛɛ 'wɪ vɪ. ɛn "nyian bɛ, kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn 'pee vɪ 'cɛɛ.

⁵ Zozi 'le 'pasianon nen o -dandan "taan 'labε, maan -tōa 'nan an 'ka o man "wennon Bali-le 'wι 'ji di. ⁶ 'An 'pε 'ka 'sōa 'wι tin 'badι -a fenyian "le -wee 'wι 'zv. 'Bε a zι, 'pian te e ya Bali-le 'wι 'tōdι -a bε, mεen -tōa. 'Wι zιε mεen 'ci kōon 'ka 'tōdυ pεenon lε, εn mεen 'ci kōon -pε "kaga "ji.

⁷ Bali-le 'wι 'nōnnon nen maan 'vι 'cεε bε, maan 'vι 'cεε 'e "tun. Ka'an 'pan wulε di. - Te an 'wι zιε -a drε bε, e 'ka 'wι 'wliδι "a di. 'Pian 'an 'fli drε 'cεε "wennon 'nan -e 'ka drε -a "nen "blinon 'a. ⁸ An wι "man εn - leglizi peenun 'an pan 'wυ 'nan -e 'an -kōla 'nyranman zιε -a 'padι -a 'cεε. E ya "le crin nen maan 'wυ, kōo -a -nōan da "cεε -e -leglizi pee nen 'yaan 'pan wυ di. ⁹ -A -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, tυ nen maan drε 'ka 'va εn "lala 'wι 'tō 'an man bε, ma'an 'silε 'ka 'va min -tυ -lō di. 'Pian -kaa "bυι Zozinon nen Masedōa 'leglōn 'ji bε -wεε ta 'palε 'an 'va "lala "nen -a 'wι ci 'an man bε -a. Maan wεε 'nan te 'an 'kōn 'ka 'win -ji -trō -a di. En maan dra tian zι. ¹⁰ An ya Crizi-le 'wι tiglι -sru, εn an 'wι tiglι ve 'cεε. Maan ve 'cεε 'nan, 'wι nen maan ye 'mēn 'tō -dan tυ -a zιε, min -tυ 'ka Akai 'leglōn pεenon 'ji -e 'e -kōla -a 'sidi -a 'an 'lō di. ¹¹ -Mε "le "wεan nen an 'wι zιε -a 'vι? En -te maan 'vι bε, -a -ci nen 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dυv? -Cεjε, 'bε "cεε di. 'Pian an 'ka ye "yi, εn Bali -a -tōa 'nan 'wι 'kpa nen maan ve.

¹² An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zι maan pei 'trōa 'e 'cēn bε -yee 'wι 'zv. Ma'an wεεman 'nan 'kaan 'pan wυ di. Maan dra zιε minnun nen o ci 'kυ 'man -wεεnan bε -wee "wεan. O ya -si -tυ -wεεnan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vidι -a 'nan, kυ "lala "sia "le 'wee 'wι 'zv.

¹³ Maan ve 'cεε 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianon tiglι "cεε waa di. Min see "paanon nen waa, εn 'o 'fli ta yōoman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianon 'a. ¹⁴ 'Wι zιε te 'e 'ka 'kan di! Kōo Satan 'bō bε, 'e 'fli ta yōoman 'nan e ya Bali-le 'pasiazan -a. ¹⁵ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, e 'ka min 'kan wι -a -e Satan -le minnun zιε 'o 'fli ta yōo 'nan o ya Bali-le 'nyranman 'panon 'a di. 'Pian -wee 'wι 'le 'srannan "bε, 'wι 'wliδι "nen waa drε bε -a man pan nen Bali -a wo -wλε.

Yra yidinun nen o 'bō Pōl man bε yaa -nan wι 'vι

¹⁶ E ya "le 'an vι "nyian 'cεε 'nan, te -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da

di! 'Pian -te 'wι zιε -a -cin nen 'ka 'ji bε, ka 'wι "man -e 'an 'bō "nyian "an 'wι -dandan vι 'an 'fli man "wennon "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. ¹⁷ 'Wι -dandan nen an "ta -a ve 'an 'fli man 'gυε, maan -tōa 'nan, e 'ka 'wι nen Minsan 'suzan -a ve bε -a di. 'Pian e ya "le min nen -a -wulo 'ka 'e da diε, -yεε ci 'wīnan. ¹⁸ Min "kaga "a 'ka yei, o 'wι -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sō minnun lε. -Yee "wεan 'an 'bō "nyian "an dra zι. ¹⁹ 'Ka 'fli "siala 'wι 'tōnōn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trōen "tō minnun nen o -wulo 'ka 'o da 'labε diε -wλε. ²⁰ 'O 'ka drε 'wee nōannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wλō "pυ 'kuin, εn o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fōoman 'ka yra. 'Wι pεenon zιε waa dra 'cεε te ka "we "man. ²¹ Maan ve 'cεε 'nan, -a -cin 'ka 'tōlε 'kυ 'ji 'nan 'kυ 'ta zιε -a wo 'ka 'va 'mlōnmlōn di. 'Pian -te 'ka 'ci "nrōnman 'nan, e ya 'yra -tε wι -a 'kυ 'lō bε, -a -nōan da nen.

'Wι -dandan nen minnun -a ve 'o 'fli man bε, 'an 'bō "nyian an "ta "an "ve. "An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. ²² O ya Ebre 'nōn 'a. 'An 'bō "nyian Ebre min nen "mεen "a. Izrael 'nōn nen waa, εn 'an 'bō "nyian Izrael min nen "mεen "a. Abraam kludanon nen waa, εn 'an 'bō "nyian Abraam kluda min nen "mεen "a. ²³ O ya Crizi 'sunon 'a. 'An 'bō "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pεenon da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da di. An Bali -le 'nyranman 'pa e ci o pεenon 'le vε da. An -pυ 'kōn blι Bali -le 'wι 'ji e ci o pεenon 'le vε da. Minnun 'an -sōn e ci o pεenon da. Tυ "kaga 'bō bε, 'an 'kadι -fōla tυ Bali -le 'wι 'ji. ²⁴ Zuif 'nōn 'an 'sōn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lε wo 'an 'ji -tōdυ -fuba yaaga 'wλε 'sōrasien. ²⁵ Rōm 'nōn 'an 'sōn sōnba "a 'e 'pa -a yaaga. En Zuif 'nōn -a wεε 'nan 'waan -tεa "kōlε -a 'e 'pa -a -tυ. En -klυ -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yiε da. -A -tυ drε bε, an -pei -man -tυ 'lee yidεa drε 'yi 'va. ²⁶ An 'ta "kaga 'wυ bε, te fε 'an "bluman. -A -mie drε 'yi 'cēnnan 'ji, εn -a -mie drε bε, yiε 'plēnōn 'bε 'an blu, εn -a -mie drε bε, 'an "bυι Zuif 'nōn 'bε 'an blu, εn -a -mie drε bε, minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε -wεε 'an blu, εn -a -mie drε 'fla yei, εn -a -mie drε "bui "da, εn -a -mie drε 'yi yiε da, εn -a -mie drε bε, minnun nen 'o 'fli "siala 'an "būinun Zozinon 'a bε, -wεε 'an blu. ²⁷ En "nyian bε, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, εn bodrun funnin te

'an "koe -nyaan. -A -mie drε be, 'an yi 'sɔn, εn -a -mie drε be, dra 'an 'tε, εn -a -mie drε be, 'yi dra 'an 'tε, εn -a -mie drε be, an fε 'sɔn, εn -a -mie drε be, trun 'an 'tε, εn -a -mie drε be, sɔ klɪ 'an man. ²⁸ 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tɔwli 'gʊε -a 'bɔ nɛn maan ve. Yi -tɔdʊ pɛɛnɔn man be te -leglizi -nan wɪ a 'an man. ²⁹ -Yɛɛ cɪ "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ yi -tɛradɪ Zozi da -ji dɪε, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe "a 'e 'sidɪ 'an da. εn -te min -tɔ 'si -si tɪglɪ da be, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

³⁰ -Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man be, yra yɪdɪnɔn nɛn o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji be -a 'bɔ 'a nɛn an -dandan "taan. ³¹ 'Wɪ "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali nɛn -kaa san Zozi "tɪ "a be yaa -tɔa zɪ. 'Tɔ -dan 'e 'fʊ -yee vε -a 'li 'trilii. ³² 'Wɪ 'kpa, tɔ nɛn an ya Damas be, 'fla zɪε -a tazan nɛn mingɔnnɛn Areta -a -tɔ be, e minnɔn paala 'fla man -klɔn -yrɛ pɛɛnɔn "nɛn 'nan -e 'waan 'kun. ³³ 'Pian min -mienun 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannɛn 'ji, εn waan 'bɔla -fenɛdi da. -A -nan nɛn waan sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru, εn an -kɔla 'tɛdɪ -a -ji.

12

'Winun nɛn Bali -a -nan kɔɔn Pɔl lɛ be yaa vɪ

¹ E ya "le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'winun nɛn Minsan -a -nan kɔɔn 'mɛn be 'lee 'winun nɛn yaa ta 'bɔla 'mɛn be, 'e 'bɔ 'mɛn 'be da. ² An Zozizan 'tɔ -tɔa. Zozizan zɪε 'wɪ nɛn e drε -yrɛ "be -a -nan lɛ -fuda sinjɛn nɛn 'gʊ. Bali -a 'sia εn e -kʊ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. εn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'be -tɔa. ³ 'Wɪ 'kpa, min zɪε maan -tɔa. -Te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'be tɔa dɪ. εn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'be tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'be -tɔa. ⁴ Maan -tɔa 'nan Bali -kʊ -a 'yee fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye 'mlɔnmlɔn dɪε -a -nan. Min zɪε 'wɪ nɛn yaa 'man be, blamin 'ka 'kɔlamana -a vɪdɪ -a dɪ, εn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ dɪ. ⁵ Min zɪε -a lɛ nɛn an 'tɔ -dan -nɔan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a be, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan be, yra yɪdɪnɔn nɛn o 'bɔ 'an man be, -a 'bɔ nɛn maan ve.

⁶ εn -te an "ta -dandan "taan 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a be, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ.

Kɔɔ 'wɪ nɛn e drε tɪglɪ be -a 'bɔ nɛn maan ve. 'Pian 'an 'pɛ da -tɔa 'be 'a. Maan dra zɪε 'nan -e minnɔn 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nɛn waa -nan 'yɪ 'an 'lɔ be -a da 'lee 'wɪ nɛn waa 'man 'an da be -a da.

⁷ 'Wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn zɪε, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yee "wɛan "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a be, Bali 'an 'mɛan drε. E ya "le 'nan lei nɛn 'an 'kɔlɛ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tɔ nɛn 'an man te 'e 'tɛ -kɔɔnman 'mɛn "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a. ⁸ An Minsan trɔ 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪε -a 'si 'an man. ⁹ Minsan 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mɛin ye "yi, εn mɛin drε 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nɛn 'i "koe 'ka 'i da dɪε, -a -nan nɛn 'mɛn 'plɛblɛ bɔala -dan.» 'Wɪ zɪε -yee "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪε 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'an 'lɔ. ¹⁰ -Yee "wɛan 'be nɛn 'gʊε, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, εn -te minnɔn 'an 'srɔnman oo, εn -te 'winun bɔa 'an man oo, εn -te minnɔn 'tɛ "paa 'an da oo, εn -te "klan 'an -tɛa oo, Crizi -le "wɛan be an "we "man ci "nrandɪ -a. Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'be nɛn 'an "koe 'ka 'an da 'gʊ dɪε, -a -nan nɛn Crizi 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn 'e 'ciɪladɪ "da.

Korinti 'nɔn 'nan wɪ a Pɔl man

¹¹ An 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Cɛɛ -maan maan drε zɪ. Kɔɔ cɛɛ 'wɪ -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drele dɪ. An 'ka fε -tɔ -a dɪ, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ.

¹² 'Winun nɛn waa -kɔɔnman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a be, 'an -pɔan 'sran 'e cin da, εn maan drε 'ka 'va. -Te e ya 'lebo "fɔ winun -a oo, εn -te e ya -cɛ -srɔn "winun -a oo, εn -te e ya 'winun nɛn o Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔnman be -a oo, maan pɛɛnɔn drε 'ka 'va. ¹³ -Mɛ "wɪ nɛn maan drε -leglizi peenun -ji, te ma'an 'be drele 'ka 'va dɪ? Maan -tɔa 'nan, e ya -tɔwli "cɛ, -nyrɛn 'nan, ma'an -wɛɛlɛ 'nan 'kaan 'pan wɔ dɪ. -Te kaa ye "le maan drε 'wɪdɪ "be, 'ka yra 'si, 'kaan man wɪ 'cɛ!

¹⁴ 'Bɛ nɛn 'gʊε an man wɔv 'nan -e 'an 'cɛin yaagazan 'e 'lɔ 'ka 'va. 'Pian -te an 'lɔ be, ma'an -wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wɔ dɪ. Kɔɔ 'ka 'lɔ fɛ va "cɛɛ an cɪ dɪ, 'pian 'ka 'bɔ po va nɛn an cɪ. Kaa -tɔa 'nan, 'nɛnnun "cɛɛ fɛ treman 'o 'tɪ 'lee 'o "bʊ "le vε -a dɪ, 'pian 'nɛn

"tɪ 'lee 'nɛn "bʊ 'bɛ fɛ treman 'wee 'nɛnnun -le vɛ -a. ¹⁵ 'Mɛn vɛ bɛ, "lala pɛɛnɔn nɛn 'an 'lɔ bɛ, e -ko 'ka 'wulo -wlu. ɛn 'an 'bɔ 'an 'fli -nɔan "nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi "bʊv zɪɛ, ɛn ka'a "mɛn 'yɪ 'wo "yi "dɪɛ, e ya 'kpa?

¹⁶ Ma'an -wɛɛɛ 'nan 'kaan 'pan wʊ dɪ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka 'man 'yɪ see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lɔ -pɛ pee -ji zia. ¹⁷ Minnun nɛn an o 'pa 'sia 'ka 'va bɛ, -tɪɛ 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? ¹⁸ An Tit trʊ 'ba 'nan 'e 'lɔ 'ka 'va. ɛn an -kaa "bʊv Zozizan 'tʊ 'pa 'va, -wɛɛ 'lɔ 'a. Tit nɛn e 'lɔ zɪɛ, e 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? -Cɛjɛ, ya'a drɛɛ zɪ "fo "dɪ. Kɔɔ 'kʊ 'vale -a 'kʊɛ ci "nrɔndɪ a -tʊwli, ɛn kʊ 'ta wʊla 'a -si -tʊwli "da.

¹⁹ -A -mie -nan bɛ, 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, 'kʊɛ tin 'nɔnnɔn nɛn an ci -a -wɛɛnan. -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian kʊ ya Crizi 'sunɔn 'a, ɛn 'wɪnun nɛn kʊa dra bɛ, Bali lɛ nɛn kʊa -sru "ve. 'Kʊ "bʊv Zozinɔn, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kʊa dra bɛ, kʊa dra 'nan -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁰ Kɔɔ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, ma'an -taa "bɔlɛ 'ka man "le zɪ 'an ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ɛn 'ka 'bɔ "nyian ka'a 'taa 'an 'tɔlɛ "le zɪ 'ka ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bɔa 'ka man te 'wɪ 'blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te man bʊdɪ -a 'ka yei, ɛn te ka ya 'ka nyran siadɪ 'ka cin yei, ɛn te bɔɛ "blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te "srɔn wɔdɪ a 'ka yei, ɛn te ka "we 'ka cin man -wliɪdɪ, ɛn te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, ɛn te ka'a ble 'ka cin yei "dɪ. ²¹ ɛn "nyian bɛ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, Bali -taa -a drɛɛ -e 'yra 'e 'an 'tɛ "nyian 'cee "wɛan. ɛn 'an 'ta -taa "drɛɛ -trɔdrɔ minnun nɛn o 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ 'e tɛdɛ, ɛn wa'a tian 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ -wee "wɛan. An ya "vale 'o 'si 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man. ɛn an ya "vale 'o 'si nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -a man! ɛn an ya "vale 'o 'si 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ nɛn waa -trɔa 'o 'win -ji bɛ -a man!

13

Pɔl 'wɪ 'nyranman tin 'ba Korēnti 'nɔn lɛ

¹ 'Mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va bɛ -a yaagazan nɛn an "ta -a -si "siala 'gʊ. Kaa -tɔa 'nan, wa'a fɔa -tʊwli -e 'o -klan "dɪ. ² -Yee "wɛan 'bɛ nɛn an ya tian 'ka man -kɔɔbli 'gʊɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ te 'an 'cɛin "flizan 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, maan

-fɔa "nyian "ji minnun nɛn o 'wɪ 'wliɪdɪ drɛ 'e tɛdɛ bɛ, -wɛ. ɛn e ya "nyian min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -te an 'lɔ bɛ, an 'wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da, ma'an 'wɪ 'cɛa "fo "dɪ. ³ Kɔɔ ka ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'cɛɛ 'nan Crizi -ciala 'an 'va ɛn e 'wɪ tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, kaa -tɔa zɪ. ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, e 'ka min "blɛblɛ -a dɪ. ⁴ O Crizi pɛin yiba "plan da "le min "blɛblɛ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn e -ka. 'Wɪ 'kpa, 'pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ -a yie a "man Bali -le 'plɛblɛ 'le "wɛan. 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ e ya 'kʊɛ vɛ -a. Kʊ drɛ min "blɛblɛ -a 'kʊ 'vale Crizi -a. 'Pian -te kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'plɛblɛ a 'kʊ 'lɔ. Kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ a -maan, ɛn 'belidɪ a 'kʊ 'lɔ 'kʊ 'vale Crizi -a.

⁵ 'Ka 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -nanjɛn! ɛn 'ka 'fli 'nanjɛn 'ka 'bɔ 'a, -e 'ka -tɔ! 'Ka 'nanjɛn -e 'ka -kɔnnɛn "yɪ 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tʊwli "a. -Te ka'a ylɛ zɪ dɪɛ, te 'cee yi -tɛradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a. ⁶ -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'kʊ 'kʊɛ vɛ -ci kɔɔn.

⁷ Kʊ Bali trʊ "baa 'nan, te 'ka 'wɪ 'wliɪdɪ "tʊwli "drɛ dɪ. 'Kʊɛ tin 'nɔnnɔn "cɛɛ kʊ'a -wɛɛman 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ. 'Pian kʊa -wɛɛman 'nan, 'ka 'wɪ 'yi "drɛ. ɛn -te minnun 'ka 'kʊ 'siala min -a dɪɛ, "kʊɛ ye 'wɪ "tun "a. ⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'wɪ tɪglɪ bɛ, kʊ'a 'kɔlaman -e 'kʊ 'si -tɔ -yrɔ "dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa dra. ⁹ -Yee "wɛan -te kʊ ya Bali -le 'wɪ 'ji "blɛblɛ ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ bɛ, 'kʊ 'ci a 'e "nrandɪ. 'Wɪ nɛn kʊa laabo Bali lɔ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru.

¹⁰ An ya tian 'ka man -kɔɔbli ɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lɔ bɛ, 'an vilɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnɛ 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

¹¹ 'An "bʊv Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vidɪ -a 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ! ɛn 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru! ɛn 'wɪnun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ 'ka 'sia 'wɪ 'a! ɛn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tʊwli "da! ɛn 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl -a 'le 'sran 'tɔ bʊdɪ -a

12 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bv -atu -tēdī -a o man! Minnūn pēēnōn nēn o drē Bali -le vē -a 'kū 'va 'gūē, o 'ka 'tō bo.

13 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va! En -kaa "tī Bali -le min yīdī "yi 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'va! En 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yēi 'e 'kōn 'e 'sēndī 'e cin va!

'Fluba nən Pəl -a cren -tə Galatı 'nən lə

¹ 'An 'bɔ Pəl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a cren -tɛ. An ya Zozi 'le 'pasiazan -a. Minnun "cɛɛ 'an 'tɔ -a dɪ, ɛn min -tʊ 'ka 'tɔlɛ 'kʊ yei ɛn yaan -tɔ -a dɪ. 'Pian Zozi Crizi 'bɔ 'lee -kaa "tɪ Bali nɛn e Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, -wɛɛ 'an 'pa 'sia. ² 'An 'bɔ 'lee 'an "bʊɪ Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn kʊ cɪ waa 'gʊɛ, -leglizɪ -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Galatı 'lɛglɔn 'ji bɛ, kʊ -a -jinɔn 'tɔ bo.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ⁴ Zozi Crizi wʊ "man ɛn e -ka -kaa 'lɛji, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si tʊ nɛn -kaa cɪ -ji ɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "a 'gʊɛ, -yee 'plɛblɛ 'lɔ. -Kaa "tɪ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. ⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Si a -towli, -a da nɛn min "sia 'wɪ 'ji

⁶ 'Wɪ nɛn kaa drɛ bɛ, yaan 'kan "fo! Bali 'ka laabo 'nan -e 'ka Crizi -le "yi "nɛn "blɪ. 'Pian -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ka 'si -a -sru, ɛn ka sɔɔnla 'wɪ 'pee -sru. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan -si pee "ka -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "dɪ. Minnun nɛn 'o -wɛɛman 'nan 'o 'ka 'ci baaman -ji bɛ, 'wɛɛ cɪ. 'Wɪ nɛn 'wɪ 'a bɛ, -nyrɛn waa ve Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn man. ⁸ Kʊ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn paa 'ka 'ji 'nan -si zɪɛ -a da nɛn min "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min -a 'vɪ 'nan -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a. -Te e ya paan 'kʊ 'bɔ 'a ɔɔ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ a ɔɔ, Bali 'e drɛ zɪ! ⁹ Kʊa 'vɪ 'e 'cɛn 'va, ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, -te min -tʊ -a 'vɪ 'nan, -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a.

¹⁰ 'Wɪ nɛn maan cren -tɛ 'labɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, an ya "vale minnun 'o 'an 'tɔ "yi "vɪ? -Cɛjɛ, an ya 'pian "vale Bali 'e 'an 'tɔ "yi "vɪ. Maan wɛɛ 'nan 'mɛn 'wɪ 'e 'sɔ minnun lɛ? -Cɛjɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a -wɛɛlɛ dɪ, kɔɔ an ya Crizi -le vɛ -a, ɛn -yee 'nyranman nɛn maan "paa.

Bali 'bɛ Pəl drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a

¹¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, ya 'a 'silɛ min -tʊ 'le dɪ, ¹² ɛn ma'an manlɛ min da dɪ, ɛn min "cɛɛ "mɛn paa 'an 'ji dɪ, 'pian Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn.

¹³ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, tʊ nɛn an 'ta wʊla Bali wei da "le 'an tra Zuif 'nɔn 'zʊ bɛ, 'wɪnʊn maan drɛ bɛ, kaa 'man. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, an 'tɛ 'pa Bali -le -leglizɪ -ji 'nɔn da, ɛn maan wɛɛ 'nan 'an o -nan -nyaan. ¹⁴ An 'ta 'wʊla Bali wei da "le 'an tranun zʊ, e 'mlin 'an 'pɛ "kaga "da. 'An tranun drɛ wɪ bɛ -a -nan wɪ a 'an man 'kpa tɪglɪ.

¹⁵ 'Pian Bali "yi drɛ 'mɛn. Tʊ nɛn te an ya tian 'an "bʊ 'ji bɛ, Bali 'an 'si "va, ɛn yaan 'pla 'nan 'an drɛ 'e 'suzan 'a. "Bɛ -sru, tʊ nɛn e 'sɔ -a 'bɔ 'ji bɛ, e 'bɔ, ¹⁶ ɛn zɪ -a -pɪ cɪ bɛ, yaa ta 'bɔla 'mɛn. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'an -yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ. Zɪ e drɛ bɛ, ma'an 'wɪ laabʊɛ min lɔ dɪ. ¹⁷ ɛn ma'an 'kʊɛ Zeruzalɛm minnun nɛn o cɪ Zozi 'le 'pasianɔn tɛdɛ -a bɛ o va dɪ. 'Pian an -kʊ Arabi 'lɛglɔn 'ji. ɛn "bɛ -sru an 'li 'an da 'fla nɛn waa laabo Damas bɛ -a da.

¹⁸ Lɛ yaaga "mɛn 'vaa, ɛn an -kʊ Zeruzalɛm, 'nan -e 'an Pieri nɛn waa laabo Keva bɛ -a -tɔ. Maan drɛ "va "nun yi -fuda 'soolu. ¹⁹ Zaji nɛn Minsan Zozi 'bɔ "bʊɪ "a bɛ, -nyrɛn maan 'yɪ. Ma'an -yee 'pasiazan pee yɪɛ "nyian dɪ. ²⁰ 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'cɛɛ 'gʊɛ, Bali -a -tɔa 'nan, 'wɪ -towli 'ka "va "dɪ.

²¹ "Bɛ -sru an -kʊ Siri 'lɛglɔn 'ji, ɛn an -kʊ "nyian Silisi 'lɛglɔn 'ji. ²² Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Crizi -le -leglizɪnʊn nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'an 'tɔa dɪ. ²³ Waa 'man 'pian 'e "tun 'nan: «Min nɛn "nɛn e 'tɛ "paa -kaa da bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn "nɛn e ya "vale 'e -nan -nyaan "bɛ, yaa "paaman 'sien minnun ji.» ²⁴ ɛn o Bali 'tɔ drɛ -dan, 'wɪ nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ -yee "wɛan.

2

Zozi 'le 'pasianɔn Pəl -le 'wɪ "paadɪ 'yɪ 'yi

¹ Lɛ -fuda sinjɛn "bɛ -sru, ɛn an 'li 'an da Zeruzalɛm. Kʊɛ 'kʊ 'sien 'kʊ 'vale Barnaba -a, ɛn an Tit 'pa 'kʊ 'va. ² Bali 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn 'nan, 'an 'kʊ -nan nun. 'Kʊ cin 'yɪ 'kʊ 'vale -leglizɪ 'lɛnɔn nɛn minnun o "siala 'kpa tɪglɪ bɛ waa 'kʊ 'saza yei. Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan ve tʊ pɛɛnɔn man minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ "bɛ, maan -sru 'vɪ -wɪɛ. Maan wɛɛ 'nan 'nyranman nɛn maan

'pa 'trilii bε, 'o yɪ 'yi, "tɔgɔ 'e 'sɛn 'yi 'a 'e "tun.
³ En waa 'man "nyian "yi 'kpagba. Kɔɔ -kaa
 "bɔɪ Zozizan Tit nɛn e -kɔ 'kɔ 'palɛ bɛ, Grɛk
 min nɛn, e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ. 'Pian
 -leglizɪ 'lɛnɔn zɪɛ, wɑ'a 'tɔlɛ "man 'nan 'e drɛ
 dɪ.

⁴ Min -mienun a 'kɔ yei "bɛ, o 'ka Zozinɔn
 tɪglɪ 'a dɪ. -Wɛɛ 'vɪ 'nan, Tit 'e 'kɔn 'e 'fɔdɪ -
 klɔnmɔn -va. O wla 'kɔ yei 'e yɔɔdɪ 'nan, -e
 'o 'kɔ 'kun 'wee -pei -tɔ wɪ -tɔ man. Zozi Crizi
 -le 'kɔ 'si nɛn yaa 'wɔ -pei -le 'plɛblɛ 'wlu bɛ, o
 ya "saanan 'kɔ man 'nan -e 'o -nan yɪ 'kɔ 'lɔ.
 Kɔɔ e ya o 'ji 'nan, 'kɔ 'kɔn tian -pei -le 'plɛblɛ
 'wlu. ⁵ Kɔ'a tɔalɛ -wɛɛ "fo "dɪ. Kɔ'a drɛ zɪɛ 'nan
 -e Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'e 'fɔ 'cee vɛ -a
 kɔnglɔn. Kɔ 'ka "vale min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ
 -a baa fɛ pee -a dɪ.

⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -leglizɪ 'lɛnɔn nɛn
 minnun o "siala 'kpa tɪglɪ zɪɛ, wɑ'a 'wɪ 'pee
 'palɛ "va 'mɛn dɪ. Minnun o "siala 'kpa tɪglɪ,
 'pian 'an 'bɔ 'le vɛ bɛ, zɪ o cɪ 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ
 "cɛɛ "mɛɛn -nanjɛan "dɪ, kɔɔ Bali 'ka min bɔ
 "va "dɪ. ⁷ -Leglizɪ 'lɛnɔn zɪɛ, waa -tɔ 'nan,
 Bali 'bɔ 'bɛ 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wɔ
 'an 'lɔ 'nan, -e 'an vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif
 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. En waa -tɔ "nyian 'nan, 'wɪ
 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a drɛ Piɛri lɛ Zuif
 'nɔn 'le vɛ -a 'e tɛdɛ. ⁸ Kɔɔ waa -kɔnnɛn 'yɪ
 'nan, Bali 'an drɛ 'yee 'pasiazan -a minnun
 nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va, "le zɪ e Piɛri
 drɛ 'yee 'pasiazan -a Zuif 'nɔn va bɛ, -yee 'wɪ
 'zɔ. ⁹ Zaji 'lee Piɛri 'lee Zan 'bɔ nɛn Zozinɔn
 o "siala 'nan -wɛɛ cɪ -leglizɪ 'kɔladrɛn 'a bɛ,
 waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman
 zɪɛ -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa. -A -nan nɛn 'o
 'pɛ 'pa 'kɔ 'vale Barnaba -a 'kɔ 'lɔ. 'Kɔ'pei drɛ
 'siɛn waa -tɔwli 'nan, "kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn
 vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ, -
 e "o "vɪ Zuif 'nɔn lɛ. ¹⁰ 'Wɪ 'tɔwli "nɛn waa
 'vɪ 'nan 'kɔ drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'yalɛ -tɛnɔn
 nɛn -leglizɪ -ji Zeruzalɛm bɛ, te 'kɔ 'ci 'e 'san
 o man dɪ! En 'wɪ zɪɛ 'an yɪɛ 'trɔa -a drɛdɪ da
 tɪglɪ.

Pɔl 'wɪ 'tɔ Piɛri man

¹¹ "Bɛ -sru, zɪ Piɛri 'lɔ 'fla nɛn waa laabo
 Antɔɔs bɛ -a da bɛ, maan drɛ wɪ 'sɔ "ji min
 pɛɛnɔn yɪɛ man. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ e
 'ka "yi "fo "dɪ. ¹² Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ
 'nan, zɪ Piɛri 'lɔ 'e tɛdɛ bɛ, Zozinɔn nɛn o 'ka
 Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, -wɛɛ fɛnun -ble waa. 'Pian
 zɪ Zuif 'nɔn -mienun 'si Zaji -va, o -ta bɛ, e

klan -wɔ. -A -nan nɛn e cɛɛn Zozinɔn zɪɛ o
 man fɛnun -blɪdɪ -a. ¹³ Zuif 'nɔn -mienun
 nɛn Zozi 'va bɛ, "o drɛdɪ 'sia "nyian -wɪdɪ
 "le Piɛri -le 'wɪ 'zɔ. En Barnaba "e "fɔ 'wɔ o
 va 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a.

¹⁴ Zɪ maan 'yɪ 'nan, o 'ka Bali -le -si tɪglɪ da
 dɪɛ, ɛn maan 'lɛ cɛɛn Piɛri lɛ Zozinɔn pɛɛnɔn
 yɪɛ man. Maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «Zuif min nɛn
 yɪa. 'Pian -te i -ta 'e tɛdɛ bɛ, yɪ'a 'wɪ drɛɛ "le
 Zuif min -zɔ dɪ, ɛn yɪ'a 'ta wɔlɛa Zuif 'nɔn 'le -
 pei da dɪ. 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif
 'nɔn 'a dɪɛ, i ya "vale 'nan 'o 'wɪ drɛ "le Zuif
 'nɔn 'zɔ. Te 'i drɛ zɪ "fo "dɪ!»

¹⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn, 'kɔ "ya wɔ Zuif 'nɔn 'a. Kɔ
 'ka 'lɛglɔn 'pee -ji minnun nɛn wɑ'a 'ta 'wɔla
 Moizi -le -pei da dɪɛ, waa "fo "dɪ. ¹⁶ 'Pian
 kɔa -tɔa 'nan, 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da
 min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min
 "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a dɪ. Min nɛn e yɪ -tɛala
 Zozi Crizi da bɛ, -a 'bɔ nɛn Bali -a "siala min
 tɪglɪ 'a. -Yee "wɛan nɛn 'kɔ 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn
 'a 'gɔɛ, kɔ yɪ -tɛra Zozi Crizi da. Kɔ yɪ -tɛra
 "da 'nan, -e Bali 'e 'kɔ 'sia min tɪglɪ 'a 'kɔɛ
 yɪ -tɛradɪ Zozi Crizi da man, 'pian wɑ'a vɪɛ
 'nan kɔ 'ta 'wɔla Moizi -le -pei da -yee "wɛan
 dɪ. Kɔɔ 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da min 'bɔ 'le
 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala 'e 'lɛ
 min tɪglɪ 'a dɪ.

¹⁷ En 'kɔ 'bɔ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'gɔɛ, -te kɔa -
 wɛɛman 'nan, Crizi -le "wɛan nɛn Bali 'e 'kɔ
 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, ɛn 'wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan
 minnun 'kɔ "siala 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a bɛ, -a
 -cɪ nɛn 'nan Crizi 'kɔ drɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn
 'a? -Cɛjɛ, -njɛɛ "fo "dɪ. ¹⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'bɛ -
 taa 'an drɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a bɛ, -nyrɛn
 'nan, -pei nɛn 'an 'bɔ maan klu -sran 'ji bɛ,
 -te an 'li 'an da "nyian "va "bɛ, te 'an 'fli drɛ
 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a.

¹⁹ 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian
 'an da dɪ, kɔɔ an -ka 'wɪnun zɪɛ -yee "wɛan.
 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, an ya 'an 'belɪdɪ Bali -le vɛ -a.
 'Kɔ 'vale Crizi -a kɔɛ drɛ min -tɔwli "a, ɛn
 kɔ -ka yɪba "plan da. ²⁰ -Yee "wɛan an 'ka
 "nyian 'an 'fli -ji 'trɛda dɪ, 'pian Crizi -lɔ nɛn
 an cɪ. 'Bɛ nɛn an cɪ 'trɛda 'gɔɛ, Bali -pɪ nɛn
 yaan 'yɪ "yi, ɛn e wɪ "man e -ka 'an 'lɛjɪ bɛ,
 -a da nɛn an yɪ -tɛala. ²¹ Ma'an Bali -le "yi
 'tua 'an 'pɛla kɔda dɪ. "Te 'ta wɔladɪ -pei -tɔ
 wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a man nɛn min
 dra tɪglɪ Bali 'lɛ bɛ, "te maan ve 'nan Crizi -
 ka 'wɪ "tun "man.

3

-Te min yi -tera Zozi da be, Bali -a "siala min tigli 'a

¹ Galati 'nɔn, 'cee 'wɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Tɪɛ 'e 'pɛ 'pa 'ka yra? Kɔɔ Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, maan -ci 'vɪ 'cɛɛ 'wein 'va. ² E ya "le 'an 'wɪ 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ, -nyɛn 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ -a man nɛn, Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "bɛ, -yee "wɛan nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ. ³ -Mɛ "le "wɛan nɛn 'cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ? Ka 'ta wɔladɪ 'sia Bali -sru 'e tɛdɛ Bali lei -le 'plɛblɛ 'a. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, ka ya "vale 'ka 'le -sɛanla 'ka 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. ⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa -nan 'yɪ bɛ, ya 'a 'wɪ "paale 'ka 'ji dɔɔ? Maan -tɔa 'nan -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ. ⁵ An 'wɪ 'tɔwli 'bɔ laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ, ɛn e 'lɛbɔ "fɔ winun drɛ 'ka yei?» -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "bɛ, -yee "wɛan nɛn Bali 'winun zɪɛ -a drɛ 'ka yei.

⁶ 'Ka 'ci 'nrɔn Abraam -le 'wɪ da -tɔ! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -a 'sia min tigli 'a.»

⁷ -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, minnɔn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, -wɛɛ cɪ Abraam kludanɔn tigli 'a. ⁸ 'Wɪ 'kpa, minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali o "siala min tigli 'a 'wee yi -tɛradɪ 'e da man. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -tɔwli 'bɔ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn Abraam lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«An -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»

⁹ Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -fɛa 'vɪ 'man. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a dra minnɔn pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, -wɪɛ.

¹⁰ 'Pian minnɔn nɛn o ya "va 'nan 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn Bali 'e 'o 'sia min tigli 'a bɛ, Bali wei a 'e 'pladɪ o man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e Moizi -le -pei -tɔwli "cɛ srɛ, ɛn ya 'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ,

'wɪ 'e bɔ -a san man.»

¹¹ 'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tigli 'a dɪ. Kaa -tɔa zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn Bali -a "siala min tigli 'a bɛ, yi -tɛradɪ Bali da man nɛn e 'belidɪ ye.»

¹² 'Pian 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ winun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, yi -tɛradɪ Bali da "cɛɛ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e 'ta 'wɔla Moizi -le -pei -tɔ winun da,

ɛn ya 'a -tɔwli "cɛ "srɛɛ dɪɛ,

yaa man 'belidɪ ye.»

¹³ Bali wei -a 'e 'pladɪ -kaa man, kɔɔ -ka 'a 'ta wɔlɛa Moizi -le -pei da 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian zɪ Crizi -ta bɛ, e wɪ "man, ɛn Bali wei nɛn 'e 'pladɪ -kaa man bɛ, -a "nɛn "wɪ bɔ "man -kaa 'lɛji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn minnɔn -a -tɛa

-e 'o -tin yiba "man "bɛ,

Bali wei a 'e pladɪ -a san man.»

¹⁴ Zozi Crizi -a drɛ zɪɛ, 'nan -e 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e dra bɛ, 'e drɛ minnɔn pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Bali "e 'nan Abraam lɛ 'nan: «An -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.» Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi 'bɔ da bɛ, lei 'saun nɛn Bali "e 'nan 'e -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, e dra -wee vɛ -a.

'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e dra bɛ, fɛ -tɔ 'ka -a lɪɛa dɪ

¹⁵ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn blamin -a dra bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an "ta 'wɪ 'gɔɛ -a ve. -Te min 'e -zia paala tigli bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e fuila 'nan dɪ, ɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'pa "va "dɪ. ¹⁶ 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra Abraam 'lee 'e kluda min lɛ bɛ, -a -tɔwli "nɛn zɪɛ. Bali 'ka -a vɪɛ 'nan: «-a kludanɔn», "le min "kaga "le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ dɪ. 'Pian e 'nan: «'i kluda min», min -tɔwli "le 'wɪ vidɪ -a. Min zɪɛ Crizi nɛn. ¹⁷ 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve bɛ, -nyɛn 'gɔ: Bali 'wɪ 'tɔ 'vɪ Abraam lɛ, "le min 'e -zia "paala bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Moizi -le -pei nɛn e 'bɔla lɛ -yaa sinjɛn 'e 'ta le lɛ -fuba yaaga (430) "bɛ -sru "bɛ, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -zia zɪɛ -a fuila 'nan dɪ, ɛn ya 'a 'kɔlaman -e 'e Bali -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -a klu -sran dɪ. ¹⁸ "Te 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da man nɛn min -zia

zɪɛ -a ye bɛ, "te maan ve 'nan, ya'a -zia zɪɛ -a yɪɛ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a man dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn, -yee "wɛan nɛn Abraam -zia zɪɛ -a 'yɪ.

-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -pei -tɔ minnun lɛ?

19 -Te 'bɛ a zɪ bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn Bali -ta -pei -tɔ wɪnɪn -a "nyian? E -ta -a 'nan, -e min 'e 'wɪ nɛn ya'a Bali ci sɔa dɪɛ, -a -tɔ. -Peinun zɪɛ, -wɛɛ cɪ -trilii 'vaa, ɛn Abraam kluda min bɛ, e -ta. 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra Abraam lɛ bɛ, min zɪɛ -yee vɛ nɛn. -Peinun zɪɛ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -wɛɛ -tɔ minnun lɛ, ɛn min -tɔ 'bɛ 'tɔ Bali -le 'pasianɔn 'lee minnun 'bɔ yei. 20 'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e dra Abraam lɛ bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ tin 'ba -yrɛ 'e 'bɔ 'a. Min -tɔ 'ka 'tɔɛ o yei "dɪ.

21 -A -ci nɛn "mɛn 'nan, Moizi -le -peinun bɛ, e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e dra Abraam lɛ bɛ, -a baaman -ji? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. "Te Moizi -le -peinun zɪɛ e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, "te maan ve 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'ta wɔladɪ "da "man. 22 'Pian e 'ka zɪ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: "Trɛdanɔn pɛɛnɔn 'ta a 'e "fluladɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. ɛn zɪ 'kɔ -kaa drɛ 'lɔɔ -e -kaa 'sɔ -yrɔ "bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa yi -tɛra Zozi Crizi da, -e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, e dra Abraam lɛ bɛ, 'e drɛ -cee vɛ -a.

23 'Pian tɔ nɛn te Bali 'ka tian yi -tɛradɪ Zozi da ci 'silɛ -cɛɛ dɪɛ, te -kaa ya -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ. 24 -Pei zɪɛ 'e yɪɛ 'tɔ 'ka 'va -trilii, ɛn Zozi Crizi -tadɪ 'bɔ. E drɛ zɪɛ 'nan -e -cee yi -tɛradɪ Zozi 'bɔ da man nɛn Bali 'e -kaa 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 25 'Bɛ nɛn 'gɔɛ Zozi 'ta, ɛn -kaa yi -tɛra Zozi 'bɔ da. -Yee "wɛan -kaa 'ka "nyian -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ dɪ.

26 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -le "wɛan, ka ya Bali -le 'nɛnnun -a, kɔɔ 'ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi bɛ, ka drɛ min -tɔwɪli "a. 27 Bali 'bɛ 'ka -batize drɛ, -yee "wɛan ka drɛ min -tɔwɪli "a 'ka 'vale Crizi -a, ɛn ka Crizi 'kɔɛ 'wɔ 'ka da. 28 -Te Zuif min nɛn 'yia oo, ɛn -te i 'ka Zuif min -a dɪ oo, -te nɔan nɛn 'yia oo, ɛn -te i 'ka nɔan -a dɪ oo, -te -klɔnmɔn nɛn 'yia oo, ɛn -te lumɔn nɛn 'yia oo, ka 'ka 'ka 'cɛndɪ 'e cin man dɪ. Kɔɔ ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi bɛ, ka drɛ 'siɛn min -tɔwɪli "a. 29 Ka ya Crizi -le vɛ -a, -yee "wɛan ka ya Abraam kludanɔn 'a, ɛn -zia nɛn Bali "e 'nan, 'e -nɔan Abraam kludanɔn lɛ bɛ, e ya 'cee vɛ -a.

4

1 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ, 'nɛn nɛn 'e "tɪ -zia -ble bɛ, tɔ nɛn e ya tian "wɛnnɔn bɛ, e ya "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ, 'pian te -a -blɪnan nɛn 'e "tɪ -zia 'bɔ 'a. 2 Tɔ nɛn e ya tian "wɛnnɔn bɛ, minnun 'bɛ "paala, ɛn -wɛɛ 'lɛji wɪ dra -trilii, -e tɔ nɛn -a "tɪ -a kɔɔn bɛ, 'e 'bɔ. 3 -A -tɔwɪli 'bɛ drɛ "nyian -cee vɛ -a. Tɔ nɛn -ka'a tian Crizi -tɔɛ dɪɛ, te -kaa ya "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ, ɛn -kaa ya 'trɛda fɛnɪn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'lɔ nɔan -a. 4 'Pian zɪ tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ bɛ, ɛn Bali 'bɔ 'yee 'nɛn 'pa 'sia 'trɛda. 'Nɛn zɪɛ, lumɔn 'bɛ -ya, ɛn e 'ta 'wɔla Zuif 'nɔn 'le -pei da, 5 'nan -e 'e minnun nɛn o cɪ -pei zɪɛ -yee nɔanba -ji bɛ, 'o 'si 'wɪ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ, 'nan -e Bali 'e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnun -a.

6 Fɛ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan, ka ya -yee 'nɛnnun -a bɛ, -nyrɛn 'nan, lei nɛn, Bali -le 'nɛn zɪɛ -yrɔ "bɛ, -a -tɔwɪli "nɛn Bali -a -nyran -kaa 'ji. Lei zɪɛ -yɛɛ -maan -kaa ve Bali lɛ 'nan: «'An "tɪ -baba.» 7 'Wɪ 'kpa nɛn, i 'ka "nyian fɛ -tɔ -lɔ nɔan -a dɪ, 'pian i ya Bali -le 'nɛn 'a. I ya -yee 'nɛn 'a -le "wɛan, fɛ pɛɛnɔn nɛn yaa 'pla 'yee 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ 'yie vɛ nɛn.

Galati 'nɔn 'le 'sidɪ Zozi -sru "naan Pɔl man

8 'E tɛdɛ te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, te ka ya fɛnɪn nɛn min o -paan ɛn o 'ka Bali tɪglɪ 'a dɪɛ -wee nɔannun -a. 9 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, ka Bali -tɔ "mɛn. -A 'kpa tɪglɪ 'ji bɛ, Bali 'bɛ 'ka 'tɔ. Ka'a 'kɔɫaman paan -e 'ka 'li 'ka da "nyian 'trɛda fɛnɪn va dɪ! -Wee 'plɛblɛ 'lɛ 'ka "man "dɪ, ɛn fɛ -tɔ 'ka -wɔ -e 'o -nɔn min lɛ dɪ! -Mɛ "le "wɛan nɛn ka ya "vale 'ka dra "nyian -wee nɔan -a? 10 Ka yi -mienun 'lee mlɛn -mienun 'lee tɔ -mienun 'lee lɛ -mienun 'si "va, ɛn ka ya 'ka 'ladɪ 'o da. 11 'Cee nyɛn a 'an 'ji 'nan, 'mɛn 'nyranman pɛɛnɔn nɛn maan 'pa 'ka 'va bɛ, -a "nɛn "fɔ 'e "tun.

12 'An "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka trɔ "baa 'nan, 'ka drɛ "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ. Te 'ka -wɛɛ 'nan 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnɪn da man nɛn Bali 'e 'ka 'sia min tɪglɪ 'a dɪ! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tɔ nɛn an ya 'ka 'va bɛ, an 'wɪ drɛ "le 'cee 'wɪ 'zɔ. Ma'an lɛalɛ -pei -tɔ wɪnɪn man dɪ. Tɔ zɪɛ -a man nɛn an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ, ɛn ka'a 'wɪ drɛɛ 'mɛn -wɪdɪ "dɪ. 13 Kaa -tɔa 'nan, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn tɛdɛ vɪnan 'cɛɛ bɛ, -cɛ 'bɛ 'lɔ 'maan. 14 'Mɛn -cɛ 'bɔ zɪɛ yaan drɛ "le te 'ka -pli 'an man dɪ. 'Pian ka'a 'le 'yi

'senle 'men "wεan dı, 'ka yie 'tɔ 'an 'va. En "nyian kaan 'sia tıglı "le Bali -le 'pasianɔn nen laji be -a -tu -le 'wı 'zɔ, -te 'be "cεε dı, "le Zozi Crizi 'bɔ 'le 'wı 'zɔ. ¹⁵ Tɔ zıε -a man be, te ci "nrandı -dan a 'ka 'lɔ. En 'be nen 'gɔve -mε 'be dre 'cεε? Maan ve 'ka man 'nan, tɔ zıε -a man be, ka -kɔlaman paan fe a "le 'ka yie 'le 'wı 'zɔ be, kaa "sia "ji -e 'ka -nɔn 'men. ¹⁶ 'Pian 'be nen 'gɔve, ka ya 'an sianan 'ka 'nanmanzan 'a, an 'wı tıglı ve 'cεε -le "wεan.

¹⁷ Min -mienun 'be 'ka -klanman 'wı 'nɔnnɔn 'pee vıdı -a 'cεε. 'Wı nen waa dra zıε, e 'ka "yi "dı. O ya "vale 'ka koda -tɔ 'an 'va -e 'ka lεa 'o man. ¹⁸ 'Wı nen e ci "yi "be, -nyren 'nan, te an ya 'ka yei oo, en te an 'ka 'ka yei "dı oo, min 'e 'ka klan 'wı tıglı vıdı -a 'cεε.

¹⁹ 'Men 'nennun, 'cee "wεan an ya "nyian 'an yra yınan. An ya "le lımɔn nen e -fɔ -srunan be -yee 'wı 'zɔ. An ya "vale 'ka dre Crizi -srunan tıglı 'a. ²⁰ E dra 'men "le te an ya 'ka yei "nun, -e 'an 'wı tin 'ba 'cεε 'an 'bɔ 'a. Kɔɔ 'wı 'bɔ nen 'an vı "nyian 'cεε be ma'an tɔa dı.

Pɔl Aga 'lee Sara -le 'wı 'vı

²¹ Kaa nen ka ya "vale 'ka 'wulo wo Moizi -le -pei -tɔ winun wlu be, 'wı nen -pei zıε yaa 'vı be, ka'a manle dɔv? ²² Moizi -le 'fluba 'ji be, e ya 'e 'cɣen -tɛdı 'nan: Abraam -le 'nennun a "fli. Waa -tu -ya o 'vale 'e nan -le nɔan nen waa laabo Aga be -a. En waa -tu -ya o 'vale 'e nan Sara -a. Sara 'ka nɔan -a dı. ²³ -A nan -le nɔan Aga "e 'nen 'ya blamin ci 'sɔ wı da. 'Pian Sara "e "ya 'wı nen Bali -a 'vı 'nan 'e dra -yɣe "be -a da.

²⁴ 'Wı zıε -a -ji be, -kɔnnen "nen Bali -a -fɔ -cεε. -A -ci nen 'nan, lımɔn "fli zıε o ya "le ci bɔ wı -tɔdɔ "fli 'zɔ. -A nan -le nɔan Aga be, -yεε ci "le 'wı nen Bali 'lee 'yee minnun ci 'bɔ "da Sinai pɔn da be -yee 'wı 'zɔ. Minnun zıε, o ya nɔannun -a "le Aga -le 'nennun -le 'wı 'zɔ. ²⁵ Aga a "le Sinai pɔn nen Arabi 'lεglɔn 'ji be -yee 'wı 'zɔ. En e ya "nyian "le Zeruzalem nen -nan cεεgɔ yi -a be -yee 'wı 'zɔ, kɔɔ -a da minnun a nɔannun -a Moizi -le -pei -lɔ. ²⁶ 'Pian Zeruzalem nen laji be, 'be 'ka nɔan -a fe -tu -lɔ dı. -Yεε ci -kaa "bɔ "a. ²⁷ -Yee 'wı a 'e 'cɣen -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'cɣen -tɛdı 'nan:

«Lımɔn nen 'yie 'nen "ka "dıε,
'i 'ci -taa "nranle.

Yi'a 'nen 'yadı -le ci "yaa -tɔle dı,
'pian i -taa ci "nran "dre "fɔle.

'I 'sran 'si 'i -sru,

'pian 'i 'ci -taa "nranle,

kɔɔ 'yie 'nennun -taa "kɔnle "kaga

e "mlıan tɔ nen i ya 'i 'sran wlu be -a da.»

²⁸ 'An "bɔl Zozinɔn, 'cεε ci "le 'nan Izak -le 'wı 'zɔ, kɔɔ 'wı nen Bali -a 'vı 'nan e dra be, -a da 'nennun nen 'kaa. ²⁹ Tɔ zıε -a man be, 'nen nen waa -ya blamin ci 'sɔ wı da be, e 'te 'pa 'nen nen waa -ya Bali lei -le 'wı da be -a da. -A -tɔwli 'be dra tian 'gɔ. ³⁰ 'Pian -mε "wı nen 'e 'cɣen -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji? E ya 'e 'cɣen -tɛdı 'nan:

«'I nɔan lu -pin 'o 'vale 'e 'pı -a!

Te nɔan ci 'nen

'lee 'tre 'wle 'ci 'nen

'o 'trɔa 'o "tı -zia da "fo "dı!»

³¹ 'An "bɔl Zozinɔn, -cee ve be, -kaa 'ka nɔan ci 'nennun -a dı, 'pian -kaa ya 'tre 'wle 'ci 'nennun -a.

5

Zozi Crizi -kaa 'si -pei -le 'pleble 'wlu

¹ Crizi -kaa 'si 'wı 'ji 'nan, -e -kaa vıle -kaa kɔn fe -tu -le nɔanba -ji dı. -Yee "wεan 'ka 'tɔ 'pleble, te 'ka 'fli 'tɔl -e min 'e 'ka dre "nyian -pei -le nɔan -a dı!

² 'Ka "trɔen "tɔ 'wı 'gɔve -yɣe! 'An 'bɔ Pɔl, maan ve 'cεε 'nan, -te kaa wεε 'nan 'ka -fɔa "klɔnmɔn -va be, 'wı nen Crizi -a dre be, ka'a "nen 'ble "fo "dı. ³ En min oo min nen e -fɔ -klɔnmɔn -va be, maan ve -a san le 'nan, 'e 'ta wula -pei -tɔ wı -tɔdɔ pεenɔn 'bɔ da. ⁴ Kaa nen kaa -wεeman 'nan, 'ta wuladı Moizi -le -pei da man nen Bali 'e 'ka "sia min tıglı 'a be, 'ka 'fli "cεan Crizi man, en "nyian Bali -le "yi "nen, yaa -nɔn 'cεε be, ka cεen "man.

⁵ 'Pian 'kɔe ve be, 'kɔ 'bli a da 'nan, 'kɔe yi -teradı Zozi da -le "wεan, Bali 'kɔ "siala min tıglı 'a. Bali lei 'saun 'be 'maan 'wı zıε -a -cin a 'kɔ 'ji. ⁶ -Te min 'lee Zozi Crizi dre min -tɔwli "a be, -te -a san -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. En -te ya'a 'fɔle -klɔnmɔn -va dı oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'wı nen Bali ci "va "be, -nyren 'nan, min 'e yi -tera Zozi da, en 'e -ci -kɔn min yıdı "yi "a!

⁷ 'E tɛde be, kaa pou 'sia "yi! -Tıε dre, en ka 'ka "vale 'ka 'ta wula "nyian 'wı tıglı zıε -a da dı? ⁸ 'Wı nen waa 'vı 'cεε en ka 'sia "da "be, ya'a 'sia Bali nen e 'ka laabɔ be -a va dı. ⁹ -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan: «Sı 'wle -tɔwli min 'she

πρεσβυτον "tranman!» ¹⁰ 'Pian 'men ve be, an yi -teala Minsan Zozi Crizi da, -yee "wean 'an 'bli a "da 'nan, 'wi nen maan 'vi be, -a -sru "nen ka -taa -sounlea. En maan -toa 'nan, min nen e -ta 'ka 'ci lile a be, Bali 'wi "nen -kounman -a san le.

¹¹ 'An "bui Zozinon, minnun -a 'vi 'nan, an -fodi -klonmon -va 'wi ve tian minnun le. "Te 'wi 'kpa nen be, -me "le "wean nen Zuif 'non 'te "paa 'an da "men? 'Pian e 'ka 'wi 'kpa -a di. Crizi -le -ka nen yaa 'wo yiba "plan da be, -a 'wi nen maan ve minnun le, en 'wi zie e "naan o man. ¹² Minnun nen o -toa 'ka man 'nan, 'ka fo -klonmon -va be, 'o 'ku 'o 'fli 'sa! 'Be "yi mlin.

Te 'ka 'ta wola blamin ci 'so wi -wli di -sru "di, Bali ci 'so wi nen 'ka dre!

¹³ 'An "bui Zozinon, Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka vile 'ka 'kon fe -tu -lo non -a di. Te 'ka 'pa 'wi zie -a da, -e 'ka blamin ci 'so wi -wli di "dre di! 'Pian 'ka cin yidi "yi "a nen, 'ka cin man wi dre! ¹⁴ -Yee ci Bali -le -pei -to winun preston 'le sodi -a. Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan: «'I bozan -tu yi "yi "le 'yie 'wi 'zu!»

¹⁵ 'Pian -te ka dre "le -plennun -le 'wi 'zu, en 'she sran nen kaa -te be, 'ka dre "yi, "togo 'ka cin -tee.

¹⁶ -Yee "wean maan laabo 'ka 'lo 'nan: 'Ka 'ta wola Bali -sru -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a! -Te kaa dre zie, ka -kolaman blamin ci 'so wi -wli di 'klidi -a. ¹⁷ Koo blamin ci 'so wi -wli di "be, Bali lei 'ka -a ye "yi "di. En fe nen Bali lei -a ye "yi "be, blamin 'ka ye "yi "di. -Yee ci 'nan, Bali lei ci 'so wi 'lee blamin ci 'so wi -wli di "be, o yei 'ka -a ble di. -Yee "wean ka 'a 'kolaman -e 'ka 'wi nen ka ci "va "be -a dre di. ¹⁸ 'Pian -te Bali lei 'saun 'be -si -kounman 'cee be, te -pei -le 'pleble 'ka "nyian 'ka da di.

¹⁹ Blamin ci 'so wi -wli di "be, -kaa -toa 'e preston. Nyinnandi li 'lee 'konnene -a te wa 'a o cin 'pale die, e ya -tu. En 'wi nen e min "tri -toa Bali 'le be, -a dredi a -tu. En -konnene -weedi "kaga 'lee li -weedi "kaga "be e ya -tu.

²⁰ En yiba "minnun -pandi a -tu, en 'bui 'fodi a -tu, en 'nandi min man a -tu, en 'wi 'bli di a -tu, en man budi a -tu, en 'bli 'fodi min ji a -tu, en boe "bli di a -tu, en 'cendi 'e cin man, te min yei 'ka -a ble die, e ya -tu. ²¹ En 'nandi min man min lo fe -le "wean be, e ya -tu, en min -le 'fli -nondi -wen mlindi le 'lee "fedinun le a -tu, en 'wi 'wli di "pee dredi a -tu. 'Wi preston zie -a dredi 'ka "yi "fo "di. Maan 'vi 'cee 'e 'cen 'va, en an 'wi "paala "nyian 'cee 'nan, min oo

min nen e 'winun zie -a -tu dra be, ya 'a 'ko Bali -le mingonnen trega di.

²² 'Pian -te Bali lei 'saun 'be min "paala be, zi -a "nen bala 'gu: -A san min ye "yi, en -a san ci "nranman, en -a san man yra flu, en -a san 'e 'man -seanla 'wi 'ji, en -a san a min 'kpa 'a, en -a san ci a "yi, en min yi -teala -a san da. ²³ -A san a "min -troo -a, en -a san -kolaman 'e 'fli 'pladi -a. 'Wi preston zie, -a -twli 'ka -pei -tu sre wi -a di. ²⁴ Minnun nen o dre Zozi Crizi -le ve -a be, o 'bo 'ci 'so winun -wli di "be, wee wo 'tre 'ji. E ya "le -a -peindi -zu yiba "plan da.

²⁵ Bali lei 'saun 'be 'belidi -non -cee, -yee "wean -a 'bo nen 'e -kaa 'pla! ²⁶ Te -kaa 'fli -koun "di! En te -kaa bozan -tu 'le -weela di! En te -kaa man bu -kaa bozan -tu -va di!

6

'Ka "yi "dre 'ka cin le!

¹ 'An "bui Zozinon, -te ka 'bo 'ka "bui Zozizan 'tu man, te e ya 'wi 'wli di "drenan be, kaa nen Bali lei 'saun 'be 'ka "paala be, 'ka 'pa "va -e 'e -sounla -si tigli da! 'Pian 'ka dre -troo! En 'ka yie 'to 'ka 'fli -va, "togo 'ka 'bo nen 'ka dre 'wi 'wli di "drenon 'a. ² 'Wi oo 'wi nen e 'bo 'ka "bui Zozizan 'tu man be, 'ka 'pa "va! -Te kaa dre zie, te ka ya 'ta wolanen Crizi -le -pei da. ³ Maan ve 'cee 'nan, -te min 'e 'fli 'sia 'nan 'e 'kpa "mlian 'e "bui Zozizan 'tu da be, te e ya 'e 'bo 'fli see "paanan, koo -a tigli da be -a 'bo "nyian "e 'ka 'wo fe -tu -a di. ⁴ 'Pian min 'e 'bo 'fli dre wi -nanjen! -Te -a dre wi a "yi "be, te -a 'bo 'le ci "nran nen. Te 'e 'fli dre wi -koun 'e bozan -tu -le ve man di! ⁵ Koo zi min -tu 'wi dre be, -a da 'sinan nen e -taa -a 'pale.

⁶ Min nen o Bali -le 'wi 'nannon "paaman "ji "be, -a san zie fe preston nen yaa ye be, 'e min nen yaa "paaman "ji "be -yee "non.

⁷ Te 'ka 'fli see "paa di! Wa 'a Bali see wo di. 'Ka -to 'nan, fe nen min -a -fo 'tre 'ji be, -a 'bo nen yaa -tea. ⁸ Fe nen maan 'vi zie, -yee ci 'nan blamin ci 'so wi -wli di "be, -te -a 'bo nen min -a dre be, -a "nen "nen -kadi -a. En 'wi nen Bali lei 'saun -a -kounman min le be, -te -a 'bo nen min -a dre be, -a san -a "nen "ble 'belidi nen ya 'a 'nyaan die -a yidi -a. ⁹ -Yee "wean, te -kaa "koe 'e 'si -kaa da 'wi "yi "dredi -a di! Koo -te -kaa 'pe -sru 'ka tale die, -kaa "nen "ble te -a tu 'bo. ¹⁰ 'Wi zie e ya 'wi

tigli 'a, -yee "wεan -te -a -nan a -kaa 'lɔ bε,
-kaa "yi "drε min pεεnɔn lε, 'pian -kaa 'sia
-kaa "bɔi Zozinɔn da!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran 'wɪ 'pladɪ -a

¹¹ Fluba 'le 'srannan 'gɔε, mεεn 'bε 'cɾen
-tεa 'an 'bɔ 'a. Kaa -kɔnnεn "ye -a 'wlε -
dandan man.

¹² Minnun nεn o ya "vale 'nan 'o "sɔa
minnun lε bε, -wεε -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ
-klɔnmɔn -va. Waa dra zɪε 'nan, "tɔgɔ Zuif
'nɔn 'o 'tε 'pa 'o da Zozi 'le -ka nεn yaa 'wɔ
yiba "plan da bε, -a 'wɪ vɪdɪ man. ¹³ Minnun
'bɔ zɪε, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va, 'pian wa'a
'ta 'wɔla -pei -tɔ winun pεεnɔn 'bɔ da dɪ. O
-tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va, -e 'o
plɔ nεn waa 'pla 'ka man bε -a -nan wɪ vɪ
minnun lε.

¹⁴ 'Pian 'mεn vε bε, -kaa san Zozi Crizi -le
-ka nεn yaa 'wɔ yiba "plan da bε, -a 'wɪ 'saza
'a nεn "an 'fli -kɔnman. Zozi 'le -ka nεn yaa
'wɔ yiba "plan da bε, -yee "wεan 'wɪ nεn 'bε
cɪ 'trɛda 'wɪ 'a zɪε, "mεεn ye 'wɪ "tun "a, εn
'trɛda 'winun zɪε 'o 'va zia bε, an drε min -
kadɪ -a. ¹⁵ -Te min -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya
'e "tun. εn -te min 'ka 'fɔlε -klɔnmɔn -va dɪ
oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'bε nεn 'bε cɪ 'wɪ -dan
-a bε, -nyɾen 'nan Bali 'e -kaa drε min -trε -
a. ¹⁶ Minnun pεεnɔn nεn waa -wεεman 'nan
yi -tɛradɪ Zozi da man nεn Bali 'e o 'sia min
tigli 'a bε, Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -
nɔn -wlε. -Wεε cɪ Izraɛl 'nɔn tigli nεn Bali -le
vε -a bε waa.

¹⁷ An 'wɪ pεεnɔn 'cɪ 'vɪ 'cεε 'va, -yee "wεan
te min -tɔ 'e "koe "nyan wɪ pee -nɔn "nyian
'mεn dɪ! Kɔɔ an yɾa 'yɪ "kaga Zozi 'sudɪ -le
"wεan, -a plɔnun nεn 'an man 'gɔ.

¹⁸ An "bɔi Zozinɔn, -kaa san Zozi Crizi -le
"yi 'e 'kɔn 'ka pεεnɔn 'va. Amɛn!

'Fluba nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Efɛz 'nɔn lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ Bali -le minnɔn nɛn Efɛz 'fla bɛ -wɛ. Zozi Crizi 'lee 'ka 'bɔ bɛ, ka drɛ min -tɔwli "a, ɛn 'ka 'pɛ -sru 'ka 'e tɔɔɔ -yee 'wɪ 'ji dɪ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Bali 'tɔ 'bɔ 'yi "nɛn yaa drɛ -cɛɛ bɛ -a man

³ -Kaa Bali 'tɔ 'bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a, ɛn -yɛɛ fɛa 'vɪ -kaa man. E ciɫa Zozi Crizi -va ɛn "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn -yee lei 'saun 'lɔ bɛ 'e drɛ -cee vɛ -a laji lou.

⁴ Te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, ɛn e -kaa 'si "va, ka drɛ Zozi 'le vɛ -a -le "wɛan. Bali -kaa 'si "va 'nan -e -kaa drɛ 'yee vɛ -a, -e 'tɔ 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ -kaa man -a 'lɛ dɪ.

Bali -kaa ye "yi 'le "wɛan, ⁵ yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -kaa dra 'yee 'nɛnnɔn -a. E ciɫa Zozi Crizi -va 'nan -e 'e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnɔn -a. Yaa drɛ "le zɪ e cɪ -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ Yaa drɛ 'nan -e -kaa 'e 'tɔ -dan vɪ 'yee "yi "man. "Yi zɪɛ yaa drɛ -cɛɛ -a -pɪ nɛn e 'sɔ -yrɛ tɪglɪ bɛ -yee "wɛan.

⁷ Zozi Crizi nyɛn nɛn e -sran bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Bali -kaa 'si 'wɪ 'ji, ɛn e -cee 'wɪ 'wɪdɪnɔn fui. Bali -le "yi "bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ, -yee "wɛan nɛn yaa drɛ zɪ.

⁸ 'Wɪ 'kpa, Bali 'yee "yi "nɔn -cɛɛ 'e 'ciɫadɪ "da. E 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -cɛɛ 'nan, -e -kaa 'yee 'wɪ 'ci man. ⁹ ɛn "nyian bɛ, -a 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e yɔɔdɪ blamin man bɛ, yaa ta 'bɔla -cɛɛ. -A -cin a Bali ji 'e 'cɛn 'nan, 'e -ciala Crizi -va -e 'yee 'ci 'sɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. ¹⁰ Tɔ 'le 'srandɪ -a nɛn e "cɛan 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man. ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -nyrɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn laji bɛ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, Bali 'e o tre 'e cin man, -e o tazan 'e drɛ -tɔwli. -A 'bɔ nɛn Crizi -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, Zozi Crizi 'bɛ -maan, ɛn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra 'kɔ Zuif 'nɔn lɛ bɛ, yaa drɛ 'kɔvɛ vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a drɛ "le zɪ e cɪ -a 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e kɔvɛ nɛn 'kɔ 'bli cɪ 'e tɛdɛ Crizi da bɛ, 'kɔvɛ "wɛan Bali 'tɔ 'e drɛ -dan. ¹³ Bali ciɫa Zozi Crizi -va, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ kaa nɛn ka

'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'cee vɛ -a "nyian. Kɔɔ ka Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'man, ɛn ka yi -tɛra "da. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -nyrɛn 'nan Zozi 'ka 'nan -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. Ka yi -tɛra Zozi da -yee "wɛan nɛn, Bali lei 'saun nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka -kɔnnɛn pladɪ nɛn 'nan, ka drɛ Bali -le vɛ -a. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, -te Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ bɛ, -yɛɛ cɪ "le fɛnɔn nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ, -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zɔ. ɛn -yɛɛ -ci -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, tɔ -fɔla "da "ji bɛ, Bali -kaa "sia 'wɪ 'ji "fo te fɛnɔn pɛɛnɔn zɪɛ o drɛ -cee vɛ -a. -Kaa Bali 'tɔ drɛ -dan 'wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -a man!

Pɔl Bali trɔ 'ba

¹⁵⁻¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'an 'bɔ "nyian, ma'an 'flian Bali muo "fɔdɪ -a 'cee "wɛan dɪ, ɛn an Bali trɔ 'baa tɔ pɛɛnɔn man 'cee 'wɪ man. Kɔɔ an 'cee yi -tɛradɪ Minsan Zozi da 'wɪ 'man, ɛn maan 'man "nyian 'nan, ka Zozinɔn pɛɛnɔn ye "yi. ¹⁷ Bali nɛn -yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi -le Bali -a, ɛn -yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ -a bɛ, maan trɔ 'ba 'nan 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e "sia 'yee lei 'saun 'va bɛ, -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'e 'fli -kɔɔn 'cɛɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa kɔɛgɔɛ. ¹⁸ ɛn maan trɔ 'ba "nyian 'nan, 'e 'ka yiɛ 'lɛ 'sɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn 'ka 'bli a -yrɛ ɛn -yee "wɛan Bali 'ka laabɔ bɛ, -a -tɔ. ɛn "nyian fɛnɔn "kaga "nɛn Bali -a 'vɪ 'nan, 'e -nɔan 'yee minnɔn lɛ te -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -e 'ka -tɔ. ¹⁹ ɛn "nyian Bali -le 'plɛblɛ nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ, -e 'ka -yee -dan ci yi. -Yee 'plɛblɛ zɪɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e 'nyranman "paa -kaa nɛn -kaa yi -tɛra Zozi da bɛ -kaa man. ²⁰ -Yee 'plɛblɛ -tɔwli zɪɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e Crizi wluan -kanɔn 'va, ɛn yaa -nyran 'e 'pɛ "yi "da laji lou. ²¹ Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e Crizi 'e 'kɔn lei -wɪdɪnɔn pɛɛnɔn 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -yrɔ "bɛ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn e min "paala bɛ o da. 'Trɛda fɛ pɛɛnɔn bɛ, -yɛɛ cɪ o da. Tɔ nɛn -kaa cɪ -ji 'gʊɛ, -a -ji 'saza "cɛɛ e cɪ o da dɪ, 'pian tɔ nɛn e -taa 'li bɛ -a -ji oo, te -yɛɛ cɪ o da. ²² 'Wɪ 'kpa, Bali fɛ pɛɛnɔn 'pla Crizi cɛin wlu. Crizi 'bɔ nɛn fɛ pɛɛnɔn 'tazan -a bɛ, Bali -a -tɔ -leglizi -wulo -a. ²³ -Leglizi 'nɔn 'bɔ 'bɛ cɪ Crizi po -a. ɛn Crizi nɛn e fɛ pɛɛnɔn 'nan 'si bɛ, e -leglizi -ji 'fa 'yee "yi "a.

2

Crizi-le "wεan 'belidı a-kaa 'lɔ

¹ 'E tēdε bε, ka'a 'ta 'wɔla Bali wei da dı, en ka 'wı 'wlıdı "dra, -yee "wεan Bali "le 'va bε, te ka ya 'ka 'kadı. ² Ka 'wı 'wlıdınun dre 'e tēdε "le 'trēda minnun pεεnɔn 'zɔ. Ka 'ta 'wɔla Satan nɛn e -yɔ -wlıdınun "paala bε, -a wei da. Satan zıε, -a lei 'bε 'nyranman "paa minnun nɛn wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dıε waa. ³ En -kaa 'bɔ 'nyian, -kaa ya 'e tēdε "le minnun zıε -wee 'wı 'zɔ. -Kaa 'fli -nɔn -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wınun -wlıdı "lε. 'Wı nɛn e cı -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bε, 'lee 'wı nɛn e -tɔala -kaa 'bɔ 'wulo -ji bε, -a -sru "nɛn -kaa 'ta 'wɔla. Tɔ zıε -a man bε, te -kaa ya Bali -le nyran -blıdı wlu "le minnun pεεnɔn 'le 'wı 'zɔ.

⁴ 'Pian Bali a 'e fadı min nyrında -a, en e -kaa ye "yi "bɔɔ. ⁵ -Yee "wεan -kaa 'bɔ nɛn -cee 'wı 'wlıdı "le "wεan -kaa ya -kaa kadı -a 'lε bε, e 'belidı -nɔn -cεε -kaa 'vale Crizi -a. -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, Bali -le "yi 'saza 'bε -kaa 'si 'wı 'ji. ⁶ En "nyian -kaa 'vale Crizi -a, Bali -kaa wluan -kanɔn 'va, en e -kaa nyran 'e 'va laji lou. ⁷ E 'yee 'kpa kɔn -cεε Zozi Crizi -ji 'nan, -e 'e 'yee "yi "nɛn -a -kɔn "manvε "ka "dıε, -a -ci -kɔn tɔ 'le 'srannan.

⁸ 'Wı 'kpa, Bali -le "yi 'saza 'bε -maan 'ka 'si 'wı 'ji. En 'ka 'sidı 'wı 'ji zıε 'cee yi -teradı Bali da man nɛn e dre 'cee vε -a. Ya'a 'silε 'ka 'bɔ 'va dı, 'pian Bali 'bε "yi dre 'cεε 'e "tun. ⁹ Bali 'ka 'ka 'silε 'wı 'ji 'wı 'tɔ nɛn kaa dre bε -a man dı. Yaa dre zıε 'nan, -e min -tɔ 'e vıle 'e 'fli -kɔn -a 'wı 'a dı. ¹⁰ Bali 'bɔ 'bε -kaa dre. En e -kaa dre min -trε -a Zozi Crizi -ji 'nan, -e dre wı "yinun nɛn Bali -a man dre 'e 'cɛn bε, -kaa 'ta wɔla "da.

Crizi-le "wεan bε -kaa sɛn 'e cin va

¹¹ Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, Zuif 'nɔn -a ve 'ka man 'nan, ka 'ka 'ka 'fɔdı -klɔnmɔn -va dı. En waa ve 'o 'fli man 'nan, o ya 'o 'fɔdı -klɔnmɔn -va. E ya 'wı "tun "a, kɔɔ plɔ nɛn min -a 'pla o man 'e 'pε -a. Zı ka cı 'e tēdε bε, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn! ¹² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tɔ zıε -a man bε, te 'ka 'sizan 'wı 'ji "ka "dı. En "nyian te Bali -le minnun bε, ka 'ka o vanɔn 'a "fo "dı. En "nyian te 'wı nɛn Bali "e 'nan, 'e dra 'yee minnun lε bε, e 'ka 'cee vε -a "fo "dı. En "nyian te ka ya 'trēda 'e "tun, ka'a Bali tɔa dı, en 'ka 'bli 'ka fε -tɔ lε dı. ¹³ Tɔ zıε -a man bε, te ka ya 'ka 'sidı Bali man -kɔɔbli. 'Pian 'bε nɛn 'gɔvε, 'ka 'vale Zozi Crizi

-a ka dre min -tɔwli "a, en Crizi nyen nɛn e -sran bε, -yεε 'ka pli Bali man.

¹⁴ Crizi 'bɔ 'bε -fɔdı -trɔɔ -nɔn -cεε. Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, e o dre 'lεglɔn 'tɔwli "a. Nɔan nɛn "nɛn 'e pladı 'lεglɔn "fli zıε o yei te e o "cεan 'e cin man, en te e 'wı -fɔala o yei "bε, yaa fui 'yee -kadı -a yiba "plan da. ¹⁵ Kɔɔ Moizi -le -pei -tɔ wınun 'lee 'e 'ta 'srɔennun bε, -a 'bɔ nɛn yaa klu -sran. E 'lεglɔn "fli zıε o 'si, en e o -sɛn 'e cin va 'e 'va 'nan, -e 'o 'kɔn min -trε -a. ¹⁶ En "nyian -yee -kadı yiba "plan da 'bɔ 'a nɛn, e 'wı nɛn "nɛn 'lεglɔn "fli zıε o yei "bε, -a klu -sran. E o -tε 'e cin da 'kɔle 'tɔwli "ji, en e o yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale Bali -a.

¹⁷ En "nyian bε, Crizi 'bε 'ta 'sinan 'nɔnnɔn zıε -a 'palε minnun pεεnɔn lε. E 'nan, Bali 'lee o 'bɔ bε, 'wı 'ka "nyian o yei "dı. 'Sinan zıε, kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, e ya 'cee vε -a. En "nyian 'kɔ 'bɔ nɛn kɔ cı Zuif 'nɔn 'a bε, e ya 'kɔvε vε -a. ¹⁸ -Yee "wεan -kaa 'bɔ pεεnɔn bε, -te min a Zuif min -a oo, -te min 'ka Zuif min -a dı oo, Crizi le "wεan bε -si a 'e 'lε 'sɔdı, -e -kaa -pli -kaa "tı Bali man -yee lei 'saun 'le 'pleblε 'a.

¹⁹ 'Wı nɛn Crizi -a dre bε, -yee "wεan kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, ka 'ka "nyian -pennɔn 'a dı, en ka 'ka "le minnun nɛn o -blınan "ka "dıε -wee 'wı 'zɔ dı. 'Pian Bali -le minnun bε, ka dre o vanɔn 'a, en ka dre -yee "kɔnnɛn 'nɔn 'a. ²⁰ 'Ka 'bɔ nɛn Bali 'ka 'si, en e cı 'yee 'kɔn 'tɔnan. 'Kɔn zıε Zozi 'le 'pasianɔn 'lee Bali 'lewei vınɔn 'bε cı cɛin -a, en Zozi Crizi 'bɔ 'bε cı 'kɔn zıε -a -pɔ -fɔ -kɔle 'pleblε 'a. ²¹ -Yεε -maan -e 'kɔn zıε e wluan lou, te e ya 'e 'fɔdı 'e cin man fɛnyian, 'nan -e 'e dre Minsan -le 'kɔn 'saun 'a. ²² En Zozi Crizi 'bε -maan "nyian, en ka dre 'kɔn zıε -a -tɔvε -a, 'nan -e -kaa pεεnɔn -kaa dre Bali -le 'kɔn nɛn -a lei 'saun -nyεanla 'ji bε -a.

3

'Nyranman nɛn Bali -a -pεba 'wɔ Pɔl -lɔ bε -nyren 'gɔ

¹ 'Wı pεεnɔn zıε -yee "wεan bε, 'an 'bɔ Pɔl, an Bali muo -fɔa. 'Ka 'tɔ 'ji nɛn an ya -pɔ 'kuin, kɔɔ an Zozi Crizi -le 'wı 'nɔnnɔn 'vı minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε -wle.

² 'Yı "nɛn Bali 'bɔ -a -pεba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan -e 'an 'cee -ci -kɔn "bε, maan -tɔa 'nan, kaa -nan wı 'man. ³ 'Wı yɔɔdı zıε, Bali 'bɔ 'bε -nan

kɔɔn 'mɛn. -A 'bɔ nɛn an "sia -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ.

⁴ -Te kaa ta 'vɪ bɛ, kaa -kɔnnɛn "ye 'nan, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ minnɔn -le vɛ -a, te -a -ci a 'e yɔɔdɪ o man bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ "mɛn "man dɪ. ⁵ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali 'ka 'wɪ zɪɛ -a -nan -kɔɔnlɛ minnɔn lɛ dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali lei 'saun -a -nan kɔɔn Zozi 'le 'pasianɔn nɛn Bali o 'si "va "bɛ -wlɛ. En yaa -nan kɔɔn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn lɛ. ⁶ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, fɛ nɛn Bali "e 'nan 'e -nɔan 'yɛɛ minnɔn lɛ bɛ, en 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -wlɛ "bɛ, minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o 'tɔ a "va. En minnɔn zɪɛ, 'o 'vale Zuif 'nɔn 'a bɛ, o drɛ 'kɔlɛ -tɔwli "le vɛ -a. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ ci Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa 'man bɛ -a. ⁷ En -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a nɛn e 'yɛɛ "yi zɪɛ -a -nɔn 'mɛn.

⁸ 'An 'bɔ nɛn an 'ka fɛ -tʊ -a Bali -le minnɔn yei "dɪɛ, 'an lɛ nɛn Bali "yi zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ. 'Wɪ "yi "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ en Crizi -a drɛ minnɔn lɛ bɛ -a 'bɔ nɛn. ⁹ Bali "yi zɪɛ -a drɛ 'mɛn "nyian 'nan -e 'an 'wɪ yɔɔdɪ 'bɔ 'ci 'si minnɔn pɛɛnɔn lɛ 'weɪn. Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ bɛ, e 'wɪ zɪɛ -a yɔɔ minnɔn man -a pou sianan 'li 'e 'cɛn, en e 'bɔ cɛɛgʊ yi -a. ¹⁰ Bali -a drɛ zɪɛ 'nan, -e tʊ nɛn -kaa ci -ji 'gʊɛ, e 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -a ta bɔla. Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -leglizi 'a nɛn yaa -ci -kɔɔnman laji fɛ pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wlɔ "bɛ, 'lee laji fɛ pɛɛnɔn nɛn e min "paala bɛ, -wlɛ. ¹¹ Bali -a drɛ "le zɪ -a -cin ci -a 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. Bali ciula -kaa san Zozi Crizi, -va en e 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

¹² 'Wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, -yɛɛ "wɛan -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -cɛɛ -e -kaa -pli Bali man, te "klan 'ka -kaa 'ji dɪ. -Cɛɛ yi -tɛradɪ Zozi da 'bɛ dra. ¹³ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'mɛn yra yɪdɪ -le "wɛan dɪ! An ya 'an yra yɪnan 'nan -e 'ka "nɛn 'bli -e 'tɔ -dan 'e drɛ 'cɛɛ vɛ -a.

Pɔl Bali trʊ 'ba

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yɛɛ "wɛan 'an "po -sɔɔnman -kaa "tɪ Bali wlu. ¹⁵ -Yɛɛ ci 'leɟlɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'lee laji lou "bɛ -a san -a. ¹⁶ Fɛnɔn nɛn Bali lɔ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ. -Yɛɛ "wɛan an Bali trʊ "baa 'nan, -yɛɛ lei 'saun 'e 'nyranman 'pa 'ka man, -e 'ka "koe 'lee 'cɛɛ 'plɛblɛ 'e 'pa "da Crizi -sru 'ta wɔdɪ -ji. ¹⁷ Maan trʊ "baa "nyian 'nan,

'cɛɛ yi -tɛradɪ Crizi 'bɔ da -a nɛn 'ka 'kɔn tʊ pɛɛnɔn man Crizi -lɔ. En maan trʊ "baa "nyian 'nan, yɪdɪ "yi 'saza nɛn 'e 'kɔn 'cɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan. ¹⁸ An 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a laabo Bali lɔ 'nan, -e 'ka 'vale Bali -le minnɔn pɛɛnɔn 'a bɛ, yɪdɪ "yi "nɛn Crizi 'ka ye "yi "a bɛ, 'ka 'kɔla -yɛɛ -dan ci mandɪ -a. ¹⁹ -Yɛɛ yɪdɪ "yi "nɛn e "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan, 'ka -kɔnnɛn "yi 'ka 'bɔ 'a. En Bali 'e drɛ -e 'ka 'kɔn 'ka fadɪ Bali 'bɔ 'le -dan a.

²⁰ Bali nɛn -yɛɛ 'plɛblɛ 'bɛ 'nyranman "paa -kaa man bɛ, -kɔladɪ a -yrɔ, -e 'e 'wɪ drɛ 'e 'ciuladɪ "da. Fɛ -tʊ "ka -e -kaa laabʊ -yrɔ, en 'wɪ 'tʊ "ka -e -kaa ci "nrɔn "da, te -a -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ -Kaa Bali 'tɔ drɛ -dan! 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man, Bali 'tɔ 'e 'kɔn -dan -leɟlizi -ji! 'E 'kɔn zɪɛ 'li 'trilii! Amen!

4

-Leglizi 'nɔn a "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zʊ

¹ 'An 'bɔ nɛn, an ya -pʊ 'kuin Minsan -le nyranman 'padɪ man 'gʊɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ -cɛɛ vɛ -a bɛ, -yɛɛ "wɛan an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan, 'cɛɛ 'ta wʊ -pɛ 'e 'kɔn "le min nɛn Bali -a laabʊ bɛ -yɛɛ vɛ zʊ. ² Te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dɪ! 'Ka 'kɔn min -trɔɔ -a! En 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji 'ka cin va! En 'ka 'kɔla 'ka cin va yɪdɪ "yi "a! ³ Bali lei 'saun 'ka drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zʊ. 'Ka man -wɛɛ -e 'ka 'fʊ "da zɪ, te -fʊdɪ -trɔɔ a 'ka yei.

⁴ Bali -kaa laabʊ 'nan, -e -kaa drɛ -yɛɛ minnɔn -a. -Yɛɛ "wɛan -kaa drɛ 'kɔlɛ -tɔwli "a, en Bali lei nɛn -kaa 'lɔ bɛ, e ya -tɔwli, en 'wɪ nɛn -kaa 'bli a -yrɛ "bɛ, e ya -tɔwli. ⁵ -Kaa san a -tɔwli. -Cɛɛ yi -tɛradɪ Crizi da bɛ, e ya -tɔwli. En o -kaa -batize drɛ 'wɪ 'tɔwli "man. ⁶ Bali a -tɔwli. -Yɛɛ ci -kaa pɛɛnɔn "tɪ "a. E -kaa pɛɛnɔn "paala. E -ciala -kaa pɛɛnɔn 'va en 'e 'nyranman "paa. E -nyɛanla -kaa pɛɛnɔn 'ji.

⁷ -Kaa -tʊdʊ pɛɛnɔn bɛ, -kaa "yi -dan 'yɪ -cɛɛ vɛ -a, "le zɪ Crizi -a -nɔn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ.

⁸ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «'Yɛɛ -kʊ lou "bɛ, e fɛ pɛɛnɔn klɪ, e o kuun.

En e "yinun -nɔn minnɔn lɛ.»

⁹ -Te waa 'vɪ 'nan, e -kʊ lou "bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? -A -ci nɛn 'nan, 'e tɛdɛ bɛ, e sɔɔnla fɛnɔn "tradra "nan. ¹⁰ Min 'bɔ nɛn e -sɔɔnla fɛnɔn "tradra "nan bɛ, -a min 'lein zɪɛ -yɛɛ kʊ

"nyian labli 'ta lou "nun, 'dɔ -e 'e fɛ pɛɛnɔn 'nan 'si. ¹¹ Min 'bɔ 'lein zɪɛ -yɛɛ "yinun drɛ 'yee minnun lɛ. Yaa -mie drɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'a, ɛn yaa -mie drɛ Bali 'lewei vɪnɔn 'a, ɛn yaa -mie drɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnɔn 'a, ɛn yaa -mie drɛ minnun nɛn o yie -tɔa -leglizɪ -va, te o Bali -le 'wɪ "paaman o ji bɛ waa. ¹² Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o Bali -le minnun man wɔv -e 'o 'yee 'nyranman 'pa, -e -yee -leglizɪ nɛn -a 'bɔ po -a bɛ, 'e 'tɔ 'pleblɛ. ¹³ 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nɛn, -kaa pɛɛnɔn dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee yi -tɛradɪ Crizi da -ji. ɛn "nyian bɛ, -kaa dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee Bali -pɪ 'bɔ -tɔdɪ -ji. -Te e drɛ zɪɛ bɛ, -a -nan nɛn -kaa -kɔan "le min nɛn e -klɔnmɔn -fɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn zɪ Crizi cɪ bɛ, min -taa -a yɪɛ -kaa 'lɔ.

¹⁴ Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -kaa vɪɛ -kaa kɔn "nyian "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ nannannun lɛ nɛn minnun see "paa wɪnun ve -pɛ "yi 'lee -pɛ bɔ -a, -e 'o -sɔnla o -sru. Min see "paanɔn zɪɛ o ya -wɪdɪ, ɛn -dawli 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn a o ji, -e 'o min 'si -si tɪglɪ da. ¹⁵ 'Pian -cee vɛ bɛ -kaa 'wɪ tɪglɪ vɪ, ɛn -kaa cin yɪ "yi, -e -kaa trɔla Crizi man. -Yɛɛ cɪ -leglizɪ -wulo -a. ¹⁶ -Leglizɪ bɛ, Crizi 'bɔ po nɛn. ɛn -a man mɛn -tɔdɔ bɛ, klɔda 'bɛ -maan 'o ya 'o 'fɔdɪ 'e cin man. ɛn miɛnmiɛnnun 'bɛ -maan "nyian 'o cin "kuan 'pleblɛ. Zɪ man mɛn -tɔ "e -kɔla "wo bɛ, -a da nɛn e 'nyranman "paa ɛn -leglizɪ nɛn Crizi 'bɔ po -a bɛ e -tɔa "kli, te e trɔman, te yɪdɪ "yi "a -ji. Trɔdɪ zɪɛ, Crizi -va nɛn e "sia.

'Ka 'pɛ 'e 'si 'cee 'ta wɔ -pɛ ceje -sru!

¹⁷ Minsan nɛn an drɛ -yee vɛ -a bɛ, -a 'tɔ da nɛn an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan: Te 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'kɔn "nyian "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ -zɔ dɪ! 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ -sru "nɛn o 'ta wo, te e ya 'wɪ "tun "a. ¹⁸ O "trɔɛn "a "yuyu, ɛn o 'ka "va 'nan 'o Bali -tɔa "dɪ. -Yee "wɛan 'belidɪ nɛn Bali a -nɔn bɛ, e ya o man -kɔɔbli, ɛn o ya klun va. ¹⁹ 'Wɪ 'tɔ 'ka "nyian o tɛa 'yra -a dɪ. 'O 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɛ, ɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɛ, wa'a 'kaan -a drɛdɪ -a dɪ.

²⁰ 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'wɪ nɛn waa paa 'ka 'ji Crizi da bɛ, 'wɪ 'wɪdɪnun zɪɛ -a -tɔwli 'ka "va "dɪ. ²¹ Maan -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa, ka Crizi -le 'wɪ 'man, ɛn o -yee 'wɪ paa 'ka 'ji. 'Wɪ nɛn waa paa 'ka 'ji zɪɛ Zozi 'le 'wɪ tɪglɪ nɛn. ²² Waa paa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'pɛ 'e 'si 'ka drɛ wɪ

cejenun -sru. -Yee "wɛan 'ka drɛla "da! Kɔɔ te ka'a tian Zozi 'tɔɛ dɪɛ, ka 'wɪ 'wɪdɪnun drɛ "kaga te -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. ²³ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, e ya "le Bali lei 'saun 'e 'cee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn lila 'e 'trɛ "fo. ²⁴ ɛn "nyian bɛ, 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'kɔn "le min -trɛ -le 'wɪ 'zɔ. Min zɪɛ Bali 'bɛ dra -e 'e Bali 'sia 'e "pa 'ji. -A drɛ wɪ -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji, ɛn e -kɔan Bali -le vɛ -a "fo. ɛn e 'ta wo Bali -le 'wɪ tɪglɪ da.

²⁵ -Yee "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'sɛndɪ man, ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn 'ka vɪ 'ka cin lɛ! Kɔɔ -kaa pɛɛnɔn -kaa drɛ 'kɔɛ -tɔwli "man mɛnnun -a. ²⁶ ɛn "nyian bɛ,

«-Te 'bli 'fɔ 'ka 'ji bɛ,

te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ!»

Te yidɛ 'e 'fɔ "va 'cee 'bli 'fɔdɪ "ji "man dɪ!

²⁷ "Tɔgɔ -si 'e 'lɛ 'sɔ Satan lɛ, -e 'e 'ka man yɪ. ²⁸ ɛn "nyian bɛ, min nɛn e crin wo bɛ, 'e 'si -a drɛdɪ man! 'Pian 'e 'nyranman 'pa, -e 'e "nɛn "fɛ -bli, te e 'yalɛ -tɛnɔn "le -nɔan "nyian!

²⁹ ɛn "nyian bɛ, te wei -wɪdɪ "tɔwli 'e bɔla 'ka 'le "fo "dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn e min peenun "le 'wɪ "paa "va "bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! ɛn 'wɪ nɛn e "yi dra minnun lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! ³⁰ Te 'ka Bali lei 'saun 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ! -A 'bɔ 'a nɛn Bali 'ka -kɔnnɛn 'pla -e 'e -kɔn 'nan ka -kɔan 'yee vɛ -a tɔ nɛn e 'ka 'sia 'wɪ 'ji bɛ, -a man.

³¹ -Yee "wɛan min man wɪ 'padɪ, 'lee 'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee nyran siadɪ, 'lee 'wɪ 'blɪdɪ, 'lee min sɛɛ wɔdɪ, 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "fo "dɪ! ³² 'Pian 'ka 'kɔn 'kpa 'ka cin lɛ, 'ka cin dra nɛn 'e 'ka 'tɛ, ɛn 'ka cin man wɪ 'cɛ "le zɪ Bali 'ka 'man wɪ 'cɛ Crizi -le "wɛan "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

5

¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ! Ka drɛ -yee 'nɛnnun nɛn e o ye "yi "bɛ waa. ² -Yee "wɛan 'ka cin yɪ "yi "le zɪ Crizi -kaa 'yɪ "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ! E -kaa 'yɪ "yi "le "wɛan, e wɪ "man ɛn e -ka -kaa 'lɛji. E drɛ "le 'nan 'sraga nɛn yaa 'bɔ Bali lɛ ɛn -a -koei 'nɔnnɔn Bali ci 'sɔ.

'Cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔn 'nan ka drɛ 'tɛ 'san -le vɛ -a!

³ Ka drɛ wɪ 'e -kɔn 'nan ka drɛ Bali -le minnun -a! Nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, te 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ, 'lee

min yiε nen ya'a 'ciila fε da dɪε, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! 4 'Wɪdɪ min man -wɪdɪ, 'lee -blɔ wei -fɔdɪ, 'lee -sεε "wɪdɪ "wɔdɪ bε, te -a -tɔwli 'e 'kɔn "nyian 'ka yei "dɪ! 'Pian 'wɪ nen e cɪ "le 'ka drε bε, -nyrɛn Bali muo "fɔdɪ -a. 5 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, minnun nen o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'pale dɪε, 'lee minnun nen o 'wɪ nen e min "tri -tɔa Bali 'lε bε waa dra bε, 'lee minnun nen 'o yiε 'ka 'ciila fε da dɪε, o -nyrannan 'ka Crizi 'lee Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda dɪ. Kɔɔ 'wɪnɪn zɪε -a drɛdɪ bε, e ya "le fε nen e 'ka Bali -a dɪε, -a 'bɔ nen min -a 'su.

6 Te 'ka 'wɪ "man -e min 'e 'ka see "paa -e 'ka 'wɪ 'wɪdɪ zɪε -a -tɔ drε dɪ! Kɔɔ minnun nen o 'ka "vale 'o 'ta wɔla Bali wei da dɪ, εn o 'wɪnɪn zɪε -a dra bε, Bali -le nyran -blɪdɪ a o man -pɛnnan. 7 -Yee "wεan te 'ka -fɔ o -sru "fo "dɪ!

8 'E tɛdε bε, ka 'bɔ te "ka "ya wo "nyian klun va. 'Pian 'bε nen 'gɔε ka ya 'tε 'san da, ka drε Minsan -le vε -a -le "wεan. -Yee "wεan 'cee 'ta wɔ -pε 'e -kɔn 'nan ka drε 'tε 'san -le vε -a! 9 Min nen e ya 'tε 'san da bε, -a san 'wɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn dra, εn -a san drε wɪ -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji, εn -a san 'wɪ dra min va 'e 'ci -a -tɔwli. 10 -Yee "wεan 'wɪ nen e cɪ Minsan ci 'sɔ 'a bε, 'ka man -wεε -e 'ka fa 'si sidɔ! 11 'Wɪ nen klun va wɪnɪn -a εn ya'a 'wɪ "yi dra min lε dɪε, te 'ka drε dɪ! 'Pian 'ka ta bɔla! 12 Kɔɔ 'wɪnɪn nen min -mienun -a dra 'e yɔɔdɪ bε, -a -nan wɪ vɪdɪ min -tεa 'yra -a. 13 'Pian -te Bali -le 'tε 'san -a ta 'bɔla bε, min -a ye 'wein. 14 εn fε pɛɛnɔn nen e -ta 'tε 'san da bε, -a 'bɔ "nyian "e "drε wo 'tε 'san -a. -Yee "wεan waa 'vɪ 'nan:

«Yi -tεzan 'i 'fuɔ!
 'I 'wɪuan -kanɔn 'va,
 -e Crizi -le 'tε 'san
 'e 'i 'man drε 'wein.»

15 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -yee "wεan bε, 'ka yiε 'tɔ 'ka 'fli -va! εn 'cee 'ta wɔ -pε 'e -kɔn 'nan, ka Bali -le 'wɪ -tɔa! Te 'ka 'wɪ drε "le minnun nen wa'a 'o 'ci "nrɔnman Bali -le 'wɪ da dɪε -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! 16 Tɔ nen Bali -a -nɔn 'cεε bε, 'wɪ "yinun nen 'ka drε -ji! Kɔɔ tɔ nen -kaa cɪ -ji 'gɔε 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'fa "da. 17 -Yee "wεan te 'ka 'wɪ drε "le -blɔnɔn 'zɔ dɪ, 'pian zɪ Minsan cɪ "vale 'nan 'ka 'wɪ drε bε, 'ka man -wεε -e 'ka -tɔ!

18 Te 'ka 'wɛn 'mlin 'e 'ciila "da dɪ! Kɔɔ 'wɪ 'nɔnɔan drɛdɪ nen yaa "paa min lɔ. 'Pian 'cee vε bε, Bali lei 'saun nen 'e 'ka 'pla "fo.

19 'Ka cin "koe "tɔ Bali -le 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a, 'lee Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee "drenun nen Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bε -a -fɔdɪ -a. "Drenun zɪε -a 'bɔ 'a nen 'ka Minsan 'tɔ bɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a. 20 -Kaa "tɪ Bali bε, 'ka muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man, εn 'ka muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ 'ji.

Zozinɔn, 'ka 'wɪ drε 'ka cin va "yi!

Lɪmɔn 'lee 'e 'sran -le 'wɪ

21 'Ka cin wei man "yi! Zɪ ka "klandɪ Crizi -lɔ -ci -kɔn zɪε!

22 'Ka lɪmɔnnun bε, 'ka 'ta wɔla 'ka 'sran wei da! -A -ci -kɔndɪ nen 'nan, ka 'ta wɔla Minsan wei da. 23 Kɔɔ -klɔnmɔn 'bε 'e nan "paala, "le zɪ Crizi -leglizi "paala bε -yee 'wɪ 'zɔ. -Leglizi 'bε cɪ "le Crizi 'bɔ po -le 'wɪ 'zɔ, εn minnun nen -ji bε, Crizi 'bε o "sia 'wɪ 'ji. 24 -Leglizi 'nɔn 'ta wɔla Crizi wei da, -a -tɔwli "nen lɪmɔnnun 'o drε "nyian o -sran lε 'wɪ pɛɛnɔn 'ji.

-Klɔnmɔn 'lee 'e nan -le 'wɪ

25 'Ka -klɔnmɔnnun bε, 'ka nannun yɪ "yi, "le zɪ Crizi -leglizi ye "yi "bε -yee 'wɪ 'zɔ! Crizi wɪ "man εn e -ka -leglizi 'nɔn 'lɛji, 26 'nan -e -leglizi 'nɔn 'o drε Bali -le vε -a "fo. -A -batize drɛdɪ 'yi 'a, 'lee Bali wei vɪdɪ -a nen Crizi -leglizi drε 'saun Bali 'lε. 27 Yaa drε zɪε 'nan, -e -leglizi 'e drε 'e 'bɔ 'le vε -a, te e "bia fɛnyian, te "tri 'ka "man "dɪ, te -a man 'ka 'e yrudɪ dɪ, εn te 'wɪ 'wɪdɪ 'ka "man "fo "dɪ. 'Pian -e -leglizi 'e 'kɔn 'saun Bali 'lε, te 'tɔ 'tɔ 'ka "man "dɪ.

28 Yɪdɪ "yi zɪε -a 'bɔ 'a nen -klɔnmɔnnun 'o nan yɪ "yi! Min nen 'e nan ye "yi "bε, te 'e 'fli ye "yi. 29 Kɔɔ min -tɔ 'ka 'naan 'e 'bɔ 'fli man dɪ, 'e 'fli ci fε -wεεman, εn 'e yiε -tɔa 'e 'fli -va. Zɪ Crizi -a dra -leglizi lε zɪε. 30 -Leglizi 'bɔ 'bε cɪ Crizi po -a, εn -cεε cɪ -a man mɛnnun -a. 31 'Wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bu "man
 -e 'e pei 'fɔ 'e nan va,

-e 'o drε min -tɔwli "a.»

32 'Wɪ -dan tɔ a 'e yɔɔdɪ 'wɪ zɪε -a -sru. "An -ci ve 'cεε 'nan, zɪ Crizi 'lee 'yee -leglizi 'nɔn cɪ zɪε. 33 'Pian 'wɪ 'tɔwli zɪε e ya "nyian 'ka 'bɔ 'le vε -a. 'Ka -klɔnmɔnnun bε, 'ka nan yɪ

"yi "le zɪ 'ka 'fli ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ! ɛn 'ka lɪmɔnnun bɛ, 'ka 'sran 'sia min -a!

6

'Nɛn 'lee 'e "tɪ 'le 'wɪ

¹ 'Ka nannannun bɛ, [Minsan -le "wɛan bɛ,] 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bʊ "wei da! -Yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a. ² Kɔɔ Bali "e 'nan: «'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!» -Yɛɛ cɪ -pei -tɔ wɪ tɛdɛ nɛn Bali 'wɪ 'tʊ 'pla -a -sru "bɛ -a. ³ 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: «'I 'ci "nran ye, ɛn 'i "mɔan 'trɛda.»

⁴ 'Ka 'nɛn "tɪnun bɛ, 'wɪ nɛn e 'nɛn 'ci -tɔa lou 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "man bɛ, te 'ka drɛ -wɛ 'dɪ! 'Pian 'ka o 'lɛbʊ 'wɪ "paadɪ -a o 'ji 'lee 'wɪ pladɪ -a -wɛ. 'Ka drɛ 'wɪ nɛn e "sia Minsan va bɛ -a yra man.

'Nɔan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

⁵ 'Ka nɔannun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da! 'Ka "klan Bali lɔ ɛn 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, ka ya -a drɛnan Crizi lɛ! ⁶ Te 'ka drɛ o yie lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka -kɔɔn 'nan Crizi 'sunɔn nɛn 'kaa! ɛn 'wɪ nɛn e cɪ Bali cɪ 'sɔ 'a bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! ⁷ 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava 'nyranman 'panan -wɛ. ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Crizi lɛ nɛn ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, 'nan blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min a nɔan -a o, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ o, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian zɪ min -tʊ 'nyranman 'pa bɛ, -a da nɛn Minsan -a -ko "paa.

⁹ Kaa nɛn ka cɪ o tanɔn 'a bɛ, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 'Ka 'cee nɔannun 'sia min -a! Te 'ka 'kɔn o man -wɪwɪwɪ dɪ! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'ka 'san a waa -tɔwɪ, e ya laji. Ya 'a min bɔ "va 'vaa -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔwdɪ tʊ -wɪdɪ "le "wɛan!

¹⁰ Maan 'le -sɛanla 'cɛɛ 'nan, 'ka 'tɔ -kli! 'Cee drɛdɪ min -tɔwɪ "a 'ka 'vale Minsan -a 'bɛ dra, te -yee 'plɛblɛ nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ, e 'ka -tɔa -kli. ¹¹ Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'man wɔv -a, -e 'ka 'kɔla "tɔdɪ -a Satan -le see "paa wɪnun 'lɛ. ¹² Kɔɔ -kuli nɛn -kaa 'lɛ bɛ, blamin man "cɛɛ -kaa -taan "dɪ, 'pian -kaa -taan lei -wɪdɪnun pɛɛnɔn nɛn laji bɛ, o man. 'Plɛblɛ a -wɔ, ɛn o min "paala, ɛn o 'nyranman "paa klun va. ¹³ -Yee "wɛan Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'sia! -Te kaa drɛla "da "bɛ, tʊ nɛn yi -wɪdɪ bɔa 'ka man bɛ,

ka -kɔlaman -tɔdɪ -a -kli -e 'ka bɔla "ji 'kloun 'gloun.

¹⁴ 'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔwdɪ! 'Ka 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ da! -Yɛɛ cɪ "le 'ka -tɪɛn 'kɔlɛ 'le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn 'e 'sʊdɪ "ji "bɛ 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ "le 'ka 'kɔlɛ "nɛn yɔɔvɛ -le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ. ¹⁵ -Fʊdɪ -trɔɔ nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! -Yɛɛ cɪ "le 'ka 'cɛɪn -man -manwua "le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ ɛn "nyian bɛ, 'ka yi -tɛra Zozi da "fo! -Yɛɛ cɪ "le 'ka 'man yɔɔvɛ -le 'wɪ 'zʊ Satan -le -tin 'wɪɛnun nɛn 'tɛ nɛn a "nɛn "bɛ -wɔ. ¹⁷ Bali 'ka 'si 'wɪ 'ji, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! -Yɛɛ cɪ "le 'ka 'wulo -man yɔɔ 'kpɔngbɔ kle "le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ. ɛn -kuli -tan sɛn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'kun "man! -Yɛɛ cɪ Bali wei -a.

¹⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Bali nɛn 'ka trʊ 'ba, ɛn 'ka laabʊ -yrɔ 'nan, 'e 'pa 'ka 'va. Tʊ pɛɛnɔn man 'ka Bali trʊ 'ba "le zɪ -yee lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'Ka yie -trɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ da, te 'ka 'pɛ 'e plʊ dɪ! 'Ka Bali trʊ 'ba Bali -le minnun pɛɛnɔn lɛ!

¹⁹ ɛn "nyian bɛ, 'ka Bali trʊ 'ba 'mɛn 'nan, 'wɪ nɛn 'kɔ 'an vɪ bɛ 'e -cin -tɔ 'an 'ji. ɛn 'nan -si 'e 'lɛ 'sʊ 'mɛn, -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man bɛ, -a -ci vɪ -wɛ. ²⁰ 'Bɛ 'bɔ nɛn an ya -pʊ 'kuin 'gʊ o, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛ 'ba a 'an 'lɔ -e 'an vɪ minnun lɛ. -Yee "wɛan 'ka Bali trʊ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sʊ -e 'an vɪ, "le zɪ e cɪ 'mɛn 'nyranman -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

²¹ -Kaa "bʊɪ Zozizan Tisik nɛn -kaa ye "yi "bɛ, -a yie yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -A 'bɔ 'bɛ "ta "lɔ 'wɪ nɛn 'an man 'gʊɛ -a 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. ²² -Yee "wɛan maan 'pa 'sia 'ka 'va 'nan, -e 'wɪ nɛn 'kɔ man bɛ 'ka -tɔ. ɛn an ya "va 'nan 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da.

²³ -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee -fʊdɪ -trɔɔ, 'lee 'wee yɪdɪ "yi, 'lee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -nɔn 'kʊ "bʊɪ Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ. ²⁴ Bali -le "yi 'e 'kɔn minnun pɛɛnɔn nɛn o -kaa san Zozi Crizi ye "yi -a 'leda "ka "dɪɛ o va.

'Fluba nèn Pòl -a cren -tè Filipò 'nòn lè

¹An 'bò Pòl 'lee Timote nèn kò cì Zozi Crizi 'sunòn 'a bε, kòvε 'fluba 'gòvε -a cren -tε. Kòvε cren -tε minnun pεenòn nèn o drε Zozi Crizi -le vε -a εn o ya Filipò 'fla bε -wlε. Kòvε cren -tε minnun nèn 'o yìε -tò -leglizi -va 'lee minnun nèn o 'paa o va bε -wlε.

²-Kaa "tì Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yì 'lee 'wee -fòdì -tròò -nòn 'cεε.

Pòl Bali trv 'ba Zozinòn nèn Filipò fla bε -wlε

³Tv -tòdò pεenòn man -te 'ka 'cin -tròò 'an 'jì bε, an 'mèn Bali muo -fòò. ⁴Tv pεenòn man, -te "mεen vì 'nan 'an Bali trv 'ba 'cee 'wì man bε, cì "nrandì -dan a 'an 'lò. ⁵An Bali muo -fòò, kòò yì tεdε nèn ka wì Zozi man -trilii, -e 'e bò cεεgò yì -a bε, ka 'pa 'an 'va εn -kaa Bali -le 'wì 'nònòn fuila "man. ⁶An yì -tεala "da 'nan, Bali 'bò nèn e 'wì "yì zìε -a pei 'tròò 'ka 'va bε, yaa dra -e 'e 'kò 'e 'lε 'trilii, -e 'e 'lε sòò tv nèn Zozi Crizi -taa "man 'bε -a.

⁷-Te 'wì zìε -a -cin a 'an 'jì 'cee "wεan bε -a -nòan da nèn, kòò 'ka 'nan wì a 'an man 'kpa tìglì. Tv nèn te an ya -pò 'kuin oo, εn tv nèn te 'an -tò 'kpa tìglì Crizi -le 'wì 'nònòn -sru minnun tanòn yìε man oo, "yì "nèn Bali -a drε 'mèn bε e drε -kaa pεenòn 'le vε -a. ⁸-Te maan 'vì 'nan an 'ka ye "yì "le zì Zozi Crizi 'ka ye "yì "bε -yee 'wì 'zò bε, Bali -a -tòò 'nan 'wì 'kpa nèn.

⁹En 'wì nèn maan laabo Bali lò te an ya Bali trv 'banan bε -nyrèn 'nan, yìdì "yì 'e 'pa "da 'ka 'va, εn 'wì 'tòdì 'lee 'wì 'fa 'si bli 'e 'kòn 'ka yei, ¹⁰-e 'ka -kòla 'wì nèn e cì tìglì bε -a -si siadì -a. -Te e drε zìε, Zozi 'ta nyan bε, te ka ya 'saun, εn 'tò 'tv 'ka 'kòan 'e 'padì 'ka man dì. ¹¹En "nyian bε te 'cee 'wì nèn kaa drε 'trεda bε, e ya 'e fadì Zozi Crizi -le 'wì "yì 'saza 'a. 'E drε zì, -e minnun 'o Bali 'tò 'sia -dan, te waa bòò.

Pòl 'e yra 'yì Bali -le 'wì 'nònòn vidi man

¹²An "bò Zozinòn, an ya "vale 'ka -tò 'nan, 'wì nèn e 'bò 'an man bε, -yεε -maan εn Crizi -le 'wì 'nònòn fuila "man. ¹³Kòò 'sounjanun pεenòn nèn 'o yìε -tòò

mingònòn -le 'kòn 'va bε, 'lee 'flanòn pεenòn waa -tò 'nan Crizi -le 'wì 'nònòn vidi man nèn an ya -pò 'kuin. ¹⁴Zì -kaa "bò Zozinòn "kaga 'an 'yì -pò 'kuin bε, εn -wee yì -tεradì Minsan da 'pa "da, -a -nan nèn wa'a "klanlε "nyian dì, εn o Bali -le 'wì 'vì minnun lε.

¹⁵Maan -tòò 'nan min -mienun a o va bε, "o Crizi -le 'wì 'nònòn ve man bòdì -a 'an 'va zia, εn waa ve -sa -fòdì pε -jì. 'Pian min -mienun "o Crizi -le 'wì 'nònòn ve 'o 'cì 'fidaa 'a. ¹⁶Minnun zìε 'o dra 'an yìdì "yì "le "wεan. Kòò waa -tòò 'nan Bali 'an 'pla 'nan -e 'an 'tò Crizi -le 'wì 'nònòn -sru minnun tanòn yìε man. ¹⁷En minnun nèn "o Crizi -le 'wì 'nònòn ve -sa -fòdì pε -jì 'an 'va zia bε, wa'a ve 'o 'cì 'fidaa 'a dì. E ya o jì 'nan "wεε drε zìε, te 'mèn yra yìdì "paa "da -pò 'kuin. ¹⁸'Bε 'ka "mèn 'jì fε -tv -a dì. -Te -wee cì "nròndì a -wìdì oo, εn -te 'bε "cεε dì 'o 'cì "nrònman "yì oo, -a pεenòn zìε -a -jì bε, Crizi -le 'wì 'nònòn 'bε ve. 'Wì zìε yaan 'cì "nranman.

En yaan cì "nranman 'li 'trilii, ¹⁹kòò maan -tòò 'nan, 'cee Bali trv 'badì 'lee Zozi Crizi lei 'saun nèn yaan 'ta -nanjean "bε, -yee "wεan an "sia 'wì 'jì. ²⁰'Wì zìε 'an 'bli a "da, εn an yì -tεala "da 'kpa tìglì. Maan -tòò 'nan, Bali 'ka 'we "man -e 'yaan 'tò dì. An -taa Crizi 'tò drεlε -dan 'an 'kòlε 'a minnun pεenòn yìε man. -Te an -ka oo, εn -te 'an yìε 'fò "man oo, an -taa -a 'tò drεlε -dan 'kpa tìglì "le zì maan dra tv pεenòn man bε -yee 'wì 'zò.

²¹Maan ve zìε, kòò 'mèn vε bε, -te 'an yìε a "man "bε, te an ya Crizi -le vε -a. En -te an -ka bε, te e cìla "mèn "da. ²²En -pε -tv da zia bε, -te an yìε a "man "bε, te an Crizi -le 'nyranman "paa tian. -Nyrèn kò an 'si "va "bε, ma'an tòò dì. ²³Kòò 'an 'fli ye "yì -pε "fli 'bò dave -a. An ya "vale an "sia 'trε 'gòvε -a da -e 'kò 'vale Crizi -a 'kò 'kòn. 'Bε 'bò 'bε cì "yì "fo. ²⁴'Pian 'cee "wεan -a "yì mlin -e 'an yìε 'e 'fò "man. ²⁵An yì -tεala 'wì zìε -a da. -Yee "wεan maan -tòò 'nan, an -fo tian 'ka 'sròn, -e 'an 'pa 'ka pεenòn 'va, -e 'cee yì -tεradì Zozi da 'e 'kò 'e 'lε, te 'ka 'cì a 'e "nrandì. ²⁶En "nyian bε -te an 'li 'an da 'ka 'va bε, -e 'mèn 'ludì 'ka 'va 'e 'ka 'cì "nran 'e 'cìla "da, -e 'ka Zozi Crizi 'tò bò.

Ka yra ye Crizi -le "wεan

27 'Pian -te 'wɪ oo 'wɪ nɛn e 'bɔ 'an man bɛ, 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔɔn 'nan Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn -sru 'nɛn 'ka cɪ! ɛn -te ma'an 'ka yɪle 'nyian dɪ oo, 'pian 'an 'ka 'ta wɪ man 'nan, ka -fɔ Zozi -sru 'ta wɔnɔn tɪglɪ 'a. 'Ka 'ci 'e 'kɔn -tɔwli! ɛn 'ka 'wulo -ji 'nrɔn 'wɪ -tɔwli 'da, -e 'ka Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuila 'man min pɛɛnɔn 'va. 28 Te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji 'ka 'nanmannɔn 'le 'wɪ nɛn waa dra 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔɔnman 'nan 'o 'fli 'si Bali man -kɔɔbli. Bali -taa "o -nan -nyanɛ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ka ya -si nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da. ɛn 'wɪ zɪɛ e "sia Bali va. 29 Kɔɔ Bali 'ka "yi 'drɛɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra Crizi da 'saza dɪ, 'pian 'nan -e 'ka yɪ yɪ Crizi -le "wɛan. 30 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an yɪ -tɔwli 'nɛn maan 'yɪ bɛ, -a 'lein 'bɔ 'ji nɛn ka cɪ. Kaan 'yɪ te an ya 'an yɪ yɪnan Crizi -le "wɛan, ɛn kaa maan 'nan an ya yɪ yɪdɪ zɪɛ -a -ji "nyian.

2

1 Maan -tɔa 'nan ka ya 'ka lɛadɪ Crizi man, ɛn 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da. ɛn 'ka cin siiman yɪdɪ "yi "a. ɛn 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei "a 'e 'sɛndɪ 'e cin va. ɛn 'ka cin nyrinda "sia. 2 Ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a dra, 'pian 'kaan 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. 'Ka 'ci -pɔan 'e 'kɔn -tɔwli, ɛn 'ka 'wɪ 'tɔwli "yɪ "yi, ɛn 'ka 'ci wɪ 'e 'kɔn -tɔwli, ɛn 'ka 'wulo -ji 'nrɔn 'wɪ -tɔwli "da. 3 Maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ 'tɔ drɛ te e ya bɔɛ "blɪdɪ pɛ -ji dɪ. ɛn "nyian te e ya 'ka 'bɔ 'fli -kɔɔndɪ "tun "a dɪ. 'Pian 'ka 'fli drɛ "wɛnnɔn, -e 'ka min peenun 'sia 'e 'mlin 'ka da. 4 Te 'ka 'va min -tɔ 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛ "dɪ, 'pian min peenun -le 'wɪ "yi "nɛn 'e -wɛɛ.

5 -Pɔan "tɔwli "nɛn Zozi Crizi -a 'pa 'e 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji.

6 Crizi nɛn e ya paan "le Bali -le 'wɪ 'zɔ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, ya'a -wɛɛɛ 'nan 'e 'fo Bali -a -trilii dɪ,

7 'pian 'e 'bli 'si 'wɪ zɪɛ -a da, ɛn e drɛ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ. 'E 'fli drɛ "le blamin -le 'wɪ 'zɔ, ɛn e min drɛ wɪ drɛ.

8 E wɪ "man, ɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn.

'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ, e 'ta 'wɔla "da -trilii, ɛn e drɛ -a -kadɪ -a. -Ka zɪɛ, yaa 'wɔ yiba "plan da "le plɔanzan -le 'wɪ 'zɔ.

9 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa drɛ zɪɛ, -yee "wɛan nɛn Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da. ɛn 'tɔ nɛn e cɪ fɛ pɛɛnɔn 'tɔ 'ta lou "bɛ, yaa -nɔn -yrɛ.

10 Bali 'tɔ zɪɛ -a 'pa "man, 'nan -e laji lou "fɛnun pɛɛnɔn 'lee 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn 'lee 'trɛ 'wlu fɛnun pɛɛnɔn 'o "pɔ -sɔɔnla Zozi 'wlu.

11 ɛn "nyian bɛ, -e o pɛɛnɔn 'o vɪ 'nan, Zozi Crizi a Minsan -a. 'Wɪ zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali 'tɔ drɛdɪ -dan a.

'Ka 'kɔn 'ka 'bidɪ 'trɛda "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zɔ

12 -Yee "wɛan 'an beenun, 'ka 'ta wɔla Bali wei da, "le zɪ ka drɛdɪ 'sia 'va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ nɛn kaa -si 'sia bɛ 'ka yɪɛ -trɔa "da "klandɪ -a Bali lɔ, -e 'e -kɔɔn 'nan ka ya 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji. Wa'a vɪɛ 'nan 'ka drɛ 'an yɪɛ man 'saza dɪ, 'pian -a "yi mlin 'bɛ nɛn an 'ka 'nan dɪɛ, -e 'ka drɛ 'e 'ciɪla "da. 13 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ 'bɛ cɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, ɛn -yɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan 'ka drɛ "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

14 'Cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, te 'ka wun-wun "vɪ dɪ, ɛn te 'ka 'sa -fɔ dɪ! 15 'Ka drɛ zɪ, -e 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'pa 'ka man dɪ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ. ɛn "nyian bɛ, minnɔn nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'ka 'naan o man dɪɛ, -e 'ka 'kɔn o yei Bali -le 'nennun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwli 'ka o man dɪɛ waa. 'Ka 'bi o yei "le zɪ mɛn crɛn "bia laji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 16 'Ka 'tɔ Bali wei nɛn e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ bɛ -a da 'plɛblɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -e tɔ nɛn Crizi -taa "man "bɛ, 'an 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ 'ka 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, 'nyranman pɛɛnɔn nɛn maan 'pa 'ka 'va 'lee 'an "koe pɛɛnɔn nɛn maan -nyan 'ka 'va bɛ, -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ.

17 'Cee yi -tɛradɪ Bali da bɛ, e ya 'cee Bali -pandɪ -a. -Te waan 'tɛ bɛ, e ya "le 'nan 'sraga bɔvɛ nɛn waa 'pa 'cee Bali -pandɪ da. -Te 'wɪ zɪɛ e drɛ bɛ, 'an cɪ "nranman, ɛn -kaa pɛɛnɔn 'ci "nranman 'e cin va. 18 ɛn "nyian "cee 'va zia bɛ, 'ka 'ci 'e "nran, -e -kaa cɪ 'e "nran 'e cin va.

Pɔla "vale 'e Timote "paa -sia

19 'An yi -tɛala Minsan Zozi da 'nan, yaa -si -nɔan -e 'an Timote 'pa "sia 'ka 'va "nyiandɔ. Maan dra zɪɛ -e 'an 'ka 'ta wɪ man, te 'an "koe "a 'e 'tɔdɪ 'an da. 20 Timote nɛn

maan "paa -sia 'ka 'va, koo min pee 'ka 'gu te 'ka 'nan wɪ a "man tɪglɪ "le zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'an man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ²¹ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun pɛɛnɔn a 'o 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛnan, 'pian o 'ka 'wɪ nɛn Zozi Crizi cɪ "va "bɛ -a -wɛɛnan dɪ. ²² Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, Timote a min nɛn min yi -tɛala "da "bɛ -a. E 'wɪ dra "le 'nan 'nɛn nɛn 'e "tɪ wei maan "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'E 'fli -nɔn Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -ji "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ.

²³ Timote zɪɛ, -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an "paa -sia 'ka 'va "nyiandʊ. Maan "paa -sia tʊ nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, maan -ci ye bɛ -a man. ²⁴ En 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, an yi -tɛala Minsan da 'nan o "sia 'an man -e 'an 'bɔ 'an 'lʊ "nyian 'ka 'va nun.

Epaprodi -le 'wɪ

²⁵ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, e ya "yi -e 'an Epaprodi nɛn -kaa "bʊɪ Zozizan 'a bɛ, -a li 'e da 'ka 'va. 'Kʊ 'vale -a kʊɛ 'nyranman 'pa 'e cin va, en 'kʊ 'vale -a kʊɛ yra 'yɪ 'e cin va. -A 'bɔ nɛn kaa 'pa 'sia 'an 'va, en fɛnun pɛɛnɔn nɛn kɔ 'e -nɔn 'mɛn bɛ kaa 'pa -yrɔ. ²⁶ 'Ka dra Epaprodi 'bɔ -tɛa 'kpa tɪglɪ. En "nyian bɛ -a 'wɪ "naan "man 'nan ka 'yee man "yaadɪ 'wɪ 'man. ²⁷ 'Wɪ 'kpa nɛn! -A man yaa 'kpa tɪglɪ, -a -kadɪ -fɔla tʊ, 'pian Bali -a nyrinda 'si. Wa'a vɪɛ 'nan -a 'saza nɛn Bali -a nyrinda 'si dɪ. 'An nyrinda -sɛn "nyian Bali da, 'dʊ -e 'an 'man 'e vɪɛ 'e 'fʊ 'yuo dɪ -le "wɛan. ²⁸ Maan "paa -sia 'ka 'va "nyiandʊ, 'nan -e te kaa 'yɪ bɛ -e 'ka 'ci 'e "nran. 'Wɪ zɪɛ e "mɛn 'ci "nranman "nyian. ²⁹ -Te e 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, 'ka 'sia ci "nrandɪ -dan a, "le zɪ Zozinɔn -a dra bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Minnun nɛn o 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'ka o bɔ 'e 'ciɪla "da. ³⁰ Koo Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan -a -kadɪ -fɔla tʊ. 'Pian 'e 'bli 'si 'yee 'belidɪ lɛ, en e 'pa 'an 'va, ka 'ka 'nan -kogo dɪ -le "wɛan.

3

Zozi Crizi -towli 'bɛ min "sia 'wɪ 'ji

¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ 'an "bʊɪ Zozinɔn, 'ka 'ci 'e "nran 'nan ka drɛ Minsan -le vɛ -a. 'Wɪ -towli "nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'va bɛ, -te maan ve tian 'cɛɛ bɛ, -a vɪdɪ 'ka 'an "koe 'nyaan "fo "dɪ. En "nyian bɛ e ya 'cee 'wɪ "yi "a.

² 'Ka drɛ "yi min -wɪdɪnun va! O Bali -le 'wɪ "paaman min -ji -wɪdɪ. Wɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va 'vaa -e 'ka 'kɔn

'saun Bali 'lɛ. ³ 'Pian minnun nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va tɪglɪ bɛ, -kaa 'bɔ nɛn. -Cɛɛ cɪ Bali -le minnun tɪglɪ 'a, koo Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ. -Yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ -maan en -kaa "sua. En "nyian bɛ -ka 'a yi -tɛala -kaa 'bɔ 'fli -le 'plɛblɛ da dɪ, 'pian Zozi Crizi -le 'plɛblɛ da nɛn -kaa yi -tɛala.

⁴ 'Mɛn vɛ bɛ, an -kɔlaman paan -e 'an yi -tɛra 'an 'bɔ 'fli -le 'plɛblɛ da. -Te min -a ve paan 'nan 'e 'wɪ dra 'e 'bɔ le 'plɛblɛ 'a bɛ, mɛɛn cɪ -a tɛdɛ -a. ⁵ Koo waan 'fɔ -klɔnmɔn -va 'an 'ya yi 'sɔrazan da. En 'an "tɪ 'lee 'an "bʊ "a Izraɛl 'nɔn 'a. O "sia Benzamɛn -le kunnin -wulo da. Maan ve 'nan Ebre min 'bɛ 'an 'ya, en an ya Ebre 'wɛɛ tɪglɪ 'a. -Te e ya 'ta wɔdɪ Zuif 'nɔn 'le -pei da -a bɛ, maan drɛ 'sɛzɛ "le Farizɛn 'nɔn 'a dra bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁶ An 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun da "bʊɪ "le "wɛan, an 'tɛ 'pa -leglizi 'nɔn da. -Te e ya min nɛn e cɪ tɪglɪ 'ta wɔdɪ -a -pei -tɔ wɪnun da bɛ, min -tʊ 'ka 'mlinɛ 'an da 'bɛ 'nan "fo "dɪ.

⁷ 'Wɪnun nɛn "nɛn maan ye 'an 'yɪɛ -goei 'wɪ -dan tʊ -a bɛ, 'bɛ nɛn 'sɪɛn 'gʊɛ Crizi -le "wɛan ma'an ye "nyian fɛ -tʊ -a dɪ. ⁸ 'Wɪ 'kpa nɛn! Maan ye 'sɪɛn 'wɪ "tun "a, koo drɛdɪ Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "yi "mlian 'wɪ pɛɛnɔn da. Crizi -le "wɛan 'an 'bli 'si fɛnun pɛɛnɔn da, en an o ye 'an 'yɪɛ -goei "le bli da -pʊ -le 'wɪ 'zʊ. An ya "vale 'nan Crizi 'e drɛ 'mɛn vɛ -a, ⁹ en an drɛ Crizi -le vɛ -a. Ma'an wɛɛman "nyian 'nan 'an 'ta wɔla -pei -tɔ wɪnun da, 'vaa -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan, 'an yi -tɛala Crizi da -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. Koo Bali min "siala min tɪglɪ 'a min -le yi -tɛradɪ Bali da man. ¹⁰ 'An 'ji wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nan 'an Crizi -tɔ 'kpa tɪglɪ, en 'plɛblɛ nɛn Bali -a wluan 'a 'kanɔn 'va bɛ, 'e drɛ 'mɛn vɛ -a. En "nyian bɛ, yra nɛn Zozi 'a 'yɪ bɛ "an "yɪ. En -yee -ka nɛn yaa 'wʊ bɛ, an 'sia "le 'nan 'an 'bɔ 'bɛ 'ka. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'an 'ji, -e 'an -kɔla wluandɪ -a -kanɔn 'va "le -yee 'wɪ 'zʊ.

¹² Ma'an vɪɛ 'nan an 'bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan 'va dɪ. En -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan an drɛ min nɛn -yee 'wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ Bali 'lɛ 'va bɛ -a dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan 'an 'ko tian 'an 'lɛ -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ 'an yɪ. Zozi Crizi 'an drɛ 'yee vɛ -a 'va 'le "wɛan.

¹³ 'An "bʊɪ Zozinɔn, ma'an nɔnman 'an 'ji 'nan fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, maan

'yi 'va di. 'Pian 'men ci "nrɔndɪ a -tɔwli, -nyɾen 'nan, 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an -sru "bɛ, 'an 'ci 'e 'san 'bɛ man, ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an 'lɛ zia bɛ, maan -wɛɛman 'nan 'an bɔ 'bɛ 'nan. ¹⁴-Yee "wɛan maan dra 'nan -e 'an bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan, -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, 'an yi. Bali -ta Zozi 'a, ɛn e -kaa laabu 'nan -e -kaa -kopa zɪɛ -a yi laji.

¹⁵ -Kaa pɛɛnɔn nɛn -kaa ci Bali -le 'wɪ 'ji ceje bɛ, -cee 'wulo -ji "nrɔndɪ 'e 'kɔn -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da. -Te min -mienun a 'ka yei 'nan 'ka wei 'ka waa -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da dɪɛ, Bali -taa -a fa 'silɛ 'cɛɛ. ¹⁶ 'Pian e ya 'le 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn cɛɛ 'ci 'man 'va bɛ 'ka 'ta wɔla 'bɛ da.

'Ka drɛ Pɔl si dɾɛnɔn 'a!

¹⁷ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka drɛ 'an si dɾɛnɔn 'a! Minnun nɛn -wee 'ta wɔ -pɛ a "le zɪ kaa -nan 'yi 'kɔ 'lɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, o nɛn 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔn "mannɔn 'a. ¹⁸ Maan 'vɪ tian 'cɛɛ 'e 'pa -a "kaga, ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'an yɾa -le yiɛ 'yi 'a 'nan: Minnun "kaga "a, te -wee 'ta wɔ -pɛ -a -kɔnman 'nan o ya Crizi -le yiba "plan 'nanmannɔn 'a. ¹⁹ Minnun zɪɛ, o klu -taa 'sulɛ 'trɛda, wa'a 'ko Bali va di. 'O 'bɔ ci 'sɔ wɪnun bɛ, -yɛɛ ci "le -wee Bali -le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ nɛn kɔ 'e o -tɛ paan 'yɾa -a bɛ, e ya 'pian -wee ci "nran wɪ -a. 'Trɛda wɪnun 'gɔvɛ -a da nɛn 'o 'ci "nrɔnman. ²⁰ 'Pian -cee vɛ bɛ, -cee 'fla a laji lou. -Kaa ya Minsan Zozi Crizi man -pɛnnan 'nan 'e 'si 'nan nun -e 'e 'ta -kaa 'si 'wɪ 'ji. ²¹ E -taa -cee 'trɛda 'kɔlɛ nɛn e ci 'e yɾa yɪnan 'gɔvɛ -a man lilɛa -e 'e drɛ "le 'nan 'e 'kɔlɛ nɛn e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee 'plɛblɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ fɛ pɛɛnɔn a 'e pladi "wlu "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn yaa dra.

4

¹ -Yee "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, 'ka 'nan wɪ a 'an man "le 'an 'ka yi, ɛn 'cee "wɛan 'an 'ci "nranman e -ciala "da. ɛn "nyian bɛ cɛɛ 'an 'blɔ -tɔa "da. 'Wɪ nɛn kɔ 'ka drɛ 'lɔɔ -e 'ka 'fɔ Minsan -sru 'ta wɔnɔn -a bɛ, -nyɾen 'gɔvɛ:

² Evodi 'lee Sɛntik, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan 'ka 'wulo -ji wɪ 'e 'kɔn -tɔwli, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a. ³ ɛn 'i 'bɔ "nyian, i ya 'an 'pa "vazan tɪglɪ 'a. Maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i 'pa lɪmɔnnun zɪɛ o va. Kɔɔ kɔvɛ 'nyranman 'pa waa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdi -a. ɛn o 'nyranman 'pa "nyian o 'vale Kleman 'lee 'kɔvɛ 'nyranman 'panɔn -mienun -a. Bali o pɛɛnɔn 'tɔ crɛn -tɛ 'yee 'fluba 'ji. 'Yee 'fluba

zɪɛ minnun nɛn 'belidi nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wɔlɔ "bɛ -a -ji nɛn o 'tɔ ci.

⁴ 'Ka 'ci 'e 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man 'e "nrandɪ 'nan 'ka drɛ Minsan -le vɛ -a! Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e "nran! ⁵ 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va. Minsan -tadi 'bɔ 'kogo.

⁶ Te 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔ da -e 'ka 'wulo -ji 'e 'kɔ 'koun di. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ, fɛ nɛn e kɪ 'ka man bɛ 'ka laabu Bali lɔ, te ka ya Bali trɔv 'banan. 'Ka laabu -yɾɔ, te kaa muo -fɔa. ⁷ 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali -le -fɔdi -trɔɔ nɛn wa'a kɔnman min -le 'wɪ 'tɔdi man dɪɛ, 'e yiɛ 'tɔ 'ka 'va, te 'ka 'ci yɾa "tra, te 'ka 'wulo -ji wɪ a -trɔɔ, ka ya Zozi Crizi -le vɛ -a -le "wɛan.

⁸ 'An "bɔɪ Zozinɔn, maan -fɔala "nyian "va 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e ci 'e 'sɔdi 'ji "bɛ -a da. ɛn 'wɪ nɛn yaa -maan min yiɛ "naan min man bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ɛn 'wɪ nɛn e ci tɪglɪ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ɛn 'wɪ nɛn e ci 'saun Bali 'lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ɛn 'wɪnun nɛn min a ye "yi ɛn min "we man "yi "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ɛn -te 'wɪ 'tɔ a, waa -nan ye min lɔ, te e "sɔa min lɛ ɛn e min 'bɔ 'tɔ dra -dan bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ⁹ 'Wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'lee 'wɪ nɛn kaa tranla bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. ɛn 'wɪ nɛn kaa man 'an da 'lee 'wɪ nɛn kaa -nan 'yi 'an 'lɔ bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. -Te kaa drɛ zɪɛ, Bali nɛn e -fɔdi -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e -kɔan 'ka 'va.

Pɔl Filipv 'nɔn muo 'fɔ

¹⁰ 'Pa nɛn ka -ta "nyian -a wɔlɛ 'an 'va bɛ, yaan 'ci nran e -ciala "da. ɛn 'wɪ nɛn kaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan an Minsan muo -fɔa -dan. Maan -tɔa 'nan, kaa man -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man, 'nan 'ka -taa 'palɛ 'an 'va, 'pian -si nɛn kɔ 'ka 'sia bɛ ka'a -kɔlɛ -a yɪdi -a di. ¹¹ Wa'a vilɛ 'nan fɛ -tɔ 'wɪ a 'an man, -yee "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ an ci -a vɪnan di. 'Pian zɪ kɔ 'an drɛ 'lɔɔ -e te an 'ka 'an 'ladi min lɔ fɛ da dɪɛ maan -tɔa. ¹² Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan -te e ya 'yalɛ -tɛdi -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. ɛn -te e ya fɛ yɪdi -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "min man bɛ, ma'an koda tɔa -a -tɔ -lɔ "fo "di. -Te e ya -blɪfɛ "kaga yɪdi -a oo, ɛn -te e ya dra -tɛdi -a oo, ɛn -te e ya fɛ "kaga "yɪdi -a oo, ɛn -te e ya fɛ 'ka min lɔ di -a oo, ¹³ 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, maan "kuan 'an 'pɛ "fli "a Zozi Crizi nɛn 'an 'tɔ -kli -a bɛ -yee "wɛan.

¹⁴ 'Pian 'cee 'pa nɛn kaa 'wɔ 'an 'va 'mɛn yɾa yɪdi -ji bɛ, kaa drɛ "yi. ¹⁵ Filipv flanɔn,

kaa -təa 'ka 'bəa 'nan, tʊ nən an Bali -le 'wɪ
'nənnən vɪdɪ pou 'sia, ɛn an 'si 'cee 'ləglən 'ji
Masedəa bɛ, -ləglizi -təwli "nən e 'pa 'an 'va
bɛ, 'ka 'bə nən. ɛn -cɛɛ tə -kaa cin wlu 'wɪnun
drɛnan. ¹⁶ Kəə tʊ nən an ya Tesalonik flə
bɛ, cɛɛ 'pa 'an 'va 'e 'pa -a "fli yaa fɛ nən -
a 'wɪ cɪ 'an man bɛ -a. ¹⁷ Wa'a vɪlɛ 'nan an
ya -a -wɛɛnan 'nan minnun 'o "yi "drɛ 'mɛn
dɪ. 'Pian 'wɪ nən maan -wɛɛman "bʊv "bɛ, -
nyrɛn 'nan, 'cee "yi "nən kaa drɛ 'mɛn bɛ, 'ka
"nən "blɪ 'e 'ciɪla "da.

¹⁸ Bɛ nən 'gʊɛ, fɛ nən kaa -nən Epaprodi lɛ
'nan 'e 'ta -a 'mɛn bɛ, maan 'yɪ 'e pɛɛnən. E
'bə maan 'e 'ciɪla "da. 'Cee "yi "nən kaa drɛ
'mɛn bɛ, e ya "lɛ 'nan Bali -panvɛ nən kaa -
nən, ɛn -a -koei 'nənnən 'ko laji -e 'e Bali ci
'sə bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ.

¹⁹ Fɛ pɛɛnən nən e klɪ 'ka man bɛ, Bali nən
maan "sua bɛ e -taa -a -nən lɛ 'cɛɛ. -A yɪfɛ
nən -a -kəən "manvɛ "ka "dɪɛ, Bali -ciɪla Zozi
Crizi -va -e 'e 'nən 'cɛɛ.

²⁰ -Kaa "tɪ Bali 'tə 'e drɛ -dan 'li 'trilii.
Amɛn!

Pəl 'wɪ 'lɛ 'sran o 'tə bʊdɪ -a

²¹ Minnun pɛɛnən nən Zozi Crizi -le
"wɛan o ya Bali -le vɛ -a bɛ, an 'o 'tə bo. -Kaa
"bʊv Zozinən nən kʊ cɪ waa 'gʊɛ o 'ka 'tə bo.

²² Minnun pɛɛnən nən o drɛ Bali -le vɛ -a bɛ,
o 'ka 'tə bo. Mingənnɛnnun tazan nən Rəm
bɛ, -yɛɛ "kənnɛn 'nən nən Bali -le vɛ -a bɛ, o
'ka 'tə bo 'tandan.

²³ Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kən 'ka
pɛɛnən 'va.

'Fluba nen Pól -a cren -tε Kolós 'nón lε

¹ 'An 'bó Pól bε, Bali 'bó 'ci 'só 'a nen an drε Zozi 'le 'pasiazan -a. Mεεn 'fluba 'gυε -a cren -tε 'kú 'vale -kaa "bú Zozizan Timote -a. ² Kú cren -tε 'ka Bali -le minnun nen Kolós fla bε 'cεε. Ka drε 'kú "bú Zozinón 'a, en 'ka 'pε -sru 'ka 'e tóadi Zozi 'le 'wí 'jí dı.

-Kaa "tí Bali 'e 'yee "yí 'lee 'yee -fúdi -tróo -nón 'cεε.

Pól Bali trv 'ba Zozinón nen Kolós fla bε -włε

³ Tυ pεεnón man, -te kú ya Bali trv 'banan 'cee 'wí man bε, Bali nen -kaa san Zozi Crizi "tí "a bε kúa muo -fóa. ⁴ 'Cee yí -teradı Zozi Crizi da bε, kúa 'wí 'man, en 'cee Zozinón pεεnón yídi "yí "bε, kúa 'wí 'man "nyian. ⁵ Fε nen Bali -a 'pla 'cee vε -a laji, en 'ka 'bli a -yρε "bε, -yee "wεan nen ka 'wí zıε -a dra. Fε 'bó zıε Zozi 'le 'wí 'nónnón nen 'wí tıglı 'a bε, zı e 'bóla 'ka 'va bε, en ka -yee 'wí 'man 'e tεdε. ⁶ Zozi 'le 'wí 'nónnón 'lein 'bó nen e 'bóla 'ka 'va bε, e ya fuilanan "man 'trεda fε pεεnón 'nan. Minnun nen waa maan te o 'ta wóla "da "bε, o "nen "a -kónan 'padı -a "da. 'Wí 'túwli zıε -yεε cı drεnan "nyian "cee 'va. 'E pou 'sia yí nen ka 'wí 'nónnón bε -a 'man, en kaa -ci 'man 'kpa tıglı, 'nan 'ka nyrında -sεan Bali da bε -a da. ⁷ -Kaa "bú Zozizan Epafra nen kúε 'nyranman "paa waa, en kúa ye "yí 'kpa bε, 'wí 'nónnón zıε -yεε paa 'ka 'jí. -A -pε -sru 'ka 'e tóadi Crizi -le 'nyranman nen yaa "paa 'ka 'va nun bε -a -jí dı. ⁸ Min yídi "yí "nen Bali lei -a -nyran 'ka 'jí bε, -yεε -nan 'sinan 'pa 'kúε.

⁹ -Yee "wεan 'kú 'bó "nyian, zı kú 'ka 'ta wí 'man bε, kú'a tian 'flinlε Bali trv 'badı -a 'cee 'wí man dı. Kúa laabú Bali ló 'nan, 'e 'wí 'tódi 'lee 'wí 'fa 'si bli nen e "sia -yee lei 'saun 'va bε -a -nón 'cεε, -e zı -a cı 'só wı cı bε 'ka -tó 'e 'ciila "da. ¹⁰ Kú Bali trv 'ba zıε 'nan, -e 'cee 'ta wú -pε 'e -kóon 'nan Minsan -sru "nen ka cı, -e 'e 'só -yρε. En kúa trv 'ba "nyian 'nan -e 'ka 'wí "yí 'tó 'túv pεεnón drε, 'nan -e 'cee Bali -tódi bε 'e 'pa "da! ¹¹ En kú Bali trv 'ba "nyian 'nan, -yee 'plεblε nen -a -kóon 'manvε "ka "dıε, 'e 'ka 'tó 'plεblε -pε pεεnón 'jí. Bali 'e drε zı, -e 'ka "koe 'e vılε 'e 'si 'ka

da dı, -e 'ka 'man -sran 'wı 'jí, te cı "nrandı a 'ka 'ló. ¹² 'Ka 'ka "tí Bali muo "fó! -Yεε -si 'lε 'sú, en "yí "nen yaa 'pla 'yee minnun -le vε -a bε e drε 'cee vε -a. "Yı zıε yaa 'pla 'yee mingónnen trε nen e "bia bε -a da. ¹³ -Yεε -kaa 'si klun -le 'plεblε 'wlu, en -a -pı nen e 'só -yρε "bε yaa -tó -kaa da. ¹⁴ 'Wı nen -a -pı zıε yaa drε bε, -yee "wεan Bali -kaa ta pan 'wú, en e -cee 'wı 'wlıdı fui.

¹⁵ Bali nen wa'a ye dıε, zı e cı bε, -a 'bó nen Zozi -a kóon minnun lε. -Yεε cı Bali -pε drε fεnun pεεnón da "le Bali -le 'nen flin -le 'wı 'zú. ¹⁶ Kóo -a 'bó 'va nen Bali ciıla en e fε pεεnón drε. Fε pεεnón nen min -a ye 'e yıε 'a 'trεda bε, 'lee fε pεεnón nen laji te min 'ka -a 'ye dıε, -yεε o drε. -Nyren "le lei -wlıdınun -le 'wı 'zú, en -nyren "le fεnun pεεnón nen 'plεblε a -włó "bε -wee 'wı 'zú. Bali ciıla 'e 'pı Zozi 'va en e fεnun pεεnón zıε -a drε. -A pεεnón zıε o ya -nan 'nan, -e 'o -a -pı 'tó drε -dan. ¹⁷ En Zozi Crizi 'bó 'bε cı fε pεεnón 'wulo -a, en -yεε o man dra. ¹⁸ -Yεε cı -leglızi nen -a 'bó po -a bε -a -wulo -a, en -yεε cı -a pou -a. -Yεε cı min tεdε nen e wluan -kanón 'va bε -a, 'nan -e 'e 'kón fε pεεnón 'lε. ¹⁹ E ya Bali 'bó 'jí 'nan 'yee -dan nen 'e cı -a bε, 'e 'nyran a 'e 'pı -va. ²⁰ En e ya "jí "nyian 'nan 'e -ciala 'e 'pı -va -e 'e fε pεεnón yei "sen 'e cin va 'o 'vale 'e 'bó 'a. Zozi 'le -ka nen yaa 'wú yıba "plan "da en -a nyen -sran bε, -yεε -maan 'wı 'ka "nyian Bali 'lee fε -tú yei "fo "dı. Fε pεεnón nen laji oó, en fε pεεnón nen 'trεda oó, 'wı 'ka 'o 'vale Bali -a o -tú yei "dı.

²¹ 'Ka 'bó "nyian, 'wı 'túwli zıε e ya 'cee vε -a. 'E tεdε bε, te ka ya 'ka 'sidı Bali man -kóoblı, en ka ya -a 'nanmannón 'a. 'Ka drε wı -wlıdınun 'lee 'cee cı "nróndı 'wlıdı 'bε -cı -kóonman zıε. ²² En 'bε nen 'gυε, Zozi 'le -ka nen yaa 'wú "le blamin -le 'wı 'zú bε, -yee "wεan Bali 'ka drε 'e beenun -a 'nan, -e 'ka -pli 'e man, te ka ya 'saun 'e 'lε, en 'wı 'wlıdı 'ka 'ka man dı, en 'tó 'tú 'ka 'e 'padı 'ka man dı. ²³ -Yee "wεan 'ka 'tó 'plεblε! Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da yí -teradı -a Zozi da dı! Fε nen Bali -a 'pla 'cee vε -a laji bε, te 'ka 'bli 'si -yρε "dı! Fε 'bó zıε Zozi 'le 'wı 'nónnón nen kaa 'man bε, -yεε -cı 'si 'cεε. En Zozi 'le 'wı 'nónnón nen waa 'sinan 'pa minnun pεεnón lε bε, -a fuiladı "man "nen 'an 'bó Pól -a "paa 'nyranman -a.

Pól -le 'nyranman

24 'An yra nen an ci -a yunan 'gυe, 'ka le nen, en -a 'wι 'an 'ci "nranman. Koo Crizi -le yra yidi be, -a 'le nen an ci -a -srannan. An ya 'an yra yunan -yee -leglizi nen -a po a be -a man. 25 An dre -leglizi -le 'nyranman 'pazan 'a, koo Bali 'bo 'be 'nyranman zιe -a -peba 'wυ 'an 'lo, 'nan -e 'an 'yee 'wι vι 'cee 'e pεenon. 26 Bali -le 'wι 'bo zιe, 'li be te e ya 'e yoodi minnun man. 'Pian 'be nen 'gυe, Bali -a koon 'wein minnun nen o ci -yee ve -a be -wle. 27 Koo -a -cin a Bali ji 'e 'cen 'nan, 'e 'wι yoodi zιe -a ta boala 'yee minnun le -e 'o -to 'nan, 'wι yoodi 'bo a -dan, en -a -koon "manve 'ka "di. En minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, e ya -wee ve -a "nyian. 'Wι yoodi 'bo nen 'nan, kaa nen ka 'ka Zuif 'non 'a die, Crizi a 'ka yei, en -yee -maan 'ka 'bli a "da 'nan Bali -le mingonnen tre be, 'ka -koo "da.

28 -Yee 'wι nen kua ve minnun pεenon le. 'Wι 'todi -a nen kua "paaman o ji, te kv -ko 'wι pladi -a -wle. Kua dra zιe 'nan, -e minnun pεenon 'o dre ceje Crizi -le 'wι 'ji. 29 'Wι zιe -yee "wean nen an 'nyranman "paa, en 'an 'fli -mean dra. Crizi -le 'pleble nen e 'nyranman "paa -a 'an man 'pleble 'gυe, -yee -maan an -kolaman 'wι zιe -a dredi -a.

2

1 'Wι nen an ci -a drenan 'cee ve -a 'gυe, 'lee Zozinon nen Laodize be -wee ve -a 'gυe, 'lee Zozinon -mienun nen wa'a tian "nyian 'an yile 'o yie 'a die -wee ve -a 'gυe, an ya "vale 'nan 'ka -to 'nan e ya "le -kuli man nen an ci. 2 An ya -a drenan zιe 'nan, -e 'ka "koe 'e 'to 'ka da, en "nyian -e yidi "yi 'e 'kon 'ka yei, te 'ka yie -toa 'ka cin va. An ya -a drenan zιe "nyian 'nan, -e 'cee 'wι 'todi 'e 'ciila "da, toon -e Bali -le 'wι yoodi be 'ka -ci man. -Yee 'wι yoodi zιe Crizi nen. 3 En Crizi 'bo 'va nen Bali -le 'wι 'todi pεenon ci, en -yee ta boala min le.

4 An 'winun zιe -a 'vι 'cee 'nan -e min 'e vile 'e 'ka see "paa 'e wei -a, -e 'ka 'si -si tigi da di. 5 'An 'ka 'ka "sron "kogo di, 'pian 'men ci "nrondi pεenon a 'ka 'va nun. Ci "nrandi a 'an 'lo, koo maan -konnēn 'yi 'nan 'ka 'ci "nrōnman 'wι 'towli "da, en ka ya 'ka 'todi -kli 'cee yi -teradi Crizi da -ji.

6 Ka wu "man 'nan Zozi Crizi 'be ci 'ka 'san -a, -yee "wean 'ka 'fu 'ka leadi "man! 7 'Ka 'kon Zozi 'va "le yiba "nen -a "sein "a 'tre 'ji 'pleble be -yee 'wι 'zv. En "nyian "le 'kon nen

waa -pu -fo 'pleble be -yee 'wι 'zv. Yi -teradi Zozi da nen waa paa 'ka 'ji be, 'e 'kv 'padi -a "da. En 'ka Bali muo "fo -tidi.

'Ka dre 'yi minnun nen o Bali -le 'wι ve 'wlu 'a be o va

8 'Ka yie 'to 'ka 'fli -va! Te min -tu 'e 'ka see "paa 'yee 'wι 'todi -a -e 'ka 'si -si tigi da di! 'Winun nen yaa ve be e ya 'wι "tun "a, en 'winun nen blamin -a "nrōnman 'e 'wulo -ji -e 'e vι be -nyren. Lei -wlidunun 'pa 'nyranman nen, zιe. Ya'a 'sia Crizi -va di.

9 Te min 'e 'ka 'man yi di! Koo min nen e Bali koon minnun le -pe pεenon 'ji be, Crizi -towli "nen. 10 En Crizi 'bo man nen ka ci 'ka leadi, -yee "wean fe -tu 'ka 'e 'klidi 'ka man Bali -le 'belidi va di. Fenun pεenon nen 'pleble a -wlo en o min "paala be -yee ci o da.

11 En "nyian 'cee leadi Crizi man be, e ya 'ka 'fodi -klōnmōn -va -a. 'Ka 'fodi -klōnmōn -va zιe, e 'ka 'nan blamin plo 'pla 'ka man 'e 'pe -a di, 'pian Crizi -va nen e 'si, en -a -ci nen 'nan 'ka 'vale 'wι 'wli di "a ka cee 'e cin man. 12 'Ka -batize nen waa dre be, e ya "le min nen ka ci -a 'e tede be -wee 'wυ 'tre 'ji 'o 'vale Crizi -a. En "nyian e ya "le Bali 'ka wluan -kanon 'va 'ka 'vale Crizi -a, koo ka yi -teala Bali -le 'pleble nen e Zozi Crizi wluan -kanon 'va be -a da.

13 Kaa nen ka 'ka Zuif 'non 'a die, 'e tede be 'winun nen o ci 'wli di "be kaa dra. -Yee -maan Bali 'le be, ka ya "le minnun nen o ya 'o 'kadι be -wee 'wι 'zv. 'Pian 'be nen 'gυe Bali 'belidi -non 'cee 'ka 'vale Crizi -a. Bali -kaa pεenon 'le 'wι 'wli di fui -kaa man. 14 'Winun nen o 'wι -toa -kaa man be, -a pεenon a 'e 'cnen -tedi. 'Pian Bali -a fui, en yaa 'le 'ka yiba "plan da. -Yee dre Zozi 'le -kadι -a. 15 En "nyian, fenun pεenon nen 'pleble a -wlo en o min "paala be, Bali o 'le 'ka. -Guliga -bli di -a nen, yaa koon minnun pεenon le 'nan 'e o klι.

16 -Yee "wean -a -si 'ka min -tu -lo -e 'e tin -te 'ka da, fe nen kaa -ble be -a man di, 'lee fe nen kaa -mlian be -a man di. -A -towli "nen "nyian "fedi yinun -a, 'lee mlen yi -tu -a, 'lee 'flinla "yi -a. 17 'Winun pεenon zιe -wee troa 'wι nen e "ta -daa "drele be -a 'le "le -a fulo lei -zv. 'Pian fe 'bo nen -a fulo lei -troa 'si 'le be, Crizi 'bo nen.

18 Minnun nen waa ve 'cee 'nan, 'vaa -e min 'e 'kopa yi Bali va be, 'e 'te 'pa 'e 'fli 'kole da, en "nyian 'e Bali -le 'pasianon nen laji

bε o bɔ bε, te 'ka "trɔɛn "tɔ o wei lɛ dɪ. 'O 'fli -kɔɔnman nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ -a, ɛn -wee -wulo -ji "nrɔndɪ -wliɔ -a -maan 'o 'fli "siala -dandan, te -a -ci "ka "dɪ. ¹⁹ ɛn Crizi nɛn -leglizɪ -wulo -a bɛ, o 'ka 'o lɛadɪ "nyian 'bɛ man dɪ. 'Pian te -yɛɛ -leglizɪ nɛn -a 'bɔ po -a bɛ, -a man dra. ɛn -yɛɛ -maan e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man 'plɛblɛ, ɛn -yɛɛ -maan "nyian -leglizɪ trɔman "le Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²⁰ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'cee -ka nɛn ka 'wɔ 'ka 'vale Crizi -a 'e cin va bɛ, -yee "wɛan lei -wliɔnɔn -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra "le 'nan fɛnɔn zɪɛ -wee 'plɛblɛ a tian 'ka da? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya "vale 'ka 'ta wɔla -wee 'srɔɛnnɔn 'gɔɛ -a da? ²¹ Waa ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ 'gɔɛ -a 'sia dɪ, ɛn te 'ka fɛ 'gɔɛ -a -bli dɪ, ɛn 'bɛ nɛn 'gɔɛ ka'a 'kla 'bɛ man "fo "dɪ! ²² Fɛnɔn zɪɛ o ya -nan 'nan -e min 'e 'man wɪ drɛ -a. 'Srɔɛnnɔn 'bɔ zɪɛ minnɔn 'bɛ -tɔ -pei -a, ɛn minnɔn -le 'wɪ "paadɪ nɛn. ²³ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o bɔdɪ bɛ, 'lee 'tɛ 'padɪ min 'fli 'kɔlɛ da bɛ, 'lee fɛnɔn 'cidɪ bɛ, te min -a 'man bɛ, yaa ye "le 'wɪ 'tɔ winɔn -zɔ. 'Pian te 'srɔɛnnɔn zɪɛ -a -ci "ka "dɪ, kɔɔ blamin cɪ 'sɔ winɔn -wliɔdɪ 'bɛ, ya'a 'bɛ 'sia 'e 'lɔ dɪ.

3

Fɛnɔn nɛn Bali va bɛ -a da nɛn 'ka ci "nrɔn!

¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka wluɔn -kanɔn 'va 'ka 'vale Crizi -a. ɛn Crizi a 'e -nyrandɪ Bali -pɛ "yi "da. -Yee "wɛan nɛn fɛnɔn nɛn Bali va bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ, ² ɛn -a da nɛn 'ka ci "nrɔn tɔ pɛɛnɔn man! 'Pian te 'ka ci "nrɔn 'trɛda fɛnɔn da dɪ! ³ Kɔɔ ka ya "le minnɔn nɛn o -ka 'trɛda fɛnɔn va zia bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, Bali 'belidɪ -nɔn 'cɛɛ 'ka 'vale Crizi -a, ɛn 'belidɪ zɪɛ -a man a 'e yɔɔdɪ Bali 'bɔ 'va. ⁴ 'Cee 'belidɪ 'kpa bɛ Crizi nɛn, ɛn tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a nyan nɛn ka -kɔɔn -a "srɔn, -e 'ka -yee 'tɔ -dan bɛ -a "nɛn "bli.

⁵ -Yee "wɛan 'wɪ 'wliɔdɪ pɛɛnɔn nɛn 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, 'ka 'bɛ yi -ka! -A -mie nɛn "le nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min -le ci "nrɔndɪ 'winɔn zɪɛ -a da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min 'bɔ ci 'sɔ winɔn -wliɔdɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min yie nɛn ya'a 'ciala fɛ da dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ

'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le fɛ -tɔ nɛn min -a -tɔ Bali 'lɛji te yaa "sua. -Yee "wɛan 'wɪ 'wliɔdɪ pɛɛnɔn zɪɛ te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ⁶ Kɔɔ 'winɔn zɪɛ -a man nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnɔn nɛn o 'ka "vale 'o 'ta wɔla -a wei da dɪɛ -wɪɛ. ⁷ Tɔ nɛn te 'wɪ 'wliɔdɪnɔn zɪɛ -wɛɛ 'ka "paala bɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a zɪɛ. ⁸ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wliɔdɪnɔn pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru! ɛn "nyian bɛ, nyran siadɪ, 'lee 'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee 'nandɪ min man bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ɛn "nyian bɛ, "srɔɛnnɔn wɔdɪ 'lee 'wliɔdɪ min man -wliɔdɪ "bɛ, te -a -tɔwli 'e bɔla 'ka 'le dɪ! ⁹ ɛn te 'ka 'wɪ 'sɛn 'ka cin lɛ dɪ! Kɔɔ min nɛn ka cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ 'lee 'ka drɛ winɔn 'cɛn bɛ, ka cɛɛn 'bɛ man. ¹⁰ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ ka drɛ min -trɛ -a. Bali 'bɔ 'bɛ drɛ, ɛn e -ko 'ka liladɪ -a zɪɛ -trilii, -e 'ka 'sia, te 'cee -a -tɔdɪ "paa "da. ¹¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te e 'ka Zuif min -a dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va oo, ɛn -te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a -pɛn min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn 'kɔɔbli -ji min -a oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a nɔan -a oo, ɛn -te min 'ka nɔan -a dɪ oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -nanjean 'ka pɛɛnɔn 'va bɛ, Crizi nɛn. ɛn -yɛɛ cɪ 'ka pɛɛnɔn 'ji.

¹² Bali 'ka 'si "va 'nan, -e 'ka drɛ 'yee minnɔn -a, ɛn e 'ka ye "yi. -Yee "wɛan min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da, ɛn 'ka 'kɔn min 'kpa -a, ɛn te 'ka 'fli 'sia -dandan dɪ, ɛn 'ka 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va, ɛn 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji! ¹³ Te 'ka "bɔɪ -tɔ plu 'ka man dɪ! -Te 'ka "bɔɪ -tɔ 'wɪ drɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka man wɪ 'cɛ. Minsan 'ka 'man wɪ 'cɛ -yee "wɛan 'ka min man wɪ 'cɛ. ¹⁴ ɛn 'wɪ 'tɔwli "nɛn e cɪ -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -wulo -a bɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yɪ "yi. Kɔɔ 'ka cin yɪdɪ "yi 'bɛ -maan 'lɔɔ 'shɛ 'lee -sɛɛ -kɔɔn 'ka yei.

¹⁵ Crizi -le -fɔdɪ -trɔɔ nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va. -Fɔdɪ -trɔɔ zɪɛ -a man nɛn Bali 'ka laabɔ 'nan -e 'ka 'kɔn "le min -tɔwli 'zɔ. -Yee "wɛan 'ka Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man. ¹⁶ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ, 'e 'kɔn 'ka yei 'e 'ciladɪ "da! 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'wɪ "paa 'ka cin ji, te ka -ko 'wɪ pladɪ -a 'ka cin lɛ. 'Ka Bali muo "fɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a, te ka -ko -yee 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a, 'lee -a 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee "drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji

bε -a -fɔdɪ -a. ¹⁷ 'Wɪ oo 'wɪ nɛn kaa dra 'lee kaa ve bε, 'e -kɔɔn 'nan ka ya Minsan Zozi -srɛnɔn 'a. En 'ka 'ciɪla "va -e 'ka -kaa "tɪ Bali muo "fɔ.

'Ka 'wɪ drɛ 'ka cin va 'yi!

¹⁸ Kaa nɛn ka cɪ min nannun -a bε, 'ka 'ta wɔla 'ka -sran wei da! 'Wɪ nɛn e cɪ 'le 'ka drɛ bε -nyrɛn "bε, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

¹⁹ Kaa nɛn ka cɪ lɪ -srannun -a bε, 'ka nan yɪ "yi, ɛn te 'ka o 'pla -pɔan 'tɔndɔn 'a dɪ!

²⁰ Kaa nɛn ka cɪ nannannun -a bε, 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bε 'sɔ Bali lɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

²¹ Kaa nɛn ka cɪ 'nɛn "tɪnɪn -a bε, 'wɪ nɛn e 'cee 'nɛn 'ci -tɔa lou 'ka man bε, te 'ka drɛ -wɪɛ "dɪ, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da!

²² Kaa nɛn ka cɪ nɔannun -a bε, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! Te 'ka drɛ o yɪɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka "klan Minsan lɔ, ɛn 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ 'Nyranman pɛɛnɔn nɛn kaa "paa bε, 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! En 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Minsan lɛ nɛn ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ²⁴ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Minsan 'ka -ko "paa. -Kopa zɪɛ 'yi "nɛn Bali -a 'pla 'yee minnɪn -le vɛ -a bε -nyrɛn. -Yee "wɛan 'ka 'tazan nɛn Crizi -a bε 'ka 'su! ²⁵ 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bε, yaa "nɛn "ye, kɔɔ Bali 'ka min bo "va -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

4

¹ Kaa nɛn ka cɪ o tanɔn 'a bε, 'wɪ nɛn e cɪ "le 'o drɛ min lɛ -e 'e Bali ci 'sɔ bε -nyrɛn 'ka drɛ 'cee nɔannun lɛ! 'Ka 'bɔ "nyian, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, 'ka 'tazan a laji.

'Ka Bali trɔ 'ba ɛn 'ka Bali -le 'wɪ vɪ minnɪn lɛ

² Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da Bali trɔ 'badɪ -a dɪ! 'Ka yɪɛ -trɔa "da, ɛn 'ka Bali muo "fɔ! ³ En "nyian 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔvɛ 'nan, 'e -si -nɔn 'kɔvɛ -e 'kɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnɪn man bε, -a fuɪla "man. 'Wɪ zɪɛ -a man nɛn an ya -pɔ 'kuin. ⁴ -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a vɪ 'wein, "le zɪ e cɪ 'mɛn 'nyranman -a bε -yee 'wɪ 'zɔ.

⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'ta wɔ minnɪn nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o va. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "paala 'ka 'vale waa 'ka yei "bε, te 'ka 'tɔɪ 'e srɛ 'e "tun "dɪ! ⁶ Weinun nɛn o bɔala 'ka 'le bε, 'o 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man "yi, ɛn -a 'nɔnnɔn

'e 'fɔ min man! Kɔɔ e ya "le -te min 'wɪ 'tɔ laabo 'ka 'lɔ bε, 'ka -kɔla -a -sru vɪdɪ -a -yrɛ fɛnyian.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ Kolós 'nɔn lɛ

⁷ -Kaa "bɔɪ Zozizan Tisik nɛn kɔ 'nyranman "paa waa 'gɔvɛ, 'wɪ nɛn 'an man 'gɔvɛ -yɛɛ "ta "lo -a -nan 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. Kɔvɛ ye "yi 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yɪɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. ⁸ Maan 'pa 'sia 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'kɔ 'ta wɪ vɪ 'cɛɛ, ɛn "nyian -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da. ⁹ Mɛɛn 'pa 'sia 'o 'vale -kaa "bɔɪ Zozizan Onezi nɛn 'ka 'bɔ 'va min -a bε -a. Kɔ 'bɛ ye "yi "nyian 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yɪɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -Wɛɛ 'kɔ 'ta wɪ pɛɛnɔn ve 'cɛɛ.

¹⁰ Ariza nɛn 'kɔ 'vale -a kɔ ya -pɔ 'kuin 'gɔvɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. En "nyian Mark nɛn Barnaba "blu -le 'nɛn 'a bε, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. An -yee 'wɪ crɛn -te 'fluba -tɔ -ji bε, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ zɪɛ -a da. E "ta "lo "bε, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹¹ Zozi nɛn waa laabo Zuti bε, "e 'vɪ "nyian 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o yɪ -tɛra Zozi Crizi da bε o yei "bε, min yaaga zɪɛ o 'bɔ 'a nɛn, kɔ 'nyranman "paa. 'Nyranman zɪɛ -nyrɛn 'gɔ. Kɔvɛ -wɛɛman 'nan, minnɪn 'o 'wɪ "man 'nan Bali 'bɛ cɪ 'o da mingɔnnɛn -a. Min yaaga zɪɛ -wee "wɛan 'an "koe "a 'an da 'kpa tɪglɪ.

¹² Epafra nɛn 'ka 'va min -a bε, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zozi Crizi 'suzan tɪglɪ nɛn. Tɔ pɛɛnɔn man bε, e ya 'e kɔaladɪ Bali trɔ 'badɪ man 'cɛɛ. Yaa laabo Bali lɔ 'nan, te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa -yee 'wɪ 'ji dɪ, ɛn "nyian 'nan 'ka drɛ ceje -yee 'wɪ 'ji. En yaa laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bε, 'ka -kɔla -a drɛdɪ -a. ¹³ Maan 'yɪ 'nan, -a "koe "a -nyannan 'ka man 'kpa tɪglɪ, ɛn -a "koe "a -nyannan "nyian Laodize 'nɔn 'lee Irapoli 'nɔn man. ¹⁴ -Kaa bee Luk nɛn -dɔdrɔ -a bε, 'o 'vale Dema -a o 'nan 'o 'ka 'tɔ bo.

¹⁵ Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn Laodize bε, kɔ o 'tɔ bo. En "nyian bε Nifa 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -yee 'kuin bε, kɔ o 'tɔ bo.

¹⁶ -Te ka cɛɛn 'fluba 'gɔvɛ -a ta vɪdɪ man bε, ka -kɔ -a Zozinɔn nɛn Laodize bε -wɪɛ -e "o ta vɪ. En 'ka 'bɔ "nyian, Laodize 'nɔn 'le vɛ bε "cɛɛ ta vɪ.

¹⁷ 'Ka vɪ Asip lɛ 'nan, 'e yɪɛ 'tɔ 'e 'fli -va, -e 'nyranman nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ -yrɔ "bε, -a -pɛ 'e 'sɔ -a drɛdɪ -a.

18 'An 'bə Pəl, an "we 'ka 'va. Mεεn 'ka 'tə
bədı 'gυε -a cɾɛn -tɛ 'an 'bə 'pɛ -a. -A -cin 'e
'kən 'ka 'ji 'nan, an ya -pυ 'kuin.
Bali -le "yi 'e 'kən 'ka 'va.

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tesalonik 'nɔn lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Kʊa crɛn -tɛ -leglizi nɛn Tesalonik bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a.

Bali 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

*Pɔl Tesalonik 'nɔn 'le yi -tɛradɪ Zozi da 'wɪ
'vɪ*

² Kʊ Bali muo -fɔa yi pɛɛnɔn man 'cee "wɛan, ɛn kʊ Bali trʊ "baa 'cee 'wɪ man.

³ 'Cee 'nyranman nɛn kaa "paa yi -tɛradɪ Zozi da -a, 'lee 'nyranman 'plɛblɛ nɛn kaa "paa -a yɪdɪ "yi "a, 'lee 'ka yɪɛ nɛn e cɪra -kaa 'san Zozi Crizi lɛ bɛ, -a -cin a 'kʊ 'ji yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man -kaa "tɪ Bali trʊ 'banan.

⁴ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, Bali 'ka ye "yi. ɛn kʊa -tɔa 'nan, e 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. ⁵ Kɔɔ zɪ kʊ 'lʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, kʊ'a vɪlɛ 'kʊ 'le 'saza "tun "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn, ɛn e 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a, kɔɔ 'nyranman nɛn kʊa 'pa 'cɛɛ bɛ, kaa -nan 'yɪ.

⁶ 'Wɪ 'kpa, Bali 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. Kʊa -tɔa zɪ, kɔɔ ka sɔɔnla 'kʊ "pa "da ɛn ka drɛ Minsan si drɛnɔn 'a. Minnun 'tɛ 'pa 'ka da 'wɪ zɪɛ -a man "kaga, 'pian 'ka wɪ Bali -le 'wɪ man ci "nrandɪ -a. Bali lei 'saun 'bɛ ci "nrandɪ zɪɛ -a -nɔn 'cɛɛ. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi da Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, ka drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "man 'nɔn 'a. ⁸ Kɔɔ 'ka 'va nɛn Minsan -le 'wɪ 'e peɪ 'trɔa, ɛn e fuɪla "man Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ, minnun 'cee yi -tɛradɪ Bali da 'wɪ ve fɛ pɛɛnɔn 'nan. Kʊɛ "cɛɛ 'wɪ zɪɛ 'bɛ ve "nyian minnun lɛ dɪ. ⁹ Minnun pɛɛnɔn -a ve 'ka man 'nan, kʊ 'lʊ 'ka 'va bɛ, ka 'kʊ 'kun fɛnyian. ɛn "nyian 'nan, ka 'si yiba "minnun nɛn ka o -paan "bɛ o -sru. Kaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ te kaa "sua. -Yɛɛ cɪ Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a. ɛn -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a. ¹⁰ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, ka ya -a -pɪ nɛn e -taa 'silɛ laji -e 'e 'ta bɛ -a -pɛnnan. -A -pɪ zɪɛ Zozi nɛn Bali -a wɪuan -kanɔn 'va bɛ, -nyrɛn. -Yɛɛ -kaa "sia Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e cɪ -tanɛn bɛ -a wɪlʊ.

2

Bali -le 'wɪ peɪ 'trɔa Tesalonik 'kɔ?

¹ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, kaa -tɔa 'ka 'fli -a 'nan 'kʊɛ 'lʊdɪ 'ka 'va bɛ -a "nɛn 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ.

² ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, minnun 'kʊ srɔn, ɛn o 'tɛ 'pa 'kʊ da Filipʊ fla 'vaa ɛn kʊ 'bɔla 'ka 'va. ɛn 'ka 'va "nyian bɛ, 'kʊ 'man 'ka 'fʊlɛa flu dɪ. 'Pian kʊ yi -tɛra Bali da, ɛn kʊ -yee 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ. ³ Kʊ "koe 'sia, ɛn kʊ 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ Bali -le 'wɪ nɛn kʊa ve minnun lɛ bɛ, kʊ'a ve 'wɪlʊ 'a dɪ, ɛn kʊ'a ve 'ci "nrɔndɪ -wɪdɪ "a dɪ, ɛn kʊ'a -dawli dra dɪ. ⁴ 'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan 'kʊ vɪ bɛ, -nyrɛn kʊa ve. E 'kʊ 'nanjɛɛn, ɛn e 'kʊ 'yɪ tɪglɪ. -A -nan nɛn e 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ. -Yee "wɛan kʊ 'ka -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ 'sɔ minnun lɛ dɪ, 'pian kʊa -wɛɛman 'nan, 'kʊ 'sɔ Bali nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ -yrɛ.

⁵ Kaa -tɔa 'wein 'nan, kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ see "paa wei -a dɪ, ɛn kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ 'nan -e 'kʊ 'ka 'lɔ fɛ yɪ dɪ. Bali a 'kʊɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a.

⁶ Kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan min 'e 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ dɪ.

-Te e ya 'ka 'bɔ 'a oo, ɛn -te e ya min peenun -a oo, kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan 'o 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ "fo "dɪ.

⁷ Kʊ -kɔlamɛn paan -e 'kʊ drɛ 'ka 'win -ji -trɔ -a, kʊ ya Crizi -le 'pasianɔn 'a -le "wɛan. 'Pian kʊ -fʊ 'ka 'va 'trɔɔ "le zɪ 'nɛn "bʊ 'e yɪɛ -tɔa 'yee 'nɛn 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁸ ɛn 'ka yɪdɪ "yi "bʊɪ "le "wɛan, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "cɛɛ kʊa 'vɪ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'kʊ 'fli -nɔn 'cɛɛ "fo. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man "bʊɪ, -yee "wɛan kʊa drɛ zɪ.

⁹ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'nyranman nɛn, kʊa 'pa 'ka 'va, 'lee 'kʊ "koe "nɛn e -nyan bɛ, -a -cin a 'ka 'ji. Bodrun funnin, te kʊ ya 'nyranman da, 'nan -e 'kʊɛ -blɪfɛ 'e vɪlɛ 'e drɛ 'ka 'tʊ 'win -ji -trɔ -a dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ, te kʊ -kʊ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a 'cɛɛ.

¹⁰ Kaa nɛn ka yi -tɛra Bali da bɛ, tʊ nɛn kʊa drɛ 'ka 'va bɛ, kaa 'yɪ 'nan, 'kʊɛ 'ta wʊ cɛɪn a 'saun, ɛn e ya tɪglɪ, ɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪ. 'Wɪ 'kpa, ka ya 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪnɔn 'a, ɛn Bali "e "ya wo "nyian -a -nan yɪzan -a. ¹¹ ɛn "nyian bɛ, 'wɪ nɛn kʊa drɛ 'ka -tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ bɛ, -a -cin a 'ka 'ji. 'Wɪ nɛn 'nɛn "tɪ -a dra 'yee 'nɛnnun lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ 'cɛɛ. ¹² Kɔɔ kʊ 'wɪ 'plɛ 'cɛɛ, ɛn kʊ 'ka "koe "tɔ 'ka da. ɛn kʊ 'ka trʊ 'ba 'nan 'ka -wɛɛ 'nan 'cee 'ta wʊ cɛɪn 'e 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ 'ka laabu 'nan 'ka mingɔnnɛn -blɪ 'e 'va, ɛn -yee 'tɔ -dan 'e drɛ 'cee vɛ -a.

13 -Yee "wεan ku Bali muo -fɔa "tu pεenɔn man, 'nan Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kva 'vɪ 'cεε bε, 'ka "trɔɛn "tɔ -yɾε, ɛn ka wɪ "man. Ka'a yɪε "le min 'lewei "tun 'zɔ dɪ. 'Pian kaa 'sia fε nɛn e cɪ -a bε -a, Bali wei nɛn. -Yεε cɪ 'nyranman 'panan kaa nɛn ka yɪ -tɛra Zozi da bε, 'ka man.

14 'Kv "bɔvɪ Zozinɔn, fε nɛn kva -tɔa 'nan, 'wɪ zɪε e ya 'wɪ 'kpa -a bε, Zozinɔn nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bε, ka sɔɔnla o "pa "da. 'Tɛ nɛn Zuif 'nɔn 'a 'pa o da bε, -a 'tɛ 'tɔwɪ zɪε, -a 'bɔ nɛn 'ka flɔnɔn cɪ -a 'panan "cee "da. 15 Zuif 'nɔn zɪε, -wεε Minsan Zozi 'tɛ, ɛn -wεε Bali 'lewei vɪnɔn tɛε. ɛn -wεε 'tɛ 'pa 'kv da "nyian. Bali 'ka 'o drɛ wɪ ye "yɪ "fo "dɪ. ɛn -wεε "naan min -tɔdɔ pεenɔn man. 16 O -si -tɔa 'kv 'lɔ 'nan, te 'kv 'kv minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, o va dɪ. Wa'a yɪε "yɪ 'nan, 'kv Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ -wɪε -e Bali 'e o 'si 'wɪ 'ji dɪ. 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, e ya -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ 'padɪ -a "da. 'Pian 'bε nɛn 'gɔε Bali a nyran -blɪnan o va.

Tesalonik 'nɔn dra Pɔl -tɛa

17 'Kv "bɔvɪ Zozinɔn, -a -nan yɪ "fli 'bɔ te -ka'a cin ye dɪ. 'Pian 'kvε ci "nrɔndɪ a 'ka da tu pεenɔn man. 'Ka dra 'kv -tɛa tɪglɪ 'le "wεan, kv ya "vale 'kv "lɔ 'ka yɪε. 18 Kva wεε 'nan, kv "lɔ 'ka 'va. 'An 'bɔ Pɔl, maan ve 'cεε 'nan 'an 'lɔdɪ 'ka 'va yɪ 'pa 'e 'pa -a "fli, 'pian Satan -si -tɔ 'kv 'lɔ. 19 Fε -le "wεan nɛn kva wεε 'nan, kv "lɔ 'ka 'va bε, kɔɔ 'ka 'bɔ "nyian, 'ka da nɛn kv yɪ -tɛala, ɛn 'cεε cɪ 'kvε ci "nran wɪ -a, ɛn 'cεε 'kv 'blɔ -tɔa "da, tu nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "bε -a man. 20 'Wɪ 'kpa, 'cee "wεan Bali 'tɔ -dan -nɔan 'kvε, ɛn 'cee "wεan 'kv 'ci "nranman.

3

Pɔl Timote 'pa 'sia Tesalonik 'nɔn 'va

1 Kv'a 'ka 'ta wɪ maan "fo "dɪ, te 'ka 'nan wɪ a 'kv man bε, -yee "wεan 'kv wei drɛ 'tu, ɛn "kv -fɔv Atɛn fla 'gɔ, 2 'nan -e 'kv -kaa "bɔvɪ Timote 'pa 'sia 'ka 'va. 'Kv 'vale waa, kvε Bali -le 'nyranman "paa 'e cin va Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a. Kva 'pa 'cεε -sia 'nan, -e 'e 'ka man -tɔ 'plɛblɛ, te 'ka "koe "a 'ka da Bali -sru 'ta wɔdɪ -a. 3 Kv 'ka "vale 'nan, Zozizan 'tu 'e 'si -si tɪglɪ da, yɾa yɪdɪ nɛn -kaa man bε -yee "wεan dɪ. Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, 'wɪ zɪε -yεε 'pla -kaa man. 4 Kɔɔ tu nɛn te kv ya tian 'ka 'va bε, kv -fɔ 'e 'flin, ɛn kv 'wɪ zɪε -a 'vɪ 'cεε. Kva 'vɪ 'cεε 'nan, 'wɪ yɪdɪ bɔa -kaa man. -Yεε

cɪ bɔnan -kaa man, kaa -tɔa zɪ. 5 'Ka 'nan wɪ a 'an man "bɔvɪ, -yee "wεan nɛn an Timote 'pa 'sia 'cεε 'nan, -e 'e 'ka 'ta wɪ vɪ 'mɛn. -Te 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da drɛ 'kɔ -o, an ya "vale 'an -tɔa. Kɔɔ nyɛn a 'an 'ji 'nan, Satan nɛn e min "sia -si tɪglɪ da bε e 'ka 'man 'yɪ. ɛn 'nyranman nɛn kva 'pa 'ka 'va bε, e -sɛn 'yia 'e "tun.

6 Zɪ Timote 'lɔ bε e -ta e 'bɔ 'kv man 'gɔ. ɛn e 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'lee 'ka cin yɪdɪ "yɪ 'sinan fɛnyian 'pa 'kvε. Yaa 'vɪ 'kvε "nyian 'nan, 'kv 'cin a 'ka 'ji tu pεenɔn man. ɛn 'kv dra 'ka -tɛa "le zɪ 'ka dra 'kv -tɛa "bε -yee 'wɪ 'zɔ. 7 -Yee "wεan, 'kv "bɔvɪ Zozinɔn, zɪ kva 'man 'nan, ka yɪ -tɛala tian Zozi da bε, 'kv "koe "tɔ 'kv da yɾa yɪdɪnɔn nɛn 'kv 'man 'gɔε -a -ji. 8 'Bε nɛn 'gɔε 'kv 'ci -ta "tra, kɔɔ 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Minsan -le 'wɪ 'ji. 9 ɛn 'cee 'wɪ 'kv 'ci "nranman Bali 'le "fo, -yee "wεan kv Bali muo -fɔa 'tandan. 10 Bodrun funnin, te kv ya 'kv kɔaladɪ Bali trɔv 'badɪ man 'nan, 'e 'si -nɔn 'kvε -e 'kv 'lɔ 'ka 'va. Kɔɔ kv ya "vale 'nan, 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'le nɛn e -fɔ bε, 'kv "paa "da.

11 Kv -kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'san Zozi trɔv "baa 'nan, 'o 'si 'lɛ 'sɔ 'kvε -e 'kv 'lɔ. 12 ɛn kva laabo Minsan lɔ 'nan, 'e 'ka cin yɪdɪ "yɪ 'pa "da 'e 'ciɪla "da. ɛn 'e minnɔn pεenɔn yɪdɪ "yɪ 'pa "da 'e 'ciɪla "da, "le zɪ kv 'ka ye "yɪ "bε -yee 'wɪ 'zɔ. 13 -Te e drɛ zɪε, -a -nan nɛn 'ka 'man -tɔa 'plɛblɛ. 'Tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ɛn ka -kɔan 'saun -kaa "tɪ Bali 'lɛ, tu nɛn Minsan Zozi 'lee 'yee minnɔn -taa "man "bε, -a man. Amen!

4

'Ka -wεε 'nan 'ka drɛ wɪ 'e 'sɔ Bali lɛ!

1 'Kv "bɔvɪ Zozinɔn, kva 'le -sɛanla 'wɪ 'gɔε -a vɪdɪ -a 'cεε. Zɪ kɔ 'ka 'ta wɔ 'lɔɔ -e 'cee 'wɪ 'e 'sɔ Bali lɛ bε, kva paa 'ka 'ji 'va, ɛn ka ya 'ta wɔlanan 'wɪ zɪε -a da. Kv 'ka trɔv "baa Minsan Zozi 'tɔ da 'nan, 'ka 'ta wɔla 'wɪ zɪε -a da 'e 'kv 'e 'lɛ! 2 Kɔɔ 'winun nɛn kva 'pla 'cεε Minsan Zozi 'tɔ da bε, kaa -tɔa.

3 'Wɪ nɛn, e 'sɔ Bali lɛ bε, -a 'bɔ nɛn kva 'vɪ 'cεε, -nyɾɛn 'nan, 'ka 'kɔn 'yee vɛ -a "fo! Te 'ka nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te ka'a cin 'palɛ dɪ! 4 'Pian 'ka -tɔdɔ pεenɔn 'ka 'fli 'kun -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ, te 'tɔ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ. 5 Te 'ka drɛ "le minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ -wεε 'fli -nɔan lɪ -wεεdɪ 'lee -kɔnnɛn -wεεdɪ lɛ. 6 ɛn 'wɪ zɪε -a da

bε, te 'ka 'tʊ 'e 'wɪ drɛ -wɪdɪ 'e bɔɛzan -tʊ -va -a nan -wɛɛdɪ -a dɪ! Kʊa 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn kʊa -fɔa "nyian 'ji 'nan, Minsan 'wɪ "nɛn -kɔnman min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ -yrɛ. ⁷ ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka -kaa laabʊɛ 'nan -e -kaa fli -nɔn lɪ -wɛɛdɪ 'lee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ lɛ dɪ. 'Pian e -kaa laabʊ 'nan -e -kaa drɛ 'yee vɛ -a "fo. ⁸ -Yee "wɛan min nɛn e weinun zɪɛ -a -fɔla 'e "trɔɛn -sru "bɛ, min wei "cɛɛ yaa -fɔla 'e "trɔɛn -sru "dɪ. 'Pian Bali nɛn e 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ bɛ, -a wei nɛn yaa -fɔla 'e "trɔɛn -sru.

⁹ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, -te e ya 'ka cin yɪdɪ "yi "a bɛ, e 'ka "nyian "le 'kʊɛ 'crɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ. Bali -a paa 'ka 'ji 'va. ¹⁰ ɛn -kaa "bʊɪ Zozinɔn nɛn o ci Masedɔa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji bɛ, ka ya o yinan "yi. 'Pian kʊa laabo tian 'ka 'lɔ 'nan, 'ka o yɪ "yi 'e 'ciɪla "da.

¹¹ ɛn zɪ kɔ 'ka 'blɪ te 'ka 'man yra flu bɛ, -a -cin nɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji! 'Ka 'tɔ 'si minnun -le 'wɪ 'ji! 'Ka 'nyranman 'pa 'ka 'pɛ -a -e 'ka "nɛn "fɛ -blɪ! 'Wɪnun zɪɛ kʊa 'vɪ 'cɛɛ 'va. ¹² 'Ka drɛ zɪɛ, -e minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ, o yɪɛ 'e 'nan 'ka man, -e 'ka vɪɛ 'ka drɛ fɛ trʊ 'banɔn 'a dɪ.

Min wluandi -kanɔn 'va bɛ e dra 'kɔ?

¹³ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, kʊ 'ka "vale 'nan 'wɪ nɛn e dra minnun nɛn o kaa "bɛ -wɪɛ bɛ, 'e 'fʊ 'e yɔɔdɪ 'ka man dɪ. Kʊ 'ka "vale 'nan, -kadɪ wɪ 'e 'ka ta drɛ -trɔdrɔ "le minnun nɛn wa'a Zozi 'tɔa dɪɛ -wee 'wɪ 'zʊ dɪ. ¹⁴ -Kaa yɪ -tɛala "da 'nan Zozi 'ka, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan -kaa yɪ -tɛra "nyian "da 'nan, Zozinɔn nɛn o kaa bɛ, Bali o wuanla -kanɔn 'va, -e 'o 'ta 'o 'vale Zozi 'a.

¹⁵ Kʊa ve 'cɛɛ Minsan wei -a 'nan, -kaa nɛn -kaa yɪɛ a "man Minsan -ta nyan bɛ, -cɛɛ "cɛɛ -tɔala Zozinɔn nɛn o kaa bɛ o 'lɛ dɪ. ¹⁶ Kɔɔ yɪ zɪɛ -a da bɛ, Bali -a ve 'yee 'pasianɔn 'tazan lɛ 'nan 'e trɔan -tɔ. -A -nan nɛn Bali -le 'bei "we, ɛn Minsan "sia laji, -e 'e -sɔnla. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, minnun nɛn o yɪ -tɛra Crizi da ɛn o kaa bɛ, -wɛɛ wuanla -kanɔn 'va 'e tɛdɛ. ¹⁷ "Bɛ -sru, -kaa nɛn -kaa yɪɛ cɪ "man "bɛ, Bali -kaa pɛɛnɔn "siala -kaa 'vale waa "lolu -koei "da, -e -kaa cin yɪ Minsan nun -a. Tʊ pɛɛnɔn man te -kaa ya 'e cin va waa Minsan -va. ¹⁸ -Yee "wɛan 'wɪnun zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da!

5

'Ka Minsan -ta tʊ man -pɛn!

¹ Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, tʊ nɛn 'wɪ zɪɛ e dra "man "bɛ, e 'ka "le 'kʊɛ 'crɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ. ² Kɔɔ kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'wein 'nan, Minsan -ta yɪ dra kligli. E dra "le zɪ wa'a crinzan -ta tʊ -tɔa -pei -man dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ Tʊ nɛn minnun -a ve 'nan, 'o 'fʊ -trɔɔ, 'wɪ 'tʊ 'ka 'o man dɪɛ, 'nun tɔɔn -e 'wɪ yɪdɪ -dan zɪɛ 'e bɔ o man kligli. E dra "le zɪ 'nɛn 'yadɪ -le ci "yaa -pɔnzan "kuan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Min -tʊ 'ka 'so -yrɔ "fo "dɪ.

⁴ 'Pian 'cee vɛ bɛ 'kʊ "bʊɪ Zozinɔn, "ka 'ka wo klun va -e yɪ zɪɛ 'e 'bɔ 'ka man kligli "le crinzan -tadɪ -le 'wɪ 'zʊ dɪ. ⁵ Kɔɔ ka pɛɛnɔn ka ya minnun nɛn o ya fɛnan 'wein da bɛ waa. ɛn ka ya yidɛa 'nɔn 'a. -Kaa 'ka -pei -man 'nɔn 'a dɪ. ɛn -kaa 'ka minnun nɛn o 'ta wo klun va bɛ waa dɪ. ⁶ -Yee "wɛan te -kaa yɪ -tɛ "le min -mienun -le 'wɪ 'zʊ dɪ! 'Pian -kaa yɪɛ 'e 'fʊ "man -e -kaa 'fli 'pla! ⁷ Kaa -tɔa 'nan, -pei -man nɛn min yɪ -tɛa, ɛn -pei -man nɛn min -wɛn mlindɪ -tɔala 'e 'win -ji. ⁸ 'Pian -cee vɛ bɛ, te 'e 'kɔn zɪ dɪ, kɔɔ -kaa ya yidɛa 'nɔn 'a. -Yee "wɛan -kaa 'fli 'pla! -Kaa yɪ -tɛra Zozi da, ɛn -kaa yɪ "yi! -Yɛɛ cɪ "le -kaa 'kɔɛ da yɔɔ vɛ -le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ! Bali -taa -kaa 'silɛ 'wɪ 'ji. -Kaa -tɔ "da 'pleblɛ! -Yɛɛ cɪ "le -kaa wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo kle "le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ!

⁹ Bali 'ka -kaa -sɔnɪɛa 'nan -e 'e -kaa tɛ 'wɪ 'a dɪ. 'Pian e -kaa sɔnɪa 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'ji 'wɪ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man. ¹⁰ Zozi 'ka -cee "wɛan 'nan -e -kaa 'belidɪ yɪ -kaa 'vale 'waa. 'Wɪ zɪɛ 'wɪ 'kpa nɛn, -te -kaa yɪɛ a "man oo, ɛn -te -kaa ka oo, tʊ nɛn e -taa "man "bɛ, -kaa 'belidɪ ye. ¹¹ -Yee "wɛan 'ka cin "koe "tɔ 'ka da 'wɪ zɪɛ -a! ɛn 'ka 'pa 'ka cin va, te 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da -ko 'padɪ -a "da, "le zɪ ka cɪ -a drɛnan 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

Pɔl 'wɪ 'pla Tesalonik 'nɔn lɛ

¹² Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! 'Ka yɪɛ 'e 'nan minnun nɛn o Bali -le 'nyranman "paa 'ka 'va bɛ o man! Kɔɔ -wɛɛ Bali -le -si -kɔnman 'cɛɛ, ɛn -wɛɛ 'ka "so "ji. ¹³ O yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka 'ji -dan, 'nyranman nɛn waa "paa bɛ -yee "wɛan! 'Ka 'fʊ 'ka cin va -trɔɔ!

¹⁴ ɛn "nyian bɛ, 'kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! Minnun nɛn o kɔan wo bɛ, 'ka 'wɪ 'pla -wɪɛ! ɛn minnun nɛn o ci -tɔɔman tian bɛ, 'ka o "koe "tɔ 'o da! ɛn minnun nɛn o -pɛ -sru "cɪ 'e tɔadɪ Bali -le 'wɪ 'ji bɛ, 'ka 'pa o va! 'Ka 'kɔn -trɔɔ minnun pɛɛnɔn 'va. ¹⁵ 'Ka drɛ "yi, te min -tʊ 'e 'wɪdɪ "man -wɪdɪ "drɛ 'e bɔɛzan

le di! 'Pian tu pɛɛnɔn man bɛ, 'wɪ "yi "nɛn 'ka drɛ 'ka cin lɛ, ɛn 'ka drɛ "nyian min pɛɛnɔn lɛ!

¹⁶ 'Ka 'ci 'e "nran tu pɛɛnɔn man! ¹⁷ 'Ka Bali trɔ 'ba, te -a 'le 'e 'tɔ di! ¹⁸ 'Ka Bali muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ! -Yɛɛ ci Bali ci 'sɔ wɪ -a, ɛn -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a kɔɔn.

¹⁹ Te 'ka 'si -tɔ Bali lei 'saun 'le 'nyranman lɔ di! ²⁰ Te 'ka Bali 'lewei vɪnɔn wei -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "di. ²¹ 'Pian 'ka 'wɪ pɛɛnɔn 'fa 'si, -e 'ka "yi 'si "va! ²² ɛn 'ka 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn man!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran Bali trɔ 'badɪ -a -wɛ ɛn e o 'tɔ bɔ

²³ Bali nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'ka drɛ 'yee vɛ -a "fo! 'E yɪɛ 'tɔ 'ka 'va, 'nan -e tɔ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -taa "bɛ, 'tɔ 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man di! -Te e ya 'ka lei -a oo, ɛn -te e ya 'cee ci "nrɔndɪ -a oo, ɛn -te e ya 'ka 'kɔɛ 'a oo, -e 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "di! ²⁴ Bali nɛn e 'ka laabɔ bɛ, -te e 'wɪ 'vɪ bɛ yaa dra, -yee "wɛan e 'wɪnɔn zɪɛ -a 'lɛ sɔɔman.

²⁵ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔe 'wɪ man! ²⁶ 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o man! ²⁷ 'Ka yra 'si Minsan 'tɔ 'ji bɛ, 'ka 'fluba 'gɔɛ -a ta vɪ -kaa "bɔɪ Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ.

²⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a cren -tε Tesalonik 'nən lε

¹ 'An 'bɔ Pəl 'lee Sila 'lee Timote 'bε 'fluba 'gυε -a cren -tε. Kva cren -tε -leglizi nen Tesalonik bε -a -ji 'nən lε. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vε -a. Kɔ 'ka 'tɔ bɔ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε.

Zozi-taa 'trɛdanən 'le tin 'balε

³ 'Kɔ "bɔɪ Zoziɔn, e ya "le 'kɔ Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnən man 'cee "wεan. Kɔɔ 'cee yi -teradɪ Zozi da ta a 'sɔnan, ɛn 'ka cin yɪdɪ "yi "a 'panan "da. ⁴ -Yee "wεan kɔ 'ka 'sɪ -fɔa Bali -le -leglizi -mienun 'lε. Kva dra zɪ, kɔɔ minnun a 'tε 'panan 'ka da, ɛn ka ya 'ka yra ynan, 'pian ka yi -tɛra Zozi da, ɛn ka'a 'silε Bali -sru "dɪ.

⁵ 'Wɪ zɪε -yεε -kɔɔnman 'cεε 'nan, Bali -taa tin 'balε 'e 'nɔan da. Kɔɔ 'ka yra nen ka cɪ -a ynan bε, -yεε -kɔɔnman 'nan, Bali -taa 'ka 'silεa 'yee mingɔnnɛn 'trɛda 'nən 'a.

⁶ Fε nen maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, Bali -a ye 'wɪ "yi "a, -e 'e 'tε 'pa minnun nen o 'tε "paa 'ka da bε, o da. ⁷ ɛn 'cee vε nen ka cɪ 'ka yra ynan 'labε, yaa ye 'wɪ "yi "a -e 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε. Yaa -nɔan -kaa pɛɛnən lε 'e cin va. E 'wɪ zɪε -a dra tɔ nen Minsan Zozi "sia laji -e 'e 'ta pee wɔ bε -a man. Tɔ zɪε -a man nen e -taa 'o 'vale 'yee 'pasianɔn 'plɛblɛ nen laji bε waa. ⁸ E -taa 'tε nɛn -dan yei. -Te e -ta bε, e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nen wa'a Bali -tɔlε dɪε -wlε. ɛn e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nen wa'a 'ta wɔlεa -kaa 'san Zozi 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn da dɪε -wlε. ⁹ O -taa 'wɪ yɪlε -pɔ 'kɔn nen -a lε "nɛn "ka "dɪε -a -ji. O -kɔan 'o 'sidɪ Minsan man -kɔɔbli, ɛn wa'a 'kɔlaman -yee mingɔnnɛn trɛ nen e "bia bε -a yɪdɪ -a dɪ. ¹⁰ 'Wɪ zɪε e dra yi nen Zozi -taa "man "bε, -a da. -A -nan nen minnun nen o cɪ -yee vε -a ɛn o yi -tɛra -a wei da bε, waa si -fɔa te waa bɔa. Ka -kɔan "minnun zɪε o va, kɔɔ ka yi -tɛra 'wɪnun nen kva 'vɪ 'cεε bε -a da.

¹¹ -Yee "wεan kɔ Bali trɔ "baa tɔ pɛɛnən man 'cee 'wɪ man. Kva laabo -cee Bali lɔ 'nan, 'e 'ka yi 'wɪ nen e 'ka laabɔ "man "bε -a drɛnɔn tɪglɪ 'a. ɛn kva laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'e 'pa 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, -e 'wɪ "yi

pɛɛnɔn nɛn e 'sɔ 'cεε 'nan 'ka dra bε 'ka drε. ɛn 'e 'pa 'ka 'va -e 'cee 'nyranman nen ka 'nan 'ka "paa yi -teradɪ -a Zozi da bε, 'ka 'pa. ¹² 'E drε zɪε, -e -kaa 'san Zozi 'tɔ 'e drε -dan 'cee "wεan, -e "cee 'tɔ 'e drε -dan -yee "wεan. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε, 'e drε -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le "yi "a.

2

Bali 'nanmanzan klu "so

¹ 'Kɔ "bɔɪ Zoziɔn, -kaa 'san Zozi Crizi -tadɪ nen kva 'wɪ 'vɪ bε, 'lee -kaa cin yɪdɪ -a "srɔn "nɛn, kva 'vɪ bε, kɔ 'wɪ "paala 'cεε "da. ² -Te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, Zozi 'ta 'va bε, te 'ka 'ci 'e baa -ji -e 'ka 'si 'si tɪglɪ da dɪ! -Te Bali 'lewei vɪnɔn 'le nen kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te Bali -le 'wɪ vɪnɔn 'le nen kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, kɔε cren -tε 'fluba 'ji oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ!

³ Te 'ka 'wɪ "man -e min -tɔ 'e 'ka see "paa 'wɪ zɪε -a da dɪ! Fε nen maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, tɔ nen min "kaga Bali wei -fɔala 'o "trɔɛn -sru "bε, e bɔa 'vaa -e Zozi 'ta yi 'e bɔ. ɛn min nen e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a ɛn Bali -a 'pla 'tε 'le vε -a bε, e -taa 'vaa -e yi zɪε 'e bɔ. ⁴ Min zɪε Bali 'nanmanzan nen. -Yεε -taa -a vɪlε 'nan 'yεε cɪ fε pɛɛnɔn nen minnun a laabo Bali te waa bɔa "bε -a da. E -taa 'e 'fli drɛlε -dandan. Yaa dra -trilii, -e 'e -wlala 'yee -dandan 'tandɪ 'bɔ 'a Bali -pan 'kuin, -e 'e -nyran. Yaa ve 'e 'fli man 'nan, 'yεε cɪ Bali -a.

⁵ Tɔ nen te an ya tian 'ka 'va bε, an -fɔ 'e 'flin an 'wɪnun zɪε -a 'vɪ 'cεε. -A -cin 'san 'ka 'ji? ⁶ ɛn fε nen e -si -tɔa tian Bali 'nanmanzan zɪε -yrɔ "bε, kaa -tɔa. Fε zɪε e -si -tɔa -yrɔ "trilii, -e tɔ nen Bali 'bɔ 'a -tɔ -yrε "bε, e 'bɔ. -A -nan nen -a ta bɔala. ⁷ 'Nyranman -wɪdɪ "nɛn Bali 'nanmanzan 'bɔ 'a "paa bε, e ya -a 'panan 'va. 'Pian yaa "paa 'e yɔɔdɪ, kɔɔ min -tɔ -si -tɔa tian -yrɔ. -Te 'bε 'ka "nyian -nan dɪε, ⁸ -a -nan nen Bali 'nanmanzan zɪε, -a ta bɔala. Yi zɪε -a da nen Minsan Zozi -a -tɛa 'e 'le fulɔ -a. 'Wɪ 'kpa Minsan Zozi 'le -tadɪ -a -nan -nyaan.

⁹ Bali 'nanmanzan zɪε Satan 'bε -kɔladɪ -nɔn -yrε. -Yee "wεan e -kɔlaman -dravia wɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. ɛn e -kɔlaman 'wɪ -kɔɔn "man wɪnun 'lee -cε -srɔn "wɪnun drɛdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε yaa dra 'nan -e 'e minnun

see "paa. ¹⁰ 'Wɪ 'kpa, minnun nɛn o ya - si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ, Bali 'nanmanzan -taa o see "paalɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ -a. Kɔɔ wa'a Bali -le 'wɪ tɪgɪ nɛn, e o "sia paan 'wɪ 'ji bɛ -a yɪlɛ "yi "dɪ. ¹¹ -Yee "wɛan nɛn Bali -a drɛ ɛn Bali 'nanmanzan 'le see "paa wɪnɔn -kɔla o man yɪdɪ -a, 'nan -e 'o yi -tɛra 'wɪ wɪnɔn da. ¹² Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e tin -tɛ minnun zɪɛ o da. Kɔɔ wa'a yi -tɛlɛa 'wɪ tɪgɪ da dɪ, 'pian o 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ 'yɪ "yi.

'Ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji!

¹³ 'Kɔ "bɔvɪ Zozinɔn, kɔvɛ -tɔa 'nan Minsan 'ka ye "yi. ɛn tɔ nɛn Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪɛ, e 'ka 'si "va 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. -Yee "wɛan e ya "le 'kɔ Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man 'cee "wɛan. 'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka 'silɛ 'wɪ 'ji, kɔɔ 'yee lei 'saun 'ka drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn ka yi -tɛra 'wɪ tɪgɪ da. ¹⁴ 'Ka 'sidɪ 'wɪ 'ji -le "wɛan nɛn Bali 'ka laabɔ 'wɪ 'nɔnɔn nɛn kɔvɛ 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a. E 'ka laabɔ 'nan -e 'tɔ -dan nɛn -kaa san Zozi Crizi -lɔ bɛ, 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a.

¹⁵ -Yee "wɛan 'kɔ "bɔvɪ Zozinɔn, 'ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔvɛ paa 'ka 'ji bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! -Te kɔvɛ 'vɪ 'kɔ 'le oo, ɛn -te 'fluba nɛn kɔvɛ crɛn -tɛ 'cɛɛ oo, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ!

¹⁶ -Kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi, ɛn e "yi -dan drɛ -cɛɛ. -Yee "wɛan -kaa "koe a -kaa da 'li "fo "le vɛ -a, ɛn -kaa 'blɪ a "da 'nan 'belɪdɪ a -cee vɛ -a. Kɔvɛ laabo -kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'san Zozi Crizi -lɔ 'nan, ¹⁷ 'o 'ka "koe "tɔ 'ka da "fo. ɛn kɔvɛ laabo -wɪlɔ "nyian 'nan, 'o 'plɛblɛ 'nɔn 'cɛɛ, -e tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'wɪ "yi "drɛ, ɛn 'ka 'wɪ "yi "vɪ.

3

'Ka Bali trɔv 'ba 'kɔvɛ!

¹ 'Kɔ "bɔvɪ Zozinɔn, kɔvɛ 'le -sɛanla -a laabɔdɪ 'ka 'lɔ 'nan, 'ka Bali trɔv 'ba 'kɔvɛ 'wɪ man. 'Ka Bali trɔv 'ba 'nan -e Minsan -le 'wɪ 'e fuɪla "man fɛ pɛɛnɔn 'nan. ɛn 'ka trɔv 'ba 'nan min "kaga 'o 'wɪ "man ci "nrandɪ -a, "le zɪ ka wɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ² 'Ka Bali trɔv 'ba "nyian 'nan, 'e 'pɛ 'pa 'kɔ da min -wɪlɪdɪnɔn nɛn o "naan 'kɔ man bɛ, -wee "wɛan. Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, minnun pɛɛnɔn "cɛɛ "we "man -e 'o yi -tɛra Bali wei da dɪ.

³ 'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, yaa dra. E 'ka man -tɔa 'plɛblɛ 'ta wɔdɪ -a Bali -sru. ɛn ya'a 'ka 'tɔvɛ -e Satan nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "paa

'nyranman -a bɛ 'e 'ka man yɪ dɪ. ⁴ 'Kɔ yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪnɔn nɛn kɔvɛ 'pla 'cɛɛ bɛ, ka ya -a drɛnan, ɛn kaa dra 'li 'trɪlɪi. ⁵ 'Kɔvɛ laabo Minsan lɔ 'nan, 'e 'cee ci "nrandɪ 'pla Bali -le min yɪdɪ "yi "da, ɛn e 'pla -pɔan 'sɔdɪ nɛn Zozi 'ji bɛ -a da.

Te 'ka drɛ kɔannɔn 'a dɪ!

⁶ 'Kɔ "bɔvɪ Zozinɔn, kɔvɛ 'wɪ "paala 'cɛɛ -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o kɔan wo, te wa'a 'nyranman paa dɪɛ, ɛn te wa'a 'ta wɔla 'wɪnɔn nɛn kɔvɛ paa 'ka 'ji bɛ -a da dɪɛ, te 'ka -blɪ waa dɪ! ⁷ 'Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, e ya "le 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. Kɔɔ kɔvɛ 'lɔ 'ka 'va bɛ, kɔvɛ kɔan wɔlɛ dɪ, ⁸ ɛn kɔvɛ min lɔ fɛ -blɪlɛ 'e "tun "dɪ. Bodrun funnin, te 'kɔ "koe -nyaan 'nyranman 'padɪ -a, 'nan -e 'kɔvɛ -blɪfɛ 'e vɪlɛ 'e drɛ 'ka 'tɔ -win -ji -trɔ -a dɪ. ⁹ 'Kɔ 'blɪfɛ "sia paan 'ka 'lɔ, 'pian ya'a drɛlɛ zɪ dɪ. Kɔɔ kɔvɛ wɛɛ 'nan, 'kɔ drɛ 'cee 'wɪ -kɔnɔn "mannɔn 'a, ɛn 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. ¹⁰ ɛn tɔ nɛn te kɔvɛ ya tian 'ka 'va bɛ, kɔvɛ paa 'ka 'ji 'nan, min nɛn 'e 'ka "vale 'e 'nyranman "paa dɪɛ, te 'ka fɛ -nɔn -yrɛ "dɪ.

¹¹ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, kɔvɛ 'man 'nan, 'ka 'va min -mienun 'o 'fli drɛ kɔannɔn 'a. Wa'a 'nyranman paa dɪ, te o -cia 'o 'tɔ wɔdɪ -a min peenun -le 'wɪ 'ji. ¹² 'Kɔ 'wɪ "paala minnun zɪɛ -wɪlɛ Minsan Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, 'nyranman 'padɪ da nɛn 'o yɪɛ 'trɔa, te waa "nɛn "fɛ -ble.

¹³ 'Kɔ "bɔvɪ Zozinɔn, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a dɪ!

¹⁴ Min nɛn ya'a 'ta wɔlɛa 'wɪ nɛn kɔvɛ crɛn -tɛ zɪɛ -a da dɪɛ, 'ka 'san -kɔnnɛn 'pla, te 'ka "nran waa dɪ. 'Ka drɛ zɪɛ -e 'yra 'e -tɛ. ¹⁵ 'Pian te 'ka 'san 'sia "le 'ka 'nanmanzan 'zɔ dɪ! E ya 'ka "bɔvɪ Zozizan 'tɔ -a, 'wɪ nɛn 'ka 'pla -yrɛ!

¹⁶ Minsan nɛn -fɔdɪ -trɔɔ "sia "va "bɛ, kɔvɛ laabo -yrɔ 'nan, 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. 'E -nɔn yi pɛɛnɔn man, ɛn 'e -nɔn -pɛ pɛɛnɔn 'ji! Minsan 'e 'pa 'ka pɛɛnɔn 'va!

¹⁷ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ 'an 'pɛ -a. Zɪ maan dra 'mɛn 'fluba pɛɛnɔn 'ji zɪɛ -e 'ka -tɔ 'nan mɛɛn 'pa 'sia 'cɛɛ.

¹⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba tēdε nēn Pōl -a crēn -tē Timote lε

¹ 'An 'bō Pōl 'bε 'fluba 'gυε -a crēn -tē. An ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali nēn -kaa 'sizan 'wι 'ji -a bε, 'o 'vale Zozi Crizi nēn -kaa 'bli a -yrε "bε, -wεε 'an drε 'a. ² Mεεn 'fluba 'gυε -a crēn -tē 'i 'bō Timote lε. Mεεn Bali -le 'wι 'vι 'yie, εn i wι "man. -Yee "wεan i drε "le 'an 'pōn -ji 'nēn -le 'wι 'zv.

-Kaa "tι Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, εn 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdι -trōō -nōn 'yie!

I drε "yi minnun nēn o Bali -le 'wι "paa-man 'wlu 'a bε o va!

³ 'Wι nēn maan 'vι 'yie te an "ta Masedōa si "siala bε, -a -cin 'e 'fōla 'i 'ji. Maan 'vι 'yie 'nan, 'i 'fō Efez nun, 'nan -e 'i 'wι 'pla min -mienun lε. O ya 'ka yei, te o 'wι nēn 'wlu 'a bε -a "paaman minnun -ji. ⁴ 'Wιnun zιε, polunun nēn Zuif 'nōn -a bō bε 'lee o tranun kludanōn "nrōndι nēn o -ko -a 'padι -a "da "bε, -a 'bō nēn. 'I vι -wλε 'nan 'o 'le 'tō! Kōō 'wιnun zιε o -taala -sa -fōdιnun -a. 'Nyrānman nēn Bali -a "paa min man 'lōō -e 'e min 'si 'wι 'ji bε, ya'a 'sia 'wιnun zιε -a va "fo "dι, 'pian e "sia yi -teradι Zozi da va. ⁵ Bali -le 'wι "paadι 'le 'srannan "nēn 'nan yidι "yi 'e 'kōn 'ka yei. En yidι "yi zιε 'ka drε 'ka 'ci 'fīdaa 'a! Te 'ka 'wι drε te 'ka 'wulo -ji "nrōndι tin -tεa 'ka da dι! En yidι "yi zιε, e 'si yi -teradι Zozi da nēn e 'ka "ta lou 'e "tun "dιε -a va.

⁶ 'Wιnun zιε "o 'ka wo 'bε drēnan "fo "dι, 'pian 'o 'fli -nōn 'wιnun nēn o ya 'wι "tun "a bε -a vidι lε. ⁷ O 'fli "siala 'nan Bali -le -pei -tō wιnun bε -wεε cι -a "paanōn 'a. 'Pian 'wιnun nēn waa ve bε wa'a ci 'tōa dι, εn 'wι 'bō nēn o ya o -tōdι "da 'nan 'wι 'kpa nēn bε, wa'a 'tōa dι.

⁸ -Kaa -tōa 'nan -pei -tō wιnun bε, e ya 'wι "yi "a, 'pian e ya 'nan min 'e 'ta wōla "da 'e -si tiglι da. ⁹ En -a -cin 'e 'kōn -kaa 'ji 'nan, minnun nēn o cι tiglι bε -wee "wεan "cεε -pei -tō wιnun a dι, 'pian minnun nēn o 'ka 'kpa dιε, -wee "wεan nēn. 'Wιnun nēn waa dra bε -nyrēn: O yie 'ka 'naan Bali man dι, εn o 'wι 'wλidι 'tō 'tōdυ pēēnōn dra. O 'tō srōman Bali man, εn fēnun nēn Bali -le vε -a bε, o

"we "man -wλidι. Min -tēnōn nēn waa, 'o "tι 'lee 'o "bυ -tεa. ¹⁰ Minnun zιε o nyianla lι 'lee -kōnnēn -a te wa'a 'o cin 'palε dι. En -klōnmōn 'lee 'e bōēzan -klōnmōn nyianla. En 'o bōēzan blamin -taan "nōan -a. En o 'wlu -sεan. En o -pε wluannan 'wι 'ji, te e ya 'wlu -a. En o 'wι dra te e 'ka Bali -le 'wι "paadι da dι. Minnun pēēnōn nēn o 'wιnun zιε -a -tō dra bε, -wee "wεan nēn -pei -tō wιnun a. ¹¹ Bali nēn -a 'tōa -dan, εn -a va nēn -fεa pēēnōn "sia bε, -yεε Zozi 'le 'wι 'nōnnōn 'pēba 'wυ 'an 'lō. 'Wιnun nēn an "sia -a vīnan 'yie 'gυε -a da wι nēn.

Pōl Bali muo "fō "yi "nēn yaa drε -yrε "bε -a man

¹² Zozi Crizi nēn -kaa san -a bε, maan muo -fōa. E yi -tεra 'an da, εn yaan 'si "va 'nan -e 'an 'yee 'nyranman 'pa, εn yaa ta "koe "nōn 'mēn. ¹³ 'E tēdε bε, an wι Zozi 'bō man -wλidι, εn an 'tε 'pa Zozinōn da, te an -kuli -taan "o man. 'Pian 'an nyrinda -sēn Bali da. Tυ zιε -a man bε te ma'an yi tεala Zozi da dι, εn 'wιnun nēn maan dra bε, ma'an -ci tōa dι, -yee "wεan 'an nyrinda -sēn Bali da. ¹⁴ 'Wι 'kpa, Zozi nēn -kaa san -a bε, e "yi drε 'mēn, εn yaa drε e "mlianla "da. Yidι "yi "nēn e "sia -a 'bō 'va bε, 'lee yi -teradι Zozi da bε -yεε paa 'an 'ji.

¹⁵ Zozi Crizi -ta 'trēda 'nan, -e 'e 'wι 'wλidι "drēnōn 'si 'wι 'ji. 'Wι zιε 'wι tiglι nēn. E ya "le min 'e yi -tεra "da "fo. 'I 'ci "nrōn 'mēn 'wι da. An 'wι 'wλidι drε 'e mlinla "da, ¹⁶ 'pian 'an nyrinda -sēn Bali da. Yaa drε 'an 'bō 'wι 'wλidι "drēzan -dan 'gυε 'an 'va, kōō e ya "vale 'nan, blamin 'e -ci yι 'nan Zozi Crizi 'le man -srandι min va a -dan. En Bali 'wι zιε -a drε 'nan, -e minnun nēn o -taa "yi -tεlεa Zozi da -e 'o 'belidι nēn ya'a 'nyaan dιε -a yι bε, 'an drε -wee 'wι -kōōn "manvε -a. ¹⁷ Bali a mingōnnēn -a 'li 'trilii, ya'a 'kaa "fo "dι. Min 'ka -a ye 'e yie 'a dι. -Yεε cι Bali -a 'e -tōwli, fε pee 'ka "nyian -yee -sru "dι. 'Tō 'widι 'e 'kōn -yee vε -a, εn 'tō -dan 'e 'kōn -yee vε -a 'li 'trilii. Amen!

Pōl Timote "koe "tō 'e da

¹⁸ Timote, 'wι nēn maan 'vι paan 'yie bε, 'mēn 'nēn 'kpa, 'bε 'nēn 'gυε maan -pēba wo 'i 'lō. 'An 'ci "nrōn 'wι nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vι 'i man bε -a da, εn maan drε. 'O wei zιε -a 'bō nēn 'e drε 'i 'tō -kli -a, -e 'i Minsan -le 'nyranman 'pa. E ya "le -kuli man nēn i cι.

19 'Yie yi -teradı Zozi da be 'i "trɔɛn "trɔa ji, en te 'i 'wɪ drɛ te 'i 'wulo -ji "nrɔndi tin -tea 'i da dɪ! Min -mienun be 'wɪ "yi "nɛn o -wulo -ji "nrɔndi -a ve -wɛ 'nan 'o drɛ be, wa'a 'ta wɔɛa 'be da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan en -wee yi -teradı Zozi da 'e 'le 'tɔ. 20 En 'wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'bɔ Ime 'lee Alexandre man. 'O "fli zɪɛ an 'o drɛ Satan -le vɛ -a 'e "pa 'ji, kɔɔ maan 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o 'ta "nyian 'kɔ yei "dɪ. Maan drɛ zɪɛ -e 'o -tɔ 'nan, Bali 'tɔ sɾɛdɪ be e 'ka "yi "dɪ.

2

Pɔl Bali trɔ 'badɪ 'wɪ 'vɪ

1 An 'ka trɔ "baa, 'wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ en -yɛɛ cɪ 'wɪ 'tɛɛ -a be, -nyɾɛn 'nan, 'ka Bali trɔ 'ba minnun pɛɛnɔn le! 'Wɪ nɛn o man be 'ka tin 'ba Bali ɛ, en 'ka Bali muo "fɔ! 2 'Ka Bali trɔ 'ba minnun nɛn mingɔnnɛnnun -a be -wɛ, 'lee minnun nɛn min tanɔn 'a be -wɛ. 'Ka drɛ zɪɛ -e -kaa man 'e 'fɔla flu te "pɛn 'ka -kaa man dɪ. -A -nan nɛn -kaa -kɔlaman Bali 'sudɪ -a, en -cee ta wɔdɪ minnun va be e -kɔan 'e 'sudɪ 'ji. 3 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a, en e 'sɔ Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a be -yɾɛ. 4 Bali -a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji, en 'o 'yee 'wɪ tɪglɪ 'tɔ. 5 Kɔɔ -yɛɛ cɪ Bali -a 'e -tɔwɪ, -a pee "ka "dɪ. En min nɛn e cɪ Bali 'lee minnun yei "be, e ya "nyian 'e -tɔwɪ. -A pee "ka "dɪ. Min zɪɛ Zozi Crizi nɛn. 6 E wɪ "man, en e minnun pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ. O ta pan nɛn yaa 'wɔ. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ, -yɛɛ -ci kɔɔn 'nan Bali a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji. Tɔ nɛn Bali -a -kɔɔn be -a tɔ 'bɔ man nɛn 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. 7 Bali 'an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a, 'nan -e 'an 'wɪ zɪɛ -a fuila "man minnun pɛɛnɔn 'va. 'Wɪ tɪglɪ nɛn maan ve, 'wɪ "cɛɛ maan -sɛan "fo "dɪ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'an yi -teradı Zozi da 'lee Bali 'bɔ 'le 'wɪ tɪglɪ be, -a "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o ji.

8 An ya "va 'nan fɛ pɛɛnɔn 'nan be -klɔnmɔnnun 'o Bali trɔ 'ba. O -pɛnun nɛn waa wuanla lou Bali trɔ 'banan be, 'o 'kɔn 'saun. Te min man nyran 'e 'kɔn o ji dɪ, en te -sa -fɔdɪ 'e 'kɔn o yei "dɪ!

9 Lɪmɔnnun -le vɛ be, an ya "va 'nan, 'o sɔ 'cɛn 'o man 'kpa. 'O 'man drɛ 'e tɪglɪ da, te 'o 'fli -fɔ bei -klɔnmɔn 'le -wɛɛladɪ -a dɪ. -Nyɾɛn "le -wulo "jɛ "drɛdɪ sɛnjɛn sɛnjɛn 'le 'wɪ 'zɔ, en "nyian 'le -siga fɛnun 'lee 'klanvɛnun -sɛndɪ o man -le 'wɪ 'zɔ, en "nyian 'le sɔnun

nɛn -a 'flɛ cɪ be -a wɔdɪ -le 'wɪ 'zɔ. 10 'Pian -wee fɛnyian 'e 'si o drɛ wɪnun "yi 'va. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'be -kɔɔnman 'nan o "klanman Bali ɔ.

11 -Te min a Bali -le 'wɪ "paanan be, lɪmɔnnun ta 'e 'kɔnnan flu, te o "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -a wei ɛ, en 'o 'ta wɔla "da! 12 En "nyian be, ma'an -si -nɔan lɪmɔnnun ɛ, -e 'o Bali -le 'wɪ "paa dɪ. En ma'an -si -nɔan -wɛ, -e 'o -klɔnmɔnnun 'pla dɪ, 'pian o 'ta 'e 'kɔnnan flu. 13 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e drɛ 'li 'trɛda pou sianan "be -a da: Adan nɛn Bali -a drɛ 'e tɛɛ, "be -sru en e ɛv drɛ. 14 Adan "cɛɛ -mlɛn -a see paa dɪ, 'pian lɪmɔn nɛn ɛv -a be, -a 'bɔ nɛn -mlɛn -a see paa, en -pei nɛn Bali -a -tɔ -wɛ "be, yaa sɾɛ. 15 'Be a zɪ, 'pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali lɪmɔn "sia 'wɪ 'ji 'nɛn 'yadɪ man. 'Pian e ya 'nan 'e yi -tera Zozi da -trilii, en 'e min yi "yi -trilii, en 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, en 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ -pɛ nɛn e "sɔa Bali ɛ be -a man.

3

Minnun nɛn 'o yie -tɔa -leglizi -va be -wee

'wɪ

1 -Te min a "va 'nan 'e yie -tɔa -leglizi -va be, te 'wɪ "yi "nɛn yaa -si 'sia. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a "fo.

2 'Pian e ya 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -leglizi -va be, te 'tɔ 'tɔ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ. Lɪ -kɔan -a san wɪ -tɔwɪ. -A san -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a, en -a san 'e 'kɔn min tɪglɪ 'a, en -a san drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sudɪ 'ji. -A san 'e 'kɔn min nɛn e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a be -a. -A san 'e 'kɔn min nɛn e Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ be -a. 3 Te -a san 'e -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'e 'win -ji dɪ, te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ, 'pian -a san 'e 'kɔn min -trɔɔ -a. Te -a san 'e 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yi "dɪ, en te -a san 'e 'kɔn min nɛn e "lala ye "yi "bɔ "be -a dɪ. 4 -A san 'e 'kɔn min nɛn -a -pɛ "sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a be -a. -A san -le 'nɛnnun be o yie 'e 'nan -a 'bɔ man, en 'o 'yra -tɛ min man. 5 Kɔɔ -te min -pɛ 'ka 'sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a dɪ, yaa dra 'kɔ -e 'e yie 'tɔ Bali -le -leglizi be -a va? 6 Te -a san 'e 'kɔn min nɛn e -fɔ Zozi 'va 'e 'trɛ be -a dɪ, "tɔgɔ 'e 'fli 'sia -dan, -e Bali 'e tin -tɛ "da "le zɪ yaa drɛ Satan ɛ be -yee 'wɪ 'zɔ. 7 En e ya "nyian 'nan, minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ -a san 'tɔ "yi 'e 'kɔn 'o 'le. -Te e ya zɪɛ, minnun 'ka 'we "man -wɪdɪ "dɪ, en Satan 'ka 'kɔlaman -a man yɪdɪ -a dɪ.

Minnun nen o "paa-leglizi 'lenon 'va be

⁸ Minnun nen o "paa-leglizi 'lenon 'va be 'wɪ 'tɔwli zɪe e ya -wee vɛ -a. 'O 'kɔn minnun nen o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. En te 'o 'kɔn minnun nen 'o wei a "flivli "bɛ -a dɪ, en te 'o 'fli -nɔn -wɛn mlindɪ lɛ dɪ, en te 'o -dawli yɪ "yi "lala -nan dɪ. ⁹ 'Wɪ yɔɔdɪ nen -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ 'o "trɔɛn "trɔa ji, te 'o 'wɪ drɛ te 'o 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa "o da dɪ! ¹⁰ 'Ka cin yi -wee 'wɪ man, -te ka'a 'wɪ 'tɔ yɪlɛ o man dɪɛ, 'vaa -e 'ka o drɛ -leglizi 'lenon 'pa "vanon 'a.

¹¹ -Te limɔnnun nen waa bɛ, -a -tɔwli "nen "nyian -wee vɛ -a. 'O 'kɔn limɔnnun nen 'o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. Te 'o 'kɔn limɔnnun nen 'o 'le 'ble bɛ -a dɪ. 'O 'kɔn limɔnnun nen 'o 'kɔlamannun 'o 'fli 'kundɪ -a bɛ waa. 'O 'kɔn limɔnnun nen min yi -tɛala o da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ waa.

¹² Minnun nen o ya -leglizi 'lenon 'pa "vanon 'a bɛ, lɪ -kɔan -wɪɔ "tɔwli, en o -pɛ "sɔa 'wee 'nɛnnun 'lee 'wee "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a. ¹³ -Leglizi 'lenon 'pa "vanon bɛ, -te o -pɛ "sɔa 'wee 'nyranman 'padɪ -a 'kpa bɛ, Zozinon 'yra -tɛa "o man. -A -nan nen o yi -tɛala 'o 'fli da -e 'o yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnon bɛ Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -dan nen

¹⁴ -A -cin a 'an 'ji 'nan yi "fli yaa 'gɔvɛ -a -ji bɛ, 'an bɔa 'i man nun, 'pian 'an ya 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛnan 'yie, ¹⁵ 'nan -te 'an 'mɔn te yi'an ye dɪɛ, tɔɔn zɪ 'kɔ 'i 'wɪ drɛ Bali -le 'kuin bɛ, te yia -tɔa. Bali nen -a yie cɪ "man "bɛ, -yee -leglizi nen. -Yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪ 'kɔladrɛn 'a, en -yɛɛ cɪ -a cɛin -a. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa nen, -kaa pɛɛnɔn pei a -tɔwli 'nan, 'wɪ yɔɔdɪ nen -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ e ya -dan.

-Nyɛn 'nan Zozi drɛ blamin -a, en Bali lei 'saun -a -ci kɔɔn 'nan ya'a 'wɪ 'wɪlɪdɪ -tɔwli "drɛlɛ dɪ. Bali -le 'pasianon -a 'yɪ. 'Wɪ nen Zozi -a drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa 'leglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ, en minnun yi -tɛra "da. Bali 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ laji lou.

4

Minnun nen o 'wlu wɪ "paaman minnun ji bɛ, 'i o -ci bɔla

¹ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'wein 'nan, tɔ -fɔla "da "ji bɛ minnun 'ka 'taa yi -tɛlɛa 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da dɪ. O -taa -sɔɔnɛa min see "paa wɪnun -sru 'lee 'wɪ "paadɪ nen lei -wɪlɪdɪ -a -cin -tɔa "min ji bɛ -a -sru. ² Minnun nen o 'wɪ 'bɔ zɪe -a "paaman bɛ, 'wɪlunon nen waa, en o ya 'o 'fli 'tɔ -wɛɛnan. -Wee -wulo -ji "nrɔndɪ va bɛ Satan -pɛ -flɛ yra 'nan. ³ Waa "paaman minnun ji 'nan, te limɔn 'e -kɔnnɛn 'pa dɪ, en te -klɔnmɔn 'e lɪ 'pa dɪ! En "nyian 'nan -blɪfɛ -mie a bɛ, te min 'e 'bɛ 'blɪ dɪ! 'Pian Bali -blɪfɛ pɛɛnɔn drɛ 'nan -e minnun nen o yi -tɛra Zozi da en o 'wɪ tɪglɪ -tɔa "bɛ, 'o Bali muo "fɔ -e 'o -blɪ. ⁴ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn nen Bali -a drɛ -blɪfɛ -a bɛ e ya 'kpa, en -a -tɔ 'ka "va -wɪlɪdɪ "fo "dɪ. 'Pian e ya 'nan min 'e Bali muo "fɔ -e 'e -blɪ. ⁵ Kɔɔ 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da, 'lee Bali 'bɔ trɔv 'badɪ man nen, fɛ pɛɛnɔn zɪe e dra 'saun Bali lɛ.

⁶ -Te 'wɪnun zɪe -a 'bɔ nen i cɪ -a "paanan Zozinon 'ji bɛ, te i ya Zozi Crizi -le 'nyranman 'pazan 'kpa -a. En yaa -kɔɔnman 'nan Bali wei 'lee 'wɪ "paadɪ tɪglɪ nen i kɔala "man "bɛ, -wɛɛ cɪ "le 'yie -blɪfɛ -le 'wɪ 'zɔ. ⁷ 'Pian 'wɪnun nen e 'ka Bali -le 'wɪ 'a dɪ en e ya "le lɪblanun -le polu "tun 'zɔ bɛ, te 'yie 'si -nɔn min lɛ "fo "dɪ!

'I man -wɛɛ 'nan 'i drɛ wɪ 'e 'sɔ Bali lɛ. ⁸ -A man -wɛɛdɪ 'nan -e fɛ -tɔ 'e -trɔa min 'kɔlɛ 'a bɛ, e ya 'kpa, 'pian e "paa min va "wɛnnɔn 'e "tun. 'Bɛ nen 'bɛ cɪ 'wɪ "yi "a "fo "bɛ, -nyɛn 'nan min 'e 'ta wɔla Bali wei da. -Te -kaa ya 'wɪ zɪe -a drɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a -kaa man tɔ 'gɔvɛ -a -ji, en e ya -kaa man tɔ -fɔla "da "ji.

⁹ 'Wɪ zɪe e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, en e ya "le -e min 'e yi -tɛra "da. ¹⁰ En "nyian 'wɪ zɪe -a lɛ nen -kaa 'nyranman "paa, en -kaa 'fli -mɛan dra, kɔɔ Bali nen -a yie a "man "bɛ, -kaa 'bli a -yrɛ. -Yɛɛ cɪ 'trɛdanon pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a. 'Pian minnun nen o yi -tɛra Zozi da bɛ, o nen e o "sia 'wɪ 'ji.

¹¹ 'Wɪnun pɛɛnɔn zɪe, -a 'bɔ nen 'i "paa Zozinon 'ji, en -a 'bɔ nen 'i 'pla -wɛ 'wɪ 'a. ¹² Te min -tɔ 'e vɪ 'nan, i ya -gobo 'a -le "wɛan bɛ 'e yie 'ka 'naan i man dɪ. 'Pian 'i drɛ Zozinon pɛɛnɔn 'le 'wɪ -kɔɔnmanzan 'a 'yie 'wɪ vɪdɪ man, 'lee 'yie 'wɪ drɛdɪ min va man, 'lee 'yie min yɪdɪ "yi "man, 'lee 'yie yi -tɛradɪ Zozi da man, en 'wɪ nen e 'tɔ "paa min man bɛ te 'i -tɔ drɛ "fo "dɪ. ¹³ 'Wɪ nen e cɪ "le 'i yie 'trɔa "da "trɪlɪi 'vaa -e 'mɛn 'lɔdɪ 'e bɔ bɛ

-nyren 'gv: 'I Bali -le 'fluba ta v₁ Zozinon le!
En 'nyian 'w₁ 'b₀ nen Bali -a 'v₁ be 'i -ci 'si -
wle -e 'o "koe 'e 't₀ 'o da! En 'nyian 'i Bali -le
'w₁ "paa o ji! ¹⁴ "Yi "nen Bali -a dre 'yie be,
te 'i -fola "tr₀en -sru "di! "Yi z₁e Bali 'lewei
v₁on 'be 'v₁ 'nan e ya 'yie ve -a, en -leglizi
min cejenun 'o 'pe 'pla 'i da.

¹⁵ 'W₁nun z₁e -a dre d₁ da nen 'i yie -tr₀a, en
'i 'fli -n₀n -yre, 'd₀ -e minnun p₀enon 'o -t₀
'nan 'yie ta w₀d₁ Bali -sru "be e ya -k₀nan 'e
'le. ¹⁶ 'I yie 't₀ 'i 'fli -va, en 'i dre "yi 'yie 'w₁
'paad₁ va. 'W₁nun nen maan 'v₁ 'yie paan
be, te 'i 'pe -sru 'e t₀a -a dre d₁ -ji d₁. K₀o -te
i ya -a dre nan "da "be, Bali 'i "sia 'w₁ 'ji, 'ka
'vale minnun nen 'o "tr₀en "a 'e 't₀d₁ 'yie 'w₁
'paad₁ le be waa.

5

Zozinon 'w₁ dra 'o cin le 'k₀?

¹ -Te min ceje 'w₁ dre -w₁lidi "be, te 'i v₁ -yre
wei 'pleble 'a d₁, 'pian 'w₁ nen e min "koe -t₀a
'e da be, -a 'b₀ nen 'i v₁ -yre "le 'i "t₁ "le nen i
c₁ 'w₁ tin 'banan. -Te -gobonun nen waa be,
'w₁ -t₀w₁ z₁e -a 'b₀ nen 'i dre. 'I 'w₁ tin 'ba -w₁
'le 'i "b₀nun -le 'w₁ 'z₀. ² -Te l₁m₀n cejenun
nen waa be, 'w₁ -t₀w₁ z₁e -a 'b₀ nen 'i dre. 'I
'w₁ tin 'ba -w₁ "le 'i "b₀nun -le 'w₁ 'z₀. En -
te n₀nbenun nen waa be, 'w₁ -t₀w₁ z₁e -a 'b₀
nen 'i dre. 'I 'w₁ tin 'ba -w₁ "le 'i "blunun -le
'w₁ 'z₀, en 'w₁ nen e 't₀ "paa min man be te -a
-cin 'e 'k₀n 'i 'ji o va "fo "d₁.

L₁m₀nnun nen -cale a be -wee 'w₁ nen 'gv

³ L₁m₀nnun nen o -sran -ka 'o da en 'wee
-mie "ka "d₁e, 'i yie 't₀ o da. ⁴ 'Pian l₁m₀nnun
nen o ya -cale -a, en 'wee 'n₀nnun -a be, -
te be "c₀e d₁ 'wee -a₀nmaannun a be, 'w₁
nen 'k₀ 'n₀nnun z₁e 'o dre be -nyren 'gv. 'O
'wee yi -terad₁ Zozi da -ci -k₀on 'e ted₁ 'o 'b₀
'mangulinun 'va. 'W₁ nen e c₁ "le 'o dre 'o
'mangulinun le be, -nyren z₁e. En -y₀e 's₀ Bali
le. ⁵ L₁m₀n nen e ya -cale -a, -yee -mie "ka
"d₁, en -a -pe -f₀nan "ka "d₁e, -a 'bli a Bali le.
T₀ p₀enon man e ya Bali tr₀ 'banan, te yaa
laabo -yr₀ 'nan 'e 'pa 'e 'va. ⁶ 'Pian l₁m₀n nen
e ya -cale -a, en -a 'b₀ ci 's₀ w₁nun -sru "nen
e 'ta wo be, -te -a yie a "man oo, Bali "le 'va
be, e ya min -kad₁ -a. ⁷ 'W₁ nen e c₁ "le 'i 'pla
-w₁ 'a be -nyren z₁e. -Te o 'ta w₀la "da
"be, 't₀ 'ka 'k₀an 'e 'pad₁ o man d₁. ⁸ 'N₀n nen
ya 'a 'e yie -t₀a 'e 'mangulinun va d₁e, te 'e 'pe
'si yi -terad₁ Zozi da -sru. 'N₀n z₁e, e ya min

-w₁lidi "a, e "mlian min nen ya 'a Bali -t₀a d₁e
-a da. 'N₀n nen -a mangulinun 'b₀ -ny₀anla
-yee "k₀nnen, en ya 'a 'e yie -t₀a o va d₁e, -yee
ve 'be c₁ -w₁lidi "fo.

⁹ L₁m₀n nen -a -sran -ka 'e da be, 'i 't₀ 'sia
'fluba nen -calenun 't₀ 'a -ji be -a -ji. 'Pian
l₁m₀n nen -a 'le -fuba 'sh₀ed₀ -cia, en e -
k₀nnen 'pa 'e 'pa -a -t₀w₁ "be, -a 't₀ nen 'i
'sia. ¹⁰ -A 't₀ "yi 'e 'k₀n min 'le -yee 'w₁ 'yinun
nen yaa dre be -a man. -A -mie nen "le 'nen
'leb₀d₁ sid₀ -le 'w₁ 'z₀, en -a -mie nen "le
minnun nen o b₀ala "va "be o 'kund₁ 'e 'pe
"fli "a -le 'w₁ 'z₀, en -a -mie nen "le Zozinon
nen o b₀ala "va "be o c₀in -man "foed₁ -le 'w₁
'z₀, en -a -mie nen "le minnun nen o ya see
-ji be, 'pad₁ o va -le 'w₁ 'z₀, 'lee 'w₁ "yi 't₀ 't₀d₀
p₀enon dre d₁.

¹¹ 'Pian -te l₁m₀nnun z₁e o ya n₀nbenun -a
be, te 'i 'o 't₀ 'sia "fo "d₁. K₀o t₀ -mie b₀a "be, -
k₀nnen -cin a o ji -le "wean, o "sia Crizi -sru,
-e 'o -k₀nnen 'pa. ¹² T₀on 'w₁ nen o -t₀ "da
'nan o dra be, te 'o 'pe 'si -a -sru. E ya "le tin
nen waa -te 'o 'fli da z₁e. ¹³ En "nyian be 'o 'fli
dra k₀annon 'a, te o -cia 'k₀n 'le "nen -t₀lad₁
-a "da. 'W₁ nen e c₁ -w₁lidi "fo "be, -nyren 'nan
o 'le 'ble, en 'w₁ nen e 'ka 'wee 'w₁ 'a d₁e 'lee
'w₁ nen e 'ka "le 'e b₀la min le d₁e, -a 'b₀ nen
waa ve. ¹⁴ 'W₁nun p₀enon z₁e -yee "wean be,
an ya "va 'nan l₁m₀nnun nen o ya n₀nbe "a
en o -sran -ka be, 'o -k₀nnen 'pa, 'o 'nen 'ya,
'o yie 't₀ 'wee "k₀nnen 'va, 'd₀ -e 'o v₁e 'o -
si -n₀n -kaa 'nanmanzan le -e o 't₀ 'e sr₀e d₁.
¹⁵ K₀o l₁m₀nnun z₁e o -mienun 'si -si t₁gl₁ da,
en o s₀onla Satan -sru 'va.

¹⁶ L₁m₀n nen e ya Zozi 'va en -cale
l₁m₀nnun a -yee "k₀nnen "be, 'e 'pa o va. Te
-leglizi nen 'e yie 't₀ o va d₁, 'd₀ -e -leglizi 'e
-k₀la 'pad₁ -a -cale t₁gl₁nun va.

Minnun nen o o -t₀ -leglizi min ceje -a be -wee 'w₁ nen 'gv

¹⁷ Minnun nen o o -t₀ -leglizi min ceje -a
be, -te o yie -t₀a -leglizi -va 'kpa be, 'ka o muo
"f₀ -pe "kaga "ji. 'Pian minnun nen ka o muo
-f₀a 'e "mlianla "da "be, minnun nen o Bali
-le 'w₁ ve, en o Bali -le 'w₁ "paaman be o nen.
¹⁸ K₀o e ya 'e 'cr₀en -ted₁ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:
«Tri nen e ya 'nyranman 'panan 'saa va be,
te 'i 'si -t₀ -yr₀ -e 'e 'saa 'bl₁ d₁.»
En e ya 'e 'cr₀en -ted₁ "nyian -ji 'nan:
«'Nyranman 'pazan be, -a 'pan a.»

19 -Te o -leglizi min ceje -tu man wɪ 'vɪ 'yie, te ya'a 'sile min "fli yaa 'le dɪe, te 'i 'sia "da "dɪ. 20 'Pian minnun nɛn 'o 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'wɪ 'pla 'wɛ Zozinɔn pɛɛnɔn yie man. 'I drɛ zɪe -e "klan 'e 'fɔ min -mienun ji.

21 Kɔ ya Bali 'lɛ, ɛn kɔ ya Zozi Crizi 'lɛ, ɛn kɔ ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji e o 'si "va "bɛ o 'lɛ. Maan ve 'yie 'nan, 'wɪ nɛn an "sia -a crɛn -tenan 'yie 'gɔɛ -a da nɛn 'i drɛla. -Te i min man wɪ 'man ɛn yi'a tian -a san wei man lɛ dɪe, te 'i tin -tɛ "da "dɪ. ɛn te 'i min bɔ "va "dɪ.

22 Te 'i kɔɔ min -tɔdɪ -a 'nan -e 'e 'nyranman -tu 'pa -leglizi -ji dɪ! ɛn 'wɪ zɪe -a -ji bɛ, te 'i 'pɛ 'pla min da tada dɪ! Te 'i 'wɪ drɛ -e min pee -le 'wɪ 'wɪdɪ 'yi 'e baa 'i man dɪ! ɛn 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa min man bɛ, te 'i -tu drɛ "fo "dɪ!

23 Te 'i vɪ 'nan 'i 'fo 'yi 'saza 'mlindɪ man dɪ. 'Pian 'i man nɛn ya'a 'cɛan dɪe, 'lee 'i 'pɔn -ji -le "wɛan bɛ, 'i -wɛn mlin 'sɛzɛnɔn.

24 Min -mienun a bɛ, 'wee 'wɪ 'wɪdɪ "ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein 'vaa, -e yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ 'e bɔ. 'Pian min -mienun -le vɛ bɛ, yi zɪe -a da nɛn -a ta bɔala.

25 -A -tuwli "nɛn "nyian min drɛ wɪnun "yi "le vɛ -a. O ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein. ɛn 'bɛ nɛn 'bɛ 'ta 'ka tian bɔlɛa dɪe, yi zɪe -a da nɛn 'o 'ta bɔala.

6

Nɔannun -le 'wɪ nɛn 'gɔ

1 Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a bɛ, 'o 'o 'tanɔn 'sia min -a -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'O drɛ zɪe, 'dɔ -e minnun 'o vɪlɛ 'o 'wɪ 'wɪdɪ Bali 'lee -cee 'wɪ "paadɪ man dɪ. 2 ɛn Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a, te o tanɔn a Zozi 'va bɛ, te o yie 'e 'ci 'o 'tanɔn 'bɔ 'ji 'nan 'o 'vale waa 'o drɛ "bɔnɪn -a dɪ. 'Pian 'o 'nyranman 'pa -wɛ 'kpa tɪglɪ, kɔɔ o tanɔn 'bɔ nɛn o 'nyranman "paa -wɛ "bɛ, o ya Zozi 'va ɛn Bali o ye "yi.

'I drɛ "yi min -mienun a, te o Bali -le 'wɪ "paaman 'wɪu 'a

'Wɪnun pɛɛnɔn zɪe, -a 'bɔ nɛn 'i "paa Zozinɔn 'ji, ɛn -a 'bɔ nɛn 'i 'pla -wɛ 'wɪ 'a. 3 'Pian min -mienun a bɛ, o 'ka 'wɪ zɪe 'bɛ -sru "dɪ. 'Wɪ 'pee nɛn "o "paaman Zozinɔn 'ji. Wei nɛn e ya tɪglɪ ɛn e "sia -kaa san Zozi Crizi 'le bɛ, o 'ka 'bɛ 'va dɪ. ɛn 'wɪ "paadɪ nɛn e yi -teradɪ Bali da -ci "sia min lɛ bɛ, wa'a 'ta 'wɔla "da "dɪ. 4 Minnun zɪe 'o 'fli "siala -dandan, te wa'a fɛ -tu tɔa dɪ. -Sa -fɔdɪ drɛ o man "le -ce

-tu -zɔ, o 'wɪ 'blɪdɪ ye "yi 'wɪ "wɛnnɛnnun da. 'Wɪnun zɪe -yɛɛ -taala "man bɔdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala 'cɛndɪ 'e cin man -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala min sɛɛ wɔdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala ci "nrɔndɪ min man -wɪdɪ "a 'ka yei. 5 ɛn "nyian -yɛɛ -maan min yei 'ka -a ble dɪ. O 'wɪ dra "le minnun nɛn 'o 'wɪlo 'ka o da dɪe, -wee 'wɪ 'zɔ, ɛn wa'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa "fo "dɪ. -A -cin a o ji 'nan Bali -sru 'ta wɔdɪ bɛ "lala yɪnan nɛn.

6 'Wɪ 'kpa nɛn, 'ta wɔladɪ Bali -sru "bɛ, e ya fɛ yɪdɪ -dan tu -a. 'Pian min 'ka 'kɔan 'e 'ladɪ min lɔ fɛ da dɪ. 7 Kɔɔ min 'ka 'talɛ 'e 'lɔ le fɛ -tu -a 'trɛ 'gɔɛ -a da dɪ. ɛn min "ɛ vɪ 'nan 'e 'li 'e da bɛ, ya'a 'ko 'e 'lɔ le fɛ -a dɪ. 8 -Yee "wɛan -te -kaa -blɪfɛ ye, ɛn -kaa man sɔ ye bɛ, 'e bɔ -kaa a. 9 'Pian minnun nɛn o ya "va 'nan o dra fɛnɔn 'a bɛ, Satan o see "paaman -e 'o 'tɛ -yee san -ji. Min ci 'sɔ wɪ -wɪdɪnɪn nɛn, o ya 'wɪ "tun "a ɛn o min srɛman bɛ, te -a -cin a -tɔɔlanan "o ji. 'Wɪnun zɪe, -yɛɛ min -nan -nyaan, ɛn -yɛɛ min 'sia Bali man -kɔɔbli.

10 Fɛ nɛn maan ve zɪe -yɛɛ ci 'nan, "lala yɪdɪ "yi "bɛ, -yɛɛ ci 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn pei -trɔnanan "a. "Lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, min -mienun 'si Bali -sru 'va, ɛn o ya 'o yra yɪnan 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'lɔ.

Pɔl 'wɪ 'pla Timote lɛ

11 'Pian 'i 'bɔ Bali -le 'nyranman 'pazan bɛ, te 'wɪnun zɪe 'o -pli 'i man "fo "dɪ. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'wɪ nɛn 'e 'sɔdɪ "ji "bɛ -a dra. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'fo 'i lɛadɪ Bali man. 'I -wɛɛ 'nan, 'i yi -tɛala Bali da. 'I -wɛɛ 'nan, 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi. 'I -wɛɛ 'nan, 'i -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji. ɛn 'i -wɛɛ 'nan, 'i -kɔan "min -trɔɔ -a. 12 "Ta wɔdɪ Bali -sru "nɛn yia -si 'sia bɛ, 'i 'kun "man 'kpa, -e 'i 'wɪlo 'e bɔla "va. ɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪe, 'i 'kun 'i 'pɛ "fli "a. Bali 'i laabɔ "man, ɛn i wɪ "man min "kaga yie man 'nan, Bali -sru "nɛn i ci. 13 Bali nɛn e 'belidɪ -nɔan 'trɛda fɛ pɛɛnɔn lɛ bɛ, 'lee Zozi Crizi nɛn e wɪ "man Ponzɔ Pilati yie man 'nan, Bali -sru "nɛn 'e ci bɛ, an 'wɪ "paala 'yie o 'lɛ 'nan, 14 'Nyranman nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ bɛ, 'i yie 'tɔ "va. Te 'tɔ 'e 'pa "man "dɪ, ɛn te min 'e 'wɪ "man 'wɪdɪ "dɪ. 'I drɛ zɪe -trilii, -e tu nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'e bɔ. 15 Tu zɪe Bali 'bɛ 'pla 'e 'bɔ 'a.

Bali zɪe -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia, ɛn -yɛɛ fɛ pɛɛnɔn "paala 'e 'tuwli.

-Yee ci mingənnennun da mingənnen -a,
 en -yee ci minsannun pəenən da Minsan
 -a.

¹⁶ En -yee 'ka 'kaa 'li "fo "dɪ.

En 'te 'san nən min 'ka 'kəlaman

-e 'e -pli "man "dɪe,

-a va nən e ci.

En Bali zɪe min 'ka tian 'li -a yɪe 'e yie 'a dɪ,

en min 'ka 'kəlaman -a yɪdɪ -a dɪ.

'Tɔ 'wɪdɪ 'lee 'plɛblɛ nən -a 'leda "ka "dɪe,

'e 'kən -yee vɛ -a.

Amen!

¹⁷ Minnun nən o ci fənən 'a tɔ 'gʊe -a -ji bɛ,
 'i 'wɪ 'pla -wɛ. 'I vɪ -wɛ 'nan, te 'o 'fli 'sia -
 dandan dɪ! Kɔɔ fɛ yɪdɪ bɛ, cɛɛgʊ e ya 'yie vɛ
 -a, "trɛ e 'ka 'yie vɛ -a dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ -
 wɛ 'nan, te o 'bli 'e 'kən -yrɛ "dɪ! 'Pian o 'bli
 'e 'kən Bali nən e fɛ pəenən -nɔan "min lɛ bɛ
 -yrɛ. Yaa -nɔan 'e "mlianla "da 'nan -e -kaa
 ci 'e "nran. ¹⁸ 'I vɪ -wɛ 'nan, 'o 'wɪ "yi "drɛ, en
 o drɛ wɪ "yinun nən 'e 'kən "kaga. 'I vɪ -wɛ
 'nan fɛ 'e 'sʊ o man, en 'o 'pa min va. ¹⁹ "Wɛe
 vɪ 'nan 'o 'kən 'wɪnun zɪe -a drɛnan bɛ, e ya
 "le o yɪe planan nən o ci tɔ -fɔla "da "ji vɛ -a.
 Zɪ o -taa 'belidɪ tɪglɪ 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a zɪe.

²⁰ Timote, 'wɪ pəenən nən waa paa 'i 'ji bɛ,
 'i yie 'trɔa "da. Minnun nən waa ve 'o 'fli
 man 'nan, 'o 'wɪnun -tɔa te 'bɛ a 'e -trɛ bɛ, te
 'ka -kən waa -tɔwli "dɪ! En te 'i 'fli wɔ -wee
 -sa -fɔdɪnun va dɪ! ²¹ Zozinən -mienun o -pɛ
 'si yi -tɛradɪ Zozi da -sru, en o sɔɔnla -si zɪe -a
 da.

Bali -le "yi 'e 'kən 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pɔl -a cren -tε Timote lε

¹ An 'bɔ Pɔl bε, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. En 'an 'bɔ nen Bali 'an 'pla 'nan 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪε, 'an 'nan wɪ vɪ minnun lε. 'Belidɪ zɪε Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e ya -cee vε -a Zozi Crizi -le "wεan.

² Timote, mɛin ye "yi 'kpa, i dre "le 'an 'pɪ -le 'wɪ 'zɔ. Mɛen 'fluba 'gʊε -a cren -tε 'yɪε.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, en 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪε!

Pɔl Bali muo -fɔ

³ Tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn man, -te an ya Bali trʊ 'banan 'yie 'wɪ man bε, maan muo -fɔa. Bali nen 'an tranun -a 'su, en "wee -sru an ya "an 'sunan 'gʊε, 'an 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da dɪ. ⁴ Tʊ nen an "ta 'sia 'i "srɔn "bε, -wuɔ nen yia 'wʊ bε, 'i yɪε 'yi 'cin "ε vɪnan 'e 'tɔ 'an 'ji bε, te 'i dra 'an -tɛa. Tɔɔn e dra 'mɛn "le 'mɛin yɪ "nyian, 'dʊ -e 'an 'ci 'e "nran. ⁵ Yie yi -tɛradɪ Zozi da nen yia dra 'i 'ci 'fɪdaa 'a bε, -a -cin a 'an 'ji. Zɪ 'i naan Loyis yi -tɛra Zozi da zɪε, en -a -tʊwli "nen 'i "bʊ Eni "e dre. Maan -tɔa 'nan, -wee yi -tɛradɪ Zozi da -tʊwli zɪε -a da nen i sɔɔnla.

⁶ Wɪ zɪε -yee "wεan mɛin trʊ "baa 'nan, "yi "nen 'an 'pɛ 'pla 'i da en Bali -a dre 'yɪε bε, te 'i 'tʊ -e 'e "dri dɪ. ⁷ Kɔɔ lei nen Bali -a -nɔn -cɛε bε, e "klan 'sia -kaa 'ji, en e 'plɛblɛ -nɔan -cɛε. Lei zɪε -yεε -maan -kaa min ye "yi, en -yεε -maan -kaa -kɔlamam -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ 'ji.

⁸ -Yee "wεan te 'yra 'e 'i 'tɛ 'wɪ nen -kaa san Zozi Crizi -a dre bε -a -nan wɪ vɪdɪ -a dɪ! En "nyian, 'an 'bɔ nen an ya -pʊ 'kuin -yee 'nyranman 'padɪ man bε, te 'yra 'e 'i 'tɛ 'mɛn 'wɪ vɪdɪ -a dɪ! 'Pian 'i 'man 'e 'kɔn 'e wʊʊdɪ, -e 'i yra yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnɔn vɪdɪ man. Bali -le 'plɛblɛ 'bε -tɔa 'i 'wlu.

⁹ Bali 'bɔ 'bε -kaa 'si 'wɪ 'ji, en -yεε -kaa dre 'yee minnun -a -kaa laabʊdɪ man. -Kaa dre winun man "cɛε Bali 'wɪ zɪε -a dre dɪ, 'pian 'wɪ nen -a -cin a Bali 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bε -a man nen e 'wɪ zɪε -a dre. En "yi "nen Zozi Crizi 'le "wεan Bali 'bɔ -a 'pla -cɛε te ya'a tian 'trɛ dre lɛ dɪε, -a man nen e 'wɪ zɪε -a dre.

¹⁰ Bε nen 'gʊε, "yi zɪε Bali -a -ci kɔɔn -cɛε -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi -tadɪ -a 'trɛda. Zozi Crizi 'bɔ 'bε -ka -le 'plɛblɛ 'lɛ 'ka, en 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪε, -yεε ta 'bɔla minnun lɛ 'yee 'wɪ 'nɔnɔn 'a.

¹¹ Bali 'an dre Zozi 'le 'pasiazan -a 'nan, 'an 'wɪ 'nɔnɔn zɪε -a fuɪla "man minnun pɛɛnɔn 'va, te maan "paaman o ji. ¹² Wɪ nen -yee "wεan an cɪ 'an yra yɪnan tʊ 'gʊε -a -ji bε, -nyrɛn zɪε. 'Pian 'yra 'ka 'an 'tɛa dɪ, kɔɔ min nen an yi -tɛra "da "bε, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan, 'wɪ nen yaa -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ 'gʊε, 'plɛblɛ a -yrɔ -e 'e yɪε 'tɔ "va "trilii, -e tin 'ba yi 'e 'bɔ.

¹³ An Bali -le 'wɪ tɪglɪ paa 'i 'ji. 'Wɪ zɪε 'e dre 'yie 'wɪ -kɔɔn "manvε -a, en 'i 'ta wɔla "da! Te 'i 'pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da 'lee yɪdɪ "yi "nen Zozi Crizi -a -nɔn 'yɪε bε -a -sru "fo "dɪ! ¹⁴ Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪglɪ nen maan 'pla 'i 'va bε, 'i yɪε 'tɔ "va! Bali lei 'saun nen -kaa 'ji bε, -yεε "paa 'i 'va -a drenan.

¹⁵ Timote, yia -tɔa 'nan, minnun pɛɛnɔn nen o -nyɛanla Azi 'lɛglɔn 'ji bε, o 'si 'an -sru. Fijɛl 'lee Emojɛl bε, "o 'si 'wʊ "nyian 'an -sru.

¹⁶ 'Pian Onezifor 'bε 'an "koe "tɔ 'an da, en 'mɛn -pʊ 'kɔn drɛdɪ bε, -a 'yra 'ka -a tɛa "fo "dɪ. -Yee "wεan an Minsan trʊ "baa 'nan, 'e 'yee "yi "nɔn -yee "kɔnnɛn 'nɔn lɛ. ¹⁷ Zɪ 'e 'bɔla Rɔm bε, yaan wεε 'trilii en yaan 'yɪ. ¹⁸ En "nyian "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nen yaa dre 'mɛn Efɛz bε, yia -tɔa e "mlian min pɛɛnɔn da. An Minsan trʊ "baa "nyian 'nan, Onezifor nyrinda 'e 'sɛn Bali da tʊ nen Bali 'bɔ minnun -le tin "baa bε -a man.

2

Te 'i 'pɛ -sru 'e tɔa Crizi -le 'wɪ 'ji dɪ!

¹ 'Mɛn 'nen, 'i 'tɔ 'plɛblɛ! "Yi "nen Zozi Crizi -a -nɔn -cɛε bε, -a va nen 'i -wεε 'nan 'yie 'plɛblɛ 'e 'si. ² En 'wɪ nen yia 'man 'an da min "kaga yɪε man bε, 'i "paa min -mienun ji. Minnun zɪε 'o 'kɔn minnun nen min yi -tɛala o da, en o -pɛ "sɔa -a "paadɪ -a min peenun "le ji bε waa.

³ 'I 'wɪ "man, -e 'i yra yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nen Zozi Crizi -le 'sounja 'kpa -a dra bε -nyrɛn zɪε. ⁴ 'Sounja nen e ya "vale 'nan 'yee 'wɪ 'e 'sɔ 'e 'tazan lɛ bε, 'e "trɔɛn "sia 'e -sru "winun pɛɛnɔn 'va. ⁵ En "nyian -te min a fɛ -tʊ -sa kɔɔnan bε, 'wɪ pɛɛnɔn nen waa 'pla "da "bε, -a da nen yaa drala, 'dʊ -e 'e 'yee -kopa yɪ. ⁶ En "nyian fei 'pazan nen 'e yɪε -trɔa 'yee

'nyranman da be, -yee fe 'wle tede -ble. ⁷ 'Wl nən an "sia -a vnan 'yie zie, 'i 'ci "nrən "da 'kpa. Minsan 'be 'wł 'tədi -nəan 'yie, -e 'i 'wł pɛɛnən 'ci man.

⁸ 'I 'ci "nrən Zozi Crizi da. E ya David kluda min a, en -a 'bə nən Bali -a wluan -kanən 'va. Zozi -le 'wł 'nənnən nən maan ve minnun le be -nyren zie. ⁹ Zozi 'le 'wł 'nənnən 'bə zie, -yee "wean nən an ci 'an yra ynan, en an ya -pυ 'kuin "le pləanzan -le 'wł 'zυ 'gυ. O -bulale baa -fə 'an man, 'pian Bali wei be, baa 'ka 'e 'fədi 'be "le "man di. ¹⁰ -Yee "wean 'te pɛɛnən nən waa "paa 'an da be, 'an 'wulo -təa "wlu minnun nən Bali o 'si "va "be o 'tə 'ji. Maan dra zie 'nan -e Zozi Crizi 'e -wee 'si wυ "nyian 'wł 'ji, -e Bali 'tə -dan nən -a 'leda "ka "dɛ, 'e drɛ -wee vɛ -a.

¹¹ 'Wł 'gυe e ya 'wł tıgł 'a. -Te -kaa 'vale Crizi -a -cɛɛ -ka be, -kaa wuanla "nyian "le -yee 'wł 'zυ, -e -kaa yie 'e 'fυ "man 'li 'trilii "fo. ¹² -Te -kaa -pəan 'sə 'wł 'təndən pɛɛnən 'ji -trilii be, -kaa -taa "mingənnən -blɪle -kaa 'vale waa. 'Pian -te -kaa 'vı 'nan -kaa təa dɛ, e -taa "nyian "e "vɪle 'nan ya'a -kaa 'təa di. ¹³ En -te -kaa 'li -kaa da -kaa 'si Crizi -sru "be, -a 'bə 'ka 'e wei fuimlan 'nan di, kəə 'wł nən e -tə "da 'nan 'e dra be, yaa dra -kpə.

I drɛ 'yi min -mienun va, o Bali -le 'wł 'paaman 'wlu 'a!

¹⁴ 'Włnun zie -nyren 'i 'cin -trəa Zozinən 'ji! En 'i vı -wle Bali 'le 'nan, -sanun -fədi nən e ya 'wł 'blɪdi -a Bali -le 'wł -mie da be, 'wee 'tυ! Kəə ya'a 'wł paa "va "minnun nən waa maan "be -wle "di, 'pian e o -nan -nyaan. ¹⁵ 'I man -wee 'nan 'nyranman nən yia "paa be 'e 'sə Bali le, -e 'yra 'e vɪle 'yei 'te di. 'I man -wee 'nan 'i -kəan "min nən e Bali wei ve 'e -si tıgł da be -a. ¹⁶ 'Pian -sanun -fədi nən ya'a 'wł 'paa "va "min le dɛ, en e 'tə "paa Bali -le 'wł man be, te 'i 'fli wυ "va "di! Kəə minnun nən o -sanun zie -a -fəa "be, o -ko 'o 'fli 'sɪdi -a Bali man -kəəbli. ¹⁷ -Wee 'wł 'paadi be, e -ko fuiladi -a "man "le 'nan mlən "nən e ya 'le 'sinan be -yee 'wł 'zυ. Ime 'lee Filet be o səənlə minnun zie o "pa "da. ¹⁸ 'O 'fli 'si Bali -le 'wł tıgł man -kəəbli -a vıdi -a 'nan tυ nən Bali minnun wuanla -kanən 'va be e ci 'va. En 'wł zie e min -mienun -le yi -teradi Zozi da 'le 'tə.

¹⁹ 'Pian 'kən nən Bali -a -pυ -fə 'plɛble 'e 'bə 'a be, wa'a -kələle 'be 'widı -a "fo "di. 'Wł nən

'e 'cɛn -tədi 'kən zie -a man be, -nyren 'gυ: «Minsan 'yee minnun -təa.» En "nyian: «Min o min nən e Minsan 'tə ve be, -a san 'e 'si 'wł 'włidi -sru!»

²⁰ Timote, -a -cin 'e 'kən 'i 'ji 'nan, 'kən -dan ji be, -pə 'tə 'tədu pɛɛnən -kəan "nan. -A -mie -kəan 'e drɛdi -siga -a, en -a -mie -kəan 'e drɛdi yiba "a, en -a -mie -kəan 'e drɛdi -pə 'tre 'a. -Pənun zie, -a -mienun a be, wee bəala 'ji min "fli yaa cin ynan. En -a -mienun a be, o ya fe "tri "sən -ji vɛ -a.

²¹ Maan ve 'yie 'nan, -pənun zie -wee ci "le minnun nən maan 'vı 'labɛ -wee 'wł 'zυ. 'Pian min nən e cɛn o man be, -a san -kəan "le 'nan -pə nən waa bəala 'ji min "fli yaa cin ynan be -yee 'wł 'zυ. E -kəan 'e 'pladi 'e 'tazan -le vɛ -a, en -a 'pa 'nyranman -kəan 'e 'tazan le, en 'wł 'yi 'tə 'tədu pɛɛnən nən yaa dra.

²² Timote, 'wł 'tə 'tədu pɛɛnən nən e -kolaman e -wulo -ji "nrəndı -włidi -nəan -gobo le be, te 'i -pli -a -tυ man "fo "di! 'I -wee 'nan 'i 'wł nən 'e 'sədi "ji "be -a dra! 'I -wee 'nan 'i yi -təala Zozi da! 'I -wee 'nan 'i Bali ye "yi, en 'i min ye "yi! En 'i -wee 'nan 'ka yei 'e 'kən -trəə 'ka 'vale min -tədu pɛɛnən nən o Minsan laabo 'o 'ci 'fɪdaa 'a be waa! ²³ 'Włnun nən e -taala -sanun -fədi -a, te ya'a 'wł 'paa "va "min le dɛ, te 'yie -si -nən min le "fo "di. Kəə yia -təa 'nan 'włnun zie -a 'le 'srannan "be, 'wł 'blɪdi nən -nan. ²⁴ En Minsan 'suzan be, ya'a 'wł 'ble di. 'Pian e -kəan "trəə min pɛɛnən 'va, -a -pɛ "səa Bali -le 'wł 'paadi -a, en -a -pəan "səa 'wł 'ji. ²⁵ En "nyian minnun nən o -sa -fəa "va "be, e 'wł 'paala -wle -pəan "trəə -a, te -a 'bli a "da 'nan, Bali "paa o va -e 'o 'si 'wł zie -a -sru, -e 'o Bali -le 'wł tıgł 'tə. ²⁶ -Si nən o ci "da "be -e 'o -kənnən "yi 'o 'bə 'a, təən te o 'sυ Satan -lə. Kəə Satan 'be o man 'yi. E o drɛ 'yee nəannun -a, en o 'ta wəla -a wei da.

3

Bali -sru 'ta wədi -taa "drele 'plɛble

¹ Timote, e ya "le 'i -tə 'nan, tυ -nyranman nən -kaa ci 'gυe, Bali -sru 'ta wədi -taa "drele 'plɛble. ² Minnun 'o 'bə 'fli -le 'wł 'yi -weeman, en "lala yıdi 'be -kəan "o 'nanman wı -a. O -yəədi ye "yi "min le, en 'o 'fli "siala -dandan. O "we "min man -włidi, en wa'a 'o 'mangulinun wei maan di. -Te min 'wł 'yi

drε-wlε "bε, wa'a san tōa "fo "dī, εn 'o yie 'ka 'naan Bali man "fo "dī. ³ 'Wī 'ka 'naan o man dī, εn min nyirinda 'ka 'sεan o da dī. O 'tō "paa min man. Wa'a 'kōlaman 'o 'fli 'kundī -a dī, εn -te 'bli 'fō o ji bε, wa'a 'o 'pε da tōa dī. 'Wī "yi "drēdī 'ka o nyen va "fo "dī. ⁴ O wlε -fōdī ye "yi, εn -te o ya "vale 'nan 'o fε -tū ye bε, wa'a 'ci nrōnman 'o bōezan pee -le 'wī 'a "fo "dī, kōō 'fli drēdī -dandan o 'sa. Wa'a Bali ye "yi "fo "dī, o 'bō 'ci 'sō wī nen waa ye "yi. ⁵ 'O 'fli dra "le 'o 'ta wōla Bali wei da, 'pian -a tīglī da bε, o 'ka "va 'nan Bali -le 'plēblē 'e 'nyranman 'pa 'o man dī.

Minnun zīε te 'i -pli "o man "fo "dī. ⁶ O -mienun -cia 'kōn 'le "nen -tōōladī -a "da, -e 'o minnun see "paa 'wee 'wī "paadī -a. -Wee 'wī "paadī lūmōn -mienun "siala 'nan -e 'o 'fō o -sru. Lūmōnnun zīε o 'wī 'wlidī "dra "kaga, εn o 'ta wōla 'o 'bō 'ci 'sō wīnun da. ⁷ εn o ya "vale 'nan 'o bōa 'wī pēēnōn 'tōdī man, 'pian 'wī nen e cī Bali -le 'wī tīglī 'a bε, wa'a -ci maan dī.

⁸ 'Wī nen Yanēzi 'lee Yanble -a drε Moizi lε εn wa'a -yee 'wī 'silēa 'wī 'a dīε, -a -tūwli "nen minnun zīε o cī -a drēnan. Wa'a 'o "trōēn 'tōa 'wī tīglī lε dī, o -wulo -ji "nrōndī 'ka -si tīglī da dī, εn -te min -wee yi -tērādī Zozi da -nanjēēn bε, yaa -kōnnēn "ye 'nan e 'ka 'wī 'kpa -a dī. ⁹ 'Pian 'wīnun 'bō zīε, wa'a 'mōan -a drēdī da dī, kōō min pēēnōn -taa -a -tōlē 'nan o ya -blō -a. Zī Yanēzi 'lee Yanble -le ve drε zīε.

Pāl Timote "koe "tō 'e da

¹⁰ 'Yie vε bε, i 'ta 'wōla Bali -le 'wī "paadī tīglī da "le 'mēn 'wī 'zō. εn zī 'mēn 'ta wō -pε cī bε, 'lee 'wīnun nen -a -cin cī 'an 'ji 'nan 'an dra bε, yia -tōa εn -a da nen i cī -a drēnan. 'Mēn yi -tērādī Zozi da, 'lee 'mēn man -srandī 'wī 'ji bε, 'lee 'mēn Bali yidī "yi "bε, 'lee 'mēn min yidī "yi "bε, yia -tōa εn -a da nen i cī -a drēnan. 'Wīnun nen o 'bō 'an man 'e pēēnōn te 'an -pōan "sōa -ji bε, yia -tōa εn -a da nen i cī -a drēnan. ¹¹ εn "nyian bε, 'tε nen minnun -a 'pa 'an da Antīōs 'lee Ikomiēn 'lee Lisitri bε, yia -tōa. εn 'an yra pēēnōn nen maan 'yī 'flanun zīε -a da bε, yia -tōa. -Mε "wī 'bε 'ka bōlē 'an man dī? 'Pian 'wī pēēnōn zīε -a -ji bε, Minsan 'ka 'an 'tōlē 'e "tun dī, yaan 'si "ji. ¹² -A -cin 'e 'kōn 'i 'ji 'nan min nen 'o 'vale Zozi Crizi -a o drε min -tūwli "a εn e ya "vale 'e 'ta wōla Bali wei da

bε, minnun 'tε "paa "da. ¹³ 'Pian minnun -wlidī zīε 'wlunōn nen waa. 'Wee 'wī 'wlidī "kō 'mlinladī -a "da. O min see "paaman, 'pian te fε -tū 'bε o 'bō "le "see paa.

¹⁴ 'Yie vε bε, 'wī pēēnōn nen waa paa 'i 'ji bε, 'i yie -trōa "da. Yia -tōa 'nan e ya 'wī 'kpa -a "fo. εn minnun nen waa -maan 'lōō i 'wī zīε -a 'man bε, o -cin a 'i 'ji. ¹⁵ I -fō "wēnnōn, εn Bali wei nen 'e 'crēn -tēdī bε, yia -tōdī 'sia. Bali wei zīε e -kōlaman 'e "paa 'i 'va -e 'si nen e min "sia 'wī 'ji bε 'i 'sia. -Si zīε yi -tērādī Zozi Crizi da nen, εn -yēē -maan min "sia 'wī 'ji. ¹⁶ 'Wī 'kpa, Bali wei pēēnōn nen 'e 'crēn -tēdī bε, Bali 'bō 'bε 'ta 'tō minnun man εn waa crēn -tē. E ya 'kpa 'wī "paa vε -a min ji. εn e "paa min va -e min 'e 'yee 'wī 'wlidī "yī. εn e "paa min va -e 'e min drε wī 'sū "ji. Zī kōō min -le 'ta wō -pε -kōan 'trēda fēnyian bε, yaa "paaman min ji. ¹⁷ E ya zīε 'nan -e Bali -le min man 'e 'kōn 'e wōūdī "fo, te -a -pε "sōa 'wī "yi 'tō 'tūdō pēēnōn drēdī -a.

4

¹ Kō yā Bali 'lε, εn kō yā Zozi Crizi nen e -taa "minnun nen o yie cī "man 'lee minnun nen o kaa bε -wee tin 'balε bε -a 'lε, εn "nyian Zozi 'bō -le -tādī, 'lee -yee mingōnnēn nen e -taa -a -blīlε bε, -yee "wēan mēin trū "baa 'nan: ² 'I Bali -le 'wī vī minnun lε! 'Wī nen yia ve bε, -te waa maan "yi oō, 'i vī -wlε, -te wa'a 'maan "yi "dī oō, 'i vī -wlε! 'I -wee 'wī 'wlidī 'ci 'si -wlε! 'I vī -wlε 'nan 'o 'le 'tō, εn 'wī nen e cī "le min 'e drε bε -a 'bō nen 'i 'pla -wlε 'wī 'a. 'I man -sran 'wī pēēnōn zīε -a "paadī -a o ji.

³ Kōō tū -tū -taa "bōlē bε, te minnun 'ka 'we "man "nyian -e 'o "trōēn "tō Bali -le 'wī "paadī tīglī lε dī. 'Pian 'o 'ci 'sō minnun "sia "va 'wī "paanōn 'a, te o 'wī nen o cī "vale 'o maan "bε -a "paaman o ji. ⁴ 'O "trōēn "sia 'wī tīglī 'va, -e 'o -sōōnla polunun nen min -a "sia 'e 'wulo -ji bε -a -sru. ⁵ Timote, 'i yie 'tō 'i 'fli -va, te 'wei 'man yī dī. 'I 'wī yra yidī man. 'I Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vidī 'pa 'nyranman -a. 'Nyranman nen Bali -a -pēba 'wō 'i 'lō bε, 'i 'pa.

⁶ Kōō 'mēn vε bε, 'an -kadī 'bō. -Kadī 'bō zīε, maan "siala "le 'sraga nen an -taa -a bōlē Bali lε 'an 'kōlē 'a. ⁷ Minsan -le -kūlī bε, maan -tan fēnyian, an cēēn flan 'blidī man. An yi -tēra Zozi da -trilīi, maan 'le 'sran. ⁸ 'Bε

nɛn 'gʊɛ, fɛ nɛn e ci 'an 'man -pɛnnan bɛ, 'wɪ tɪɡlɪ nɛn maan drɛ bɛ -a man -kopa nɛn. Minsan nɛn e tin "baa 'e 'nɔan da bɛ, -yɛɛ -kopa zɪɛ -a -nɔan 'mɛn yi nɛn e -taa "man "bɛ -a da. Ya'a nɔan 'an 'tʊwli "cɛ "lɛ dɪ, 'pian minnɛn pɛɛnɔn nɛn -yɛɛ -tadɪ dra o -tɛa "bɛ, yaa -nɔan "nyian -wee "lɛ.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ Timote lɛ

⁹ Timote, te 'i 'mɔn dɪ! 'I bɔ 'an man 'gʊ 'trɛlɛ! ¹⁰ Dema 'an 'tʊɪ, ɛn e -kʊ Tesalonik, kɔɔ 'trɛda fɛnɛn yɪdɪ "yi "cin -trɔa "ji. Cresɛn "e -kʊv Galatɪ, ɛn Tit "e -kʊv Damati. ¹¹ Luk 'bɛ ci 'an 'va 'gʊ 'e -tʊwli. -Yɛɛ "wɛan 'ka 'vale Mark -a 'ka 'ta. -A -nan wɪ a 'an man 'kpa 'mɛn 'nyranman 'gʊɛ -a -ji. ¹² Tisik nɛn an "ta -a "paa 'sia Efɛz nun.

¹³ Timote, "yɪɛ vɪ 'nan 'i -taa "bɛ, 'i 'ciɪla Troas -e 'mɛn -tralɛ -ɡblɔ nɛn maan 'tʊɪ Karpɪ -lɔ bɛ, 'i 'si, 'i 'ta -a. ɛn 'mɛn 'flubanun 'lee 'kɔlɛnɛn nɛn 'fluba a 'e 'crɛn -tɛdɪ "da "bɛ, 'i o 'si, 'i 'ta waa. 'Kɔlɛnɛn zɪɛ o 'wɪ a 'an man 'kpa tɪɡlɪ.

¹⁴ Alɛzandre nɛn feli bʊzan -a bɛ, e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'mɛn "kaga. Maan -tɔa 'nan 'wɪnɛn nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, Minsan -a -pan wo -yrɛ. ¹⁵ 'I 'bɔ "nyian, 'i drɛ "va "yi, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ lou 'kʊɛ 'wɪ "paadɪ man.

¹⁶ Tʊ nɛn minnɛn -kʊ 'maan tin 'banɔn 'cɛɪn -da 'e tɛdɛ bɛ, min -tʊ 'ka 'kʊlɛ -nyɛnlɛa 'mɛn 'wɪ -sru "dɪ, o pɛɛnɔn 'an 'tʊɪ. Te Bali 'e 'wɪ 'tʊ drɛ -wlɛ 'bɛ man dɪ. ¹⁷ 'Pian Minsan 'bɛ 'pa 'an 'va, ɛn yaan "koe "tɔ 'an da. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'an -kɔla Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn fuɪladɪ -a "man, 'dʊ -e minnɛn pɛɛnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ 'o man. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, 'an 'kadɪ -fɔla tʊ, 'pian Minsan 'an 'sʊ -yrɔ. ¹⁸ -Yɛɛ "wɛan maan -tɔa 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn, minnɛn -a "vale 'nan 'o dra 'mɛn bɛ, Minsan 'an "so -yrɔ "nyian, ɛn yaan "sia 'wɪ 'ji, -e 'an 'kʊ laji -yɛɛ mingɔnnɛn 'trɛda. "Tɔ -dan 'e 'kɔn Minsan -le vɛ -a 'li 'trilii! Amɛn!

¹⁹ Timote, 'i vɪ Priskil 'lee 'e 'sran Akila lɛ 'nan, an o 'tɔ bo. ɛn 'i vɪ Onezifor mangulɪnɛn lɛ 'nan, an o 'tɔ bo.

²⁰ Eras "e -fʊv Korɛnti, ɛn an Trofi 'tʊɪ Mile -a man "yaaman -le "wɛan.

²¹ Timote, 'i bɔ 'an man 'gʊ 'vaa -e tʊ nɛn fulɔ "fɛɛnman 'yi yɪɛ da -wɪdɪ "bɛ, 'e bɔ.

Ebulu 'lee Pudɛn 'lee Linu 'lee Klodia, 'lee Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn 'gʊɛ, o 'nan wei 'tɔ bo.

²² Minsan 'e 'pa 'i 'va, ɛn -yɛɛ "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nen Pəl -a cren -tε Tit λε

¹ An 'bɔ Pəl 'bε 'fluba 'gυε -a cren -tε. Bali 'suzan nen 'maan, εn an ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali 'an 'pla 'nan 'an 'pa minnun nen 'e o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vε -a bε o va. 'An 'pa o va -e 'o yi -tεra 'e da, te wee bɔa 'e tıgłı da. ² An 'pa o va -e o 'bli 'e 'kɔn 'belidı nen ya'a 'nyaan dıε -yrε. Kɔɔ tυ nen Bali 'ka tian 'trε dreλε dıε, yaa 'vı 'nan 'e 'belidı zıε -a -nɔan "minnun λε. εn Bali zıε ya'a 'wlu 'sεan dı. ³ Bε nen 'gυε, tυ nen Bali -a 'pla 'nan 'e 'wı zıε -a 'λε sɔɔman "man "bε 'e 'bɔ. -Yee "wεan Bali nen e cı -kaa 'sizan 'wı 'ji -a bε, e 'wı 'nɔnnɔn zıε -a -pεba 'wυ 'an 'lɔ 'nan 'an vı minnun λε.

⁴ Mεεn 'fluba 'gυε -a cren -tε 'i 'bɔ Tit λε. Mεεn Bali -le 'wı 'vı 'yie, εn i wı "man. 'Wı 'kpa, i dre "le 'an 'pɔn -ji nen -le 'wı 'zυ.

-Kaa "tı Bali 'lee -kaa 'sizan 'wı 'ji Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdı -trɔɔ -nɔn 'yie!

-Tı nen waa -tɔa -leglızi min ceje -a?

⁵ Mεin 'tɔı Crεt 'trεda 'nan -e 'winun nen o -fɔ bε 'i 'le 'sran. 'I -leglızi nen 'fla -tɔdɔ da bε -a -ji min cejenun -tɔɔ! 'Winun nen maan 'vı 'yie bε, -a da nen 'i 'ci "nrɔn -e 'i dre! ⁶ -Nyren 'nan, min nen waa -tɔa -leglızi min ceje -a bε, 'tɔ 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padı "man "dı. -Yεε cı 'nan, lı -kɔan -a san wlu -tɔwlı, εn ya'a tɔe -e 'e nyin lı pee -sru "dı. -Yee 'nennun yi -tεala Zozi da, 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padı o man lı -wεεdı 'lee -kɔnnεn -wεεdı da dı, εn o yie "naan min man. ⁷ 'Wı 'kpa! E ya 'nan min nen 'e yie -tɔa -leglızi -va bε, te 'tɔ 'tɔ 'e 'kɔn 'e 'padı "man "dı, kɔɔ Bali -le 'nennun -pεba a 'e wɔdı -yrɔ. εn te 'e 'kɔn min nen e ya "vale 'wı pεεnɔn e 'cεn 'yee 'wı da bε -a dı. εn te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dı. εn te -a san 'e -wεn mlındı -trɔa 'e 'win -ji dı. εn te -a san 'e 'wı 'blıdı yı "yi "dı. εn te -a san "lala yı "yi "dı. ⁸ 'Pian 'e 'kɔn min nen e min "kuan 'e 'pε "fli "a bε -a. εn 'e 'wı "yi "drεdı yı "yi. εn -a san 'e 'kɔn min tıgłı 'a, 'e 'ta wɔla Bali wei da tıgłı, εn 'e -kɔla 'e 'fli 'pladı -a. ⁹ εn "nyian -a san 'e 'kɔn 'e kɔaladı Bali -le 'wı tıgłı nen waa paa "ji "bε -a man. -Te e ya min zıε -a bε, -a -nan nen e -kɔlaman min -mienun "koe "tɔdı -a 'o da

'wı "paadı tıgłı zıε -a. εn minnun nen o 'ka "vale 'o maan "yi "dıε, e -kɔlaman -a -ci 'sidı -a -wλε 'nan 'wee tin 'ka 'nɔnnɔn dı.

Pəl -a 'vı Tit λε 'nan 'e Bali -le 'wı "paadı tıgłı 'ci 'si minnun λε!

¹⁰ Min "kaga "a ve 'o 'fli man 'nan o yi -tεala Zozi da, te o 'ka "vale 'o 'ta wɔla 'wı tıgłı da dı. Minnun zıε o "kaga "a Zuif 'nɔn 'a, εn o min ci baaman -ji 'wı "kaga "vıdı -a, te 'wı 'bɔ 'ci "ka "dı. ¹¹ -Yee "wεan 'i o 'lεbo 'pla "da! Kɔɔ 'wı nen e 'ka 'wı tıgłı 'a dıε, -a 'bɔ nen waa "paaman minnun ji, -e 'o "lala yı -dawlı a. -Wee "wεan 'kɔn -mie 'le "nen 'nɔn pεεnɔn 'si 'si tıgłı da. ¹² Crεt min -tɔ nen minnun -a 'sia 'wı 'tɔzan -a 'wı nen e -taa "dreλε bε -a vıdı man bε, e Crεt 'nɔn 'le 'wı 'vı. Yaa 'vı o man 'nan: «Crεt 'nɔn 'sεn vε nen 'wlu 'a, εn o ya "le plɔ winun -le 'wı 'zυ, εn kɔannɔn nen waa, εn -blıfε da nen 'o 'ci "nrɔnman 'saza.»

¹³ 'Wı nen yaa 'vı o man bε, 'wı 'kpa nen. -Yee "wεan 'i 'wı 'pla -wλε 'kğla! 'I dre zı -e -wee yi -tεradı Zozi da 'e dre tıgłı 'e 'pee. ¹⁴ 'I dre zı -e 'o "trɔεn 'si Zuif 'nɔn 'le polunun λε. εn -e 'o vıε 'o 'ta wɔla minnun nen o 'ka "nyian Bali -le -si tıgłı da dıε -wee 'srɔεn winun da dı. ¹⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, minnun nen o ya 'saun Bali 'le bε, fε -tɔ 'ka o "tri 'tɔa Bali 'le dı. 'Pian minnun nen o ya 'o "tri "tɔdı Bali 'le, te wa'a yi tεala Zozi da dıε, fε pεεnɔn o "tri -tɔa Bali 'le. Kɔɔ -wee ci "nrɔndı pεεnɔn dre 'wlıdı Bali 'le, εn ya'a tin tεa o da dı. ¹⁶ Waa ve 'o 'fli man 'nan o ya Bali -le vε -a. 'Pian 'winun nen waa dra bε, yaa -kɔɔnman 'nan o 'ka Bali -le vε -a dı. Wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dı, εn o -pε 'ka 'sɔa 'wı "yi "tɔ drεdı -a dı. Minnun zıε Bali 'ka o ye "yi "fo "dı.

2

Zı kɔ Zozi -sruzan 'e 'ta wɔ bε Pəl -a 'vı Tit λε

¹ Tit, te 'i 'wı dre "le -wee 'wı 'zυ dı! 'Pian 'yie vε bε, Bali -le 'wı "paadı tıgłı bε, -nyren 'i vı minnun λε! ² 'I vı -klɔnmɔn cejenun λε 'nan, -wee 'wı 'fa 'e 'kɔn 'e 'sidı. 'I vı -wλε 'nan, 'o dre wı 'e maan minnun yie 'e 'nan o man. 'I vı -wλε 'nan, 'o 'fli 'kun 'wı pεεnɔn 'ji. εn "nyian bε -wee yi -tεradı Zozi da, 'lee -wee min yıdı "yi, 'lee -wee -pɔan 'sɔdı bε, 'i vı -wλε 'nan, tɔ pεεnɔn man 'wı zıε 'e 'kɔn o man 'pleble.

³ 'I lumən cejenun -le vε 'vɪ "nyian zɪ. 'I vɪ -wɫε 'nan, o drε wɪ 'e -kəɔn 'nan 'o ya Bali -le vε -a. En 'i vɪ -wɫε 'nan, te 'o 'wɪ min man -wɫɪdɪ "dɪ. En 'i vɪ -wɫε 'nan, te 'o -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'o 'wɪn -jɪ dɪ. En 'i vɪ -wɫε 'nan, 'o 'wɪ "yɪ "paa minnun jɪ. ⁴ -Te o ya 'wɪ zɪε -a drɛnan bε, -a -nan nɛn o -kəɫaman 'wɪ "paadɪ -a lumənnun jɪ. En zɪ kə lumən 'e -sran yɪ "yɪ "bε, 'o "paa o jɪ. En zɪ kə lumən 'e 'yee 'nənnun yɪ "yɪ "bε, 'o "paa o jɪ. ⁵ En "nyian bε 'o "paa o jɪ 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnən 'jɪ. En 'wɪ nɛn e 'tə "paa lumənnun man bε te 'o drε dɪ. En 'o drε -kənnɛn wɫu lumən tɪglɪ 'a. En 'o 'ci 'e 'kən "yɪ. En 'o 'ta wɫa 'o -sran wei da. 'Wɪ pɛɛnən zɪε -a 'bə nɛn 'o "paa o jɪ, "təgə minnun 'o 'wɪ 'wɫɪdɪ Bali wei man.

⁶ 'I 'wɪ 'pla "nyian -gobonun ɛ. 'I vɪ -wɫε 'nan 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnən 'jɪ. ⁷ Tit, 'i 'bə nɛn 'i drε -wee 'wɪ -kəɔn "manzan 'a 'wɪ "yɪ "drɛnan. En 'yɪε Bali -le 'wɪ "paadɪ bε 'e 'kən 'e 'nəan da, te 'i -tɛ srɔan -a "fo "dɪ! ⁸ Bali -le 'wɪ tɪglɪ nɛn min 'ka 'kəɫaman -a -sa -fəɔdɪ -a dɪε, -a 'bə nɛn 'i "paa minnun jɪ. 'I drε zɪ -e 'yra 'e -kaa 'nanmannən 'tɛ, te wa'a 'kəɫaman 'wɪ 'wɫɪdɪ "təwɫɪ "vɪdɪ -a -kaa man dɪ.

⁹ En "nyian 'i 'wɪ 'pla nəannun ɛ 'nan, 'o 'ta wɫa 'o 'tazan wei da 'wɪ pɛɛnən 'jɪ. 'I vɪ -wɫε 'nan, 'o 'tazan ci 'sə wɪnun drε, en te 'o 'sa -fə -a 'nɛan dɪ. ¹⁰ En te 'o -wee fε -tɔ crɪn wɔ dɪ. 'Pian 'o yɪε trɔa 'wɪ "yɪ "drɛdɪ da. 'O drε zɪ yɪ pɛɛnən man -e minnun 'o Bali nɛn -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ -a bε -yee 'wɪ "paadɪ -sɪ -fə.

¹¹ 'Wɪ pɛɛnən zɪε -a 'bə nɛn 'i 'cin -tə minnun jɪ, kəɔ Bali 'yee "yɪ "nɛn e cɪ blamin pɛɛnən 'sɪ 'wɪ 'jɪ vε -a bε -a ta 'bɔla. ¹² En -yee "yɪ zɪε -yɛε "paaman -kaa 'jɪ 'nan, -kaa 'sɪ 'wɪ pɛɛnən nɛn e 'ka Bali ci 'sə wɪ -a dɪε -a -sru! En 'nan -kaa 'sɪ blamin ci 'sə wɪnun -sru! Yaa "paaman "nyian 'nan, tɔ nɛn -kaa cɪ -jɪ 'gɔε -kaa 'ta wɔ -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ pɛɛnən 'jɪ, en -kaa 'wɪ nɛn e cɪ 'kpa bε -a drε, en -kaa 'yra -tɛ Bali man! ¹³ -Kaa drε zɪ, te -kaa ci "nran yɪ -dan bε -a man -pɛan. Yɪ zɪε -a da nɛn -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ Zozi Crɪzɪ nɛn -cee Bali -dan a bε, e -taa 'yee 'tɛ 'san -a. ¹⁴ E wɫu "man en e -kaa 'lɛjɪ -ka 'wɔ. Yaa drε zɪε 'nan -e 'e -kaa 'sɪ 'wɪ 'wɫɪdɪ pɛɛnən 'le nəanba -jɪ. En "nyian 'nan -e 'e -kaa drε minnun 'saun nɛn o cɪ 'e 'saza 'le vε -a bε waa. Yaa drε zɪε 'nan, -e -kaa kən minnun nɛn o cɪ 'o kəaladɪ 'wɪ "yɪ "drɛdɪ man bε waa.

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnən zɪε -a 'bə nɛn 'i "paa minnun jɪ! 'I 'pla -wɫε 'wɪ 'a, en 'i o "trɔɛn nyuən! 'Nyranman zɪε -a 'bə nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ. Te 'i 'fli 'tɔɪ -e min -tɔ 'yɛi drε 'e 'pɛla koda dɪ!

3

Zozi-sru 'ta wɔdɪ

¹ 'I -cin -tə Zozi nɛn pɛɛnən 'jɪ 'nan, 'o 'ta wɫa minnun tanən wei da, en 'wɪ nɛn waa ve bε 'o drε! En o man 'e 'kən 'e wɔwɔdɪ tɔ pɛɛnən man 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -a! ² Te 'o min 'tə 'tɛ dɪ! Te 'o 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yɪ "dɪ! 'Pian tɔ pɛɛnən man bε, 'o 'kən -trɔɔ, en min -tɔdɔ pɛɛnən yɪdɪ "yɪ 'e 'kən o jɪ!

³ Fɛ nɛn maan ve zɪε -yɛε cɪ 'nan, -kaa 'bə 'gɔε 'e tɛdɛ bε, te -ka'a 'wɪ 'tə wɪ dra dɪ, en te -ka'a yɪε 'ka 'naan min man dɪ. En "nyian bε -kaa yɪ -tɛala 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪglɪ 'a dɪε -a da. En te -kaa ya fε -tɔ -tɔdɔ pɛɛnən yɪdɪ "yɪ "le nəan -a 'lee blamin ci 'sə wɪnun 'tə 'tɔdɔ pɛɛnən 'le nəan -a. Te -kaa nyannɛn drɛdɪ ye "yɪ, en te -kaa min lɔ fε ye "yɪ "le 'e drε -cee vε -a. Te -kaa "naan min man, en minnun "naan -cee "man.

⁴ 'Pian zɪ -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ Bali 'yee "yɪ 'lee 'yee min yɪdɪ "yɪ "ta 'bɔla bε, ⁵ -a -nan nɛn e -kaa 'sɪ 'wɪ 'jɪ. Ya'a drɛɛ 'nan 'wɪ "yɪnun nɛn -kaa drε bε -a man nɛn dɪ, 'pian -kaa nyrinda 'bε 'sɛn "da. E -kaa ya 'e 'pee Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a 'nan -e -kaa drε min -trɛ -a. 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, e ya "le -kaa -sruɔdɪ -le 'wɪ 'zɔ. ⁶ 'Wɪ 'kpa Bali -ta 'yee lei 'saun 'a -cɛε. E cɪla -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ Zozi Crɪzɪ -va, en e -ta -a 'e 'cɪladɪ "da. ⁷ Bali -le "yɪ "le "wɛan bε, e -kaa drε min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. -Yee "wɛan -a -cin a -kaa 'jɪ 'nan 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, yaa -nəan -cɛε.

⁸ 'Wɪ zɪε, e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, en e ya "le min 'e yɪ -tɛra "da "fo! An ya "vale 'i 'tə 'wɪnun zɪε -a da 'kpa tɪglɪ, -e minnun nɛn o yɪ -tɛra Bali da bε, 'o yɪε -trɔa 'wɪ nɛn e cɪ "yɪ "bε -a drɛdɪ da 'kpa tɪglɪ. 'Wɪ zɪε -yɛε cɪ "yɪ, en -yɛε "paa min va.

⁹ 'Pian -sa -fəɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va "min ɛ dɪε 'i "paala "man! En Zuif 'nən tranun kluda wɪ 'lee Moizi -le -pei -tə wɪnun bε, te 'i 'wɪ 'blɪ "da "dɪ, en te 'i -sa -fə "da "dɪ! 'I "paala "man, kəɔ e ya 'wɪ "tun "a. ¹⁰ Min nɛn -yee 'wɪ "paadɪ min "cɛan 'e cin man bε, 'i 'wɪ 'pla -yrɛ! -Te yɪa 'pla -yrɛ 'e 'pa -a -tɔ, en yɪa drε 'e 'pa -a "fli, te ya'a maan "yɪ "dɪε, 'i -nyran

si-sru. ¹¹ Koo yia -tə "mən 'nan, min zɪɛ 'e 'fli
'si-si tɪɡɫɪ da. 'Wɪ 'wɫɪdɪ "drɛzən nɛn, ɛn 'e 'fli
'pla Bali -le nyran -blɪdɪ wɫu.

Pəl 'wɪ 'nyranman 'vɪ

¹² -Te Atema nɛn, ɛn -te Tisik nɛn, tɔ nɛn
an o -tɔ "paa -sia 'yɪɛ bɛ, 'i man -wɛɛ -e 'i 'bɔ
"nyianɔvɔ 'an man Nikopoli. 'Fla zɪɛ -a da
nɛn an tɔ -wɫɪdɪ "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e
'kɔ 'ta wɔnən dɪɛ -a dra.

¹³ Tit, 'i yra 'si! 'I 'pa Zena 'lee Apolo -va -
wee -kɔdɪ 'ta wɔnən -ji! Te fɛ -tɔ 'e kɫɪ o man
dɪ! Zena 'bɔ a min nɛn min -fɔa -a -sru -e 'e
min 'lɛji wɪ -blɪ bɛ -a. ¹⁴ ɛn -kaa "bɔvɪ Zozinɔn
"nyian bɛ, e ya "le "o 'wɪ "yi "drɛdɪ -tranla fɛ
nɛn -a 'wɪ a min man bɛ, -a -nɔndɪ -a -yre! -
Te o ya 'wɪnɔn zɪ -a drɛnən bɛ, te o 'ka 'trɛda
'e "tun "dɪ.

¹⁵ Minnɔn pɛɛnɔn nɛn kɔ cɪ waa 'gɔɛ, wei
'tɔ bɔ. ɛn minnɔn nɛn o 'kɔ ye "yi te o yi -
tɛala Bali da bɛ, 'i o 'tɔ bɔ.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nən Pəl -a cren -tə Filemən lə

¹ 'An 'bɔ Pəl bɛ, Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ man nən an ya -pυ 'kuin. Mɛɛn 'fluba 'gυɛ -a cren -tɛ 'kυ 'vale -kaa "bυɪ Zozizan Timote -a.

Kυa cren -tɛ 'i 'bɔ Filemən lɛ. I ya 'kυɛ min 'kpa -a, ɛn i Bali -le 'nyranman "paa 'le 'kυɛ 'wɪ 'zυ. Kui 'tɔ bo. ² ɛn e ya "nyian -kaa "blu Zozizan Apia -le vɛ -a, kυa 'tɔ bo. ɛn e ya "nyian Azip nən e cɪ -kuli -tɔwli zɪɛ -a man "le 'kυɛ 'wɪ 'zυ bɛ, -yee vɛ -a. Kυa 'tɔ bo. ɛn e ya "nyian Zozinən nən 'o cin ye 'i 'bɔ Filemən -le 'kuin bɛ, -wee vɛ -a. Kυ 'o 'tɔ bo.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cɛɛ.

Pəl Bali trυ 'ba Filemən lɛ

⁴ Filemən, -te an ya Bali trυ 'banan 'yie bɛ, tυ pɛɛnən man te an Bali muo -fɔa. ⁵ Kɔɔ 'yie yi -teradɪ Minsan Zozi da, 'lee 'yie Zozinən yɪdɪ "yi "bɛ, -a 'wɪ -sɛanla 'an da 'gυ. ⁶ -Yee "wɛan -te an ya Bali trυ 'banan bɛ, maan laabo -yrɔ 'nan, 'yie yi -teradɪ Zozi da bɛ 'yei "koe "tɔ 'i da 'padɪ -a Zozinən 'va. "Yi 'tɔ 'tɔdυ pɛɛnən nən o drɛ -cee vɛ -a -kaa drɛ Crizi -le vɛ -a -le "wɛan bɛ, 'i -kɔnnɛn "yɪ! ⁷ 'An "bυɪ Zozizan, 'yie min yɪdɪ "yi "nən yia drɛ ɛn Zozinən 'ci yra "tra "bɛ, e ci "nran -nən 'mɛn -dan, ɛn yaan "koe "tɔ 'an da.

Pəl Filemən -le nɔan 'li 'e da -yrɛ

⁸ Filemən, 'wɪ nən kɔ 'i drɛ bɛ, Crizi -a -si -nən 'mɛn -e 'an 'tɔ 'i man -sa -a, 'nan 'i drɛ. ⁹ 'Pian min yɪdɪ "yi "le "wɛan bɛ, toba -ji nən an -ciala. 'An 'bɔ Pəl bɛ, an drɛ ceje, ɛn 'bɛ nən 'gυɛ Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ man nən an ya -pυ 'kuin 'gυ. -Yee "wɛan 'i 'wɪ 'mɛn toba 'gυɛ -a man! ¹⁰ Toba zɪɛ -nyrɛn 'yie nɔan Onezi -le 'wɪ 'a. -Pυ 'kuin 'gυ nən an Zozi 'le 'wɪ 'vɪ -yrɛ, ɛn e wɪ "man. E drɛ 'sɪɛn "le 'an 'pɔn -ji nən -le 'wɪ 'zυ. ¹¹ 'Wɪ 'kpa, maan -tɔa 'nan, 'e tɛdɛ bɛ Onezi 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie. 'Pian 'bɛ nən 'gυɛ, e drɛ min nən e -kɔlaman e "paa 'kυ 'va 'kpa bɛ -a.

¹² E drɛ 'sɪɛn "le 'nan 'an 'man mɛn -tυ -le 'wɪ 'zυ. An "ta -a lia 'e da 'yie. ¹³ 'Bɛ nən an ya -pυ 'kuin Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnən vɪdɪ man 'gυɛ, an ya "vale 'e 'fυ 'an "srɔn 'gυ, te e "paa

'an 'va "le yie cɪ -a drɛnan. ¹⁴ 'Pian an 'ka "vale 'nan 'an 'wɪ zɪɛ -a dra, te yie "cɛɛ -si -nən 'mɛn dɪ. An ya "vale 'nan, -te i "ta 'wɪ "yi "dra 'mɛn bɛ, 'e 'si 'i 'bɔ 'a, 'pian te 'e drɛ 'nan 'an 'tɔ 'i man -sa -a dɪ.

¹⁵ -A -mie dra bɛ, Onezi -tɛ -ji 'i 'lɔ tυ "wɛnnɛn 'a 'nan, -e 'lɔ nɛn e "ta -a wo bɛ, 'e 'fυ 'i 'va 'li "fo "le vɛ -a. ¹⁶ Fɛ nən maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'bɛ nən 'gυɛ Onezi 'ka "nyian 'i 'lɔ "le nɔan "tun "le 'wɪ 'zυ dɪ. 'Pian -a "yi "mlian min lɔ nɔan da, kɔɔ e drɛ 'sɪɛn 'i "bυɪ Zozizan nən yia ye "yi "bɛ -a. Onezi -nan wɪ a 'an man 'kpa tɪglɪ, 'pian maan -wɛɛman 'nan 'yie vɛ 'e 'ciɪla "da! Kɔɔ 'i 'lɔ min nən ɛn e drɛ "nyian 'i "bυɪ Zozizan 'tυ -a.

¹⁷ An ya 'i "bυɪ Zozizan 'tυ -a, mɛin trυ "baa 'nan Onezi "ta "lo "bɛ, 'i 'kun 'i 'pɛ "fli "a, "le zɪ yia dra paan 'mɛn bɛ -yee 'wɪ 'zυ! ¹⁸ 'Wɪ oo 'wɪ nən yaa drɛ 'yie bɛ, 'yian 'pɛn -a! ɛn te 'yie fɪɛn nən "da oo, 'yian 'pɛn -a! ¹⁹ 'Wɪ nən an "ta 'bɛ ve 'yie 'gυɛ, mɛɛn 'bɛ cren -tɛa 'an 'fli -a. Maan ve 'yie 'nan, maan 'lɛji bɔala 'yie. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn "yie 'ji 'nan, 'mɛn fɪɛn a 'i da "nyian, kɔɔ 'mɛn "wɛan nən i 'belidɪ 'yɪ.

²⁰ 'An "bυɪ Zozizan, mɛin trυ "baa 'nan, 'wɪ "yi "nɛn maan laabυ 'i 'lɔ bɛ 'i drɛ Minsan 'tɔ 'ji. Kυ ya Zozinən 'a, -yee "wɛan 'i yra 'si, 'i 'ci "nrandɪ -nən 'mɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. ²¹ An 'fluba 'gυɛ -a cren -tɛ 'yie, kɔɔ an yi -tɛala 'i da 'nan, 'wɪ nən maan laabo 'i 'lɔ bɛ yia dra. 'Wɪ 'kpa, maan -tɔa 'nan, i -taa -a drɛlɛ e -ciala "da.

²² 'Wɪ nən 'bɛ cɪ 'an 'bɔ 'le vɛ -a bɛ, -nyrɛn 'gυ. Maan laabo 'i 'lɔ 'nan 'i 'kɔn "bυ "tυ man drɛ 'an nyinnan -a, kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cee Bali trυ 'badɪ -le "wɛan bɛ, Bali 'we "man -e 'o 'si 'an man, te an "ta "lo 'ka 'va nun.

²³ Epafra "e 'nan, 'yei 'tɔ bo. Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan kυɛ cɪ -a -pυ 'kuin 'gυ. ²⁴ Mark 'lee Ariza 'lee Dema 'lee Luk nən, o "paa 'an 'va Bali -le 'nyranman 'panan bɛ, o 'nan, 'wei 'tɔ bo.

²⁵ Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnən 'va!

'Fluba nɛn min -tɔ -a crɛn -tɛ Ebre 'nɔn lɛ

Bali 'e 'fli kɔɔn minnun lɛ 'e 'pɪ -a

¹Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali ciɫa 'e 'lewei vɪnɔn 'va, ɛn e 'wɪ tin 'ba -kaa tranun lɛ. E 'wɪ tin 'ba -wɫɛ 'e 'pa -a "kaga, ɛn e ciɫa 'pɛ "kaga "ji te yaa tin "baa -wɫɛ. ²Pian tɔ -nyranman nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔvɛ, Bali 'e 'fli kɔɔn -cɛɛ 'e 'pɪ -a. Bali ciɫa "va, ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. Fɛ pɛɛnɔn 'bɔ zɪɛ Bali -a -nɔn -yrɛ -yee vɛ -a. ³Bali -pɪ zɪɛ, -yɛɛ Bali -le -dan kɔɔn -cɛɛ, ɛn e Bali 'sia -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'Plɛblɛ nɛn -a wei -lɔ bɛ -yɛɛ -maan labli 'lee 'trɛ a -nan tian. -A -pɪ -tɔwli zɪɛ -yɛɛ 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wɫɪdɪ fui, ɛn e -kɔ -nyɛnɫɛa Bali nɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ -a -pɛ "yi "da laji lou.

Bali -pɪ a -dan

⁴Bali -pɪ zɪɛ -a -dan "mlian Bali -le 'pasianɔn pɛɛnɔn nɛn laji bɛ o da. Kɔɔ 'tɔ -dan nɛn e "mlian o pɛɛnɔn 'le vɛ da bɛ, -a 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn -yrɛ. ⁵Maan ve zɪɛ 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -cin 'e -trɔa 'ka 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Yie cɪ 'mɛn 'nɛn 'a, -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ an drɛ 'i "tɪ "a.» ɛn "nyian 'nan: «An -kɔan -a "tɪ "a, ɛn e -kɔan 'an 'pɪ -a.» 'Wɪ zɪɛ Bali 'ka tian 'li -a vɫɛ 'yee 'pasiazan -tɔ man "fo "dɪ. ⁶ɛn "nyian bɛ Bali -taa 'yee 'nɛn flin 'palɛ -sia 'trɛda 'e 'pee. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ tɔ zɪɛ -a -ji 'wɪ 'a bɛ -nyɛn 'gɔ. «Bali "e 'nan 'yee 'pasianɔn pɛɛnɔn nɛn laji bɛ

'o "pɔ sɔɔn "wɫɪ, -e 'o bɔ!»

⁷'Wɪ nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee vɛ -a bɛ, -nyɛn 'gɔ.

«Bali 'yee 'pasianɔn drɛ

"le fulɔ 'plɛblɛ 'zɔ,

ɛn e 'e 'sunɔn drɛ

"le 'tɛ nɛn -le 'wɪ 'zɔ.»

⁸'Pian 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ, -nyɛn 'gɔ. E 'nan:

«I ya Bali -a,

ɛn 'yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'leda "ka "dɪ.

'Wɪ tɪgɫɪ drɛdɪ -a nɛn

i mingɔnnɛn -ble 'yie minnun da.

⁹Yi'a 'wɪ 'wɫɪdɪ "drɛdɪ ye "yi "dɪ,

'wɪ tɪgɫɪ drɛdɪ nɛn yia ye "yi.

-Yee "wɛan 'an 'bɔ nɛn 'yie Bali -a bɛ,

mɛin 'si "va,

ɛn ci "nrandɪ nɛn e "mlian

'i bɔɛnɔn pɛɛnɔn 'le vɛ da bɛ,

maan -nɔn 'yie.»

¹⁰ɛn Bali -a 'vɪ "nyian 'e 'pɪ man 'nan:

«I ya Minsan -a.

Fɛ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan "bɛ,

i 'trɛ drɛ, ɛn i labli drɛ.

¹¹'Trɛ 'lee labli 'nyan tɔ a,

'pian "i "ya wo -nan 'li 'trilii.

-Te sɔ 'mɔn bɛ, e srɛman.

'Wɪ 'tɔwli zɪɛ,

-yɛɛ dra 'trɛ 'lee labli lɛ.

¹²-Te sɔ 'mɔn bɛ,

waa ta -fɔɔman sɔ -trɛ -a.

'Wɪ 'tɔwli zɪɛ,

-a 'bɔ nɛn yia dra 'trɛ

'lee labli lɛ.

'Pian 'yie vɛ bɛ,

i -fo -nan 'li 'trilii,

ɛn 'yie 'belidɪ 'leda "ka "dɪ.»

¹³'Wɪ nɛn Bali 'ka tian 'li -a vɫɛ 'yee

'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ lɛ dɪɛ, yaa 'vɪ 'e

'pɪ lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da!

'I 'fɔ -nan zɪɛ, -trilii

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

¹⁴Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee vɛ a "mɛ

'kɔ? O ya Bali 'sunɔn 'a, ɛn Bali o "paa -sia

'nan 'o 'pa minnun nɛn Bali o "sia 'wɪ 'ji bɛ

o va.

2

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɛn -sru "dɪ!

¹Bali -pɪ -dan "mlian Bali -le 'pasianɔn

nɛn laji bɛ o da. -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -

kaa 'man -yee 'wɪ 'a bɛ, e ya "le -kaa yie -trɔa

"da, -e -kaa vɫɛ -kaa 'si -si tɪgɫɪ da dɪ! ²-Kaa

-tɔa 'nan, 'wɪnɔn nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn

laji bɛ waa 'vɪ 'li -kaa tranun lɛ bɛ, Bali -a "va

'nan 'o 'ta wɔla "da. 'Pian min nɛn ya'a 'ta

wɔlɛa "da "dɪɛ, Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -a san lɛ.

³'Wɪ 'tɔwli zɪɛ, -yɛɛ bɔa "nyian min nɛn ya'a

'wɫɛ "man -e Bali 'e 'si 'wɪ 'ji dɪɛ -a man. Bali

'wɪ "nɛn -kɔɔnman -yrɛ, e -ciala "da. Zozi

nɛn Minsan a bɛ, -yɛɛ 'vɪ 'e tɛdɛ 'nan Bali min

"sia 'wɪ 'ji. Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ,

waa 'vɪ -cɛɛ 'wein 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ⁴En 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, Bali 'bɔ -a -ci kɔɔn 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn, kɔɔ e ciɪla o va, ɛn o -cɛ srɔn "wɪ -dandannun 'lee 'lɛbo "fɔ wɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn drɛ. En "nyian bɛ, "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔn "min lɛ bɛ, Bali -a pli o man 'e 'ci 'sɔ 'a.

Zozi 'va nɛn min "sia 'wɪ 'ji

⁵Trɛ -trɛ nɛn e -taa "bɛ, kɔɔ -nan wɪ 'vɪ 'cɛɛ. 'Ka -tɔ 'nan 'trɛ zɪɛ, Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wɛɛ "cɛɛ "paala dɪ. ⁶'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ fɛ -tɔ -nan 'nan:

«-Mɛ "nɛn blamin -a,
ɛn 'i 'bɔ Bali,
'i 'ci "nrɔnman "da?
ɛn -mɛ "nɛn Blamin -pɪ -a,
ɛn 'i 'bɔ Bali,
-a -nan wɪ a 'i man?
⁷I Blamin -pɪ drɛ "wɛnnɔn
'yie 'pasianɔn nɛn laji bɛ
o man tɔ "wɛnnɛn 'a.
"Bɛ -sru, i 'tɔ -dan nɔn -yrɛ,
ɛn yia 'tɔ wɪ.

⁸Yia -tɔ mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da.»

-Te waa 'vɪ 'nan Bali Blamin -pɪ -tɔ mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da bɛ, fɛ -tɔ 'ka 'e 'sidɪ "va "fɔ "dɪ. 'Pian ka'a 'wɪ zɪɛ -a -kɔnnɛn 'ye tɔ 'gɔvɛ -a -ji dɪ. ⁹'Wɪ nɛn -cɛɛ -tɔa "bɛ, -nyrɛn 'gɔ. Bali Zozi drɛ "wɛnnɔn 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ o man tɔ "wɛnnɛn 'a. Bali ci a "yi "le "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a drɛ, 'nan -e Zozi 'e 'ka blamin pɛɛnɔn 'lɛji. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ -kaa -tɔa "mɛn 'nan, Bali 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ, ɛn yaa 'tɔ wɪ, -a yra nɛn yaa 'yɪ -kaa man bɛ -yee "wɛan.

¹⁰'Wɪ 'kpa nɛn, Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ, ɛn -yɛɛ -maan e ya -nan tian bɛ, e ya "va 'nan 'yee 'nɛnnun "kaga 'o 'yee -dan ci yɪ. -Yee "wɛan yra yɪdɪ man bɛ Bali Zozi drɛ min tɪglɪ 'a, 'nan -e 'e Bali va -si 'lɛ 'sɔ minnun lɛ. 'Wɪ nɛn Bali ci "va "bɛ -nyrɛn zɪɛ.

¹¹Zozi nɛn e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ fui bɛ, -a "tɪ "nɛn Bali -a. ɛn minnun nɛn Zozi 'wee 'wɪ 'wɪdɪ fui bɛ 'o "tɪ "dra -tɔwɪ 'o 'vale Zozi 'a. -Yee "wɛan Zozi 'ka 'yra tɛa o laabɔdɪ -a 'e "bɔɪnun dɪ. ¹²Kɔɔ yaa 'vɪ Bali lɛ 'nan:

«Mɛin 'nan wɪ ve 'an "bɔɪnun lɛ.
Mɛin 'tɔ dra -dan minnun pɛɛnɔn nɛn
o drɛ 'yie vɛ -a bɛ o yie man.»

¹³En yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«'Mɛn yi -tɛradɪ pɛɛnɔn a Bali da.»

Yaa -tɔ "nɛn "nyian -a vɪdɪ -a 'nan:

«Maan nɛn 'gɔ,

kɔvɛ ci 'nɛnnun nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ waa.»

¹⁴'Nɛnnun zɪɛ o o -ya blamin -a. ɛn -kaa -tɔa 'nan, yi -tɔ bɔa "bɛ -e blamin 'e 'ka Satan -le 'plɛblɛ a blamin da -le "wɛan. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn o Zozi 'ya blamin -a, ɛn e -ka yiba "plan da, 'nan -e 'e Satan -le 'plɛblɛ 'lɛ 'ka. ¹⁵E drɛ zɪɛ 'nan -e minnun nɛn -wee "klandɪ -ka 'lɔ -le "wɛan o ya Satan -le nɔannun a bɛ, Zozi 'e o 'si Satan -lɔ nɔanba -ji.

¹⁶Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o va 'padɪ -le "wɛan "cɛɛ Zozi 'ta dɪ, 'pian e -ta 'palɛ Abraam kluda 'nɔn 'va. ¹⁷-Yee "wɛan nɛn Zozi drɛ blamin -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa blamin -nun 'sia -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'Nan -e 'e -kɔla "drɛdɪ -a Bali -panzan -dan nɛn minnun nyrinda -sɛan "da ɛn 'e 'ta wɔla Bali wei da bɛ -a. E wɪ "man ɛn 'e -ka 'nan -e minnun pɛɛnɔn 'o drɛ 'saun Bali 'lɛ. ¹⁸Zozi 'kɔlaman 'padɪ -a -kaa 'va, kɔɔ yra yɪdɪ nɛn e bɔa -kaa man bɛ, e 'bɔ -yee "man. ɛn "nyian Satan nɛn e -kaa man -taan "bɛ, e -yee "man -tan.

3

Zozi -dan "mlian Moizi da

¹'An "bɔɪ Zozi nɛn, ka drɛ Bali -le vɛ -a, kɔɔ Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔ laji. -Yee "wɛan 'ka 'ci "nrɔn Zozi da. Bali -a 'pa 'sia 'trɛda, ɛn -yɛɛ drɛ -cee Bali -panzan -dan a. -A 'bɔ 'le 'wɪ nɛn -kaa ve minnun lɛ. ²Bali Zozi 'si "va ɛn yaa drɛ 'a. Zozi 'ta 'wɔla -a wei da. 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Moizi -a drɛ 'li. E 'ta 'wɔla Bali wei da, te -yɛɛ ci Bali -le minnun 'lɛzan 'a. ³'Pian Zozi -dan "mlian Moizi da. -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, min nɛn e 'kɔn 'tɔ bɛ, -a 'tɔ "we e "mlian 'kɔn 'bɔ nɛn yaa -tɔ bɛ -a da. ⁴En "nyian bɛ, 'kɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, blamin 'bɛ -tɔ, 'pian Bali 'bɛ fɛ pɛɛnɔn drɛ.

⁵'Li bɛ, Moizi a Bali 'suzan "tun "a Bali -le minnun yei. E 'ta 'wɔla Bali wei da, ɛn 'wɪ nɛn Bali "ta -a dra bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa ve Bali -le minnun lɛ. ⁶'Pian Crizi -le vɛ bɛ, Bali -pɪ nɛn, ɛn Bali 'yee minnun pɛɛnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ. -Kaa ya Bali -le minnun -a, 'pian e ya 'nan te -kaa 'pɛ -sru 'e 'tɔa dɪ, ɛn -kaa yi -tɛra Minsan da ci "nrandɪ -a.

Bali -le minnun 'o "trɛn -tɔa Bali wei lɛ!

7 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn 'ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a 'vɪ bɛ -yrɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te cɛɛɣv nɛn

ka cɪ Bali wei mannan bɛ,

8 te 'ka "trɔɛn "yuyu 'tan dɪ!

Te 'ka 'wɪ drɛ

"le 'ka tranun -le 'wɪ 'zɔ dɪ!

Te o ya "bui "da bɛ,

'o 'ci -tɔ lou 'an man,

ɛn waan 'le wɛɛla.

9 An 'wɪ "kaga drɛ 'o yɪɛ man

lɛ -fuba sinjɛn wlu paan "le 'nan -e 'waan 'tɔ

vɪ,

'pian 'bɛ 'nan nɛn 'o 'ci -tɔ lou 'an man,

ɛn waan 'le wɛɛla.

10 -Wee 'wɪ drɛdɪ 'an 'ci srɛ,

ɛn maan 'vɪ 'an 'fli lɛ 'nan:

«Tɔ pɛɛnɔn man bɛ

-wee -wulo -ji "nrɔndɪ o "sia 'an man -kɔɔbli.

-Si nɛn an cɪ -a -kɔɔnnan -wɛ "bɛ,

o 'ka 'bɛ 'va dɪ.»

11 -Yee "wɛan 'bli 'fɔ 'an 'ji o man,

ɛn an -tɔ "da 'nan:

«Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bɛ,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

12 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va!

Min -wɪdɪ "nɛn ya'a yi -tɛala Bali da dɪ, -e 'e

'si Bali -sru "bɛ, te 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. 13 'Pian

yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'ka cin "koe "tɔ 'ka

da! 'Wɪ nɛn Bali -le 'fluba -a 'vɪ 'nan, -te

cɛɛɣv nɛn ka cɪ Bali wei mannan bɛ, -te e ya

tian 'cee vɛ -a bɛ, 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! -

Te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka

'kolaman min -tɔ man yɪdɪ -a 'ka yei -e -a

san 'e "trɔɛn "yuyu 'tan Bali va dɪ. 14 Fɛ nɛn

maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te -cee yi -tɛradɪ

Bali da -ji, -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪ -trilii ɛn

-kaa 'le 'sran bɛ, te -kaa 'vale Crizi -a -cɛɛ 'ta

'wɔla. 15 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba

'ji 'nan:

«-Te cɛɛɣv nɛn ka cɪ Bali wei mannan bɛ,

te 'ka "trɔɛn "yuyu 'tan

"le 'ka tranun -a drɛ "bui "da bɛ

-yee 'wɪ 'zɔ dɪ!»

16 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, -tinun lɛ nɛn Bali 'wɪ

tin 'ba, "bɛ -sru ɛn 'o 'ci -tɔ lou Bali man?

Minnun pɛɛnɔn nɛn Moizi o 'si nɔanba -ji

Ezipti bɛ o nɛn. 17 ɛn "nyian -tinun man nɛn

Bali ci srɛ lɛ -fuba sinjɛn wlu? Minnun nɛn

o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ ɛn o kaa "bui "da bɛ o nɛn.

18 Bali -tɔ "da 'nan:

«Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bɛ,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

-Tinun -le 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ? Minnun nɛn o

Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru "bɛ o nɛn. 19 'Wɪ

pɛɛnɔn nɛn e 'bɔ -kaa tranun man zɪɛ, yaa -

kɔɔnman -cɛɛ 'nan, wa'a yi -tɛlɛa Bali da dɪ

-le "wɛan, wa'a bɔlɛ fɛnan nɛn Bali -a 'pla -

wee 'flinla "nan "a bɛ, -a -nan dɪ.

4

1 -Te Bali -a 'vɪ 'nan, e fɛ -tɔ -nan 'pla

minnun -le 'flinla "nan "a bɛ, -kaa yɪɛ 'tɔ -

kaa fli -va, "tɔɔɔ -kaa 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e bɔ

'flinla "nan zɪɛ -a -nan dɪ! 2 Kɔɔ -kaa Bali -le

'wɪ 'nɔnnɔn 'man "le zɪ -kaa tranun -a 'man

"bui "da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian wa'a 'silɛa 'wɪ

'a dɪ, -yee "wɛan nɛn wa'a "nɛn -blɪlɛ dɪ. 3 -

Kaa nɛn -kaa yi -tɛra 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a da

bɛ, -kaa bɔa 'flinla "nan "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a

-nan. Kɔɔ yaa 'vɪ -kaa tranun "le "man 'nan:

«'Bli 'fɔ 'an 'ji o man,

ɛn an -tɔ "da 'nan:

«Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a

bɛ,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

'Flinla "nan zɪɛ Bali -a 'pla 'li 'e 'cɛn tɔ nɛn e

'trɛ 'lee la dra bɛ -a man. 4 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn

-tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Zɪ Bali fɛ pɛɛnɔn drɛ

yi -tɔdɔ 'shɛɛdɔ bɛ,

-a 'sɔravɪzan da bɛ,

ɛn e flinla.»

5 'Pian 'fluba nɛn -kaa 'sia -a ta vɪnan 'gɔɛ, e

ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Fɛnan nɛn maan 'pla -wee 'flinla "nan "a

bɛ,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

6 -Kaa tranun nɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn

'man 'e tɛdɛ bɛ, wa'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ, -yee

"wɛan nɛn wa'a bɔlɛ 'flinla "nan zɪɛ -a -nan

dɪ. 'Pian Bali a "va 'nan minnun 'o 'bɔ -nan.

7 -Yee "wɛan e yi -tɔ kɔɔn minnun lɛ "nyian.

Yi zɪɛ yaa 'tɔ 'pa cɛɛɣv. Lɛ "kaga "bɛ -sru Bali

cɪla David -va ɛn e yi zɪɛ -yee 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ

'nan:

«-Te cɛɛɣv nɛn

ka cɪ Bali wei mannan bɛ,

te 'ka "trɔɛn "yuyu 'tan dɪ!»

8 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Zozue 'bɔla -

kaa tranun -a Kanan 'leɣlɔn 'ji 'vaa "bɛ -

sru ɛn David -a 'vɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman

'nan 'flinla "nan "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ, -a -nan

"cεε Zozue 'bōla -kaa tranun -a dı. ⁹ -Yee "wεan 'flinla "nan "nen Bali -a 'vı bε, e ya tian Bali -le minnun man -pennan. ¹⁰ Min nen e 'flinla "nan zıε -a 'yi bε, -a san "flinla 'yee 'nyranman pεenon 'padı -a "le zı Bali flinla yi 'sōravlızan da bε -yee 'wı 'zı. ¹¹ -Yee "wεan -kaa -cee 'pleble pεenon 'sia, -e -kaa bō 'flinla "nan zıε -a -nan! -Kaa drε zıε, -e min -tū 'e vıε 'e 'kōn -kaa yei -e 'e 'wı drε "le -kaa tranun -le 'wı 'zı dı. Wa'a 'ta wōlea Bali wei da dı, εn wa'a bōle 'flinla "nan zıε -a -nan dı.

¹² Bali wei bε, fε -tū nen -a yiε a "man "bε -nyren. -A "koe "a 'e da, εn -a 'le a "man 'e "mlian sēn 'le "fli "da. -Te Bali 'wı tin 'ba min lε bε, e -wıamlan min man -wlıdı. Min 'wle 'fōnan 'e cin "nen, 'lee min 'wle 'ji -srūn, 'lee min lei, 'lee fε pεenon nen min ji bε, -a -tū 'ka 'fo "man 'e yōdı dı. Min -wulo -ji "nrōndı pεenon, 'lee 'wı yōdı pεenon nen min ji bε, Bali wei -a ta bōala 'vaa εn e tin -tεa "da. ¹³ Fε -tū "ka -e 'bε 'fı 'e yōdı Bali man dı. Bali -a pεenon 'nan ye, kō -a ta a 'e 'sıdı -yrε "fo. 'Wı pεenon nen min -a drε bε, Bali lε nen yaa -sru "ve.

Zozi 'bε-cee 'wı ve Bali lε

¹⁴ -Cee Bali -panzan -dan a, e ya Bali 'srōn. Zozi nen Bali -pı -a bε, -nyren. -Yee "wεan 'wı nen -kaa yi -tεra "da εn -kaa ve minnun lε bε, te -kaa 'pε 'e plv "man "fo "dı! ¹⁵ -Te -kaa "koe 'ka -kaa da Bali -sru 'ta wōdı -a dıε, -cee Bali -panzan zıε 'wı nen -kaa man bε yaa -tōa. Kō Satan nen e -kaa 'man -taan "bε, e -yee 'man -tan, 'pian ya'a 'wı 'wlıdı "tōwlı "drεlε "fo "dı. ¹⁶ -Yee "wεan -kaa yi -tεra Bali da, -e -kaa -pli -yee mingōnnen pεin man. Fε zıε -a -nan nen -kaa nyrinta -sēan Bali da, εn e "yi "dra -cεε tū nen -kaa 'mεan drε 'nan 'e 'pa -kaa 'va bε -a man.

5

¹ Min nen Bali -a "sia "va 'e 'panzan -dan a bε, yaa "sia "va minnun yei, 'nan -e min zıε 'yee 'su o pεenon 'le vε -a. -Te min 'wı 'wlıdı drε 'nan εn e -ta -a -nan fε -a bε, min zıε -yεε -nōan Bali lε. ² Bali -panzan -dan 'bō bε, minnun nen o 'wı 'wlıdı "dra te wa'a -ci tōa dıε, e -wee 'wı 'ci maan. Kō tū -mie bōa "bε, -a 'bō "nyian e 'wı 'wlıdı "dra. ³ -Yee "wεan e 'yee 'wı 'wlıdı "man fε -nōan Bali lε, "le zı e minnun -le vε dra bε -yee 'wı 'zı.

⁴ Min "cεε 'e 'fli -tōa Bali -panzan -dan a dı. Bali 'bō 'bε min -tōa 'e 'panzan -dan a "le zı -yaa drε Arōn lε 'li bε -yee 'wı 'zı.

⁵ 'Wı pεenon zıε -yεε drε "nyian Crizi -le vε -a. -Yεε "cεε 'e 'fli -tō Bali -panzan -dan a dı. 'Pian Bali 'bε -tō 'e 'panzan -dan a. Bali -a 'vı -yrε 'nan:

«Yıε cı 'mēn 'nen 'a,
-e 'e 'sia cεεgv man bε
an drε 'i "tı "a.»

⁶ εn Bali -le 'fluba 'ji bε, Bali 'wı tin 'ba "nyian fε pee -nan. E 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Mēlcisedek -le 'wı 'zı,
εn i -fo "a 'li 'trilii.»

⁷ Tū nen Crizi a 'trēda bε, e Bali trv 'ba 'pleble, te -a yiε 'yi -sēan 'e da. εn Bali nen e -kōlaman -a 'sıdı -a -ka 'lō bε, ya'a wei 'tōlea nan dı, kō Crizi man a 'e wōdı -e 'e 'ta wōla 'wı pεenon nen Bali -a ve bε -a da. ⁸ Crizi a Bali -pı -a, 'pian yra yıdı pεenon nen e 'bō "man "bε, -yεε 'ta wōladı Bali -sru paa "ji. ⁹ Zı Zozi cēn 'wı pεenon 'le sōdı man Bali 'le bε, -a -nan nen e drε minnun pεenon nen o 'ta 'wōla -a wei da bε o 'sızan 'wı 'ji -a 'li 'trilii. ¹⁰ εn Bali -a drε 'e 'panzan -dan a "le Mēlcisedek -le 'wı 'zı.

'Cee yi -tεradı Zozi da 'e 'kv 'e 'lε

¹¹ 'Wı zıε -a da bε, 'wı "kaga "a 'kv 'ji -e 'kv tin 'ba 'cεε. 'Pian -a -ci vıdı 'cεε bε e ya 'pleble, kō ka'a 'wı 'ci maan tada dı. ¹² Ka 'mōn Bali -sru 'ta wōdı -ji paan "le -e te ka drε 'ji ceje, 'pian kaa -kōnman 'nan Bali -sru 'ta wōdı -ji wı "wēnwēnnēnnun bε, -a 'bō nen min 'e "paa 'ka 'ji. 'Ka 'fli dra tian "le 'nen 'linēnnun -le 'wı 'zı, 'nōnnōn 'va nen ka cı, ka'a 'kōlaman fε 'pleble 'blıdı -a dı. ¹³ Min oo min nen e cı 'nōnnōn 'va bε, te -a san a tian "le 'nen 'linēn 'le 'wı 'zı. Ya'a 'wı "yi 'lee 'wı 'wlıdı 'cēnnan 'e cin man tōa dı. ¹⁴ 'Pian min cejenun 'bε, fε 'pleble 'va nen o cı. -Wee 'ta wōdı Bali -sru "bε, o 'wı "kaga tranla, εn o 'wı "yi 'lee 'wı 'wlıdı 'cēnnan 'e cin man -tōa.

6

¹ -Yee "wεan -kaa kv -kaa 'lε zıa, -e 'wı nen waa "paaman min ceje ji bε, 'ka -tranla! 'Wınun nen Bali -sru 'ta wōdı -ji 'wı "wēnwēnnēnnun -a bε, 'ka 'bε 'tū! 'Wınun zıε -nyren 'gv, min 'e 'si 'wı 'wlıdı "drēdı man -e 'e 'fli -nōn Bali lε, εn min 'e yi -tεra Bali da,

² en min -batize drɛdɪ da wɪnun, en min -pɛ pladɪ min da, en -kanɔn wluandɪ da wɪnun, en tɔ -fɔla "da "ji Bali minnun -le tin "baa bɛ -a da 'wɪnun. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, kɔ 'ka "vale 'kɔ 'bɛ "paaman "nyian 'ka 'ji dɪ. ³ 'Pian kɔ ya "vale, -te Bali wɪ "man "bɛ -kaa -kɔ -kaa 'lɛ zɪa, -e 'wɪ nɛn waa "paaman min ceje ji bɛ, 'ka -tranla!

⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɔla Zozi -sru fɔɔnɔn, "bɛ -sru 'vaa -e 'o pei 'fɔ "man "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da! Minnun zɪɛ Bali o man drɛ 'wein 'yee 'tɛ 'san -a, en e 'yee "yi "nɔn -wɛ. Bali lei 'saun drɛ -wee vɛ -a. ⁵ En "nyian bɛ, zɪ Bali wei ci 'kpa bɛ, waa -tɔ. En 'plɛblɛ nɛn Bali -taa 'yee mingɔnnɛn -blɪɛ -a bɛ, wɛɛ 'tɔ "nyian. ⁶ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa -tɔ 'vaa "bɛ -sru en 'o pei 'fɔ Zozi man. Min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, -si pee "ka -e 'e 'fli -nɔn Bali lɛ "nyian dɪ. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ya'a Bali -pɪ 'silɛa min -a dɪ, en yaa pɛin "nyian yiba "plan da, te minnun -a "srɔnman.

⁷ -Kaa -kɔɔn fei nɛn min -a "paa bɛ, -a man. Laa -fɛan "man, -e fɛ 'wɛ nɛn waa -fɔ fei zɪɛ -a da bɛ, e 'bɔla "kaga min nɛn -yee fei ci -a bɛ -yrɛ. Tɔɔn te Bali -le -fɛa a 'trɛ zɪɛ -a man. ⁸ 'Pian -te fei zɪɛ lu -wɛlɪdɪ 'bɛ bɔa "da "bɛ, min nɛn -yee fei ci -a bɛ ya'a "nɛn 'ble dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e ya "le fei zɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, tɔ 'ka "nyian -fɔlɛ "kaga "dɪ, -e Bali 'e tin -tɛ "da -e 'e -nan -nyan 'tɛ 'a.

⁹ 'An beenun, kɔ 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian kɔ yi -tɛala "da 'nan 'cee vɛ bɛ, ka ya -si tɪglɪ nɛn min 'sia 'wɪ 'ji "da "bɛ -a da. ¹⁰ Kɔɔ Bali a tɪglɪ, en 'cee 'nyranman nɛn 'ka "paa bɛ -a -cin 'ka 'saan "ji "dɪ. En "nyian 'cee 'pa nɛn kaa wo Zozinɔn 'va 'cee Bali yɪdɪ "yi "le "wɛan bɛ, -a -cin 'ka 'saan Bali ji dɪ. ¹¹ Kɔ ya "vale 'nan 'ka 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -trɪlɪi, -e 'wɪ nɛn 'ka yɪɛ yra -yrɛ "bɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a "fo. ¹² Kɔ 'ka "va 'nan 'ka 'pɛ 'e plɔ Bali -sru 'ta wɔdɪ man dɪ. Minnun nɛn o yi -tɛra Bali da, en o -pɔan 'sɔ bɛ, 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a! Kɔɔ minnun 'bɔ zɪɛ, fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, o -taa -a yɪɛ.

Bali ci 'ka 'limlan dɪ

¹³ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, 'e "ta fɛ -tɔ -nɔan -yrɛ, en yaa -ci pɛ wluan 'e 'bɔ 'fli da. Kɔɔ fɛ -tɔ "ka -e Bali 'e 'pɛ wluan 'bɛ da, te

'bɛ -dan "mlɪan Bali da dɪ. ¹⁴ -Yee "wɛan yaa 'vɪ Abraam lɛ 'nan:

«Maan ve 'yɪɛ 'nan,

an -taa "fɛa vɪɛ 'i man,

en an -taa 'i kluda 'nɔn drɛɛ "kaga.»

¹⁵ Abraam 'e -pɔan "sran 'e cin da, en 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ yaa man -pɛn. -Yee "wɛan "bɛ -sru e drɛ -yee vɛ -a.

¹⁶ -Te min "ta 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ wuanla bɛ, fɛ nɛn -a -dan "mlɪan "da "bɛ, -a man nɛn 'e 'pɛ wuanla. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn yaa 'vɪ, te -sa 'ka "nyian "da "dɪ. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a drɛ Abraam lɛ. 'E 'pɛ wluan 'e 'fli da, 'nan -e minnun nɛn o -taa 'wɪ zɪɛ -a "nɛn "blɪɛ bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn yaa ve. ¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e "ta fɛ -tɔ -nɔan -yrɛ, en Bali 'e 'pɛ wluan 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a -ji. 'Wɪ "fli zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, Bali -a kɔɔn -cɛɛ 'nan -te 'e 'wɪ 'vɪ bɛ, 'e 'ci 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. En ya'a 'kolaman -e 'e 'wɪ 'sɛn dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ya "le -e -kaa "koe "tɔ -kaa da, -e 'wɪ nɛn -kaa yɪɛ yra -yrɛ "bɛ -kaa man -pɛn. ¹⁹ 'Wɪ nɛn -kaa yɪɛ yra -yrɛ "bɛ, 'wɪ wɪ "cɛɛ dɪ, en -yɛɛ -maan -e -kaa tɔ 'plɛblɛ. Zozi lɛ nɛn -kaa yɪɛ yra, en -yɛɛ wɪ fɛnan nɛn Bali ci bɛ -a -nan. ²⁰ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Zozi -trɔa -kaa 'lɛ, 'nan -e 'e 'pa -kaa 'va. Kɔɔ -yɛɛ drɛ -cee Bali -panzan -dan a, "le zɪ Melcisedɛk ci Bali -panzan -a 'li bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. En e -fo -a 'li 'trɪlɪi.

7

Melcisedɛk -le 'wɪ

¹ Melcisedɛk zɪɛ e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a, en e ya Bali nɛn fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ -a -panzan -a. Tɔ nɛn Abraam "sia mingɔnnɛnnun 'klɪnan, en e ya -tanɛn bɛ, -a -nan nɛn Melcisedɛk -kɔ -a 'lɛ, en e -fɛa 'vɪ "man. ² Fɛnun pɛɛnɔn nɛn Abraam -a 'si te e mingɔnnɛnnun klɪ bɛ, yaa -fuzan -nɔn Melcisedɛk lɛ. Melcisedɛk -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra. En "nyian bɛ, e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a. -A -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ. ³ Min -tɔ 'ka Melcisedɛk "tɪ 'tɔa dɪ, en min -tɔ 'ka -a "bɔ 'tɔa dɪ, en min -tɔ 'ka -a tra -tɔ tɔa dɪ. Min -tɔ 'ka -a -yadɪ 'lee -a -kadɪ tɔa dɪ. -Yee 'wɪ drɛ "le Bali -pɪ -le vɛ drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, e -fo Bali -panzan -a 'li 'trɪlɪi.

⁴ Mēlcisedēk -le -dan nēn, e cī -a 'li bē, -kaā cī "nrōn "da! Abraam 'bō nēn e ya -kaā tra tēdē -a bē, fēnun pēēnōn nēn yaa 'si mingōnnēnūn lō bē, yaa -fuzan -nōn -yrē. 'Wī zīē yaa -kōōnman -cēē 'nan, Mēlcisedēk -dan "mlīan Abraam da. ⁵ E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Levi kluda 'nōn nēn Bali -pannōn 'a bē, 'o fē -fuzan 'si Izraēl 'nōn 'lō. Levi kluda 'nōn 'lee Izraēl 'nōn bē, o pēēnōn a Abraam kluda 'nōn 'a. ⁶ 'Pīan Mēlcisedēk 'ka Abraam kluda min -a dī, ēn -yēē fē -fuzan 'si Abraam -lō. En "nyīan bē, Abraam nēn Bali -a 'vī 'e 'cēn 'nan, e "ta fē -tō -nōan -yrē "bē, Mēlcisedēk -fēa 'vī "man. ⁷ -Kaa -tōa 'nan min ceje 'bē -fēa ve 'nēn "wēnnēn man. -Sa 'ka 'wī zīē -a da dī. ⁸ Levi kluda 'nōn 'bō nēn o fē -fuzan "sia bē, blaminūn nēn waa, o kaa "le -cēē 'wī 'zū. 'Pīan Mēlcisedēk nēn e fē -fuzan 'si Abraam -lō bē, waa crēn -tē 'nan, -a yīē a "man 'li 'trilīi. ⁹ Levi kluda 'nōn lē nēn minnūn fē -fuzan -nōan. 'Pīan Levi 'bō fē -fuzan -nōn min lē. -Yēē drē -a tra Abraam -le fē -fuzan -nōndī -a Mēlcisedēk lē. ¹⁰ Tō nēn Abraam fē -fuzan -nōan Mēlcisedēk lē bē, te wa'a tīan Levi -yalē dī. 'Pīan te Bali -a 'plā 'e 'cēn 'nan, Levi a Abraam kluda min -a, -yēē "wēan o -kōlaman waa ve 'nan Levi 'bē -nōn.

¹¹ Bali -pan nyranman nēn waa -nōn Levi kluda 'nōn lē bē, -yēē -maan min 'ta wōla Moizi -le -pei -tō wīnūn da, 'pīan ya'a 'kōlaman -e 'e min drē 'saun Bali 'lē dī. "Te e min dra 'saun Bali 'lē bē, "te Bali 'ka 'talē 'e 'panzan pee -a dī. 'Pīan -kaa 'yī 'nan, e -ta 'e 'panzan pee -a. 'Bē a "le Mēlcisedēk -le 'wī 'zū, ēn e 'ka "le Levi kluda min nēn Arōn -a bē -yēē 'wī 'zū dī. ¹² Bali -pan nyranman nēn Levi kluda 'nōn -a "paa bē, 'bē nēn 'gūē Bali -a -pē man 'līla. -Yēē "wēan e -pei -tō wī man līla "nyīan. ¹³ Kōō min 'bō nēn o -yēē 'wī 'vī 'gūē, e 'ka Levi kluda min -a dī, ēn -a kluda min -tō 'ka tīan 'li Bali -pan nyranman 'palē dī. ¹⁴ -Kaa -tōa 'wein 'nan, -kaa san Zozi Crīzi a Zuda kluda min -a. En tō nēn Moizi Bali -pannōn 'le 'wī ve bē, ya'a Zuda kluda 'nōn 'fōlē "va "dī.

¹⁵ 'Wī 'kpa nēn, Bali -pei -tō wī man 'līla. Kōō Bali -ta 'e 'panzan pee -a, te 'bē a "le Mēlcisedēk -le 'wī 'zū. ¹⁶ E 'ka Bali -pannōn kluda min -a 'vaa ēn Bali -a -tō 'e 'panzan -a dī. 'Belīdī nēn ya'a 'nyaan dīē, e ya -yrō, -yēē "wēan yaa -tō. ¹⁷ Zī e cī 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji zīē, kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Mēlcisedēk -le 'wī 'zū,
ēn i -fo "a 'li 'trilīi.»

¹⁸ 'Wīnūn zīē -wēē -kōōnman -cēē 'nan, -pei -tō wīnūn nēn Bali -a -nōn Moizi lē bē, Bali -a klu -sran jī. Kōō 'plēblē 'ka -yrō "dī, e ya 'wī "tūn "a, ¹⁹ ēn ya'a -kōlālē min drēdī -a 'saun Bali 'lē dī. 'Bē nēn 'gūē, fē nēn e cī 'kpa e "mlīan -a pēēnōn da bē, -kaā yīē yā -yrē, ēn -yēē -kaā -plīman Bali man.

²⁰ En "nyīan bē, Bali -a -cī -pē wluan. -A -cīn 'e 'kōn 'ka 'jī 'nan, Bali 'ka 'e 'pē wunlēa 'vaa ēn e Levi kluda 'nōn drē 'e 'pannōn 'a dī.

²¹ 'Pīan Bali -a -cī -pē wluan 'vaa ēn e Zozi drē 'e 'panzan -a. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«An 'bō Mīnsan bē,
maan -cī -pē wluan,
ēn 'an wēi 'ka 'līmlān 'li "fo "dī.

I ya 'an 'panzan -a,
ēn i -fo "a 'li 'trilīi.»

²² Zī Bali Zozi -tō 'e 'panzan -a bē, yaa -cī -pē wluan, 'pīan ya'a Arōn -le vē -cī -pē wunlēa dī. 'Wī zīē -yēē -kōōnman -cēē 'nan, fē nēn Bali -a 'si ēn e blāmīn plī 'a 'e man "nyīan 'e 'pēē bē, e "mlīan -a tēdē vē da. En Bali Zozi -tō -jī 'nan -e -kaā -tō 'nan 'wī 'kpa nēn.

²³ -A -cīn 'e 'kōn -kaa 'jī "nyīan 'nan, Bali -pannōn nēn Arōn kluda 'nōn 'a bē, o ya "kaga, "tōgō -te o va min -tō -ka bē, -e Bali -pandī 'e 'le 'tō. ²⁴ 'Pīan Zozi yīē a "man 'li 'trilīi, -yēē "wēan min -tō "ka -e 'e Bali -pan -a "pa 'jī dī. ²⁵ 'Bē nēn 'gūē, minnūn nēn o cīla Zozi 'va, ēn o plī Bali man bē, Zozi o "sia 'wī 'jī 'li "fo "le vē -a. Kōō Zozi yīē a "man 'li 'trilīi, 'nan te e Bali trū "baa -wlē.

²⁶ Bali -panzan -dan nēn -a 'wī cī -kaa man bē, -a 'bō nēn Zozi 'a. E 'sō Bali lē, ya'a 'wī 'wīdī "tō drēlē dī, ēn 'tō 'ka 'e 'padī "man "dī. Bali -a 'si 'wī 'wīdī "drēnōn yēi, ēn e -kū -a lajī lou. ²⁷ Bali -pannōn -dandan nēn -a tēdēnūn -a bē, o 'bō 'flī -le 'wī 'wīdī "man fē -nōan Bali lē. "Bē -sru 'vaa -e 'o min nēn e 'wī 'wīdī drē ēn e -ta -a -nan fē -a bē, -yēē vē -nōn Bali lē. 'Pīan Zozi 'le vē 'ka drēlē zī dī. Kōō zī Zozi wū "man ēn e -ka yība "plān da bē, -cēē 'wī 'wīdī pēēnōn 'nan fē nēn yaa -nōn 'li "fo "le vē -a. ²⁸ Moizi -le -pei bē, blāmīn nēn tō -mīē bōa e 'wī 'wīdī "dra bē, -a 'bō nēn -pei -a -tō Bali -panzan -dan a. 'Pīan 'bē nēn 'gūē, Moizi -le -pei klu -sran. Kōō zī Zozi cēēn 'wī pēēnōn 'lē sōdī man Bali 'lē bē, Bali 'e 'pē

wluan, en 'e 'pi-tɔ 'e 'panzan-dan a 'li "fo "le vɛ -a.

8

-Cee Bali-panzan-dan nɛn Zozi 'a

¹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔ cɪ -a vɪnan 'gʊɛ, -a -wulo nɛn 'gʊ. -Cee Bali -panzan -dan a laji lou. E ya 'e -nyrandɪ Bali nɛn 'yee mingɔnnɛn pɛin -da bɛ -a -pɛ "yi "da. ² E ya Bali-pan nyranman 'panan fɛnan 'saun nɛn Bali -a man drɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -a bɛ -a -nan. Blamin "cɛɛ fɛnan zɪɛ -a man drɛ dɪ, 'pian Bali 'bɛ man drɛ 'e 'bɔ 'a.

³ Bali -panzan -dan pɛɛnɔn nɛn waa -tɔa "bɛ, waa -tɔa 'nan -e 'e Bali -pan nyranman 'pa. -Yee "wɛan -cee Bali -panzan -dan "e "fɛ -tɔ -nɔn "nyian Bali lɛ. ⁴ "Te Crizi 'e 'kɔn tian 'trɛda bɛ, "te e 'ka Bali -panzan -a dɪ. Kɔɔ Bali -pannɔn a -nan 'va. En o ya Bali -pan nyranman 'panan "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁵ Bali -pan nyranman nɛn minnun zɪɛ waa "paa bɛ, e ya "le -a 'kpa nɛn waa dra laji bɛ -a -kɔɔn "manvɛ -le 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ zɪ Bali -a 'vɪ Moizi lɛ 'nan 'e -tandan -tɔ 'yɛ bɛ, yaa 'vɪ 'nan:

«'I drɛ "yi!

-Tandan nɛn maan kɔɔn 'yɛ

te i ya pɔn da bɛ,

-a 'lein nɛn 'i -tɔ 'mɛn.»

⁶ Bali -pan nyranman nɛn Bali -a -nɔn Zozi lɛ bɛ, -a 'kpa "mlian Bali -pannɔn pɛɛnɔn 'le vɛ da. Kɔɔ Zozi nɛn Bali -a 'si ɛn e Bali 'lee blamin yei "sɛn 'e cin va "nyian 'e 'pee. En blamin 'lee Bali yei "sɛndɪ 'e cin va pee zɪɛ -a 'kpa "mlian -a tɛdɛ vɛ da. Kɔɔ fɛ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e -nɔn "blamin lɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ -a 'kpa "mlian -a tɛdɛ vɛ da.

⁷ Bali -a 'yɪ "yi -e 'e blamin pli 'e man "nyian 'e 'pee, kɔɔ -a tɛdɛ vɛ nɛn Bali -a drɛ Izraɛl 'nɔn lɛ bɛ, ya'a -kɔlɛ -e 'e o drɛ 'saun Bali 'lɛ dɪ. ⁸ Tɔ zɪɛ -a man nɛn Bali 'wɪ 'pla Izraɛl 'nɔn 'bɔ lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan:

«Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ,

an Izraɛl 'nɔn

'lee Zude 'nɔn -pliman 'an man 'e 'pee.

⁹ O -pli "nɛn

maan wo 'an man 'e 'pee bɛ,

ya'a 'kɔan "le -a tɛdɛ nɛn

maan drɛ o tranun lɛ

te an o 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ

-yee 'wɪ 'zʊ dɪ.

-A tɛdɛ vɛ nɛn

maan drɛ zɪɛ

wa'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ,

-yee "wɛan 'an "trɔɛn 'si o va.

¹⁰ 'Pian tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ,

an -tɔa 'an wei da 'nan

-e 'an Izraɛl 'nɔn -pli

'an man "nyian 'e 'pee.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ,

'mɛn -pei -tɔ wɪnɔn -cin -kɔanla o ji,

ɛn zɪ kɔ min 'e 'ta wɔ 'trɛda bɛ

-yɛɛ "paaman o ji.

An -kɔan -wee Bali -a,

ɛn o -kɔan 'mɛn minnun -a.

¹¹ -E 'e "sia nannannun man

-e 'e 'bɔ min cejenun da bɛ,

o pɛɛnɔn -taa -a -tɔlɛ 'nan

mɛɛn cɪ Bali -a.

'Wɪ zɪɛ min -tɔ "cɛɛ "paaman "nyian

'e bɔɛzan -tɔ ji dɪ.

-Te 'bɛ "cɛɛ dɪ,

min -tɔ "cɛɛ vɛ 'e "bʊɪ -tɔ lɛ 'nan,

'i 'ta -e 'i Minsan yɪ dɪ!

¹² -Te o 'wɪnɔn drɛ 'an 'va 'wɪdɪ 'e 'cɛn oo,

maan "cɛa -wɛ.

En -te o 'mɛn -pei -tɔ wɪ -mie srɛ 'e 'cɛn oo,

ma'an "nyian 'an 'ci nrɔnman "da "dɪ.»

¹³ -Te Bali -tɔ 'e wei da 'nan 'e blamin -pliman 'e man 'e 'pee bɛ, yaa -kɔɔnman "cɛɛ 'nan, -a tɛdɛ vɛ nɛn Bali -a drɛ bɛ, e drɛ "le sɔ ceje -le 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ -te sɔ drɛ ceje bɛ, -a 'yi "sia "ji, te 'bɛ 'fɔladɪ 'bɔ.

9

Minnun Bali-paan 'e tɛdɛ 'kɔ?

¹ Zɪ Bali -tɔ 'e wei da -kaa tranun lɛ 'e tɛdɛ 'nan 'e o -pliman 'e man bɛ, pɛ pɛɛnɔn nɛn kɔ 'o Bali 'bɔ 'pan -a bɛ yaa kɔɔn -wɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan 'o fɛnan 'saun 'tɔ drɛ 'nan -e 'wee 'pan -nan. ² -A -nan nɛn o -tandan -tɔ. O -kannɛn -trɔa "davɛ drɛ -tandan zɪɛ -a -ji nun, ɛn o 'tablo drɛ "nyian -ji. 'Tablo zɪɛ -a da nɛn 'o 'kpɔun nɛn waa -nɔn Bali lɛ bɛ -a "paala. ³ -Tandan zɪɛ e ya 'e 'cɛndɪ -ji sɔ -tɔ -a. Fɛnan nɛn -kannɛn 'lee 'tablo cɪ 'e -trɔadɪ bɛ, waa laabo fɛnan 'saun. En fɛnan nɛn sɔla -sru zia bɛ, waa -nan laabo fɛnan 'saunzaun 'kpa. ⁴ O Bali -pan "davɛ -trɔa fɛnan 'saun 'nan. -Siga 'yi nɛn 'e wɔdɪ "man, ɛn -a da nɛn o fɛ -tɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a 'tɛ 'ble Bali lɛ. En o 'cezu -tɔ -trɔa fɛnan 'saunzaun 'kpa 'nan. -Siga 'yi nɛn 'e wɔdɪ "man 'e pɛɛnɔn. Fɛ yaaga nɛn 'cezu zɪɛ -a -ji bɛ -nyrɛn 'gʊ, -pɔ -tɔ a 'e drɛdɪ -siga -a, ɛn o

-blife -tu nen waa laabo manen be waa -sen -ji, e ya -ji. En Aron -le "tonyrin nen -a 'nen a 'e bōdi "da "be, e ya -ji. En -kōle 'founun nen Bali -le -pei -tō winun a "da 'e 'cren -tēdi be, o ya -ji. ⁵ Bali -le 'pasianon nen laji be, waa -mie laabo Sheriben. O min yiba "fli "a 'e 'tōdi 'cezu zīe -a ta "bluve da. -Yee -kōnman 'nan Bali -le -dan a -nan, en o -pe "je "a 'e cin yidi "da. -A ta "blu ve 'bō da nen o nyen -seanla -e Bali 'e min -le 'wī 'wliidi "fui. 'Wī 'sezēnun pēēnōn zīe kō 'ka "vale 'kō ve 'cēe tō 'gūe -a di.

⁶ Kō 'sia -a vīnan 'cēe 'nan -tandan zīe e ya 'e 'cēndi -ji. Fēnan 'saun 'nan nen Bali -pannōn -wlamlan yi -tōdō pēēnōn man 'nan -e 'o Bali -pan nyranman 'pa. ⁷ 'Pian fēnan 'saunzaun 'kpa be, Bali -pannōn 'tazan -dan 'be -wlamlan 'nan nun 'e -tōwli. Lē -tō -ji be e -wlamlan 'nan nun 'e 'pa -a -tōwli "cē. E -wlamlan 'e 'lō le -wi nyen -a -e 'e -sran 'cezu ta "blu ve da lou. Yaa -seanla 'e 'bō 'le 'wī 'wliidi "nen ya'a drēle 'e yīe man diē -a man. En yaa -seanla "nyian minnun pēēnōn 'le 'wī 'wliidi "nen wa'a drēle 'o yīe man diē -a man.

⁸ 'Wī zīe -a nen Bali lei 'saun -a -kōnman 'cēe 'nan, tō nen -tandan tēde a -nan be, minnun 'ka 'kōlaman -e 'o wla fēnan 'saun da di. Kō te -si nen e blamin -pliman Bali man be, e 'ka tian 'e 'lē 'sōdi di. ⁹ Tō nen -kaa cī -ji 'gūe, 'winun nen waa drē -tandan tēde zīe -a -ji be, e ya -cee 'wī -kōn "manve -a. Kō minnun fēnun -nōn Bali lē en o Bali -pan -winun -a, 'pian 'winun nen waa drē zīe, ya'a -kōlale o drēdi -a 'saun Bali 'lē di. ¹⁰ Min nen e Bali -paan "be, -blife -mienun a -a 'srōēn 'a, en mlinve -mienun a -a 'srōēn 'a, en e -sru -mie wo 'vaa -e 'e Bali -pan. 'Wī pēēnōn zīe -a drēdi be, e ya min 'kōle da lou. E -fō zīe -trilii en tō nen Bali -a lila 'e 'trē be 'e 'bō.

Zozi Bali -pandi lila

¹¹ Zī Crizi -ta be, en tō zīe e 'bō. E ya Bali -panzan -dan a, en "yinun nen Bali "e 'nan, 'e dra minnun lē be, -yee -si 'lē 'sō. -Tandan 'kpa nen -a "yi "mlian -a tēde ve da, en blamin "cēe -tō diē, e ya laji. -Tandan zīe -a -ji nen Crizi ciula ¹² 'nan -e 'e -wla fēnan 'saunzaun 'kpa -nan, te e ya -nan nun 'li "fo. Ya'a -wlale -nan nun 'e 'lō le bō nyen -a di, en ya'a -wlale 'e 'lō le tri nyen -a di, 'pian e wlala 'nan nun 'e 'bō 'fli nyen -a. 'Wī nen yaa drē zīe -yee -maan -kaa 'si 'wī 'ji 'li "fo "le ve -a.

¹³ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -te min 'wī 'tō dre, en 'wī zīe e min 'bō "tri "tō Bali 'lē be, 'wī nen -cee -pei "e 'nan 'o drē -yrē "be -nyren 'gū. Bō nyen nen waa wēēnman "da, -te 'be "cēe di, tri nyen nen waa wēēnman "da, -te 'be "cēe di, tri nen waa 'te bli Bali -pan "dave da be, -a 'te 'yīe nen waa wēēnman "da, -e min zīe 'e -kōla Bali 'sudi -a "nyian 'e "pa 'ji. ¹⁴ -Te 'be a zīe, maan ve 'cēe 'nan Crizi nyen min dra 'saun Bali 'lē 'e -ciala "da, 'dū -e -a san 'e -kōla Bali nen -a yīe cī "man "be -a 'sudi -a. Bali lei 'saun nen -yrō "be, -yee "wēan nen e wī "man en e -ka. E ya "le Bali -panve nen 'tō 'ka 'e 'padi "man "diē -yee 'wī 'zō.

¹⁵ -Yee -kadī zīe, -yee -maan Bali 'lee blamin yēi "sen 'e cin va "nyian 'e 'pee. 'Wī 'wliidi pēēnōn nen blamin -a drē 'e tēde be, -yee -kadī -le "wēan nen Bali -a fui -kaa man. -Yee "wēan "yi "nen Bali -a 'vī 'nan e dra -yee minnun lē be, e ya minnun nen Bali o laabo be -wee ve -a. "Yī zīe 'belidi nen ya'a 'nyaan diē -nyren.

¹⁶ -Kaa -tōa 'nan, -te min 'e -zia paala be, min zīe e -kaa 'vaa en waa -zia 'bō -nōn "minnun nen e cī -wee ve -a be -wle. ¹⁷ 'Pian -te min zīe -a yīe a tian "man "be, min 'ka -a -zia -ble di. ¹⁸ -Yee "wēan tō nen Bali -tō 'e wei da 'nan 'e o -pliman 'e man be, fē -tō -ka -a 'wī 'ji. ¹⁹ Kō -kaa ta ve Bali -le 'fluba 'ji 'nan, zī Moizi cēēn Bali -le -pei -tō winun ta vidi man Izrael 'nōn lē be, trinun 'lee bonun nen yaa tēe 'wī zīe -a -ji. "Be -sru e o nyen baa 'yi 'a, en e yiba pēēnēn yri 'e cin man sō 'tēden 'a, en yaa 'wō nyen zīe -a va. Yaa wēēn Bali -le -pei 'bō da, "be -sru en e cī -a wēēndi -a Izrael 'nōn pēēnōn nen o cin 'yī be o da. ²⁰ -A -nan nen Moizi -a 'vī -wle 'nan:

«Bali -tō 'e wei da 'cēe 'nan e 'ka -pliman 'e man.

Nyen 'gūe, -yee -kōnman 'cēe 'nan

-e 'e 'sia cēēgū man be

'ka drē Bali -le ve -a.»

²¹ En "nyian be Moizi nyen zīe -a wēēn -tandan 'lee fēnun pēēnōn nen o Bali -pan nyranman "paa -a be -a da. ²² -Kaa -tōa 'nan Moizi -le -pei "e 'nan, nyen -kōlaman e fē pēēnōn dra 'saun Bali 'lē. -Te min 'wī 'wliidi drē be, e -taa -a -nan fē -a, waa nyen -seanla 'vaa -e Bali 'e -yee 'wī 'wliidi 'bō fui.

Crizi a -cee 'wī 'wliidi "nan fē -a

²³ Fēnūn nēn o Bali -pan nyranman "paa -a trēda 'gʊe, -wi nyēn -a nēn waa dra 'saun Bali 'lē. En fēnūn zīe o ya "le fēnūn 'kpa nēn laji bē -a -kōōn "manvē -le 'wī 'zū. 'Pian fēnūn nēn laji bē, fē nēn yaa dra 'saun bē -a 'kpa "mlīan -wi nyēn da. ²⁴ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'jī 'nan, -tandan nēn blamin -a -tō -nyrēn laji bē -a -kōōn "manvē -a bē, -a -jī "cēē Crizi wla dī. 'Pian laji 'bō -nan nūn nēn Crizi -kū, 'nan -e 'e 'tō -cee 'wī 'jī Bali 'lē. ²⁵ En "nyian bē, -kaa -tōa 'nan, lē -tūv pēēnōn man nēn Bali -panzan -dan -wlamlan fēnan 'saunzaun 'kpa -nan 'e 'lō le -wi nyēn -a. 'Pian Crizi 'ka "e "drēlē zī dī, "e wla 'wū 'e nyēn -a 'e 'pa -a -tūwli "cē. ²⁶ "Te Crizi "e drē "le Bali -pannōn 'le vē zū bē, "te e -ka 'e 'pa -a "kaga 'trilīi -e 'e bō cēēgū yī -a. 'Pian tū -nyranman nēn -kaa cī -jī 'gūe e -ta ēn e -ka, 'nan -e 'yēē -kadī zīe 'e blamin -le 'wī 'wli dī pēēnōn 'fui.

²⁷ -Kaa -tōa 'nan, blamin -kaa 'e 'pa -a -tūwli, "bē -sru -e Bali 'e -yēē tin 'ba. ²⁸ 'Wī 'tūwli zīe Crizi -a drē, e -ka 'e 'pa -a -tūwli "cē 'nan, -e Bali 'e min "kaga 'le 'wī 'wli dī 'fui. Crizi -ta pee wo "nyian, 'pian ya'a 'taa 'nan -e 'e 'ka -e Bali 'e minnūn -le 'wī 'wli dī 'fui dī. E -taa 'nan -e 'e minnūn nēn o cī -a -pēnnan bē o 'sī 'wī 'jī.

10

¹ 'Wī "yī "nēn Bali -taa -a drēlē -cēē bē, -a 'bō nēn Moizi -le -pei -a lei kōōn -cēē, 'pian -a tīglī 'bō "cēē dī. Kōō lē -tūv pēēnōn man bē te Bali -pan nyranman -tūwli 'bō zīe waa dra. Moizi -le -pei zīe ya'a -kōlālē -e 'e min drē 'saun Bali 'lē dī. ² "Te e -kōla min drēdī -a 'saun Bali 'lē bē, "te Bali -pan nyranman 'padī 'le 'tō. 'Pian e 'ka zī dī, kōō -wee -wulo -jī "nrōndī tin -tēa "o da tū pēēnōn man. ³ -A tīglī da bē, Bali -pan nyranman 'padī 'bō zīe 'wī 'wli dī nūn minnūn -a dra bē -a 'bō nēn yaa -cin -tōa "o jī lē -tūv pēēnōn man. ⁴ Kōō trinūn nyēn 'lee bonūn nyēn -srandī bē, ya'a 'kōlaman -e 'e minnūn -le 'wī 'wli dī "fui dī.

⁵ 'Wīnūn zīe -yēē "wēan bē, tū nēn Crizi "ta -daa 'trēda bē, yaa 'vī Bali lē 'nan:

«I 'ka 'sraga bōdī 'va dī,
ēn i 'ka 'i 'pandī 'va dī.

-Yēē "wēan yian drē blamin -a.

⁶ -Wīnūn nēn waa 'tē 'ble
'i 'pan "dave da bē,

yī'a yīlē "yī "dī.

En 'wī 'wli dī "man 'sraganūn bē,

yī'a yīlē "yī "dī.

⁷ -Yēē "wēan 'an 'bō

maan 'vī 'yīē 'nan:

«Maan nēn 'gū,

an -ta 'nan -e 'mēin 'cī 'sō wīnūn drē.

'Wī nēn e ya 'e 'crēn -tēdī

'mēn 'wī 'a Bali -le 'fluba 'jī bē, -nyrēn zīe.»

⁸ Crizi -a 'vī 'e tēdē 'nan:

«I 'ka 'sraga bōdī 'va dī,

ēn i 'ka 'i 'pandī 'va dī.

-Wīnūn nēn waa 'tē 'ble

'i 'pan "dave da bē,

yī'a yīlē "yī "dī.

En 'wī 'wli dī "man 'sraganūn bē,

yī'a yīlē "yī "dī.»

Bali -pandī zīe -kaa -tōa 'nan Moizi -le -pei

-a 'vī 'nan 'o drē, 'pian Crizi -a 'vī "man 'nan

Bali 'ka 'bē 'va dī. ⁹ En yaa 'vī "nyian 'nan:

«Maan nēn 'gū,

an -ta 'nan -e 'mēin 'cī 'sō wīnūn drē.»

'Wī zīe -yēē -kōōnman 'nan, -pē nēn o Bali -

paan "a 'e tēdē bē Crizi -a 'le 'tō, ēn Crizi 'bō

'le -kadī -a ta fōō. ¹⁰ 'Wī nēn Bali cī "va "bē

Crizi -a drē. 'E 'flī -nōn ēn e -ka -e Bali 'e -cee

'wī 'wli dī 'fui. 'Sraga nēn yaa 'bō Bali lē 'lī "fo

"le vē -a.

¹¹ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'jī "nyian 'nan, Bali -

pannōn pēēnōn bē, o ya 'o 'tōdī lou yī -tūv

pēēnōn man te o Bali -pan nyranman "paa.

O 'sraga bō Bali lē te waa bō Bali lē, 'pian

ya'a minnūn -le 'wī 'wli dī "fuilē dī. ¹² 'Pian

Crizi -le vē nēn yaa drē 'e 'pa -a -tūwli "cē

"bē, e 'sraga bōdī pēēnōn 'wulo cēēn, ēn e

minnūn -le 'wī 'wli dī pēēnōn fui. "Bē -sru ēn

Crizi 'bō 'kū -nyēnlēa Bali -pē "yī "da. ¹³ E -fo

-nan nūn -trilīi, -a man -pēndī -a 'nan Bali

'e 'cēn 'e 'nanmannōn pēēnōn 'klīdī man.

¹⁴ Minnūn nēn Bali o drē 'yēē vē -a bē, 'sraga

nēn Crizi -a 'bō 'e 'pa -a -tūwli "cē zīe, e o drē

'saun Bali 'lē 'lī "fo "le vē -a.

¹⁵ 'Wī 'tūwli zīe Bali lei 'saun 'e 'vī "nyian,

kōō yaa 'vī 'nan:

¹⁶ «Tū -tū -taa "bōlē bē,

'an 'bō Bali,

an -tōa 'an wei da 'nan

-e 'an Izraēl 'nōn -pli

'an man "nyian 'e 'pee.

Tū zīe -a man bē,

'mēn -pei -tō wīnūn -cin -kōanla o jī,

ēn zī kō min 'e 'ta wū 'trēda bē

-yεε "paaman o ji.»

17 En yaa 'le 'sran 'nan:

«-Te o 'winun dre 'an 'va 'wliđi 'e 'cεn oo, en -te o 'mεn -pei -tō wı -mie srε 'e 'cεn oo, ma'an "nyian 'an 'ci nrōnman 'wı pεεnōn zıε 'bε da dı.»

18 'Wı zıε -yεε -kōnman 'nan, min nen Bali -yee 'wı 'wliđi fui bε, -a san 'ka "nyian 'sraganun bo Bali lε dı.

Te 'ka 'pε -sru 'e -tōa -e 'ka 'si Bali -sru "dı!

19 'An beenun, Zozi 'le -ka nen yaa 'wı bε, -yεε -maan -kaa -tōa 'nan -si a 'e 'le 'sıdı -cεε -e -kaa wla fεnan 'saunzaun 'kpa -nan. 20 Kōō sō nen 'e 'tındı -a 'le "nen "bε yaa 'fıı 'bı. -Yee -ka nen yaa 'wı bε, -yεε dre sō zıε -a 'fıı bıdı -a. -Si zıε, e ya 'e -trε, en e 'belıdı -nōan "min lε. 21 En Zozi dre -cee Bali -panzan -dan a. Bali 'yee minnun pεεnōn 'pεba 'wı -yrō.

22 'Wı nen Zozi -a dre zıε, -yee "wεan -kaa -pli Bali man. -Kaa yi -tera Bali da -kaa ci 'fıdaa 'a, -e -kaa -pli "man. Kōō -kaa ci "nrōndı pεεnōn nen e tin -tea -kaa da bε, yaa fui. En e -kaa -sru 'yi 'saun 'a. 23 En "nyian bε, 'wı nen -kaa 'bli a -yrε en -kaa ve minnun lε bε, te -kaa 'pε 'e plı "man "dı, kōō Bali nen yaa 'vı 'nan e -taa 'wı zıε -a dre lε bε, -te e 'wı 'vı bε yaa dra. 24 En "nyian bε, -kaa 'pa -kaa bōenun va, -e 'o min yi "yi 'e 'ciıla "da, en -e 'o 'wı "yinun dre. 25 Cin nen kaa ye -e 'ka Bali trı 'ba bε, te 'ka -nan -kıdı 'le 'tō dı. Min -mienun 'wı zıε -a dre 'e -trōa waa 'va, te 'ka dre "le -wee 'wı 'zı dı! 'Pian 'ka cin "koe "tō 'ka da -e 'ka man 'e 'tō 'pleblε -a -nan -kıdı -a. Kōō kaa -tōa 'nan Minsan -tadı a bōnan -kogo.

26 Fε nen maan ve zıε -yεε cı 'nan, -kaa nen -kaa 'wı tıglı -tō 'gııε, te -kaa kv "nyian 'wı 'wliđı "dređı pou 'sıleā -kaa yıε man bε, 'sraga nen e -kōlaman 'wı 'wliđı zıε -a fııdı -a -kaa man bε, e "ka "nyian "fo "dı. 27 'Pian 'wı nen e min -tea "klan -a, en e ya minnun nen o yıε 'ka 'naan Bali man dıε o man -pennan bε, te -yεε cı -kaa man -pennan 'sıen. 'Wı zıε -nyren 'gı: Bali tin -tea "o da -e 'e o -nan -nyan 'te -dan 'va.

28 -Kaa -tōa 'nan -te min -tı Moizi -le -pei -tō winun srε, en min "fli yaa -a man wı 'pla bε, min zıε -a nyrında 'ka 'sean min da dı, waa -tea. 29 -A -towlı "nen "nyian min nen

e 'si Bali -pı -sru "bε, -yee vε -a. 'Wı nen e -taa "bōle -a san man bε, e "mlıanla "da. Kōō e Bali -pı 'sia min "sōzō -a, en Zozi nyen nen Bali -a 'si en e blamin dre 'a 'saun 'nan -e 'e -pli 'e man bε, min zıε yaa 'yı 'wı "tun "a. En "nyian bε, Bali lei 'saun nen e Bali -le "yi -nōan "min lε bε, min zıε e wıı "man -wliđı. 30 Fε nen maan ve zıε -yεε cı 'nan, -kaa -tōa 'nan Bali -a 'vı 'nan:

«'Mεn vε nen 'wı 'leji -tōdı -a.

En -te min 'wı 'wliđı dre bε,

'mεn vε nen 'wı "nen -kōōndı -a san lε -a.»

En yaa 'vı "nyian 'nan:

«'An 'bō Minsan,

an 'mεn minnun -le tin "baa.»

31 Bali yıε a "man, en -yee tin -tadı min da a 'wliđı "fo.

'Kayi -tera Zozi da 'ka 'ta le 'ka "koe "a!

32 'Winun nen o 'bō 'ka man te ka yi -tera Zozi da 'e tede bε, 'ka 'ci "nrōn "da. 'Wı "kaga 'bō 'ka man, en ka yra 'yı "kaga, 'pian 'ka 'pε -sru 'ka tōale -e 'ka 'si Zozi -sru "dı. 33 Tı -mie 'bō bε, minnun 'ka srōn, en o 'te 'pa 'ka da minnun yıε man. En tı -mie 'bō bε, minnun nen o cı 'te 'panan o da bε, kaa wεε 'nan 'ka "paa o va. 34 Minnun nen o ya -pı 'kuin bε 'o nyrında -sen 'ka da. Minnun 'ka yıfenun koo 'ka 'lō, 'pian 'wı zıε e dre 'ka 'ci "nran wı -a. Kōō kaa -tōa 'nan, fε nen Crızı -a -nōn 'cεε bε, e "mlıanla 'ka yıfe 'bō zıε -a da, en ya 'a 'lı 'srεman dı.

35 'Cee yi -teradı Zozi da -ji bε, kaa -ci kōōn 'nan 'ka -pōan "sōa. 'Wı zıε te 'ka dređı 'le 'tō dı, kōō -a man -kopa a -dan. 36 'Ka -pōan -sran 'e cin da 'dı -e 'ka -kōla 'wı nen e cı Bali cı 'sō 'a bε -a dređı -a. -Te kaa dre zıε, fε nen e -tō "da 'nan 'e -nōan 'cεε bε, e dra 'cee vε -a. 37 'Wı nen e ya 'e 'cren -tadı Bali -le 'fluba 'ji bε, -a -cin 'e -trōa 'ka 'ji. Kōō e ya 'e 'cren -tadı 'nan:

«Tı -fı "wεnnōn,

-e min nen e "ta -daa "bε,

'e 'ta. Ya 'a "nyian mōan -tadı -a dı.

38 Min nen Bali -a "sıala min tıglı 'a bε,

yi -teradı Bali da man nen

e 'belıdı ye.

'Pian min nen

e 'si 'an -sru "bε,

'an 'ci 'ka 'kōan 'e 'sōdı "va "dı.»

39 -Cee vε bε, -kaa 'ka minnun nen o 'si Zozi -sru en o -nan -taa "nyan lε bε waa dı. 'Pian -kaa ya minnun nen o yi -tera Zozi da en o -taa 'belıdı yıε bε waa.

11

Minnun nen o yi -tera Bali da 'li be 'o dre -cee 'wi -koon "mannon 'a

¹ Min nen e yi -teala Bali da be, yaa -toa 'nan, fe nen Bali -to "da 'nan 'e -noan 'yre be, e ye. En "nyian yi -teradi Bali da be, -a -ci -koon di nen 'nan fe nen min 'ka -a ye 'e yie 'a di, e ya. ² -Kaa tranun nen 'li be -wee yi -teradi Bali da man nen Bali o 'to "yi 'vi.

³ -Kaa yi -teala Bali da, -yee "wean nen -kaa -toa 'nan, Bali wei 'be 'tre 'bola. En -yee "wean nen -kaa -toa "nyian 'nan, fe nen min -a ye be, e 'si fe nen min 'ka -a ye 'e yie 'a di -a va.

⁴ Abel yi -tera Bali da, -yee "wean nen 'sraga nen -a "yi "mlian 'e "bu Kaen 'le ve da be, yaa 'bu Bali le. -Yee yi -teradi Bali da zie -yee "wean nen Bali -a 'sia min tighi 'a, en e -yee 'sraga 'yi 'yi. En "nyian be, -te Abel yie 'ka "man "di oo, -yee yi -teradi Bali da zie e 'wi "paaman tian -kaa 'ji ceegv yi -a.

⁵ Enok yi -tera Bali da, -yee "wean nen Bali -a 'si en e -ku -a, ya'a 'ka le di. Wa'a "nyian 'li -a yile "fo "di, Bali -a 'si 'le "wean. Tu nen te Enok a 'trada be, Bali -a 'vi 'nan, e 'so 'yre. ⁶ En -kaa -toa 'nan, min nen ya'a yi teala Bali da di, ya'a 'sola Bali le "fo "di. -Yee "wean min nen e ya "vale 'e -pliman Bali man be, min zie 'e yi -tera "da 'nan Bali a, en 'e yi -tera "da 'nan, Bali "yi "dra minnun nen o ci -a -weenan 'nan Bali 'e 'pa 'o 'va be -wle.

⁷ Noe "e "yi -tera Bali da "nyian. 'Wi nen Bali -taa -a drele be yaa -nan wi 'vi Noe le. Fe -tu 'ka -a -koonman 'nan 'wi nen Bali -a 'vi be e ya 'wi 'kpa -a di, 'pian Noe 'ka -a -fola 'e "træn -sru "di, e 'ta 'wola "da. E -klu -dan dre 'nan -e 'e 'mangulinun 'o 'si 'wi 'ji. -Yee yi -teradi Bali da man nen e tin -te minnun da, koo 'o "træn "yuyu 'tan. En -yee yi -teradi Bali da man nen Bali a 'sia min tighi 'a.

⁸ Abraam yi -tera Bali da, -yee "wean zi Bali tin 'ba -yre "be, e 'ta 'wola "da. Bali -a 'vi -yre 'nan, e 'si 'e fla, 'e -taa 'leglon 'tu -nonle -yre. -A -nan nen e -kudi 'sia, 'pian fenan nen e "ta -ko be ya'a -nan toa di. ⁹ Zi Abraam 'bola 'leglon nen Bali -a koon -yre "be -a -ji be, e yi -tera Bali da, en e -nyran nan nun -pen -a. -Tandannun -ji nen e -nyran. "Be -sru Izak 'lee Zago "o dre "nyian zi. 'Wi nen Bali -to "da Abraam le be, e -to "da "nyian -wee "le. ¹⁰ Abraam a 'fla -dan nen -a -pu a

'e 'fodi 'tre 'ji 'pleble be -a man -pennan, -yee "wean nen e 'wi zie -a dre. 'Fla zie Bali 'be ci -a plazan "a, en -yee ci -a -tozan -a.

¹¹ Abraam nan Sara a luman nen ya'a 'nen 'yaa die -a, en Abraam 'bo dre "nyian ceje 'kpa, 'pian e yi -tera Bali da, -yee "wean nen e kola 'e klu boladi -a 'trada. Koo Abraam -a -toa 'nan, Bali nen e -to 'e wei da 'yre be, -te e 'wi 'vi be, yaa dra. ¹² -Yee "wean nen Abraam 'bo nen tra tede 'a be, -a klu 'bola 'trada "kaga. -A kluda min a "kaga "le laji mlen crennun -le 'wi 'zu, en o ya "nyian "kaga "le jemie man nyren -le 'wi 'zu, min 'ka 'kolaman -a "nrondi -a di.

¹³ Abraam 'lee Izak 'lee Zago be, o -fu yi -teranan Bali da, en o kaa. Fe nen Bali -to "da 'nan 'e -noan -wle "be, wa'a yile di. 'Pian Bali -a -nan koon -wle -kooli, en -a yidi o ci nran. Tu pennen man be, te waa ve 'nan, o ya -pen -a 'trada, en 'o 'ta tu "wennen "ce "drele. ¹⁴ -Te min 'wi zie -a ve be, yaa -koonman 'nan, -a fla dra -a -tea. ¹⁵ "Te o -ya tre dra 'be o -tea "be, "te o -kola o 'li 'o da -nan nun. ¹⁶ 'Pian -a tighi da be, o fla nen e ci 'kpa en e ya laji be, -a dra 'be o -tea. 'Wi zie -yee "wean nen 'yra 'ka Bali tea -a yidi -a 'nan 'e ya -wee Bali -a di. En -yee "wean nen e 'fla fenyian -tu man dre -wle.

¹⁷ Tu nen Bali Abraam man 'tan 'nan 'e 'pi Izak -non 'yre 'sraga -a be, Abraam yi -tera Bali da, en e -ku -a drele. 'Pian tu 'bo zie -a man be te Bali -to 'e wei da Abraam le 'e 'cen 'nan:

¹⁸ «'I 'pi Izak 'be 'i 'klu bola 'trada.»

¹⁹ Abraam 'wi zie -a dre, te -a -cin a "ji 'nan, 'pleble a Bali lo -e 'e -kola min nen e -ka be, -a fuodi -a. -Yee "wean nen Bali Izak -non Abraam le 'e 'pa 'ji. 'Wi zie e ya 'wi -koon "man wi -tu -a.

²⁰ Izak yi -tera Bali da, -yee "wean nen e -fea 'vi 'e 'pi Zago 'lee 'e 'pi Ezo man -wee "tre "wi da.

²¹ Zago yi -tera Bali da, -yee "wean nen e -fea 'vi 'e 'pi Zozefv ci nennun man te e "ta -kaa. "Tonyrin man nen e wluan lou, en e Bali tru 'ba.

²² Zozefv yi -tera Bali da, -yee "wean nen zi -a -kadi 'bo be, en e Izrael 'non 'le 'sidi Ezipti 'leglon 'ji wi 'vi. En yaa 'vi "nyian 'nan, -te 'e 'ka be, te 'e 'wlenun 'o 'fu Ezipti 'leglon 'ji di.

²³ Moizi "ti 'lee -a "bu "yi -tera Bali da, -yee "wean nen zi o Moizi -ya be, waa yoo mlen

yaaga 'nan -e minnun 'o vɪlɛ 'o 'tɛ dɪ. Waa 'yɪ 'nan 'nɛn zɪɛ e ya fɛnyian, ɛn 'wɪ nɛn Ezipti mingɔnnɛn -a 'vɪ bɛ, wa'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.

²⁴ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ e drɛ ceje bɛ, ya'a 'wɪlɛ "man -e 'wee laabu Ezipti mingɔnnɛn 'lu 'le 'nɛn dɪ. ²⁵ Moizi -a 'yɪ 'nan, -te 'o 'vale Bali -le minnun -a 'o yra 'yɪ 'e cin va bɛ, -a "yi mlin. Kɔɔ -te Moizi -fɔ mingɔnnɛn -le "kɔnnɛn "bɛ, yaa -tɔa 'nan 'e ya ci "nran nɛn ya'a 'mɔan dɪɛ -a -ji, ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra. ²⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, Moizi -a -tɔ 'nan, -te minnun 'nan 'e man "le zɪ o 'nan Crizi man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'bɛ "yi "mlian fɛnun 'kpagba nɛn Ezipti mingɔnnɛn -le 'kuin bɛ -a drɛdɪ 'yee vɛ -a bɛ -a da. Kɔɔ "yi "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ -yrɛ "bɛ, -a 'lɛ nɛn -a yɪɛ cɪ.

²⁷ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn e 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji. Ya'a "klanlɛ Ezipti mingɔnnɛn -le nyran -blɪdɪ -lɔ dɪ. Moizi "koe 'ka 'silɛ 'e da "fo "dɪ. Yaa drɛ "le 'nan min nɛn e Bali ye bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, 'pian te wa'a ye 'o yɪɛ 'a dɪ. ²⁸ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn yaa 'vɪ Izrael 'nɔn lɛ 'nan 'o 'blanun -tɛɛ "le zɪ Bali -a 'vɪ 'yrɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan 'o -a nyɛn 'si, -e 'o ciɪ -kpɛɪn "fɔ yibanun man. 'O drɛ zɪɛ 'nan -te Bali -le 'pasiazan nɛn laji bɛ e -ta bɛ, -e 'e vɪlɛ 'e -wee 'nɛn flinnun -tɛɛ "dɪ. Izrael 'nɔn 'si nɔnba -ji "fɛdɪ bɛ, zɪ Moizi -a pou sia zɪɛ.

²⁹ Izrael 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn jemie 'tɛndɛn cɛɛn 'e cin man ɛn o 'ta 'wɔla -a yei. 'Pian zɪ Ezipti 'nɔn sɔɔnla o -sru "bɛ, 'yɪ o 'ta 'lɛ 'wɔ ɛn o -nan -nyan.

³⁰ Izrael 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn -klɔn -dan nɛn minnun -a 'bɔ Zeriko 'fla man bɛ, e -wi. Zɪ waa si -fɔ yi -tɔdɔ 'sɔravli "bɛ, ɛn e drɛ.

³¹ ɛn "nyian bɛ Zeriko 'fla 'bɔ da bɛ -kɔnnɛn -wɛɛzan -tɔ a -nan, waa laabo Rab. E yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn minnun nɛn Izrael 'nɔn o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ 'fla 'nanjɛn bɛ, e 'pa o va. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan nɛn -a -nan 'ka 'nyanlɛ dɪ. 'Pian 'fla zɪɛ -a da 'nɔn "le 'nan -nan "fo, kɔɔ wa'a 'o "trɔɛn "tɔlɛ Bali wei lɛ dɪ.

³² -Mɛ "wɪ nɛn an -kalaman -a vɪdɪ -a "nyian 'cɛɛ? Kɔɔ -te maan 'vɪ 'nan 'an Zedeɔn -le 'wɪ vɛ, -e 'an Barak -le 'wɪ vɪ, -e 'an Samsɔn -le 'wɪ vɪ, -e 'an Zefete -le 'wɪ vɪ, -e 'an David -le 'wɪ vɪ, -e 'an Sanmian -le 'wɪ vɪ, -e 'an Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'wɪ vɪ bɛ, ya'a 'nyaan cɛɛgɔ dɪ. ³³ O pɛɛnɔn zɪɛ o yi -tɛra

Bali da, -yee "wɛan nɛn o 'wɪ -dandan drɛ. O -mienun mingɔnnɛn kɪ, ɛn o -mienun -a wɛɛ 'nan 'wɪ "yi "nɛn minnun 'o drɛ, ɛn fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan e -nɔan -wɪlɛ "bɛ, o -mienun -a 'yɪ. ɛn "nyian bɛ, o -mienun -jranun 'le 'lɛ 'wɔ, ³⁴ ɛn o -mienun 'tɛ -dan dri, ɛn min 'ka -kɔlɛ o -mienun -tɛdɪ -a -kuli -tan sɛn -a dɪ. ɛn zɪ o -mienun "koe 'si 'o da bɛ, "bɛ -sru 'plɛblɛ 'ta -wɔ "nyian. O -mienun 'tɔ wɪ 'kuli man, o minnun kɪ ɛn -wee 'sounjanun flɔn bli. ³⁵ Lɪmɔn -mienun yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ -wee min -ka bɛ, Bali -a fɔv ɛn yaa -nɔn -wɪlɛ 'e "pa 'ji.

ɛn "nyian bɛ, min -mienun yi -tɛra Bali da, minnun o -sɔn -trilii, 'pian wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'si Bali -sru "dɪ. Waa -tɔa 'nan -te o -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, Bali 'belɪdɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ -a -nɔan 'wɪlɛ. ³⁶ ɛn minnun o -mienun sɛɛ 'wɔ, ɛn minnun o -mienun -sɔn, ɛn "nyian bɛ, minnun o -mienun yɪ, ɛn o -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin. ³⁷ Minnun o -mienun tɛɛ 'kɔlɛ -a, ɛn minnun o -mienun "nɛn jɛɛn 'ji "fli, ɛn minnun 'wɪlɔ wɪ 'pa o -mienun da -a -nan nɛn minnun o tɛɛ -kuli -tan sɛn -a. ɛn o -mienun -le vɛ bɛ, minnun o -sɔn te o 'tɛ "paa o da. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn o -nyrannan "ka "dɪ, te o -cia "wɔdɪ -a. O drɛ 'yale -tɛnɔn 'a, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn waa wo 'o da "le sɔ -le 'wɪ 'zɔ. ³⁸ O -cia yɔɔdɪ -a "buinun da 'lee pɔnnun yei. O nyian kunun ji, ɛn -te o -yrɛ 'yɪ 'trɛ 'ji bɛ o nyian "ji. Minnun zɪɛ Bali 'ka -a yɪlɛ "yi "le o -fɔ 'trɛ nɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "a 'gɔvɛ -a da dɪ.

³⁹ Minnun pɛɛnɔn zɪɛ -wee yi -tɛradɪ Bali da -le "wɛan bɛ, Bali o 'tɔ "yi 'vɪ. 'Pian fɛ nɛn Bali -tɔ da 'nan -e -nɔan "minnun lɛ bɛ, ya'a -nɔnɛ -wɪlɛ "dɪ. ⁴⁰ Kɔɔ 'wɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ, -a -cin nɛn Bali 'ji 'nan e dra -kaa pɛɛnɔn lɛ. E 'ka "vale e dra o 'saza lɛ dɪ -le "wɛan.

12

Bali 'wɪ -mie "paaman -kaa 'ji sɔnba "a

¹ -Cee vɛ bɛ minnun "kaga zɪɛ -wɛɛ drɛ -cee 'wɪ -kɔɔnmannɔn 'a, -yee "wɛan nɛn -kaa -pɔan 'e 'sɔ -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji "le -wee 'wɪ 'zɔ! -Kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ nɛn e -si -tɔa -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, -a -sru! 'Wɪ zɪɛ 'wɪ 'wɪdɪnɔn nɛn tɔ pɛɛnɔn man o ya "vale 'o -kaa man ye bɛ, -nyɛn. ² -Cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, Zozi -tɔwɪlɛ "nɛn -kaa -nanjɛn. Zozi zɪɛ e yi -tɛra Bali da, -yɛɛ -si 'lɛ 'sɔ -cɛɛ ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan. E wɪ "man ɛn minnun

-a -te yiba "plan da. -Ka 'wliɔɔ zɪɛ -a wɔɔɔɔ bɛ e min -tɛa 'yra -a, 'pian Zozi 'ka 'e 'trɔɛn "tɔlɛ -yrɛ "dɪ. Kɔɔ ci "nrandɪ -dan nɛn Bali -taa -a -nɔnɛ -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, -a 'lɛ nɛn -a yɪɛ cɪ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, e -nyran Bali -pɛ "yi "da, te e mingɔnnɛn -ble minnɔn da. ³ Minnɔn 'nan Zozi man -pɛ "kaga "ji, 'pian -a -pɛ 'ka plɔlɛ yi -teradɪ Bali da man dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn, -e 'ka 'pɛ 'e vɪlɛ 'e plɔ yi -teradɪ Bali da man dɪ.

⁴ Maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, 'cee -tɔɔɔɔ 'plɛblɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'wɪ 'wliɔɔ drɛ dɪɛ, -kadɪ 'wɪ 'ka tian bɔlɛ 'ka man dɪ. ⁵ 'Wɪ nɛn Bali -a 'pla 'yee 'nɛnnun lɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn! Yaa 'vɪ 'nan:

«'An 'bɔ Minsan,

-te an ya 'wɪ 'tɔɔɔɔ "paanan

'i 'ji sɔnba "a bɛ,

te 'i 'ci 'e -tɔ lou 'an man dɪ.

ɛn -te an 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yɪɛ bɛ,

te 'i "koe 'e 'si 'i da 'an 'va dɪ.

⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Minsan,

min nɛn maan ye "yi "bɛ,

-a ji nɛn an 'wɪ 'tɔɔɔɔ "paaman sɔnba "a.

ɛn min nɛn maan 'si "va 'mɛn 'nɛn 'a bɛ,

-a ji nɛn an sɔnba 'lɛ wo.»

⁷ -Te yra yɪɔɔnɔn a bɔnan 'ka man bɛ, 'ka 'sia "le 'nan 'ka "tɪ Bali 'bɛ cɪ 'wɪ planan 'cɛɛ.

'Wɪ 'kpa nɛn, 'nɛn 'tɔ "ka te -a "tɪ 'ka -a sɔan dɪ. ⁸ Bali 'yee 'nɛnnun pɛɛnɔn 'lɛ bɔ zɪɛ. -

Yee "wɛan -te e ya "cee "drɛnan bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan ka ya -yee 'nɛnnun -a. ⁹ -Kaa ci "nrɔn -kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ o da -tɔ!

Zɪ o -kaa 'lɛ 'bɔ zɪɛ, 'pian te -kaa yɪɛ "naan o man. -Yee "wɛan Bali nɛn e ya -kaa "tɪ -dan a bɛ, -kaa yɪɛ 'e 'nan "man 'e 'ciɪla "da -e -kaa 'belidɪ yɪ. ¹⁰ -Kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ, o -kaa 'lɛ 'bɔ o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ yra man, ɛn waa drɛ tɔ

"wɛnnɛn 'wɪ. 'Pian Bali -le vɛ bɛ, "e -kaa 'lɛ bo 'nan -e -kaa "yi "yɪ -ji, kɔɔ e ya "va 'nan -kaa -kɔn 'saun "le 'yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'tɔɔɔɔ nɛn waa "paaman 'nɛn 'ji sɔnba "a bɛ, -a pou sianan "bɛ 'wɪ "naan 'nɛn 'bɔ man, 'pian -a 'le 'srannan 'bɛ 'nɛn zɪɛ yaa "nɛn "ble. -Fɔɔɔɔ -trɔɔ -kɔan -yrɔ, ɛn -yee 'ta wɔ -pɛ -kɔan tɪglɪ 'trɛ da.

Tv nɛn e 'ka "le 'o srɔan -tɛ dɪɛ, -a -ji nɛn -kaa ci 'gʊ

¹² -Yee "wɛan 'ka "koe 'e 'tɔ 'ka da, -e 'ka 'pɛ nɛn e cɪ plɔnan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ɛn "nyian bɛ 'ka cɛɪn -sru "nɛn e cɪ tɔanan bɛ, 'ka -tɔ

'plɛblɛ! ¹³ -Si nɛn e 'sɔɔɔɔ "ji "bɛ, -a da nɛn 'ka 'ta wɔla! 'Ka cɛɪn nɛn -a "koe "nyan bɛ, te 'e 'sia 'e cin "nɛn "dɪ, 'pian -a "koe 'e 'tɔ 'e da!

¹⁴ 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale min pɛɛnɔn 'a! ɛn 'ka -wɛɛ 'nan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'sɔ Bali lɛ! Kɔɔ -te 'cee 'ta wɔ -pɛ 'ka 'sɔlɛ Bali lɛ dɪɛ, ka 'a Bali ye "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e 'si Bali -le "yi "bɛ -a -sru "dɪ! ɛn "nyian bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyran 'sia 'e bɔɛzan -tɔ man dɪ!

"Tɔgɔ min zɪɛ 'e 'wɪ 'fɔla 'ka yei -e 'wɪ 'bɔ 'e 'ka pɛɛnɔn 'sa. ¹⁶ ɛn "nyian bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyinnan lɪ

'lee -kɔnnɛn -a te wa 'a tian 'o cin 'palɛ dɪ! Te 'ka 'wɪ drɛ "le Ezo -le 'wɪ 'zɔ dɪ! 'E 'ci nrɔn 'trɛda wɪnɔn da 'saza, ɛn ya 'a "klanɛ Bali lɔ dɪ, -yee "wɛan 'e 'blɪnan -tan fɛ 'kpɔngbo 'nɛn 'tɔ -va. ¹⁷ Kaa -tɔa 'nan "bɛ -sru yaa wɛɛ 'nan 'e "tɪ 'e -fɛa vɪ 'e man -e -a -blɪnan zɪɛ 'e drɛ -yee vɛ -a 'e "pa 'ji. 'Pian -a "tɪ 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. E -wɔɔ 'tandan, 'pian -a "tɪ 'ka -a drɛɛ dɪ.

¹⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ nɛn e drɛ Izraɛl 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cee vɛ -a dɪ. Kɔɔ Izraɛl 'nɔn pli pɔn man, te Bali a "da. 'Tɛ -dan bii pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔ pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn fulɔ 'plɛblɛ fɛɛn pɔn zɪɛ -a da, waa yɪ. ¹⁹ ɛn "nyian bɛ, 'bei -dan wɪ, waa 'man. ɛn "nyian bɛ, wei -tɔ wɪ 'plɛblɛ 'kpa, waa 'man. "Klan o -tɛdɪ 'sia, -a -nan nɛn waa 'vɪ 'nan, e 'ka "le o wei zɪɛ -a maan dɪ. ²⁰ Fɛ -le "wɛan nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ 'o 'wulo 'ka 'sɔa "wɪlɔ "dɪ. Yaa 'vɪ 'nan:

«-Te e ya blamin -a,

ɛn -te e ya -wɪ -a,

fɛ oo fɛ nɛn

e kle pɔn zɪɛ -a man bɛ,

minnɔn 'o 'tɛ -kɔlɛ -a.»

²¹ 'Wɪ nɛn e cɪ drɛnan zɪɛ e min -tɛa "klan -a "bɔɔ "le "wɛan, Moizi -a 'vɪ 'nan:

«"Klan 'an -tɛa "le "wɛan

an nyɔɔndɪ 'sia.»

²² 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cɛɛ dɪ. Kɔɔ ka pli pɔn nɛn waa laabo Zɪɔn bɛ -a man, Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ 'yee 'fla nɛn ka wla. Zeruzalem nɛn laji bɛ -nyrɛn. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga "cɪ 'o cin yɪɔɔ te o "fɛdi -ble. ²³ ɛn "nyian bɛ, ka pli Zozinɔn nɛn o -tɛ 'e cin da bɛ o man. O ya "le Bali -le 'nɛn flinnɔn

nən o 'tə a 'e 'crən -tədi laji bε -wee 'wɪ 'zʊ. En "nyian bε, ka pli Bali nən e ya 'trɛdanən pɛɛnən 'le tin 'bazan 'a bε -a man. En "nyian bε, minnun tɪgɪ nən Bali o drɛ 'saun 'e 'lɛ, ɛn o kaa bε, o lei man nən ka pli. ²⁴ En "nyian bε, Zozi nən -yɛɛ -maan ɛn Bali 'ka pli 'e man "nyian 'e 'pee bε, -a man nən ka pli. En "nyian bε, Zozi nyɛn nən e -sran 'cee "wɛan bε -a man nən ka pli. Nyɛn zɪɛ -a 'plɛblɛ 'mlian Abɛl -le vɛ da.

²⁵ 'Ka drɛ "yi! -Te Bali a 'wɪ tin 'banan 'cɛɛ bε, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ! Bali 'wɪ 'pla Izraɛl 'nən lɛ Sinai pən "srən, 'pian 'wɪ zɪɛ waa -fɔla 'o "trɔɛn -sru, ɛn Bali 'wɪ "nən kɔɔn -wɛ. 'Bɛ nən 'gʊɛ, Bali a laji ɛn e ya 'wɪ planan -cɛɛ. -Te -kaa 'wɪ zɪɛ -a -fɔla -kaa "trɔɛn -sru "bɛ, Bali 'wɪ "nən -kɔɔnman -cɛɛ -kpɔ. ²⁶ Tʊ nən Bali a 'wɪ planan Izraɛl 'nən lɛ 'li bɛ, -a wei 'trɛ nyɔɔn. ɛn 'bɛ nən 'gʊɛ, e -tə 'e wei da. E 'nan:

«-A drɛdɪ -fʊ "nyian 'e 'pa -a -tʊ.

Tʊ zɪɛ -a man bɛ,
'trɛ 'saza "cɛɛ maan nyɔɔnman dɪ,
an labli "paa "va "nyian.»

²⁷ Bali -a 'vɪ 'nan, -a drɛdɪ -fʊ "nyian 'e 'pa -a -tʊ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a -kɔɔnman 'nan, fɛ pɛɛnən nən Bali -a drɛ bɛ, -a -nan -nyaan tʊ nən Bali 'trɛ 'lee labli nyɔɔnman bɛ -a man. Bali 'wɪ zɪɛ -a dra 'nan -e fɛnun tɪgɪ nən wa'a 'kɔlamaman nyɔɔndɪ -a dɪɛ, 'o 'fʊ -nan.

²⁸ Bali -le mingɔnnɛn trɛ nən fɛ -tʊ 'ka 'kɔlamaman -a nyɔɔndɪ -a dɪɛ, e ya -cee vɛ -a. -Yɛɛ "wɛan -kaa Bali muo "fɔ, ɛn -cee Bali 'sudɪ bɛ -kaa drɛ "le zɪ e "sɔa Bali lɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ! -Kaa 'yra -tɛ Bali lɔ -e -kaa drɛ, ɛn -kaa "klan Bali lɔ -e -kaa drɛ! ²⁹ -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan:

«-Cee Bali bɛ e ya "le 'tɛ -dan nən e fɛ srɛman bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ!»

13

'Wɪ "cɛn "nən min -a dra te e "sɔa Bali lɛ?

¹ Te 'ka cin yɪdɪ "yi 'le 'tə 'ka Zozinən yei "dɪ! ² Te 'wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e 'san 'ka 'ji dɪ, minnun nən o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o 'kun 'ka 'pɛ "fli "a! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man bɛ, min -mienun nyinnannan "nən Bali -le 'pasianən nən laji bɛ -wɛ, wa'a -tɔlɛ dɪ. ³ Minnun nən -pʊ 'kuin bɛ, 'ka 'ci "nrən o da "le 'nan 'ka 'bɔ nən -pʊ 'kuin. ɛn minnun

nən o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ, 'ka 'ci "nrən o da "le 'nan 'ka da nən o cɪ 'tɛ 'panan.

⁴ Lɪmən 'lee -klɔnmən -le cin 'padɪ bɛ, 'ka 'sia 'wɪ -dan tʊ -a. Te -klɔnmən 'e nyin lɪ pee -sru "nyian dɪ, ɛn te lɪmən 'e nyin -kɔnnɛn pee -sru "nyian dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali tin -tɛa "minnun pɛɛnən nən o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a o cin 'palɛ dɪɛ o da, ɛn e tin -tɛa "min nan -wɛɛnən 'lee min -sran -wɛɛnən da.

⁵ Te 'ka "lala yɪ "yi "bʊʊ "dɪ! 'Pian fɛnun nən 'ka 'lɔ bɛ, 'e 'ka 'ci "nran, kɔɔ Bali -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan:

«Mɛin 'tʊɛ 'e "tun "dɪ,
ɛn ma'an 'pɛ 'sia 'i -sru "dɪ.»

⁶ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan nən e ya "le -kaa "koe 'e 'kɔn -kaa da -a vɪdɪ -a 'nan:

«Minsan 'bɛ "paa 'an 'va,
nyɛn 'ka 'an 'ji dɪ.

Blamin 'ka 'kɔlamaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a 'mɛn -e 'yaan 'tɛ "klan -a dɪ.»

⁷ 'Ka 'lɛnən nən o Bali -le 'wɪ 'paa 'ka 'ji 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'ci "nrən -wee 'wɪ drɛdɪ da, ɛn 'ka 'ci "nrən -wee -kadɪ da! 'Cee yi -tɛra Zozi da -ji bɛ, 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannən 'a. ⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Zozi Crizi -tʊwɪ "nən 'li bɛ, -nyrɛn tian cɛɛgʊ yi -a, ɛn -yɛɛ fo -nan 'li 'trilii.

⁹ -Yɛɛ "wɛan te 'ka 'fli 'tʊɪ -e 'ka sɔɔnla 'wɪ "paadɪ -trɛ -sru -e 'ka 'si -si tɪgɪ da dɪ! "Yɪ "nən Bali -a drɛ 'cɛɛ bɛ -a da nən 'ka 'ci "nrən -e 'ka 'kɔn 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -sru 'ta wʊdɪ -ji. -Blɪfɛ -mienun drɛdɪ min 'srɔɛn 'a bɛ, e ya 'e "tun. -Yɛɛ "cɛɛ min -tɔa 'plɛblɛ Bali -sru 'ta wʊdɪ -ji dɪ.

¹⁰ 'Sraga nən Zozi 'a 'bʊ bɛ, -cɛɛ "nən "ble. 'Pian minnun nən o Bali -paan tian "le Bali -pannən 'a dra 'li -tandan -ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ bɛ, wa'a 'kɔlamaman -e "o "nən "blɪ dɪ.

¹¹ Fɛ nən maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan lɛ -tʊdʊ pɛɛnən man bɛ, Izraɛl 'nən -taa -wee 'wɪ 'wɪdɪ "nan fɛ -a. Bali -pannən -a "sia -e 'o -tɛ. Bali -pannən 'tazan -a nyɛn "sia, -e 'e wɪa fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan. Fɛ zɪɛ -a -nan nən e nyɛn 'bɔ -sɛanla -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui. 'Pian -wi 'bɔ nən waa -tɛ bɛ, o -ko -a 'tɛ 'blɪlɛ 'fla -sru. ¹² 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan nən zɪ Zozi nyɛn "ta -sɛanla -e 'e minnun drɛ 'saun Bali 'lɛ bɛ, e -kʊ 'e yra yɪlɛ 'fla -sru. ¹³ -Kaa 'bɔ "nyian, -kaa -kʊ Zozi 'va 'fla -sru, ɛn -kaa 'wɪ "man -e -kaa yra yɪ -kaa 'vale waa 'e cin va. ¹⁴ -Kaa fla nən 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, ya'a

'fo 'nan 'li 'trilii dɪ, 'pian -kaa ya -a -wɛɛnan
'nan 'fla nɛn e -fo -nan 'li 'trilii bɛ 'e drɛ -cee
vɛ -a.

¹⁵ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ zɪɛ, -yee "wɛan nɛn
e ya "le -kaa Bali 'tɔ -dan vɪ tʊ pɛɛnɔn man!
-Cee 'sraga nɛn -kaa bo Bali muo "fɔ vɛ -a bɛ,
-nyrɛn zɪɛ. ¹⁶ 'Pian te 'ka 'ci 'e 'san "yi "drɛdɪ
man dɪ! ɛn te 'ka 'ci 'e 'san 'padɪ -a 'ka cin
va dɪ! 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ 'sɔ Bali lɛ, 'cee
'sraga bʊdɪ Bali lɛ nɛn "nyian zɪɛ.

¹⁷ 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nɛn 'ka 'lɛnɔn -a ve 'cɛɛ
bɛ -yrɛ, ɛn 'ka 'ta wʊla "da! -Wɛɛ yiɛ -tɔa 'ka
'va, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa dra bɛ waa 'sinan
"paa Bali lɛ. -Te ka o wei 'man ɛn ka 'ta 'wʊla
"da "bɛ, o -wee 'nyranman "paa ci "nrandɪ -
a. Kɔɔ -te o 'nyranman 'pa 'wɪ 'nanmandɪ -a
bɛ, e 'ka 'cee 'wɪ "yi "a "fo "dɪ.

¹⁸ 'Ka Bali trʊ 'ba 'kʊe 'wɪ man! Kʊa -tɔa
'nan 'kʊe 'wʊlo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'kʊ da
dɪ. Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ, kʊ -wɛɛman 'nan
'kʊe 'ta wʊ -pɛ 'e 'kɔn "yi. ¹⁹ Maan laabo 'ka
'lɔ 'nan, 'ka Bali trʊ 'ba 'mɛn 'wɪ man, 'dʊ -e
Bali 'e 'si 'lɛ 'sʊ -e 'an 'li 'an da 'ka 'va.

Yaa 'le 'sran o 'tɔ bʊdɪ -a

²⁰ Bali 'bɛ -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ. -Kaa
san Zozi a -yee 'bla -sru "pinzan -dan a, ɛn
Bali 'bɔ 'bɛ wluan -kanɔn 'va. Bali -a nyɛn
'si ɛn e minnɔn pli 'a 'e man 'li "fo "le vɛ -
a. ²¹ Bali zɪɛ 'e 'pa 'ka 'va, -e 'ka -kɔla 'wɪ "yi
pɛɛnɔn nɛn e cɪ -a ci 'sɔ 'a bɛ, -a drɛdɪ -a. Zozi
Crizi 'e 'plɛblɛ 'nɔn 'cɛɛ -e 'ka 'wɪnɔn zɪɛ -a
drɛ. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Zozi 'le vɛ -a 'li 'trilii!
Amɛn!

²² 'An "bʊl Zozinɔn, 'wɪnɔn nɛn maan 'pla
'cɛɛ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ, kɔɔ e 'ka
'wɪ "kaga "a dɪ.

²³ Maan -nan sɛɛ wɔ 'cɛɛ 'nan, o 'si -kaa
"bʊl Timote man. -Te e 'bɔla 'an 'va 'gʊɛ, -e
'kʊ 'lʊ 'ka 'ta -nanjɛn.

²⁴ An 'ka 'lɛnɔn pɛɛnɔn 'tɔ bo, ɛn an
Zozinɔn 'tɔ bo. Zozinɔn nɛn Itali bɛ, o 'nan
'o 'ka 'tɔ bo.

²⁵ Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nɛn Zaji -a crɛn -tɛ

¹ 'An 'bɔ Zaji nɛn an Bali 'lee Minsan Zozi Crizi "sua bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ Bali -le minnɛn pɛɛnɛn nɛn 'o fuiladɪ "man 'trɛda bɛ, -wɛ. An 'ka 'tɔ bo.

E 'ka 'le Zozizan 'e 'ci -fɔɔ "dɪ!

² 'An "bʊɪ Zozinɛn, 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɛn nɛn o bɔa 'ka man bɛ, 'ka yɪ 'cee ci "nran wɪ -a. ³ Kɔɔ te ka yɪ -tɛra Bali da bɛ, ka bɔala 'ji, -e 'e -pɔan 'sɔdɪ -nɔn 'cɛɛ. ⁴ 'Ka yɪɛ 'trɔa "da, -e -pɔan 'sɔdɪ zɪɛ 'e 'ku 'kaa -trilii "le zɪ e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. -E 'ka 'kɔn tɪglɪ, te 'ka drɛ wɪ a 'e 'sʊdɪ "ji Bali 'lɛ.

⁵ 'Pian -te min -tʊ a 'ka yei 'nan 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ ya'a tɔa dɪɛ, 'e laabʊ Bali 'lɔ. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan -yrɛ "le zɪ yaa laabʊ -yrɔ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ya'a min bo "va "dɪ, ɛn yaa -nɔan 'e "tun. ⁶ 'Pian min 'bɔ 'e yɪ -tɛra "da -e 'e laabʊ -yrɔ. Te 'e 'ci -fɔɔ "dɪ! Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, e ya "le "pɛzannɛn nɛn fulɔ 'ta -tɔa "man "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn min zɪɛ -a -ji 'nan, 'e fɛ -tʊ ye Minsan 'lɔ "fo "dɪ. ⁸ Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, -a -wulo -ji wɪ 'ka -tʊwli "dɪ. ɛn -yee 'wɪ pɛɛnɛn drɛdɪ -ji bɛ, ya'a 'e yɪɛ 'tɔala 'wɪ 'tʊ da tɪglɪ -e 'e drɛ dɪ.

Seezan 'lee fɛzan -le 'wɪ

⁹ Min nɛn e ya seezan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a san ci 'e "nran 'nan, Bali 'e dra min -dan a. ¹⁰ 'Pian min nɛn e ya fɛzan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a -cin 'e 'kɔn -a san ji 'nan, e 'ka min -dan a Bali 'lɛ "fo "dɪ. Kɔɔ e "sia 'e yɪfɛ -sru "le zɪ lu 'e -fui -tɛa, -e 'e 'sran bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹¹ -Te yidɛ bii 'plɛblɛ bɛ, -e lu -fui 'e 'sran, te -yee fɛnyian -nyan. Zɪ fɛzan "sia 'e yɪfɛ da zɪɛ.

'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -taala 'kɔ!

¹² Min nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "cin -trɔa "ji ɛn ya'a drɛɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa -a san man. Kɔɔ -te -a san 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔla -a -wulo planan "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. Minnɛn nɛn o Bali ye "yɪ "bɛ o -kopa nɛn zɪɛ.

¹³ Min nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "cin -trɔa "ji "bɛ, te 'e 'pa Bali da dɪ! Kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪ "cin 'ka Bali

ji dɪ, ɛn Bali 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "cin tɔala min ji dɪ. ¹⁴ 'Pian blamin 'bɔ 'wulo -ji wɪ 'bɛ see "paaman, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -cin -tɔ "ji. ¹⁵ -Te min sɔɔnla 'e 'wulo -ji "nrɔndɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a -sru "bɛ, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. ɛn -te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'trilii bɛ, -a 'le 'sranan "nɛn -kadɪ -a.

¹⁶ 'An "bʊɪ Zozinɛn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. Te 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a "sia 'ka see "paa wɪ -a dɪ. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ "yɪ 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɛn "sia Bali va lou. -Yɛɛ laji fɛnɛn pɛɛnɛn nɛn o "bia bɛ o drɛ. Fɛnɛn pɛɛnɛn zɪɛ 'o 'man limlan, 'pian Bali 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. ¹⁸ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn, e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnun -a. Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e 'belidɪ 'nɔn -cɛɛ 'nan, -e -kaa kɔn 'e 'pɛ drɛvɛ flin -a.

'Ka "trɔɛn "tɔ Bali wei lɛ, -e 'ka 'ta wɔla "da!

¹⁹ 'An "bʊɪ Zozinɛn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. 'Wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Ka "trɔɛn 'e 'wɪ man! Te 'ka 'lɛbo 'e 'fɔ 'e 'flin -e 'e 'wɪ dɪ! ɛn te 'bli 'e 'fɔ 'ka 'ji tada dɪ! ²⁰ Kɔɔ -te 'bli 'fɔ min ji bɛ, ya'a Bali ci 'sɔ wɪnɛn dra "fo "dɪ! ²¹ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ pɛɛnɛn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a 'tʊ, 'lee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɛn, -e 'ka 'wɪ Bali wei nɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a man, -e 'e -kɔla 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji -le "wɛan.

²² Te 'ka 'fli sɛɛ wʊ 'nan ka ya Bali wei mannan dɪ! 'Pian -te kaa 'man bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! ²³ -Yɛɛ ci 'nan, min nɛn 'e "trɔɛn -tɔa Bali wei lɛ, te ya'a 'ta 'wo "da "dɪɛ, yaa dra "le 'nan min -tʊ 'bɛ 'e 'fli -nanjɛɛn -niannun 'ji, ɛn 'e 'fli -tɔ klɔ 'yɪ. ²⁴ Zɪ e cɛɛn "man ɛn e -kʊ bɛ, 'nun tɔɔn -a -tɔ klɔ 'san 'e 'fli ji. ²⁵ 'Pian bii nɛn 'i yɪɛ -trɔa Bali wei tɪglɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔanba -ji bɛ -a da bɛ, Bali -fɛa ve 'i man. Kɔɔ 'i "trɔɛn "tɔ -yrɛ, ɛn i kɔala "man, ɛn -a -cin 'ka 'sanlɛ 'i 'ji dɪ, 'pian i 'ta 'wɔla "da.

²⁶ Min nɛn e 'nan e ya Bali -sru, te ya'a 'kɔlaman 'e wei 'kundɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'fli sɛɛ wɔnan. Te -yee 'ta wɔdɪ Bali -sru "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ²⁷ 'Pian -kaa "tɪ Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn 'nan, blamin 'e yɪɛ 'tɔ "tɪ 'lee "bʊ "ka "da "nɛnnun 'lee -calɛnɛn va 'wee yra yidɪ -ji. ɛn "nyian 'nan blamin 'e 'fli 'kun -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "tʊwli "drɛ dɪ.

2

Te 'ka min bʊ "va dɪ!

1 'An "bui Zozinon, kaa nen ka yi -tera mingonnen -kaa san Zozi Crizi da be, te 'ka min bu "va "di. 2 'Ka 'ci "nron 'wi 'gube -a da. Fazan -tu wla 'cee cin yi 'kuin 'e 'pe 'wle man le -siga, en 'e 'ta le so fenyian -a. Seezan -tu wla "nyian 'cee cin yi 'kon 'lein zie -a -ji, te so "ceedi a "da. 3 Min nen 'e 'ta le so fenyian -a be, kaa -nanjen, en 'ka 'nyrannan fenyian -non -yre. 'Pian kaa 'vi seezan "le "le 'nan: «Bii 'gu, "i "to wu lou, en -te i ya "va "be, 'i 'nyran 'men pein "srn "tra.» 4 'Wi zie -a dredi be, e ya min budi "va "wli "a.

5 'An "bui Zozinon, an 'ka ye "yi 'kpa. 'Ka "trn "to 'wi 'gube -yre! Maan ve 'cee 'nan, minnun nen o ci seenon 'a 'tre 'gube -a da be, Bali o 'si "va 'nan, -e 'e o dre fenon 'a 'wee yi -teradi 'e da man, -e 'o 'ku 'yee mingonnen tre nen yaa 'pla minnun nen waa ye "yi "be, -wle "be -a da. 6 'Pian 'cee ve be, ka'a seenon 'siala min -a di, fenon nen ka o ye "yi. -Me "le "wean nen kaa dra zi? Fenon 'be 'te "paa 'ka da, en -wee -ko 'kaa tin 'banon 'cein -da. 7 En -wee "to "srnman 'to fenyian nen Zozi Crizi 'to a be -a man.

8 Bali -le 'fluba 'ji be, -yee -pei -to wi -dan tu -a. E ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«'I bnezan -tu yi "yi

"le 'yie 'wi 'zu!»

-Te 'wi zie -a drenan nen ka ci be, te ka 'wi "yi dre. 9 'Pian -te ka min 'bu "va "be, te ka 'wi 'wli dre. En te Bali -le -pei zie e tin -tea 'ka da Bali 'le. 10 Ko -te min Bali -le -pei -towli "ce sre be, te yaa penon sre "fo. 11 Bali -a 'vi 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wee "di,

en te 'e min -sran -wee "di!»

En yaa 'vi "nyian 'nan:

«Te blamin 'e dre min -tezan -a di!»

-Te min 'ka min nan -wee di, 'pian en e dre min -tezan -a be, te ya'a 'ta wle Bali wei da "fo "di.

12 -Yee "wean maan ve 'cee 'nan, -te 'ka "ta "we, en 'ka "ta 'wi dra be, -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, Bali wei nen e min "sia 'wi 'wli "le nanba -ji be, e 'cee tin "baa. 13 Ko yi nen Bali 'tredanon 'le tin "baa be, min nen ya'a 'e benun nyrinda 'sile di, Bali 'ka -a san nyrinda sia di. 'Pian min nen 'e benun nyrinda 'si be, te "klan 'e 'kon -a san -ji di.

Yi -teradi Bali da 'lee min dre wi

14 'An "bui Zozinon, -te min -a 'vi 'nan, an yi -teala Bali da, te ya'a konman 'e dre wi -a di, -a -ci nen 'non? -Yee yi -teradi Bali da zie, ya'a sia 'wi 'ji "fo "di. 15 'Ka 'ci "nrn 'wi 'gube -a da. 'Ka "bui Zozizan 'tu a 'ka 'va, -te 'be "cee di, 'ka "blu Zozizan 'tu a 'ka 'va, -a ta so "ka "di, en -a -blife "ka "di. 16 En kaa 'vi -yre 'nan: «Ku ya yi pee nyan. I -fu -trn. Bali 'e fe nen yia -weeman be -a -non 'yie.» 'Pian fe nen 'e kl "man "be, ka'a -non -yre "di. 'Wi zie -a dredi be, -a -ci "ka "fo "di. 17 -A -towli "nen "nyian yi -teradi Bali da -a. Min nen e yi -teala Bali da, en ya'a konman 'e dre winun -a di, min zie -yee yi -teradi Bali da -ci "ka "fo "di.

18 En "nyian be, -te min -a 'vi 'men 'nan: «Min -tu yi -teala Bali da, en min pee "e "yi "dra minnun le.»

Ton maan laabo min zie -yrn 'nan, 'i 'yie yi -teradi Bali da nen wa'a konman o dre wi -a di, -a -ci -kon 'men! -E 'an 'men yi -teradi Bali da -ci -kon 'yie 'an dre wi -a. 19 I yi -teala "da 'nan Bali a -towli "ce. 'Wi 'kpa nen. 'Pian -a -cin 'e 'kon 'i 'ji 'nan, -yu -wli nun "o yi -teala "nyian "da zi, en o "klanman -yrn.

20 -Blzan, i ya "vale 'an -ci -kon 'yie 'nan, yi -teradi Bali da nen wa'a konman 'o dre wi -a di, -a -ci "ka "du? 21 -Me "le "wean nen Bali -kaa tra Abraam 'sia min tighl 'a? -A dre wi man nen. Ko Abraam wu "man, en e 'e 'pi Izak 'si, yaa -non Bali le 'sraga buve -a Bali -pan "dave da. 22 Yia 'yi? -A dre wi 'lee -yee yi -teradi Bali da dre 'towli. En -yee yi -teradi Bali da 'e 'le so -a dre wi man. 23 'Wi 'bo zie -yee "wean e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yi -tera Bali wei da,

en Bali -a 'sia min tighl 'a

'yee yi -teradi 'e da man.»

Bali -a laabu 'e bee. 24 -Yee "wean maan 'vi 'cee 'nan, Bali min "siala min tighl 'a 'e dre wi 'lee 'yee yi -teradi 'e da man, 'pian ya'a siala min tighl 'a 'yee yi -teradi Bali da 'saza "ce "man di.

25 'Wi 'towli zie -yee dre "nyian -konnen -weezan nen waa laabo Rab be -yee ve -a. Bali -a "sia lmon tighl 'a 'e dre wi man. Ko minnun nen Zozue o 'pa 'sia be, e 'pa 'o 'va, en e -si -to kon -wle 'nan 'o 'te -ji "da.

26 Kaa -toa 'nan -te 'flindi -nyan min lo be, te e -ka. -A -towli "nen "nyian yi -teradi

Bali da -le vε -a. Yi -teradı Bali da nen wa'a kəonman 'o drε wı -a dıε, te e ya 'e 'kadı.

3

Min nrən 'le 'wı

¹ 'An "bı Zozinən, te 'ka vınan 'ka pεenən 'e drε Bali wei "paanən 'a dı. Kə kaa -təa 'nan, 'kə Bali wei "paanən bε, Bali 'kə 'wı tin "baa 'plεble 'e "mlıan min peenun -le vε da. ² -Kaa pεenən -pε "saanman 'wı 'wlıdı 'va 'wı "kaga "ji. -Te min 'lewei 'ka "saanle -təwlı 'wı 'wlıdı 'va dıε, te min nen -a drε wı a 'e 'lε sədı bε, -nyrən. Te e -kəlamən 'e 'fli 'kundı -a "fo.

³ 'Ka 'ci "nrən 'wı 'gυε -a da. -Kaa -bulale wıε wo -sənun 'le, 'nan -e 'o -kaa wei man, -e -kaa -kəla "o pladı -a. ⁴ 'En "nyıan bε, 'ka 'ci "nrən -kəv -dandannun da. -Te -kəv a -dan 'kə oo, -a -trəa "vε -si yra a "wennən. -Te fulə 'plεble a 'ta 'tənən "man "bε, -a -trəa "vε -si yra "wennən zıε -yεε -maan -e -a -fəzan 'e -trəa -si yra. ⁵ -A -təwlı "nen "nyıan min nrən 'le vε -a. E ya min man mənun va "wennən, 'pıan -yεε -maan -e 'wı -dan 'e 'fəla.

'En "nyıan bε 'ka 'ci "nrən plə -dan nen 'te "wennən -fəla 'ji bε -a da. ⁶ Min nrən a "le 'te 'le 'wı 'zυ. -A da nen 'wı 'wlıdı 'tə -təv pεenən cı. E ya -kaa man mənun va, 'en -yεε -kaa munmuan "tri -təa. Maan ve 'cεε 'nan, -e 'e 'sia yi nen o min -yaa "da "trılıı, -e -a -ka yi 'e bə bε, -a nrən 'bε 'te wo -yee 'trədə va. 'Te zıε Satan -va nen e "sia.

⁷ Min -kəlamən -e 'e luji wı pεenən, 'lee "lomannun, 'lee pənennun, 'lee fε pεenən nen o 'ta wəla 'o 'kəlenən "bε, o 'lεbυ. ⁸ 'Pıan min -tə 'ka 'kəlamən 'e nrən pladı -a "fo "dı. Fε -wlıdı "nen, ya'a 'təa 'e "pa 'ji flı dıε, -nyrən. E ya 'e fadı min -tε 'yile -a.

⁹ Nrən zıε -a 'bə 'a nen -kaa Mınsan nen e cı -kaa "tı "a bε, -a 'tə bəa. 'En -a 'bə 'a nen -kaa wei "paala blamin nen Bali -a drε "le 'yee 'wı 'zυ bε, -a man. ¹⁰ Min 'le 'a nen min -fεa ve min man. 'En min 'le 'təwlı zıε -a 'bə 'a nen min 'e wei "paala min man. 'An beenun, te 'cee vε 'e 'kən zıε dı! ¹¹ Fεnan nen 'yi bəala bε, 'e drε 'cee 'wı -kəon "manvε -a! 'Yi 'nənnən 'lee 'yi nyrannyran 'ka 'bəala fε -təwlı zıε -a -nan 'e cin -a dı. ¹² 'En "nyıan bε, -lomin yiba 'ka 'baa -voga -a dı, 'en -mango yiba 'ka 'baa -lomin -a dı. 'En 'yi 'wεwεa 'lee

'yi 'nənnən 'ka bəala 'yi bəlanan 'təwlı "nan dı.

Laji 'wı 'tədı

¹³ -Te min -tə a 'ka yei, te 'wı pεenən 'cin a "ji, 'en e 'wı -təa "bε, 'e -kəon 'yee -kəndı "yi 'lee 'e drε wınnun tıglı 'a. ¹⁴ 'Pıan -te man bυdı -nənnən -cin a 'ka 'ji bε, te 'ka 'fli -kəon 'cee 'wı 'tədı -a "fo "dı. 'En -te bəε "blıdı -cin a 'ka 'ji bε, te 'ka 'fli -kəon 'cee 'wı 'tədı -a "fo "dı. Kə -te 'ka 'fli -kəon 'nan ka ya 'wı 'tənən 'a bε, te ka 'wlu -sεan. ¹⁵ 'Wı 'tədı zıε, Bali "cεε 'bε -nəan "dı. E "sia 'trədə 'gυ, 'en min 'bə -wulo -ji nen e -təala. Satan -va nen e "sia. ¹⁶ Fε nen maan ve zıε -yεε cı 'nan, -te man bυdı a fεnan, 'en bəε "blıdı a fεnan bε, fε zıε -a -nan 'ka flı "fo "dı. 'Wı 'wlıdı 'tə 'təv pεenən a -nan.

¹⁷ 'Pıan 'wı 'tədı nen e "sia Bali va bε, e ya 'wı 'tədı tıglı 'a. E min dra min -trəə -a, 'en e min dra min ci "yızan 'a. Min zıε e min wei maan, min nyrında -sεan "da, 'en e "yi "dra min lε. Ya'a min bo "va "dı, 'en ya'a 'wı 'dra -dawlı a dı. ¹⁸ Minnun nen waa -wεeman -trəə 'nan minnun yei 'e 'fə -trəə bε, -a 'le 'srannan "bε 'wı "yi "drədə nun 'bε -taa "bəla.

4

'Ka Satan 'təı -e 'ka -sənlə Bali -sru!

¹ -Kulinun a 'ka yei, 'en 'wı 'blıdınun a 'ka yei. Nyın zıa nen 'wınnun zıε -a pou 'si? Maan ve 'cεε 'nan, 'ka 'bə 'wulo -ji "nrəndı -wlıdınun nen ka 'ta wəla "da "bε -yεε -maan 'wınnun a 'ka yei. ² Ka ya "vale fε -tə 'e drε 'cee vε -a, 'pıan -te ka'a ye dıε, te ka 'nandı 'sia min man "le 'ka -tε. 'En ka ya "vale 'nan 'ka bəεzan -tə -lə fε 'e drε 'cee vε -a, 'pıan -te ka'a 'kəlamən -a yıdı -a dıε, te -kulinun 'lee 'wı 'blıdınun wıla 'ka yei. Fε nen ka cı "va "bε ka'a ye dı, ka'a laabo Bali lə dı -le "wεan. ³ 'En -te kaa laabυ Bali lə bε, ya'a nəan 'cεε dı, kə -a laabυ "manwı a -wlıdı. Kaa laabo 'nan, -e 'ka 'fli cı 'sə wınnun drε -a.

⁴ Ka "we "flıvlı Bali man "le lımən nen e 'si 'e 'sran wlu, 'en e -kəv -kənnən pee -va bε -yee 'wı 'zυ. 'Trədə fεnun yıdı "yi "bε, e ya Bali 'nan man wı -a. Ka'a -ci təa dıv? Min oo min nen e 'trədə fεnun pεenən ye "yi "bε, 'e 'fli dra Bali 'nanmanzan 'a. ⁵ E ya 'e 'crən -tədə Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Lei nen Bali -a -nən 'cεε bε, Bali -a ye "yi, 'en e man bo "da!»

Te -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, 'wɪ zɪe e ya 'wɪ
"tun "a dɪ! ⁶'Pian "yi "nən Bali -a dra -cɛɛ bɛ
e "mlianla "da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le
'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nən o 'fli dra -dandan bɛ
Bali 'ka o ye "yi "dɪ.

'Pian e "yi "dra minnun nən

wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪe -wɪe.»

⁷-Yee "wɛan nən 'ka 'wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa
'a, -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru! Te 'ka tɔa Satan lɛ
dɪ! 'Ka drɛ zɪe -e 'e 'si 'ka man -kɔɔbli! ⁸'Ka
-pli Bali man, -e 'e -pli 'ka man! 'Wɪ 'wɪdɪ
'drɛnən, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru! Kaa nən
'ka 'ci -fɔɔman Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, 'ka
'ci 'si 'fɪdaa -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru. ⁹'Wɪ
'wɪdɪnən nən kaa dra bɛ, -a 'wɪ 'e 'nan 'ka
man! 'O 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ! 'Ka 'wuɔ! 'Ka
'cee 'shɛ 'blɪdɪ lɪla "da -wuɔdɪ -a! 'Ka 'cee
'ci "nrandɪ lɪla "da -trundɪ -a! ¹⁰'Ka 'fli drɛ
"wɛnən Bali 'lɛ, -e 'e 'ka drɛ -dan!

Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ!

¹¹'An "bɔɪ Zozinən, te 'ka 'wɪ 'ka cin man
-wɪdɪ "dɪ! Min nən e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'e "bɔɪ -tɔ
man, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'tɔ 'tɛ bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ
'vɪ Bali -le -pei man, ɛn e tin -tɛ "da. -Yɛɛ cɪ
'nan, -te i 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man bɛ, te
yi'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ, 'pian te i drɛ -a man tin
'bazan 'a. ¹²Bali -tɔwɪ 'bɛ -pei -tɔ minnun
lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ -a ta tin 'bazan a. -A -tɔwɪ 'bɛ
-kɔlaman min 'sidɪ -a 'wɪ 'ji, 'lee min -tɛdɪ -a.
'I 'fli "siala 'kɔ, ɛn i "we 'i bɔɛnən man zɪe.

Fɛnən, te 'ka 'fli 'sia -dan dɪ!

¹³Kaa nən kaa ve 'nan: «Cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a
kɔ -ko 'fla 'gɔvɛ -a da, kɔ lɛ -tɔ -tɛa "nan nun,
kɔ 'flɛ -taan -e 'kɔ "lala yɪ» bɛ, 'ka drɛ "yi!
¹⁴Ka'a "trɛ wɪ tɔa dɪ. Ka ya "lɛ "lolu -koei
"wɛnən nən e -tɔala -voo, -e 'e 'si 'nan bɛ
-yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹⁵'Wɪ nən kɔ 'ka vɪ bɛ, -nyrɛn
'gɔ. 'Ka vɪ 'nan: «-Te Minsan wɪ "man 'nan
'belɪdɪ 'bɔ 'kɔ man bɛ, kɔ fɛ 'gɔ 'lee fɛ 'gɔvɛ -a
dra.» ¹⁶'Pian ka'a 'wɪ zɪe 'bɛ 've dɪ. 'Ka 'fli
'siala -dan, ɛn 'ka 'fli -kɔɔnman. 'Wɪ zɪe -a
drɛdɪ bɛ, e ya -wɪdɪ.

¹⁷Maan ve 'cɛɛ 'nan, min oo min nən e 'wɪ
"yi "nən kɔ 'e drɛ bɛ -a -tɔa, ɛn ya'a drɛlɛ dɪe,
te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ.

5

Fɛnən, 'ka drɛ "yi, "tɔgɔ 'wɪ 'e bɔ 'ka man!

¹Fɛnən, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka wɪ
'sia 'plɛblɛ, 'wɪ 'nɔnnən nən e -taa "bɔlɛ 'ka
man bɛ -yɛɛ "wɛan. ²Tɔ zɪe -a man bɛ, 'ka

yɪfɛnən srɛman, ɛn fadrɔnən 'cee sɔnən -
ble. ³-Jeza -fɔa 'cee -siga 'lee 'cee "lalanun
man. -Jeza zɪe -yɛɛ 'ka man wɪ -tɔa lou -e
'e 'ka kɔlɛbɔ "blɪ "lɛ 'tɛ 'zɔ. 'Trɛda -nyan tɔ
'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko 'ka yɪfɛnən trɛdɪ
-a "kaga. ⁴Minnun nən o 'nyranman 'pa
'cee feɪ ɛn ka'a o -pan wɔlɛ dɪe, 'plɛblɛ pɛɛnən
'san Bali -wee -paandɪ man. ⁵ɛn "nyian bɛ
fɛ -tɔ 'ka 'klɪlɛ 'ka man dɪ, 'ka 'ci 'sɔ wɪnən
pɛɛnən drɛ 'trɛda. 'Trɛda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo,
'pian te ka -ko fɛnən -blɪdɪ -a, ɛn ka -ko bɔadɪ
-a "lɛ -sru nən o cɪ -a 'lɛ bɔnan 'nan -e 'o -blɪ
bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ⁶ɛn "nyian bɛ minnun nən
wa'a 'wɪ 'tɔ drɛlɛ dɪe, ka 'wɪ 'pa o da, ɛn ka o
tɛɛ. Wa'a 'wɪ 'tɔ vɪlɛ dɪ.

'Ka -pɔan 'e 'sɔ!

⁷'An "bɔɪ Zozinən, 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'trɪlɪi, -
e Minsan -ta tɔ 'e bɔ. 'Ka 'ci "nrɔn feɪ 'pazan
nən e 'yɛɛ fɛ 'wɪlɛ -fɔa 'trɛ 'ji bɛ -a da. Yaa man
-pɛan -pɔan 'sɔdɪ -a -trɪlɪi, -e laa 'e 'fɛn "man,
-e -a -tɛ tɔ 'e bɔ. ⁸'Ka 'bɔ "nyian, "cee -pɔan 'e
'sɔ zɪe! 'Ka -pɔan 'kun, kɔɔ Minsan -tadɪ 'bɔ
'kogo.

⁹'An "bɔɪ Zozinən, te 'ka cin man wɪ 'pa dɪ,
"tɔgɔ Bali 'e tin -tɛ 'ka da! Min nən 'e tin -tɛa
"min da bɛ, e 'bɔ 'kogo. ¹⁰Minnun nən o Bali
'lewei 'vɪ Minsan 'tɔ da bɛ, o -pɔan 'sɔ 'wee
yra yɪdɪ -ji. 'Ka 'ci "nrɔn o da, -e 'o drɛ 'cee 'wɪ
-kɔɔn "mannən 'a. ¹¹Minnun nən o -pɔan 'sɔ
yra yɪdɪ -ji bɛ, kɔa ve o man 'nan 'wee 'wɪ a
"yi. Ka Zob -le -pɔan 'sɔdɪ 'wɪ 'man. ɛn fɛ nən
Bali -a -nɔn -yrɛ -a 'lɛ 'srannan "bɛ, kaa -tɔa.
Maan ve 'cɛɛ 'nan, Minsan ci a "yi, ɛn min
nyrinda -sɛan "da.

¹²'An "bɔɪ Zozinən, te 'ka 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ
wɪuan dɪ! Te 'ka 'pɛ wɪuan lablɪ man dɪ,
ɛn te 'ka 'pɛ wɪuan 'trɛ man dɪ, ɛn te 'ka 'pɛ
wɪuan "nyian fɛ pee man dɪ! 'Pian 'wɪ tɪglɪ
nən 'ka vɪ! -Te 'wɪ a 'wɪ 'kpa -a bɛ, 'ka vɪ -
inyan! ɛn -te 'wɪ a 'wɪ 'a bɛ, 'ka vɪ -cɛjɛ!
"Tɔgɔ yi nən Bali tin -tɛa 'trɛdanən da bɛ, 'e
vɪlɛ 'e 'ka 'tɔɪ 'e "tun "dɪ.

'Ka Bali trɔ 'ba!

¹³-Te min -tɔ a 'ka yei 'nan e ya 'e yra
yɪnan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba! -Te min -tɔ a 'ka
yei 'nan -a ci "nranman bɛ, 'e Bali 'tɔ 'bɔ
"dre "fɔ! ¹⁴-Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a man
"yaaman bɛ, 'e -leglizinən ceje laabɔ, -e 'o
Bali trɔ 'ba -yrɛ, te o 'nyrɔn -sɛan -a -win -ji
Minsan 'tɔ da. ¹⁵-Wee Bali trɔ 'badɪ nən waa

dra yi -teradı Bali da -a bε, e man "yaazan zıε -a "belia, εn Minsan -a wuanla. -Te 'wı 'wlıdı "nεn yaa drε bε, Bali -a fuiman.

¹⁶-Yee "wεan nεn 'ka 'cee 'wı 'wlıdı "vı 'ka cin lε 'vaa -e 'ka Bali trv 'ba 'ka cin lε, 'dɔ -e 'ka 'beli. Kɔɔ -te min a tıglı Bali 'lε bε, -yee Bali trv 'badı 'e 'bli pεεnɔn 'a bε, -a 'lε a "man.

¹⁷'Ka 'ci "nrɔn 'wı nεn Bali 'lewei vızan -tɔ -a drε 'lı bε -a da. Bali 'lewei vızan zıε waa laabo Eli, εn e ya blamin -a "le -cee 'wı 'zɔ. E Bali trv 'ba 'e 'bli pεεnɔn 'a 'nan, te laa 'e 'fεn dı. εn 'wı 'kpa, laa 'ka 'fεnlε 'trɛda dı. Yaa drε lε yaaga mlεn 'shεɛdɔ. ¹⁸"Bε -sru εn e Bali trv 'ba "nyian, tɔɔn laa 'fεn, εn fε pεεnɔn bɔdı 'sia.

¹⁹'An "bvı Zozinɔn, -te min -tɔ a 'ka yei, εn e 'si 'wı tıglı man -kɔɔbli bε, 'ka drε -e 'e sɔɔnla "nyian 'wı tıglı zıε -a -sru. ²⁰'Ka -tɔ 'nan, min oo min nεn yaa drε εn e 'wı 'wlıdı "drεzan 'si 'si 'wlıdı "da εn yaa sɔɔnla 'wı tıglı -sru "bε, -yεε -maan εn Bali 'belidı nεn ya'a 'nyaan dıε -a -nɔn min zıε -yrε, kɔɔ Bali -yee 'wı 'wlıdı pεεnɔn fui.

'Fluba tɛdɛ nɛn Piəri -a crɛn -tɛ

¹ An 'bɔ Piəri nɛn Zozi Crizi 'an 'pa 'sia bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Zozinɔn nɛn o -nyɛanla Pɔnt 'lɛglɔn 'ji, 'lee Galatɪ 'lɛglɔn 'ji, 'lee Kapadɔs 'lɛglɔn 'ji, 'lee Azi 'lɛglɔn 'ji, 'lee Bitini 'lɛglɔn 'ji bɛ, maan crɛn -tɛ -wlɛ. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee vɛ -a. Ka ya -pɛn -a 'trɛ 'gʊɛ -a da, ɛn ka ya minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o yei. ² -Kaa "tɪ Bali 'ka 'si "va 'li 'e 'cɛn. -Yee lei 'saun 'bɛ 'ka drɛ -yee vɛ -a, 'nan -e 'ka 'ta wɔla Zozi Crizi wei da, -e -a nyɛn nɛn e -sran bɛ 'e 'ka drɛ 'saun Bali 'lɛ.

Maan laabo Bali 'lɔ 'nan 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ tʊ pɛɛnɔn man 'e 'cɪladɪ "da.

'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali -a -nɔn -cɛɛ

³ -Kaa Bali 'tɔ 'bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a. E -kaa nyrinda 'si, ɛn e -kaa drɛ min -trɛ -a. Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va, -yee "wɛan -kaa 'bli 'e 'kɔn "da 'nan -kaa wuanla -kanɔn 'va "nyian. ⁴ ɛn -zia nɛn Bali -a paala 'yee 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ, yaa -nɔan -cɛɛ. -Zia zɪɛ ya'a 'srɛman 'li "fo "dɪ, ya'a "tri 'tɔa dɪ, ɛn -yee fɛnyian 'ka 'nyaan dɪ. Yaa 'pla 'cee vɛ -a laji. ⁵ Ka yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan Bali 'e yiɛ -tɔa 'ka 'va, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. 'Cee 'sidɪ 'wɪ 'ji zɪɛ -a ta bɔala yi -fɔla "da "ji.

⁶ 'Winun zɪɛ -yɛɛ -maan 'lɔɔ ci "nran a 'ka 'lɔ. -Te 'wɪ 'tɔndɔn 'tɔ -tɔdʊ pɛɛnɔn a bɔnan 'ka man tʊ "wɛnnɛn 'a, te 'ka yra ye -yrɔ oɔ, ci "nran a 'ka 'lɔ. ⁷ 'Winun 'bɔ nɛn o bɔa 'ka man zɪɛ bɛ, -wɛɛ 'cee yi -tɛradɪ Bali da -kɔɔnman. 'Ka 'ci "nrɔn -siga da, e ya fɛ -tʊ nɛn ya'a 'fo 'trilii dɪɛ -a, 'pian o -yee 'kpa -nanjɛan 'tɛ 'a. ɛn 'cee yi -tɛradɪ Bali da -ji bɛ, 'winun 'pleblɛ bɔa 'ka man, -a -tɔwli "nɛn "nyian zɪɛ, 'pian 'cee yi -tɛradɪ Bali da "le 'kpa "mlian -siga da. -Te ka yi -tɛra Bali da 'nan 'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, tʊ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ, Bali 'ka 'tɔ "yi "ve, e 'ka 'tɔ bɔa, ɛn e 'ka yra 'fuo -fɔa. ⁸ Ka'a tian Zozi yɪɛ -tʊ dɪ, 'pian kaa ye "yi. ɛn ka'a Zozi 'bɔ 'ye dɪ, 'pian ka yi -tɛala "da. -Yee "wɛan ci "nrandɪ -dan a 'ka 'lɔ. Ci "nrandɪ zɪɛ e -ciala

"da "bʊʊ "le "wɛan min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'e 'le dɪ. ⁹ Ci "nrandɪ zɪɛ e ya 'ka 'lɔ, kɔɔ 'cee yi -tɛradɪ Bali da 'le 'srannan "bɛ kaa -tɔa. -Nyɛn 'nan, ka ya 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji.

¹⁰ Zɪ e dra 'lɔɔ -e Bali 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, 'li bɛ Bali 'lewei vɪnɔn -a man wɛɛ 'nan "o -tɔa, ɛn o -yee 'wɪ 'vɪ minnun lɛ 'e 'cɛn 'a, 'nan "yi zɪɛ e ya 'cee vɛ -a. ¹¹ ɛn zɪ Crizi -taa 'e yra yɪɛ bɛ, 'lee 'tɔ -dan nɛn Bali -a -nɔan -yrɛ "bɛ -sru "bɛ, Crizi lei nɛn o da bɛ, -yɛɛ 'vɪ -wlɛ 'e 'cɛn 'a. Tʊ nɛn 'winun zɪɛ o dra "man "bɛ, ɛn zɪ 'winun 'bɔ -taa "drɛlɛ bɛ, Bali 'lewei vɪnɔn -a -ci laabʊ. ¹² ɛn Bali -a -ci 'si -wlɛ 'nan, 'winun zɪɛ ya'a dra o tʊ va dɪ, 'pian 'ka 'bɔ nɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka tʊ va nɛn e dra. 'Wɪ zɪɛ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn minnun -a 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -nyɛn. Bali lei 'saun nɛn Bali -ta -a bɛ, -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a 'pa o 'le. Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji nun bɛ, o ya "va 'nan "o 'wɪ zɪɛ -a -tɔa.

'Ta wʊ -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ

¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'cɛɛ bɛ, -yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wʊʊdɪ, ɛn 'ka 'fli 'kun! "Yi "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ 'cɛɛ tʊ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ, -a da nɛn 'cee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn! ¹⁴ 'Ka 'ta wɔla Bali wei da tʊ pɛɛnɔn man! 'Ka 'bɔ ci 'sɔ winun nɛn o 'ka "paala 'li 'e tɛdɛ, te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, te 'ka 'fli 'tʊ "nyian -wlɔ "dɪ! ¹⁵ Bali 'bɔ nɛn e 'ka laabʊ bɛ e ya 'saun. -Yee "wɛan 'ka drɛ wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'saun, ɛn ka -kɔɔn 'nan, ka ya -yee vɛ -a. ¹⁶ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,

'an 'bɔ Bali an ya 'saun,

-yee "wɛan 'ka 'kɔn 'saun!»

¹⁷ 'Cee Bali trʊ 'badɪ -ji bɛ, ka Bali laabo «'an "tɪ», ɛn Bali -tɔwli zɪɛ ya'a min bo "va "dɪ. E min -tʊ -le 'wɪ tin "baa "le zɪ e 'ta 'wʊ bɛ -a yra man. -Yee "wɛan 'cee tʊ nɛn e -fʊ -e 'ka drɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, 'ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ pɛɛnɔn 'a 'nan, 'ka "klanman Bali lɔ.

¹⁸ Fɛ nɛn Bali -a 'si, ɛn e 'ka 'ta pan 'wʊ 'a, 'nan -e 'ka 'si 'ka tranun drɛnan wɪ -sru "bɛ, kaa -tɔa. Fɛ nɛn e srɛman "le -siga 'lee "lala -zʊ bɛ, -njɛɛ yaa 'si dɪ. ¹⁹ 'Pian Crizi nyɛn nɛn e "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a 'bɔ a nɛn e 'ka 'ta pan 'wʊ. Crizi -ka "le 'nan 'sraga bʊ 'bla fɛnyian nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ²⁰ Tʊ nɛn te Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪɛ, e Crizi 'si "va 'wɪ zɪɛ -a drɛvɛ -a, ɛn yaa 'pla tʊ

-nyranman nen ka ci 'ji 'gʊe -a -ji, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ²¹ Crizi 'bɔ 'bɛ -maan, en ka yi -tera Bali da. Bali -a wluan -kanon 'va, en e 'tɔ -dan -non -yɾe 'nan, -e 'ka yi -tera Bali da, -e 'ka 'bli 'e 'kɔn Bali lɛ.

²² Bɛ nen 'gʊe, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man bɛ, -a da ta wɔdɪ -a drɛ en 'ka 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, 'nan -e 'ka 'ka "bʊɪ 'lee 'ka "blu Zozinɔn yɪ "yi, te -a -sru "ka "dɪ. -Yee "wɛan 'ka cin yɪ "yi tʊ pɛɛnɔn man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ En -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'ya 'e -trɛ. Blamin nen yi -tʊ bɔa -e 'e 'ka bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'ka 'ya 'e -trɛ dɪ. 'Pian Bali wei nen ya'a 'li 'srɛman dɪ, en e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -yɛɛ 'ka 'ya min -trɛ -a. ²⁴ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Trɛda blamin a "le lu -le 'wɪ 'zʊ, e -kaa. -Yee -dan a "le lu -fui "le 'wɪ 'zʊ, e -sɛanla.

²⁵ 'Pian Minsan wei a -nan 'li 'trilii.»

-A wei zɪɛ 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man bɛ -nyɾɛn.

2

Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee vɛ -a

¹ Bali 'ka 'ya 'e -trɛ, -yee "wɛan 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn -sru! Te 'ka 'wɪ 'sɛn "nyian dɪ! Te 'ka wei 'e 'kɔn "flivli "nyian dɪ! Te 'ka 'bli 'e bʊ min -le fɛ man "nyian dɪ! Te 'ka 'wɪ min man -wɪdɪ "nyian 'e koda dɪ! ² "Le zɪ 'nen 'linɛn e "bʊ 'nyɔn -wɛɛman tʊ pɛɛnɔn man bɛ, ka 'bɔ "nyian zɪ 'ka Bali wei nen e 'ka 'e baadɪ fɛ -tʊ -a dɪɛ -a -wɛɛ! -Te kaa drɛla "da "bɛ, 'cee yi -teradɪ Bali da "paa "da -trilii, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji tʊ 'e bɔ. ³ 'Wɪ 'kpa nen, ka Minsan -le "yi -kɔnnɛn 'yɪ 'va.

⁴ 'Ka -pli Minsan man! -Yɛɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ, en -yɛɛ cɪ 'kɔn 'tɔ -kɔlɛ nen minnun -a tʊv 'o 'pɛla koda bɛ -a. 'Pian Bali -a 'si "va 'nan -yɛɛ cɪ -kɔlɛ 'kpa -a. ⁵ 'Ka 'bɔ "nyian, ka ya "le -kɔlɛnɛn nen 'belidɪ a -wɪɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Ka 'bɔ -a nen Bali 'yee 'kɔn -tɔa, -e Bali lei 'saun 'e -nyran ji. 'Kaa nen Bali 'ka 'si "va 'e 'pannɔn 'a. Bali -panvɛ nen kaa -nɔan -e 'e 'sɔ Bali lɛ bɛ, 'cee 'nyranman nen kaa "paa Zozi Crizi 'le "wɛan bɛ -nyɾɛn. ⁶ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«"Ka 'yɪɔ, an -kɔlɛ 'kpa 'si,

en maan 'pla Zeruzalɛm.

-A da nen an 'mɛn 'kɔn -tɔala.

Min oo min nen e yi -tera "da "bɛ,

-a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dɪ.»

⁷ Fɛ nen -a -pɛ -tɔala "da "bɛ, 'tɔ -dan nen Bali -a -nɔan 'cɛɛ bɛ -nyɾɛn, kɔɔ ka yi -tera Zozi da. 'Pian minnun nen wa'a yi -tɛlɛa "da "dɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee vɛ -a 'nan:

«-Kɔlɛ nen 'kɔn 'tɔnɔn -a tʊv 'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔlɛ -a.

⁸ En -yɛɛ drɛ -kɔlɛ nen

minnun srɔɛn -wia "man "bɛ -a.

-Kɔlɛ zɪɛ e minnun -tɪala.»

Bali -a 'pla 'nan -e 'o -tria "da, kɔɔ wa'a 'ta wɔlɛa Bali wei da dɪ.

⁹ 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka ya 'lɛglɔn nen Bali -a 'si "va "bɛ -a. Ka ya Bali nen mingɔnnɛn -a bɛ -a -pannɔn 'a, ka ya minnun 'pa 'tʊ nen o ya 'saun bɛ waa, en ka ya minnun nen o ya Bali -le vɛ -a bɛ waa. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'yee 'wɪ -dandan vɪ minnun lɛ. Bali 'bɔ 'bɛ 'ka 'bɔla klun va, en e -ta 'ka 'a 'yee 'tɛ 'san fɛnyian da. ¹⁰ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, te ka 'ka Bali -le minnun -a dɪ, en 'ka nyɾinda 'ka 'sɛan Bali da dɪ. 'Pian 'bɛ nen 'gʊe, ka drɛ -yee minnun -a, en 'ka nyɾinda -sɛan "da.

Zɪ Bali -le min 'ta wo minnun va bɛ

¹¹ 'An beenun, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'trɛ 'gʊe -a da bɛ, ka ya -pɛn -a, en ka ya cinɔn 'a. -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka yɪɛ 'si blamin ci 'sɔ wɪnɛn lɛ! -Wɛɛ min -le 'belidɪ srɛman. ¹² 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sʊdɪ "ji minnun nen wa'a Bali tɔa dɪɛ o va. -Te minnun 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tʊdʊ pɛɛnɔn ve 'ka man oo, 'ka drɛ wɪ "yinun bɛ 'wɛɛ yɪ, -e tʊ nen Bali 'bɔ 'e 'fli -kɔnnɛn -wɪɛ "bɛ, 'o -yee -dan sɪ -fɔ.

¹³ Minnun nen o cɪ min tanɔn 'a bɛ, Minsan -le "wɛan bɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da! -Te e ya mingɔnnɛnnun tazan a oo, ¹⁴ -te e ya -yee -kɔnmandannun a oo, 'ka o wei man "yi. Mingɔnnɛnnun tazan 'bɔ 'bɛ o 'pla 'nan, -e 'o 'wɪ "nen -kɔnn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ, -e 'o 'wɪ "yi "drɛnɔn 'tɔ "yi "vɪ. ¹⁵ Kɔɔ 'wɪ nen Bali cɪ "va "bɛ -nyɾɛn 'nan, 'cee 'wɪ "yi "drɛdɪ 'e minnun nen wa'a tian Bali -tɔlɛ dɪ, en o 'wɪ "tun "ve bɛ, o 'lɛbo 'pla "da. ¹⁶ Ka ya minnun nen o ya 'o 'fli -ji bɛ waa. 'Pian te 'ka vɪ 'nan, ka ya 'ka 'fli -ji -e te ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪ. 'Ka -kɔnn 'pian 'nan ka ya Bali 'sunɔn 'a. ¹⁷ 'Ka min pɛɛnɔn 'sia min -a! 'Ka "bʊɪ Zozinɔn yɪ "yi! 'Ka "klan Bali lɔ! 'Ka mingɔnnɛnnun tazan 'sia min -a!

Nyranman 'pazan 'lee e 'tazan -le 'wi

¹⁸ Kaa nen ka 'nyranman "paa min lɔ bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tazan wei da "klandɪ a Bali lɔ -pɛ pɛɛnɔn da. Te 'ka 'ta wɔla o nen o ci a "yi "bɛ o wei da 'saza dɪ! 'Pian o nen o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian!
¹⁹ 'Wɪ nɛn e 'kla -si yra dɪɛ, -te waa dra 'cɛɛ -e 'ka yra yɪ bɛ, min nɛn e wɪ 'wɪ zɪɛ -a man 'ta wɔladɪ Bali wei da -le "wɛan bɛ, te -a san 'wɪ "yi drɛ. ²⁰ -Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ, ɛn -a san 'e 'wulo -tɔ 'yee -sɔndɪ wɪ bɛ, -tɪɛ 'tɔ "yi "ve? 'Pian -te 'wɪ "yi "nɛn kaa dra te min 'tɛ "paa 'ka da, ɛn 'ka 'wulo -tɔ "wɪ "bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. ²¹ Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ, kɔɔ Crizi 'e yra 'yɪ "nyian 'cee "wɛan. E -si kɔɔn 'cɛɛ 'nan -e 'ka 'ta wɔla 'e "pa "da. ²² «Ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "cɛ "drɛɛ dɪ, ɛn 'wɪ wɪ -tɔwɪ "cɛ 'ka bɔlɛa -a 'le dɪ.»
²³ Minnun -a srɔn, ya'a 'lɛji -tɔlɛ dɪ. 'E yra 'yɪ minnun lɔ, ya'a 'e wei 'palɛa o man dɪ. 'Pian e yi -tɛra Bali nɛn e min -le 'wɪ tin "baa 'e -nɔan da bɛ -a da. ²⁴ Crizi 'bɔ 'bɛ -cee 'wɪ 'wɪdɪ "sɛn 'e 'fli da, ɛn e -ka yiba "plan da. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, -e 'wɪ nɛn e 'sɔ Bali lɛ bɛ -kaa drɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, tuonun nɛn yaa 'wɔ bɛ -yɛɛ -maan ka 'beli. ²⁵ -Yɛɛ cɪ 'nan 'li 'e tɛdɛ bɛ, te ka ya "le 'nan 'blanun nɛn 'o saan "bui "da bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ ka 'li 'ka da Zozi Crizi -va. -Yɛɛ 'e yɪɛ -tɔa 'ka 'va, ɛn e ya "le 'bla -sru "pinzan -zɔ.

3*Min 'lee e nan -le 'wi drɛdɪ 'o cin va*

¹ 'Ka lɪmɔnnun, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, 'ka 'ta wɔla 'ka -srannun wei da! ɛn -te 'ka -srannun 'ka yi -tɛlɛa tian Bali wei da dɪɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian! 'Dɔ -e 'ka drɛ wɪ 'e -si 'lɛ 'sɔ -wɪɛ Bali va, te ka'a 'wɪ tin 'balɛ 'ka 'le dɪ. ² 'Ka drɛ wɪ fɛnyian nɛn waa 'yɪ bɛ, ɛn 'cee "klandɪ Bali lɔ nɛn waa 'yɪ bɛ, -yɛɛ -kɔlɛ "sia o cɛin -da. ³ Te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka 'fli dra fɛnyian 'ka 'kɔlɛ da lou "dɪ! -Yɛɛ cɪ "le 'ka 'wulo "jɛ "man drɛdɪ zɔ, "le -siga fɛnun -sɛndɪ 'ka man zɔ, "le sɔnun fɛnyian fɛnyian 'padɪ 'ka man zɔ. ⁴ 'Pian 'cee fɛnyian e 'si 'wɪ nɛn 'ka 'ji bɛ -a va. 'Ka 'ci 'e 'kɔn "yi, ɛn 'ka 'kɔn -trɔɔ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a Bali 'lɛ. ⁵ 'Li bɛ, lɪmɔnnun nɛn Bali o 'si "va, ɛn o 'bli a Bali lɛ bɛ, zɪ o 'wee fɛnyian wɛɛ zɪɛ, o 'ta 'wɔla 'o -srannun wei da. ⁶ -A 'bɔ nɛn Sara 'e drɛ. E 'ta 'wɔla 'e -sran Abraam wei da, ɛn

yaa laabu 'an 'san. Ka drɛ Sara -le 'nɛnnun -a. -Yɛɛ "wɛan 'ka 'wɪ "yi "drɛ! Te 'wɪ 'tɔ 'e 'ka 'tɛ "klan -a dɪ!

⁷ 'Ka -klɔnmɔnnun, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'ta wɔ 'ka 'nan va! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -wee 'plɛblɛ 'ka "le 'cee vɛ -zɔ dɪ. 'Ka o 'sia min -a! Kɔɔ "yi "nɛn Bali -a drɛ minnun lɛ 'belidɪ -a bɛ, e -wee vɛ -nɔn. 'Ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ, -e 'wɪ 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'si -tɔ 'ka "flinɔn 'le Bali trɔ 'badɪ lɔ dɪ.

⁸ Maan 'le -sɛanla 'ka pɛɛnɔn lɛ 'nan, 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -tɔwɪ "da! 'Ka cin nyirinda 'si! 'Ka cin yɪ "yi "le "bɔvɪ 'lee "blu -le 'wɪ 'zɔ! 'Ka "yi "drɛ 'ka cin lɛ! 'Ka cin bɔ! ⁹ -Te min -tɔ 'wɪ 'wɪdɪ drɛ -cɛɛ bɛ, te 'ka man 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ! -Te min 'ka srɔn bɛ, te 'ka 'lɛji -tɔ dɪ, 'pian -fɛa nɛn 'ka vɪ -a san man! Kɔɔ Bali 'ka laabu 'nan, -e 'e -fɛa vɪ 'ka man, -yɛɛ "wɛan 'ka 'bɔ "nyian "ka -fɛa vɪ min man!
¹⁰ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e ya "va 'nan, 'e 'ci 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ 'trɛda, te 'e 'ci yra "tra "bɛ, -a san zɪɛ 'e wei 'kun.

Te 'e 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ min man dɪ, ɛn te 'e 'wɪ 'sɛn dɪ!

¹¹ -A san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, 'wɪ "yi "nɛn 'e drɛ!

'Wɪ nɛn yaa -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man bɛ, -nyrɛn 'nan o 'vale 'e bɔɛnun -a bɛ o yɛi 'e 'fɔ -trɔɔ!

¹² Kɔɔ Minsan yɪɛ a minnun nɛn o cɪ min tɪɪɪ 'a bɛ o va, ɛn -a "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -wee Bali trɔ 'badɪ lɛ.

'Pian minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ,

Minsan -le nyran -blɪdɪ a o -pɛnnan.»

Minnun 'tɛ "paa 'ka da Zozi Crizi -le "wɛan

¹³ -Te ka ya 'wɪ "yi "drɛdɪ 'panan 'nyranman -a bɛ, -tɪɛ -kɔlaman 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a 'cɛɛ? ¹⁴ -A san "ka "dɪ. 'Pian -te 'wɪ tɪɪɪ nɛn Bali cɪ "va "bɛ -a drɛdɪ -le "wɛan, minnun 'tɛ "paa 'ka da bɛ, Bali 'bɔ -fɛa ve 'ka man. Te 'ka "klan minnun zɪɛ -wɪɔ dɪ, ɛn te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ¹⁵ 'Pian Crizi nɛn 'ka 'san -a bɛ, -a -tɔwɪ "da nɛn 'ka 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'pla! -Te minnun -a laabu 'ka 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan 'ka yɪɛ yra Zozi lɛ» bɛ, tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ, -e 'ka 'ci vɪ -wɪɛ. ¹⁶ 'Pian 'ka 'ci vɪ -wɪɛ -trɔɔ, ɛn 'ka "klan Bali lɔ. 'Ka man -wɛɛ 'nan 'cee 'wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn

'e 'sɔdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -te minnun 'wɪ 'tɔ 'ka man, te o 'wɪ 'wɪdɪ "ve 'cee 'ta wɔdɪ Crizi -sru fɛnyian man bɛ, -e 'wɪ 'bɔ nɛn waa ve bɛ 'e tin -tɛ o da.

¹⁷ -Te 'wɪ "yi "drɛdɪ man nɛn minnun cɪ 'tɛ 'panan 'ka da, ɛn Bali wɪ "man "bɛ, e ya 'kpa e "mlian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -e min 'e 'tɛ 'pa 'ka da bɛ, 'bɛ da.

¹⁸ Kɔɔ Crizi 'bɔ 'e yra 'yɪ min pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. Ya'a 'wɪ 'wɪdɪ -tɔwɪ "drɛlɛ dɪ, ɛn e -ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'lɛji 'e 'pa -a -tɔwɪ 'li "fo "le vɛ -a. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'e 'ta 'ka 'a Bali va. Waa -tɛ "le 'nan min nɛn e ya blamin -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn e wluan -kanɔn 'va "le 'nan min nɛn e ya Bali lei -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ Tɔ zɪɛ -a man nɛn, e -kɔ fɛnan nɛn lei -wɪdɪnɔn cɪ bɛ -a -nan, ɛn e 'yee 'wɪ tin 'ba -wɛ. ²⁰ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, leinun zɪɛ o Bali wei tɔv 'o 'pɛla koda. Bali 'e -pɔan -sran 'e cin da, ɛn e 'o man -pɛn Noe -le -klɔ -dan drɛ tɔ -a. Min "wɛnnɔn 'bɛ wla -klɔ -ji, o ya min 'sɔra "cɛ, -wɛɛ 'sɔ 'yɪ 'lɔ. ²¹ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'yɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "le 'ka -batize drɛdɪ -kɔɔn "manvɛ -zɔ. Min -batize drɛdɪ 'ka min drɛ wɪ -wɪdɪ 'sia 'e 'lɔ dɪ, 'pian -a -cɪ nɛn 'nan, min wɪ "man 'nan 'e drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka -batize drɛdɪ zɪɛ e 'ka 'sia 'wɪ 'ji, kɔɔ Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va. ²² Zozi 'kɔ laji, ɛn e -nyran Bali -pɛ "yi "da. Bali -le 'pasianɔn 'lee lei -wɪdɪnɔn pɛɛnɔn 'lee fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ "bɛ, -yɛɛ cɪ o da.

4

'Ka 'fli -nɔn Bali lɛ "fo!

¹ Kaa -tɔa 'nan, Crizi wɪ "man ɛn 'e yra 'yɪ. 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn. Kɔɔ min nɛn 'e yra 'yɪ bɛ, te -a san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru. ² -Yee "wɛan 'cee tɔ nɛn e -fɔ -e 'ka drɛ 'trɛda bɛ, Bali cɪ 'sɔ wɪnɔn da nɛn 'ka 'ta wɔla! Te 'ka 'ta wɔla 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn blamin cɪ 'sɔ -a bɛ -a da dɪ! ³ -Yɛɛ cɪ 'nan ka tɔ "kaga drɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ zɔ. 'E tɛdɛ bɛ, 'ka 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɛ, ɛn tɔ pɛɛnɔn man bɛ 'ka 'bɔ 'ka 'ci 'sɔ wɪnɔn -wɪdɪnɔn nɛn kaa dra. Ka -wɛn mlindɪ -trɔa 'ka 'win -ji, ɛn 'ka 'fli -nɔn "fɛdinun lɛ fɛ -blɪdɪ 'lee -wɛn mlindɪ -a, te ka -yɔnɔn -paan, 'bɛ a -wɪdɪ "fo. ⁴ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, -te o ya 'wɪnɔn zɪɛ o drɛnan bɛ, ka'a 'kɔla "nyian 'o -sru "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e cɪla o da, -yee "wɛan o 'ka 'srɔnman. ⁵ 'Pian Bali yɪ -tɔ 'pla, -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -sru "vɪ. Yɪ zɪɛ e 'bɔ 'kogo.

-A da nɛn e minnun nɛn 'o yɪɛ cɪ "man, 'lee minnun nɛn o -ka bɛ, e -wee 'wɪ tin "baa. ⁶ Minnun nɛn o -ka bɛ, o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɛ, te 'o yɪɛ a tian "man, 'nan -te o -ka oɔ, -e 'o 'kɔn min 'belidɪ -a Bali "le 'va zia.

⁷ Yɪ nɛn 'trɛ 'gɔvɛ e -nyaan "man "bɛ, e 'bɔ 'kogo. -Yee "wɛan te 'ka 'wɪ drɛ "le minnun nɛn o -wulo 'ka 'o da dɪɛ -wee 'wɪ 'zɔ dɪ, 'pian 'ka 'fli 'kun, -e 'ka Bali trɔv 'ba! ⁸ 'Wɪ -dan nɛn e "mlian 'wɪ pɛɛnɔn da bɛ -nyrɛn 'nan, 'ka cin yɪ "yi, te -a 'leda 'e 'kɔn dɪ! Kɔɔ fɛnan nɛn yɪdɪ "yi "cɪ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ -nyaan "nan. ⁹ Minnun nɛn o 'bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka 'o 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, te 'ka drɛ 'ka 'ci "pou "a dɪ! ¹⁰ Bali "yi drɛ 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ -pɛ "kaga "ji, -yee "wɛan te min -tɔ 'e 'yee vɛ 'tɔvɛ 'e 'saza 'le vɛ -a dɪ, 'pian 'ka "yi "drɛ -a 'ka cin lɛ! ¹¹ -Te Bali "yi drɛ 'yɪɛ 'nan, -e 'i 'yee 'wɪ vɪ bɛ, 'wɪ nɛn e "sia Bali va bɛ -nyrɛn 'i vɪ! -Te Bali "yi drɛ 'yɪɛ 'nan, -e 'i 'pa minnun va bɛ, zɪ Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'yɪɛ bɛ -a da nɛn 'i drɛ! 'Ka drɛ zɪ, -e minnun 'o Bali 'tɔ drɛ -dan, 'wɪ nɛn Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man. 'Tɔ -dan 'lee 'plɛblɛ 'o 'fɔ -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Mɛ "le "wɛan 'wɪ 'tɔndɔn bɔa Zozizan man?

¹² 'Mɛn 'nɛnnun, 'tɛ nɛn minnun cɪ -a 'panan 'ka da 'plɛblɛ bɛ, te -a 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ! E ya "le 'wɪnɔn zɪɛ 'o bɔ 'ka man, -e 'wɪnɔn 'bɔ zɪɛ 'o 'cee yɪ -tɛradɪ Bali da -kɔɔn. ¹³ Yra nɛn Crizi -a 'yɪ bɛ, 'cee vɛ nɛn ka cɪ "ka "yɪnan. -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e "nran, -e tɔ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, te cɪ "nrandɪ a 'ka 'lɔ 'e 'cɪladɪ "da. ¹⁴ -Te minnun 'ka 'srɔnman 'nan ka ya Zozi -srɔnɔn 'a -le "wɛan bɛ, Bali -fɛa ve 'ka man. 'Wɪnɔn zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei nɛn -yee -dan "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɛdɪ a -tɔ, crin wɔdɪ a -tɔ, 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ a -tɔ, ɛn 'tɔ wɔdɪ min pee -le 'wɪ 'ji a -tɔ. Te 'ka yra yɪ 'wɪnɔn zɪɛ -a -tɔwɪ "cɛ "le "wɛan dɪ. ¹⁶ 'Pian -te 'ka 'va min -tɔ a, ɛn e ya 'e yra yɪnan, 'nan e ya Zozizan -a -le "wɛan bɛ, te 'wɪ zɪɛ -a 'yra 'e -tɛ dɪ, 'pian 'e Bali 'tɔ drɛ -dan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan.

¹⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ e 'bɔ. -Yɛɛ pou 'sia Bali -le minnun da zɪɛ. -Te Bali tin 'badɪ "siala 'ka da bɛ, minnun nɛn wa'a 'ta wɔlɛa Bali 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn da dɪɛ, -wee vɛ -ciala "da "fo. ¹⁸ E

ya "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:
 «-Te min tɪɡlɪnʊn 'sɪdɪ 'wɪ 'ji drɛ 'plɛblɛ bɛ,
 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'le vɛ -taa 'ciɪɛa "da "fo.»
 19 Minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan 'nan Bali 'wɪ zɪɛ a 'pla 'wee vɛ -a bɛ, 'o 'fli -pɛba wʊ Bali 'bɔ! -Yɛɛ fɛ pɛɛnɔn drɛ, ɛn -te e -tɔ 'wɪ -tʊ da bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman. Minnun zɪɛ 'o kɔala 'wɪ "yi "drɛdɪ man!

5

Bali -leglizi -pɛba 'wʊ minnun lɔ

1 Minnun nɛn o o 'tɔ min ceje -a -leglizi bɛ, an 'wɪ "paala "mɛn 'cɛɛ. 'An 'bɔ, "an "ya wʊ "nyian -leglizi min ceje -a. Crizi -le yra nɛn yaa 'yɪ bɛ, an ya -a -nan yɪzan -tʊ -a, ɛn tʊ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, 'an 'tɔ -kɔan "va "nyian. An 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan: 2 Ka ya "le 'bla -sru "pinnɔn 'zʊ. 'Ka yɪɛ 'tɔ minnun nɛn Bali 'o -nɔn 'cɛɛ bɛ o va. Te 'ka yɪɛ 'tɔ o va, "le 'nan min 'bɛ 'tɔ 'ka -sru ɛn ka ya -a drɛnan dɪ, 'pian 'ka drɛ cɪ 'fɪdaa 'a, "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Te 'ka drɛ "lala -le "wɛan dɪ, 'pian 'ka drɛ 'ka 'cɪ -a -tʊwɪ. 3 Te 'ka -va -blɪ o da dɪ, 'pian 'ka 'kɔn -wee 'wɪ -kɔn "mannɔn 'a! 4 -E tʊ nɛn Zozi 'bɔ nɛn 'bla -sru "pinnɔn 'tazan -a bɛ e -taa "man "bɛ, 'ka 'cee -kopa yɪ. -Kopa zɪɛ, 'tɔ -dan nɛn -yee fɛnyian 'ka 'nyaan dɪɛ -nyrɛn.

5 'Ka -gobonun bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta wʊla min cejenun wei da!

ɛn ka pɛɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dɪ! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'ka minnun nɛn
 'o 'fli dra -dandan bɛ
 o ye "yi "dɪ,

'pian e "yi dra minnun nɛn
 wa'a 'o 'fli kɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

6 -Yee "wɛan 'ka 'fli drɛ "wɛnnɔn Bali nɛn e cɪ fɛ pɛɛnɔn da bɛ -a 'lɛ. Tɔn tʊ nɛn yaa kɔn bɛ, -te e 'bɔ -e 'e 'ka drɛ -dan. 7 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'ka 'man wɪ -a bɛ, 'ka 'pɛ 'ba wʊ -yrɔ, kɔɔ -yɛɛ yɪɛ -tɔa 'ka 'va.

8 'Ka 'fuʊ, ɛn 'ka 'fli 'kun! 'Ka 'nanmanzan nɛn Satan -a bɛ, e ya "le -jra nɛn e ya -paannan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -cia fɛ pɛɛnɔn 'nan min -wɛɛdɪ -a, -e 'e 'blɪ. 9 'Ka 'tɔ -kli -a 'lɛ! 'Cee yɪ -tɛradɪ Bali da -ji bɛ, te 'ka 'pɛ 'e plʊ dɪ! Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, yra -tʊwɪ zɪɛ 'ka "bʊlɪ Zozinɔn -a ye 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan.

10 'Ka yra ye tian tʊ "wɛnnɛn 'a, 'pian Bali nɛn -yɛɛ cɪ "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'san -a bɛ, e 'ka laabu Zozi Crizi 'ji 'nan, -e 'ka 'kɔn -yee -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a "nɛn "blɪnɔn 'a. -Yɛɛ 'ka -tɔa 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a, ɛn -yɛɛ 'ka "koe -tɔa 'ka da 'e 'bɔ 'a, ɛn -yɛɛ dra -e 'ka 'pɛ 'e vɪɛ 'e plʊ dɪ. 11 'Plɛblɛ 'e 'fʊ -yee vɛ -a 'li 'trɪlɪi. Amen!

Pieri minnun 'tɔ 'bʊ

12 -Kaa "bʊlɪ Zozizan Sila nɛn, maan 'yɪ 'nan min -kɔlaman e yi -tɛala "da "bɛ, -yɛɛ 'pa 'an 'va 'fluba "tiennɛn 'gʊɛ -a crɛn -tɛnan, ɛn maan 'pa 'sia 'cɛɛ. An ya "va 'nan, 'an 'ka "koe -tɔa 'ka da, -e zɪ Bali -le "yi tɪɡlɪ cɪ bɛ, 'an 'cɪ vɪ 'cɛɛ. Te 'ka 'si "yi zɪɛ -a -sru "dɪ!

13 -Leglizi 'nɔn nɛn Babilɔn 'fla bɛ, o 'ka 'tɔ bo. Bali 'o 'si "va 'yee vɛ -a "le 'cee 'wɪ 'zʊ. ɛn 'mɛn 'nɛn Mark 'ka 'tɔ bo "nyian. 14 'Ka cin 'tɔ bʊ -atu 'lee -azɔɛyɪ -tɛdɪ -a 'ka cin man!

'Ka pɛɛnɔn nɛn ka cɪ Crizi -le vɛ -a bɛ, Bali 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

'Fluba "flizan nēn Piēri -a crēn -tē

¹ 'An 'bō Simōn Piēri bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a, ēn an ya -yee 'pasiāzan -a. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē, minnūn pēēnōn nēn Bali -a drē ēn o yi -tēra Zozi da "le 'kūē 'wī 'zū bē, -wlē. Zozi Crizi nēn -cee Bali -a, ēn e ya -kaa 'sizan 'wī 'ji -a bē, ya'a min bō "va "dī, -yee "wēan 'wī zīē e drē -kaa pēēnōn 'le vē -a.

² Maan laabo Bali 'lō 'nan 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fūdi -trōō -nōn 'cēē 'e 'ciila "da. Zi 'cee Bali -tōdi "paa "da 'lee -kaa san Zozi 'tōdi "paa "da "bē, -a da nēn "yi 'lee -fūdi -trōō zīē o dra 'cee vē -a.

'Ka 'cee 'plēblē pēēnōn 'sia -e 'cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē

³ Fē pēēnōn nēn yaa -maan 'lōō -e -cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē bē, Zozi -a -nōn -cēē, kōō Bali -le 'plēblē a -yrō. -Yee -dan nēn yaa -ci kōōn -cēē 'wī -dandan drēdi -a bē, -a 'bō 'a nēn e -kaa laabv. ⁴ Ēn -a 'bō 'a nēn e "yi "nēn e "mlian fē pēēnōn da bē, -a -nōn -cēē "le zī yaa 'vī 'e 'cēn bē -yee 'wī 'zū. Yaa drē zīē 'nan -e Bali -le 'belidi 'e drē 'cee vē -a, -e 'ka 'sū min ci 'sō wīnūn nēn o min -nan -nyan bē -wlv. Min ci 'sō wīnūn zīē -wēē 'trē 'gūē -a da 'si "fo.

⁵ 'Wīnūn zīē -yee "wēan bē, 'ka 'cee 'plēblē pēēnōn 'sia, -e 'ka 'cee yi -tēradī Zozi da -kōōn 'ka drē wīnūn "yi "a. 'Ka drē wīnūn "yi zīē cēē kōōn bē, "bē -sru -e 'ka 'wī 'tō wī drē. ⁶ Ēn ka 'wī 'tō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka 'fli 'pla. Ēn 'ka 'fli 'pla bē, "bē -sru -e 'ka -pōan 'e 'sō. Ēn 'ka -pōan 'sō bē, "bē -sru -e 'ka Bali ci 'sō wī drē. ⁷ Ēn ka Bali ci 'sō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka "būi Zozi nōn yi "yi. Ēn 'ka "būi Zozi nōn 'yi "yi "bē, "bē -sru -e 'ka min pēēnōn yi "yi.

⁸ -Te ka 'wīnūn pēēnōn zīē -a dra, te e -ko 'padī -a "da "bē, yaa -kōōnman 'nan -kaa san Zozi Crizi -tōdi bē, e 'ka 'wī "tūn "a dī. 'Pian ka dra 'wī "yi "kaga "drēnōn 'a. ⁹ 'Pian min nēn 'wīnūn pēēnōn zīē, ya'a -kōōnman dīē, -a san a "le 'nan min nēn ya'a fēnan -nanjēan -kōōbli dīē, -yee 'wī 'zū, e drē yīē 'wīzan -a. Ēn -a ci a 'e 'sandī 'nan Bali 'yee 'wī 'wli dī fūi.

¹⁰ 'An beenun, te 'ka 'kōn "le min zīē -yee 'wī 'zū dī! Bali 'ka laabv, ēn e 'ka 'si "va. 'Ka 'cee 'plēblē pēēnōn 'sia, -e 'ka 'tō "da 'plēblē

'kpa! Kōō -te kaa drēla "da "bē, 'ka 'pē 'ka 'saanman 'wī 'wli dī 'va 'li "fo "dī. ¹¹ Tōōn Bali -taa -si 'lē 'sūlē 'cēē -gbaun -e 'ka -wla mingōnōn trē nēn -a 'leda "ka "dīē -a da. Mingōnōn trē zīē, -kaa san Zozi Crizi nēn -kaa 'sizan 'wī 'ji -a bē, -yee vē nēn.

'Wī pēēnōn nēn 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'ji bē, 'ka 'sia 'wī tigli 'a!

¹² 'Cēē -wladī mingōnōn 'trēda -le "wēan bē, an 'wī pēēnōn zīē -a -cin -tōa 'ka 'ji tū pēēnōn man. Maan -tōa 'nan kaa -tōa 'va, ēn 'wī tigli nēn kaa 'man bē, ka ya 'ka 'tōdi "da 'plēblē. ¹³ 'Pian -a -cin a 'an 'ji 'nan 'bē nēn an ya tian 'trēda 'gūē, 'an 'wī pēēnōn zīē -a -cin -tōa 'ka 'ji, te 'ka 'man a 'e wv dī. ¹⁴ Maan -tōa 'nan 'an 'lē 'bō 'e pu, -e 'an 'ka. -Kaa san Zozi Crizi 'wī zīē -a -nan kōōn 'mēn. ¹⁵ -Yee "wēan zīē kō 'an drē bē, maan dra -te an -ka bē, te 'wīnūn zīē -a -cin yra 'ka 'ji tū pēēnōn man.

¹⁶ Kūa 'vī 'cēē 'nan -kaa san Zozi Crizi -ta pēē wo -e 'e 'yee 'plēblē pēēnōn 'ci -kōōn. Fīēn "cēē kūa 'pa 'cēē dī, ēn kūa 'a "nrōnlē 'kū 'ji ēn kūa 'vī dī. 'Pian kū -yee -dan ci 'yī 'kū yīē 'a, ¹⁷ tū nēn te 'tō -dan nēn e "mlian fē pēēnōn da bē -kaa "tī Bali -a -nōn -yrē "bē -a man. Bali 'bō nēn -yee -dan "mlian fē pēēnōn da bē, e 'wī tin 'ba Zozi lē. Yaa 'vī -yrē 'nan: «I ya 'an 'pī nēn e 'sō 'mēn tigli bē -a, 'i 'bō nēn mēin 'si "va.» ¹⁸ Wei zīē e 'si laji, ēn kūa 'man 'kū 'bō 'a, te kū ya Zozi 'srōn Bali -le pōn da.

¹⁹ Zi kū wei zīē -a 'man bē, ēn kū yi -tēra 'wī nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī 'e 'cēn bē -a da 'kpa tigli. 'Ka drē "yi 'wī nēn waa 'vī bē -a va. Kōō 'wī zīē e ya "le 'tē 'san nēn e ci 'binan klun va bē -yee 'wī 'zū. E "bia zīē -trilii, -e tū nēn yīdē 'san bōala bē e 'bō. Tū zīē -a man nēn tū 'cēn mlēn crēn bōala. Zozi nēn, -yēē 'wī pēēnōn 'ci "sia -cēē 'wein.

²⁰ 'Wī 'gūē te -a -cin 'e 'san 'ka 'ji "fo "dī. 'Wī nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī 'li 'e 'cēn, ēn waa crēn -tē Bali -le 'fluba 'ji bē, blamin -le 'wī 'tōdi -a "cēē waa -ci vē dī. ²¹ Kōō 'wī 'bō nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī bē, blamin -le 'wī 'tōdi "cēē 'pa o -wulo -ji dī. 'Pian Bali lei 'saun 'bē 'ta 'tō o man, ēn 'wī nēn e 'si Bali 'le bē, waa 'vī.

2

'Ka drē "yi minnūn nēn o 'wī vē 'wlu 'a Bali wei da bē o va!

1 'Li bε, Izrael 'nɔn 'bɔ yei "bε, min -mienun 'wlu-sεan, te waa ve 'nan 'o ya Bali 'lewei vɔnɔn 'a. -A-tɔwli "nɛn "nyian 'cee vε-a, minnun nɛn o 'wlu-sεan, te waa ve 'nan o ya Bali-le 'wɪ "paanɔn 'a bε, o -taa "kɔnle 'ka yei. 'Wɪnun nɛn e ya 'wlu 'a, εn e min -nan -nyaan "bε, o -taa -a "paale 'ka 'ji. Minsan nɛn 'bε o 'si 'wɪ 'ji bε, wa'a 'bε 'siala min -a dɪ. 'Wɪ nɛn waa dra zɪε -yee "wεan bε, Bali -taa 'wɪ "nɛn -kɔnle -wle o kligli tɔ va. 2 'Wɪnun nɛn waa dra, te e ya -wɪdɪ "bε, -a -sru "nɛn min "kaga -taa -sɔnle. 'Wɪ zɪε -yee "wεan bε, minnun -taa 'wɪε -wɪdɪ Bali -le -si tɪgli bε -a man. 3 "Lala yɪdɪ "yi "le "wεan bε, o 'ka see "paaman wei 'nɔnɔn 'a, -e 'o "lala "koo 'ka 'lɔ. 'Pian 'wɪ nɛn e -taa "bɔle o man bε, Bali -a 'pla 'e 'cɛn -a -nan 'mɔn, εn o -nan -nyandɪ 'bɔ 'kogo.

4 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, zɪ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o 'wɪ 'wɪdɪ dre bε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e o -fɔ klun 'pɔ tiidii 'va. Fε zɪε -a -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii, -e tin 'ba yi 'e bɔ.

5 En "nyian bε, Noe tɔ va 'li bε, minnun nɛn o yie 'ka 'naan Bali man dɪε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e laa -dan fɛn -trilii, εn o pɛɛnɔn -nan -nyan. Min 'sɔra "ce "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji, Noe 'lee min 'sɔravli. Noe zɪε -yεε 'vɪ minnun le 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪgli -sru.

6 En "nyian bε, 'fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bε, Bali 'wɪ "nɛn -kɔn -wle, e o -nan -nyan 'tε 'a. 'Wɪ zɪε Bali -a dre 'nan, -e 'e dre minnun nɛn wa'a 'klanman Bali 'lɔ dɪε, -wee 'wɪ -kɔn "manvε -a. 7 'Fla 'bɔ zɪε -a da bε, min -tɔwli "ce "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji. Waa laabo Lɔt. E ya min tɪgli 'a, εn 'wɪ 'wɪdɪnun nɛn minnun zɪε waa dra bε -a 'wɪ "naan "man. 8 Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bε, te e 'o dre wɪ -wɪdɪnun ye. En 'wɪ 'wɪdɪnun nɛn waa ve bε, te yaa maan. 'Wɪ zɪε e "naan Lɔt man 'e -ciala "da, e ya min tɪgli 'a -le "wεan. 9 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε yaa -kɔnman -cεε 'nan, zɪ kɔ Minsan 'e minnun nɛn o cɪ -yee vε -a bε o 'si 'wɪ 'ji bε, yaa -tɔa. En yaa -kɔnman "nyian 'nan, -si nɛn kɔ Minsan 'e 'cila "da, -e 'e 'wɪ "nɛn -kɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn le bε, yaa -tɔa.

10 Minnun nɛn Minsan 'wɪ "nɛn -kɔnman -wle "bɔv "bε, minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ -sru "bε o nɛn. -A -cin 'ka o 'ji 'nan, Bali a 'plɛble, εn e 'wee tin "baa dɪ. Wa'a 'klanman 'wɪ

'tɔ -lɔ "fo "dɪ, εn 'o 'fli "siala 'kpa. 'Yra 'ka o yie man Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o "srɔnnan dɪ. 11 Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn o 'plɛble "mlian minnun zɪε o da bε, wa'a 'wɪ 'wɪdɪ 've minnun zɪε o man Minsan 'le dɪ.

12 Lua winun 'ka 'o 'wulo ji nrɔnman dɪ, o 'bɔla 'trɛda 'nan, -e 'o -fɔ san ji, -e min 'e o -tε. Minnun 'bɔ 'labε, o ya "le -wee 'wɪ 'zɔ. Fε nɛn wa'a tɔa dɪε, o "we "man -wɪdɪ. -Wee -kadɪ dra "le -winun zɪε -wee vε zɔ.

13 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn waa dre bε, o -taa -a "nɛn "yɪε yra yɪdɪ -a. -Te tɔ cɛɛn bε, 'wɪ nɛn e 'o ci "nranman bε -nyrɛn "fɛdɪ -blɪdɪ -a. Minnun zɪε -te o yra 'cee -blɪfε -sru "bε, 'wɪ nɛn e ya paan 'le 'e o -tε 'yra -a bε, e o ci "nranman. Wεε -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. 14 O yie 'ka 'ciala lɪmɔn da dɪ, εn o "koe 'ka 'nyaan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a dɪ. Minnun nɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪgli dɪε, o o "sia -si tɪgli da. Fε yɪdɪ da nɛn -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn cɪ. Bali -le nyran -blɪdɪ a -wee vε -a. 15 O 'si -si tɪgli bε 'bε da, εn o 'san. -Si -tɔwli "nɛn Beɔr -pɪ Balam -a 'sia 'li bε, -a da nɛn o sɔnla. "Lala yɪdɪ "yi "le "wεan Beɔr -pɪ zɪε, e ya "vale 'e 'wɪ 'wɪdɪ "dra, 16 'pian Bali a "trɔɛn nyuɔn 'wɪ zɪε -a man. -Aflumun nɛn ya'a 'we dɪε, e 'wɪ tin 'ba -yrε blamin wei -ji. E -si -tɔ Bali 'lewei vɪzan zɪε -yrɔ, 'nan te 'e 'wɪ 'wɪdɪ "dre dɪ.

17 Minnun 'bɔ zɪε, o ya "le 'nan, 'yi ku nɛn 'yi 'ka 'bɔala "ji "dɪε, -yee 'wɪ 'zɔ. En o ya "nyian "le 'nan, laa 'bε wla "ji, εn fulɔ cɪ cilanan "a "da "bε, -yee 'wɪ 'zɔ. Klun 'pɔ tiidii 'kpa nɛn Bali -a 'pla -wee yra yɪnan -a. 18 En minnun 'bɔ zɪε, 'wɪ -dandan nɛn waa ve minnun le te -a -ci "ka "dɪ. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "bε, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji, 'nan -e 'o o see "paa, -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. Zɪ waa dra zɪε -e 'o minnun nɛn o -si tɪgli 'sia 'e -trɛ bε o man yɪ. 19 Waa ve minnun le 'nan, o 'ka "nyian fε -tɔ -le nɔan -a dɪ, te o 'bɔ o ya 'o dre wɪ -wɪdɪ "nɛn waa dra bε -yee nɔan -a. -Yεε o -nan -nyaan. Kɔɔ 'wɪ nɛn min -a dra, εn ya'a 'kɔlaman -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪε, te e ya 'wɪ zɪε -yee nɔan -a.

20 Min nɛn e -kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bε, -a -tɔ bε, te 'e 'pɛ 'si 'trɛda wɪnun -wɪdɪ -sru. 'Pian -te -a san 'li 'e da "nyian 'wɪnun zɪε -a va, εn ya'a 'kɔlaman -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪε, -a 'le 'srannan "bε -yee -kɔndɪ -wɪdɪ "mlian -a tɛdε vε da. 21 Min zɪε -a "yi mlin paan -e 'e vɪε 'e -si tɪgli zɪε -a -tɔ

di. Koo Bali -le -pei -to winun nen waa paa "ji "be, yaa -to 'vaa, en e 'si -a -sru. ²² 'W1 nen e 'bo min z1e -a man be, -konnən "fli 'gve -a da w1 nen. Waa -fo 'nan: «Fe nen -plen fee 'a be, yaa 'sia "nyian, yaa bli.» En «'Sru nen o 'si -a -srunan be, e 'li 'e da "nyian -feli -va.»

3

Minsan Zozi Crizi -taa "nyian

¹ 'An beenun, 'fluba nen maan cren -tea -e 'an 'pa 'sia 'cee be, -a "flizan nen 'gv 'va. 'Fluba "fli z1e -a -ji be, 'w1 nen kaa -toa 'va be, -a 'bo nen maan -cin -trəa 'ka 'ji, 'nan -e 'ka 'wulo -ji "nrən "da tighi. ² 'W1 nen Bali 'lewei v1nən -a 'v1 'li 'e 'cen be, 'ka 'ci "nrən "da. En 'w1 nen Minsan nen min 'sizan 'w1 'ji -a be, yaa 'v1 'nan 'ka dre be, 'ka 'ci "nrən "da "nyian. 'W1 z1e -yee 'pasianən 'be paa 'ka 'ji.

³ 'W1 nen e c1 "le 'ka 'pla 'ka 'ji 'e tede be, -nyren 'gv, tv -fəla "da "ji be, minnun nen o 'ta wo 'o 'bo 'ci 'so 'winun da be o -kəan. Minnun z1e o 'ka see wo. ⁴ Waa ve 'cee 'nan: «Zozi "e 'nan, 'e 'ta pee wo "nyian, -njee dūv? En e ya "men nyin zia? 'Kv tranun ceen -kaadi man, en z1 Bali 'tre dre 'li be, fe -tv 'ka tian lileā di.» ⁵ Minnun z1e, -te o ya 'w1 z1e -a v1nan be, -a -cin 'ka o ji 'nan, 'tre tede a 'li di. -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan Bali wei da nen 'tre 'lee la 'bəla 'li 'kpa. 'Yi 'va nen Bali 'tre 'bəla, en 'yi 'a nen Bali 'tre -sru ceen. ⁶ Bali wei da nen "nyian laa -dan fen, en 'tre tede z1e 'e sre. ⁷ En Bali wei -təwli z1e, -yee 'v1 'nan, 'tre 'lee labli nen -nan cee gv yi -a 'gve, 'te 'be -taa "o srele. 'Pian Bali o ta -to, -e tv nen e minnun -le tin "baa be 'e bo. Minnun nen o yie 'ka 'naan Bali 'bo man die, tv z1e -a man nen e o -nan -nyaan.

⁸ 'An beenun, 'cee ve be, -a -cin 'e 'kən "cee 'ji 'nan, Minsan "le 'va be, yi -təwli "ce "be, le -kpi tv nen (1.000), en le -kpi tv be yi -təwli "ce "nen. ⁹ Min -mienun 'o 'ci "nrənman 'nan, 'w1 nen Minsan -a 'v1 be, e 'ka -a dřenan tada di. -Wee tin 'ka 'nənnən di, 'pian e -seanla minnun man -trəə, koo e 'ka "vale 'nan min -tv -nan 'e 'nyan di. 'W1 nen e c1 "va "be, -nyren 'nan, min -tədv pəenən 'o 'si 'o dre w1 -wli di "man, -e 'o -sənlā 'e -sru.

¹⁰ 'Be a z1, 'pian Minsan -taa "kpə. -Yee -tadi dra kligli, "le 'nan z1 crinzan -taa "min va be -yee 'w1 'zv. Tv z1e -a man nen labli 'te

'bli di "siala -wuuuu, te wa'a "nyian -a ye di. Laji fenun pəenən 'yi bo 'te 'lə, en 'tre 'lee 'e 'ta fenun pəenən 'nan -nyaan.

¹¹ -Yee "wean -pe nen e "soa Bali le be, -a man nen 'ka 'ta wv 'kpa tighi, koo z1 fe pəenən 'nan -taa "nyanle be -a -cin a 'ka 'ji. ¹² 'Ka yie yra Bali -le yi z1e -yre, z1 'kə 'ka dre 'ləə, -e 'e bo tada be, -nyren 'ka dre. Yi z1e -a da nen, 'te labli -nan -nyaan "fo, en yi z1e -a da nen, laji fenun pəenən 'yi bo 'te 'lə. ¹³ 'Pian Bali "e 'nan, 'e labli -tre dra, en 'e 'tre -tre dra. Bali 'ci 'so winun 'saza 'be dra fe z1e -a -nan. 'Winun z1e -a man -pennan nen -kaa ci.

¹⁴ 'An beenun, 'winun z1e -a man -pennan nen ka ci, -yee "wean 'ka 'cee 'pleble pəenən 'sia, -e 'ka yei 'e 'kən 'e 'sendi 'e cin va 'ka 'vale Bali -a. En 'ka 'cee 'pleble pəenən 'sia "nyian, -e 'ka 'kən 'saun Bali 'le, te 'w1 'wli di -təwli 'e 'kən 'ka man di. ¹⁵ 'Ka -to 'ka 'fli -a 'nan, -te -kaa san 'e man -sran be, e ya "va 'nan 'ka 'si 'w1 'ji. 'W1 -təwli z1e, -kaa "bū Pəl nen -cee min 'kpa -a be, yaa cren -te 'cee. Bali 'w1 'tədi -nən -yre, en e 'w1 z1e -a cren -te. ¹⁶ -Yee 'fluba -tədv pəenən 'ji be, 'w1 z1e e ya -ji. En 'winun nen -a -ci a 'pleble be, o ya -ji "nyian. 'Pian minnun nen, wa'a 'w1 'təa 'kpa di, en o 'ka 'o 'tədi Bali wei da tighi die, waa -ci ve -wli di. En Bali wei pee nen 'e 'cren -tədi be, waa dra "nyian z1. 'W1 z1e -a dredi be e ya o 'bo 'fli -nan -nyan w1 -a.

¹⁷ 'An beenun, 'cee ve be, 'w1 z1e -a -cin a "cee 'ji 'va. -Yee "wean 'ka yie 'to 'ka 'fli -va, "təgv minnun -wli di z1e o 'ka see "paa. Koo o ya "vale 'nan 'o 'ka "sia -si nen, ka ya 'ka 'tədi "da -kli 'va be, -a da, -e 'ka -sənlā o -sru. ¹⁸ 'W1 nen e c1 "le 'ka dre be, -nyren 'nan: -Kaa san Zozi Crizi nen -kaa 'sizan 'w1 'ji -a, en ka sənlā -a -sru "be, 'ka 'kv -a 'e 'le, -e 'e 'yee "yi "nən 'cee. En -a -to nen kaa 'wv be, 'e 'pa "da. 'Tə -dan 'e 'kən -yee ve -a cee gv, en 'e 'kən -yee ve -a 'li 'trilii. Amen!

'Fluba tɛdɛ nɛn Zan -a crɛn -tɛ

Zozi a Bali wei -a

¹ Wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, kɔ -yee 'wɪ 'crɛn -tɛa 'cɛɛ. E ya 'li 'e 'cɛn 'wɪ pou sianan "nun, kɔa 'man, kɔa 'yɪ 'kɔ yɪɛ 'a, kɔa bɔɔ tɪgɪ, ɛn kɔ klɛ "man 'kɔ 'pɛ -a.

² 'Belidɪ zɪɛ 'e 'fli kɔɔn, kɔa 'yɪ. Kɔ ya -a -nan yɪnɔn 'a, ɛn kɔ -yee 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -nyrɛn. E ya "nɛn -kaa "tɪ Bali va, ɛn 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, yaa kɔɔn 'kɔvɛ.

³ 'Wɪ nɛn kɔa 'yɪ, ɛn kɔa 'man bɛ, kɔ "cee "ve "nyian, 'dɔ -e -kaa drɛ min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa pɛɛnɔn drɛ min -tɔwli "a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi nun -a. ⁴ 'Wɪ 'gɔvɛ kɔa crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, -e -cee ci "nran 'e 'ciɪa "da "fo.

'Ka 'kɔn 'tɛ 'san da

⁵ 'Wɪ nɛn kɔa 'man Zozi da, ɛn kɔ "ta "cee "ve bɛ -nyrɛn 'gɔ: E 'nan Bali a 'tɛ 'san -a, ɛn klun 'ka "man "dɪ.

⁶ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drɛ min -tɔwli "a, te -kaa 'ta wo klun va bɛ, te -kaa 'wɪ -sɛan, ɛn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁷ 'Pian -te -kaa 'ta wo 'tɛ 'san da "le Bali nɛn 'tɛ 'san -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, te -kaa drɛ -kaa cin yei min -tɔwli "a. -A -nan nɛn -a -pɪ Zozi nɛn waa -tɛ bɛ, -a nyɛn e -cee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn fuiman, -e -kaa drɛ 'saun.

⁸ -Te -kaa 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka -kaa man dɪɛ, te -kaa ya -kaa 'fli see "paanan, ɛn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁹ 'Pian -te -kaa -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lɛ 'wein bɛ, Bali nɛn e ya tɪgɪ bɛ, e 'ta wɔla 'e wei da, -e 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ "fui, ɛn "nyian e -kaa dra 'saun 'e 'lɛ 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn 'sidɪ -a -kaa 'lɔ.

¹⁰ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ lɛ dɪɛ, te -kaa Bali drɛ 'wluzan 'a, ɛn -kaa 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ.

2

¹ 'Mɛn 'nɛnnun, 'wɪ 'gɔvɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka vɪɛ 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ. ɛn -te min -tɔ 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, 'ka -tɔ 'nan min nɛn e -nyɛanla -cee 'wɪ -sru, -e 'e -cee 'wɪ 'si "va "bɛ, e ya -kaa "tɪ Bali "srɔn. Zozi Crizi nɛn e ya tɪgɪ bɛ, -nyrɛn. ² -A 'bɔ 'bɛ drɛ 'sraga bɔvɛ -a -kaa man, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ

'fui. Wa'a vɪɛ 'nan -kaa 'saza "cɛ "dɪ, 'pian -e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ "fui.

'Wɪ nɛn Bali -a vɪ bɛ, 'ka drɛ

³ 'Wɪ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan, -kaa Bali -tɔa "bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa 'ta wo Bali -le -pei da. ⁴ Min nɛn yaa 'vɪ 'nan: «'An Bali -tɔa», te ya'a 'ta wɔla -yee -pei da dɪɛ, te 'wluzan nɛn -a san -a, ɛn te -a san 'lee 'wɪ tɪgɪ 'ka 'si -tɔwli "da dɪ. ⁵ 'Pian bii nɛn i 'ta wo Bali wei da bɛ, te 'yɪɛ Bali yɪdɪ "yɪ "a 'e 'lɛ sɔɔdɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drɛ min -tɔwli "a. ⁶ ɛn min nɛn yaa 've 'nan: «'Kɔ 'vale -a kɔ ya min -tɔwli "a» bɛ, -a san -le 'ta wo cɛin -kɔan "le Zozi 'le 'ta wo cɛin -zɔ.

Bali -le -pei "e 'nan, 'ka cin yɪ 'yɪ!

⁷ 'An beenun, wa'a vɪɛ 'nan -pei -trɛ nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ dɪ, 'pian -pei ceje nɛn kaa 'yɪ -a pou sianan "bɛ -nyrɛn. -Pei ceje zɪɛ wei nɛn kaa 'man bɛ, -nyrɛn. ⁸ ɛn -pɛ -tɔ da zia bɛ, -pei -trɛ nɛn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ Crizi -le 'ta wo cɛin -pei -trɛ zɪɛ -a kɔɔn, ɛn 'cee vɛ a -a -kɔɔnman "nyian. -Yɛɛ ci 'nan, 'tɛ 'san tɪgɪ bii 'va, ɛn klun a -nyannan.

⁹ Min nɛn yaa 'vɪ 'nan, 'e ya 'tɛ 'san da, -e te ya'a 'e "bɔɪ -tɔ ye "yɪ "dɪɛ, te e ya tian klun va. ¹⁰ Min nɛn 'e "bɔɪ -tɔ ye "yɪ "bɛ, e -fo 'tɛ 'san da, ɛn fɛ -tɔ 'ka -yee ci "nrɔndɪ va -e 'e -tria dɪ. ¹¹ 'Pian bii nɛn yɪ'a 'i "bɔɪ -tɔ ye "yɪ "dɪɛ, te i ya klun va. I 'ta wo klun va. ɛn fɛnan nɛn i ci -kɔnan bɛ, yɪ'a tɔa dɪ, kɔɔ klun 'i yɪɛ 'wɪ.

Te 'ka yɪɛ 'e 'kɔn 'trɛda fɛnun lɛ dɪ!

¹² 'Mɛn 'nɛnnun, an ya 'wɪ 'gɔvɛ -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ 'nan Zozi 'tɔ 'ji nɛn Bali 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui. ¹³ "Tɪnun, an ya 'wɪ 'gɔvɛ -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ 'nan, min nɛn e ci 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, an ya 'wɪ 'gɔvɛ -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ 'nan, ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

¹⁴ 'Mɛn 'nɛnnun, 'wɪ 'gɔvɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka -kaa "tɪ Bali -tɔ. "Tɪnun, 'wɪ 'gɔvɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, min nɛn e ci 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, 'wɪ 'gɔvɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka ya 'plɛblɛ, Bali wei a 'ka 'ji, ɛn ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

¹⁵ 'Wɪnun nɛn 'trɛda minnun -a dra bɛ te 'ka yɪ "yɪ "dɪ! -Te min 'wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ ye "yɪ "bɛ, te -kaa "tɪ Bali yɪdɪ "yɪ 'ka -a san ji

di. ¹⁶ Kɔɔ o drɛ wɪnɪn 'bɔ nɛn 'gʊ, min 'kɔlɛ 'ci 'sɔ wɪnɪn 'wɪdɪ 'a -tʊ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn min yɪɛ -a ye bɛ min a "vale 'e 'kɔn 'yee vɛ -a, e ya "nyian -tʊ. En fɛ pɛɛnɔn nɛn min lɔ bɛ min a "vale 'e 'fli -kɔɔnman -a, 'bɛ a "nyian -tʊ. 'Wɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ, wa'a 'sia -kaa "tɪ Bali va dɪ, 'pian o "sia 'trɛda 'gʊ. ¹⁷ En 'trɛ 'gʊɛ, e -nyaan 'o 'vale fɛ pɛɛnɔn nɛn min ci "vale 'e 'kɔn "nyian 'yee vɛ -a bɛ waa. 'Pian min nɛn e Bali ci 'sɔ wɪnɪn dra bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a.

'Ka drɛ 'yi Crizi 'nanmanzan 'va

¹⁸ 'Mɛn 'nɛnnun, tʊ -nyranman -ji nɛn -kaa ci 'gʊ. Kaa 'man 'nan, Crizi 'nanmanzan -taa "talɛ. En 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Crizi 'nanmannɔn 'bɔla "kaga 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan tʊ -nyranman -ji nɛn -kaa ci. ¹⁹ Crizi 'nanmannɔn zɪɛ o ya "nɛn 'ku 'va, 'pian ku 'ka waa -tʊwɪ "dɪ, -yee "wɛan nɛn o 'bɔla 'ku 'va. "Te 'e 'kɔn 'nan ku ya waa -tʊwɪ "bɛ, "te o -fʊ 'ku 'va. 'Pian o 'bɔla 'ku 'va, 'dʊ -e 'e -kɔɔn 'wein, 'nan ku 'ka waa -tʊwɪ "dɪ.

²⁰ 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'ka pɛɛnɔn 'wɪ tɪgɪ -tɔa. ²¹ Wa'a vɪɛ 'nan ka'a 'wɪ tɪgɪ 'tɔa dɪ, -yee "wɛan an 'wɪ 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'nan -kaa -tɔa. En kaa -tɔa 'nan 'wɪ -tʊwɪ 'ka 'sia 'wɪ tɪgɪ 'va dɪ.

²² -Tɪɛ ci 'wɪluzan 'a? Min nɛn yaa ve 'nan Zozi 'ka min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnɔn 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪɛ -a san nɛn. Crizi 'nanmanzan zɪɛ, min nɛn ya'a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ siala fɛ -tʊ -a dɪɛ -a san nɛn. ²³ En min oo min nɛn ya'a Bali -pɪ siala fɛ -tʊ -a dɪɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a o 'ka min -tʊwɪ "a "dɪ. 'Pian min nɛn yaa 'vɪ 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a, o ya min -tʊwɪ "a.

²⁴ 'Cee vɛ bɛ, 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan "bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Kɔɔ -te 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan, 'nan -a -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'vale -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ -a ka ya min -tʊwɪ "a, ²⁵ te 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -cɛɛ bɛ, e ya -cee vɛ -a, -nyrɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

²⁶ 'Wɪ 'gʊɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ minnɔn nɛn o ya "vale 'o 'ka "sia -si tɪgɪ da bɛ -wee "wɛan. ²⁷ 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e ya 'ka 'lɔ. -Yee "wɛan e 'ka "le min 'e 'bɛ "paa "nyian 'ka 'ji dɪ. 'Pian -yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ 'wɪ pɛɛnɔn "paaman 'ka

'ji. En 'wɪ tɪgɪ nɛn, yaa "paaman 'ka 'ji, 'wɪ "cɛɛ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tʊwɪ, "le zɪ lei 'saun -a paa 'ka 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

Bali -le 'nɛnnun 'ka 'wɪ 'wɪdɪ dra dɪ

²⁸ 'Mɛn 'nɛnnun, -maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tʊwɪ, 'dʊ -e tʊ nɛn e -taa "man "bɛ, te 'ka 'ci a 'e 'sɔdɪ 'nan 'ka 'man a 'e wʊdɪ. En 'yra 'ka 'kɔan yɪɛ man yɪ zɪɛ -a da dɪ.

²⁹ Zɪ kaa -tɔa 'nan Zozi Crizi a min tɪgɪ 'a bɛ, -a -tʊwɪ "nɛn 'ka -tʊ "nyian 'nan min nɛn e 'wɪ tɪgɪ dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a.

3

¹ "Ka 'yɪɔ "le zɪ -kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ 'yɪ -dan, ɛn e -kaa laabʊ 'yee 'nɛnnun, ɛn -kaa ya "nyian -yee 'nɛnnun -a 'kpagba. 'Trɛdanɔn 'ka -a -ci tɔa 'nan -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a dɪ, kɔɔ wa'a Bali -tɔlɛ dɪ. ² 'An beenun 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -kaa drɛ Bali -le 'nɛnnun -a, ɛn zɪ -kaa -taa "kɔnlɛ bɛ, ka'a tian -a tɔa dɪ. 'Pian tʊ nɛn Crizi -taa "man "bɛ, -kaa -kɔan "le -yee 'wɪ 'zʊ kɔɔ -kaa ye "le zɪ e ci bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

³ Min nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin ci "ji "bɛ, 'e yɪɛ -tɔa 'e 'fli -va, -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ "le zɪ Crizi "e drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁴ Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te -a pei a 'e 'padɪ Bali man, kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya pei 'padɪ -a Bali man. ⁵ En kaa -tɔa 'nan Crizi -ta -e 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn bɛ -a "nɛn "wɪ yɪ, te ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ dɪ. ⁶ -Yee "wɛan min nɛn 'o 'vale Crizi -a o ya min -tʊwɪ "a bɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ 'dra dɪ. 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te zɪ Crizi ci bɛ, yɪ'a 'tɔa dɪ, ɛn yɪ'a tian Crizi -tɔlɛ "fo "dɪ.

⁷ 'Mɛn 'nɛnnun, te min 'e 'ka see "paa dɪ! Min nɛn e 'wɪ tɪgɪ dra Bali 'le bɛ, te e ya tɪgɪ, "le Zozi a tɪgɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁸ 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te Satan -le 'nɛn nɛn 'yia. -Yɛɛ ci 'nan, Satan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'sia 'trɛda pou sianan. -Yee "wɛan nɛn Bali -pɪ -ta, 'nan -e 'e Satan -le 'nyranman srɛ.

⁹ Min nɛn e ci Bali -le 'nɛn a bɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ 'dra dɪ, kɔɔ Bali -le 'belidɪ a -a san lɔ. Ya'a 'kɔlamɔn te e 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪ, e ya Bali -le 'nɛn 'a -le "wɛan. ¹⁰ 'Pian bii nɛn yɪ'a 'wɪ tɪgɪ 'dra dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. En -te yɪ'a 'i "bʊɪ -tʊ ye "yɪ "dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. 'Wɪnɪn zɪɛ -a man nɛn o Bali -le 'nɛn 'lee Satan -le 'nɛn -kɔnnɛn "ye.

'Ka cin yi 'yi!

11 'W₁ nən -kaa man -a pou sianan "bε, -nyrən 'nan -kaa cin yi "yi!

12 Te -kaa 'kən "le min -t_u nən waa laabo Kaen bε -yee 'w₁ 'z_u d₁! -Yεε ci 'nan e ya Satan nən e 'w₁ 'w₁lidi "paa 'nyranman a bε, -yee 'nən 'a. En 'e -suannən "b_u "t_uwli, "t₁ "t_uwli "tε. -Mε "le "wεan nən yaa -tε "mən? Koo Kaen 'pa nyranman a -w₁lidi, 'pian -a -suannən "le 'pa nyranman a "yi.

13 'An "b_ul Zozinən, -te 'trɛdanən 'ka 'ka 'ye "yi "d₁ε, te 'w₁ 'e 'ka 'kan d₁. 14 Koo -kaa -t_oa 'nan, -kaa 's_u 'ka -l_o, en 'belidi nən ya'a 'nyaan d₁ε, e ya -cee vε -a. -Kaa "b_unun ye "yi "le "wεan nən -kaa -t_oa z₁ε. -Te min -t_u a 'nan, ya'a 'e "b_ul -t_u ye "yi "d₁ε, te -a san a tian 'ka -l_o. 15 Min oo min nən e "naan 'e "b_ul -t_u man bε, te min -tεzan nən -a san -a. En kaa -t_oa 'nan 'belidi nən ya'a 'nyaan d₁ε, e 'ka min -tεzan -le vε -a d₁.

16 'W₁ 'g_uε -a nən -kaa yidi "yi "ci -t_oa: Zozi Crizi -ka -cee "wεan. -Yee "wεan -kaa "ka w_u "nyian -kaa "b_unun 't_o 'ji. 17 -Te 'trɛda fənun a min -t_u -l_o 'nan 'e "b_ul -t_u 'y₁, te -yee "ka "d₁, en -a 'w₁ a "man "bε, -te -a nyrinda 'ka 'sənle "da "d₁ε, -a -ci a 'wein 'nan Bali -le yidi "yi 'ka -a san l_o d₁.

18 'Mən 'nennun, te -kaa min yi "yi -kaa 'le lou "d₁! 'Pian -kaa drε w₁ 'e -koon 'nan -kaa min ye "yi. 19 'W₁ z₁ε -yεε -koonman -cεε 'nan -kaa ya Bali -le 'w₁ tigh₁ -sru, te -kaa ci yra "tra Bali 'lε. 20 En -te -cee ci "nrōnd₁ tin -tεa -kaa da bε, -kaa -t_o 'nan Bali -dan "mlian -cee ci "nrōnd₁ da en e -kaa drε w₁ pεenən -t_oa.

21 'An beenun, -te -cee ci "nrōnd₁ 'ka tin -tεa -kaa da d₁ε, te -kaa Bali tr_u 'ba -kaa 'ji le "klan -a d₁, 22 en fε pεenən nən -kaa laabo -yrō "bε, yaa -nōan -cεε. Koo -kaa 'ta wo -yee -pei da, en 'w₁ nən e ci -a -ci 's_o 'a bε, -kaa dra.

23 En 'w₁ nən yaa laab_u -kaa 'l_o bε -nyrən 'nan, -kaa yi -tεra 'e 'p₁ Zozi Crizi da, en -kaa cin yi "yi "le z₁ 'e 'v₁ -cεε bε, -yee 'w₁ 'z_u. 24 Min nən e 'ta wo 'w₁ nən Bali -a 'v₁ bε -a da bε, -a san 'lee Bali a min -t_uwli "a. En Bali 'lee -a san a min -t_uwli "a. Bali -le lei 'saun nən yaa -nōn -cεε bε, -yεε -ci -koonman 'nan -kaa 'vale Bali -a -kaa ya min -t_uwli "a.

4*O Bali lei 'saun -t_oa 'k_o?*

1 'An beenun, te 'ka yi -tεra minnun -t_udu pεenən nən waa ve 'nan Bali lei a 'o 'l_o bε,

o da d₁. 'Pian 'ka o b_uu 'kpa -e 'ka -t_o 'nan lei nən -w₁l_o "bε, e "sia Bali va. -Yεε ci 'nan, 'wlunən "kaga fuila "man 'trɛda, te o 'nan 'o ya Bali 'lewei v₁nən 'a. 2 Fε nən e Bali lei 'saun 'nōan -koonman bε -nyrən 'g_u: Min nən yaa ve min pεenən yiε man 'wein 'nan Zozi Crizi -ta 'trɛda blamin -a bε, te -a san z₁ε Bali lei 'saun a -yrō. 3 'Pian bii nən yi'a 'w₁ z₁ε -a ve Zozi man d₁ε, te Bali lei 'saun 'ka 'i 'l_o d₁. Lei z₁ε e "sia Crizi 'nanmanzan 'va. Kaa 'man 'nan lei z₁ε e -taa "talε, en 'e -ta 'trɛda 'va.

4 'Mən 'nennun, ka ya Bali -le 'nennun -a. En minnun nən o Bali 'lewei ve 'w₁l_u 'a bε, ka o kl₁, koo lei nən 'ka 'ji bε, -a 'plεblε "mlian lei nən 'trɛda minnun ji bε, -a da. 5 'W₁lunən z₁ε, 'trɛdanən nən waa -yee "wεan o 'w₁ ve "le 'trɛdanən 'le 'w₁ 'z_u, en 'trɛdanən o wei maan "yi. 6 -Kaa 'g_uε, -cεε ci Bali -le 'nennun -a. -Yee "wεan min nən e Bali -t_oa "bε, e -kaa wei maan "yi, 'pian min nən e 'ka Bali -le 'nən 'a d₁ε, -a san 'ka -kaa wei maan "yi "d₁. Z₁ -kaa lei nən e 'w₁ tigh₁ ve bε, 'lee lei nən e 'w₁l_u -sεan "bε, -a -t_oa z₁ε.

Bali va nən yidi "yi "sia

7 'An beenun, -kaa cin yi "yi, koo Bali va nən yidi "yi "sia. Min nən e min ye "yi "bε, te Bali -le 'nən -a san -a, en e Bali -t_oa. 8 'Pian bii nən yi'a min ye "yi "d₁ε, te yi'a Bali t_oa d₁, koo Bali min ye "yi. 9 Z₁ Bali -a -ci koon -cεε 'nan e min ye "yi -g_u, e 'yee 'nən -t_uwli 'pa 'sia 'trɛda, 'nan -e 'e 'belidi -nōn -cεε. 10 En -yee yidi "yi z₁ε, e 'ka 'nan -cεε Bali yi "yi "d₁, 'pian -yεε -kaa 'yi "yi. -Yee "wεan e -ta 'yee 'nən 'a, -e 'e drε 'sraga b_u vε -a -kaa man, 'nan -e Bali 'b_o 'e -cee 'w₁ 'w₁lidi 'fui.

11 'An beenun, Bali -kaa 'yi "yi z₁ε, -yee "wεan -kaa "cin yi "yi "nyian. 12 Min -t_u 'ka tian Bali y₁ε d₁. -Te -kaa cin ye "yi "bε, te -kaa 'vale Bali -a, -kaa ya min -t_uwli "a, en te Bali yidi "yi "a 'e 'lε sōōd₁ -kaa 'ji.

13 Bali 'yee lei 'saun 'nōn -cεε, -yεε -koonman 'nan -kaa ya waa min -t_uwli "a, en -kaa fo waa min -t_uwli "a. 14 -Kaa "t₁ Bali 'yee 'nən 'pa 'sia 'nan -e 'e 'trɛdanən 'si 'w₁ 'ji. K_u 'b_o 'g_uε k_ua -nan 'y₁, en k_u ya -a v₁nan minnun lε. 15 -Te min -t_u -a 'v₁ minnun pεenən yiε man 'wein 'nan Zozi a Bali -p₁ -a bε, te -a san 'lee Bali a min -t_uwli "a, en Bali 'lee -a san a min -t_uwli "a. 16 -Kaa 'g_uε, -kaa

-tɔa 'nan Bali -kaa ye "yi, ɛn -kaa yi -tera 'wɪ zɪɛ -a da.

Bali min ye "yi, -yee "wɛan min nɛn e minnun ye "yi ɛn e Bali ye "yi "bɛ, te -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan minnun yɪdɪ "yi 'lee Bali yɪdɪ "yi "a 'e 'lɛ sɔɔdɪ -kaa 'ji. -Te 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'lɛ sɔɔdɪ -kaa 'ji bɛ, "klan 'ka 'kɔan -kaa 'ji tin 'ba nyan dɪ, kɔɔ -kaa 'wɪnun drɛ 'trɛ da "le Zozi Crizi -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁸ Min nɛn Bali -a ye "yi "bɛ "klan 'ka "ji "dɪ, -yɛɛ cɪ 'nan -a -nan nɛn Bali -le yɪdɪ "yi "cɪ 'e 'lɛ sɔɔdɪ bɛ, "klan "sia -nan "fo. Min nɛn yaa -tɔa 'nan o 'wɪ "nɛn -kɔɔnman 'yrɛ bɛ, "klan a "ji, min nɛn "klan a "ji zɪɛ, te -yee Bali yɪdɪ "yi 'ka 'e 'lɛ sɔɔdɪ dɪ. ¹⁹ Bali 'bɔ 'bɛ -kaa 'yɪ "yi 'e 'flin, -yee "wɛan -kaa minnun 'lee Bali ye "yi.

²⁰ -Te min -a ve 'nan, an Bali ye "yi -e te ya'a 'e "bɔɪ -tɔ ye "yi "dɪɛ, te 'wluzan nɛn -a san -a. -Yɛɛ cɪ 'nan, min nɛn ya'a 'e "bɔɪ nɛn yɛɛ ye bɛ, 'bɛ ye "yi "dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali nɛn ya'a 'bɛ ye dɪɛ, 'bɛ yɪ "yi "dɪ. ²¹ -Pei nɛn yaa -tɔ -cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E 'nan: Min nɛn 'e Bali ye "yi "bɛ 'e "bɔɪ -tɔ yɪ "yi "nyian.

5

¹ Minnun nɛn o yi -tɛala "da 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a bɛ, te Bali -le 'nɛnnun nɛn waa. ɛn -te min 'e "tɪ ye "yi "bɛ, yaa cɪ 'nɛnnun ye "yi "nyian. ² 'Wɪ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan -kaa Bali -le 'nɛnnun ye "yi "bɛ, -cee Bali yɪdɪ "yi 'lee 'ta wɔladɪ -a wei da nɛn. ³ -Te -kaa 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da bɛ, -yɛɛ cɪ Bali yɪdɪ "yi "a. -Yee 'wɪnun 'bɔ 'ta 'ta wɔdɪ 'ka 'pɛɛɛ dɪ, ⁴ kɔɔ min nɛn Bali -le 'nɛn 'a bɛ, e 'trɛda fɛnun klɪ.

Min nɛn e yi -tera Bali da bɛ 'wɪ 'yi "nɛn yaa -si 'sia

Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ -kaa 'trɛda fɛnun klɪ bɛ, -cee yi -tɛradɪ Bali da nɛn. ⁵ -Tɪɛ -kɔlaman 'trɛda fɛnun 'klɪdɪ -a? Min nɛn e yi -tɛala "da 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ -a san nɛn.

⁶ Zozi Crizi zɪɛ e -ta. Zɪ e -ta bɛ, 'yi nɛn waa -batize drɛ -a bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nɛn. ɛn -a -tɛ nɛn waa 'wɔ -a nyɛn nɛn e -sran bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nɛn. Wa'a vɪɛ 'yi 'saza 'bɛ -maan waa -tɔ dɪ, 'pian o "flinɔn nɛn. ɛn Bali lei 'e 'vɪ 'nan 'wɪ zɪɛ, 'wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ Bali lei 'ka 'wlu 'sɛan dɪ. ⁷ Fɛ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan 'wɪ 'kpa nɛn

bɛ, e ya yaaga. ⁸ Bali lei 'saun a, ɛn 'yi a, ɛn nyɛn a, o yaaga zɪɛ o wei drɛ 'tɔwli.

⁹ 'Wɪ nɛn min -a ve bɛ, -kaa "siala 'wɪ 'kpa -a. 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a ve bɛ -a 'kpa "mlian 'wɪ nɛn min -a ve bɛ -a da, ɛn "mɛn "bɛ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'pɪ nɛn. ¹⁰ Min nɛn e yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ zɪɛ, yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ɛn min nɛn ya'a yi tɛala Bali da dɪɛ, e Bali "siala 'wluzan 'a, kɔɔ ya'a yi -tɛɛɛ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ -a da dɪ. ¹¹ 'Wɪ 'bɔ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -nyrɛn 'gɔ: 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali 'bɔ -a -nɔn -cɛɛ. 'Belidɪ zɪɛ yaa -nɔn -cɛɛ 'e 'pɪ -a. ¹² Min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o ya min -tɔwli "a bɛ, te 'belidɪ zɪɛ e ya -yrɔ. ɛn min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o 'ka min -tɔwli "a dɪɛ, 'belidɪ zɪɛ e 'ka -a san lɔ dɪ.

Te 'ka 'pɛ 'si 'cee yi -tɛradɪ Bali da -sru "dɪ!

¹³ Kaa nɛn ka yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ -e 'ka -tɔ 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁴ Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ nyɛn 'ka -kaa 'ji Bali 'le dɪɛ, -nyrɛn 'gɔ, -te -kaa fɛ -tɔ laabɔ -yrɔ "le zɪ e cɪ -a cɪ 'sɔ 'a -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e -kaa wei maan. ¹⁵ -Te -kaa fɛ -tɔ laabɔ -yrɔ "bɛ, -kaa -tɔa 'nan e -kaa wei maan, -yee "wɛan -kaa -tɔ "nyian 'nan, fɛ nɛn -kaa laabɔ -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

¹⁶ -Te min 'e "bɔɪ Zozizan -tɔ 'yɪ, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnan bɛ, 'e Bali trɔv 'ba -yee 'wɪ man. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn min zɪɛ ya'a drɛ bɛ -te ya'a 'belidɪ sia min lɔ dɪɛ, Bali 'belidɪ -nɔan -yrɛ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ a bɛ, e 'belidɪ "sia min lɔ. -Te min -a drɛ bɛ, te 'ka Bali trɔv 'ba -a san lɛ "fo "dɪ! ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra te e 'kla -si yra dɪɛ, e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a Bali 'lɛ. 'Pian -a -mie a bɛ, 'bɛ 'ka 'belidɪ sia min lɔ dɪ.

¹⁸ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛn 'ka 'wɪ 'wɪdɪ dra te yaa dra dɪ. Bali -pɪ 'bɔ 'bɛ yɪɛ -tɔa "va -e Satan 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'tɔ drɛ -yrɛ "dɪ.

¹⁹ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛnnun nɛn -kaa a, ɛn 'trɛdanɔn pɛɛnɔn a Satan -lɔ.

²⁰ -Kaa -tɔa "nyian 'nan Bali -pɪ -ta, e 'pa -kaa 'va ɛn -kaa Bali tɪgh 'tɔ. ɛn -kaa 'vale Bali tɪgh 'a -kaa drɛ min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa 'vale -a -pɪ Zozi Crizi -a -kaa drɛ min -tɔwli "a. -A -pɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ Bali tɪgh 'a, ɛn -yɛɛ cɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

²¹ 'Mɛn 'nɛnnun, te 'ka -sɔɔnla fɛ nɛn min -a -paan "bɛ -a -sru "dɪ.

'Fluba "flizan nɛn Zan -a crɛn -tɛ

¹An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tʊ -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ -leglizi nɛn, Bali -a 'si 'va "bɛ, -yrɛ. Maan crɛn -tɛ -a 'bɔ 'lee 'e 'jinɔn lɛ. An 'ka ye "yi 'kpa, 'pian 'an 'saza "cɛɛ dɪ, minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -si tɪglɪ -tɔa "bɛ "o 'ka ye "yi "nyian. ²Kɔɔ Bali wei tɪglɪ a -kaa 'ji, ɛn -a -cin yra -kaa 'ji 'li 'trilii.

³-Kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi bɛ, o "yi "dra -cɛɛ, o -kaa nyrinda "sia, ɛn o -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan -cɛɛ. -Te -kaa ya -tɔwli 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn -kaa cin ye "yi "bɛ, -a pɛɛnɔn zɪɛ, waa -nɔan -cɛɛ -kpɔ.

'Ka cin yɪ 'yi!

⁴An 'ci nran 'kpa, kɔɔ an 'ka -mienun 'yɪ, te o 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru, "le zɪ -kaa "tɪ a 'vɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁵ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'an "bʊɪ Zozinɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -kaa cin yɪ "yi! -Pei -trɛ "cɛɛ an cɪ -a crɛn -tenan dɪ, 'pian -pei ceje nɛn -a pou sianan -kaa 'man bɛ, -nyrɛn. ⁶Yɪdɪ "yi "nɛn maan ve bɛ, -nyrɛn 'nan, -kaa 'ta wɔla Bali wei da. -Pei ceje nɛn -a pou sianan kaa 'man bɛ, -nyrɛn. 'Ka 'ta wɔla "da!

'Ka drɛ 'yi minnɔn nɛn o Bali 'lewei ve 'wlu 'a bɛ o va

⁷Minnɔn nɛn o min see "paaman -e min 'e 'si 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, o ya "kaga, ɛn o fuila "man 'trɛda. Minnɔn zɪɛ, o 'ka "vale 'o "we "man 'nan Zozi Crizi nɛn e -ta 'trɛda bɛ blamin nɛn dɪ. Min nɛn yaa dra zɪɛ, Zozi Crizi 'nanmanzan nɛn, ɛn min nɛn 'e min see "paaman bɛ -nyrɛn. ⁸'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, -e 'ka 'ka -kopa yɪ 'e 'cɪɪla "da. -Te ka'a drɛlɛ dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -kaa drɛ bɛ, -a "nɛn "fo 'e "tun. ⁹'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn ya'a 'bɛ "paalɛ minnɔn ji dɪɛ, 'pian "e pee 'pa "da "bɛ, te -a san 'lee Bali 'ka min -tɔwli "a dɪ. 'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn yaa 'lein "paaman minnɔn ji bɛ, te -a san a min -tɔwli "a 'o 'vale -kaa "tɪ 'lee 'e 'pɪ -a. ¹⁰-Te min -ta 'ka 'va 'nan, ɛn -yee 'wɪ "paadɪ a 'e 'pee Crizi 'le ve man bɛ, te 'ka 'wɪ "man -e 'e 'fʊ 'cee "kɔnnɛn "dɪ, ɛn te 'ka 'bɔ 'tɔ bʊ "fo "dɪ. ¹¹Kɔɔ min nɛn

yaa 'tɔ 'bʊ bɛ, 'wɪ 'wliɪdɪ "nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, te e drɛ o "fli "le ve -a.

¹²'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ. An ya "vale 'an "lo 'ka 'va -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a, 'dʊ -e -kaa ci 'e "nran 'kpa.

¹³'Ka "bʊɪ Zozinɔn nɛn Bali o 'si 'va "nyian 'gʊɛ, o "we 'ka 'va.

'Fluba yaagazan nen Zan -a crɛn -tɛ

¹ An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tʊ -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ 'an bee Gai nen maan ye "yi 'kpa bɛ -yɛɛ.

² An bee, an Bali trʊ "baa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn 'e drɛ 'yɪɛ "yi, 'nan 'i 'kɔn 'i 'belidɪ 'i kɔlɛbo 'ji. Maan -tɔa 'nan, Bali 'lɛ bɛ 'i lei a 'e 'belidɪ.

³ Kɔɔ -kaa "bʊɪ Zozinɔn -mienun -ta 'gʊ, ɛn zɪ i cɪ 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, 'lee zɪ i 'ta wɔla "da "bɛ, waa 'vɪ 'mɛn. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

⁴ 'Wɪ 'pee 'ka "nyian 'an 'ci nranman -e 'bɛ 'mlin -a mandɪ 'nan 'mɛn 'nɛnnun 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ -a da dɪ.

Zan Gai 'tɔ 'yi 'vɪ

⁵ An bee, i 'wɪ dra 'i 'ci -a -tʊwli 'i "bʊɪ Zozinɔn lɛ. -Te yi'a o tɔa dɪ oo, yia dra -wɛ "nyian zɪ. ⁶ Minnun zɪɛ, o 'yɪɛ min yɪdɪ "yi 'vɪ -leglizi -ji 'nɔn lɛ 'gʊ. Mɛɪn trʊ "baa, -te o "ta -ko fɛ pee -nan bɛ, 'i 'pa o va. -Yɛɛ cɪ Bali ci 'sɔ winun -a. ⁷ O 'si 'wee vɛ -nan 'nan -e 'o Zozi Crizi -le 'nyranman 'pa. Wa'a 'wɪɛ "man -e minnun nen wa'a tian -sɔɔnɛa Zozi -sru "dɪɛ, 'o o lɔ fɛ 'si dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, -kaa nen -kaa -sɔɔnɛa Zozi -sru "bɛ, -kaa 'pa minnun zɪɛ o va. Zɪ -kaa "paa o va 'wɪ tɪglɪ fuiladɪ -a "man zɪɛ.

Zan min -tʊ nen waa laabo Diotrɛfu bɛ -yɛɛ 'wɪ 'vɪ

⁹ An 'wɪ -mie crɛn -tɛ 'e tɛdɛ, maan 'pa 'sia -leglizi nen Diotrɛfu cɪ -ji bɛ, -a -ji 'nɔn lɛ. 'Pian Diotrɛfu 'bɔ nen e cɪ "vale 'e dra o tazan -a bɛ, 'wɪ nen maan 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛa "da "dɪ. ¹⁰ -Yɛɛ "wɛan -te an 'bɔla 'nan nun bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nen yaa dra bɛ, maan ta bɔala. E "we 'kʊ man -wɪdɪ, ɛn e 'wɪ -sɛan 'kʊ man. 'Pian 'bɛ nen zɪɛ 'bɛ 'ka -a ci sɔa dɪ. -Kaa "bʊɪ Zozinɔn nen o bɔala "va "bɛ, ya'a 'we "man -e 'o 'fʊ -yɛɛ "kɔnnɛn "dɪ. ɛn -te min nen e -kʊ min zɪɛ -a 'yɛɛ "kɔnnɛn "bɛ, yaa san -pian -leglizi -ji.

¹¹ An bee, te 'i 'wɪ nen e cɪ -wɪdɪ "bɛ -a -nan yɪ min lɔ -e 'i drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ "yi "nen 'i drɛ. Min nen e 'wɪ "yi "dra bɛ, te Bali -le 'nen nen -a san -a. ɛn min nen e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te ya'a Bali tɔa dɪ.

Zan min -tʊ nen waa laabo Demetri bɛ -yɛɛ 'wɪ 'vɪ

¹² Demetri -le vɛ bɛ, min pɛɛnɔn -yɛɛ 'wɪ "yi "ve. ɛn 'wɪ tɪglɪ nen e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'tɔ "yi bɔala "nyian. 'Kʊ 'bɔ 'gʊ, "kʊ 'tɔ "yi "ve "nyian, ɛn yia -tɔa 'nan 'wɪ nen kʊa vɛ bɛ, 'wɪ 'kpa nen.

¹³ 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'yɪɛ, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ. ¹⁴ Maan "nrɔnman 'nan tʊ -fʊ "wɛnnɔn -e 'kʊ cin yɪ, -e 'kʊ -sɛɛ "wʊ 'kʊ cin yɛɪ.

¹⁵ I 'fʊ -trɔɔ! 'I beenun "we 'i 'va, ɛn an "we 'kʊ beenun pɛɛnɔn 'va 'tʊdʊ.

'Fluba nɛn Zud -a crɛn -tɛ

¹An 'bɔ Zud nɛn Zaji "bʊl -a bɛ, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o laabu bɛ -wɛ. -Kaa "tɪ Bali 'ka ye "yi, ɛn -a yiɛ a 'ka da -trilii -e Zozi Crizi 'e 'ta.

²Bali -le nyirinda, 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ, 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'e drɛ 'cee vɛ -a 'e 'ciɪla "da!

'Ka drɛ 'yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu 'a Bali wei da bɛ o va!

(2 Pi 2.1-17)

³An beenun, -a -cin a 'an 'ji 'e tɛdɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'an 'fluba 'crɛn -tɛa 'cɛɛ, -kaa 'si nɛn Bali -a 'wʊ 'wɪ 'ji bɛ -a da. 'Pian maan 'yɪ 'nan, e ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -kaa yi -tɛra "da "bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! Bali -a -nɔn minnun nɛn o cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛ, ɛn ya'a 'limlan 'li "fo "dɪ. ⁴'Wɪ zɪɛ maan 'pla 'cɛɛ, kɔɔ min -mienun wla 'ka yei 'e yɔɔdɪ. Wa'a 'ta 'wʊla Bali wei da dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "dra te waa "paa 'nan, Bali -le "yi 'bɛ -si -nɔn 'wɛ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Minsan Zozi Crizi nɛn -kaa tazan -a 'e -tʊwli "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tua 'o 'pela koda. Minnun zɪɛ 'wɪ nɛn e "ta -taa "bɔlɛ o man bɛ, waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

⁵'Wɪnun nɛn 'gʊɛ kaa -tɔa 'e 'cɛn 'va, ɛn an ya "vale 'an -cin -tɔa "nyian 'ka 'ji. 'Li 'kpa bɛ, Minsan 'yee minnun Izraɛl 'nɔn 'si Ezipti nɔanba -ji, 'pian "bɛ -sru minnun nɛn wa'a yi -tɛlɛa "da "dɪɛ, e o -nan -nyan. ⁶ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o -mienun man bɛ -a da. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ, ɛn wa'a 'wɪlɛ 'bɛ man dɪ. Fɛnan nɛn Bali o -nyran bɛ, -wɛɛ 'tʊl. -Yee "wɛan Bali o yrɪ, ɛn e o 'pla klun 'pʊ 'va. O -fo -nan zɪɛ, -trilii -e tin 'ba yi -dan 'e 'bɔ. ⁷'Fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bɛ 'lee 'flanun nɛn o "srɔn "bɛ, o -cin 'e -trɔa 'ka 'ji "nyian. 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ, 'wɪ 'tʊwli "nɛn Bali -le 'pasianɔn zɪɛ waa drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn "o drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee li -wɛɛdɪ lɛ, te 'wɪnun nɛn blamin 'ka -a dra dɪɛ, waa "paa 'nyranman -a. -Yee "wɛan Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wɛ 'tɛ nɛn

ya'a 'driman 'li 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a. Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a.

⁸Minnun nɛn o wla 'ka yei "bɛ, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn waa dra. Nyirin nɛn waa -tɛa "bɛ, -a da nɛn o 'wɪ "paa -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e 'o Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru, -e 'o 'tɔ srɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji ɛn o cɪ -dan -a bɛ, o man. ⁹Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o tazan -dan nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛlɛ dɪ. Tʊ nɛn 'o 'vale Satan -a o Moizi pa ta wɪ 'vɪ bɛ, ya'a 'tɔ srɔlɛ Satan man dɪ. Yaa 'vɪ 'pian -yrɛ 'nan: «Minsan 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'yɪɛ!»

¹⁰'Pian minnun 'labɛ o 'tɔ srɔman fɛ nɛn wa'a 'tɔa dɪɛ -a man. O -blɔ "taan "le -winun -zʊ. 'Wɪ nɛn e -trɔa 'o 'wulo -ji bɛ, -a da nɛn o 'ta 'wʊla, o 'bɔ 'nan -nyan wɪ nɛn.

¹¹'Wɪ -taa "bɔlɛ o man. Kɔɔ -si -tʊwli "nɛn Kaɛn 'ta 'wʊla "da 'li bɛ, -a da nɛn o -sɔɔnla. ɛn "lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn Balam a drɛ 'li bɛ, -a -tʊwli "nɛn o cɪ -a drɛnan. ɛn o wluan Bali man "le zɪ Kore -a drɛ 'li bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. O -nan -nyan wɪ nɛn.

¹²-Te Zozinɔn 'o cin 'yɪ 'nan, -e 'o fɛ -blɪ 'e cin va bɛ, vɛ -mienun zɪɛ o ya 'o yei. 'Yra 'ka 'o yiɛ man fɛ -blɪnan dɪ. O 'bɔ 'pɔn -ji fɛ nɛn waa -wɛɛman. Wɛɛ -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. Vɛ -mienun zɪɛ o ya "le 'nan laa 'bɛ wla "ji, 'pian 'yɪ 'ka "ji -e 'e 'fɛn dɪ, fulɔ -ciala waa "da. ɛn o ya "nyian "le yiba "nɛn -a ba tʊ 'bɔ, te -a 'blɔ "ka "man "dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O ya "le yiba "nɛn waa 'sʊra bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O -ka "fo. ¹³Waa dra "le zɪ jemɛ 'e 'blɔ -fɔa, -e 'e 'va "tri wɛɛn bei "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Waa dra "le mlɛn crɛn nɛn e 'si 'e 'tɔ -nan bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Klun 'pʊ tiidii 'va nɛn Bali o -nyran "nan 'pla. -A -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii.

¹⁴'Li bɛ Enɔk nɛn Adan klu 'sɔravɪzan 'a bɛ, e minnun zɪɛ 'wee 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Minsan -taa 'o 'vale 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga 'kpa -a, ¹⁵-e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'ba. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o drɛ wɪ cɪ -wɪdɪ "bɛ -wɛ, 'wɪnun nɛn waa drɛ "va 'zia -wɪdɪ 'lee 'wɪnun nɛn waa 'vɪ "va 'zia -wɪdɪ "bɛ -a man.»

¹⁶Minnun zɪɛ o cɪ 'ka 'li 'sɔlɛ dɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "o man bɛ, o wunwun "ve "da. O 'ta 'wʊla 'o 'ci 'sɔ winun -wɪdɪ "da. Wei -dandan a o 'le, ɛn o minnun see "paaman wei 'nɔnnɔn 'a, te o o -ble.

Te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa dɪ!

¹⁷ 'An beenun, 'wɪnun nɛn -kaa san Zozi Crizi -le 'pasianɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji. ¹⁸ Waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan: «Tɔ -fɔla "da "ji bɛ, Bali sɛɛ wɔnɔn -kɔan. O 'ta wo 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun 'wɪdɪ -sru.»

¹⁹ Minnun zɪɛ -wɛɛ Zozinɔn "cɛan 'e cin man. 'O 'bɔ 'wulo -ji 'wɪnun da nɛn o 'ta wɔla, Bali lei 'ka -wɔ "fo "dɪ.

²⁰ 'Pian 'an beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e 'si Bali 'bɔ 'va, ɛn ka yi -tɛra "da "bɛ, 'ka 'pa 'ka cin va -a -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ! 'Ka Bali trɔ 'ba Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a! ²¹ Bali 'ka ye "yi, 'ka 'fɔ 'ka lɛadɪ "man! -Kaa san Zozi Crizi -kaa nyrinda 'si, 'ka yiɛ 'trɔa "da "trilii, -e tɔ nɛn e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -cɛɛ bɛ, 'e bɔ.

²² Minnun nɛn 'o 'ci -fɔɔdɪ 'sia bɛ, 'ka o nyrinda 'si! ²³ ɛn "nyian min -mienun a bɛ, o drɛ wɪ o 'pla Bali -le tin 'badɪ wlu. 'Ka o 'si 'wɪ 'ji, "tɔgɔ 'o 'kɔ 'tɛ 'va! ɛn "nyian min -mienun a bɛ, 'ka o nyrinda 'si! 'Pian 'ka "klan Bali lɔ! -Wee "tri "nɛn -wɔ "bɛ, te 'ka 'pɛ wɔ "va "dɪ!

²⁴ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -kɔlaman 'e yiɛ 'tɔdɪ -a 'ka 'va, -e 'ka vɪɛ 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -kɔlaman e -ko 'kaa, -e 'ka -yee -dan ci yɪ, te 'tɔ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ, te ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ.

²⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E ya 'e 'tɔwli, ɛn -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a. -Kaa san Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, 'tɔ -dan a -yee vɛ -a, ɛn mingɔnnɛn -blɪdɪ a -yee vɛ -a, ɛn 'plɛblɛ a -yee vɛ -a, ɛn -kɔladɪ a -yee vɛ -a. -A pou sianan 'li 'e 'cɛn, -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, zɪ Bali cɪ zɪɛ, ɛn e -fo -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Wɪnun nɛn Zozi -a -nan kɔɔn Zan lɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ Apokalis

¹ 'Wɪnun nɛn Bali -a ta 'bɔla Zozi Crizi lɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. 'Wɪnun zɪɛ Bali -a ta bɔla -yrɛ 'nan -e 'wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ bɛ, Zozi 'e -kɔɔn 'e 'sunɔn lɛ. -Yɛɛ "wɛan nɛn Zozi 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ 'pa 'sia 'e 'suzan Zan -va, ɛn yaa -a -nan kɔɔn -yrɛ.

² 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a ta 'bɔla Zozi lɛ, ɛn Zozi -a -nan kɔɔn Zan lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn Zan -a 'sinan 'pa 'fluba 'gʊɛ -a -ji. ³ Min nɛn e 'fluba 'gʊɛ -a ta ve bɛ, Bali -le -fɛa a "man. ɛn minnɔn nɛn 'o "trɔɛn -tɔa -a -ji wɪ lɛ, waa "paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da "bɛ, Bali -le -fɛa a o man. Minnɔn zɪɛ 'o 'ci 'e "nran, kɔɔ 'wɪnun nɛn Zozi -a -nan kɔɔn bɛ -a drɛdɪ tʊ 'bɔ 'kogo.

Zan Zoziɔn 'tɔ 'bʊ

⁴ 'An 'bɔ Zan, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'ka -leglizi 'sɔravli "nɛn Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'cɛɛ. Bali a -nan tʊ pɛɛnɔn man, e ya -nan 'li 'e 'cɛn, ɛn e -taa.

'E 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ɛn "nyian bɛ, lei 'sɔravli "nɛn Bali -le mingɔnnɛn pɛin 'lɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn. 'O 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ⁵ ɛn "nyian bɛ, Zozi Crizi 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪzan -a, ya'a 'wɪ ve 'wlu 'a dɪ. ɛn -yɛɛ cɪ min nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va 'e tɛdɛ bɛ -a, ɛn -yɛɛ mingɔnnɛnnun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ o "paala.

Zozi Crizi -kaa ye "yi. E wɪ "man ɛn minnɔn -a -tɛ, 'nan -e -a nyɛn 'e -kaa 'sʊ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. ⁶ E -kaa drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛda 'nɔn 'a. E -kaa drɛ Bali -pannɔn 'a, 'nan -e -kaa 'e "tɪ Bali 'su. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Zozi 'le vɛ -a, ɛn 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

⁷ 'Ka drɛ "yi! Zozi Crizi -taa "nyian 'e 'pee. E -taala "lolu -koei "da, ɛn minnɔn pɛɛnɔn -a ye. Minnɔn 'bɔ nɛn o -tin 'wɔ -a 'sɛan da o, "o "ye "nyian. Yi zɪɛ -a da bɛ, 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnɔn -wɔɔdɪ "siala "klan -dan 'lɔ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn, Amɛn!

⁸ Minsan Bali 'e 'nan, 'yɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn 'yɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'sran -nan "a. 'E ya -nan tʊ pɛɛnɔn man, 'e ya -nan

'li 'e 'cɛn, ɛn 'e -taa. 'Yɛɛ cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -a.

Zozi 'e 'fli kɔɔn Zan lɛ

⁹ 'An 'bɔ Zan nɛn 'ka "bʊl Zoziɔn 'tʊ -a bɛ, an ya 'an yra yɪnan "le 'cee 'wɪ 'zʊ. An ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a "le 'cee 'wɪ 'zʊ. Zozi "paa 'an 'va, -yee "wɛan nɛn an -pɔan "sɔa 'wɪnun -ji "le 'cee 'wɪ 'zʊ. An -tɔ Bali -le 'wɪ -sru, ɛn an -tɔ 'wɪnun nɛn Zozi -a -ci 'si 'mɛn bɛ -a da, -yee "wɛan nɛn minnɔn 'an 'kun, ɛn o -kʊ 'maan 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Patmo bɛ -a da. ¹⁰ -Kaa san -le yi da nɛn Bali lei -sɛn 'an da, ɛn an wei -tʊ 'man 'an koda. E wɪ 'plɛblɛ "le 'bei 'le 'wɪ 'zʊ. ¹¹ Wei zɪɛ e 'nan: «'Wɪnun nɛn yia -nan ye bɛ, 'i crɛn -tɛ 'fluba da, -e 'i 'pa 'sia -leglizi 'sɔravli 'gʊɛ -wɪɛ. Efɛz -leglizi a -tʊ, ɛn Simiri -leglizi a -tʊ, ɛn Pɛrgami -leglizi a -tʊ, ɛn Tiatire -leglizi a -tʊ, ɛn Sardo -leglizi a -tʊ, ɛn Filadɛfi -leglizi a -tʊ, ɛn Laodize -leglizi a -tʊ, o lɛ nɛn 'i 'fluba zɪɛ -a 'pa 'sia.»

¹² -A -nan nɛn 'an 'man lila 'nan -e 'an min nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ -a yɪ. Zi 'an 'man lila bɛ, an -kannɛn -tɔra "davɛ 'yɪ 'sɔravli. O ya 'o drɛdɪ -siga -a. ¹³ -Kannɛn -tɔra "davɛ zɪɛ o yei "bɛ, an fɛ -tʊ 'yɪ. E ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zʊ. Sɔ -gblɔ nɛn 'e wɔdɪ "da, ɛn -tɪɛn 'kɔlɛ nɛn 'e drɛdɪ -siga -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɔ 'e kugu da. ¹⁴ -A -wulo "jɛ "a 'fuvu "le 'nanwɛ luv "le 'wɪ 'zʊ. E ya 'fuvu 'yɪyɪ. ɛn -a yɪɛ "bia "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zʊ. ¹⁵ ɛn -a cɛin "fli "nɛn 'e 'wlu bɛ, o "bia "le -bulalɛ nɛn waa 'wɔ 'tɛ 'a ɛn e 'man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ɛn -a wei -klunman "le 'yi -dan 'bɛ cɪ -sennan -klo -ji. ¹⁶ ɛn mlɛn crɛn 'sɔravli "a -a -pɛ "yi 'lɔ. Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man ɛn -a 'lɛ a -pɛ "fli "da bɛ, e ya -a 'le. ɛn -a yra "bia "le yidɛ 'bɛ cɪ 'binan 'plɛblɛ 'kpa.

¹⁷ Zi an min zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn an -tria "wlu. An 'sɔra "ji "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ "yi 'pla 'an da, ɛn e 'mɛn 'nan: «Te "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'sran -nan "a. ¹⁸ Mɛɛn 'belidɪ -nɔan "min lɛ. An -ka ɛn an fuv, 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an yɪɛ a "man 'li 'trilii. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnɔn wluan -kanɔn 'va. ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnɔn 'si -yremo fla.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wɪnun nɛn yia 'yɪ bɛ, 'i crɛn -tɛ. -A -mienun a drɛnan 'va, ɛn -a -mienun -taa "drɛlɛ. ²⁰ I mlɛn crɛn 'sɔravli 'yɪ 'an 'pɛ

"yi 'lɔ, ɛn i-kannɛn-trɔa "dave nɛn-siga-a bɛ -a 'yi 'sɔravli. 'Wɪnɪn zɪɛ -a -ci nɛn 'gʊ, mɛn crɛn 'sɔravli "bɛ, -wɛɛ cɪ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o 'sɔravli "nɛn 'o yiɛ -tɔa -leglizɪ 'sɔravli 'bɔ 'va bɛ waa. ɛn -kannɛn-trɔa "dave 'sɔravli "bɛ -leglizɪ 'sɔravli 'bɔ nɛn.»

2

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Efɛz 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Efɛz -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

'An 'pɛ 'yi 'lɔ nɛn mɛn crɛn 'sɔravli "cɪ, ɛn 'mɛn 'ta 'wɔla -kannɛn-trɔa "dave nɛn -siga-a bɛ -a yei. 'An 'bɔ "e 'nan:

² 'Ka Zozinɔn nɛn Efɛz bɛ, an 'ka drɛ wɪnɪn -tɔa, ɛn 'ka 'fli nɛn kaa -nɔan 'mɛn 'nyranman -ji 'plɛblɛ bɛ, maan -tɔa. ɛn 'ka yiɛ nɛn ka -tɔala 'wɪ da bɛ, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan 'ka 'vale min -wɪdɪnɪn -a ka'a 'sɔala dɪ. Minnɪn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan Zozi 'le 'pasianɔn nɛn 'waa, te o 'ka 'a dɪɛ, ka o -nanjɛn ɛn kaa -tɔ 'nan 'wɪnɔn nɛn waa. ³ Maan -tɔa 'nan 'ka yiɛ -tɔala 'wɪ da, ɛn 'mɛn "wɛan 'ka yra 'yi, 'pian 'ka 'pɛ 'ka plɔblɛ dɪ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa drɛ "yi "bɛ, maan -tɔa, 'pian 'wɪ 'tʊ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'an yɪdɪ "yi "tɛdɛ nɛn 'ka 'ji bɛ, 'ka 'pɛ plɔ "man. ⁵ 'Cɛɛ 'an yɪdɪ "yi "tɛdɛ te ka drɛ 'an -srɪnɔn 'a 'e 'trɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'wɪ "yi "nɛn kaa drɛ 'e tɛdɛ bɛ 'ka drɛdɪ 'sia "nyian! -Te ka'a drɛɛ dɪɛ, an "lo 'ka 'va -e 'an 'cɛɛ -kannɛn-trɔa "dave 'si 'an man -kɔɔbli. ⁶ 'Wɪ nɛn kaa dra "nyian "yi "bɛ, -nyrɛn 'gʊ, 'wɪnɪn nɛn Nikolai -srɪnɔn -a dra bɛ, -a 'wɪ "naan 'ka man "le zɪ -a 'wɪ "naan 'an man bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ.

⁷ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wɪlo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wɪlo 'bɔla "va "bɛ, yiba "nɛn e 'belɪdɪ -nɔan "min lɛ bɛ, maan 'blɔ -nɔan -a san lɛ -e 'e -blɪ. Yiba zɪɛ e ya 'e 'tɔdɪ Bali -le fei.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Simiri 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

⁸ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Simiri -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. An -ka ɛn an fuɔ. 'An 'bɔ "e 'nan:

⁹ 'Ka Zozinɔn nɛn Simiri bɛ, 'ka yra nɛn ka cɪ -a yɪnan bɛ, maan -tɔa. ɛn 'yalɛ nɛn e 'ka 'tɛ bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan ka ya fɛnɔn 'a. Zuif 'nɔn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan 'o ya Bali -le minnɪn -a bɛ, 'wɪnɪn nɛn waa ve 'ka man -wɪdɪ "bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, o 'ka Bali -le minnɪn -a dɪ. O ya Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, -yɛɛ minnɪn -a. ¹⁰ Yra yɪdɪnɪn nɛn o -taa "bɔlɛ "nyian 'ka man bɛ, te 'ka "klan -wɔ "dɪ! Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, yaa dra -e 'o 'ka 'va min -mienun -fɔ -pʊ 'kuin. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'cɛɛ yi -tɛradɪ 'an da -nanjɛn. ɛn "nyian bɛ minnɪn 'tɛ "paa 'ka da yi -fu. -Te 'ka 'va min -mienun -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji oo, te 'ka yi -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔ "fo "dɪ! -Te kaa drɛ zɪɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan 'cɛɛ 'ka -kopa 'a.

¹¹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wɪlo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wɪlo 'bɔla "va "bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yɛɛ vɛ -a. -Yɛɛ cɪ 'nan -a san 'ka -ka "flizan 'wɔ dɪ.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pɛrgami 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹² «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Pɛrgami -leglizɪ -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man ɛn -a 'lɛ a -pɛ "fli "da bɛ, 'an 'lɔ nɛn e cɪ. 'An 'bɔ "e 'nan:

¹³ 'Ka Zozinɔn nɛn Pɛrgami bɛ, ka -nyɛanla 'fla nɛn Bali 'nanmanzan Satan mingɔnnɛn -ble "da "bɛ -a da. 'Pian 'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ -e 'ka 'si 'an -sru "dɪ. Maan -tɔa zɪɛ. Antipa nɛn 'an -srɪzan 'plɛblɛ 'a bɛ, minnɪn -a -tɛ 'ka 'va nun, 'pian ka'a yi -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔlɛ dɪ.

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa drɛ "yi, 'pian 'wɪ 'tʊ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'wɪnɪn nɛn Balam -a paa minnɪn ji 'li bɛ, min -mienun a -a drɛnan "nyian 'cɛɛ -leglizɪ -ji. -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, -si nɛn kɔ Izraɛl 'nɔn 'o 'cɪla "da -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, Balam -a kɔɔn Balak lɛ, ɛn Balak -a kɔɔn -wɪɛ, -A -nan nɛn Izraɛl 'nɔn -yʊ -pan wɪ -bɪdɪ 'sia, ɛn o nyinnandɪ 'sia

li 'lee 'kønnen -a te wa'a 'o cin 'palē dī.
 15 'Wī 'tōwli zīē, -a 'bō nēn Nikolai -srunōn
 cī -a drēnan, ēn min -mienun a 'ka 'va te
 o ya 'wī zīē -a -sru. 16 'Ka 'si 'wī 'wli dī
 zīē -a drē dī man! -Te ka'a 'silē -a drē dī
 man dīē, an 'lō 'ka 'va -e 'an 'wī 'nēn -kōōn
 "minnun nēn o cī 'wī zīē -a drēnan bē -wlē.
 Sēn nēn 'an 'le 'gūē, -a 'bō 'a nēn maan dra.

17 Min nēn 'wī man "trōēn "cī -a -wulo
 -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan
 Zozinōn lē bē -a san 'e man. Min nēn e 'ta
 'wōla 'wīnun zīē -a da ēn -a -wulo 'bōla "va
 "bē, -blifē nēn e ya laji, waa laabo mannen
 bē, maan -nōan -yrē. En "nyian bē, an -kōlē
 'fuvu -nōan -yrē. -Kōlē zīē -a da nēn min
 'bō 'tō 'trē -kōōn 'e 'crēn -tē dī. 'Tō zīē -a 'bō
 'tōwli 'bē -tōa, min pee 'ka -a tōa "fo "dī.»

*'Wī nēn Zozi -a 'vī Tiatire 'nōn 'le vē -a bē
 -nyrēn 'gū*

18 «'Wī 'gūē 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le
 'pasiāzan nēn Tiatire -leglizi -ji bē -yrē. 'I
 crēn -tē 'nan:

Mēēn cī Bali -pī -a, ēn 'an yīē 'bē "bia "le
 'tē 'le 'wī 'zū, ēn 'an 'cēin -man 'bē "bia "le
 -siga -le 'wī 'zū. 'An 'bō "e 'nan:

19 'Ka Zozinōn nēn Tiatire bē, an 'ka drē
 wīnun -tōa, ēn 'cēē 'an yī dī "yī "bē, maan -
 tōa. En 'cēē yī -tēradī 'an da bē, maan -tōa.
 En 'cēē 'nyranman nēn kaa "paa 'mēn bē,
 maan -tōa. En 'ka yīē nēn kaa -tōala 'wī da
 bē, maan -tōa. En maan -tōa "nyian 'nan,
 'wī "yīnun nēn ka cī -a drēnan 'e 'fōla "da
 'gūē, -a "kaga "mlīan -a tēdē vē da.

20 'Wī pēēnōn nēn kaa drē "yī "bē, maan
 -tōa, 'pīan 'wī 'tō a 'an 'ji -e 'an 'plā 'cēē.
 'Wī zīē -nyrēn 'nan, līmōn nēn waa laabo
 Zezabēl bē, ka'a -si tōa -yrō "dī. Yaa vē 'e
 'fīlī man 'nan Bali 'lewei vīzan nēn 'yaa.
 'Pīan -yēē 'wī "paadī -a -maan minnun
 nēn 'cēē -leglizi -ji bē, o 'wī 'wli dī "drē dī
 'sia. O -yū -panwī -blī dī 'sia, ēn o nyīn-
 nandī 'sia lī 'lee 'kønnēn -a te wa'a 'o cin
 'palē dī. 21 An tū -nōn -yrē 'nan -e 'e 'si 'wī
 'wli dī zīē -a drē dī man. 'Pīan ya'a 'wīlē
 "man -e 'e 'si 'e drē wī -wli dī zīē -a man "fo
 "dī. 22 -Yēē "wēan an "ta -a nyīanla -saa
 nēn min 'e yra yē "da "kaga "bē -a da. En
 "nyian bē, an 'wī "nēn -kōōnman minnun
 nēn o 'si 'an -sru ēn o sōōnla -a -sru "bē
 -wlē. 'Pīan -tē o 'si 'o drē wī -wli dī nun
 man bē, ma'an dra dī. 23 An Zezabēl -le
 'nēnnun -tēēman. Kōō zī min -tū 'wī drē
 bē, -a "nēn "fē nēn maan -nōan -a san lē.

Maan dra zīē -e -leglizi 'nōn pēēnōn 'o -tō
 'nan, an min cī wī -tōa 'e pēēnōn.

24 Maan -tōa 'nan, Zozinōn -mienun a
 Tiatire bē, wa'a -sōōnlaē 'wī "paadī -wli dī
 zīē -a -sru "dī. En wa'a -wēlē 'nan Satan
 -le 'wīnun nēn minnun -a "siala 'wī -dan
 a bē, 'o -tōa "dī. 'Ka Zozinōn zīē, 'ka lē nēn
 an cī 'wī 'gūē -a vīnan. An 'ka 'an 'tō dī 'ka
 man -sa -a 'nan 'an 'wī 'pee "paa "da 'cēē
 -e 'ka drē dī. 25 'Pīan 'wīnun nēn kaa -tōa
 'va bē, -a da nēn 'ka yīē -trōa -trilīi, -e 'mēn
 'lō dī 'e bō.

26 Min nēn e 'ta 'wōla 'an 'cī 'sō wīnun
 da -trilīi ēn e 'bō -a 'le 'srannan "bē, -yēē cī
 min nēn -a 'wulo 'bōla "va "bē, -a. Min zīē
 an 'trēda 'lēglōn pēēnōn 'pēba wō -yrō, -yēē
 "paala.

27 «En -bulalē "tonyrin -a nēn
 e -va -ble 'lēglōnnun zīē o da.

E o -wiiman "le zī -pō -wīa "bē -yēē 'wī 'zū.»

28 'An "tī 'bē 'plēblē zīē -a -nōn 'mēn, ēn an
 min zīē -yēē -nōan "nyian. En "nyian bē,
 an bodrun mlēn crēn -nōan -yrē.

29 Min nēn 'wī man "trōēn "cī -a -wulo
 -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan
 Zozinōn lē bē, -a san 'e man.»

3

*'Wī nēn Zozi -a 'vī Sardo 'nōn 'le vē -a bē -
 -nyrēn 'gū*

1 «'Wī 'gūē 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le
 'pasiāzan nēn Sardo -leglizi -ji bē -yrē. 'I
 crēn -tē 'nan:

'An 'lō nēn Bali lei 'sōravli "cī, ēn 'an 'lō
 nēn mlēn crēn 'sōravli "cī. 'An 'bō "e 'nan:

'Ka Zozinōn nēn Sardo bē, an 'ka drē
 wīnun -tōa. 'Ka 'tō "wē 'nan 'belī dī a 'ka
 'lō, 'pīan -a tīglī da bē ka ya 'ka 'kadī. 2 'Ka
 drē "yī, "tōgō ka -kaala 'nan "fo! Ka 'wī
 "wēnwēnnēn -mienun dra bē, e ya 'an
 'cī 'sō wīnun yra man, 'wīnun zīē -a -sru
 "nēn 'ka 'kōla, "tōgō 'ka -kaala 'nan "fo!
 Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, zī an 'ka
 drē wīnun -nanjēēn bē, maan 'yī 'nan ya'a
 'sōlē 'an "tī "lē dī. 3 Bali -le 'wīnun nēn kaa
 'man bē, 'ka 'cī "nrōn "da, ēn 'wīnun nēn
 waa paa 'ka 'ji "da "bē, 'ka 'cī "nrōn "da!
 'Wīnun zīē -a -cin 'e 'fōla 'ka 'ji -e 'ka 'si 'wī
 'wli dī "drē dī man. -Te ka'a 'wī zīē -a manlē
 "yī "dī, ēn ka -fū yī -tēnan bē, an bōa 'ka
 man kligli, "le zī crīnzān -taa "min va bē
 -yēē 'wī 'zū. 'Ka drē "yī, kōō tū nēn an -taa
 "man "bē ka'a tōa dī.

4 Maan -tɔa 'nan, Zozinɔn -mienun a Sardo bɛ, wa'a 'o 'fli "tri "tɔlɛ Bali 'lɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn Bali -taa sɔ 'fuvu wɔlɛ o da, -e 'kɔ 'ta wɔla waa. -A -nɔan da nɛn -e Bali 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ -wɪɛ. 5 Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnun zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, sɔ 'fuvu zɪɛ -a 'bɔ nɛn e -taa -a wɔlɛ. ɛn "nyian bɛ, min zɪɛ -a 'tɔ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le min 'beli 'fluba 'ji bɛ, ma'an fuiman "fo "dɪ. 'Pian maan ve 'an "tɪ 'lee 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wɪɛ 'nan, 'mɛn min nɛn.

6 Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Filadɛfi 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

7 «'Wɪ 'gɔvɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Filadɛfi -leglizi -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

'An 'bɔ 'gɔvɛ, an ya 'saun, ɛn an ya tɪglɪ. 'An 'lɔ nɛn David -le -lagle cɪ, -a -ci nɛn 'nan mɛɛn Bali -le mingɔnnɛn trɛ "paala. -Te maan 'lɛ 'sɔ bɛ, min pee 'ka 'kɔlaman -a 'lɛ wɔdɪ -a dɪ. ɛn -te maan -fɔ -ji bɛ, min pee 'ka 'kɔlaman -a 'lɛ 'sɔdɪ -a dɪ. 'An 'bɔ 'e 'nan:

8 'Ka Zozinɔn nɛn Filadɛfi bɛ, an 'ka drɛ wɪnun -tɔa. Maan -tɔa 'nan, minnun yɪɛ 'ka 'naan 'ka man dɪ, 'pian ka 'ta 'wɔla 'an wei da, ɛn ka'a 'silɛ 'an -sru "dɪ. -Yee "wɛan an -kpɛɪn 'lɛ 'sɔ 'cɛɛ. -Kpɛɪn zɪɛ min pee 'ka 'kɔlaman -a 'lɛ wɔdɪ -a dɪ. 9 'Wɪ nɛn an -taa -a drɛlɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ. Zuif 'nɔn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan, 'o ya Bali -le minnun -a, te o 'ka 'a dɪɛ, 'wlunɔn nɛn waa. Kɔɔ Bali 'nanmanzan nɛn Satan -a bɛ, -a -srɛnɔn nɛn waa. Minnun zɪɛ an -taa "tɔlɛ o man -sa -a 'nan 'o "po -sɔɔn 'ka 'wɪlɪ, -e 'o -tɔ 'nan an 'ka ye "yi. 10 'Ka 'pɛ 'ka plɔlɛ dɪ, 'wɪnun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ ka 'ta 'wɔla "da. -Yee "wɛan yra yɪdɪ -dan nɛn e -taa "bɔlɛ 'trɛdanɔn man bɛ, 'an yɪɛ -tɔa 'ka 'va. Yra yɪdɪ zɪɛ an -taa "a 'trɛda 'nan -e 'an o drɛ wɪnun -nanjɛn.

11 -A -nan 'ka "nyian mɔan dɪ, te an "ta 'lɔ. 'Wɪnun nɛn kaa -tɔa 'va bɛ, 'ka yɪɛ -trɔa "da. 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka -kopa 'e -fɔ 'ka 'lɔ, "tɔgɔ 'e drɛ min pee -le vɛ -a. 12 Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnun zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, maan dra 'kɔladrɛn 'a 'an "tɪ Bali -le 'kuin. 'Kɔn zɪɛ -a -ji nɛn e -fo 'li "fo. 'An "tɪ Bali 'tɔ nɛn maan crɛn -tɛa min zɪɛ

-a man. ɛn 'an "tɪ Bali -le 'fla 'tɔ nɛn maan crɛn -tɛa "nyian "man. 'Fla zɪɛ Zeruzalɛm -trɛ nɛn e "sia 'an "tɪ Bali "srɔn "laji bɛ -nyrɛn. ɛn "nyian bɛ, 'an 'tɔ -trɛ nɛn 'an man 'gɔvɛ, -a 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛa min zɪɛ -a man.

13 Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Laodize 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gɔ

14 «'Wɪ 'gɔvɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Laodize -leglizi -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cɪ Amɛn -a. Mɛɛn cɪ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a -nan yɪzan tɪglɪ 'a, ɛn ma'an 'wɪ 've 'wɪlɪ 'a dɪ. Bali cɪla 'an 'va ɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ. 'An 'bɔ 'e 'nan:

15 'Ka Zozinɔn nɛn Laodize bɛ, an 'ka drɛ wɪnun -tɔa. Maan -tɔa 'nan, ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'ji 'plɛblɛ dɪ, ɛn ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'ji 'ka tɔadɪ dɪ. Ka -kɔan paan 'pɛ -tɔ da.

16 'Pian ka ya -a yei, -yee "wɛan an "ta 'ka -pian 'an -sru. 17 'Ka 'fli "siala fɛnɔn 'a. Kaa ve 'ka 'fli man 'nan, fɛ a 'kɔ 'lɔ, kɔ 'ka "nyian fɛ pee -va dɪ. Ka'a -ci tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn ka 'wɪ zɪɛ -a ve. -A tɪglɪ da bɛ, -pɛ nɛn ka cɪ -ji bɛ, e ya -wɪdɪ "fo. 'Yalɛ 'ka 'tɛ, 'ka yɪɛ a 'e 'wɪdɪ, ɛn ka ya 'ka plɔdɪ.

18 -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -siga nɛn o -yee 'kpa -nanjɛn 'tɛ 'va bɛ, 'ka 'ta -a 'lɔ 'an 'lɔ. -Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ka -taa "drɛlɛ fɛnɔn tɪglɪ 'a. ɛn "nyian bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta sɔ 'fuvu 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka wɔ 'ka da. -Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'yra -taa 'silɛ 'ka yɪɛ man. ɛn "nyian bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta yɪɛ 'yilɛ 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka -sɛn 'ka yɪɛ -goei -e 'ka -kɔla 'fɛnan yɪdɪ -a.

19 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn an o ye "yi "bɛ, an 'wɪ "paala -wɪɛ, ɛn an 'wɪ 'tɔdɪ "paaman o ji sɔnba "a. -Yee "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'tɔ 'mɛn 'wɪ 'ji 'plɛblɛ. 20 Maan nɛn, 'an -tɔdɪ 'cɛɛ 'kɔn -yrɛ "nɛn 'gɔ. An ya -a -tɛnan 'ka da. Min nɛn yaan wei 'man ɛn e 'kɔn 'lɛ 'sɔ 'mɛn bɛ, an -wɪlamlan -a san -le 'kuin -e 'kɔ fɛnɔn -blɪ -a 'e cin va.

21 Zɪ an 'wɪ pɛɛnɔn drɛ, ɛn 'an 'wulo 'bɔla "va "bɛ, -a -nan nɛn 'an "tɪ Bali 'an 'nyran 'e "srɔn 'yee mingɔnnɛn pɛɪn -da. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnun zɪɛ -a da ɛn -a -wulo

'bɔla "va "bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'an 'bɔ
"nyian "an "dra -a san lɛ. Maan -nyɛanla
'an "srɔn 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da.

²² Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo
-man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei ci -a vɪnan
Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man.»

4

Fɛnun pɛɛnɔn nɛn laji bɛ o Bali bɔa

¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a tin 'badɪ man 'mɛn
bɛ, ɛn an fɛ pɛe yɪdɪ 'sia "nyian. An -kpɛin
"tu 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ laji. Wei nɛn maan 'man
paan 'e tɛdɛ 'plɛblɛ "le 'bei 'le 'wɪ 'zɔ bɛ, e
wɪ "nyian. E 'nan: «'I 'ta 'an 'va lou 'gɔ!
'Wɪnɔn nɛn o -taa "drɛlɛ "bɛ -sru "bɛ -e 'an
-nan -kɔɔn 'yɪɛ.» ² 'Nun tɔɔn Bali lei -sɛn 'an
da, ɛn an mingɔnnɛn pɛin -tu 'yɪ laji. Bali
a 'e -nyrandɪ "da. ³ E "bia -nyrannyran,
ɛn -a crɛn 'bɔ a fɛnyian 'e -ciala "da. -Yee
mingɔnnɛn pɛin zɪɛ -pɔblɛn a 'e 'sɔdɪ "ta lou
te e "bia. -Pɔblɛn zɪɛ -a crɛn a fɛnyian 'e -
ciala "da. ⁴ Mingɔnnɛn pɛin zɪɛ e ya 'e 'si
-fɔdɪ mingɔnnɛn pɛin -yɔ -tu 'wlɛ sinjɛn -a.
Mingɔnnɛn pɛinnun zɪɛ min cejenun yra 'o
-nyrandɪ "da, te sɔ 'fuvu a o pɛɛnɔn da. -Siga
kle "a o pɛɛnɔn 'wulo -man. ⁵ Mingɔnnɛn
pɛin zɪɛ laa 'wlei -wlei -fɔdɪ "sia "va 'zia te
e -ko -pɛ pɛɛnɔn da, te laa -paan "we. ɛn -
kannɛn -pɔ 'sɔravli "nɛn o "bia 'plɛblɛ 'kpa
bɛ, o ya 'o -trɔadɪ -a 'lɛ. Lei 'sɔravli "nɛn Bali
lei 'saun 'a bɛ -nyrɛn. ⁶ Mingɔnnɛn pɛin zɪɛ
-a 'lɛ bɛ, jemie a -nan. E ya 'e siadɪ "da.

ɛn pɛin 'bɔ zɪɛ -a "srɔn -e 'e si -fɔ "da "bɛ,
fɛnun sinjɛn a 'o -tɔɔdɪ -nan. O yɪɛ a "kaga,
ɛn e ya o fɛ pɛɛnɔn 'nan. ⁷ Fɛnun zɪɛ -a -tu a
"le -jra -le 'wɪ 'zɔ, ɛn -a -tu a "le tri -kɔnnɛn -
le 'wɪ 'zɔ, ɛn -a -tu yra a "le blamin -le 'wɪ 'zɔ,
ɛn -a -tu a "le kɔɛbo -le 'wɪ 'zɔ. "Loman zɪɛ
e ya 'sɔnan. ⁸ Fɛnun zɪɛ o -pɛ "jɛ "a 'shɛɛdɔ,
'shɛɛdɔ 'o pɛɛnɔn. Yɪɛ "kaga "a o -pɛ "jɛ "ta
lou, ɛn -a -mie a o -pɛ "jɛ 'wlu. Wa'a 'flian
"dre -fɔdɪ -a dɪ. Bodrun funnin te o "dre -
fɔa, waa -fɔa 'nan:

«Minsan Bali a 'saun 'saun 'saun.

-Yɛɛ ci 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a.

E ya -nan tu pɛɛnɔn man,

e ya -nan 'li 'e 'cɛn, ɛn e -taa.»

⁹ Fɛnun sinjɛn 'bɔ zɪɛ, "dre "nɛn waa -fɔa "bɛ,
min nɛn -a yɪɛ a "man 'li 'trilii ɛn e ya 'e -
nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, -a 'tɔ nɛn
waa dra -dan, te waa bɔa, te waa muo -fɔa.

¹⁰ -Te o ya "dre zɪɛ -a -fɔnan bɛ, min ceje -
yɔ -tu 'wlɛ sinjɛn bɛ, 'o "po -sɔɔnman min
nɛn -a yɪɛ a "man 'li 'trilii ɛn e ya 'e -nyrandɪ
mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, -a wlu. O 'wee -siga
klenun -sɛanla -a 'lɛ te waa bɔa "drenun -a.
Waa -fɔa 'nan:

¹¹ «'Kɔ 'san, yɪɛ ci 'kɔɛ Bali -a.

Yɪɛ fɛ pɛɛnɔn drɛ,

ɛn fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'gɔɛ,

'i 'ci 'sɔ winun da nɛn i o drɛ.

-Yee "wɛan -a -nɔan da nɛn

-e min 'e 'tɔ -dan 'nɔn 'yɪɛ,

ɛn -a -nɔan da nɛn

-e min 'e 'i bɔ,

ɛn -a -nɔan da nɛn

-e min 'e vɪ 'nan 'plɛblɛ pɛɛnɔn a 'yɪɛ vɛ -a.»

5

Fɛnun pɛɛnɔn nɛn laji bɛ o Bali -le 'bla bɔa

¹ "Bɛ -sru ɛn min nɛn 'e -nyrandɪ
mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, an 'fluba 'tu 'yɪ -a
-pɛ "yɪ 'lɔ. 'Fluba zɪɛ e ya 'e plindɪ, ɛn 'wɪnɔn
a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man bei, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
-ji. ɛn "nyian bɛ, -a -yrɪnan a 'sɔravli. ² -A -
nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, maan
'plɛblɛ 'tu 'yɪ, te e -paanman wei 'plɛblɛ 'ji.
Yaa laabɔ 'nan: «-Tɪɛ ci 'le 'e 'fluba 'gɔɛ -a
baanun "flu -e 'e 'lɛ 'sɔ?» ³ Min 'ka yɪɛ laji
dɪ, ɛn min 'ka yɪɛ 'trɛda dɪ, ɛn min 'ka yɪɛ
'trɛ 'wlu dɪ. Min -tu 'ka yɪɛ -e 'e -kɔla 'e 'fluba
zɪɛ -a "flu -e 'e yɪɛ 'tɔ -ji dɪ. ⁴ 'Wɪ zɪɛ, zɪ maan
-nan 'yɪ bɛ, -a 'wɪ 'nan 'an man, ɛn an -wuɔdɪ
'sia. Kɔɔ min -tu 'ka yɪɛ -e 'e 'fluba zɪɛ -a 'lɛ
'sɔ, -e 'e yɪɛ 'tɔ -ji dɪ. ⁵ -A -nan nɛn min ceje -tu
"e 'mɛn 'nan: «Te 'i 'wuɔ dɪ! -Jra nɛn 'e "sia
Zuda -le kunnin -wulo da bɛ, David kluda
min bɛ -a 'bɔ nɛn. E fɛ pɛɛnɔn klɪ, ɛn 'bɛ nɛn
'gɔɛ 'e -kɔlamann 'fluba 'labɛ -a -yrɪvɛ pɛɛnɔn
"cɛɛndɪ -a -e 'e yɪɛ 'tɔ -ji.»

⁶ ɛn an fɛ -tu 'yɪ, e ya 'e 'tɔdɪ mingɔnnɛn
pɛin 'lɛ. Min cejenun 'lee fɛnun sinjɛn bɛ
waa si -fɔ. Bali -le 'bla nɛn. E ya "le fɛ nɛn
waa -blɔ cɛɛn 'sraga -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -A
'bei a 'sɔravli, ɛn -a yɪɛ a 'sɔravli. Yɪɛ 'sɔravli
zɪɛ Bali lei 'sɔravli "nɛn Bali o 'pa 'sia 'trɛda
fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ, o 'bɔ nɛn. ⁷ 'Bla zɪɛ e pli
min nɛn 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bɛ
-a man, ɛn e 'fluba 'si -a -pɛ "yɪ 'lɔ. ⁸ Zɪ e 'fluba
'bɔ 'si bɛ, 'nun tɔɔn ɛn fɛnun sinjɛn bɛ 'lee
min ceje -yɔ -tu 'wlɛ sinjɛn bɛ, 'o "po sɔɔn
"wlu. "Dre "fɔ "dave nɛn e ya "le -gɔɛdɪ -le

'wɪ 'zʊ bɛ, e ya o pɛɛnɔn 'lɔ. ɛn -siga 'kulɛnɛn nɛn e ya 'e fadɪ -lazigɫɔ -a bɛ, e ya 'nyian o pɛɛnɔn 'lɔ. -Lazigɫɔ zɪɛ minnun nɛn o cɪ Bali -le vɛ -a bɛ, -wee Bali trʊ 'badɪ nɛn. ⁹ -A -nan nɛn o "dre "trɛ -fɔdɪ 'sia. Waa -fɔa 'nan: «-A -nɔan da nɛn i 'fluba 'sia, 'nan -e 'i -a -yrɪvɛnɔn "cɛɛn "man.

Kɔɔ yɪɛ drɛ 'sraga bʊvɛ -a 'lɛglɔn -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'gʊɛ -a -ji minnun man, 'lee minnun nɛn o wei -tʊdʊ pɛɛnɔn -fɔa 'trɛda 'gʊɛ o man. 'I nyɛn nɛn e -sran bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn i o ta pan 'wʊ Bali lɛ.

¹⁰ Yia drɛ zɪɛ ɛn o drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛda 'nɔn 'a, ɛn o drɛ Bali -pannɔn 'a, 'nan -e 'o -kaa "tɪ Bali 'su. -Wɛɛ -taa "mingɔnnɛn -blɪɛ 'trɛda fɛ pɛɛnɔn da.»

¹¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o "kaga 'yɪ. O ya "kaga, blamin 'ka 'kɔlamɔn -e 'e o "nrɔn dɪ. An o 'yɪ mingɔnnɛn pɛɪn "srɔn, o ya fɛnɔn sinjɛn 'lee min cejenun yei. An o wei 'man, ¹² te o "dre -fɔa wei 'plɛblɛ 'ji. Waa -fɔa 'nan:

«Bali -le 'bla nɛn waa -blɔ cɛɛn 'sraga bʊvɛ -a minnun man bɛ,

-a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, 'plɛblɛ a -yrɔ.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, "yɪ pɛɛnɔn 'san nɛn.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn "sia "va.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, -a lɔ nɛn "koe "cɪ.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, 'tɔ bɔdɪ a -yee vɛ -a.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, 'tɔ -dan a -yee vɛ -a.

ɛn -a -nɔan da nɛn minnun -a ve 'nan, 'tɔ "yɪ "vɪdɪ a -yee vɛ -a.»

¹³ ɛn "nyian fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn Bali o drɛ bɛ, an o wei 'man te o "dre -fɔa. -A -mienun a laji, ɛn -a -mienun a 'trɛda, ɛn -a -mienun a 'trɛ 'wlu, ɛn -a -mienun a jemɪɛ -va. Waa -fɔa 'nan:

«Min nɛn 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛɪn -da bɛ, 'lee Bali -le 'bla bɛ, -kaa o 'tɔ "yɪ "vɪ,

ɛn -kaa o 'tɔ bɔ, ɛn -kaa o 'tɔ -dan vɪ, ɛn -kaa vɪ o man 'nan o ya 'plɛblɛ 'li 'trɪlii.»

¹⁴ -A -nan nɛn fɛnɔn sinjɛn bɛ, o wula "man 'nan: «Amɛn!» ɛn min cejenun 'o "po sɔɔn, te waa bɔa.

6

Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛnɔn "cɛɛndɪ 'sia 'man

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'bla 'yɪ, te e ya 'fluba -yrɪvɛ 'sɔravli "bɛ -a tɛdɛ 'cɛnnɔn. Zɪ yaa cɛɛn bɛ, -a -nan nɛn fɛnɔn sinjɛn bɛ, -a tɛdɛ paan 'kpa 'plɛblɛ "le laa -paan 'bɛ wɪ. Yaa 'vɪ fɛ -tʊ lɛ 'nan: «'I 'ta!» ² 'An yɪɛ 'tɔ, ɛn an -sʊ 'fuvu 'yɪ 'tanɔn. Min nɛn -sʊ zɪɛ -a da bɛ, "sa "a -yrɔ. Fɛ pɛɛnɔn 'klɪzɔn nɛn ɛn e "ta -ko "nyian o 'klɪɛ. Bali -siga kle 'wʊ -a -wulo -man.

³ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ "flizɔn cɛɛn bɛ, ɛn fɛnɔn sinjɛn bɛ -a "flizɔn paan. Yaa 'vɪ fɛ -tʊ lɛ 'nan: «'I 'ta!» ⁴ ɛn an -sʊ pee 'yɪ "nyian -tanɔn. E ya 'tɛndɛn "le 'tɛ nyɪn -le 'wɪ 'zʊ. Min nɛn -sʊ zɪɛ -a da bɛ, Bali sɛn -plɔun -nɔn -yrɛ, 'nan -e 'e 'kuli -fɔla 'trɛdanɔn yei. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'o cin -tɛɛ.

⁵ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ yaagazɔn cɛɛn bɛ, ɛn fɛnɔn sinjɛn bɛ -a yaagazɔn paan. Yaa 'vɪ fɛ -tʊ lɛ 'nan: «'I 'ta!» 'An yɪɛ 'tɔ, ɛn an -sʊ tiidii 'yɪ 'tanɔn. -Yee tiidii "a "le 'tɛ -drɛn 'zʊ. Min nɛn -sʊ zɪɛ -a da bɛ, fɛ -kalɪ "vɛ a -yrɔ. ⁶ ɛn an wei -tʊ 'man fɛnɔn sinjɛn bɛ o yei. Yaa 'vɪ 'nan: «'I drɛ -e -blɪfɛnɔn pɛɛnɔn 'flɛ 'e drɛ 'plɛblɛ, 'pɪan 'nyrɔn 'lee -wɛn bɛ, te o 'flɛ 'e 'pa "da "dɪ!»

⁷ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ sinjɛnzɔn cɛɛn bɛ, ɛn fɛnɔn sinjɛn bɛ -a -nyranman paan. Yaa 'vɪ fɛ -tʊ lɛ 'nan: «'I 'ta!» ⁸ 'An yɪɛ 'tɔ, ɛn an -sʊ 'yɪ 'tanɔn. -A crɛn min -tɛa "klan -a. Min nɛn -sʊ zɪɛ -a da bɛ, -a 'tɔ nɛn -ka. -Yremo fla a -a -sru, te e -taa. Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɪɛ 'nan 'o 'trɛ 'fʊɪ 'tʊ da minnun -tɛɛ, kɔɔ e 'trɛ 'bɔ cɛɛn 'e cin man sinjɛn. Waa -mie -tɛɛman sɛn -a, ɛn waa -mie -tɛɛman dra -tɛdɪ -a, ɛn waa -mie -tɛɛman -cɛ -tʊ nɛn e min "saa bɛ -a, ɛn waa -mie -tɛɛman plɔ winun -a.

⁹ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ 'sooluzɔn cɛɛn bɛ, ɛn an min leinun 'yɪ Bali -pan "dave wlu. Minnun nɛn o -tɔ Bali -le 'wɪ -sru 'kpa tɪglɪ minnun yɪɛ man, ɛn minnun o tɛɛ bɛ, o

leinun nen. ¹⁰ Min leinun zɛ, o -paandɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ. O -paanman 'nan: «'Kv 'san, i ya 'saun, ɛn i ya tɪglɪ. Tʊ "cɛn "nɛn i cɪ - a -pɛnnan, -e 'i 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'trɛdanɔn lɛ, 'wɪ nɛn waa drɛ 'kʊɛ bɛ -a man?» ¹¹ Bali sɔ 'fuvu 'wʊ o pɛɛnɔn da, ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan, 'o man -pɛn tian "nyian. Kɔɔ o "blu 'lee o "bʊunun nen o 'nyranman -tʊwli zɛ -a "paa bɛ, minnun -taa "o -tɛɛlɛ "le -wee 'wɪ 'zʊ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka tian 'o cin yɪdɪ dɪ.

¹² Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ 'shɛɛdʊzan cɛɛn bɛ, 'an yɪɛ 'tɔ ɛn an 'trɛ nyɔɔndɪ -dan 'yɪ. Yɪdɛ yra drɛ tiidii "le -cɛ bʊ sɔ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn mlɛn drɛ 'tɛndɛn "le nyɛn -le 'wɪ 'zʊ.

¹³ -A -nan nen mlɛn crɛnnun 'sidɪ 'sia laji te o -tɛɛmlan "tra. O -sɛanla "le 'nan -te fulɔ 'plɛblɛ yiba nyɔɔn -a 'blʊ -sɛanla bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁴ ɛn labli 'sandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn "le 'nan 'fluba nen o cɪ -a 'bunan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Pɔnnun pɛɛnɔn 'lee 'yɪ yei trɛ pɛɛnɔn 'san 'o 'tɔnan.

¹⁵ Zɪ 'trɛ nyɔɔndɪ 'sia bɛ, 'trɛda blamin pɛɛnɔn yɔɔ. -Te e ya mingɔnnɛn a oo, ɛn -te e ya minnun tazan a oo, ɛn -te e ya 'sounjanun tazan a oo, ɛn -te e ya fɛzan a oo, ɛn -te e ya min 'plɛblɛ 'a oo, ɛn -te e ya nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ oo, o pɛɛnɔn yɔɔ 'tredre. O -mie yɔɔ kunun ji, ɛn o -mie yɔɔ pɔnnun yei. ¹⁶ Waa ve pɔnnun 'lee -kɔɛ -dandannun lɛ 'nan: «'Ka 'tɛ 'kv da -e 'kv 'ta 'e 'san, "tɔgɔ min nen 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bɛ 'e 'kv yɪ, ɛn "tɔgɔ Bali -le 'bla 'le nyran -blɪdɪ 'e bɔ 'kv man. ¹⁷ Kɔɔ -wee nyran -blɪ yɪ -dan bɛ, -yɛɛ 'bɔ. Min -tʊ 'ka 'kɔlamɛn -e 'e 'tɔ o 'lɛ dɪ.»

7

Bali 'yee minnun -kɔnnɛn 'pla

¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, an o sinjɛn 'yɪ. -A -tʊ a 'e 'tɔdɪ yɪdɛ wlɛan "nan 'zia, ɛn -a -tʊ a 'e 'tɔdɪ yɪdɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn -a -tʊ a 'e 'tɔdɪ 'trɛda "tre 'zia, ɛn -a -tʊ a 'e 'tɔdɪ 'trɛda lou 'zia. Waa drɛ zɛ 'nan -e fulɔ 'e vɪlɛ 'e "fɛɛn 'trɛda dɪ, ɛn -e fulɔ 'e vɪlɛ 'e "fɛɛn jemie da dɪ, ɛn -e fulɔ 'e vɪlɛ 'e "fɛɛn yiba "tʊwli "man dɪ. ² ɛn Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, maan pee 'yɪ "nyian, te e ya 'sinan yɪdɛ wlɛan "nan 'zia. Bali nen -a yɪɛ a "man "bɛ, -yee fɛ -kɔnnɛn pla "vɛ a -yrɔ. -A -nan nen e paan wei 'plɛblɛ 'ji Bali -le 'pasianɔn sinjɛn bɛ -wɛlɛ, kɔɔ o lɛ nen Bali

'plɛblɛ 'nɔn 'nan 'o 'trɛ 'lee jemie srɛ. ³ E paan -wɛlɛ 'nan: «Te 'ka klɛ tian 'trɛ man dɪ! ɛn te 'ka klɛ tian jemie man dɪ! ɛn te 'ka klɛ tian yibanun man dɪ! 'Ka ta -pɛn, 'kv 'cɛn -kaa "tɪ Bali 'sunɔn -kɔnnɛn pladɪ man 'o yra 'vaa -e 'ka drɛ.»

⁴ -A -nan nen minnun nen Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, o o -kɔnnɛn 'pla Izraɛl kunnin -wulo -tʊdʊ pɛɛnɔn da bɛ, an o "nɛn 'man. O ya min -kpi yaa tʊ 'e 'ta le min -fuba sinjɛn 'wɛlɛ sinjɛn (144.000).

⁵ Zuda -le kunnin -wulo da minnun "nɛn 'nɛn 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Rubɛn -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Gad -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000).

⁶ ɛn Aser -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Nɛfʊtali -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Manase -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000).

⁷ ɛn Simeɔn -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Levi -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Izaka -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000).

⁸ ɛn Zabulɔn -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Zozɛfv -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000),

ɛn Benzamɛn -le vɛ nen 'gʊ,

o ya min -kpi fuda 'fiili (12.000).

'Lɛglɔn -tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji minnun "kaga 'o cin 'yɪ Bali 'lɛ

⁹ "Bɛ -sru ɛn an min "kaga 'kpa 'yɪ. Blamin 'ka 'kɔlamɛn o "nrɔndɪ -a "fo "dɪ. 'Lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn nen 'trɛda 'gʊɛ -a -ji minnun nen waa. ɛn o wei -tʊdʊ pɛɛnɔn nen 'trɛda 'gʊɛ -a -fɔa. O ya 'o 'sɛndɪ mingɔnnɛn pɛin 'lee Bali -le 'bla 'lɛ. Sɔ 'fuvu nen o pɛɛnɔn da ɛn lo 'la a o pɛɛnɔn 'lɔ. ¹⁰ O -paanman wei 'plɛblɛ 'ji 'nan:

«'Kv "tɪ Bali nen

'e -nyrandɪ 'yee mingɔnnɛn pɛin -da bɛ,

'o 'vale 'yee 'bla 'a

-wɛɛ -maan kv 'si 'wɪ 'ji.»

11 -A -nan nen Bali -le 'pasianon pɛɛnon nen laji bɛ, 'lee min cejenun, 'lee fɛnun sinjen bɛ, o mingonnen pɛin zɪɛ -a si -fɔ. O pɛɛnon 'ta "blulea mingonnen pɛin zɪɛ -a 'le en o Bali 'bɔ. 12 Waa 'vɪ 'nan:

«'Wɪ tɪglɪ nɛn.

'Kv "tɪ Bali bɛ,

kvi 'tɔ "yi "ve,

en kvi 'tɔ -dan ve,

en kv 'yie 'wɪ 'tɔdɪ ve,

en kvi muo -fɔa,

en kvi 'tɔ bɔa,

en kva ve 'nan

'plɛblɛ 'lee -kɔladɪ a 'yie vɛ -a 'li 'trilii.

Amen!»

13 -A -nan nen min ceje -tv 'wɪ laabv 'an 'lɔ. Yaa laabv 'nan: «Minnun nen sɔ 'fuvu 'ji 'labɛ, -tunun nen waa? En o "sia nyin zia?»

14 En maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An 'san, ma'an 'kɔlaman -e 'an -tɔ dɪ, 'pian 'i 'bɔ yia -tɔa. 'I yra 'si, 'i vɪ 'mɛn!»

En e 'nan 'mɛn 'nan: «Minnun nen o "sia 'o yra ynan -dan bɛ o nɛn. Bali -le 'bla nyen -wee sɔ ci 'bɔla. 15 -Yee "wɛan nen o ya 'o 'sɛndɪ Bali -le mingonnen pɛin 'lɛ, te o Bali "sua bodrun, funnin -yee 'kuin. Bali nen 'e -nyrandɪ pɛin zɪɛ -a da bɛ, 'e yie -tɔa "o va. 16 Dra 'ka "nyian o tɛa dɪ, en 'yi dra 'ka "nyian o tɛa dɪ, en yidɛ 'ka "nyian o tɛa dɪ, en 'tɛdɛ 'ka "nyian o tɛa dɪ. 17 Kɔɔ Bali -le 'bla nen Bali -le mingonnen pɛin "srɔn "bɛ, e -blifɛ -nɔan -wlɛ, en e 'yi nen e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -a -nɔan -wlɛ, en Bali o yie 'yi pɛɛnon bvvman.»

8

Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ 'sɔravlizan cɛɛn

1 Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrɪvɛ 'sɔravlizan cɛɛn bɛ, en laji -tɔ flu. E 'mɔn fɔɔnɔn. E bɔa 'lɛri -bu -a.

2 "Bɛ -sru en Bali -le 'pasianon nen laji bɛ, an o 'sɔravli 'yɪ 'o 'tɔdɪ Bali 'lɛ. Bali 'bei 'sɔravli "nɔn -wlɛ.

3 En Bali -le 'pasianon nen laji bɛ -a pee -ta -tɔlɛ Bali -pan "dave "srɔn. Fɛ -tv a -yrɔ, e ya 'e dɛdɪ -siga -a. Fɛ zɪɛ -a -ji nen o -laziglo 'tɛ 'ble Bali lɛ. Bali -laziglo "kaga "nɔn -yrɛ, 'nan -e 'e baa Bali -le minnun -le Bali trv 'badɪ -a. -A pɛɛnon zɪɛ, yaa 'tɛ bli Bali -pan "dave nen 'e dɛdɪ -siga -a, en e ya 'e -trɔadɪ Bali -le mingonnen pɛin 'lɛ bɛ -a da. 4 -A -koei wluan -yrɔ, te e -ko Bali va zia 'o 'vale Bali

-le minnun -le Bali trv 'badɪ -a. 5 "Bɛ -sru en Bali -le 'pasiazan zɪɛ e fɛ nɛn o -laziglo 'tɛ 'ble -ji bɛ -a 'si, en e 'tɛ nen Bali -pan "dave da bɛ -a -sɛn -ji. -A -nan nen yaa tvv 'trɛda. Zɪ yaa tvv bɛ, en laa -paan 'wɪdɪ 'sia, te laa 'e 'wlei -wlei -fɔa, te 'trɛ 'nyɔɔnman.

-Te 'bei -tv wu bɛ 'wɪ a -a -sru

6 Bali -le 'pasianon nen 'bei 'sɔravli "a -wlo "bɛ, 'o 'man wvv 'nan -e 'o 'fɛn.

7 -A tɛdɛ -a fɛɛn, en lalo 'lee 'tɛ nyin -srandɪ 'sia 'trɛda. O ya 'e baadɪ nyen -a. -Te o 'trɛ cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fvi 'tv nen yaa 'tɛ bli "fo 'o 'vale 'e 'ta yibanun 'lee 'e 'ta lunun pɛɛnon 'a.

8 -A "flizan -a fɛɛn, en pɔn -dan tv nen e dɛɛ 'tɛ 'a "fo "bɛ, e -kv -tɛlɛ jemie -va. -Te o jemie cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fvi 'tv nen yaa dɛɛ nyen -a "fo. 9 -Winun pɛɛnon nen jemie -va bɛ, -te o cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'pa 'tv nen yaa -nan -nyan "fo. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ dɛɛ -klv -dandannun pɛɛnon nen jemie da bɛ -wee vɛ -a "nyian.

10 -A yaagazan -a fɛɛn, en mlɛn crɛn -dan tv 'si laji 'e -tria te 'e -ble "le 'nan srɔan -le 'wɪ 'zv. 'Yi ba pɛɛnon nen 'trɛda bɛ 'lee 'yi ku pɛɛnon nen 'trɛda bɛ, -te waa cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -a 'fvi 'tv -va nen e -tɛ. 11 Mlɛn crɛn zɪɛ -a 'tɔ nen 'yile nyrannyran. Kɔɔ 'yi pɛɛnon zɪɛ yaa lila nyrannyran, en minnun nen waa mlin bɛ o kaa.

12 -A sinjenzan -a fɛɛn, 'nun tɔɔn en yidɛ 'le 'bidɪ -ta "tra. Kɔɔ yidɛ 'le 'bidɪ -le 'plɛblɛ cɛɛn 'e cin man yaaga, en -a 'fvi 'tv 'si "va. 'Wɪ 'towli zɪɛ, -yɛɛ dɛɛ mlɛn 'lee mlɛn crɛnnun pɛɛnon lɛ. Zɪ 'wɪ zɪɛ e dɛɛ bɛ, klun -le tiidii 'pa "da en yidɛa dɛɛ "le klun "ta -tɔala.

13 'An yie 'tɔ en an kɔɛbo 'yɪ te 'e -cia 'wɪdɪ -a laji 'plɛblɛ. Yaa ve 'nan: «'Trɛdanɔn, 'wɪ "ta bɔa 'ka man! 'Trɛdanɔn, 'wɪ "ta bɔa 'ka man! 'Wɪ "ta bɔa 'ka man, kɔɔ Bali -le 'pasianon yaaga "ta -daa 'wee 'beinun 'fɛnlɛ.»

9

'Bei 'sooluzan wu en 'wɪ yidɪ 'e pou 'sia

1 Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'yee 'bei fɛɛn, en an mlɛn crɛn -tv 'yɪ 'sinan laji, e -tria. -Klu nen -a 'leda "ka "dɪɛ, Bali -a -lagle 'wlɛ 'nɔn mlɛn crɛn zɪɛ -yrɛ. 2 Yaa 'lɛ 'sv, en 'tɛ -goei wluandɪ 'sia -klu zɪɛ -a ji. E ya

"le 'nan -yrε bli -dan nen waa 'te 'wv. 'Tε -goei zιε e yidε dre tiidii, εn e fulδ dre tiidii. ³Flεvlεnun bδladι 'sia "va, εn o fuila "man 'trεda. Bali 'pleble 'nδn -wlε, -wee 'shε wδdι "yaaman "le zι 'trεda -sanjre 'shε "yaaman bε -yee 'wι 'zv. ⁴En yaa 'vι -wlε 'nan, te 'o klε 'trεda lu -towlι "man dι, εn te 'o klε yiba "towlι "man dι. 'Pian minnun nen o 'ka 'o -kδnnεn pladι fε -tv -a 'o yra dιε, o man nen 'o 'shε wv. ⁵Ya'a -si -nδnlε -wlε 'nan 'o minnun zιε o -tεε "dι. 'Pian yaa 'vι -wlε 'nan 'o 'wι "nen -kδδn -wlε mlεn 'soolu 'wlu. -Wee 'shε wδdι "yaaman "le 'nan -te -sanjre 'shε 'wv min man e "yaaman bε -yee 'wι 'zv. ⁶Tv zιε -a man bε, minnun 'bδ -a -wεεman 'nan 'o 'fli -tεa, 'pian wa'a 'kaa dι. O -kadι -wεεman 'o 'bδ 'a, 'pian wa'a ye "fo "dι.

⁷Flεvlεnun zιε 'o "nen 'pa "le 'nan -sδnun nen o -sεn o "ta -ko -kuli man bε -wee 'wι 'zv. Fε -tv a o -win -ji 'e pladι "le -siga kle "le 'wι 'zv, εn o yra a "le blamin -le vε -zv. ⁸En o -wulo "jε "a "le lδmδn -wulo "jε 'zv, εn o 'shε a "le -jra 'shε 'zv. ⁹O 'kδlε da γδδve -kuli -lδ bε, e ya -bulalε -a. En o -pε "jεnun 'o 'cin "we 'pleble "le 'nan odronun nen -sv -a -klanman bε, o "kaga 'bε cι flαν 'blinan -kudι -a -kuli man. ¹⁰O wei "a, εn -a "nen "a 'e budι "le -sanjre -le vε -zv. O wei 'bδ zιε, fε -tv nen e "yaaman bε e ya "ji. -Yεε -maan o -taa 'wι "nen -kδδnlε minnun lε mlεn 'soolu 'wlu. ¹¹Satan -le 'pasiazan nen 'e yιε -tδa -klu nen -a 'leda "ka "dιε -a va bε, -yεε cι 'flεvlεnun zιε o da mingδnnεn -a. Satan -le 'pasiazan 'bδ zιε waa laabo Ebre wei -ji «Abadδn», εn waa ve Grεk wei -ji «Apoliyδn». 'Tδ "fli zιε -a -ci nen fε klu 'sδzan.

¹²'Wι yidι tεdε "sia -nyannan, εn 'wι yidι "fli nen -a tεdε -sru "bε -nyren 'gv.

'Bei 'shεδvzan wu εn 'wι yidι 'pa "da

¹³Bali -le 'pasiazan 'shεδvzan "e 'yee 'bei fεεn, εn an wei -tv 'man Bali -pan "dave nen o -siga 'yi 'wv "man "bε, -a -gan sinjen ji. Bali -pan "dave zιε, e ya 'e -trδadι Bali 'lε. ¹⁴Wei zιε yaa 'vι Bali -le 'pasiazan 'shεδvzan nen 'bei a -yrδ "bε -yrε 'nan: «Bali -le 'pasianδn sinjen nen 'o -yrδdι 'yi nen waa laabo Efra bε -a "srδn bε, 'i o "flu.» ¹⁵-A -nan nen e o flu. E o flu 'nan -e 'o 'trεdanδn pεεnδn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fvi 'tv -tεε. Kδδ 'wι zιε -a man -pennan nen o cι 'e 'cεn, εn tv 'gvε e 'bδ o man. Bali -a lε 'pla 'e 'cεn,

εn yaa mlεn 'pla 'e 'cεn, εn yaa yi 'pla 'e 'cεn. ¹⁶-Wee minnun a -sv da. An o "nen 'man. O ya min -kpi yaa -tvδv -trilii -mlinyδn -yaa 'fili (200.000.000).

¹⁷-A -nan nen an -sδnun 'lee 'o 'ta minnun 'bδ 'yi. Minnun zιε o 'kδlε da γδδve -kuli -lδ bε, -a cren -mie a 'tendεn "le 'tε 'le 'wι 'zv, εn -a cren -mie a tiidii "le 'tε -goei "le 'wι 'zv, εn -a cren -mie min -tεa "klan "a. -Sδnun zιε o -wulo a "le -jra -wulo -zv, εn 'tε bδala o 'le, te 'tε -goei bδala o 'le, te -kδlε 'tε bδala o 'le.

¹⁸'Tε a -tv, εn 'tε -goei "a -tv, εn -kδlε 'tε a -tv, fε yaaga zιε, -wεε 'trεda minnun pεεnδn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fvi 'tv tεε "fo. ¹⁹Kδδ -sδnun zιε, 'wee 'pleble a 'o 'le, εn e ya o wei 'ji. O wei "a "le -mlεn -le 'wι 'zv, -a -wulo a "da. -A 'bδ 'a nen o 'wι 'wlidι "dra minnun lε.

²⁰'Wι yidι -dan zιε, ya'a minnun pεεnδn -tεεlε dι. 'Pian minnun nen o yιε 'fv "man "bε, wa'a 'silε 'o dre wι -wlidinun man dι, εn wa'a 'silε -yδnun -pandι man dι, εn wa'a 'silε fεnun -pandι man dι. -Te e ya -siga a oo, εn -te e ya -bulalε a oo, εn -te e ya -kδlε a oo, εn -te e ya yiba "a oo, wa'a 'silε -a -tv -pandι man "fo "dι. Fεnun zιε wa'a fεnan ye dι, εn wa'a 'wι maan dι, εn wa'a 'ta 'wo dι. ²¹Wa'a 'silε min -tεdι man dι, εn wa'a 'silε 'bui 'fδdι man dι, εn wa'a 'silε nyinnandι lι 'lee 'kδnnεn -a te wa'a 'o cin 'palε dιε -a man dι, εn wa'a 'silε crin wδdι man dι.

10

Bali -le 'pasiazan -tv 'fluba 'nδn Zan lε 'nan 'e -blι

¹"Bε -sru εn Bali -le 'pasianδn nen laji bε, maan pee nen e ya 'pleble 'kpa bε -a 'yi, te e ya 'sinan laji. "Lolu -koei -a man 'si, εn -pδblεn a 'e 'svδdι -a -wulo -man. -A yra "bia "le yidε 'le 'wι 'zv, εn -a cεinnun "bia "le 'tε nren -le 'wι 'zv. ²'Fluba "wεnnεn 'tv a -yrδ 'e 'le 'svδdι. 'E 'pε "yi "cεin -trδa jemie da, εn 'e 'pε bδ cεin -trδa 'trε da. ³-A -nan nen e paan wei 'pleble 'kpa -ji "le zι -jra -paanman bε -yee 'wι 'zv. Zι e cεen -paandι man bε, εn laa -paan wu 'sδravli. ⁴'Wι nen maan 'man laa -paan zιε -a wlu bε, an "ta -a cren -tεa, εn an wei -tv man laji. E 'nan 'mεn 'nan: «'Winun nen laa -paan 'sδravli -a 'vι 'labe te 'yιε 'cren -tε "fo "dι.»

⁵Bali -le 'pasiazan nen maan 'yi 'e 'tδdι lou 'trε 'lee jemie da zιε, 'e 'pε "yi wluan laji. ⁶En

e 'nan: «Bali yie a 'man 'li 'trilii, en -yεε labli 'lee 'e 'ci fεnun pεεnɔn dre, en -yεε 'tre 'lee 'e 'ta fεnun pεεnɔn dre, en -yεε jemie 'lee 'e 'va fεnun pεεnɔn dre. Bali zιε -a man nεn 'an 'pe wluan 'gu, ya'a "nyian mɔan dι, 7 -e Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'e 'yee 'bei 'fεn. -Te yaa fεen bε, 'wι nεn Bali -a yɔɔ minnun man bε te -a dre tɔ 'bɔ. 'Pian 'wι zιε Bali -a 'vι 'e 'lewei vɔnɔn nεn 'e 'sunɔn 'a bε -wλε 'e 'cεn.»

8 "Bε -sru en wei nεn maan 'man paan laji bε, e 'nan "nyian 'mεn 'nan: «Bali -le 'pasiazan nεn 'e 'tɔdι 'tre 'lee jemie da bε, 'i 'kɔ 'fluba "wεnnεn nεn 'e 'lε 'sɔdι -yrɔ "bε -a 'si.»

9 An -kɔ Bali -le 'pasiazan zιε -a va, en maan 'vι -yrε 'nan, 'e 'fluba 'bɔ 'nɔn 'mεn. -A -nan nεn e 'nan 'mεn 'nan: «'I 'fluba 'bɔ 'si, 'i "sɔv -e 'i 'mεn! E -kɔan 'i 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zɔ, 'pian 'i -pɔan 'ka 'taa -a yιε 'yi "dι.» 10 Yaa -nɔn 'mεn, en maan "sɔv dι 'sia, e ya 'an 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zɔ. 'Pian zι maan mεen bε, en 'an 'ci plɛndι 'sia.

11 "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan 'bɔ "e 'nan 'mεn 'nan: «'Wι nεn e -taa "dreλε bε, 'i tin 'ba "nyian Bali 'tɔ da minnun nεn 'εglɔn 'tɔdɔ pεεnɔn 'ji bε -wλε, en 'i tin 'ba minnun nεn o wei -tɔdɔ pεεnɔn -fɔa "bε -wλε, en 'i tin 'ba mingɔnnεnnun lε.»

11

Bali 'yee 'wι vɔnɔn 'fli 'pa 'sia

1 "Bε -sru en e -cεan -kɔ -tɔ -nɔn 'mεn. E ya fε -sunzun dre vε -a. En e 'nan 'mεn 'nan: «'I 'kɔ Bali -pan 'kɔn 'sunzun dre, -e 'i Bali -pan "dave -sunzun dre! En "nyian bε, minnun nεn o Bali trɔ "baa 'kɔn 'bɔ 'ji bε, 'i o "nrɔn! 2 'Pian -klɔn nεn e -cia Bali -pan 'kɔn 'bɔ man bε, 'yie 'tɔi 'e "tun, te 'yie 'ci -sunzun dre dι! Kɔɔ minnun nεn wa'a Bali tɔa dιe o fε zιε -a -nan "sia -e 'o srε. Bali -le 'fla 'saun zιε, waa ta srεman mlεn -fuba sinjen 'wλε 'fili 'wlu.»

3 En Bali "e 'nan: «An 'mεn 'wι vɔnɔn "fli "paa -sia, -e 'o 'wι nεn e -taa "dreλε bε -a tin 'ba minnun lε 'an 'tɔ da. -Cε bɔ sɔ 'bε -kɔan 'e wɔdι o da, en waa tin "baa -wλε yi -kpi tɔ yi -yaa 'fili 'e 'ta le yi -fuba 'shεεdɔ (1.260) wlu.»

4 Min "fli zιε, o ya "le Olivie yiba "fli "le 'wι 'zɔ, en o ya "nyian "le -kannεn -trɔa "dave "fli "le 'wι 'zɔ. Bali nεn e 'tre "paala bε -a 'lε nεn o cι 'o 'tɔdι. 5 -Te min "ta 'wι 'wλidι "dra -wλε "bε, 'tε bɔala o 'le -e 'e min zιε -a

-nan -nyan. E ya 'wι 'kpa -a, min nεn e ya "vale 'e 'wι 'wλidι "dra -wλε "bε, zι e -kaa zιε. 6 Tɔ nεn o "ta 'wι nεn e -taa "dreλε bε -a ve minnun lε Bali 'tɔ da bε, 'plεblε a -wλɔ -e 'o 'tε 'pa minnun da. O -kɔlaman laa 'cεndι -a, en "nyian bε o -kɔlaman -e 'o 'yi lila nyen -a. -Te o ya "va "bε, o 'wι 'wλidι 'tɔ 'tɔdɔ pεεnɔn bɔa 'trɛdanɔn man.

7 -Te o cεεn 'wι nεn e -taa "dreλε bε -a vidι man minnun lε bε, -wι -tɔ bɔala -klu nεn -a 'leda "ka "dιε -a ji, -e 'e 'kuli -tɔ o man. E o "flinɔn "kle -e 'e o -tεε. 8 O -kadι -fɔla 'fla -dan zιε -a -guada. 'Fla 'bɔ zιε -a da nεn minnun Minsan pein yiba "plan da. 'Fla zιε e ya "le 'o laabɔ Sɔdɔm, en e ya "le 'o laabɔ "nyian Ezipti. 9 Minnun 'ka 'wλε "man -e 'o min "fli zιε o wɔ dι. 'Lεglɔn pεεnɔn 'ji 'nɔn 'ta o pa -nanjenlε yi -tɔdɔ yaaga 'e 'ta le 'e -bu. 10 -Wee -kadι bε, -a 'wι 'trɛda 'nɔn pεεnɔn 'ci nran. O ci "nran 'e 'ciula "da, en waa -ci "yinun dre 'o cin lε. Kɔɔ min "fli zιε o 'tε 'pa 'trɛdanɔn da "kaga.

11 Zι yi yaaga 'e 'ta le 'e -bu zιε e cι bε, lei nεn e 'belidι -nɔan "min lε bε, Bali -a 'pa -sia 'yee 'wι vɔnɔn "fli 'bɔ lε. E wlala o ji en o wluan lou 'o 'cεin -da. -A -nan nεn minnun nεn o ya 'wι zιε -a -nan yɔnan bε, nyen -dan o cεεn. 12 En o wei 'plεblε 'tɔ 'man laji. Wei zιε yaa 'vι Bali -le 'wι vɔnɔn "fli zιε -wλε 'nan: «'Ka 'ta 'an 'va lou 'gu!» -A -nan nεn o wluandι 'sia "lolu -koei 'va te o 'nanmannɔn -a -nan ye.

13 Tɔ 'bɔ 'lein zιε -a wlu bε, 'tre 'nyɔndι 'sia 'kpa tɔglι. 'Fla zιε -te waa cεεn 'e cin man -fu bε, -a 'fɔi 'tɔ -nan -nyan "fo. Min -kpi 'sɔravli (7.000) 'bε kaa 'wι zιε -a -ji. Min -mienun nεn o -fɔ bε, nyen o cεεn 'wλidι, -a -nan nεn o wu "man "mεn 'nan Bali nεn laji lou "bε, -yεε cι o da.

14 'Wι yidι "flizan "sia -nyannan, 'pian 'ka dre "yi -a yaagazan 'bɔla 'kogo.

'Bei 'sɔravlizan wu en 'wι yidι yaagazan 'e pou 'sia

15 "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'yee 'bei fεen. -A -nan nεn weinun 'wɔdι 'sia laji 'kpa 'plεblε. Waa 'vι 'nan: «Mingɔnnεn tre pεεnɔn nεn 'trɛda bε o dre "mεn 'kɔ 'san Bali -le vε -a, en o dre -a -pι Zozi Crizi -le vε -a. E mingɔnnεn -ble "da 'li 'trilii.»

16 Min cejenun -yɔ -tʊ 'wɛ sinjɛn nɛn 'o -nyrandɪ 'wee mingɔnnɛn pɛinnun da Bali 'lɛ bɛ, o blula 'o 'kɔlɛ "nɛn ɛn o Bali 'bɔ.

17 Waa 'vɪ 'nan:

«'Kʊ "tɪ Bali, kʊi muo -fɔa.

Yiɛ ci 'kʊ 'san -a,

ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a 'yie vɛ -a.

I ya -nan 'li 'e 'cɛn,

ɛn i ya -nan cɛɛɣv yi -a.

I 'yie 'plɛblɛ -dan ci kɔɔn,

ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ

i ya mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da.

18 'Lɛɣlɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn 'ka 'i wei manlɛ "yi "dɪ,

-yɛɛ "wɛan 'yie nyran -blɪ tʊ 'bɔ o va.

ɛn "nyian bɛ,

minnun pɛɛnɔn nɛn o kaa bɛ,

-wee tin 'badɪ 'bɔ.

I 'sunɔn nɛn 'i 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,

'lee 'yie minnun bɛ,

'lee minnun nɛn o 'yra -tɛa 'i man bɛ,

o -ko 'pa tʊ 'bɔ.

-Te e ya 'i -sruzan "wɛnnɛn 'a oo,

ɛn -te e ya 'i -sruzan -dan a oo,

o -ko 'pa tʊ 'bɔ.

ɛn "nyian bɛ,

minnun nɛn o 'trɛda srɛ 'trilii bɛ,

o -nan -nyian tʊ 'bɔ.»

19 -A -nan nɛn Bali -pan 'kɔn nɛn laji bɛ, Bali -a 'lɛ 'sʊ. ɛn an Bali -le 'cezu nɛn -yɛɛ -pɛi -tɔ wɪnʊn ci -ji bɛ -a 'yɪ. ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔdɪ 'sia, te laa -paan -klunman, te 'trɛ 'nyɔɔnman, te lalo -sɛanla 'kpa 'plɛblɛ.

12

Lɪmɔn -tʊ 'lee -mlɛngan -dan

1 ɛn 'lɛbo "fɔ wɪ -dan tʊ drɛ laji. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gʊ: Lɪmɔn -tʊ nɛn, yidɛ -a man 'si 'e pɛɛnɔn bɛ, -a cɛin "fli "a 'e 'tɔdɪ mlɛn da, ɛn -siga kle "nɛn mlɛn crɛn a "man 'sɔravli "bɛ, e ya 'e wɔdɪ -a -wulo -man. 2 Lɪ zɪɛ -a -pɔn a 'e man, ɛn e -fɔ -srunan, -yɛɛ "wɛan e -paandɪ 'sia.

3 Zɪ e -paandɪ 'sia bɛ, ɛn 'lɛbo "fɔ wɪ pɛe drɛ laji. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gʊ: -Mlɛngan nɛn, e ya -dan, ɛn e ya 'tɛndɛn. -A -wulo a "da 'sɔravli, ɛn -a 'bei a "da "fu, ɛn -siga kle "a 'e wɔdɪ -a -wulo 'sɔravli 'bɔ man. 4 Mlɛn crɛn pɛɛnɔn nɛn Bali o cɛɛn 'e cin man yaaga bɛ, -mlɛngan zɪɛ -a wei -a 'fʊi 'tʊ wɛɛn 'trɛda. -A -nan nɛn -mlɛngan pli lɪ zɪɛ -a man, 'nan

-te e cɛɛn 'nɛn 'yadɪ man bɛ -e 'e 'nɛn 'bɔ 'blɪ. 5 Kɔɔ 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a 'pla 'nan -yɛɛ -taa "mingɔnnɛn -blɪlɛ 'lɛɣlɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn da "fo. Lɪ zɪɛ e 'nɛn 'bɔ 'ya -klɔnmɔn -a, ɛn Bali -kʊ -a 'e "srɔn. 'Wɪ 'kpa nɛn, e ya Bali -le mingɔnnɛn pɛin "srɔn, -mlɛngan 'ka -kɔlɛ -a -blɪdɪ -a dɪ. 6 -A -nan nɛn lɪ 'bɔ flɛn 'sia, ɛn e -kʊ "bui "da zia. E -kʊ fɛnan nɛn Bali -a man drɛ -a yɔɔnan -a bɛ -a -nan. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn waa 'lɛ 'bʊ 'trilii yi -kpi tʊ yi -yaa 'fili 'e 'ta le yi -fuba 'shɛɛdʊ (1.260).

Bali -le 'pasianɔn 'kuli -tɔ Satan man ɛn waa klɪ

7 -Kuli 'sʊ laji. Bali -le 'pasiazan nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, o 'vale 'yɛɛ 'pasianɔn 'a, o -kuli -tɔ -mlɛngan man. ɛn -mlɛngan 'lee 'yɛɛ 'pasianɔn -a -tan 'o 'vale waa. 8 'Pian zɪ -mlɛngan -pɛ 'ka 'sɔlɛ -kuli -a dɪɛ, ɛn 'o 'vale 'yɛɛ 'pasianɔn 'a o -nyrannan 'ka yɪlɛ "nyian laji dɪ. 9 -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn o -pin laji, ɛn o 'ta 'tɔ o pɛɛnɔn man 'trɛda. -Mlɛn nɛn e blamin see paa 'li bɛ, -a 'bɔ nɛn. Waa laabo Bali 'nanmanzan, ɛn waa laabo "nyian Satan. -Yɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ "paa 'trɛda blamin lɔ.

10 "Bɛ -sru ɛn an wei 'plɛblɛ 'tʊ 'man laji. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Bɛ nɛn 'gʊɛ,

tʊ nɛn -kaa "tɪ Bali min "sia 'wɪ 'ji bɛ, e 'bɔ.

E 'yɛɛ 'plɛblɛ 'ci kɔɔn,

ɛn yaa -ci kɔɔn 'nan

'yɛɛ ci mingɔnnɛn -a.

ɛn e 'plɛblɛ 'nɔn

'e 'pɪ Zozi Crizi lɛ

'nan 'e mingɔnnɛn -blɪ fɛ pɛɛnɔn da.

'Wɪ 'kpa nɛn 'wɪnʊn zɪɛ -a,

kɔɔ o Satan -pin laji.

Ya 'a 'kɔlaman "nyian -tɔdɪ -a Bali 'lɛ,

-e 'e 'wɪ 'tɔ -kaa "bʊi

'lee -kaa "blu Zozinɔn man dɪ.

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn

yaa dra 'e 'cɛn bodrun funnin,

ɛn waa 'le 'tɔ -yrɔ 'sien.

11 ɛn "nyian bɛ,

Bali -le 'wɪ nɛn

waa 'vɪ minnun lɛ bɛ,

'lee Bali -le 'bla nyɛn nɛn,

e -sran bɛ,

-yɛɛ "wɛan -kaa "bʊi

'lee -kaa "blu Zozinɔn Satan klɪ.

Wa 'a "klanlɛ -kadɪ lɔ

'wee yi -teradɪ Zozi da -ji dɪ.

12 'W₁ z₁ε -yee "wεan bε,
laji fεn₁nun 'lee 'ka pεεn₁n nεn
ka -nyεanla 'nan nun bε,
'ka 'ci 'e "nran!
'Pian 'trε 'lee jemie -le vε bε,
'w₁ -taa "b₁ε "wee "man,
k₁o Satan 'e yra 'pa o da.
'Bli a 'e 'f₁o d₁ "ji -dan,
k₁o yaa -t₁a
'nan 'yee t₁u 'ka "nyian -f₁ε "kaga "d₁.»

13 Z₁ -mlεngan -a 'y₁ 'nan laji si a 'e 'lε w₁o d₁
'e 'l₁ bε, -a -nan nεn e s₁o nla l₁m₁n nεn e
'nεn 'ya -kl₁n m₁n -a bε -a -sru. 14 'Pian l₁
z₁ε, Bali k₁ε b₁o -pε "jε -dandan "fli "n₁n -yrε,
'nan -e 'e 'k₁v "bui "da, fεnan nεn Bali 'b₁o -
a 'p₁la -yrε "bε -a -nan. Fε z₁ε -a -nan nεn
waa 'lε 'b₁v 'trilii lε yaaga 'e 'ta le 'e -bu, εn
-mlεngan 'ka -k₁o lalε -a man y₁d₁ -a d₁. 15 T₁
z₁ε -a man bε -mlεngan 'y₁ b₁o ladi 'sia 'e 'le te
e "yro, 'nan -e 'y₁ 'b₁o 'e -k₁v l₁ z₁ε -a. 16 'Pian
'trε 'pa l₁ z₁ε -a va. E 'lε 's₁v, εn 'y₁ nεn e 'b₁o la -
mlεngan 'le bε, e -sεn "ji 'e pεεn₁n. 17 -A -nan
nεn 'bli 'f₁o -mlεngan -ji l₁ z₁ε -a man -w₁lidi. -
Yee "wεan e -k₁uli -t₁o 'sien l₁ z₁ε -a kluda 'n₁n
man. Minn₁n nεn o 'ta w₁o la Bali wei da, εn
o -t₁o 'w₁nun nεn Zozi 'a -ci 'si -w₁lε "bε -a da
bε, -wεε c₁ l₁ z₁ε -a kluda 'n₁n 'a.

Satan-wi-tv 'pa 'sia 'trεda

18 "Bε -sru εn -mlεngan 'b₁o 'k₁v jemie man.

13

1 -A -nan nεn an -w₁ -t₁o 'y₁, te e ya b₁o lanan
jemie -va. -W₁ z₁ε -a 'bei a -fu, εn -a -w₁o a
's₁o ravli. εn -siga kle "a 'e w₁o d₁ -a 'bei pεεn₁n
man. εn "nyian bε 't₁o nun nεn e ya Bali sεε
w₁o d₁ -a bε, e ya 'e 'c₁ren -tεd₁ -a -w₁olonun 'b₁o
man. 2 E ya "le 'nan k₁o anεn 'le 'w₁ 'z₁v. -A
cεinnun a -dandan, εn -a s₁o εn a 'e t₁o d₁. εn
-a 'le a "le -jra 'le 'z₁v. -Mlεngan 'yee 'plεble
'n₁n -w₁ z₁ε -yrε, εn e 'yee ming₁o n₁nεn pεin
'b₁o la -yrε 'nan 'e ming₁o n₁nεn -bli "da. 3 -W₁
'b₁o z₁ε -a -w₁o -t₁o tuo 'plεble, 'pian -a ml₁n
"a 'e 'nyandi, -a "pa 'ji "tun "nεn -nan. 'W₁
z₁ε e 't₁o dan₁n pεεn₁n 'lεbo "f₁o, -yee "wεan
o s₁o nla -a -sru. 4 -A -nan nεn o pεεn₁n o
"p₁o s₁o n -mlεngan z₁ε -a w₁u, εn waa 'b₁o, k₁o
-yεε 'plεble 'n₁n -w₁ lε. εn o pεεn₁n o "p₁o
s₁o n "nyian -w₁ 'b₁o 'w₁u, εn waa 'b₁o -a v₁d₁
-a 'nan: «Min -t₁u 'ka 'k₁o laman -e 'e 'fli -k₁o n
-w₁ 'g₁vε -a man d₁. εn min -t₁u 'ka 'k₁o laman
-a 'kl₁d₁ -a d₁.»

5 -Si a e 'lε 's₁o d₁ -w₁ z₁ε -yrε -e 'e 'fli 'sia -
dandan, εn "nyian -e 'e 'w₁ Bali man -w₁lidi.
-Si a 'e 'n₁o d₁ -yrε mlεn -fuba sinjεn 'w₁lε "fli
(42) 'w₁u. 6 -Yee "wεan nεn e Bali "s₁o n d₁
'sia. E w₁u Bali man -w₁lidi, εn e w₁u fεnan
nεn Bali -nyεanla bε -a man -w₁lidi, εn e w₁u
minn₁n nεn o -nyεanla laji bε o man -w₁lidi.
7 εn -si a 'e 'lε 's₁o d₁ "nyian -w₁ z₁ε -yrε -e 'e
Bali -le minn₁n 'kl₁ -k₁uli -a. εn "nyian -si
a 'e 'n₁o d₁ -yrε -e 'e ming₁o n₁nεn -bli 'lε gl₁n
pεεn₁n 'jin₁n da. 8 -Yee "wεan nεn 't₁o dan₁n
pεεn₁n o "p₁o s₁o n "w₁u εn waa 'b₁o. 'Pian
Bali -le minn₁n 'ka "o "d₁ rε lε d₁. K₁o Bali o
't₁o 'c₁ren -tε min 'beli 'fluba 'ji 'vaa εn Bali
'trε drε. 'Fluba z₁ε Bali -le 'bla nεn waa 'n₁n
's₁raga -a bε, e ya -yee vε -a.

9 Min nεn 'w₁ man "t₁o εn "c₁ -a -w₁o -man
bε, -a san 'e "t₁o εn "t₁o 'w₁ nεn an "ta -a ve 'g₁vε
-yrε! 10 Min nεn Bali -a 'p₁la 'nan 'e 'p₁v 'k₁o n
'bli bε, e -p₁v 'k₁o n 'ble. εn min nεn Bali -a 'p₁la
'nan 'e 'ka -k₁uli 'tan sεn "nεn "bε, waa -tεa -
k₁uli 'tan sεn -a. -Yee "wεan nεn e ya "le Bali
-le minn₁n -p₁o an 'e 's₁o. Te -wee y₁ -tε rad₁
Bali da 'le 'e 't₁o d₁!

Satan-wi pee 'pa 'sia 'trεda

11 "Bε -sru εn an -w₁ pee 'y₁, te e ya
b₁o lanan 'trε 'ji. -W₁ z₁ε -a 'bei a "fli, εn o
ya "wεn wεn₁nεn "le 'bla 'nεn 'bei 'le 'w₁ 'z₁v.
'Pian -a wei min -tεa "klan -a "le -mlεngan
wei -le 'w₁ 'z₁v. 12 -W₁ tεdε nεn -a -w₁o -t₁o tuo
'plεble, εn -a ml₁n 'b₁o 'nyan bε, e 'yee 'plεble
pεεn₁n 'n₁n -w₁ "flizan z₁ε -yrε. -A -nan nεn
e -t₁o 't₁o dan₁n pεεn₁n man -sa -a, 'nan 'o
"p₁o -s₁o n -w₁ tεdε w₁u -e 'o b₁o. 13 E 'lεbo
"f₁o w₁nun -dandan drε, e 'tε 'si laji minn₁n
pεεn₁n y₁ε man, εn yaa -sran 't₁o da. 14 'Lεbo
"f₁o w₁nun nεn -w₁ tεdε -a -si -n₁n -yrε 'nan 'e
drε bε, -a 'b₁o 'a nεn e k₁o la 't₁o dan₁n 'ci s₁red₁
-a. Yaa 'v₁ -w₁lε 'nan, -w₁ nεn waa tuo sεn
-a εn ya 'a 'kalε d₁ε, 'o -a min yiba "nyaan.
15 εn -w₁ tεdε -a -si -n₁n -yrε "nyian 'nan, 'e
'belidi -n₁n min yiba 'b₁o lε. Z₁ yaa drε bε,
εn min yiba 'b₁o 'w₁d₁ 'sia. εn minn₁n nεn
wa 'a 'o "p₁o -s₁o n lεa "w₁u -e 'o b₁o d₁ε, min
yiba 'b₁o o tεε. 16 Yaa drε εn min -t₁o d₁ pεεn₁n
p₁o 'p₁la 'o 'pε 'y₁ "man, -te 'bε "cεε d₁ε waa
'p₁la 'o ny₁εn b₁o n da. -E 'e 'sia min -dan man,
'lee min nεn e 'ka -dan d₁ε -a man, 'lee fεzan
man, 'lee 'yalε -tεzan man, 'lee min nεn e ya
n₁n -a bε -a man, 'lee min nεn e 'ka n₁n

-a dɪe -a man, o pɛɛnɔn plɔ zɪe -a 'pla 'o man 'tredre.

¹⁷ Min oo min nɛn plɔ zɪe e ya "man "bɛ, -a san -kɔlaman fɛnɔn 'lɔdɪ -a, ɛn -a san -kɔlaman fɛnɔn -tandɪ -a. 'Pian min nɛn plɔ 'ka "man "dɪe, ya'a 'kɔlaman -e "e "drɛ dɪ. - Wi 'bɔ 'tɔ nɛn waa 'pla 'o man. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪe, waa 'tɔ 'bɔ 'fluba 'wlɛ -tɔdɔ -tɛ 'e cin da, ɛn waa crɛn -tɛ 'o man. Kɔɔ -a 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wlɛ 'tɔ "we fɛ "nrɔndɪ -a, ɛn -a -tɔ "we fɛ "nrɔndɪ -a.

¹⁸ 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn min -kɔlaman 'wɪ zɪe -a -ci mandɪ -a. -Yee "wɛan min nɛn e 'wɪ -tɔa "bɛ, 'e -wɪ zɪe -a 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wlɛ -tɔdɔ -tɛ 'e cin da, -e 'e -tɔ. E -tiala min 'tɔ 'le vɛ -a. ɛn -a "nɛn "nɛn 'gɔ, e ya -yaa 'shɛɛdɔ -fuba 'shɛɛdɔ 'wlɛ 'shɛɛdɔ (666).

14

Minnun nɛn Bali -le 'bla o 'si 'wɪ 'ji bɛ o 'dre 'fɔ

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'bla 'yɪ 'e 'tɔdɪ pɔn nɛn waa laabo Zɪɔn bɛ -a da. Pɔn zɪe e ya Zeruzalɛm fla yei. Min -kpi yaa tɔ 'e 'ta le min -fuba sinjɛn 'wlɛ sinjɛn (144.000) a 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. Bali -le 'bla 'tɔ 'lee -a "tɪ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ o pɛɛnɔn nyɛnɔn da. ² ɛn an wei -tɔ -klundɪ 'man laji. E wɪ "le 'nan 'yɪ -dan 'bɛ ci 'yrɔnan, ɛn e wɪ "nyian "le 'nan laa -paan 'bɛ wɪ 'plɛblɛ. ɛn e wɪ "nyian 'nɔnnɔn "le 'nan "dre "nɛn min "kaga "ci -a -fɔnan -gɔɛdɪ -ji. ³ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o ya 'o 'tɔdɪ Bali -le mingɔnnɛn peɪn 'lee min cejenun 'lee fɛnɔn sinjɛn bɛ o 'lɛ, ɛn o "dre zɪe -a -fɔa. Min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e "dre 'bɔ -tranladɪ. 'Pian min -kpi yaa tɔ 'e 'ta le min -fuba sinjɛn 'wlɛ sinjɛn (144.000) bɛ, -wɛɛ -fɔa "sidɔ. Minnɔn nɛn Bali o 'si 'wɪ 'ji 'trɛda bɛ, o 'bɔ nɛn. ⁴ 'Wɪ 'kpa, minnɔn zɪe Bali o 'si 'wɪ 'ji 'nan -e 'o 'kɔn Bali -le vɛ -a, ɛn "nyian -e 'o 'kɔn Bali -le 'bla 'le vɛ -a. Te o ya "le 'nan fei fɛ 'wlɛ tɛdɛ nɛn waa -nɔan Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Fɛnan pɛɛnɔn nɛn Bali -le 'bla 'ko bɛ, te o -ciala -a -sru. Minnɔn zɪe wa'a limɔn -tɔlɛ dɪ. Wa'a 'o 'fli "tri "tɔlɛ Bali 'lɛ nyinnandɪ -a limɔn -sru "dɪ. ⁵ Wa'a 'wlu -tɔwli "sɛnlɛ "fo "dɪ. ɛn 'tɔ 'tɔ 'ka 'e 'padɪ o man dɪ.

Bali -le 'pasianɔn yaaga 'wɪ 'pla minnɔn lɛ

⁶ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan -tɔ 'yɪ, te e ya 'sɔnan laji. 'Wɪ 'nɔnnɔn nɛn ya'a 'li srɛman "fo "dɪe, -a vɪdɪ -a nɛn e ya ciɔnan 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnɔn 'lee minnɔn nɛn

o wei -tɔdɔ pɛɛnɔn -fɔa "bɛ -wlɛ. ⁷ Yaa 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'Ka yɪe 'e 'nan Bali man, ɛn 'ka Bali 'bɔ 'tɔ drɛ -dan! Tɔ nɛn e 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ e 'bɔ. Bali nɛn e 'trɛ 'lee la 'lee jemie 'lee 'yɪ pɛɛnɔn drɛ bɛ, 'ka "po sɔɔn "wlu -e 'ka bɔ.»

⁸ Bali -le 'pasiazan "flizan sɔɔnla -a tɛdɛ -sru "nyian, te yaa ve 'nan: «Babilɔn -nan -nyan. Babilɔn -dan nɛn e -tɔ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'jinɔn man -sa -a 'nan 'o 'si Bali -sru "bɛ, -a -nan -nyan.»

⁹ ɛn Bali -le 'pasiazan yaagazan sɔɔnla -a "flizan -sru "nyian, te yaa ve wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Min oo min nɛn 'e "po sɔɔnla -wɪ nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a wlu ɛn yaa 'bɔ bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -a san lɛ. Min nɛn 'e "po sɔɔnla -a min yiba 'bɔ wlu ɛn yaa 'bɔ bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman "nyian -a san lɛ. ɛn "nyian bɛ min nɛn e plɔ 'pla 'e nyɛnɔn da, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'pla 'e 'pɛ -man bɛ, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -a san lɛ. ¹⁰ Bali nyran -ble minnɔn zɪe o va 'plɛblɛ. O -taa 'o yra yɪɛ -wɪdɪ 'tɛ 'va. -Kɔlɛ nɛn e 'lɛ "sia bɛ e -kɔan "va. Bali -le 'pasianɔn 'saun nɛn laji bɛ 'lee Bali -le 'bla yɪɛ man nɛn 'wɪ zɪe e dra. ¹¹ O -taa 'o yra yɪɛ bodrun funnin 'tɛ zɪe -a va, te -a -koei "ko laji 'li 'trilii. ɛn -wee yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.»

¹² 'Wɪ zɪe -yee "wɛan nɛn e ya "le Bali -le minnɔn -pɔan 'e 'sɔ. Te 'o 'ta wɔladɪ Bali -le -peɪ da 'le 'tɔ dɪ, ɛn te -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'le 'e 'tɔ dɪ!

¹³ "Bɛ -sru ɛn an wei -tɔ 'man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'wɪ 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ! Minnɔn nɛn o -fɔ yɪ -tɛranan Minsan da ɛn minnɔn o tɛɛ bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ tɔ nɛn Bali -le -fɛa dra -wee vɛ -a bɛ 'e 'bɔ.»

ɛn Bali lei 'saun -a 'vɪ "nyian 'nan: «'Wɪ 'kpa, o "flian 'wee 'nyranman 'padɪ -a, kɔɔ 'wɪ "yɪnɔn nɛn waa drɛ bɛ, -a "nɛn "blɪdɪ 'bɔ.»

Bali 'trɛdanɔn 'le tin 'badɪ pou "siala 'kɔ?

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn an "lolu -koei 'fuvu 'yɪ laji. Fɛ -tɔ a 'e -nyrandɪ "lolu -koei zɪe -a da, e ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zɔ. -Siga kle "a 'e wɔdɪ -a -wulo -man, ɛn fɛ -tɔ nɛn o 'saa -tɛa "a "bɛ e ya -yrɔ. Fɛ zɪe -a 'lɛ a "man 'kpa tɪglɪ. ¹⁵ -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ 'bɔla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, ɛn e paan 'kpa 'plɛblɛ min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yɪe 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i 'saa 'tɛdɪ 'sia! 'Saa 'tɛ tɔ 'bɔ, kɔɔ 'saa pɛɛnɔn tran

'trɛda.» ¹⁶ -A -nan nɛn min nɛn 'e -nyrandi "lolu -koei "da bɛ, e 'trɛda 'saa pɛɛnɔn 'tɛ.

¹⁷ "Bɛ -sru ɛn -a pee 'bɔla "nyian Bali -pan 'kɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -ji. 'Saa 'tɛvɛ nɛn -a 'lɛ a "man 'kpa bɛ -a -tɔ a "nyian -yee 'lɔ.

¹⁸ ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -tɔ nɛn -te e 'wɪ 'vɪ 'tɛ lɛ yaa dra bɛ, e 'si Bali -pan "davɛ va zia. E paan 'kpa 'plɛblɛ Bali -le 'pasiazan nɛn 'saa 'tɛvɛ 'lɛ 'lɛa a -yɾɔ "bɛ -yɾɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i rɛzɛn 'blɔ "cɛɛndi 'sia! Kɔɔ rɛzɛn yiba pɛɛnɔn nɛn rɛzɛn fei bɛ o 'blɔ tran.» ¹⁹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ e rɛzɛn yiba pɛɛnɔn 'bɔ 'nan. ɛn yaa -sɛn fɛnan nɛn o rɛzɛn "blɔ "bɛ -a -nan. Zi Bali -le nyran -blɪdɪ -taa "drɛlɛ zɪɛ. ²⁰ O -taa "minnun -tɛɛlɛ -e 'o o pɔlɛ "bɔ. O nyɛn "yɾɔ "lɛ 'yɪ ba -le 'wɪ 'zɔ. E -ko -trilii e bɔa kilo -ya yaaga da, ɛn -a klu trɔdɪ bɔa -mɛnliɛ -tɔ.

15

Bali 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ 'kɔ?

¹ "Bɛ -sru ɛn an 'lɛbɔ "fɔ wɪ -dan 'yɪ "nyian laji. An Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'yɪ. Bali o 'pla 'nan -wɛɛ 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ. -A -tɔ 'yee vɛ -kɔɔnman, "bɛ -sru -e -a -tɔ 'e 'yee vɛ -kɔɔn. Bali -le nyran -blɪdɪ -nyranman 'leda nɛn zɪɛ.

² ɛn an fɛ -tɔ nɛn e ya "lɛ jemie -le 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'yɪ "nyian. 'Pian e ya 'e siadɪ "da, ɛn 'tɛ a "va. ɛn "nyian bɛ, an minnun 'yɪ. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "pɔ -sɔɔnlɛa -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka 'o "pɔ -sɔɔnlɛa -a min yiba 'bɔ 'wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o man dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka "nyian -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wɛlɛ 'tɔdɔ -tɛlɛ 'e cin da, -e 'o 'pla 'o man dɪ. O ya 'o 'tɔdɪ jemie 'bɔ da lou. Bali "dre "fɔ "davɛ nɛn e ya "lɛ -gɔɛdi -le 'wɪ 'zɔ bɛ, -a -nɔn o pɛɛnɔn lɛ. ³ ɛn o "dre "nɛn Moizi nɛn Bali 'suzan 'a bɛ yaa 'pa bɛ, -a -fɔdɪ 'sia. "Dre zɪɛ e ya "nyian Bali -le 'bla 'lɛ "dre "a. Waa -fɔa 'nan:

«Bali, yɪɛ cɪ 'kɔ 'san -a,
ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia,
'i drɛ 'wɪnɔn a -dandan,
ɛn o ya 'lɛbɔ "fɔ wɪnɔn -a.

Yɪɛ cɪ 'kɔ 'san -a
ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia.
-Si tɪgɪ nɛn yia -kɔɔnman minnun lɛ,
ɛn -yɛɛ cɪ -a 'kpa -a.

Yɪɛ cɪ mingɔnnɛn -a

'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn da.

⁴ -Tɪɛ 'ka 'kɔlanman 'i 'lɔ dɪ?

ɛn -tɪɛ 'ka 'i 'tɔ -dan 've dɪ?

-A san "ka "fo "dɪ.

Kɔɔ yɪɛ cɪ 'saun 'i -tɔwli.

'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn

'o "pɔ -sɔɔnmlan 'i 'wlu -e 'wei bɔ.

Kɔɔ o -taa -a -tɔlɛ 'nan

'wɪnɔn nɛn o cɪ tɪgɪ bɛ,

-nyɾɛn yia dra.»

⁵ "Bɛ -sru, ɛn an Bali -pan 'kɔn 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ laji, te -tandan yɾa 'e -trɔadɪ fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan. ⁶ ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o 'sɔravli 'yɪ bɔlanan -tandan zɪɛ -a -ji. -Wɛɛ "ta -daa 'wɪ "nɛn "tɔdɔ 'sɔravli -kɔɔnlɛ 'trɛda 'nɔn lɛ 'gɔ. Sɔ 'fuvu 'yɾɪyɾɪ nɛn 'e wɔdɪ o da, ɛn -tɪɛn 'kɔlɛ nɛn e ya -siga -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'tɔdɪ o kugu da. ⁷ -A -nan nɛn fɛnɔn sinjɛn nɛn Bali 'lɛ bɛ, -a -tɔ -siga 'kulɛnɛnnɔn -nɔn Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'bɔ lɛ. Yaa -nɔn o pɛɛnɔn lɛ 'sɔravli. ɛn 'kulɛnɛnnɔn zɪɛ, Bali nɛn -a yɪɛ a "man 'li 'trilii bɛ, -yee nyran -blɪdɪ nɛn -a pɛɛnɔn 'ji. ⁸ 'Nun tɔɔn ɛn Bali -le 'plɛblɛ 'lee -yee -dan -le "wɛan bɛ, 'tɛ -goei Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ci 'si. -Te Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli zɪɛ wa'a tɪan 'cɛnlɛ 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'trɛdanɔn lɛ dɪɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -wla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji dɪ.

16

Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'wɪ "nɛn kɔɔn 'trɛdanɔn lɛ

¹ -A -nan nɛn an wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man. Wei zɪɛ e wɪ Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, ɛn yaa 'vɪ Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "lɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Bali -le nyran -blɪdɪ 'sɔravli "nɛn 'kulɛnɛnnɔn -ji 'labɛ -a -sɾan 'trɛda.»

² Bali -le 'pasiazan tɛdɛ -kɔ ɛn e 'yee 'kulɛnɛn 'wɪn sɔɔn 'trɛda. -A -nan nɛn mlɔnnɔn -sɛn minnun nɛn -wi 'tɔ 'crɛn plɔ a o man ɛn 'o "pɔ -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ bɛ o man. Mlɔnnɔn zɪɛ o ya "wɪdɪ 'kpa ɛn o ya "nyian 'o 'lɛ 'sidɪ.

³ "Bɛ -sru ɛn -a "flizan 'kɔ, e 'yee vɛ -wɪn sɔɔn jemie -va. Jemie zɪɛ e 'nyin "lɛ 'nan min -kadɪ nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn "va te o yɪɛ a "man "bɛ, o kaa.

4 "Bε -sru -a yaagazan 'kɔ, ɛn e 'yee vε -wun sɔɔn 'yi banun 'lee 'yi kunun va. -A -nan nɛn o pɛɛnɔn lila nyɛn -a. 5 ɛn Bali -le 'pasiazan nɛn -te e 'wɪ 'vɪ 'yi lɛ yaa dra bɛ, maan wei 'man. Yaa 'vɪ 'nan:

«Bali, yie cɪ Bali -a,
ɛn i ya -nan 'li 'e 'cɛn,
ɛn yie cɪ 'saun.

'Yie 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ minnun lɛ bɛ,
e ya 'e 'nɔan da.

6 Kɔɔ o 'yie minnun tɛɛ
ɛn wei 'le 'wei vɪnɔn tɛɛ,
-yee "wɛan o tɛɛ nɛn yia 'wɔ bɛ,
yia drɛ 'e nɔan da.»

7 ɛn an wei -tɔ 'man, e 'si Bali -pan "dave va zia. Wei zɪɛ e 'nan:

«'Kɔ "tɪ Bali,
yie cɪ 'kɔ 'san -a,
ɛn yie cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a,
ɛn 'yie tin -tɛdɪ min da bɛ,
'wɪ 'kpa, e ya 'e 'nɔan da.»

8 "Bε -sru Bali -le 'pasiazan sinjenzan -kɔ, ɛn e 'yee 'kulenɛn -wun sɔɔn yidɛ da. 'Nun tɔɔn Bali 'plɛblɛ 'nɔn yidɛ lɛ 'nan -yee 'bidɪ 'e minnun 'tɛ 'blɪ. 9 -A -nan nɛn yidɛ 'bidɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ, ɛn e minnun 'tɛ 'blɪdɪ 'sia. Bali 'bɔ nɛn -yɛɛ cɪ 'wɪ "nɛn -kɔɔnnan minnun lɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, waa "srɔndɪ 'sia, 'pian wa'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o Bali 'tɔ -dan vɪ dɪ.

10 "Bε -sru Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'kɔ, ɛn e 'yee 'kulenɛn 'wun sɔɔn -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -yee mingɔnnɛn pɛin -da. 'Nun tɔɔn klun -trɔa -wi 'bɔ 'le mingɔnnɛn trɛda "fo. ɛn minnun 'o yra yidɪ 'sia 'wɪdɪ te o 'shɛ wɔɔman 'o nɛn man. 11 Mlɔnnun nɛn o -sɛn o man bɛ, 'lee yra nɛn o cɪ -a yɪnan -wɪdɪ "bɛ -yee "wɛan o Bali nɛn laji lou "bɛ -a "srɔndɪ 'sia. 'Pian wa'a 'o 'pɛ 'silɛ 'o drɛ wɪ -wɪdɪnɪn -sru "dɪ.

12 "Bε -sru ɛn Bali -le 'pasiazan 'shɛɛdɔzan -kɔ, ɛn e 'yee 'kulenɛn 'wun sɔɔn 'yi -dan nɛn waa laabo Efra bɛ -a da. 'Nun tɔɔn 'yi zɪɛ 'e bee "ji, 'nan -e mingɔnnɛnnun nɛn o "sia yidɛ wluan "nan 'zia bɛ -wee -si 'e 'lɛ 'sɔ. 13 ɛn an fɛ -wɪdɪ yaaga 'yɪ. O ya "le 'nan yolunun -le 'wɪ 'zɔ. -A -tɔ 'bɔla -mlɛngan -dan 'le, ɛn -a -tɔ 'bɔla -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a 'le, ɛn -a -tɔ 'bɔla min nɛn e 'wɪlɔ -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnan bɛ -a 'le. 14 -Yɔ -wɪdɪnɪn nɛn o 'lɛbo "fɔ wɪnɪn dra bɛ o 'bɔ nɛn. O yaaga zɪɛ o -kɔ 'trɛda

mingɔnnɛnnun cin yɪlɛ 'nan -e 'o 'man wɔɔ -kuli -tandɪ da. -Kuli zɪɛ waa -taan Bali man, yi -dan nɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -a 'pla bɛ -a da.

15 "Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ -a da. Yaa 'vɪ 'nan: «'Mɛn -tadɪ dra kligli. E dra "le crinzan -le vɛ 'zɔ, ma'an yi paa dɪ. Min nɛn -a yie 'fɔ "man ɛn 'e 'man wɔɔ bɛ, Bali -le -fɛa a -a san man. 'Pian min nɛn ya'a 'e 'man wɔɔlɛ dɪɛ, an bɔa "man 'e plɔdɪ, -e 'yra 'e san -tɛ min pɛɛnɔn yie man.»

16 -Yɔ -wɪdɪ yaaga zɪɛ o 'trɛda mingɔnnɛnnun cin 'yɪ fɛnan nɛn waa laabo Ebre wei -ji «Armajedɔn» bɛ -a -nan.

17 "Bε -sru ɛn Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'kɔ, ɛn e 'yee 'kulenɛn 'wun sɔɔn fɛnan 'wein nɛn labli 'lee 'trɛ yei "bɛ -a va. 'Nun tɔɔn an wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man Bali -pan 'kuin. Wei zɪɛ e 'si Bali -le mingɔnnɛn pɛin -va zia, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -nyan "mɛn "fo!» 18 ɛn laa 'e 'wɪlɛ -wɪlɛ -fɔdɪ 'sia, ɛn laa -paan -klundɪ 'sia, ɛn 'trɛ 'nyɔɔndɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ. Zɪ Bali blamin sɔɔnla 'li 'trɛda bɛ, -a sɔman 'trɛ 'ka tian 'nyɔɔnlɛ dɪ. 19 Babilɔn 'fla -dan bɛ, e cɛɛn 'e cin man yaaga. ɛn 'fla pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, o -nan -nyan. Bali 'yee nyran -blɪdɪ -ci kɔɔn Babilɔn lɛ 'plɛblɛ, kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪnɪn nɛn yaa drɛ bɛ, -a -cin 'ka 'sanlɛ "ji "dɪ. 20 'Yi yei 'trɛnɪn pɛɛnɔn saan, ɛn pɔn -tɔ 'ka "nyian yɪlɛ 'trɛda dɪ. 21 ɛn lalo 'wɪlɛ -dandan -srandɪ 'sia 'trɛda. -A 'wɪlɛnɪn cibɛn a -wɪdɪ. -A -tɔ -kɔlamɛn e bɔa kilo -fuba 'soolu. Lalo nɛn e cɪ -srannan -wɪdɪ zɪɛ, -yee "wɛan minnun Bali "srɔndɪ 'sia.

17

-Kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan -le 'wɪ

1 "Bε -sru ɛn Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "nɛn 'kulenɛnnun a -wɪlɔ "bɛ, -a -tɔ -ta 'wɪ tin 'balɛ 'mɛn. E 'nan: «'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ Babilɔn man bɛ, 'i 'ta -e 'an -kɔɔn 'yie! 'Fla zɪɛ e ya 'e 'tɔdɪ 'yi -dandannun "srɔn, ɛn e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a. 2 Mingɔnnɛnnun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, o -fɔ -a -sru. -Yee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'bɔ zɪɛ e 'trɛda minnun pɛɛnɔn 'sianan, ɛn 'o 'fli -nɔn -yrɛ.»

3 E drɛ 'mɛn "le 'nan nyrin -tenan nɛn an cɪ. ɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ e -kɔ 'maan "bui "da. An limɔn -tɔ 'yɪ fɛ zɪɛ -a -nan. E ya 'e -nyrandɪ -wi 'tɛndɛn 'tɔ da. -Wi zɪɛ -a -wulo a 'sɔravli, ɛn -a 'bei a -fu. 'Tɔnnun nɛn e ya Bali sɛɛ wɔdɪ -a bɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wi 'bɔ

man. ⁴ En sɔ 'tɛndɛn nɛn -a 'flɛ a bɛ -a 'bɔ nɛn lɪ zɪ -a da. Min -dandannun da sɔ nɛn. - Siga 'lee fɛnun nɛn -a 'flɛ a bɛ, e lɪ zɪɛ -a man 'si 'e pɛɛnɔn. En -siga 'kulɛnɛn a -yrɔ. 'Wɪ 'wɪdɪnun nɛn yaa drɛ -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a bɛ e ya 'e fadɪ 'kulɛnɛn zɪɛ -a. ⁵ 'Wɪ 'tɔ nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ bɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ lɪ zɪɛ -a nyrɛnbɔn da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

Mɛɛn cɪ Babilɔn -dan a.

Mɛɛn cɪ -kɔnnɛn -wɛɛnɔn pɛɛnɔn "bɔ "a.

En mɛɛn cɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn "bɔ "a.

⁶ An lɪ zɪɛ -a 'yɪ Bali -le minnun nɛn e o tɛɛ bɛ o nyɛn mlɪnnan, 'lee Zozi -srunɔn nɛn e o tɛɛ bɛ o nyɛn mlɪnnan. En yaa -tɛdɪ 'sia "le -wɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪɛ yaan 'lɛbɔ "fɔ 'e ciɪla "da.

⁷ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: «-Mɛ "le "wɛan 'i 'lɛbɔ "fɔ? Lɪ nɛn yɪa 'yɪ 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pɪan an -taa -a -ci vɪɛ 'yɪɛ. En -wɪ nɛn -a -wulo a 'sɔravli, en -a 'bei a -fu tɛ lɪ 'bɔ a 'e -nyrandɪ "da 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pɪan an -taa -a -ci vɪɛ 'yɪɛ. ⁸ -Wɪ nɛn i 'sia -a yɪnan 'gɔvɛ, 'li tɛ e ya, 'pɪan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ e "ka "nyɪan dɪ. Yɪ -tɔ bɔa "bɛ, -wɪ zɪɛ e bɔala -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ -a jɪ, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, minnun nɛn Bali 'ka o 'tɔ 'crɛn -tɛɛ 'yɛɛ min 'beli 'fluba 'jɪ 'vaa ɛn e 'trɛ drɛ dɪɛ, -wɪ zɪɛ -a yɪdɪ o 'lɛbɔ -fɔa. Kɔɔ -wɪ zɪɛ, 'li tɛ e ya, 'pɪan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ e "ka "nyɪan dɪ.

⁹ 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn min -kɔlaman 'wɪ zɪɛ -a -ci mandɪ -a.

-A -wulo 'sɔravli "nɛn yɪa 'yɪ 'labɛ, pɔn 'sɔravli "nɛn lɪ 'bɔ cɪ 'e -nyrandɪ "da "bɛ -nyrɛn. Pɔnnun zɪɛ o ya "le mingɔnnɛn 'sɔravli "le 'wɪ 'zɔ. ¹⁰ Mingɔnnɛnnun zɪɛ o 'soolu yɪɛ 'ka "nyɪan "man "dɪ. 'Pɪan -a -tɔ a mingɔnnɛn -blɪnan cɛɛgɔ yɪ -a, ɛn -a -tɔ 'ka tɪan 'talɛ dɪ. -Tɛ e -ta bɛ, ya'a mingɔnnɛn -ble tɔ "kaga 'wlu dɪ. ¹¹ -Wɪ 'bɔ nɛn, e ya 'li, 'pɪan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ e "ka "nyɪan dɪɛ, -yɛɛ -taa "mingɔnnɛn 'sɔrazan 'a, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. -Wɪ zɪɛ e ya "nyɪan mingɔnnɛn 'sɔravlinɔn 'bɔ 'va.

¹² 'Bei 'fu nɛn yɪa 'yɪ bɛ, mingɔnnɛn -fu nɛn waa. 'Pɪan wa'a tɪan mingɔnnɛn -blɪdɪ 'silɛa dɪ. Bali -taa -a -si -nɔnlɛ -wɛɛ 'nan o mingɔnnɛn -blɪ 'o 'vale -wɪ bɛ waa tɔ "wɛnnɛn 'a. E bɔa 'lɛrɪ -tɔ. ¹³ Mingɔnnɛnnun zɪɛ 'wɪ -tɔwɪ "cin a o pɛɛnɔn 'jɪ. O 'wee -kɔladɪ 'lee 'wee 'plɛblɛ 'pa -wɪ zɪɛ -yɛɛ vɛ da.

¹⁴ En o -kɔ -kuli -tɔɛ Bali -le 'bla man. 'Pɪan

Bali -le 'bla o klɪ, kɔɔ -yɛɛ cɪ minsannun da Minsan -a, ɛn -yɛɛ cɪ mingɔnnɛnnun da mingɔnnɛn -a. Minnun nɛn Bali -le 'bla o laabɔ ɛn e o 'si "va 'yɛɛ vɛ -a bɛ, -wɛɛ -taa mingɔnnɛnnun 'klɪɛ 'o 'vale Bali -le 'bla 'a.»

¹⁵ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ, yaa 'vɪ 'mɛn "nyɪan 'nan: «I 'yɪ -dandannun 'yɪ, tɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan a 'e -nyrandɪ -a "srɔn. 'Yɪnun zɪɛ -wɛɛ cɪ "le 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'jɪ minnun -le 'wɪ 'zɔ, 'lee minnun nɛn o wei -tɔdɔ pɛɛnɔn -fɔa "bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.

¹⁶ En 'bei 'fu nɛn yɪa 'yɪ bɛ, 'o 'vale -wɪ -a, o -taa 'nanɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'bɔ man. O -taa fɛ pɛɛnɔn "koolɛ "man -e 'o 'tɔvɪ 'e plɔdɪ. O -taa lɪ 'bɔ 'blɪɛ, -e 'o -nyranman 'tɛ 'blɪ. -A fɛ -tɔ 'ka 'fo "fo "dɪ. ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn o -taa -a drɛɛ bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ 'cin -tɔa "o jɪ, 'nan -e 'wɪ nɛn yaa 'pla 'e 'cɛn bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

¹⁸ En lɪmɔn nɛn yɪa 'yɪ bɛ, Babilɔn 'fla -dan 'bɔ nɛn. -Yɛɛ 'trɛda mingɔnnɛnnun pɛɛnɔn "paala.»

18

-Kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan -nan -nyan wɪ

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan pee 'yɪ, tɛ e ya 'sinan laji. E ya 'plɛblɛ 'kpa, ɛn -yɛɛ 'tɛ 'san 'trɛda 'si "fo. ² E paan 'kpa 'plɛblɛ -a vɪdɪ -a 'nan:

«Babilɔn -nan -nyan.

Babilɔn 'fla -dan bɛ,

-a -nan -nyan.

E drɛ -yɔ -wɪdɪnun fla -a.

-Yɔ -wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn -nyɛanla 'nan nun.

"Loman 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn o 'ka 'saun Bali 'lɛ dɪ,

ɛn minnun 'ka o ye "yɪ "dɪɛ,

o ya -nan nun.

[-Wɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn

o 'ka 'saun Bali 'lɛ dɪ,

ɛn minnun 'ka o ye "yɪ "dɪɛ,

o ya -nan nun.]

³ 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'jɪ minnun

Babilɔn 'fla 'le -wɛn mlɪn 'e 'ciɪla "da.

-Yɛɛ cɪ 'nan

e o pɛɛnɔn wɛɛ 'kɔnnɛn -a.

En "nyɪan bɛ

'trɛda mingɔnnɛnnun -fɔ -a -sru,

ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ zɪɛ -a drɛ.

En 'flɛ 'tannɔn nɛn 'trɛda bɛ,

o drɛ fɛnɔn 'a,

Babilɔn 'fla yɪfɛ a "kaga "le "wɛan.»

4 "Bε -sru εn an wei pee 'man laji. Wei zιε yaa 'vι 'nan:

«'Mεn minnun,
'ka 'si Babilōn 'fla!
'Ka 'si 'nan nun,
-e -yee 'wι 'wliδι 'e vιε e baa 'ka man δι,
'tōgō 'wι nεn e -taa "bōλε "man "bε,
e 'bō 'ka man.

5 'Fla zιε -yee 'wι 'wliδι a "kaga,
e bōa labli man.

-Yee 'wι 'wliδιnun 'bō zιε
-a -cin -trōa Bali ji.

6 'Wιnun nεn yaa drε minnun λε bε,
'mεn 'pasianōn "o "dra "nyian -yee "λε.

Waa 'leji bōala 'e 'pa -a "fli.
'Kulenεn nεn e 'wι 'wliδι 'fa 'a
εn yaa -nōn minnun λε bε,
waa faa 'e 'pa -a "fli
-e 'o -nōn -yee "λε.

7 'Fla zιε,
zι 'e 'tō 'wιδι 'yι "yi
εn e fε yιδι 'yι "yi "bε,
-a da nεn o 'tε "paa "da,
εn -a da nεn waa ta dra -trōdrō.
Yaa 'vι 'e 'fli man 'nan,
e ya mingōnnεn -blnan,
εn -kōnnεn 'ka 'kalε 'e da δι,
εn 'e 'ta 'ka 'li 'dra -trōdrō "fo "δι.

8 'Wι nεn yaa 'vι zιε -yee "wεan bε,
'wιnun nεn o -taa "bōλε "man
yι -tōwli "cε 'wlu bε -nyrεn 'gυ,
-cε bōδι a -tυ,
εn ta drεδι -trōdrō a -tυ,
εn dra -tεδι a -tυ.
εn 'tε "bε -taa -a -nan -nyanλε.
Kōō Minsan Bali nεn e tin -tε "da "bε,
e ya 'pleble.»

9 'Trēda mingōnnεnnun nεn o -fō -a -sru,
εn -yee 'wι 'wliδι zιε "o drε, εn "o fε yιδι 'yι
"yi "bε, 'wι -taa 'nanλε o man. Tυ nεn o 'fla zιε
-a -yee 'tε 'blnan bε, -a -nan nεn 'wι 'nandι
"siala o man. 10 'Wι nεn e -taa "bōλε 'fla zιε
-a man bε, e o -tεa "klan -a, -yee "wεan wa'a
-kōlaman -e 'o -pli "man "kogo δι. 'Pian o -fo
-kōōbli te o -paanman. Waa ve 'nan:
«Babilōn 'fla -dan,
'wι 'bō 'i man,
'wι 'bō 'i man.
Tυ "wεnnεn "cε 'wlu nεn
Bali cεεn 'wι "nεn -kōōndι man 'yιε.»

11 'Wι nεn e -taa "bōλε 'fla zιε -a man bε, -
yee "wεan 'fle 'tannōn 'wuōδι "siala, kōō min
'ka "nyian -wee 'fle 'lōa δι. 12 -Wee 'flεnun

'bō nεn 'gυ: -siga fεnun 'lee "lala fεnun, 'lee
-kōlεnun nεn o 'fle "mlian -siga da bε, 'lee
mingōnnεnnun da sōnun, 'lee yiba "nεn -
a 'fle cι bε, 'lee -fi 'shε fεnun, 'lee -bulalε
fεnun, 'lee -kōλε 'kpagba, 13 'lee -laziglō 'tō
'tōδυ pεεnōn, 'lee rεzεn -wεn, 'lee 'nyrōn, 'lee
-fari puu, 'lee fei fε 'wλεnun, 'lee trinun,
'lee 'blanun, 'lee -sōnun, 'lee odronun, 'lee
nōannun.

14 Yiba "bε 'wλε "trandι pεεnōn nεn yaa 'yι
"yi "bε, -a -nan -nyan. εn -a yifεnun pεεnōn
bε, o 'san -yrō, wa'a "nyian taa "fo "δι.

15 'Flε 'tannōn nεn o drε fεnōn 'a Babilōn
'fla 'le "wεan bε, 'wι nεn e -taa "bōλε 'fla zιε
-a man bε, e o -tεa "klan -a, -yee "wεan wa'a
'kōlaman -e 'o -pli "man "kogo δι. 'Pian o -fo
-kōōbli te o -wua. 16 Waa 've 'nan:

«Babilōn 'fla -dan,
'wι 'bō 'i man,
'wι 'bō 'i man.

'I man a 'e 'padι

"nεn mingōnnεnnun da sōnun -a
'lee -siga fεnun 'lee -kōlεnun nεn
o 'fle "mlian -siga da bε -a.

17 εn tυ "wεnnεn 'wlu nεn
Bali -a pεεnōn zιε -a -nan -nyan.
E bōa 'lεri -tυ.»

'Wι nεn e -taa "bōλε 'fla zιε -a man bε, -
yee "wεan -klv -dandan -fōnōn 'lee minnun
nεn o "ta 'ta wo εn o ya -klv 'bō 'ji bε, 'lee
minnun nεn o 'nyranman "paa -klv 'bō 'ji bε,
'lee minnun nεn o 'wee -blifε ye 'yι yιε da bε,
o pεεnōn 'fv -kōōbli. 18 Zι 'fla zιε e ya -blnan,
εn waa 'tε -goei 'yι bε, εn o pεεnōn -a vιδι 'sia
'wι 'nanmandι -a 'nan: «Babilōn 'fla -dan, 'i
yra "nεn 'fla 'ka yιλε 'trēda 'li "fo "δι.» 19 O 'trε
'wι 'o da, te o -wua 'wι 'nanmandι -a. Waa
ve 'nan:

«Babilōn 'fla -dan,

'wι 'bō 'i man,

'wι 'bō 'i man.

Minnun pεεnōn nεn

'wee -klv -dandannun a 'yι yιε da bε

o drε fεnōn 'a,

'i yιfε a "kaga "le "wεan.

Tυ "wεnnεn "cε 'wlu nεn

Bali cεεn 'wι "nεn -kōōndι man 'yιε.

20 'Pian kaa nεn ka cι laji bε,

'lee kaa nεn

ka cι Bali -le minnun -a bε,

'lee kaa nεn

ka cι Zozi -le 'pasianōn 'a bε,

'lee kaa nεn

ka ci Bali 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,
'ka 'ci 'e "nran!
Kɔɔ Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan lɛ,
'wɪ nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan.»

²¹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan -tu nɛn e
ya 'plɛblɛ 'kpa bɛ, e -kɔlɛbu -dan 'kpa 'sia ɛn
yaa tuv jemie -va, ɛn yaa 'vɪ 'nan:

«Zɪ Babilɔn 'fla -dan bɛ
o -taa -a tuvlɛ zɪɛ,
te wa'a "nyian -a ye 'li "fo "dɪ.

²² Wa'a "nyian "dre "fɔ "da "fɛnɪn -cin 'wɪdɪ
maan

-nan 'li "fo "dɪ,
ɛn wa'a "nyian "dre maan

-nan 'li "fo "dɪ.

Wa'a bla bɔnɔn 'ye

'nan 'li "fo "dɪ,

ɛn wa'a "nyian fɛ -sɔndɪ -cin 'wɪdɪ maan

-nan 'li "fo "dɪ.

²³ Wa'a "nyian -kannɛn 'san ye

-nan 'li "fo "dɪ,

ɛn lɪ 'pa "fɛdinun 'ka "nyian -kɔan

-nan 'li "fo "dɪ.

Fɛ -le "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ e 'bɔ 'i man bɛ,
-nyrɛn 'nan:

'Yie 'flɛ 'tannɔn 'tɔ bɛ wɪ 'trɛ 'gɔvɛ -a da.

'Yie -dravia wɪnɪn drɛdɪ -a nɛn

i 'trɛda minnɪn pɛɛnɔn see paa.

²⁴ Babilɔn 'fla -dan,

yie Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,

ɛn yie Bali -le minnɪn tɛɛ.

ɛn "nyian bɛ minnɪn pɛɛnɔn nɛn

minnɪn o tɛɛ bɛ,

yie -maan ɛn e drɛ.

'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn

Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yie.»

19

Ci "nrandɪ -dan drɛ laji

¹ "Bɛ -sru ɛn an wei -tu 'man laji 'plɛblɛ
'kpa. E wɪ "le 'nan min "kaga 'bɛ ci -a vɪnan
'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!

-Kaa "tɪ Bali 'bɔ

'bɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a,

'tɔ -dan a -yee vɛ -a,

ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a -yee vɛ -a.

² -Yee tin -tɛdɪ min da a 'e 'nɔan da,

ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ da.

E 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan nɛn

e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a bɛ -yrɛ.

Lɪmɔn zɪɛ -yɛɛ 'trɛda srɛ 'yee 'wɪnɪn nɛn
yaa dra bɛ -a.

Bali -le 'nyranman 'panɔn nɛn

e o tɛɛ bɛ,

-a 'tɔ 'ji nɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ.»

³ ɛn waa 'vɪ "nyian 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!

Babilɔn 'fla -dan zɪɛ,

e ya 'tɛ 'blɪnan.

-A 'tɛ -koei wuanla 'li 'trilii.»

⁴ -A -nan nɛn min cejenun -yɔ -tu 'wlɛ
sinjɛn 'lee fɛnɪn sinjɛn bɛ, o "pɔ sɔɔn Bali
-le mingɔnnɛn pɛin 'lɛ, ɛn o Bali 'bɔ. Waa 'vɪ
'nan:

«Amɛn! -Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!»

⁵ ɛn wei -tu 'si Bali -le mingɔnnɛn pɛin zɪɛ

-a va zia. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Ka pɛɛnɔn nɛn

ka ci Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a bɛ,

'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn

'ka yie "naan Bali man bɛ,

-e 'e 'sia 'nɛn "wɛnnɛn man

-e 'e bɔ min ceje da bɛ,

'ka -cee Bali 'tɔ "yi "vɪ!»

⁶ "Bɛ -sru ɛn an wei -tu 'man "nyian. E wɪ
"le 'nan min "kaga 'bɛ ci -a vɪnan, ɛn e wɪ
"nyian "le 'nan 'yi -dan 'bɛ ci 'yrɔnan, ɛn e
wɪ "nyian "le 'nan laa paan 'bɛ wɪ 'plɛblɛ.
Yaa 'vɪ 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ "yi "vɪ!

Kɔɔ -kaa san Bali nɛn

e ci 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ,

e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.

⁷ -Kaa ci 'e "nran!

-Kaa -paan ci "nran "dre "fɔdɪ -a!

-Kaa Bali 'tɔ bɔ!

Kɔɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa tu 'bɔ,

ɛn -a nan 'bɔ 'e man wɔv 'va.

⁸ O sɔ 'fuvu 'yrɪyrɪ nɛn

"tri 'ka "ji "dɪɛ -a -nɔn -yrɛ

'nan -e 'e 'wɔ 'e da.»

Sɔ 'fuvu zɪɛ, -yɛɛ ci 'wɪ tɪglɪnɪn nɛn Bali -le
minnɪn -a drɛ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ -a.

⁹ Bali -le 'pasiazan bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan:

«'I crɛn -tɛ 'nan: Minnɪn nɛn o o laabɔ Bali
-le 'bla 'le lɪ 'pa "fɛdi da bɛ, Bali -le -fɛa a o
man.» ɛn yaa -tɔ "nɛn "nyian 'nan: «'Wɪ zɪɛ
e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn e 'si Bali 'bɔ 'le.»

¹⁰ 'Nun tɔɔn ɛn an blula "wlu 'nan -e 'an
bɔ. 'Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a drɛ
"fo "dɪ! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ an ya Bali 'suzan
'a "le 'yie 'wɪ 'zv. ɛn an ya Bali 'suzan 'a "le 'i
'bɔ! Zozinɔn 'le 'wɪ 'zv. -Wɛɛ ci 'o 'tɔdɪ 'wɪnɪn
nɛn Zozi 'a -ci 'si -wɛɛ "bɛ -a da.» 'Wɪnɪn nɛn

Zozi 'a -ci 'si minnun le be, -yee 'ta -tāa 'o man en o Bali 'lewei ve.

Min -tv a 'e -nyrandi -sv 'fuvu da

¹¹ "Be -sru en an labli 'yi 'e 'le 'sudi te an -sv 'fuvu ye. Min nen -sv zie -a da be waa laabo yie -trāazan 'wi da, en waa laabo "nyian 'wi tighi drezan. E tin -tea "min da 'e 'nāan da, en e -kuli -taan 'e 'nāan da. ¹² -A yie "bia "le 'te 'le 'wi 'zv. -Siga kle "kaga "a 'e wodi -a -wulo -man. 'Tō 'tv a 'e 'cren -tedi "man. Min -tv 'ka 'tō zie -a tāa "fo "di, -te ya'a 'silea -a 'bō 'towli "a di. ¹³ Sō nen e ya 'e 'fōdi nyen -a be, -a 'bō nen 'e wodi "da. O min 'bō laabo Bali wei. ¹⁴ -Kuli man 'nōn nen laji be, o yra -a -sru. O ya -sv 'fuvunun da o pēenōn, en sō 'fuvu 'yriyri nen "tri 'ka "ji "di, -a 'bō nen o da. ¹⁵ Sen nen -a 'le a "man "be, e ya -a 'le. -A 'bō a nen e 'wi "nen -kōnman 'leglōn pēenōn le. En -bulale "tonyrin -a nen e -va -ble o da. E o pōle "bō "le zī minnun rēzen pōle "bō be -yee 'wi 'zv. Zi 'pleble pēenōn 'san Bali -le nyran -blidi bōa "o man zie. ¹⁶ 'Tō 'tv a 'e 'cren -tedi -yee sō da -a "pin "man. Waa cren -te 'nan:

Mingōnnennun da mingōnnen,
en minsannun da Minsan.

¹⁷ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan -tv 'yi 'nyian 'e 'tōdi yide yra. E paan 'kpa 'pleble "lomannun nen o -wi -ble be -wle. Yaa 'vi -wle 'nan: «Bali fe -dan tōen, 'ka 'ta 'ka cin yi "man! ¹⁸ 'Ka 'ta mingōnnennun wi -bli! 'Ka 'ta 'sounjanun tanōn wi -bli! 'Ka 'ta 'sounjanun wi -bli! 'Ka 'ta -sōnun 'lee minnun nen o -sōnun -fōa "be, o wi -bli! 'Ka 'ta minnun pēenōn wi -bli! -Te e ya nōan -a oo, en -te e 'ka nōan -a di oo, -te e ya min -dan a oo, en -te e 'ka min -dan a di oo, 'ka 'ta o wi -bli!»

¹⁹ -A -nan nen an -wi be -a 'yi, en an 'trēda mingōnnennun 'yi o 'vale waa. O -ta 'wee 'sounjanun -a, 'nan -e 'o 'kuli -tan min nen 'e -nyrandi -sv 'fuvu da be 'lee 'yee 'sounjanun man. ²⁰ -Wi zie waa 'kun 'o 'vale min nen e 'wlu -sean te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vīnan be waa. 'Wluzan zie e 'lēbo "fō wīnun drē "le zī -wi 'bō 'a 'vi -yre "be -yee 'wi 'zv. Minnun nen -wi 'bō 'tō 'cren plō a o man en 'o "po -sōnmlan -wi zie -a min yiba 'wlu -e 'o bō be, 'wi zie -a drēdi -a nen e o man 'yi. O -wi 'lee 'wluzan zie o tuv 'te -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wi 'zv be -a va te o yie a "man. 'Te zie e ya -wliidi en -kōle nen e 'le "sia be e ya "va. ²¹ Min nen -sv da be e o -nyranman tē

sen nen -a 'le be -a. En "lomannun -ta 'kanle minnun zie o wi -a.

20

Zozi Crizi -mlengan -fō -pv 'kuin le -kpi tv (1.000)

¹ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan 'yi te e ya 'sinan laji. -Klu nen -a 'leda "ka "di, -a -lagle 'wle a -yrō, en -bulale baa a -yrō "nyian. ² E -mlengan be -a 'kun, en yaa yri 'nan 'e 'fōla baa da le -kpi tv. -Mlen nen e blamin see paa 'li be, -a 'bō nen. Waa laabo Bali 'nanmanzan, en waa laabo "nyian Satan. ³ Yaa tuv -klu nen -a 'leda "ka "di -a ji. Yaa -fō -ji "da, en yaa -kōnnen 'pla. Yaa drē zie 'nan -e -mlengan 'e vīle 'e 'leglōn pēenōn 'ji minnun see "paa "nyian di. E -fo -nan zie -trilii -e le -kpi tv (1.000) 'e 'ci. -Te le -kpi tv ci be, -e 'o "flu tv "wēnen 'wlu.

⁴ "Be -sru en an mingōnnen peinnun 'yi. Minnun nen 'o -nyrandi peinnun zie -a da be, Bali 'pleble 'nōn -wle 'nan 'o minnun -le tin 'ba. Minnun nen o -tō 'wīnun nen Zozi 'a -ci 'si -wle "be -a da, en o -tō Bali -le 'wi -sru "be o 'bō nen. Minnun zie -wēe 'ka 'o "po -sōnlea -wi zie -a wlu -e 'o bō di, en -wēe 'ka 'o "po -sōnlea -wi zie -a min yiba 'wlu -e 'o bō di. En "nyian -wēe 'ka -wi 'bō 'tō 'cren plō 'palēa 'o nyrenbōn da di, en wa'a 'palēa "nyian 'o 'pe -da di. -Wēe wluan -kanōn 'va, en -wēe mingōnnen bli 'o 'vale Crizi a le -kpi tv 'bō 'wlu. ⁵ 'Pian min -kadī -mienun be wa'a 'wunlea -kanōn 'va di. O -fō zie -trilii en le -kpi tv be e -nyan.

Zī wluandi -kanōn 'va tēde drē zie. ⁶ Minnun nen wluandi -kanōn 'va tēde zie e drē 'wee vē -a be, Bali -le -fēa a o man. -Wēe ci Bali -le minnun -a. Wa'a 'ka "flizan 'wo di. -Wēe -kōan Bali 'lee Crizi -pannōn 'a, en -wēe mingōnnen ble 'o 'vale Crizi -a le -kpi -towli 'bō 'wlu.

⁷ Le -kpi tv zie -te e -nyan be, o "sia Satan man, ⁸ -e 'e 'kv 'trēda fe pēenōn 'nan. E -ko 'trēda 'leglōnnun see "paale 'nan 'o 'te 'e cin da -e 'o 'kv -kuli man. 'Leglōnnun zie o o laabo Go, en o o laabo "nyian Mago. -A -ji minnun a "kaga "le jemie man nyren -le 'wi 'zv. ⁹ O fuila "man 'trēda 'nan -e 'o 'kv minnun nen o ci Bali -le vē -a be o fla si -fō. 'Fla zie Bali -a ye "yi. -A -nan nen 'te -dan 'si laji en e minnun nen Satan o cin 'yi be o -nan -nyan "fo. ¹⁰ "Be -sru en Bali 'nanmanzan

nen e minnun see paa be, waa tuv 'te -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zʊ be -a va. 'Te zɪe e ya -wɪdɪ en -kɔle nen e 'le "sia be e ya "va. 'Te zɪe -a va nen -wi 'lee min nen e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan e ya Bali 'lewei vɪnan be o o tuv. Fe zɪe -a -nan nen o -fo 'o yra yɪnan bodrun funnin 'le 'fu 'le man.

Bali yi -tv 'pla 'nan -e 'e 'tredanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin 'ba

¹¹ "Be -sru en an mingɔnnɛn pɛɪn 'fuvu -dan 'yɪ, te Bali a 'e -nyrandɪ "da. En Bali 'bɔ 'le be an 'tre 'lee labli 'yɪ te o -ko 'sandɪ -a. Wa'a "nyian o yɪle 'li "fo "dɪ. ¹² Nun tɔɔn en minnun nen o -kaa be an o yɪdɪ 'sia. -E 'e 'sia 'nen "wɛnnɛn man, -e 'e bɔ min ceje da be, an o pɛɛnɔn 'yɪ 'o 'tɔdɪ lou Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn 'bɔ 'le. En 'flubanun nen o dre winun a 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji be, Bali -a 'le sʊv. "Be -sru en Bali 'fluba pee 'le 'sʊ, min 'beli 'fluba be -nyrɛn. Minnun zɪe o dre winun nen 'e 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'ji be, -a da nen Bali tin -te o da. ¹³ Minnun nen o kaa jemie -va be, jemie o bɔɔla bei. Minnun nen o kaa, en o ya -ka 'lɔ be, -ka o bɔɔla 'ji. En minnun nen o kaa, o ya -yremo fla be, -yremo fla o bɔɔla 'ji. 'Winun nen o pɛɛnɔn 'tʊdʊ -a dre be, -a da nen Bali tin -te o da. ¹⁴ "Be -sru en Bali fe 'bɔ nen waa laabo -ka be 'lee fe nen waa laabo -yremo fla be o tuv 'te -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zʊ be -a va. 'Te zɪe -a va nen min -ka 'flizan wo. ¹⁵ Min oo min nen -a 'tɔ 'ka yɪle 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le min 'beli 'fluba zɪe -a -ji dɪe, 'te zɪe -a va nen waa tuv.

21

Bali 'tre -tre 'lee labli -tre dre

¹ "Be -sru en an 'tre -tre 'lee labli -tre 'yɪ. 'Tre tɛde 'lee labli tɛde be, "wee "nan -nyan, en jemie -nan -nyan "nyian. ² En an Bali -le 'fla 'saun 'yɪ 'sinan Bali "srɔn "laji te e -taa. Zeruzalem -tre be -nyrɛn. -A man 'e dɛdɪ fɛnyian "le zɪ lɪmɔn 'e 'man dra fɛnyian te e ya 'e bɔɛ -pɛnnan 'nan -e 'o cin 'pa be -yee 'wɪ 'zʊ. ³ En an wei 'plɛblɛ 'tʊ 'man. Wei zɪe e 'si Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn zɪe -a va zia. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Fɛnan nen Bali -nyɛanla be, 'be nen 'gʊe e ya minnun yei. E -fo o va, en o -kɔan -yee minnun -a. Bali 'bɔ -nyɛanla o va en e -kɔan -wee Bali -a. ⁴ Bali 'bɔ 'be -taa "o yɪe 'yɪ bʊɔle. -Kadɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, en -ce 'ka "nyian bɔa min da dɪ, en

-wuɔdɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, en 'wɪ 'nanmandɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ. Kɔɔ 'winun nen e dra 'e tɛde be, 'be yi -ka.»

⁵ -A -nan nen Bali nen 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛɪn -da be, yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! An fe pɛɛnɔn dra 'e -tre.» En e 'nan 'men 'nan: «'I crɛn -te! Kɔɔ 'winun pɛɛnɔn zɪe e ya "le min 'e yi -tera "da, en e ya 'wɪ tɪglɪ 'a.»

⁶ En e 'nan "nyian 'men 'nan: «An cɛɛn -a dɛdɪ man. Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, en mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. Min nen 'yi dra -a -tea "be, an -taa 'yi 'nɔnle -yrɛ. Maan -nɔan -yrɛ 'yi nen e 'belidɪ -nɔan -yrɛ "be -a ba ji. Maan -nɔan -yrɛ 'e "tun, ma'an fe -tv sia -yrɔ "fo "dɪ. ⁷ Min nen e 'bɔla -a 'le 'srannan "be, -a san le nen an "yi zɪe -a dra. Mɛɛn -kɔan -yee Bali -a, en e -kɔan 'men 'nen 'a. ⁸ 'Pian minnun nen o klan 'an -sru 'ta wɔdɪ lɔ be, 'lee minnun nen -wee yi -teradɪ 'an da 'le 'tɔ be, 'lee minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ "dɛdɪ 'pa 'nyranman -a be, 'lee minnun nen o dre min -tenɔn 'a be, 'lee minnun nen o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪe, 'lee minnun nen o 'bui 'fɔ be, 'lee minnun nen o -yɔnɔn -pan be, 'lee minnun pɛɛnɔn nen o 'wlu 'sɛn be, 'te -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zʊ be -a va nen Bali 'wɪ "nen -kɔannan -wɪe. 'Te zɪe e ya -wɪdɪ en -kɔle nen e 'le "sia be e ya "va. -Yɛɛ cɪ -wee -kadɪ "flizan 'a.»

Zeruzalem -tre -kɔan 'kɔ?

⁹ "Be -sru en Bali -le 'pasiazan -tv -ta 'an 'va. Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "nen 'wɪ "nen -kɔɔn "ve -nyranman a -wɪlɔ 'kulɛnɛn 'sɔravli "ji be, o vazan -tv nen. En e 'nan 'men 'nan: «'I -ta -e 'an lɪmɔn nen e -taa "dɛɛle Bali -le 'bla nan -a be, -a -kɔɔn 'yɪe.»

¹⁰ E dre 'men "le 'nan nyrin -tenan nen an cɪ. En Bali -le 'pasiazan -kʊ 'maan pɔn loulou 'kpa -tv -win -ji. En e Bali -le 'fla 'saun be -a kɔɔn 'men. Zeruzalem 'be cɪ 'sinan Bali "srɔn "laji en e ya -tanɔn. ¹¹ Bali -le 'te 'san a "da 'e 'sendɪ. 'Fla 'bɔ "bia "le 'nan -kɔle fɛnyian -tv nen -a 'fle a 'kpa tɪglɪ be -yee 'wɪ 'zʊ. ¹² Fla zɪe e ya 'e 'si -fɔdɪ -klɔn loulou 'kpa -a. En -kpɛɪn "a -klɔn 'bɔ man -fuda 'fili. Bali -le 'pasianɔn a o -tɔdɪ -tʊdʊ -kpɛɪn "fuda "fli 'bɔ 'le "nen 'e pɛɛnɔn. Izraɛl kunnin -wulo -fuda "fli "be, 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛɛdɪ -kpɛɪnnun 'bɔ man -tʊdʊ 'e pɛɛnɔn. ¹³ -Kpɛɪn yaaga a yidɛ wlɔan "nan 'zia, en -a yaaga a yidɛ 'fɔ

-nan 'va 'zia, en -a yaaga a 'trɛda lou 'zia, en -a yaaga a 'trɛda "tre 'zia. ¹⁴ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e -trɔadɪ -kɔlɛ -tɔdɔ -fuda 'fili "da. -Kɔlɛnɔn zɪɛ o man bɛ Bali -le 'bla 'le 'pasianɔn 'fuda 'fili 'bɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man "tɔdɔ 'e pɛɛnɔn.

¹⁵ Bali -le 'pasiazan 'bɔ nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ, fɛ -sunzun drɛ vɛ a -yrɔ. E ya -siga -a. -A 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa 'fla 'bɔ 'sunzun drɛlɛ, en -a 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa -klɔn 'bɔ 'lee -kpɛinnun -sunzun drɛlɛ. ¹⁶ 'Fla 'bɔ 'pɛ sinjɛn bɛ, e bɔa 'e cin man 'sɛzɛ. Zɪ yaa -sunzun drɛ bɛ, -a loulou "da 'lee -a -pɛ sinjɛn 'bɔ bɛ e ya stad -kpi fuda "fli. (Kilo 2.500)

¹⁷ En e 'fla 'bɔ 'sunzun drɛ 'e loulou "da, 'bɛ a kude -yaa tɔ -fuba sinjɛn 'wlɛ sinjɛn. (-Mɛnliɛ 35) ¹⁸ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e drɛdɪ -kɔlɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -a. En 'fla 'bɔ bɛ e ya 'e 'tɔdɪ -siga 'tɛndɛn tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega 'kpa bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ -Kɔlɛ -fuda "fli "nɛn o -klɔn 'bɔ 'pɔ -fɔ "da "bɛ, o man a 'e 'padɪ -kɔlɛ fɛnyian fɛnyian nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -a. -A tɛdɛ a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Yaspe bɛ -a, en -a "flizan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Safi bɛ -a, en -a yaagazan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Kalzedo bɛ -a, en -a sinjɛnzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Emero bɛ -a, ²⁰ en -a 'sooluzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Sadoni bɛ -a, en -a 'shɛɛdɔzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Sadoan bɛ -a, en -a 'sɔravlizan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Crizoli bɛ -a, en -a 'sɔrazan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Beri bɛ -a, en -a 'sɔrasienzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Topaze bɛ -a, en -a -fuzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Crizopla bɛ -a, en -a -fuda -tɔzan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Yasɛn bɛ -a, en -a -fuda "flizan a 'e drɛdɪ -kɔlɛ nɛn waa laabo Ameti bɛ -a. ²¹ -Kpɛin "fuda 'fili 'bɔ bɛ o ya 'o drɛdɪ -kɔlɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ "mlian -siga da bɛ -a. -Kɔlɛ -tɔ "fo "a nɛn -kpɛin "tɔ a 'e drɛdɪ. En -si nɛn 'fla 'bɔ yei "bɛ, e ya 'e drɛdɪ -siga 'tɛndɛn tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²² Ma'an Bali -pan 'kɔn yɪlɛ 'fla 'bɔ da "fo "dɪ. Kɔɔ Minsan Bali nɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -a bɛ, -yɛɛ cɪ -nan "le Bali -pan 'kɔn 'le 'wɪ 'zɔ, 'o 'vale 'yee 'bla 'a. ²³ 'Fla 'bɔ zɪɛ e 'ka 'nan yidɛ 'san 'lee mlɛn -san nɛn 'o 'ta drɛ 'wein dɪ. Kɔɔ Bali -le 'tɛ 'san 'bɛ ta dra 'wein, en Bali -le 'bla 'bɛ cɪ -

yee -kannɛn -a. ²⁴ 'Fla 'bɔ san 'bɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnɔn man dra 'wein. En 'trɛda mingɔnnɛnɔn -ko 'o yɪfɛnɔn -a -nan nɔn. ²⁵ 'Fla 'bɔ man -kpɛinnun bɛ, o -fo 'o 'lɛ "sɔvɔdɪ tɔ pɛɛnɔn man, kɔɔ -pei 'ka 'taan -nan nɔn dɪ. ²⁶ Minnɔn -ko fɛnɔn fɛnyian 'lee 'o yɪfɛnɔn pɛɛnɔn 'a -nan nɔn. ²⁷ 'Pian fɛ nɛn e ya 'e "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ bɛ, ya'a 'ko 'nan nɔn "fo "dɪ. En min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, ya'a 'ko 'nan nɔn "fo "dɪ. En min nɛn e 'wɪ -sɛan "bɛ, ya'a 'ko 'nan nɔn "fo "dɪ. Minnɔn nɛn 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le min 'beli 'fluba 'ji bɛ -wɛɛ -ko -nan nɔn. Min 'beli 'fluba zɪɛ, Bali -le 'bla 'le vɛ nɛn.

22

¹ "Bɛ -sru en Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ 'yɪ nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a kɔɔn 'mɛn. 'Yɪ zɪɛ e ya 'e ba -a, en e ya 'e siadɪ "da. E bɔala mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a en e ya "nyian Bali -le 'bla 'le vɛ -a bɛ -a wɪ. ² En e "yro -si nɛn 'fla 'bɔ da bɛ -a yei. Yibanun nɛn o 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, o ya 'o 'tɔdɪ -a 'plo "fli 'bɔ da. Yibanun zɪɛ o baa 'e 'pa -a -fuda "fli 'lɛ man. En mlɛn -tɔ -ji bɛ o baa 'e 'pa -a -tɔ. En o 'la 'bɛ 'belidɪ -nɔan 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnɔn lɛ. ³ Fɛ -tɔ 'ka 'kɔan 'fla zɪɛ -a da, te Bali wei a 'e pladɪ "man "fo "dɪ.

Mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a, en e ya Bali -le 'bla 'le vɛ -a bɛ, e ya 'e -trɔadɪ 'fla 'bɔ da, te Bali 'sunɔn Bali bɔa. ⁴ O Bali ye 'o yɪɛ 'a, en -a 'tɔ 'crɛn -kɔan 'e 'tɛdɪ o nyɛnɔn da. ⁵ Wa'a wɛɛman 'nan -kannɛn 'san 'e 'o 'man drɛ 'wein dɪ. En wa'a wɛɛman "nyian 'nan yidɛ 'san 'e 'o 'man drɛ 'wein dɪ. Kɔɔ klun 'ka 'nan dɪ, Minsan Bali 'bɛ o man dra 'wein 'le "wɛan. En o mingɔnnɛn -ble 'li 'trilii lɛ -fu 'lɛ man.

'Wɪ tɪglɪ, Zozi -taa

⁶ "Bɛ -sru en Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «'Wɪnɔn pɛɛnɔn zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, en e ya "le min 'e yɪ -tɛra "da. Minsan Bali nɛn e 'yee lei 'saun 'nɔn 'e 'lewei vɪnɔn lɛ bɛ, -yɛɛ 'yee 'pasiazan 'pa 'sia 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ bɛ -a 'sinan 'pa 'e 'sunɔn lɛ.»

⁷ En Zozi "e 'nan: «'Ka drɛ "yɪ! 'An 'lɔdɪ 'bɔ 'kogo. 'Wɪnɔn nɛn o -taa "drɛlɛ en o ya 'o 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'gɔvɛ -a -ji bɛ, min oo min nɛn e -tɔ "da "bɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

8 'An 'bɔ Zan, 'wɪnʊn pɛɛnɔn zɪɛ maan 'man 'an "trɔɛn "a, ɛn maan -nan 'yɪ 'an yɪɛ 'a. Zɪ Bali -le 'pasiazan cɛɛn 'wɪnʊn pɛɛnɔn zɪɛ -a -nan -kɔɔndɪ man 'mɛn bɛ, ɛn 'an "po sɔɔn "wlu 'nan -e 'an bɔ. 9 'Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a drɛ "fo "dɪ! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ an ya Bali 'suzan 'a "le 'yɪɛ 'wɪ 'zʊ. ɛn an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bʊɪ Zozinɔn nɛn o Bali 'lewei vɛ bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ɛn an ya Bali 'suzan 'a "le minnʊn nɛn o ya 'o 'tɔdɪ 'wɪnʊn nɛn 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ -a da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

10 ɛn yaa -tɔ "nɛn "nyian 'nan: «'wɪnʊn nɛn o -taa "drɛɛ ɛn o ya 'o 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, tɛ 'i 'tʊɪ 'i 'tʊwli -le vɛ -a dɪ. Kɔɔ tʊ nɛn 'wɪnʊn zɪɛ o 'lɛ sɔɔman bɛ, e 'bɔ 'kogo. 11 Min nɛn e 'ka "vale 'e "sia 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man dɪɛ, -a san 'e 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛ. ɛn min nɛn e ya "vale 'e 'fli "tri -tɔa "bɛ, -a san 'e drɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ tɪgɪ dra bɛ, -a san 'e drɛ tian 'trilii. ɛn min nɛn e ya Bali -le vɛ -a bɛ, -a san 'e -kɔn Bali -le vɛ -a 'e ciɪla "da.»

12 ɛn Zozi "e 'nan: «'Ka drɛ "yɪ! 'An 'lɔdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'kopa a 'an 'lɔ. Zɪ min -tʊ drɛ wɪ cɪ bɛ, -a da nɛn maan -ko "paa. 13 Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a.

14 Minnʊn nɛn o 'wee sɔ -sruman bɛ, Bali -le -fɛa a o man. ɛn -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -wɪɛ -e 'o -wla Bali -le 'fla, 'dʊ -e yiba "nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ 'o 'blʊ 'blɪ. 15 'Pian minnʊn nɛn 'o 'fli -nɔn 'wɪ 'wliɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ bɛ, 'lee minnʊn nɛn o 'bui 'fɔ "bɛ, 'lee minnʊn nɛn o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a tɛ wa'a 'o cin

'palɛ dɪɛ, 'lee minnʊn nɛn o drɛ min -tɛnɔn 'a bɛ, 'lee minnʊn nɛn o -yʊnʊn -pan bɛ, 'lee minnʊn pɛɛnɔn nɛn o 'wlu -sɛndɪ 'yɪ "yɪ "bɛ o -fo bei.

16 'An 'bɔ Zozi, an 'mɛn 'pasiazan nɛn laji bɛ -a 'pa 'sia, ɛn 'wɪnʊn zɪɛ yaa -ci 'si -leglizinʊn -le vɛ -a. David klu da min nɛn 'maan. Mlɛn crɛn nɛn e "bia bodrun bɛ -nyrɛn 'maan.»

17 Bali lei 'saun 'lee lɪmɔn nɛn e -taa "drɛɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, waa 'vɪ 'nan: «'I 'ta!»

ɛn min oo min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "e "vɪ "nyian 'nan: «'I 'ta!»

Min nɛn 'yɪ dra -a -tɛa "bɛ, 'e 'ta. ɛn min nɛn e ya "va "bɛ, 'e 'ta 'yɪ nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'kolu 'e "tun.

18 'wɪnʊn nɛn o -taa "drɛɛ bɛ e ya 'fluba 'gʊɛ -a -ji. -Yee "wɛan min oo min nɛn e "trɔɛn -tɔa -a ci 'wɪnʊn lɛ bɛ, 'an 'bɔ Zan, an 'wɪ "paala -a san lɛ 'nan: Te min -tʊ 'e 'wɪ 'pee 'pa -a ci 'wɪnʊn va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -a san lɛ "le zɪ e cɪ 'fluba 'bɔ 'gʊɛ -a -ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 19 ɛn "nyian bɛ tɛ min -tʊ 'e -a ci 'wɪ -tʊwli "cɛ 'si "va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'si -tɔ -yrɔ. -A san 'ka -wɪamlan Bali -le 'fla 'saun da dɪ, ɛn -a san 'ka yiba "nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'blʊ 'ble dɪ.

20 Zozi 'bɔ nɛn yaa 'vɪ 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, e 'nan: «'wɪ tɪgɪ, 'an 'lɔdɪ 'bɔ 'kogo.»

Amen! Minsan Zozi, 'i 'ta!

21 Minsan Zozi 'le "yɪ 'e drɛ 'ka pɛɛnɔn 'le vɛ -a.